



هونلرك ، توركلرك ، موغوللرك و دها سائر
غربی تاتارلرك تاریخ عمومیسی

برنجی جلد

تأليف و ترجمه انجمنی طرفندن قبول ایدیلمشدر

هونلرك، توركلرك، موغوللرك و دها سائر تاتارلرك

تاریخ عمومیسی

محرری : دوکینیی Deguignes

مترجمی : حسین جاهد

استانبول

طنین مطبعه‌سی — ١٩٢٣

بویوك تاتارستانك تصویر احوالی

بویوك تاتارستان الیوم أته‌ل Etel یاخود وولغا نهریله شرقی ده کیز آراسنده کائن اولان کنیش الکالری احتوا ایدر. جنوباً چین، تبت ایله وجیحون نهریله تحدید ایدلمشدر. شمالاً بوتون امتدادنجه سیبریا ایله هم حدوددر. قدیماً شیت الکاسی، شیتستان Scythie نامنی طاشیردی وهمان همان عینی وسعته مالکدی. یالکز شمال طرفنده اسکی جغرافیون اوکا هیچ برحدود تعیین ایتمزلردی. چونکه بوکون سیبریایی تشکیل ایدن مملکتلرك کافه‌سی اونلرجه مجهول ایدی.

پتوله‌مه (بطلمیوس) Ptolémé شیتستانی ایکی بویوك قسمه تفریق ایدر. برنجیسنه ایمائوس Imaüs ك بوطرفنده‌کی؛ ایکنجیسنه اوبر طرفنده‌کی شیتستان نامنی ویریر. بریسی غرب طرفنده آسیا سارماتیاسی Sarmatie Asiatique ورا Rha یاخود وولغا ایله نهایتله‌نیر. شمالنده مجهول مملکتلر واردر. بونلر، حکم اولونابیلدیکنه کوره، سیبریاده توبولسق Tobolsk ه قدر امتداد ایتمزلر. جنوبده ساس‌لر Saces ،

ماوراء انهار یاخود ترانسوقسیان Transoxiane قوملری و شرقده‌ده ایماٶس داغی بولونمقده‌در. دیکری غرب طرفنده ینه بو داغه وساسلر مملکتنه استناد ایده‌رك شماله دوغرو ، اوزمان حقنده هیچ بر معلومات موجود اولمایان قطعه‌لره قدر امتداد ایدردی. شرقده سریك Serique یاخود چین و چینه تابع اولوب بونام آلتنده طوپلانمش اولان ولایات ایله نهایت بولیوردی. جنوب حدودینی‌ده غانژ نهرینك اوبر طرفنده کائن اولان هندستانك اقسامی تشکیل ایدییوردی. بطوله‌مه‌نك بوتقسیمی عادتا طبیعتك تقسیمیدر. غانژ نهرینك منبعلرینك شمالنده بر سلسلهٔ جبال یوکسه‌لیرکه شماله و غربه دوغرو امتداد ایده‌رك خوتن khoten ، یرقن yerken و کاشغره واصل اولور. کاشغرده شمال شرقیه دونه‌رك ایلی Jli نهرینه قدر کیدر، شماله دوغرو چیقه‌رق بونهری تعقیب ایدر. بطوله‌مه‌نك ایماٶس داغی تسمیه ایتدیکی و شیتستانی ایکی‌یه آیردیغی سویله‌دیکی داغ ایشته اوراده کائندر.

بو بویوك سلسلهٔ جبال مختلف اسملر طاشیمشدر؛ مختلف داغلردن تشکل ایتمشدر. مختلف محررلر بوداغلری بر برندن پك فرقلی کبی تلقی ایدرلر وسلسله‌لرینی، استقامتلرینی پك فرقلی اوله‌رق کوستریرلر. بطوله‌مه‌نك ناصل تعریف ایتدیکنی کوردك. چینلیلر هامی Hami دن کاشغره قدر اولان داغلری تك

برسلسلهٔ جبال عد ایدرلر . کاشغردن هندستانك شمالنه قدر
اولان داغلرده اونلرك نظرنده دیگر برسلسلهٔ جبالدر .

برنجی سلسلهٔ جبال چینده اولا: تیه‌ن شان Tien-chan
یاخود کوك طاغی Montagne céleste نامنی طاشیر. هونلر
قدیم لســانلرنده بوکا کی‌لیه‌ن ki-lien یاخود کیلومان
ki-lo-man دیرلردی که چینلیلرك تیه‌ن شانلرینه مقابلدر .
ثانیاً : سیوشان Siou-chan یاخود قار داغی نامی ویریلیر .
چونکه برچوق یرلری قارله مستوردر . فقط بوصولك اسم
کاشغردن هندستانه قدر امتداد ایدن ایکنجی سلسلهٔ جباله‌ده
شامل اولور. تاتارلر بوداغلره موز داغی Mus-tag دیرلرکه
سیوشان ایله عینی معنایی حائزدر tag داغ دیمکدر . موزده
قاردر . ایمائوس اسمی شبهه یوق که بوندن تشکیل ایدلمشدر .
هر حالده بو ایکی اسم آره‌سنده برچوق مشابهت واردر .
مع مافیه ایمه‌ئی‌آ Imeïa دن‌ده کلمش اولماسی احتمالی واردر .
هندلیلر غانژ نهرینك شمالنده کائن اولان وبحث ایتمکده‌اولدغمز
طاغك برقسمنی تشکیل ایدن جباله بواسمی ویرمکده‌درلر. بحثی
برنجی سلسلهٔ جباله‌تکرار نقل ایدرسه‌ك، بونك، ایلریده کوروله‌جکی
اوزره ، تحدید ایتدیکی مختلف مملکتلره کوره‌دها باشقه‌متعدد
اسملرده‌طاشیمده اولدیغنی کوریرز. ایکنجی‌سلسلهٔ جباله‌چینلیلر
تسونغ لینغ Tçong-ling و سیوشان Siou-chan نامنی
ویریرلر. بوسلسله هندستانك بوتون شمالنده شرقه‌دوغرو چینه

قدر امتداد ایدر و شمالده بر قوس دائره ایچنده محصور کبی بر اراضی براقیر . بوداغك مختلف قوللری هندستان ایچریسنه دوغرو اوزانه‌رق اورالرده غائب اولور .

تاتارستان حقنده‌الده‌ایدیلن یکی‌معلوماته نظراً اوراده‌غایت واسع باشقه‌سلسلهٔ جباللر دهاواردرکه‌شیمدی بحث‌ایتدیکم‌سلسله‌یه ارتباط ایتمکده‌درلر. بونلر برقول کیدرلر. برچوق‌اعوجاجلر وجوده کتیره‌رك آسیایی غربدن شرقه دوغرو قطع ایدرلر. کاشغرده‌دوغروایمأوس‌داغی‌یاخود کوك‌داغی‌دوغرودن‌دوغرویه غرب‌استقامتنده‌امتدادایله‌یه‌رك صوکره‌شمال‌غربی‌یه‌متوجه‌اولور، تاراز Tharaz ه قدرسیر Sirr یاخود ژاقسارته‌س Jaxartes نهرینك کناری صیرا موجه‌لر یاپار. شرق جهتنده یعنی هامیده عینی‌داغ چین حدودینه منتهی اولور؛ سد کبیری تعقیب ایدر. له‌آئو تونغ Leao-Tong ه دوغرو شمال شرقی‌یه چیقار . شرق ده‌کیزینك ساحلنده نهایت بولور . بوتون بو عظیم ساحه‌ده تاتارلر نزدنده کوچوك داغ و اوسقونلوغ طغرا Uskunlug -tugra نامنی طاشیر .

دهاشمالده، ایرتیش Irtish نهرینك غربنده ، سایسان Saissan کولنك شمالنده باشقه‌برسلسلهٔ جباله تصادف‌اولونور که پایقال Paikal کولنه‌قدرسلینغا Selinga نهرینی‌تعقیب ایده‌رك دوغروجه شرق استقامتنده امتداد ایدر. اورادن نرزینس کوی Nerzins koi ه دوغرو آمور Amour نهرینك‌شمال‌ساحلنه

واصل اولارق شرقده کیزینه قدر بو نهری تعقیب ایلر. اولوغ داغ Ouloug-Tag یاخود طغرا توبوس لوغ Tougra-toubous-loug نامنی طاشیر. فقط بو ایکی سلسله داغ جنوبده کائن اولان و کوچوك داغ دینیلن سلسله نك بر امتدادندن باشقه برشی دکلدر. یکی سه آ Ieni sea نهرینك منبعلرینك غربنده کوچوك داغدن انشعاب ایده رك جنوبدن شماله دوغرو بو بیوك نهرك غرب ساحلنجه امتداد ایدر . بر قول بونلری بر برینه براشدیرر . بو قول اللی ایکی عرض درجه سنده اولوغ داغه [۱] منتهی اولور. قدیماً بو سلسله یه قوت kutt اسمی ویریلیردی . بو کون آلتای Altai نامی آلتنده معروفدر . بو ایکی بیوك سلسله جبال خزر ده کیزینك شمالنه دوغرو بر محلده ده ینه برلشیرلر. ایچه آچالدقدن صوکره تکرار یوکسه لیرلر، سامارا Samara شهرینه منتهی اولورلر. اوراده آرال داغی Arall-tag یعنی ثارتاللر داغی نامنی طاشیرلر. صوکره دوغروجه جنوبدن شمال استقامتنده چیقارق روسیه‌یی سیبریادن آییرمغه خدمت ایدرلر و ناسو Nassau

---

[۱] اولوغ داغ بیوك داغ معناسنه‌در . بوکا آرداغ Artag یاخود اورتوق Ortok نامیده ویریلیر . اورتوق Ortokides سلالەسنك اورادن نشئت ایتدکاری ظن اولونیور . کوچوك داغه کن داغ Ghen tag دەدنیلیور. tag داغ معناسنی افاده ایدر. داغستان Daguestan اسمی بوندن تشکیل ایدلشدر. داغلر مملکتی دیمکدر. آوروپاجه معروف برقوم اولان داس Dace لرك اسملری بوکلمه‌دن کلیور کبی کوروتمکده‌در .

و یکی زامبل zemble بوغازی قارشیسنده نهایت بولورلر .
ایشته آسیانك الك بویوك قسمنه استنادکاه خدمتنی کورن هیئت عظام بودر . بو سلسله‌لره وبالخاصه جنوبده کیلره ، یعنی کاشغردن هامی‌یه قدر کوك داغنه و صوکره دها جنوبده یعنی خوتندن چینه قدر کیدن وتکمیل کوچوك بخارستانی Bukharie بر قوس ایچنده کبی احاطه ایدن سلسله‌یه بوتون اوجسیم اراضیلر آصیلمش کیبیدرلر . بوتون بنانك قبه‌سی کبی الك یوکسك نقطه‌سی اولان بوذکزدن اوزاقلاشدقجه آلچالیرلر . اورادن برچوق نهرلر چیقارق مختلف استقامتلره دوغرو ، اراضینك میلنه کوره جریان ایدرلر . فرضا ایندوس Indus و غانژ نهرلری هندستان ده کیزینه منصب اولورلر . دیکرلری غرب استقامتنی تعقیب ایلرلر . بونلر جیحون ایله سیحون نهرلریدرکه بحر حزره آقمقده‌درلر . اوبی Ob ، یکی سه‌آ ، سلینقا ، له‌نا Léna نهرلری شماله دوغرو جریان ایده‌رك شمالی ده کیزه انصباب ایدرلر . آمور ، هوآمهو Hoamho ، قیام Kiam نهرلری اوزون بر جریاندن صوکره شرق ده کیزینه منصب اولورلر . بوتون بوبویوك نهرلر بر طرفدن کاشغر ایله چین ، دیکر طرفدن تبت ایله اصل تاتارستان آراسنده کائن اراضی‌یی احاطه ایدن قوشاقدن حرکت ایدرلر . بو اراضی‌یه صوك زمانلرده کوچوك بخارستان نامی ویرلمشدر .

بوقوشاق داخلنده کونشك حرارتی طرفندن یاقیلان طوپراق

آرتق بر طوپراق صایه‌لاماز . سیال بر کولدرکه روزکارلرك اسیشنه کوره شوطرفه بوطرفه آقار . یولجیلری بویوك تپه‌لر آلتنده کومدکدن صوکره اورته‌ده طاشلق ، یانیق بر قعر براقیر. مع مافیه جناب حق بوراده بالنسبه دها آز فنا یرلرده خلق ایتمشدرکه بونلر دها شرقی مملکتلرده یعنی چینه نفوذ ایتمك ایچون برر کچید کبیدر . اوراده‌ده بعض نهرلره تصادف اولونور . داغلرك یانی صیره آقان نهرلردن بحث ایتمیورم . بونلرك طوللری اوزون دکلدر. ایکی اوچ نهردن بحث ایدییورم که بونلر داغلرك غربی قسملرندن یعنی کاشغر ایله خو طرفلرندن چیقارلر وشرقه دوغرو جریان ایدرلر. بری یا اراضینك کافی درجه‌ده میله مالك اولماسندن یاخود بریکمش قوملرك جریانه بر منعه تشکیل ایتمه‌سندن توقفه مجبور قاله‌رق چولك اورته‌سنده غائب اولور . دیکر ایکیسی دها اوزاغه کیدرلر وبرلشدکدن صوکره لوپ Lop نامی ویریلن بویوك بر کوله منصب اولورلر. بو کول بوتون بوجسیم حوالینك الك آلچاق قسمنده کائندر .

بویوك تاتارستان حقنده‌کی شو مطالعات عمومیه‌دن صوکرد احتوا ایتدیکی مختلف الکالرك دها خصوصی صورتده تصویرلرینه کلیورم. اولا کاشغر ایله چین آراسنده کائن اولان الکادن یعنی ایمائوسك اوته طرفنده‌کی شیتستاندن و سریك قطعه سنك بر قسمندن بحث ایده‌جکم. چونکه کورولیور که بو «سریك» نامی بعضیلرینك ادعاسی وجهله یالکز شمالی چینه عائد دکلدر . بوکا غرب

طرفنده چینلیلرك فتوحاتی یعنی هامی ایله تورفان Turphan ی و حاکم اولدقلری دیکر جوار ممالکی‌ده ربط ایتمك لازمدر . اورادن ایغور Igour لك شمالنده کائن اولان وبحث ایتدیکم الکایه داخل اولمسی ایجاب ایدن شیتستانه کچه‌جکم . بتولمه بواولکانی هیچ طانیمامش، اولسه‌اولسه برقاچ اسم ذکر ایتمشدر. صوکره ، ایمائوسك بوطرفنده‌کی شیتستانه کله‌جکم که قاپچاق Captchaq ایله‌ماوراءالنهری احتواایدر. بواولکالرك هان Han سلاله‌سی زماننده یعنی عیسادن تقریباً ایکی عصر اولندن میلاددن برعصر صوکره‌یه قدراولان مدت ظرفنده‌کی احوالنی ووضعیتلرینی بیلدیرمك ایچون بالخاصه قدیم چین جغرافیونك ویردکلری معلوماته استنادایدیورم. صوکره‌لری بوقطعه‌ده‌کی ایمپراطورلقلرك و قراللقلرك حدودلرنده تحولات وقوعه کلمشسه تاریخ صیراسیله‌منظور اولدقلری زمان تاریخ بزه‌بونلری بیلدیره‌جکدر. فقط ، جغرافیاایله مشغول اولانلر مناسب کورورلرسه شوقلمه آلدیغم مخطره اوزرنده چالیشه‌بیلمه‌لری ایچون چینلیلرك بزه اوکرتدکاری شیلرك کافه‌سنی کمال اعتنا ایله ضبط وقید ایدیورم. بوموقعلردن بر چوغنی بن کندیلکمدن یرلر تعیین وتخصیص ایتمشسه‌مده بونی اوصورتده یاپدم که چینلیلرك ویردکلری معلومات ایله بنم ملاحظاتمی بربرلرندن تفریق ایتمك قولایدر. بن کندی فکرمی بالکز تکلیف ایدیورم، بونك بلا تدقیق قبولنی ایسته‌میورم.

برنجی باب

کوچوك بخارستان و ایمائوسك بوطرفنده و اوته طرفنده‌کی شیتستان قسمی

١

هامی الکاسی وجوارلری

هامی الکاسی چینلیلر طرفندن پك چوق زماندن بری معلومدر. تاریخلرنده چوق کره اسمی کچر. بوتون ولایت قدیماً ئی‌اولیو y-ou-liou نامنی طاشیردی. چوق کره چینك تحت اداره‌سنده بولونمشدر. فقط ٧١٣ تاریخ میلادیسنه دوغرو چین Tchin نامنده بر عائله بوراده بر قراللق تأسیس ایتدی. قرال نامنی طاشییان بو حکمدارلر سوم Sum خاندانی زماننده الآن اوراده پایدار بولونیورلردی. اووقته قدر اون بطن کچمشدی. وقتیله بو الکا شهرلرله دولوایدی. فقط همان کافه‌سی شیمدی خراب اولمشدر. الك باشلیجه‌سی ئی‌اوهیه‌ن y-ou-hien شهریدرکه هامی ایله عینی شیدر. هان ایمپراطورلری اوراده چین عسکری

بولوندیررلردی . صوکره‌لری تام Tam لر بوکا ئی‌چه‌ئو I-tcheou نامنی ویردیلر . چینده جاری اولان برعادته کوره سلاله مؤسسلری و عمومیتله بوتون ایمپراطورلر ولایتلره و شهرلره یکی اسملر ویرمك صلاحیتنه مالك ایدیلر . اونك ایچون اسکی یر اسملرینی طانیمقده بویوك مشکلات چکیلیر .

هامی‌نك سائر محللره — میم M10m جغرافیاسنه کوره — مسافه‌سی

هامیدن شن‌سی Chensi ده سو‌چوئو Su-tcheou یه

« قدر li لی ١٥١٠

« جنوبده یوموئه‌ن قوآن yo-umen-kuan ٨٠٠ «

« جنوب شرقیده یام‌قوآن yam-kuan ٢٧٣٠ «

دیکر شهرلر شونلردر: اولا ، هامینك حدودلرینك جنوب شرقیسنده لوپ کولنه دوغرو ناشه‌هیه‌ن Na-che-hien . هانلر وقتیله بوراده عسکر بولوندیررلردی . ثانیاً ، یه‌ئو یوئن هیه‌ن yeou-yuen-hien شهری که هامینك حدودلری اوزرنده‌در .

هامی الکاسنك شمالنده تیه‌ن‌شان یاخود کوك‌داغی بولونور . قدیم هونلر بوکا کیلومانشان Ki-Lo-man-chan نامنی ویریرلری . بوکون سیوشان یاخود قار داغی نامنی طاشیور . کاشغردن کلن اوزون سلسلهٔ جبالك بر قسمنی تشکیل ایدر .

بو داغك جنوبنده ایکی لی مسافه‌ده ین‌چی yen-tchi اسمنده
بر کول واردر که پارقول Parkol کولی اولمق ایجاب ایدر .

ماپیائوشان Ma-piao-chan هامینك جنوب شرقیسنده
اولکانك حدودلری اوزرنده کائن بر داغدر . جوارنده
وانغ-هیانغ-لینغ wan-hiang-ling دەنیلن باشقه بر داغ
واردر . یورهو your-ho هامیدن شرقه دوغرو یوز اوتوز
لی مسافه‌ده بر شهردر .

نیانغ تسو چوئەن Niang-tsu-tchuen ، یور نهرینك
شرقنده بر نهر یاخود منبعدر .

هولو چوئەن Ho-lo-tchuen جنوبده هامینك
حدودلری اوزرنده کائن برشهردر. بوجوارده تانغ-تسوئەن‌چی
Tang-tsuen-tchi کولی واردر .

قان‌لوچوئەن Kan-lo-tchuen جنوبده اوچیوز لی مسافه‌ده
باشقه برنهردر. جوارده تانغ-تسوئەن-چی Tang-tsuen-tchi
کولی بولونور .

قان‌لوچوئەن هامینك شمال غربیسنده اوچ یوز لی مسافه‌ده
باشقه بر نهردر . [*]

موسیو پول Paul هامی اولکاسنه قامول Camoul
نامنی ویریور. تانغوت Tangout قراللغنك برولایتی اولدیغنی

---

[*] فرانسزجه‌سنده سهو مرتب اثری اوله‌رق برتکرر وار ظن
ایدیورم. مع‌مافیه عینیله ترجمه ایتدم .

سویله‌یور. موسی الیهك روایتنجه بوقرااللق ایکی چوللك جوارنده‌در. چوللرك بری بویوك قوم چوللر. بوراده حیات ایچون الزم اولان شیلرك کافه‌سی بولوندیغی، اهالینك ذوقلرینه‌پك دوشکون اولدقلرینی، بتلره طاپدقلرینی، دینلری ایجابندن هله بالخاصه یابانجیلره پك زیاده مهماننوازلق کوستردکلرینی، أولرینی، قاریلرینی، هرخدمتلرینی کورمك ایچون کندیلرینه براقدقلرینی، وآنجق یولجینك عزیمتندن امین اولدقدن صوکره أوه عودت ایلدکلرینی سویله‌یور. هامی اقوامی بوفحشك معبودلرجه خوشه کیده‌جکنی ظن ایدرلردی. ایمپراطور قوبلای خان Kublai-Khan ك امرلری اونلری بوعادتلرندن واز کچیره‌مه‌مشدر.

بنواغوئز Benoît-goez بوشهردن عینی اسمله بحث ایدر. سوچه‌ئو قربنده قیایوقوآن Kia-yu-kuan دن دوقوز کونلك مسافه‌ده اولدیغنی سویلر. آراموت Aramuth شهرنده جوارده کائن اولدیغنی بیان ایتمکده‌در.

شن‌سی ولایتنك الك غربی موقعلری وقتیله تاتارستانه داخل اولدقلری ایچون اونلری بوراده ذکر ایتمك ایجاب ایده‌جکنی ظن ایلیورز. باخصوص ویره‌جکمز ایضاحات موسیو پولك سوزلرینی تنویر ایده‌بیله‌جکدر.

§ ١٠ .

سیاح مومی‌الیه‌ابتدا سوشور Suchur یاخود سوکوئیر Sucuir شهرندن بحث‌ایدر. جونسون Johuson بوکاسوشیق Sauchik سوقوئیر Sukuir نامنی، شاەرخ Schahrokh ك سفیرلری سوقیو Sokjou اسمنی ویرییوز . بنواغوئز سوسیو Socieu دییور . بو کونکی سوچەئو So-tcheou شهری ایشتە بودر .

بوتون بواولکا هان سلالەسندن اول یوئەشی Yue-chi دنیلن تاتارلرك، صوکرەدە هونلرك الندە ایدی . هانلردن ایمپراطور ووتی Vou-ti بوراسنی فتح ایتدی وتسیەئو-تسو-ئن-قیون Tsieou-tsuen-kiun نامنی‌ویردی کەشراب‌چشمەسی ولایتی دیمکدر. چونکە سوچەئو قربندە برچشمە واردرکە صولری شراب لذتندەدر . سی‌لەآم Si-leam یاخود غربی لە آملرك قرالی اولان لی‌قائو Li-cao بورادە سراینی تأسیس ایتدی . سوئی Soui لرك زمان ادارەسندە بوتون بواولکایە سوچەئو نامی ویریلدی. بربرینی متعاقب چانغ‌یە Tchang-ye و لونغ‌یەئو Long-yeou ولایتلرینە داخل اولدی . صوکرە توفان Toufan اقوامنك تحت حکمنە کچدی. برآز صوکرە چینلیلر تکرار ضبط ایتدیلر. بوکون شن‌سی ولایتنە داخلدر. بواولکادە اوچ شهر تعداد ایدرلردی . ١ — تسیەئوتسوئەن Tsieou-tsuen شهری کەشیمدی سوچەئودر. وسد کیرەیاقیندر.

جوارده کیه‌ئوالونغ‌شان Kieou-long-chan وجنوب غربیده قوئن‌لون‌شان Kuen-lun-chan داغی واردر . ۲ — فولو Fou-lo شهری که قدیماً لوقوئون هیه‌ن Lo-Kuon-hien دیرلردی . ۳ — هانلر زمانلرنده یوموئه‌ن Yo-muen دنیلن شهرکه بوکون قیا یوقوآن kia-yok-uan دیبورز . فقط بو یوموئه‌ن شهرینی دها غربده کائن اولان بر کچید ایله قاریشدیرمامالیدر . موسیو پول زماننده اهالینك قسم اعظمی بت پرست ایدی . آرالرنده بر آز خرستیانده واردی .

§ ۲ .

جوارده کائن اولان قامپیتیون Campition شهری جونسون طرفندن قامپیون Kampion یاخود قامشیق Kamchik وشاهرخك سفیرلری طرفندن قامژو Kam-jou ، بوکون چینلیلر طرفندن قانچه‌ئو Kan-tcheou دیه یاد اولونیور . بوتون بو اولکا میلاد عیسادن اوچیوز سنه اول تاتارلر طرفندن مسکون ایدی . هانلر زماننده بورایه هونلر صاحب ایدی . ایمپراطورنی هونلرك الندن بوراسنی ضبط ایتدکدن صوکره چانغ‌یه Tchang-ye ولایتی اسمنی ویردی . سیله آملر صوکره بونی قانچه‌ئو تسمیه ایتدیلر . تاملر زماننده توفانلر بوراسنی ضبط ایلدیلر . فقط چینلیلر تکرار کری آلدیلر . بوسنجاق شن‌سی داخلنده‌در . وقتیله بو اولکاده آنجق ایکی شهر تعداد

ایدرلردی . ۱ — چامیه Tcham-ye یاخود قان چه ئو Kan-tcheo
بونك اراضیسی داخلنده قی لیه‌ن شان Ki-lien-chan یاخود
کوك داغی کائن ایدی . بونی هامی داغنك بر مابعدی کبی
تلقی ایدرلردی . بوراده قیویه‌ن Kiu-yen کولیده واردرکه
بوکون سوپونور Sopou-nor دیرز . هولی شوئی Ho-li-choi
وژوشوئی Jo-choi شهرلری قان چه ئونك شمالنده‌درلر . بونلردن
باشقه قان سون شان Kan-sun-chan و لین سونغ شان
Lin-song-chan داغلریده واردر . ۲ — ایکنجی هـان
زماننده سان تان San-tan شهری بونك یاقیننده ین چی شان
Yen-tchi-chan داغی واردرکه تاریخده پك مشهوردر . موسیو
پول زماننده قان چه ئو ، تانغوت اولکاسنك الك باشلی شهری
ایدی . اوراده خرستیانلر ، مسلمانلر ، و پت پرستلر واردی .
بو سیاحك افاده‌سندن آکلاشیلدیغنه کوره بو پت پرستلر فو
Fo مذهبی بونز Bonzes لری ایدیلر [*] . طوپراقدن یاخود
آغاجدن یاپلمش اولان پتلری یالدیزلی ایدی . ایچلرنده پك
بیوکلری واردی . اطرافلرنده بر وضع احترامکارانه‌ده دها
کوچوك پتلرده کورولیوردی . راهبلری محافظهٔ عفت
ایدییورلردی . بو مملکتده سنه‌لر قمرله تعداد اولونیوردی .
هر آیده بش کون واردی که یورطی کونی تلقی ایدیلیردی . هیچ
بر حیوان کسمزلر ، هردرلو ات یمکدن اجتناب ایدرلردی .

---

[*] چینده بودا دیننه «فو» دیرلر . بونزلرده بودی راهبلریدر .

تعدد زوجات اصولی جاری ایدی . بیقیلان قادینلری بوشامق
جائز ایدی. قاین والده‌لریله حتی ایکنجی درجه‌ده‌کی اقربالریله
تزوج ایدرلردی .

§ ۳۰ .

عینی‌سنجاق داخلنده ازینا Ezina شهرینده تعداد
ایتمك ایجاب ایدر . چینده مغوللر زماننده یاپلمش بر تاتارستان
خریطه‌سی بوشهره یه‌چی‌نا Ye-tchi-na نامنی ویریر. بویوك
چولك جنوبنده، قانچه‌ئودن اون‌ایکی کونلك مسافه‌ده‌در .

۲

له‌ئولان LEOU-LAN یاخود شن‌شن CHEN-CHEN

الکاسی و جوارلری

چین تاریخلرنده بوایکی نامی طاشیان اولکا هامی دیارینك
جنوبنده کائندر. وقتیله کوچوك برقراللق ایدی. پایتختیده لوپ
کولی جوارنده قان‌نی‌چینغ Kan-ni-tching شهری ایدی .

مسافات

له‌ئولان‌دن شرقه دوغرو، سی‌غان‌فو Si-gan-fou یه
قدر ٦١٠٠ لی

لداولاندن شرقه دوغرو یامقوآن Yam-kuan بوغازینه
قدر ۱۶۰۰ لی
شمال غربی‌یه دوغرو کوچوك بخارستانك مقر اداره‌سنه
قدر ۱۸۰۰ لی

ایلك هانلر زماننده

شمال غربی‌یه دوغرو تورفانه قدر ۱۹۰۰ لی
غربه دوغرو تسیه‌مو Tcie-mo یه‌قدر ۷۰۰ «
شان Chan قراللغنه قدر ۱۳۰۰ «

بوتون بو الکا چوراقدر، قوم ایله دولودر. ایی طوپراغه یك نادر تصادف اولونور. بوراده بیك بش یوز قدر عائله حساب اولنیوردی. بوقوملر اشکلرینی، بارکیرلرینی، دوه‌لرینی اوتلاته‌جق مرعالر آرارلر. ذخیره‌لرینی جوار مملکتلردن آلیرلر. جنوب شرقیده کندیلرینك قومشولری اولان تیبت قومیله عینی اخلاق وعاداته مالکدرلر. بوراده ذی‌قیمت طاشلر، قامشلر، سکود آغاچلری ودها سائر بر طاقم آغاچلر بولونور.

مملکتك پایتخته قریب بولونان لوپ کولنه چینلیلر پولوی های Pou-loui-hai یاخود ین‌تسه Yen-tce یاخود پوچانغ‌های Pou-tchang-hai دیرلردی. محیطی درت یوز لی در. یوتیه‌ن Yu-tien قربنده تسونغ‌لینغ Tçung-ling داغندن نبعان ایدن نهرلر بو کوله منصب اولورلر. بوده شوصوك الکانك خوتن اولدیغنی اثبات ایدر. چونکه لوپ کولنه آقان نهرلر حقیقتده

اورادن نبعان ایتمکده درلر . بو کولدن اوچ یوز لی مسافه ده قدیماً بو موئه نقوآن Yo-muen-kuan دنیلن داغلر آراسنده بر بوغاز واردر . بونك هامی دن سکز یوز لی مسافه ده اولدیغی ادعا ایدیلیور . بوتون جوارلر مدهش چوللردر . اسمنه شامو Chamo یاخود غوبی Gobi دیرلر .

موسیو پول بو بیوك چولك مدخلنده کائن اولان ، سکنه سی مسلمان بولونان بویوك بر لوپ شهرندن بحث ایدر . بو چولدن کچمك ایسته ین تاجرلر بو شهرده توقف ایدرلردی . اورادن یه جك طاشیمق ایچون قاطیرلر و قوتلی اشکلر صاتین آلیرلردی . یه جکلری بیتیردکجه ، حیوانلری بسله مکدهکی عدم امکاندن دولایی اونلری یا اولدیریرلر ، یا باشی بوش براقیرلردی . بك آز برشی یه ن و چوق یوك طاشییان دوه لر بوراسی ایچون بك فائده لی حیواناتدر . آراده صیراده طاتلی صولره و بعض بعض طوزلی صولره ده تصادف اولونور . بو چول غایت داغلقدر . اووالر قومدن عبارتدر . بعضاً اورالرده اویله کورولتولر ایشیدیلیرکه او دیار خلقنجه شیطانلرك سسلری ظن ایدیلیر .

موسیو پولك شین شین تالاس Chin-chin-talas یاخود شین شین قالاس Chin-chin-calas نامنی ویردیکی و بویوك چوله جوار دیدیکی ولایتی بو حوالیده کائن عداتمك ایجاب ایدییور . بوراده نسطوریلر ، محمدیلر و پت پرستلر وار ایدی . موسیو پول بو مملکتك بر داغنده بر نوع طوپراق بولوندیغنی ، بوکه بکزر

الیاف حاصل ایتدیکنی ، ییقاندقدن و برهاوانده دو کولدکدن صو کره اکیریلدیکنی، ثماشلر دوقومغه یارادیغنی ، آتشده بیاضلاندیغنی ادعاایدییور .

§ ١٠ .

لوپ کولنك شرقنده برشهره تصادف ایدیلیرکه موسیوپول بوکا ساشیون Sachion دییور . بو ، چینلیلرك شاچه ئو Cha-Tcheou یاخود قومشهری دیدکلری مملکتدر . موسیو پول بونك تانغوت ولایت جسیمه سنك مدخلنده کائن بولوندیغنی، سکنه سنك مسلمان اولدقلرینی ، بعض نسطوریلرده تصادف ایدیلدیکنی سویلیور. اونك زماننده خلق آنجق میوه لرله تعیش ایدردی وتجارتی اهمال ایلردی. بر چوق صنمخانه لر واردی. بورالرده چوجوقلر نذر اولونوردی . صوکره سنه نهایتنده بر قوچ کسیله رك چوجوق قورتاریلیردی . بونلر أولولرینی یاقارلردی . اعتقادات باطله یه مستند عبادتلری واردی . نعشك یاقیله جغی زمانی انتخاب ایتمك ایچون یوم ، ساعت وآن تولده دقت ایدرلردی . بعضلری أولولری تحنیط ایتدکدن صوکره ایچه قاپالی تابوتلرده اوزون مدت صاقلارلردی . هر کون یمك وقتنده برماصه نك اوزرینه اتلر قویه رق برساعت اونلرك اوکنده براقیرلردی .

بو شهرك جوارنده شرقه دوغرو یامقوآن Yam-Kuan اسمنده بربوغازواردر. دهاشرقده توهیانغهو Tou-hiang-ho

اسمنده بر شهر بولونور . اورادن شرقه دوغرو قوآچه‌ئو Kua-Tcheou شهری کائندر . بوتون بو سنجاقلر قدیماً یوئه‌شی Yue-chi لر طرفندن مسکون ایدی. صوکره هونلرك النه کچمشلردر . نهایت چینلیلر طرفندن ضبط اولونمشدر . قوآچه‌ئونك جنوبنده‌اون‌لی‌مسافه‌ده‌میم‌شاشان Mim-cha-chan اسمنده برداغ واردرکه‌اوراده تساوی لیل‌ونهار زمانه‌دوغرو سسلر و کوك کورولتولری دویولور . جنوب شرقیه دوغرو اون لی مسافه‌ده سان غوئه‌ی شان San-goei-chan نامنده دیکر بر داغ بولونمقده‌در . پك اسکی‌زمانلرده چین داخلندن سورولمش قدیم برچین قومی اولان سان‌میائو San-miao لر بوداغه چکیلمشلردی .

۳

یوتیه‌ن YU-TIEN الکاسی وجوار کوچوك قراللقلر

هانلر زماننده طانمش اولان بو اولکا آتیده‌کی تفصیلات ایله آکلاشیله‌جغی اوزره خوتن اولکاسندن باشقه بریر اولاماز. مهم برقراللق تشکیل ایدییوردی . کندیسنه مخصوص قراللری واردی . تسونغ‌لینغ نامی ویریلن بر داغك شرقنده ایدی . بورادن نبعان و شرقه دوغرو جریان ایدن نهرلر لوپ کولنه منصب اولورلر. غرب استقامتنده جریان ایدنلر حزر ده کیزینه

دوكولورلر . اولكانك پایتختنه سی چینغ Si-tching نامی ویریلیورردی . ایلك هانلر زماننده بوراده اوچ بیك اوچ یوز عائله ، اون دوقوز بیك اوچ یوز نفوس وایکی بیك درت یوز عسکر تعداد ایدیلیوردی .

ایلك هانلره كوره مسافات

سی چینغ دن یاخود خوتن دن سی غان فو Si-gan-fou یه قدر ٩٦٧٠ لی

شمال شرقی یه دوغرو كوچوك بخارستان ادارهٔ چینیه سنه قدر ٣٤٩٧ لی

غربه دوغرو پی شان Pi-chan قراللغنه قدر ٣٨٠ «

ایکنجی هانلر زماننده مملکتده اوتوز ایکی بیك عائله ، سکسان اوچ بیك نفوس و اوتوز بیك عسکر بولنمقده ایدی .

خوتن دن كوچوك بخارستان ادارهٔ چینیه سنه قدر ٥٣٠٠ لی

لویام Lo-yam ه قدر ١١٧٠٠ «

بوتون چین جغرافیونه كوره بو مملکتك جنوبنده تیبتك نوكیانغ No-kiaug نامی ویریلن اقوامی بولنمقده در . شمال طرفنی قومه Ku-me الکاسی تحدید ایدر . ماتوئون لین Ma tuon-lin شمال شرقنده بیك درت یوز لی مسافه ده قیوتسو Kiu-tçu مملکتی بولوندیغنی سویله یور .

شرقده شن شن ك مسافه سی ١٩٠٠ لی

شمال غربیده سوله So-le نك مسافه سی ١٥٠٠ «

بو مملکتك قرالی گاه هونلره ، گاه چینلیلره ، گاه تورکلره تابع ایدی . باشنی لتون ایشلمه‌لی ایپك قماشلره صارارادی . قرالغنك بیك لی مساحهٔ سطحیه‌سی واردی . پایتختك محیطی سکز دوقوز لی طوتاردی . قراللق داخلنده بش بویوك ، اون کوچوك شهر تعداد اولونوردی . بوراده اعلا بارگیرلر ، دوه‌لر و داغلرده بر چوق ذی‌قیمت طاشلر بولونوردی . بونلرله تجارت ایدیلیردی . بو قومك اخلاق و عاداتی‌ده قیوتسولرك اخلاق و عاداتنك عینی ایدی . مملکت عینی محصولاتی یتشدیرردی . اهالی فو Fo دیننه سالك ایدیلر . ایغور مملکتندن اعتباراً بوتون بو قوملرك گوزلری چوقور ، بورونلری قالقیق اولدیغنه دقت ایدلمشدر . خوتن سکنه‌سی موسیقی‌یی سورلردی . الکالرینك غربنده بر قوم چولی واردز که بوراده کیرپی‌یه بکزه‌ین برچوق بویوك صیچانلر بولونور .

خوتن مملکتنده باشلیجه ایکی داغدن بحث اولونور . برنجیسی اونه‌ئوتاشان O-neou-ta-chan یاخود قوئن‌لون‌شان Kuen-lun-chan داغیدر . اسکی چینلیلر هوآم‌هو نهرینك بورادن نبعان ایتدیکنی ظن ایدرلردی . ایکنجیسی تسونغ‌لینغ Tçung-ling داغیدر و مملکتك جنوب غربسنده کائندر .

چینلیلر طرفندن هوآم‌هو دیه فاریشدیریلان و اونه‌ئوتا داغندن چیقان نهرك اسمی شه‌ئوپاهو Cheou-pa-hou یاخود

چوپاهو Tchou-pa-ho در. لوپ كولندن يدى يوز لى مسافه يه كلديكى وقت قشه ئوشوئى Ki-cheou-choui ياخود قى سو شوئى Ki-seu-choui نهرينه التحاق ايدر. هرايكيسى بردن لوپ كولنه منصب اولورلر. بوداغ، مملكتك پايتختندن غربه دوغرو بيك اوچيوزلى مسافه ده در. بورادن پهيوهو Pe-yo-ho نهرى ده چيقار. خوتن بونك ساحل غربيسنده كائندر. لويوهو Lou-yo-ho و اويوهو Ou-yo-ho نهرلرى ده بوداغدن چيقارلر. هرايكيسى ده خوتن شهرينك غربنده درلر. نهرلرده بو اسملرك ويريلمشى كنديلرنده بولونان ذى قيمت طاشلردن دولاييدر. هرسنه صوك بهارده صولر آزالديغى وقت بوطاشلرى چيقاريرلر. اين چه ئو In-tcheou، ليوچه ئو Liu-tcheou و پوئه ئى چه ئو Poei-tcheou كبى متعدد شهرلردن بحث اولونور. بونلر خوتنك جنوب شرقيسنده كائندرلر. يوچه ئو yo-tcheou شهرى جنوبه دوغرو بيك اوچيوز «لى» مسافه ده در. بو مملكتده اوتلر وچيچكلرله دولو باغچه لر واردر.

چين سلاله سى زماننده برچين سفيرى بواولكايه كيتدى، برسياحتنامه يازدى. بواثر ضايع اولمامشدر. سفير، لينغ چه ئو Ling-tcheou دن يوله چيقدى، قان چه ئو Kan-tcheou دن، سوچه ئو So-tcheou دن، قوآچه ئو Kua-tcheou دن شاچه ئو Cha-tcheou دن كچدى. بو شهرلردن صوكره بر الكايه تصادف ايتدى كه اوراده صوغوقلق زياده ايدى. اطراف

قارلرله مستور ایدی. هوالر ایصیندیغی وقت بونلر صواولوردی. چینلیلر غربه دوغرو یوریدیلر؛ تاتونغ چینغ Ta-tun-tching شهرینه واردیلر. صوکره لیه‌ن‌تسه Lien-tce چولنه کلدیلر. بورادە صویوقدی. طوپراغی قازدیلر. رطوبتلی برقوم بولدیلر. صوسزلغی و حرارتی تسکین ایچون کوکسلرینك اوزرینه قویدیلر. صوکره هیه‌ن‌هو Hien-ho نامنده بر نهره تصادف ایتدیلر. کسیلوب برالندیریلمش قامشلر اوزرندن نهری کچدیلر. بونهرك غربنده خوتن قوملری طرفندن بنا ایدلمش فن‌چه‌ئو شهرینی کوردیلر. بوشهر شاچه‌ئو نك جنوب غربیسنده کائندر وظن اولوندیغنه کوره چین پایتختندن دوقوز بیك بشیوز لی مسافه‌ده‌در.

اورادن ایکی کونده‌غان‌قیون‌چه‌ئو Gan-kiun-tcheou یه و صوکره یوتیه‌ن Yu-tien ە واصل اولدیلرکه بوراسی بوتون ویردیکم ایضاحاته نظراً خوتن شهرندن بشقه بر شهر اولاماز. موسیو پول بوندن قوتام Cotam نامی آلتنده بحث ایدر واوکا سکز کونلك مسافهٔ سطحیه تعیین ایدر. بورادە ییه‌جك پك مبذول ایدی. برچوق اینك وباغ واردی. اوزمان مسلمان اولان اهالی تجارته پك رغبت کوسترمکده ایدیلر. بنواغوئز بوشهره قوتان Cotan اسمنی ویرر. اورادن کچن نهردن ژاسپ Jaspe نامنده برنوع طاش چیقاردقلرینی سویلر. چینلیلرك بحث ایتدکاری ذی‌قیمت طاشلر بونلردر. دالغیجلر

بونلری بویوك چاقیل طاشلری حالنده نهردن چیقاریرلر . فقط دها آز قیمتده باشقه بر نوعی واردرکه داغلردن چیقاریلیر وتقریباً ایکی اون [*] اوزونلغنده صفحه‌لر حالنده بولنور . بوداغ پایتختدن یکرمی کون مسافه‌ده‌در. اسمنه قونسانغوئی قاسیو Consangui-cascio یعنی طاشلق داغ دیرلر. بو مرمر چینه کوتوریله‌رك اوراده صاتیلیر . موسیو پول خوتن ولایتنه جوار دیکر ایکی ولایتدن دها بحث ایدر . الك یقینده‌کی په‌ئیم Peïm یاخود په‌ئین Pein دیدیکی ولایتدرکه بش کونلك مساحهٔ سطحیه‌سی واردر . بونك نهرلرندن برنده‌ده بحث ایتدیکمز او ذی قیمت طاشلر صید اولنمقده‌در . ولایتده حیات ایچون الزم شیلرله ایپك پك مبذولدر . بواقوامده جاری اولان بر عادته کوره بر قوجه یکرمی کوندن زیاده غیبوبت ایدرسه قادینی باشقه بریله اولنه‌بیلیرلر. قوجه‌لر عودت ایتدکاری وقت باشقه برقادین ایله تزوج ایده‌بیلیرلر .

بوولایتدن صوکره سیارتیام Ciartiam شهرینه تصادف اولونور . بوده ولایت عنوانی حائزدر . خطای Khatai ه یاخود چینه کوتورولن طاشلردن بوراده‌ده بولونور. بوولایت قوملقدر، چوراقدر، طوزلو صولرله دولودر. بش کون اوته‌ده بر چوق قومه وصوکره لوپ شهرینه تصادف ایدیلیر .

---

[*] برمترو یوزسکسان سکز میلیمتره طولنده اسکی بر فرانسز اولچوسی .

بحث ایتدیکم بوایکی شهر چین مرخصلرینك شاچه‌ئودن
خوتنه اولان یوللرنده بولدقلری قانچه‌ئو و هان قیون چه‌ئو
Han-kiun-tcheou شهرلرینك عینی کبی کورونور. فقط
حقیقی وضعیتلرینی تعیین ایتمك بنجه امکان خارجنده‌در.

قدیم چین جغرافیونی خوتن جوارنده دها برچوق کوچوك
قراللقلردن یعنی شهرلردن بحث ایدییورلر. ویردکلری معلومات
بروجه آتیدر. فقط تاتارستانك بوتون بوجنوب قسمی بزجه
کافی درجه‌ده معلوم اولمادیغی ایچون بوشهرلرك نره‌لرده کائن
اولدقلرینی تثبیت ایتمك امکانی یوقدر.

§ ١٠.

یومی yu-mi یاخود قیومی kiu-mi کوچوك بر قراللقدر.
پایتختی عینی اسمی طاشیر. مؤخراً نیم‌می Nim-mi نامنی آلمشدر.
هانلر زماننده بو الکا معلوم ایدی. اوزمان اوراده اوچ بیك
اوچ یوز قرق عائله، یکرمی بیك قرق نفوس واوچ بیك
بش یوز قرق عسکر تعداد ایدلمشدی.

ایلك هانلر زماننده مسافات

یومی‌دن ایلك هانلر زماننده چین حکومتنه قدر	
شمال شرقی‌یه دوغرو	٣٥٥٣ لی
شرقه دوغرو سیغانفو Si-gan-fou یه قدر	٩٢٨٠ »
غربه دوغرو خوتنه قدر	٣٩٠ »

جنوبه دوغرو قیوله kiu-le یه قدر

شمال شرقی‌یه دوغرو قیوتسو Kiu-tçu یه قدر

شمال غربی‌یه دوغرو قومه Ku-me یه قدر [*]

ایکنجی هانلر زماننده بوراده ایکی بیك یوز یتمش اوچ عائله ، یدی بیك ایکی یوز اللی بر نفوس و بیك یدی یوز آلتمش عسکر حساب اولنمقده ایدی .

اورادن لویام Loyam ه قدر	۱۲۸۰۰ لی
چین حکومتنه قدر	٤٩٠٠ «

§ . ۲ .

قیوله Kiu-le قراللغی . پایتختنه قیه‌ن تو چینغ Kien-tou-tching اسمی ویریلیر . بوراده اوچ یوز اون عائله، ایکی بیك یوز یتمش نفوس و اوچ یوز عسکر تعداد اولونیور .

ایلك هانلر زماننده مسافات

قیوله‌دن سی‌نن‌فویه قدر	۹۹۵۰ لی
شمال شرقی‌یه دوغرو چین حکومتنه قدر	۳۸۵۲ «

غربه دوغرو نوقیانغ Nou-kiang لرده یاخود تبت اقوامنه قدر

شمالده قیومی Kiu-mi قراللغنه قدر

[*] اثرك اصلنده بو اوچ مسافه‌یه عائد ارقام یازلمامشدر .

§ . ٣ .

یوملیو yum-liu قراللغی . پایتختی پی پین چینغ Pi-pin-tching اسمنی طاشیر . ایلك هانلر زماننده بوراده ایکی یوز قرق عائله ، بیك آلتی یوز اون نفوس ، اوچ یوز عسکر تعداد اولونوردی .

ایلك هانلر زماننده مسافات

یوملیودن سی غان فویه قدر	٧٣٠٠ لی
شمال شرقیده چین حکومتنه قدر [*]	
شرقده سیائوئوئون Siao-uon قراللغنه قدر	
جنوبده توقیاملره یاخود تیبت اقوامنه قدر	
غربده قیوله قراللغنه قدر	

§ . ٤ .

تسیمتسیوئه Tcim-tcioue قراللغی . پایتختیده عینی نامی طاشیر . ایلك هانلر زماننده بوراده درت یوز سکسان عائله ، اوچ بیك اوچ یوز آلتمش نفوس ، بش یوز عسکر تعداد اولونوردی .

ایلك هانلر زماننده مسافات

تسیمتسیوئه‌دن سی غان فویه قدر	٨٨٢٠ لی
شماله دوغرو چین حکومتنه قدر	٢٧٢٩ «

---

[*] بوراده کتابك اصلنی قوردلر یمش اولدیغی ایچون قاچ لی اولدیغنی کوستره‌مدم .

جنوبده یوملیو قراللغنه قدر . [درت کونلك مسافه]
غربده قیومی یه قدر ٤٦٠ لی

§ . ٥ .

سیائوثون قراللغی. پایتختی یولینغ چینغ Yu-ling-tching در . ایلك هانلر زماننده بوراده یوز اللی عائله ، بیك اللی نفوس ایکی یوز عسکر تعداد اولونیوردی .

ایلك هانلر زماننده مسافات

سی غان فویه قدر ٧٢١٠ لی
شمال غربی یه دوغرو چین حکومتنه قدر ٢٥٥٨ «
شرقه دوغرو نوقیانغ لره یاخود تیبت قوملرینه قدر



شائوچه CHAO-TCHE مملکتی و جوارلری

خوتنك شمالنه دوغرو چیقیلیرسه ایلك تصادف ایدیله جك اهمیتلی اولکا شائوچه در . بو، هانلر زماننده بری معلوم بر قراللقدر. قراللری واردی. متعاقباً هونلره، تورکلره، چینلیلره و تیبتلیلره تابع اولمشدر .

ظن ایدییورم که بو یرقن Yerken شهریدر. قدیماً پایتخته ده

شائوچه‌چینغ Chao-tche-tching نامی ویریلیردی . ایلك هانلر زماننده بوراده ایکی بیك اوچ یوز اوتوز دوقوز عائله، آلتی بیك اوچ یوز یتمش اوچ نفوس، اوچ بیك درت یوز دوقوز عسکر تعداد اولونوردی .

ایلك هانلر زماننده مسافات

شائوچه‌دن سی‌غان‌فویه قدر	۹۹۵۰	لی
شمال شرقی‌یه دوغرو چین حکومتنه قدر	۴۷۴۶	«
غربه دوغرو سوله So-le قراللغنه قدر	۵۶۰	«
جنوب غربی‌یه دوغرو پولی Pou-li قراللغنه قدر	۷۴۰	«

ایکنجی هانلر زماننده

لویام Lo-yam ەقدر	۱۹۱۵۰	«

بو مملکتده تیه‌شان Tie-chan اسمنده بر داغ واردرکه غایت کوزل ذی‌قیمت طاشلر چیقار. موسیو پول بو مملکتدن قارشام Carcham یاخود قارقام Carcam نامی آلتنده بحث ایدر. ولایتك غایت منبت، اهالینك مسلمان اولدیغنی، بر آزده نسطوریلر بولوندیغنی سویله‌مکله اکتفا ایدر. بنواغوئز اورادن کچدیکی وقت کاشغر قراللغنك پایتختی ایدی . تجارتك غایت اوغراغی بر شهر ایدی. بو فاریده بحث ایتدیکم ژ اسپ لرك تجارتی بوراده پك رواجده ایدی. شترالمبرغ Strahlemberg یرقن‌ی کاشغردن بش کونلك مسافه‌ده اولمق اوزره کوستریر .

٥

سوله قراللغی وجوارلری

چین جغرافیوننك سوله تسمیه ایتدکاری یرکاشغر ولایتندن باشقه بر یراولامز. جوارده کی مملکتلر ذکر اولونه جق اولورسه بوراسنی تسلیم ایتمك پك قولایلاشیر. بوراسی وقتیله تاتارستانك بوقسمنده مهم برقراللق ایدی. چینلیلر هانلر زماننده بوالکایی طانیدیلر. پایتخت سوله چینغ So-le-tching نامنی طاشیردی. موسیو پول بوکا قاسار Cassar یاخود شاسقار Chas-car اسمنی ویریر.

ایلك هانلر زماننده مسافات

سوله دن سی نان فویه قدر	٩٣٥٠ لی
شرقه دوغرو چین حکومتنه قدر	٢٢١٠ «
جنوبه دوغرو شائوچه یه قدر	٥٦٠ «
ماتوئزن لینه کوره شرقه دوغرو قیوتسویه قدر	١٥٠٠ «
جنوبه دوغرو یوتیه ن Yu-tien ه قدر	١٥٠٠ «
غربه دوغرو فاهون Fa-hon یاخود	
پونون هان Puon-han ه قدر [١]	١٠٠٠ «
اورادن چوقیوپو Tchu-kio po یه قدر	٨–٩٠٠ «

سوئی Soui لرك تاریخنه نظراً جنوب شرقیده

---

[١] محررك بری ایکی بیك لی دیيور.

قوآچه‌ئو Kua-tcheou یه قدر ٤٦٠٠ لی
شمال شرقیده تورکلرك قرارکاهلرینه قدر ١٠٠٠ »

غرب طرفنده بو مملکت تسونغ لینغ داغی ایله محاط ایدی. بوداغ خوتندن کاشغره قدر امتداد ایدر. کاشغرك پایتختی بوداغدن یوز لی مسافه‌ده‌در. اوده سیوشان و پەشان Pe-chan نامنی طاشیر. ماوراءالنهرده و سائر غرب مملکتلرینه کیتمك ایچون بو یول تعقیب اولونوردی. بوده پلین Plin و پتوله‌مه‌نك دیدکارینه توافق ایدر. اونلر پتوله‌مه‌نك قاسیا Cacia دیدیکی ایله عینی شی اولان کاشغرك غربنده کائن ایکی سلسلهٔ جبال آراسنده بولنجید بولوندیغنی سویلیورلردی. ایکنجی هانلر زماننده جغرافیون بونی لویامدن اون بیك اوچ یوز ، چین حکومتندن بش بیك لی مسافه‌ده کائن عد ایدرلردی. چین حکومتی یه‌ئوچینغ ده تورقانه قریب ایدی. اوزمان اوراده یکرمی بربیك یوز عائله واوتوز بیك عسکر تعداد اولونوردی. بوالکایه قیوشا Kiu-cha اسمی ده ویرلمشدر. مختلف زمانلرده چینلیلره ، هونلره ، تورکلره تابع اولمشدر. بوراده تقریباً اون بویوك واون ایکی کوچوك شهر ذکر اولونور. بواهالیدن چوغنك اللرنده آلتی پارماق واردر. برچوق خالی ، قوم وطاش ایله دولو یرلر واردر. باشقه یرلر منبتدر ، برچوق میوه یتیشدیرر. باقیر ، دمیر و ایپك قماشلر واردر.

موسیو پول بوکا قاساریاخود شاسقارنامنی ویرر. بوولایتده باغ ، یمش آغاجلری ، ایپك وهردورلو سبزه پك مبذول اولدیغی

سویلر. اهالی تجارت ایله مشغول اولورلر. فقط غایت خسیسدرلر. قسم اعظمی مسلماندر. بر قاچ نسطوری واردر. موسیو پول بو الکایه بش کونلك مساحهٔ سطحیه عطف ایدییور. کاشغره آردوقند Ardoukend یاخود اوردوقند Ordukend ده تسمیه ایدلمشدر.

عربلرك جغرافیا جدوللرینه کوره کاشغر ۹۵ یاخود ۹٦,۳۰ طول درجه سنده و ٤٤ شمال درجه سنده کائندر. کاشغر، یتشدیردیکی بیوك آدملرله شهرت آلمشدر. بعض عرب جغرافیونی بو شهری خطا یاخود خوتان Khotan الکالرنده کائن عدایتمکده درلر. شیمدی یه قدر بونك سببی مجهول قالمشدر. بو اونلر طرفندن بر یا کلش دکلدر. بوتون بورالرده اقامت ایتمش اولان خیتانلر Khitans بو الکالره خطای وقارا خطایناملرینی ویرمشلردی.

بعض چوقور، دو کولمش و اورتولی یوللرك انشاسنی احتمالکه بو مملکتك اسکی قراللرینه و چینلیلرله الفته عطف ایتمك ایجاب ایدر. شترالمبرغك بحث ایتدیکی بو یوللرده آرتق مرور وعبور یوقدر. سنواغوئز بو الکاده تانکه تار Tanghetar و یاقونیش Jaconich ناملرنده ایکی شهردن بحث ایدر.

٦

قیوتسو KIU-TÇU قراللغی وجوارده کائن سائر قراللقلر

قیوتسو یاخود کیه ئوتسو Kieou-tçu یاخود کیو تسو Kiu-tço الکاسی هانلرك زمان اداره سنده مهم برقراللق ایدی. پایتختی یه ن چینغ Yen-tching اسمنی طاشیردی. صوکره اسمی ایلولیو چینغ Y-lo-liu-tching اولمشدر. محیطی بش آلتی لی وسعتنده ایدی. اطرافنده اوچ صیرا سور چه وریلمشدی. شرقده برقلعه سی واردی که هان سلاله سی ایمپراطورلری طرفندن بنا ایتدیرلمشدی. بوشهر پەشان Pe-chan یاخود سیوشان داغنك ایکی یوز «لی» جنوبنده در. بوداغ او محلده الآن او قیه شان O-kie-chan نامنی طاشیر. بوداغك اوزرنده دائما آتش بولوندیغی حکایه اولونیور. بوالکاه چینلیلر طرفندن جوار مملکتلرله اولان مسافه سی حقنده ویریلن ایضاحاته نظراً آقصو Aksou الکاسندن باشقه بریر اولاماز.

ایلك هانلر زماننده مسافات

شرقه دوغرو سی غان فودن اوزاقلغی	٧٤٨٠	لی
شرقه دوغرو چین حکومتندن	«	٣٥٠ «
ماتوئون لینه نظراً :		
شرقه دوغرو یه ن چی Yen-tchi دن اوزاقلغی	٩٠٠	«

جنوبه‌دوغرو یوتیه‌ن Yu-tien یاخود خوتندن اوزاقلغی ١٤٠٠ لی
غربه‌دوغرو سوله‌دن یاخود کاشغردن « ١٥٠٠ «
شماله‌دوغرو تورکلرك قرارکاهندن « ١٦٠٠ «
جنوب شرقی‌یه‌دوغرو قوآچه‌ئودن [١] « ٣٠٠ «
اسین Tsin لرزماننده‌شرقه دوغرولویامدن « ٨٢٨٠ «

بو مملکتدن غربه‌دوغرو تاش Tache یاخود عربلره‌قدر آلتمش کونلك یول حساب اولونمقده‌در. شرقه دوغرو هیاچه‌ئو Hia-tcheou یه‌قدرده دوقسان کونلك مسافه واردر.

کیوتسونك پایتختنه شیمدی سی چه‌ئو هوئه‌یی هو Si-tcheou-hoei-hou یاخود سی چه‌ئوقیوتسو Si-tcheou-kiu-tçu یاخود قیوتسوهوئه‌یی‌هو Kiu-tçu-hoei-hou نامی ویریلیر. جنوبده بو مملکت تسیم تسیولرك ، جنوب شرقیده تسیه‌مو Tcie-mo لرك ، جنوب غربیده یومی Yu-mi لرك ، شمالده اوفیون Ou-fiun لرك، غربده قومه Ku-me لرك مملکتنه همجواردر. ایلك هانلر زماننده چینلیلرك کوچوك بخارستانه کوندردکلری والیلر بوالکاده اقامت ایدرلردی. والیلر توهو Tou-hou نامنی طاشیرلردی. والینك اوطوردیغی اولوی چینغ Ou-loui-tching شهری مملکتك پایتختیدر. اوچ یوز اللی لی مسافه‌ده‌ایدی. شمال شرقیده غوئه‌ئی لی Goei-li جنوب شرقیده تسیه‌مو، جنوبده‌تسیم‌تسیوئه‌وقیولی Kiu-li مملکتلرینه همجوار

[١] بومحررك اثرنده بر خطا اولمغی ایجاب ایدر.

ایدی. قیولی‌دن اوچ یوز اوتوزلی مسافه‌ده بولونیوردی . بوراده یوزاون عائله، بیك ایکی یوز نفوس واوچ یوز عسکر تعداد اولونوردی . بو مهم موقعك یا قوشا Couscha ده یاخود اورادن بر آز مسافه‌ده کائن اولدیغنی ظن ایتمکده یم.

قیوتسونك شرقنده قوآن چینغ Kuan-tching یاخود بوغاز شهری نامنده برشهر واردر. اهالی کان‌کچنلری صویمق ایچون بو بوغاز قربنده بکلرلردی.

قیوتسوالکاسنك شهرلری هپ سورلرله محاطدر. صوکره‌لری بوراده متعددقومعبدلری بنا ایدلمشدر. اهالی معدنلری اریتمکی، خالی یاپمغی بیلیرلردی. بوراده بر چوق طونج، دمیر، قورشون طوز، اعلا بارکیرلر ، دها سائر برچوق شیلر واردی . هوا اولدقجه راطبدر. وادیلرده برچوق کوچوك قوشلر واردرکه اهالی بونلرله تغذی ایدرلر.

بو مملکتده بریسنی اولدیرن برآدم اعدام اولونور . خیرسزلرك آیاغنی ودیرسکلرینه قدرألی کسیلیر. ویرکواراضینك محصولاتندن ویریلیر. ویرکو هرکسك درجهٔ ثروتی ایله متناسبدر. هیچ اراضی‌یه صاحب اولمیانلر ویرکولرینی نقداً تأدیه ایدرلر.

ازدواج مراسمی، جنازه آلایلری یه‌ن‌چی لرك مملکتنده اجرا ایدیلن مراسمك عینیدر.

قیوتسونك جنوبنده اوچیوزلی مسافه‌ده قی‌سه‌ئو‌شوئی Ki-seou-choui اسمنده بویوك برنهر واردرکه لوپ کولنه

منصب اولور . عینی الکانك شمال غربیسنده بویوك بر داغ
بولونور. بوداغده غایت کسکین قوقولی برمایع چیقار. برفاچ لی
مسافه‌ده آقدقدن صو کره طوپراق ایچنده غائب اولور. بومایعك
دوشمش دیشلری وصاچلری تکرار چیقاردیغی سویله‌نیور .
قیوتسویه جوار اولان مملکتلر شونلردر :

§ ١٠ .

هانلرك زمان دارەسنده کوچوك برقرالاق اولان قومه
Ku-me صو کره‌لری بوکاقیه‌مه Kie-me وپولوقیا Po-lo-kia
دنیلمشدر. هانلر زماننده بوراده اوچ بیك بشیوز عائله، یکرمی
درت بیك بش یوز نفوس ، درت بیك بش یوز عسکر تعداد
اولونمقده‌در . الکانك قرالی نان چینغ Nan-tching تسمیه
ایدیلن بر مملکتده اوتوروردی .

ایلك هانلر زماننده مسافات

سی غان فو یه	٨١٥٠ لی
شرقه دوغرو چین حکومتنه	١٠٢١ «
شرقه دوغرو قیوتسویه	٦٧٠ «

جنوبه دوغرو یوتیه‌ن یاخود خوتنه اون بش کونلك یول
شمالده اوقیوم لرك مملکتیله هم حدوددر .
بو کوچوك قرالاق اوزون مدت قیوتسویه تابع بولنمشدر.
بوراده باقیر ودمیر بولونور . بر طرفدن طولی آلتی یوز دیکر

طرفدن اوچ یوز لی در. اهالیسی قیوتسو اهالیسنك عینی اخلاق وعاداته مالكدر. طبیعتلری ده كذلك عینیدر. فقط لسان بر آز فرقلیدر .

. ٢ . ٨

ون سو Ven-so قراللغی . هانلرك زماننده بو كوچوك قراللغك معلوم اولان پایتختی عینی اسمی طاشیردی . او زمان بوراده ایكی بیك ایكی یوز عائله تعداد ایدیلیردی. اوزون زمان قیوتسو قراللغنه تابع بولونمشدر . بوراده ده عینی محصولاته تصادف اولونور.

ایالت هانلر زماننده مسافات

سی غان فویه	٨٣٥٠ لی
شرقه دوغرو چین حكومتنه قدر	٢٣٨٠ «
غربه دوغرو غوئه‌یی‌ته‌ئو Goei-teou قراللغنه قدر	٣٠٠ «
شماله دوغرو اوقیونلرك پایتختی اولان چه‌قوچینغ Tche-ko-tching ه قدر	٦١٠ «
شرقه دوغرو قومه‌یه قدر	٢٧٠ «

بومملكتی دولاشمش اولان بنواغوئز كاشغردن آق صویه قدر اولان طریقده یولسی Iolci ، هانسیالیقس آلسه كت Hancialix alceghet ، اغریار ، هاغاباتت Hagabateth ، مسه‌تلك Mecetelec ، تالك Thalec ، هورما Horma ،

توآنتاق Thoantac ، مینژیه‌دا Mingieda ، قاپه‌تاقولزیلان Kapetacolzilan ، سارق کوئه‌ده‌بال Sarc-guedebal ، قامباسی Cambasci ، آقونسرسه‌ك Aconsersec ، سیاقور Ciacor و نهایت آق‌صو شهرلرینی تعداد ایدییور . بو یولك قوملردن و طاشلردن دولایی غایت فنا اولدیغنی سویلیور . بحث ایتدیکی طریق حقنده اوقیون قسمنده کوروله‌جك اولان چین جغرافیونندن بری طاشلق چوللره تصادف ایدیلدیکنی بیان ایتمکده‌در .

تام سلاله‌سی زماننده قیوتسویه غان‌سی Gan-si نامی ویریلیردی و اوزمان حالا چین والیسنك مقری ایدی . غان‌سی نك آق‌صو اولدیغنی تأمین ایده‌مم . فقط اورادن پك اوزاق اولماماسی ایجاب ایدردی . قارا خطای تسمیه ایدیلن الکایی آق‌صوده وجوارنده‌کی محللرده بیلملیدر . چونکه مرور زمان ایله خطایه‌نلر Khatayens یاخود خیطانلر Khitans لر نامنی طاشییان شرقده‌کی قوملرك پارچه‌لانمش بر قسمندن وبر قولونیسندن عبارت اولان غرب له‌آئو Leao لری کلوب بورایه یرلشدیلر ، مهم بر قراللق تأسیس ایتدیلر . بو قراللق جنکیز خان ظهور ایتمکه باشلادیغی زمانلرده محو اولمشدر . روبروقوئیس Rubruquis تاتارستانه سیاحتنده ، بوطاغلق اراضیده کائن قاره خطایدن کچدی . بوراده بویوك بر نهره تصادف ایده‌رك نهری برصاندال اوزرنده مرور ایتدی .

صوكره بر وادی‌یه مصادف اولدی . بوراده خراب بر قلعه واردی . اورادن آق‌صویه کلدی . بوکا اقوئیوز Equius نامنی ویریپور .

بو داغلری قطع ایتدکدن صوکره غایت کوزل بر اوواپه کیردی . صاغده یوکسك داغلر ، صولده اون بش کونلك بر محیطه مالك برده کیز یاخود بویوك طوزلی بر کول واردی . جنوب شرقی‌یه دوغرو بر وادی ، اوته‌سنده باشقه بر کول بولونیوردی . بر نهر واسطه‌سیله برنجی کوله اتصال ایتمشدی . فیرطنه‌لر بووادیدن کلیورلردی . اوواپی داغلردن اینن متعدد نهرلر اروا ایدییورلر و کوله منصب اولیورلردی . بورالرده متعدد شهرلر واردی که تاتارلر طرفندن تخریب اولونمشدی .

پلان‌قارپن Plan-carpin ده نیغراقاتایا Nigra-cathaya نامنی ویردیکی عینی مملکتدن کچمشدر . اوراده عینی کولی کوردی . کولده متعدد آطه‌لر واردی . ساحلده کوچوك بر داغ مشاهده ایدیلدیکنی ، داغده بر دلیك موجودیتی حقنده بر روایت بولوندیغنی سویله‌یور . بو دلیکدن قیشین روزکارلر چیقه‌رق فیرطنه‌لر یاپارمش . اوراده بویوك کورولتولر ایشیدیلیرمش . بونلردن دولایی بویول غایت تهلکه‌لی بر حاله کلمشدر . بوتون بونلر آق‌صو یك شرقنده کائندرلر . چینلیلر آشاغیکی قسمده کوروله‌جکی اوزره بونلردن بحث ایدرلر .

٧

یه‌نچی YEN-TCHI قراللغی و سائر هم‌جوار مملکتلر

یه‌نچی مهم بر قراللقدر. برنجی هانلر زماننده طانمشدر. پایتختی یونقیوچینغ Yun-kiu-tching نامنی طاشیر. په‌شان داغنك جنوبنده یتمش لی مسافه‌ده کائندر.

اطرافنده بر کولك صولری واردر. بو کول شیمدی بوقاریده بحث ایتدیکمزدر. بن ظن ایدیورم که شرف‌الدین Scherfeddin داخلنده‌کی اتراك کولی Etrak-gheul نك عینیدر. بونك ساحل اوزرنده بر یولی واردی. بوغاز قونکه‌ز Conghez نامنی طاشیر. کولك اوزرنده عینی اسمده بر شهر موجوددر. احتمالکه یه‌نچی نك پایتختی بودر. بر چین مورخنك افاده‌سنه نظراً بو کول بر طاقم یوکسك داغلرك اورته‌سنده‌در. بونك یولی غایت تهلکه‌لیدر. ومدافعه‌سی قولایدر. کولده بر چوق بالق، طوز و اوتلر واردرکه بونلردن حاصیر یاپیلیر. بو کول حقنده‌کی معلومات بزه بو قراللغك پایتختنك موقعنی بیلدیره‌جك ایسه‌ده بونی هیچ بر خریطه اوزرنده بولامیورز.

مسافه‌لره باقیله‌رق حکم ایتمك لازم کلیرسه هاراشار Haraschar ایله جوارلرندن بحث اولونیور دنیله بیلیر.

ایلك هانلر زماننده مسافات

یه‌ن‌چی دن یاخود پایتختدن سی‌غان‌فویه‌قدر ٧٣٠٠ لی
جنوب‌غربی‌یه دوغرو چین حکومتنه قدر ٤٠٠ «
جنوبه‌دوغرو غوئه‌ی‌لی Goei-li یه قدر ١٠٠ «

حقیقتده یون‌قیوچینغ Yun-kiu-tching ك عینی اولان پایتخته نان‌هوچینغ Nan-ho-tching نامنی ویرن ایکنجی هانلره نظراً :

لوپامه قدر ٨٢٠٠ لی
تورفانه دوغرو چین حکومتنه قدر ٨٠٠ «

تسین Tçin لرك جغرافیاسی ایکنجی هانلرك جغرافیاسی ایله عینی مسافاتی کوستریر . شمالده بو مملکت اوقیونلرله هم حدود ایدی .

مالوئون لینه کوره شرقه دوغرو تورفانه‌قدر ٩٠٠ لی
غربه دوغرو قیوتسویه قدر ٩٠٠ «

برنجی هانلر زماننده بوراده درت‌بیك عائله ، اوتوز ایکی بیك‌بش‌یوز نفوس وبش‌یوز عسکر تعداد اولونوردی. ایکنجی هانلر زمان اداره‌سنده اون بش بیك عائله ، اللی ایکی بیك نفوس ، ایکی بیك عسکر واردی .

بو الکا بعضی طرفلرنده قوم دولودر . بعضی یرلری ایسه منبت و ایی اسقا ایدیلمش اووالردر . هوا صوغوقدر . بر فاچ

دورلو حبوبات، بارکیر ، دوه ، صیغیر، قویون ، اوزوم شرابی، ایپك واردر . اهالی ایپکی ایپلك حالنه کتیرمه‌دن قوللانیرلر. ارککلر صاچلرینی کسرلر . قادینلر قیصه اثواب، بویوك پانطالون کییرلر . سلاح اولارق اوق ، یای ، زره و بر نوع مزراق واردر . اولولری یاقارلر ، بقیه‌لرینی طوپراغه کومرلر . روح سمایه طاپارلر . بو ایضاحاته میلاد عیسادن برنجی و ایکنجی عصرده یاشایان اهالی حقنده‌در .

تام مورخلری یه‌ن‌چی نك غربنده تیه موئن قوآن Tie-muen-kuan نامنده بر بوغاز کائن اولدیغنی سویلرلر . بو قونسکه‌ز Conghez بوغازی اولمق محتملدر . هاراشارك بنوا غوئز طرفندن سیالیس Cialis ، روبری قیوس طرفندن سه‌لاق Celac و شرقلیلر طرفندن ... یولدوز [**] Youldouz ... دنیلن و سمرقنددن کاروان یولیله ایکی آیلق مسافه‌ده کائن اولدیغی حالده تیمورلنك طرفندن یکرمی ایکی کونده کیدیلن عینی شهر اولدیغی ظن ایدیورم. آق صودن سیالیسه قدر بنوا غوئز اویتوغراش غازو Oitograch-gazo ، قاسیانی Casciani ، دللائی Dellai ، ساره غابه دال Saragabedal، اوغان Ugan ، قوسیا Cucia شهرلرینه تصادف ایتدی و صوکره یکرمی بش کونده سیالیسه عودت ایتدی .

---

[*] کلیه‌نك بوراسنی قوردلر یه‌مشدر .

قدیم چین جغرافیونڭ یه‌ن‌چی جوارنده کائن اولدقلرندن بحث ایتدکلری کوچوك قراللقلر

§ ۱ .

شان‌قوئه Chan-koue یاخود داغلر قراللغی. بو مملکتڭ قرالی داغلرك اتکنده اقامت ایدر . هیچ بر شهری یوقدر. برنجی هانلر زماننده اوراده درت یوز اللی عائله ، بش بیك نفوس، بیك عسکر تعداد اولونوردی. داغلرده دمیر بولونور. اهالی قومشولری اولان یه‌ن‌چی لرك و غوئه‌یی‌سیولرك نزدلرینه کیده‌رك اوراده اراضی زرع ایدرلر . محصولاتلرینی اونلره صاتارلر .

ایلك هانلر زماننده مسافات

اورادن سی‌غان‌فویه قدر	۷۱۷۸ لی
غربه دوغرو غوئه‌یی‌لی‌یه قدر	۲٤۰ «
شمال غربی‌یه دوغرو یه‌ن‌چی‌یه قدر	۱٦۰ «
غربه دوغرو غوئه‌یی‌سیویه قدر	۲٦۰ «

جنوبده شن‌شن و نسیه‌مولرله هم حدوددر .

§ ۲ .

غوئه‌یی‌سیو قراللغی وقرالك مقرادارەسی عینی‌اسمی طاشیر و برنجی هانلرزمان ادارەسنده بوراده یدی‌یوز عائله ، درت‌بیك دوقوز یوز نفوس ، ایکی بیك عسکر تعداد اولونوردی.

ایلك هانلر زماننده مسافات

اورادن سی‌غان‌فویه قدر	٧٢٩٠٠ لی
غربه دوغرو چین حکومتنه قدر	٥٠٠ «
غربه دوغرو یه‌ن‌چی‌یه قدر	١٥٠ «

§ . ٣ .

غوئه‌یی‌لی اسمنده کوچوك بر قراللق وشهر. برنجی هانلر زماننده بیك ایکی یوز عائله ، دوقوز بیك آلتی یوز نفوس ، ایکی بیك عسکر تعداد ایدیلیردی .

ایلك هانلر زماننده مسافات

اورادن سی‌غان‌فویه قدر	٦٧٥٠ لی
غربه دوغرو چین حکومتنه قدر	٣٠٠ «

جنوبده شن‌شن لرله تسیه‌مولره هم حروددر .

§ . ٤ .

قیولی Kiu-li قراللغی. شهرده عینی اسمی حائزدر. هانلر زمان اداره‌سنده بوراده اوچ یوز اون عائله ، بیك درت یوز سکسان نفوس ویوزاللی عسکر تعدادایدیلیردی. شمال‌شرقیده غوئه‌یی‌لی ایله ، جنوب شرقیده تسیه‌مو ایله، جنوبده تسیم‌تسیوئه ایله هم حدوددر . غربده بر شهر واردر . قیوتسویه قدربش یوز سکسان لی مسافه حساب ایدلمکده‌در . قیولی بکا قونقور

Concour) ایله عینی شی کبی کورونیور . هرحالده آق‌صودن بش یوز سکسان لی مسافه اورایه اصابت ایدییور .

§ . ٥ .

تسیه‌مو قراللغی . بو قراللغك پایتختی عینی اسمی طاشیر . هانلر زماننده معلوم اولمشدر . اوزمان اوراده ایکی یوزاوتوز عائله ، بیك آلتی یوز اون نفوس ، اوچ یوز یکرمی سکز عسکر تعداد ایدیلیردی .

ایلك هانلر زماننده مسافات

اورادن سی‌غان‌فو یه قدر	٦٨٢٠ لی
شمال غربیده چین حکومتنه قدر	٢٢٥٨ «
شمالده غوئه‌یی‌لی ایله هم حدوددر .	
جنوبده سیائوئونه قدر اوچ کونلك مسافه .	
غربده تسینغ تسیه‌ئویه قدر	٣٠٠٠ «

بو قراللق چولك جنوب قسمنده‌در . بوراده آصمه‌لر ، هردرلو میوه‌لر ، برچوق صیغیرلر وقویونلر واردر . ارککلر صاچلرینی تراش ایدرلر . بو الکانك شمال غربیسنده روزکار اسدیکی وقت صو کبی آقان ویولجیلری غایت ازعاج ایدن قوملر واردر . روزکار اسدیکی زمان دوه‌لر دوروورلر ، هایقیرمغه باشلارلر . بورونلرینی قومه صوقارلر . دوه‌لرك آغزینی بورتی زلوله باغلامغه مجبور اولورلر .

٨

چەسو TCHE-SU الكاسى وجوار سائر قراللقلر

شو بحث ايدەجكمز الكا تاتارستانك بوقسمنك الك مشهور قراللقلرندن بريدر . بوكا قائوچام Kao-tcham اسمىدە ويريلير. ايغور Igour لرك مملكتيدر . بوراده ميلادعيسادن اول قراللر واردى . برى شمالده ديكرى جنوبده اولمق اوزره ايكى قراللغه آيرلمشدى. هرايكيسىده چەسو نامنى طاشيوردى. فقط بربرندن آيرمق ايچون جنوبدەكنه تسيەن قوئه Tcien-koue ياخود برنجى قراللق ، شمالدەكنه هەئو قوئه Heou-koue يعنى ايكنجى قراللق ياخود اوته طرفدەكى قراللق ديرلردى .

تاتارلرك تاريخ انسابنى يازان محرر چينيلر طرفندن حكايه ايديلن بوقديم تقسيمدن بى خبر قالمش دكلدر . محررك بياناتنه نظراً موغوللرك حكومتلرنده غايت يوكسك ايكى سلسلهٔ جبال بولونوركه شرقدن غربه دوغرو امتداد ايدرلر . برينه طغرا-توبوسلق Tugra-tubusluk ديكرينه اوسقونلق طغرا Uskunluk-tougra ديرلر . موغوللرك حقيقى مملكتى غربه دوغرو بو ايكى سلسلهٔ جبال آراسندەدر . دها اوتەده غربده قوت Kut نامنده بر داغ واردر . وقتيله اويغورلر بو اوچ سلسلهٔ جبال آراسنده ساكن اولورلردى . بو مملكتده بر

طرفده اون نهر دیکر طرفده اوتوز نهر بولوندیغی ایچون اویغورلرك بوقسمنه اون‌اویغورلر Un-ouigours یعنی اون نهرك اویغورلری نامنی ویردیلر . چونکه Un کلمه‌سی اون دیمکدر. دیکر اویغورلره‌ده عینی‌سببدن اولان دوقوز اویغورلر Tokos-ouigours لر تسمیه ایدیلدی . Tokos دوقوز معناسنه‌در. برنجیلر شمالی ، ایکنجیلر جنوبی اویغورلردر.

جنوبی اویغورلرك پایتختی قیائوهوچینغ Kiao-ho-tching یعنی قیائو نهری شهریدر . چونکه شمالده کائن داغلردن کلن بونهر شهرك محیطنی تشکیل ایدر . بوتون چین محررلری مؤخراً بو شهرك تورفان نامنی آلمش اولدیغنی سویله‌یورلر . اونك ایچون بو مملکتك موقعی حقنده مشکلات یوقدر . برنجی هانلر زماننده بوراده یدی یوز عائله ، آلتی بیك اللی نفوس ، بیك سکز یوز آلتمش‌بش‌عسکر تعداد اولونوردی .

برنجی هانلر زماننده مسافات

اورادن سی‌غان‌فو یه قدر ٨١٥٠ لی
جنوب غربی‌یه دوغرو چین حکومتنه قدر ١٨٠٧ «
غربه دوغرو یه‌ن‌چی‌یه قدر ٨٣٥ «

برنجی قرالاغك مساحهٔ سطحیه‌سی شرقدن غربه دوغرو اوچ یوز ، شمالدن جنوبه دوغرو بش‌یوز لی اولدیغی، اطرافی داغلرله محاط بولوندیغی سویله‌نیور . ایکنجی هانلرك زمان

اداره‌سنده بوراده ...[*] عائله ، درت بيك نفوس ، ايكی بيك عسكر تعداد اولونوردی .

اورادن لويامه قدر ٩١٢٠ لی

چين حكومتنه قدر ٨٠ »

شمالی اوغورلرك پايتختنه ووتوقو Vou-tou-ko دنيليردی. تام‌لرزماننده‌ده پولويی‌هيه‌ن Pou-loui-hien نامی ويرلمشدی. بوراده بش يوز دوقسان بش عائله ، درت بيك يدی يوز يتمش نفوس ، بيك سكز يوز دوقسان عسكر واردی .

ايلك هانلر زماننده مسافات

اورادن سی‌غان‌فويه قدر (***) ٨ لی [**]

جنوب‌غربی‌يه دوغرو چين‌حكومتنه‌قدر ١٢٣٧ »

ايكنجی هانلر زماننده مسافات

لويامه قدر ٩٦٢٠ »

چين حكومتنه قدر ٥٠٠ »

اوزمان بوراده درت بيك عائله، اون بش بيك نفوس و اوچ بيك عسكر تعداد اولونوردی. شمالده‌هيونغ‌نو Hiong-nou لر ، غربده اوقيوملرله همجوار ايديلر .

---

[*] رقمی قوردلر يه‌مشدر .

[**] درت‌خانه‌لی بررقم ايسه‌ده مئات ، عشرات، آحاد خانه‌لرينی قوردلر يه‌مشدر .

موغوللر زماننده بوتون بو مملکت دها زده ایغور نامی آلتنده معروف ایدی. باشلیجه‌شهر تورفان یاخود قیاٌوهوچینغ نامنی طاشیر. یرلیلر بوکا یای اولح چینغ Yai-ulh-tching نامنی ویریر.

لیه‌ئوچونغ‌هیه‌ن Lieou-tchong-hien یاخود لیه‌ئوچین Lieou-tchin تورفانك سکسان لی شرقنده باشقه بر شهردر. ایکنجی هانلر زماننده بو مملکتلرده اجرای تفتیش ایدن چین والیسی بوراده اقامت ایدردی.

هوچه‌نو Ho-tcheou لیه ئوچیندن یتمش لی مسافه‌ده تخریب ایدلمش بر شهردر. موغوللر زماننده ایدیقو Idikou سرایی اوراده بولوندیریردی. تورفانك شرقنده بولونان شهرك بقایاسنه الآن تصادف ایدلمکده‌در.

شمالده په‌تینغ Pe-ting شهری کائن ایدی. بورایه تابع اولمق اوزره قین موئون Kin-muon ، پولوئی Pou-loui ، لون‌تایی Lun-tai نامنده اوچ شهر واردی.

توقان شهرینك شمال غربیسنده چینلیلرك لیم‌شان Lim-chan دیدکاری برداغ واردرکه طاشلری، قایالری مختلف رنکلرده‌در. چه‌شه‌شان Tche-che-chan. بوده عینی طرفده باشقه بر داغدر. ذروه‌سی پك خوشدر. طاشلری قرمزی‌یه چالار بر رنکده‌در.

تان هان شان Tan-han-chan یوفاریکنك یتمش لی

شمالنده بر داغدر . هر وقت اوستی قارله مستوردر . دها شمالده برطاقم اووالر واردر که تیه‌له Tie-le نامی ویریلن تاتارلر اوراده ساکن اولمشلردر .

بوتون بو داغلر هامیدن کاشغره قدر امتدادایدن تیه‌ن‌شان یاخود قی‌لیه‌ن‌شان سلسهٔ عظیمهٔ جبالنك قوللرندن عبارتدرلر . بو داغك قربنده تیه‌ن‌شان هیه‌ن نامنی طاشییان برشهر واردی.

لیه‌ئوچونغ هیه‌ن ایله هوچه‌ئو آراسنده الآن هویه‌ن‌شان دنیلن بر داغ کائندر . لیه‌چونغ هیه‌ن‌ك شمالنده تیم قو شان Tim-ko-chan داغی بولونمقده‌در . بونك اوزرنده تام سلاله‌سی زماننده بر فو معبدی واردی .

تورفانك غربنده قیائونهری کورولورکه تیه‌ن‌شان داغندن نبعان ایدر وبوشهرك اطرافنی احاطه ایلر . لیه‌ئوچونغ هیه‌نك شرقنده بوتون مملکت روزکارك اسیشنه کوره آقان ویوجیلری هلاك ایله‌ین قوملردن عبارتدر . بو چوله هان‌هایی Han-hai یاخود شاشین cha-chin دیرلر .

ایغور مملکتندن کچمش اولان روبروقوئیس بوکا اورغانوم Organum نامنی ویریر . اهالینك خصوصی بر لسانه و حروفاته مالك اولدقلرینی ، نسطوریلرك او زمان بونلری قوللاندقلرینی سویله‌یور . او زمان اوراده قونتومان لر Contomans اقامت ایدرلردی. اورغانوم اسمنك وقتیله غایت ایی موسیقیشناس اولمالرندن ایلری کلدیکنی ادعا

ایدییور. فقط بو اشتقاق پك عقله ملایم كورونمز. روبروقوئیس بت پرستلره اورادن اعتباراً تصادف ایتمكه باشلامشدر. بومیانده ابتدا ژوغور Jugures لر واردی. بونلر بو اورغانوم اراضیسنه، شرقه دوغرو داغلر آره‌سنده متصل و هم جواردرلر. روبروقوئیس بو قوملری بربرلرندن تفریق ایدر كبیدر. فقط حقیقتده هپسی‌ده بر قوم اولمق ایجاب ایدر. چونكه بر آز آشاغیده بوتون نسطوریلرك اویغورلرك لسانلرینی و یازیلرینی قبول ایتدكارینی سویله‌یور و بولسانك تورك وقومان Comane لسانلرینك منشائی اولدیغنی ادعاایدییور. پلان قارپن اویغورلره هوییر Huires لر نامنی ویرییور. تاتارستان ایچنه داغیلمش اولان بو قوم دها شمالده اوغوریا Ugoria تسمیه ایدیلن مملكتلره اسملرینی ویرمش كبیدر.

بزه جغرافیایه عائد تفصیلات ویره‌بیله‌جك و مواقعی طانیمامزه خدمت ایلیه‌جك هیچ بر شیئی اهمال ایتمه‌مك ایچون بوراده هیاچه‌ئودن تورفانه قدر قدیماً یعنی سوم Sum سلاله‌سی زماننده بر چین سفیری طرفندن قطع ایدلمش بر طریقدن بحث ایده‌جكم. سفیر، بو كون نیم هیا Nim-hia دنیلن هیاچه‌ئودن حركت ایتدی. یوتیم Yo-tim قلعه‌سنی كچدی. صوكره هوآم یام توشا Hoam-yam-tou-cha چوللی قطع ایتدی. یولجیلر بوراده صولرینی برابر طاشیمغه مجبوردرلر. صوكره ایكی كون یول اثناسنده برچوق باربارعائله‌لرینه راست

كلدی. بونلر هوآمهو نهرینك قیییلرینهقدر بوحوالیده قرارکاه قورمشلردی . نهر بو نقطهده شیشیرلمش طولوملر اوزرنده کچیلیوردی . نهرك اوته طرفنده بر تاتار عائلهسی واردی . صوکره بر چول کورولیوردی که قوملری پك درین ایدی . بارکیرلر بوراده یوریهمزلر. اونك ایچون دوهلر قوللانیلیور. مع مافیه بو یرلرده بعضی اوتلر یتشیور . صوکره لهئوتسهشان Leou-tse-chan داغی کچیلدی . بو محلده اهالی یوقدی . دها اوزاقده بر تاتارعائلهسنه و توتو Tou-tou داغنه تصادف ایدیلدی . هوئهیی‌هو لر بوراده اقامت ایتمشلردر. دها بر چوق عائلهلرك آرهسندن کچدکدن صوکره هولوچوئن Ho-lo-tchuen ه مواصلت اولوندی . بوراده وقتیله هوئهیی‌هولرك قرالیچهلری اوتوروردی . تانغ تسوئهن Tang-tsuen اسمنده بر کول واردر . صوکره سیائوشهچهئو Siao-che-tcheou یه ، ئیچهئو Y-tcheou یه ، یهتو Ye-tou یه ، ناچهشینغ Na-tche-ching ه مواصلت ایدیلیر . اورادن ، یوموئن قوآن Ye-muen-kuan نامی ویریلن بوغاز مشاهده اولونور . صوکره دها قیصه یوللردن کچیلهرك قائوچام Kao-tcham ه یاخود سیچهئو یه کلینیرکه بوراسی ایغوردر .

هانلرزماننده ایغوره تابع وجوار برچوق کوچوك قراللقلر یاخود شهرلر واردی .

§ ١ .

قوهو Kou-hou : شهر یاخود مسکن ایغورك بر وادیسنده ایدی . ایلك هانلر زماننده بوراده اللی بش عائله ، ایکی یوز آلتمش درت نفوس و قرق بش عسکر واردی .

ایلك هانلر زماننده مسافات

سی غان فودن	۸۲۰۰ لی
غربه دوغرو چین حکومتنه قدر	۱۱۴۷ «
غربه دوغرو یه ن چی یه قدر	۷۷۰ «

§ ٢ .

تسیه می Tcie-mi . بو قراللق شرقی و غربی اولمق اوزره ایکی یه آیریلیر . برنجیسی یاخود دها طوغریسی بو نام ایله یاد ایدیلن شهر تویی هی قو Tui-hi-ko وادیسنده کائندر . شرقده تیه ن شان داغنده : برنجی هانلر زماننده بوراده یوز دوقسان بر عائله ، بیك دوقوز یوز قرق سکز نفوس و بش یوز یتمش یدی عسکر تعداد اولونوردی .

برنجی هانلر زماننده مسافات

سی غان فودن	۸۲۵۰ لی
جنوب غربی یه دوغرو چین حکومتنه قدر	۱۵۸۷ «

بو الکا ایکنجی هانلر زماننده کورولیور که دها کنیشله مش

ایدی وغربی پارچه‌یی‌ده احتوا ایدییوردی . چونکه اوچ بیك عائله، بش بیك نفوس وایکی بیك عسکر بولوندیغی سویله‌نیور .

مسافه

لویام‌دن	۹۲۵۰ لی
چین حکومتندن	۸۰۰ »

بوقوملر چادر آلتنده اقامت ایدرلردی . مرعالر آرایه‌رق دولاشیرلردی . طوپراغی زرع ایدرلردی. بو الکاده شیمدی کوروله‌جك اولان پولوبی‌ده یتیشن محصولاتك عینی حاصل اولمقده‌در .

غربی تسیه‌می شرقده تیه‌ن‌شان‌داغنك دیکر برواديسنده کائندر . هانلر زماننده بوراده اوچ یوز اوتوز ایکی عائله ، بیك دوقوزیوز یکرمی آلتی نفوس ، بش‌یوز یتمش‌ایکی عسکر واردی .

ایلك هانلر زماننده مسافه

ی‌غان فودن	۸٦۷۰ لی
جنوب غربی‌یه دوغرو چین حکومتنه قدر	۱٤۸۷ »

§ . ۳ .

پولوبی . بوراده‌ده بو اسمده ایکی قراللق یاخود شهر واردر . برنجیسی سویوقو Su-yu-ko واديسنده کائندی . غربده تیه‌ن‌شان داغنده، برنجی هانلر زماننده اوراده اوچ‌یوز

یکرمی بش عائله ، ایکی بیك اوتوز ایکی نفوس ، یدی یوز دوقسان دوقوز عسکر تعداد اولونوردی .

ایلك هانلر زماننده مسافه

سی‌غان‌فودن ٨٣٦٠ لی
جنوب غربی‌یه دوغرو چین حکومتنه قدر ١٣٨٧ «
ایکنجی شهرده یوز عائله ، بیك یتمش نفوس ، اوچ یوز اوتوز درت عسکر واردی. بو شهر سی‌غان‌فو دن ٨٦٣٠ لی مسافه‌ده‌در .

ایکنجی هانلر زماننده یالکز بر پولویی قرالاغندن بحث اولونورکه بوشیمدی بحث ایتدیکمز برنجی قرالاغك بولوندیغی موقعده‌در. اوزمان اوراده سکز یوز عائله ، ایکی بیك نفوس، یدی یوز عسکر تعداد اولونیوردی .

ایکنجی هانلر زماننده مسافه

لویامدن ١٠٤٩٠ لی
جنوب شرقی‌یه دوغر چین حکومتندن ١٢٩٠ «
بوقوملر چادر آلتنده اوتورورلر، مرعالر آرارلر وزراعته پك رغبت ایدرلردی . اوق ویای یاپارلردی . بوراده اعلا بار کیرلرده واردی. هونلرك ایمپراطورلرندن بری پولویی قرالنه قیزه‌رق تبعه‌سندن آلتی‌بیك کشی‌یی شمالی ایغورلرك شمالنده رباکیر یورویشی ایله دوقسان کونلك مسافه‌ده اوغو O-go

مملکتنه نقل ایتمشدی . سائر اهالی پولویی الکاسنك داغلرینه قاچمشلردر .

§ ٤ .

ئی چی Y tchi . ایکنجی هانلر زماننده پولویی الکاسنه داخل ایدی . بوراده بیك عائله ، اوچ بیك نفوس و بیك عسکر واردی . بو قوملر جسور ، ظالم و جنکاور ایدیلر . مرعالری آرارلردی . فقط اراضی‌یی زرع ایتمزلردی .

§ ٥ .

قیو Kio . بو الکا شرقده تیه‌ن‌شان داغنك تان قیو قو Tan-kiu-ko وادیسنده کائن ایدی : شهرده برنجی هانلر زماننده دوقسان دوقوز عائله ، بش‌یوز نفوس ، یوز اون بش عسکر تعداد اولونوردی .

برنجی هانلر زماننده مسافه

سی‌غان‌فودن	٨٥٧٠ لی
جنوب غربی‌یه دوغرو چین حکومتنه قدر	١٤٨٧ «

§ ٦ .

پی‌لو Pi-lou : بونامده ایکی قراللق واردر . برنجی و ایکنجی . برنجینك پایتختی قیه‌ن‌تونغ‌قوئه‌چینغ Kien-tong koue-tching در . شرقده تیه‌ن شان داغنده‌در . برنجی هانلر

زماننده بوراده ایکی یوز یکرمی یدی عائله ، بیك اوچیوز سکسان یدی نفوس ، درت یوز یکرمی ایکی عسکر تعداد اولونوردی .

سی‌غان‌فودن مسافه ٨٦٨٠ لی

جنوب غربی‌یه دوغرو چین‌حکومتنه قدر ١٤٨٧ «

ایکنجی پی‌لو قراللغنك پایتختی فان قیو لویی قو چینغ Fan-kiu-loui-ko-tching اسمنده بر شهردر. برنجی هانلر زماننده بوراده درت‌یوز آلتمش‌ایکی عائله، بیك یوزاوتوزیدی نفوس، اوچیوز اللی عسکر تعداد ایدرلردی .

سی‌غان‌فودن مسافه ٨٧١٠ لی

بو الکا شرقده یولی‌یه‌سو You-lie-su ، شمالده هیونغ‌نو Hiong·nou مملکتلریله هم حدوددر .

غربده قیو قراللغنه ، جنوبده ایغور قراللغنه متصلدر .

§ ٠ ٧ ٠

یولی‌یاسو. پایتخت نویی توقوچینغ Noui -tou-ko-tching‌دره. ایلك هانلر زماننده بوراده یوزدوقسان عائله، بیك درت‌یوز قرق بش نفوس ، اوچیوزاوتوزبر عسکر تعداد اولونوردی .

شرق طرفندن شمالی ایغورلرله ، شمالده هونلرله ، غربده بی‌لو قراللغیله هم حدوددر. سی‌غان فودن ٨٨٣٠ لی .مسافه‌ده‌دره.

§ ٨٠

تان‌په Tan-pe قراللغی. پایتختی عینی اسمی طاشیر. ۸۸۷۰
لی مسافه‌ده‌در. برنجی هانلر زماننده بوراده یکرمی یدی عائله،
یوز دوقسان درت نفوس وقرق بش عسکر تعداد اولونوردی.

§ ٩٠

اوتان تسو لی Ou-tan-tsu-li . پایتخت یو له ئو قو چینغ
Yu-leou-ko-tching ایدی. ایلك هانلر زماننده بوراده قرق
بر عائله، ایکی یوز اوتوز بر نفوس، اللی یدی عسکر واردی.
سی غان فودن ۱۰۳۳۰ لی اوزاقده ایدی. شرق طرفندن بوالکا
تان‌په، جنوب طرفندن تسیه‌می، غرب طرفندن اوقیوم
الکالریله هم حدود ایدی.

تصویر ایتدیکم بوتون بوالکایه، اولجه‌ده سویله‌دیکم وجهله،
چین جغرافیونی‌سی یو Si-yu نامنی ویریرلرکه ایمائوس داغنك
اوته طرفنده‌کی شیتستانه و بزم محررلرمزك سریك قطعه‌سنه تقابل
ایدر. ایکنجی عصر میلادی اواسطنه دوغرو برحیات اولان
پتوله‌مه بزه بوراسنك برتصویرینی براقمشدر. بومورخ، ایکنجی
هانلر چینده حکمران اولدقلری دورده برحیات اولدیغی
ایچون بوتون سویله‌دیکی شیلر بو الکانك اوزمانك مورخلری
طرفندن ضبط ایدیلن جغرافیاسیله پك چوق مناسبتدار اولمق
لازم کلیر. ایشته بن‌ده بوتصویرده بوندن پك چوق استفاده ایتدم.

پتولەمە، ایمائوسك اوتەطرفندەكی شیتستانە غرب طرفندە حدود اولمق اوزرە ایمائوس نامنی ویردیكی داغی كوستریركە چینلیلرك خوتن وكاشغرە دوغرو تسونغ لینغ دیدكلری داغە تقابل ایدر . آقصویە دوغرودە تیەن شان، سیوئەشان دیرلر . تاتارلردە موز داغی نامنی ویریرلر . شمالدە مجهول مملكتلر واردر . شرقدە سریك قطعەسی ، جنوبدە غانژ نهرینك اوتە طرفندەكی هندستان بولونور. بویك دوغرودر. بونهرخوتنك جنوبندەكی داغلردن چیقار. اورادە ایكی شیتستانی تفریق ایدن تسونغ لینغ داغی باشلار .

ایمائوسك اوتەسندە شیتستانك غربی قسمندە مونتس اوقساسی یی Montes-Auxaçii ذكرایدر. بو، تیەن شان داغنك آق صو الكاسندە كائن اولان قسمیدر . رەجیو اوقساسیتیس Regio Auxacitis تسمیە ایتدیكی دە آقصودر . اوئەخارد Oekhardes نهرینك منبعلرینی بورادە اولمق اوزرە كوستریر. چینلیلر آقصونك جنوبندە قیسەئوشویی Ki-seou-choui نامنی ویردكلری بویوك بر نهردن بحث ایدرلركە لوپ كولنە منصب اولور. پتولەمەنك اوئەخارد دیدیكی نهر بواولاجقدر .

كذلك غربدە كائن دیدیكی مونتەس قاسی یی دە كاشغردە یعنی قاسیارەجیونك شرقندە بولنان تسونغ لینغ داغنك پارچەسیدر . سریك قطعەسی بحثندە بوتیسوس Bautisus نهرینك بوداغلردن چیقدیغنی سویلیور . یرقنە دوغرو عینی تسونغ لینغ داغلرندن

بو بوك بر نهر چیقار، آق صودن کچن نهر ایله برلەشیر. هر ایکیسی ده لوپ کولنه منصب اولورلر . چینلیلر جنوبده کنه شەئوپاهو Cheou-pa-ho دیرلر. بو تیسوس بواولمق ایجاب ایدر. شیتستانك جنوب قسمنی غرب طرفنده تحدید ایدن أمودی مونتس Emodi Montes تسونغ لینغك قوللریدر که اوراده هندلیلر طرفندن ایمەئی آ Imeïa نامیله یاد ایدیلیر.

بو قطعەده ساکن اولان اهالی، پتولەمەیه نظراً، شمالی قسمده آبی‌ئی Abii و ایپوفاژی Hippophagi شیتلردر. بو قوملر چینلیلرك اوفیونلریدر. تیەن‌شان داغلرینك و آق صو الکاسنك تام شمالنده اقامت ایدن وبارکیر ایله تغدی ایلەین تاتارلرله عینی جنسدندرلر. بواوفیونلرك مملکتی پك واسع اولدیغی ایچون بوایکی قومدن برینك اورایه داخل اولوب اولمادیغنی سویلەیەمم. آشاغیده اوقساسی‌ئی‌لر یاخود آق صولیلر واردی . صوکره، برشیتستاندن دیکر شیتستانه کیتمك ایچون کچید خدمتنی کورن داغلرك مدخلنده یعنی کاشغرده بولونان کچیدده قاسیات نامی ویریلن الکایه تصادف ایدیلیوردی که کاشغردر . جنوبده شاته Chatœ یاخود خوتن سکنەسی تسمیه ایدیلن شیتلر واردی . دها آشاغیده آشاسا Achassa قطعەسنی ودها جنوبده امودیەنن داغلری بونجه شیتەشورانه Schithœ Chauranœ یی ذکر ایدر. بوایکی الکا نجه مجهولدر. مکرکه پتولەمەنك افاداتنده بر سهو افاده یاخود خطا بولونه . بوتقدیرده شورانه‌یی یرقن اهالیسی

عد ایده‌جکم . چونکه ترس چه‌وریلمش عینی کلمه‌در .

بو شیتستانك شهرلری پتوله‌مه‌یه نظراً اوزاسیا Auzacia یاخود آقصو ایله ایسه‌دون شتیقا Issedon Scythica ، شورانا Chaurana وسه‌تا Sœta درکه بن بونلری هیچ بیلمیورم. ایکنجی شهر بالکه یرقندر. اوفاجق براماره‌یه استناد ایده‌رك ایسه‌دون شتیقا شهرینك برنجی هانلر زماننده چین والیلرینك آقصو قربنده اقامت ایتدکلری شهر اولدیغنی ظن ایدییورم . فقط بز سریك قطعه‌سنه عودت ایده‌لم.

علی العاده، چینك، شرقده کائن برپارچه‌سی کبی تلقی ایدیلن بوممالکتك موقعنی تثبیت ایتمك ایچون یکی جغرافیون طرفندن سویلنمش اولان شیلرك کافه‌سنی بوراده حکایه ایتمك لزومسزدر. کاشغردن چینه قدر اولان بوتون الکانی پتوله‌مه‌نك ایکی‌یه تفریق ایتمه‌سی بکا غریب کوروندی. بونك سببی نه‌اولا بیلیر؟ اراضینك طبیعتی بوبابده هیچ برسبب عرض ایتمز. بو قطعه‌یی تفریق ایدن نه برسلسلهٔ جبال واردر، نه نهرلر. مع مافیه بوتقسیم دوغرودر. جوار ممالکتلرك استیلاسی مسئله‌سنده پتوله‌مه‌نك بوممالکتك وضعیتندن خبردار اولدیغنی بزه کوستریر. ایماؤسك اوته طرفنده‌کی شیتستان چینلیلره تابع اولمایان الکالری احتوا ایدر. سریك قطعه‌سی‌ده چینلیلرك فتوحاتنی محتوی بولونور.

فی الحقیقه، بونی آقصو الکاسندن صوکره بدأ ایتدیرییور. دها شرقده اولان یرلر چینلیلره تمامیله منقاد ایدیلر . فقط

آق صو، کاشغر، خوتن، الخ. مستقل قراللره مالك بولونیورلردی. ایللك هانلر زماننده چینیلولوك آق صو شرقنده برواليلری واردی. سریك قطعه‌سنك بو چین موقعندن بدأ ایتدیکی آشکاردر. بونك حدودی بطوله‌مه‌یه کوره غربده آق صو و کاشغر قراللقلری ایدی. شمالده و شرقده مجهول مملکتلر، جنوبده هندستان واردی.

شمالی قسمده آننیبه Annibœ و آسمیره‌ئی Asmirœi یعنی هیونیغ نووهای داغلری کائن ایدی. تاغوروس Tagurus نامنی طاشییان داغك هانکیسی اولدیغنی بیلمیورم. جنوبده تیبتك مختلف جبالی اولان امودیه‌دن Emodiens، سریك، اوتوروقورا Otto rocoras داغلری بولونیوردی. تکمیل بو الکاده ایکی نهر، اوئه‌خارد ایله بوتیسوس Bautisus نهرلری جریان ایدر. لوپ کولنه منصب اولانلر بونلردر. بوقاریده بحث ایتمشدم.

سریك قطعه‌سنك مختلف قوملری انسان یرلر. بونلر شمال طرفده، سیبریایه دوغرو اقامت ایدرلر. صوکره آنتی‌بی‌لر کلیر که هونلردن عبارتدرلر. بو آنتی‌بی‌لر یاخود هونلرله آق صولیلر آراسنده بطوله‌مه سیزیژه Sigies لردن بحث ایدر. چینیلیلر بونلره چه‌سو Tche-su دیرلر که تعبیر آخرله ایغور دنیلیر. صوکره اوئه‌خارد نهرینه قدر دامنه Damnœ لر و پیاله Pialœ لر کلیر. اوئه‌خاردلر احتمالکه‌ده چینیلیلر طرفندن شن‌شن یاخود لەئولان دنیلن و نهرك کناری صیرا عینی کول قربنده ساکن اولان قوم اولاجقدر.

بتولەمە صوكرە شمالە دوغرو چیقار، آنی‌یی‌لرك یاخود هونلرك شرقندەغارینەئی Garinœi ورابانەئی Rabbanœi لردن بحث ایدركە بونلرك موقعلرینی بن بیلمیورم. بوقوملرك آلتندە آسمیرەآ رەجیو Asmirœa Regio ایلەعینی نامدەداغلروار در. بوموضوع بحث اولان مملكت هامی الكاسیلە شمالاً بونی تحدید ایدن داغلردر.

دها آساغیدە، ایسەدون Issedons لر بولونور. بوغلبەلق برملتدركە قاسی یاخود كاشغر داغلرینەقدر انتشار ایتمشلردی. بتولەمەنك بورادەبحث ایتدیكی قوملر شاچەئودن اعتباراً غربدە پك اوزاقلرە دوغرو قراركاهلرینی تمدید ایتمش ایدیلر.

ایسەدونلرك شرقندە تروآنیلر Throani وبونلرك آلتندە ایتاغوریلر Itagouri و تاغوروس داعی بولونمقدەدر. بو سنجاقلر سوچەئویە وجنوبە دوغرو كائن اولمق ایجاب ایدر.

ایسەدونلرك آلتندە آسپاقارە Aspacarœ لر و بونلردن صوكرە باتە Batœ لر واردی. بونلرك بوتانلر Boutans یاخود تیبت اقوامی اولدقلری آشكاردر. دها جنوبدە امودیەن و سریك داغلری بونجە اوتوروقورە لر Ottorocorœ بولونیوردی. بونلر تیبتك باشقە اقوامیدرلركە نجە مجهولدرلر.

سریك قطعەسنك شهرلری: دامنا Damna، پیادا، Piada، آسمیرەآ Asmirœa یاخود هامی، تروآنا، ایسەدون سریقا، آسپاكەآ Aspacæa دروساشە Drosache،

پالیانا Paliana ، توغارا Thogara ، آبراغانا Abragana ، دازاتا ، Dazata ، اوروسانا Orosana ، اوتوروقورا ، سولونا Solona ، سرامتروپولیس Sera-metropolis در .

پتولەمەنك سریك قطعەسنە دائر ویردیكی معلومات حقندە دها زیادە تطویل بحثە لزوم یوقدر ظن ایدییورم . چونكە جنوبدە وشرقدەكی یرلردن برچوغی بنم كندیمە تعیین ایتدیكم یلان داخلنە كیرمەمكدەدرلر. ذاتاً بوقسم حقندە ممنونیت بخش ایضاحات ویرەبیلمك ایچون توقان الكاسی ایلە جواری حقندە چین جغرافیونی طرفندن ویریلن تفصیلاتی تدقیق ایتمك ایجاب ایدركە بودە بنی پك اوزاقلرە كوتورەبیلیر .

پتولەمەدن مؤخر اولان آمیەن مارسەلەن Amien-marcelin دەسریك قطعەسندن بحث ایدر. پتولەمەنك بیاناتنی تقویە ایتمشە بكزەدمكلە برابر بوقطعەیی دهازیادە واسع اولمق اوزرە كوستریر . كاشغر داغلرینك غربندە آسقانیمیا Ascanimia دنیلن داغلرك یعنی اوزقند Uzkend و قومەدو Comedu یە یاخود چینلیلرك تیەنشانە جوار داغلرك بویجە ساكن اولان ساسلردن بحث ایتدكدن صوكرە بوداغلرك بدایتندە ، بربوغاز تشكیل ایتدكاری كاشغردە لیتینون پیرغون Lithinon-pyrgon دنیلن بركوی ایلە سر Seres لرك نزدینە كیدن تاجرلرك تعقیب ایتدكلری اوزون بریول بولوندیغنی سویلەیور. صوكرە زاقسارتەس Jaxartes ك شمالندە ساكن اولان شیتلردن بحث

ایده‌رك اورادن سریك قطعه‌سنه نقل کلام ایدر . بوراسی‌منبت بر الکادر . هرطرفدن بر قوس شکلنده بویوك داغلر اطرافنی احاطه ایتمشلردر . بوده تیه‌ن شان داغلرینك تشکیل ایتدیکی محیطه توافق ایدر . سریك قطعه‌سی غرب طرفندن شیتلرله هم جواردر . شمال و شرق طرفلرنده بویوك اووالر یاخود قارلی چوللر واردر . بونلر اوسیون وهیونغ‌قو اووالریدر . جنوبنده‌ده هندستان قطعه‌سی و غانژ نهری بولنور . باشلیجه داغلر: آریاAria ، نازاویتیومNazavitium، آسمیراAsmiral امودوس Emodus واوپوروقاررا Opourocarra جبالیدر. پتوله‌مه بوصوك‌داغه‌اوتوروقورانامی‌ویریر. آسمیراایله‌اومورس هامی داغلریله خوتنك غربنده وجونبنده بولنان داغلردر . یالکز آریاو ناز اویتیوم قالیور . فقط آمیه‌ن پتوله‌مه‌یی قویه ایتدیکی وآریا یرینه عینی داغلری ذکر ایتدیکی ایچون کاشغر داغلری ولان قاسیایی اونك یرینه قبول ایدییورم. نازاویتیوم یرینه‌ده اوقساسیتیس یاخود آقصو قطعه‌سنك داغلری اولان آقزاویتیوم Aczavitium دییورم . آمیه‌ن بو قطعه‌ده جریان ایدن ایکی نهردنده بحث ایدییور : اوئه‌خارد ایله بانتیسیس Banthisis دیدیکی بوتیسوس Bautisus .

سریك قطعه‌سنده موجودیتلرندن بحث ایتدیکی قوملر شماله‌دوغرو آلیتروفاژلرAlitrophages ایله‌آنتی‌یی‌لر؛ صوکره سیزیژه‌لر یاخود ایغورلر ، واوئه خاردلرله عینی شی اولان

فاردی Chardis لردر. شرقده‌رایانه‌لر آسمیره‌لریاخود هامی لیلر، اسه‌دونلر واردر. بونلرکده شرقنده آته‌ره‌لریاخود پتوله‌مه‌نك تروآنیلری و اسپاراته‌لر یاخود آسپاقاره‌لر ساکندرلر. جنوبده به‌ته Betœ لره تصادف ایدیلیر. شهرلر: آسمیرا، اسه‌دون، آسپاراته، وفه‌ره Feræ در. ظن ایدرم که بوصوك شهر سرا اولاجقدر.

بر آن ایچون، مهم بر ملت اولان ایسه‌دونلره عودت ایدییورم. آمیه‌ن بونلر حقنده Omnium splendidissimi دییور. پتوله‌مه‌ده حقلرنده Magna gens تعبیرینی قوللانیور. بونلر کاشغر داغلرینه قدر یاییلمشلردی. ابتدالری بو ایسه‌دونلرك هونلره منسوب بر ملت اولدیغنی ظن ایتدم. فقط شیمدی داها زیاده بونلرك شن سی داخلنده‌کی سوچه‌ئوچینلیلری اولدیغنه قانعم. بونلر مختلف قولونیلرله تاکاشغره قدر تاتارستانك بوتون بوقسمنده انتشار ایتمشلردی. بوتقدیرجه ایسه‌دون سریقاصوك چین شهری سوچه‌ئو اوله‌جقدر. ایسه‌دون شیتیقاده آق‌صو جوارنده کائن چین شهری اولمق اقتضا ایدر. چین والیلری علی العاده اوراده اقامت ایدرلردی. مع مافیه بونلر بر احتمالدن عبارتدر.

ایکنجی باب

ایمائوسك اوته طرفنده‌کی شیتستان

شرقی تاتارستان حقنده چینلیلرك بزه شیمدی کوزدن کچیردیکمز معلومات قدر مفصل ایضاحات ویره‌جکلرینی امید ایتمه‌ملیدر. چونکه اونلرك فتوحاتی شرق، حتی شمال جهتلرینه دوغرو ایلریله‌مکدن زیاده شمال غربی استقامتنده توسع ایتمشدر. بوراده یالکز غربی تاتارلردن بحث ایتدیکم ایچون شرقی تاتارلردن بحث ایتمکدن صرف نظر ایده‌بیلیرم. فقط شرقه عائد اولان شیلری ده عینی صورتله حکایه ایتمه‌یه‌جك اولورسه‌م تاتارستانك بو تصوینده بویوك بر بوشلق براقمش اولاجغمی دوشوندم. بونلرده جغرافیایه فائده‌لی بعضی تفصیلات بولونه‌بیلیر. ذاتاً هونلرده اورالره متعدد سفرلر اجرا ایتمشلردر. ایشته بوتون بونلر تاتارستانك شرق قسمنده کائن اولان الکالرده بر قاچ صحیفه تخصیصنه بنی مجبور ایدییور.

١

نیوچه NIU-TCHE یاخود مانچه‌ئو MAN-TCHEOU تاتارلری

بوکون قوره نامنی ویردیکمز الکاده بولونان مختلف قراللقلردن بحثه بوراده لزوم کورمیورم. بورانك اهالیسی تاتارلره منسوب دکلدرلر. تاتارستان ایسه بو مملکتك آنجق شمالنده باشلار. اك شرق قسمی نیوچین Niu-tchin یاخود نیوچه Niu-tche نامنی طاشیر. قدیماً سیائوچین Siao-tchin نامنی حائز ایدی. ایکنجی هانلر زماننده بو اهالی‌یه یه‌له‌ئو Ye-leou نامی ویریلیردی. شرق طرفنده مملکت ژه‌سو Jeso ده کیزینه منتهی اولوردی. جنوبده چام‌په‌شان Tcham-pe-chan داغیله محاط ایدی. یالوقیانغ Ya-lo-kiang نهری بو داغدن نبعان ایدر. غرب طرفنده‌ده قوئه‌ن‌تومقیانغ kuen-tum-kiang نهری، شمالده شه‌غوئه‌یی Che-goei تاتارلری واردر. غوئه‌یی‌لر زماننده‌بوقوملره ووقیه Vo-kie؛ سویی Soui لروتاملرزماننده موقو Mo-ko نامی ویریلیردی. تسین Tcin لرك جغرافیاسی سیائوچینلرك جنوبنده لوهیه‌ن‌شان داغنك بولوندیغنی بیان ایدر. احتمالکه چانغ‌یه‌شانك عینیدر. شمالده ژوسویی Jo-choui نهری، شرقده قوئن‌موهان kuen-mo-han قراللغی واردر.

تسین لرك جغرافیاسنه كوره بو مملكت برقاچ بیك لی وسعتنده در. بو مملكتك قوملری مغاره لرده ودرین وادیلرده اوتورورلر. بورالره بارگیر و آرابه گیره مز. قیشین بو قوم قلر اونلرك اقامتگاهلریدر. یازین ایسه آغاج داللرینه قونان قوشلره بكزرلر. بابا عائله نك قرالیدر. یازی یازماسنی بیلمزلر. سوزلری معاهده نامه یرینی طوتار. بونلر بارگیره هیچ بینمزلر. بارگیر اونلر ایچون یالكز ثروت خدمتنی كورور. صیغیرلری، قویونلری ده یوقدر. فقط برچوق دوموز بسلرلر. اتلرینی یرلر. دریلرندن اثواب یاپارلر.

میم لرك جغرافیاسی بو مملكتك حدودی اولمق اوزره شرقده ده كیزی، غربده اوئو له آنغ هو یی Ouo-leang-ho جنوبده نیواولحهان Niu-ulh-han ده كیزینی یاخود آمور نهرینی كوستریر. قوئن توم kuen-tum نهرندن پكینه قدر اوچ بیك بش یوز، نان كینغ ه قدر درت بیك آلتی یوز لی مسافه اولدیغنی سویلر. ماتولون لی بو مملكتی، اغلب احتماله كوره تسین لرك زمان اداره سنده لویامدن بش بیك لی مسافه ده اولمق اوزره كوستریر و آتیده كی طریقدن بحث ایدر: هولونغ Ho-lulng ك شمالنده ایكی یوز لی مسافه ده شن یوشان Chen-yo-chan داغنه تصادف اولونور. اورادن شماله دوغرو اوتوز كون یورویشله قلی شان داغنه مواصلت ایدیلیر. یدی كون دها شماله دوغرو كیدیلدیكی وقت لوهوآن شویی

نهری کورولورکه بر قاچ لی کنیشلکده‌در . بورادن شماله دوغرو اون بش کونده تای‌قیولوشویی Tai-kio-lou-choui نهرینه‌راست کلینیر.صو کره، شمال‌شرقی‌یه‌دوغرو اون سکز کونده کیدیلنجه بوممکلکته مواصلت اولونور. بوراده سوموشویی [*] So-mo-choui نامنده و اوچ لی وسعتنده بویوك بر نهر کورولور . موقولرده باشلیجه یدی عشیرت horde واردر . برنجیسنه سومو عشیرتی دنیلیر . چونکه قوره‌نك شمالنده منبعلرینه دوغرو بو نهرك جوارنده اقامت ایدرلر . بوعشیرت برقاچ بیك عسکر چیقارابیلیر . بونلر غایت جسوردرلر.قوره داخلنه آقینلر یاپارلر . ایکنجیسنه په‌تو عشیرتی نامی ویریلیر. سوموعشیرتنك شمالنده اوتورورلر. بونلرده یدی بیك عسکر واردر . اوچنجیسی په‌تولرك شمال شرقیسنده غان‌چه‌قو Gan-che-ko عشیرتیدر . دردنجیسی په‌تولرك‌شرقنده فونیه Fo -nie عشیرتیدر . بشنجیسی فونیه‌لرك شرقنده هائوچه Hao -tche لردر . آلتنجیسی غان‌چه‌قولرك شمال غربیسنده He-choui یاخود سیاه نهر تسمیه ایدیلن آمور نهرینك کنارنده‌اقامت‌ایدن هه‌شویی‌عشیرتیدر. یدنجیسی سومونك‌جنوب شرقیسنده په‌شان Pe-chan لردر . بوتون بوصو کره کیلرك

---

[*] نهر اسملرینك نهایتنده هپ تکرر ایدن بو choui کلمه‌سی عجبا صویی کلمه‌سندن غلطمیدر ؟ بوحالده سوموشویی دیمك‌سوموصویی اولمق لازم کلیر .

اوچ بیکدن فضله عسکرلری یوقدر . قونیه‌دن ده کیره قدر اولان مسافه‌ده‌کی قوملرك هپسی کمانلریله طاش آتارلر .

تسین لرك جغرافیاسی دها بر چوق مملکت یاخود قراللق ذکر ایدر و بونلرك یالکز مسافه‌لرینی کوسترمکله اکتفا ایلر.
١ ـ سیا ئوچین لرك یاخود نیوچه‌نك شمال غربیسنده کائن وبارکیر یوروییشیله ایکی یوز کونلك مسافه‌ده پی لی Pi-li قراللغی. بوراده یکرمی بیك عائله واردی . ٢ ـ پی لی دن بارکیر یوروییشیله اللی کون اوزاقده یام یوم Yam-yum قراللغی . بوراده‌ده یکرمی بیك عائله واردی . ٣ ـ یام یوم قراللغندن انسان یوروییشیله اللی کون اوزاقده قوئه‌ن مو هان Kuen-mo-han قراللغی. بوراده اللی بیك عائله وار ایدی.
٤ ـ قوئه‌ن موهاندن انسان یوروییشیله یوز اللی کون ونیوچه‌دن اللی بیك لی مسافه‌ده یه‌ئی قیون Ye-y-kiun قراللغی .
ماتوئون لین دها سائر برطاقم قراللقلرك اسملرینی تعداد ایدر :
١ ـ تامولیو Ta-mo-liu ٢ ـ فه‌ئو چونغ Feou-tchung ٣ ـ موتوهوئه‌یی Mo-to-hoei ٤ ـ قوله ئو kou-leou ٥ ـ سوهو So-ho ٦ ـ قیوفوفو kiu-fo-fou ٧ ـ پوئه‌یی لی Poei-li ٨ ـ پاتاهو Pa-ta-ho ٩ ـ تویولینغ Tou-yu-ling ١٠ ـ قوفوچین kou-fou-tchin ١١ ـ لوله‌ئو Lou-leou ١٢ ـ یوچین هه‌ئو Yu-tchin-heou . بونلره باقیله‌رق بو مملکتك نه قدر وسعتی حائز اولدیغی وچینلیلرك بوبابده‌کی

درجهٔ وقوفلری آکلاشیله بیلیر . فقط موقعنی تعیین ایتمك قابل دکلدر . اونك ایچون نیوچه الکاسنك تصویرینه عودت ایدیورم.

اوراده بولونان الكمشهور داغلر شونلردر : ١ – چانغ پهشان Tchang-pe-chan داغی . بزم خریطه لرمزده آمباشان یه‌ن آلین Amba-chan-yen-alin نامنی طاشیر . قدیم هوئه‌ئی نیمقو نهرینك جنوبنده کائندر . بیك لی وسعتنده‌در . ایکی یوز لی ارتفاعنده‌در . تپه‌سنده بر صو بریکینتیسی واردرکه چوره‌سی سکسان لی طوتار . مختلف محللردن بوصو آشاغی‌یه آقار ، مختلف نهرلر تشکیل ایدر : جنوب طرفنده یالوقیانغ Ya-lo-kiang شمال طرفنده قوئه‌ن تونغ قیانغ Kuen-tung-kiang، شرق طرفنده‌ده هویه‌قوهو Ho-ye-kou-ho نهرلری .

نیو . ین‌شان Nieu-sin-chan داغی له‌آئو تونغ داخلنده ایکی یوز اللی لی مسافه‌ده قای بوئه‌نك شمال شرقیسنده ، غنای هو Gnai-ho نهرینك شمالنده وشام هو Cham-ho نهرینك شرقنده کائندر . او اولح یوشان O-ulh-yu-chan داغی قای یوئه‌نك جنوب شرقیسنده اوچ یوز لی مسافه‌ده‌در . ماغان‌شان Ma-gan-chan داغی قای یوئه‌نك جنوب شرقیسنده درت یوز لی مسافه‌ده کائندر . قیه‌ن چه ئوغوئه‌یی نك ده شرقنده‌در . مومقی‌شان Mum-ki-chan داغی قای یوئه‌نه یدی یوز قرق لی مسافه‌ده سونغ هو آقیانغ Song-hoa-kiang یاخود سونغاری Songari نهرینك شرق ساحلنده کائندر . قی‌لی‌شان داغی

اسکی ووقیه قراالغنك جنوبنده‌در. تای‌شان Tai-chan داغی عینی قراالغك جنوبنده کائندر. سیاحلر بوداغه غایت حرمت ایدرلر. اوراده وحشی برطاقم حیوانات واردر. انسانه هیچ برفنالق یاپمازلر. اهالی‌ده اونلر دوقونماز. تیه‌ن موئه‌ن لینغ Tien-muen-ling داغی اسکی موقو قراالغنك حدودلری اوزرنده‌در. ماکی‌لینغ Ma-ki-ling داغی هوئه‌ی نیم‌قوشهرینك حدودلرنده‌در.

نهرلر شونلردر: هولاوه‌ن‌قیانغ Ho-la-ven-kiang . قای‌یوئه نك دوقوز یوز لی شمالنده‌در. شمالده‌کی داغلردن چیقار، جنوبه دوغرو آقار و سونغاری نهرینه منصب اولور. نونی‌اولا Nonni-oula بودر.

سونغ‌هوآقیانغ Song-hoa-kiang یاخود سونغاری نهری. قای‌یوئه‌نك شمال شرقیسنده بیك لی اوزاقده‌در. چانغ‌به‌شان داغندن نبعان ایده‌رك شماله دوغرو جریان ایدر. قین Kin لرك قدیم اداره‌سندن کچر. هوئه‌ی یاقیانغ نهرینه ملاقی اولور. ظن ایده‌رم که بو، هوئه‌ی‌فان نهریدر. قوئه‌ن‌قوم کیانغ آیاغی‌ده آلیر و شرقی ده‌کیزه انصباب ایدر. چینلیلر مختلف نهرلری چوق کره بربرینه قاریشدیریرلر. اونلره دائما بزم ویردیکمز اسملری ویرمزلر. آمونهری بوراده اسمنی غائب‌ایدیور کبیدر. هولی‌ذی قیانغ Hou-li-kai-kiang نهری هورهاپیرا Hourha-pira نهریدر. قیه‌ن چه‌ئوغوئه‌ی نك شرقنده ،

جنوبی داغلرك اتكلرندن چیقار . شمال شرقی‌یه دوغرو آقه‌رق قینغ‌په King-pe كولنی تشكیل ایدركه بوكا بوكون پیلتن Pilten نامی ویریلیر . صوكره شماله دوغرو جریان ایده‌رك قوئه‌ن‌قوم‌قیانغ یاخود دهادوغروسی سونغاری نهرینه ملحق اولور .

قوئه‌ن‌قوم‌قیانغ نهری . بوكا سوموهوده دیرلر . بازبازلر سونغاوآقیانغ Sung-oua-kiang نامنی ویریورلر . سونغاری ایله عینی نهر اولمق لازمدر . قای‌یوئه‌ن‌لك بیك بش یوزلی شمالنده‌در . فقط چانغ‌په‌شان داغندن نبعان ایدر . شماله دوغرو آقار ، قین‌لرك پایتختی اولان هوآیی نیم‌فودن كچر و شمال شرقی‌یه دوغرو دوام ایده‌رك ده‌كیزه دوكولور . بونهرلر آمور نهرینه ملاقی اولدقدن صوكره چینلیلر آمور نهرینه اونلردن هرهانكی برینك اسمنی اورادن ده‌كیزه‌قدر اولان مسافه‌ده ویریورلر .

هه‌لونغ قیانغ یاخودقاره ییلان‌نهری اصل آمور نهریدركه تاتارجه‌ده بوكا ساغالیه‌ن‌اولا Saga-lien-oula یاخود قاره نهر دیرلر . چینلیلر بوكا هه شوبی یعنی قاره نهر نامنی‌ده ویریرلر . قایی یوئه‌ن‌لك شمالنده ایكی بیك بش یوزلی مسافه‌ده‌در. شمال داغلرندن نبعان ایدن، جنوبه‌دوغرو آقان سونغاری نهرینه ملحق اولور . اسكیدن موقوللر بو نهرك ساحللرنده ساكن ایدیلر . منبعه دوغرو موغوللرده اوئونان Ouo-nan یاخود اونون Onon اسمنی‌طاشیر . منبعی سلینغاو

اورغون نهرلری آراسنده‌کی داغلرده اللنجی عرض درجه‌سنه دوغرو بر موقعده‌در . ٥٢ درجه‌ده اینغودا Ingoda نهری بوکا منصب اولور ، بونهرده عینی موقعدن نبعان ایلر . اوزمان اونون نهری شیلقا Schilka اسمنی آلیر . صوکره ازیمون نهری بورایه دوکولور . او وقتده اسمی آمور نهرینه تبدل ایدر . آرتق قامچاتقا کورفزینه انصباب ایدنجه‌یه قدر بواسمی طاشیمقدن خالی قالماز . طولی تقریباً درت یوز لی در . آغزنده‌کی کنیشلکی آلتی فرسخ طوتار .

هولاهو Ho-la-ho نهری . قایی یوئه‌نك قرق لی شرقنده‌در . چانغ یه‌شان داغنك شمالنده سونغ Sung داغندن چیقار . هه‌ئه‌یی یا ویلکه‌ده هوئه‌یی‌فان نهرینه برلشیر وسونغاری نهرینه منصب اولور .

ای‌می‌هو I-mi-ho نهری . قایی یوئه‌نك درت یوز لی شمالنده‌در . غنایی هو نهرینك شمالنده بولونان داغدن نبعان ایدر . شماله دوغرو جریان ایده‌رك ای فاهو I-fa-ho ایله برلشیر وسونغاری‌یه دوکولور .

ون‌فاهو Ven-fa-ho نهری . قایی یوئه‌نك بش یوز لی شمالنده‌در . قانغ چه‌ئونك شمالنده برداغدن چیقارق شماله دوغرو آقار ، سونغاری‌یه انصباب ایلر .

سی‌اوئوهو Si-ouo-ho نهری . قایی یوئه‌نك شمالنده بش یوز یتمش لی مسافه‌ده‌در . قیه‌ن چه‌ئو غوئه‌ی‌نك جنوب

شرقیسنده کائن بر داغدن نبعان ایدر . شماله دوغرو آقار . فالومو هو آیاغی ایله برلشه‌رك سونغاری یه منصب اولور .

هو اولم های هو نهری . قای یوئه‌نك شمالنده بیك لی مسافه‌ده‌در . لامه‌چه‌ئو چینغ لك شرقنده‌کی داغلردن نبعان ایده‌رك شماله دوغرو آقار وسونغاری یه ملحق اولور .

هولان هو نهری . قیه‌ن چه‌ئو غوئه‌ی‌نك جنوبنده بیك لی مسافه‌ده‌در . ده کیزه دوکولور .

تومو‌ئه‌ن هو Tou-muen-ho نهری . قیه‌ن چه‌ئو غوئه‌ی‌نك جنوب شرقیسنده بیك لی مسافه‌ده‌در . ده کیزه انصباب ایدر . تومن اولا نهری بودر .

لی هو نهری ، قایی یوئه‌نك شمال شرقیسنده بیك ایکی یوز لی مسافه‌ده ، اوئونای لین چینغك جنوبنده‌کی داغلردن چیقارق شماله دوغرو جریان ایدر وسونغاری نهرینه ملحق اولور .

هوهان هو نهری ، قدیم مونو قراللغندن اوتوز لی مسافه‌ده پیم سیام چینغ Pim-siam-tching شهری بونلرك قربیتندن دولایی هوهان چه‌ئو نامنی طاشیمشدر .

اویه‌قوهو O-ye-kou-ho نهری . چانغ یه داغندن چیقار . شرقه دوغرو آقار وده کیزه دوکولور .

قین شویی هو Kin-choui-ho نهری . قای یوئه‌نك شمالنده بیك لی مسافه‌ده‌در . هو آم لی قونك شرقنده بر داغدن نبعان ایدر .

شماله دوغرو آقار . سونغاری‌یه منصب اولور . نیوت شه Niut-che لر اورادن اعتباراً قین نامنی آلیرلر . بونلره غان چوهو شویی Gan-tchu-hou-choui نامنی ویرمشلردر .

هیوئه‌پین‌هو Hiue-pin-ho نهری . قیه‌ن‌چه‌ئو غوئه‌یی‌نك جنوب شرقیسنده بیك بش‌یوز لی مسافه‌ده‌در . ده کیزه دو کولور .

اوئو له آنغ‌هو Ouo-leang-ho نهری . قایی‌یوئه‌نك شمال غربیسنده اوچ بیك اوچ‌یوز لی مسافه‌ده‌در . شاموچولندن نبعان ایدر ، جنوبه دوغرو آقار . شائو اولم‌هو ونائوون قیانغ Nao-ven-kiang نهرینه ملاقی اولور . قوئه‌م نوم یاخود سونغاری نهرینه‌دو کولور . ظن ایده‌رم که‌شوموضوع بحث اولان نهر قرلون Kerlon در . بونهر منبعنده جنوبه دوغرو آقار صو کره شرقه‌دونر ، قولون نور Coulon-nor کولنه دوکولور . اورادن ارغونه Ergoné نهری چیقار ، شماله دوغرو یو کسه‌لیر و آموره منصب اولور . بونی چوق کره سونغاری ایله قاریشدیرمشلردر . قرلون ایله ارغونه عینی بر نهر عد ایدیله بیلورلر .

غنای تسونغ هو Gnai-tçung-ho نهری . قایی یوئه‌نك شمال‌شرقیسنده ، آلتی‌بیك لی مسافه‌ده‌در . لان‌چه‌ئو شهرینك شرقنده‌کی داغدن نبعان ایدر . شرقه دوغرو آقار وده کیزه منصب اولور .

منغ قوهو Mang-ko-ho نهری . قایی یوئەن دن آلتی بیك لی مسافەدەدر .لان چەئونك شرقندەكی داغدن چیقارق دەكیزە دوكولور .

٢

اوئوله آنغ هو OUO-LEANG-HO الكاسی

بوالكا شرق طرفندە نیوچە ایلە هم حدوددر . اورادن غربەدوغرو قایی پیم‌قویە ولەآتو نهرینك منبعلرینە قدر امتداد ایدر . هانلر زماننده بو الكادە ساكن اولان قوملر ق Ki نامنی طاشیرلردی . غوئەیی‌لرك‌اجدادی اورادن چیقمشلردر . اسملری قوموقی Kou-mou-ki ایدی . سیەن‌پی Sien-pi لر، اوهوئون Ou-huon لردەاورادەسیەن پی‌شان واوهوئون شان دنیلن داغلردە ساكن ایدیلر .

میم لرك جغرافیاسی بو مملكت حقنده همان هیچ بر معلومات ویرمیور ، یالكز بیك لی وسعتە مالك مایوشان Ma-yu-chan داغندن بحث ایدیور . یەئوفوشان Yeou-fou-chan داغی شرقدن غربە دوغرو بش لی طولدەدر . شرقدن جنوبە دوغرو كنیشلكیدە یكرمی لی در. تسیەقین‌شان Tcie-kin-chan ، چام‌تەئوشان Tcham-teou-chan وهانغ‌تای‌شان Hiang-tai-chan داغلری‌دە‌بو جغرافیادە

مذکوردر . بوصوك داغك اوزرنده برفو معبدی واردی .
قیتانلر kitans عینی مملکتدن نشئت ایتمشلردر .

٣

سیبریاده شه‌غوئه‌یی CHE-GOEI الکاسی

شه‌غوئه‌یی‌لر سیبریاده داغیلمش ، کثیرالمقدار بر قومدر .
باشلیجه بش عشیرته تفریق ایدلمشلردی . جنوبده قومشولری
موقولر وتاتار قیتانلر ایدی . بونلرك آراسنده قرال یوقدر .
بونلر ضعیف وفقیردرلر . قیتانلرله عینی نوعدندرلر . فقط
اونلردن اوچ بیك لی اوزاقده‌درلر . مملکتلری الچاقدر ،
باتاقلقدر . بوالکایه کیتمك ایچون لیه‌ئو چینغ‌دن حرکت
ایدیلیردی . قیتانلرك مملکتی ترك ایدلدکدن صوکره چو
Tcho نهری کچیلیر ، قوتسو داغنه تصادف اولونوردی .
بونك چوره‌سی اوچیوز لی ایدی . صوکره قیولی چه‌شویی
شهرینه کاینیر ، اورادنده شه‌غویی الکاسنه کیریلیردی .

یاز تساوی لیل نهاری حلول ایدنجه بوقوملر غرب طرفنده
کائن داغلره دوغرو چکیلیرلردی . بوالکاده پك چوق اوت ،
دورلو دورلو حیوانات ایله دولو اورمانلر واردر . اهالی
بوحیواناتك شرندن قورتولمق ایچون آغاچلرك اوزرینه چیقارلر .

صوکره‌لری بوقوم پك چوغالمش، یکرمی بش عشیرته انقسام ایتمشدر. رئیسلری اولدیکی وقت اوغلی یاخود قارداشی اونك یرینه کچر. بونلر بولونمازسه ملت ایچنده جسور بری رئیس اولمق اوزره انتخاب ایدیلیر. بونلرده قیتانلر کبی کیینیرلر. اوکوز آرابه‌لرینه بینرلر. قامشلردن، اوتلردن یاپلمش قولبه‌لرده اوتورورلر. آرابه‌لری تورکلرك آرابه‌سی کبی کچه ایله اورتولودر. نهرلری اوت ییغینلری یاخود دریلردن یاپلمش صاندالر اوزرنده کچرلر. ایپلری اوتلردن یاپلمشدر. بونلری دیزکین مقامنده قوللانیرلر. ماصالرینك اوستی دوموز دریسیله قپالیدر. یازیلری برچوق آغاج پارچه‌لرندن عبارتدر. بوپارچه‌لر طرز ترتیب وتنظیملرینه کوره مختلف شیلری افاده ایدرلر. بوممالکت صوغوقدر. پك آز حاصلات آلنیر. قویون هیچ یوقدر. بارکیر آزدر. پك چوق دوموز و صیغیر واردر. اهالینك لسانی موقولرك لسانننك عینیدر. اولنمك ایسته‌ین بر آدم قزك ابوینیله اوزلاشیر، صوکره قیزی قاچیرر. قیزك عائله‌سنه جهاز مقامنده صیغیرلر وسائر حیوانلر کونده‌رر. بردول قادین قوجه‌سی اولمش اولمقله برابر دائما قوجه‌سنه عائد دییه تلقی ایدیلیر. آرتق بردها اولنه‌مز. ماتم اوچ سنه سورر. نعشلری اودون ییغینلری اوزرینه قویارلر. بوممالکده هیچ دمیر بولونماز. اهالی دمیری قوره‌دن تدارك ایدرلر. ایشته جنوبی شه‌غوئه‌یی‌لرك اخلاق وعاداتی بویله‌در.

دها شمالده ، انسان یورویشی ایله اون بر کونلك مسافه‌ده شمال شه‌غوئه‌یی‌لرینك مملکتنه تصادف اولونور . بونلر اوتوز عشیرته آیرلمشلردر . هر برینك بر رئیسی واردر. بوراسی غایت صوغوقدر. قیشین بوتون بو قوملر مغاره‌لره چکیلیرلر. صیغیر اتی ایله تعیش ایدرلر. فقط صوغوقدن تلف اولورلر . شام‌لو Cham-lou نامی ویریلن بر چوق حیوانات واردر . بونلر بوینوزسز و قویروقسز بر نوع کیکدر. بو اقوامك باشلیجه مشغولیتی آوجیلق ایتمکدن ، بالق طوتمقدن عبارتدر. سمورده آولارلر . بالق دریلریله کیینرلر . هوهو Hou-ho دنیلن ، چوق اویویان وتیلکی‌یه بکزه‌ین حیواناتك دریسندن کلاه یاپارلر.

شماله دوغری بیك لی مسافه‌ده، هویه‌شان داغی جوارلرنده پوشه‌غوئه‌یی‌لره تصادف اولونور . بونلر دیکرلرندن دها غلبه‌لقدرلر. عشیرتلرینك مقداری معلوم دکلدر . أولری آغاچ قابوقلرندن یاپلمشدر . شمال شه‌غوئه‌یی‌لری ایله عینی اخلاق وعاداته مالکدرلر .

بونلردن صوکره درت کون اوته‌ده شین‌موتان‌شه‌غوئه‌یی Chin-mo-tan-che-goei لر واردر . شین‌موتان نهرندن دولایی کندیلرینه بواسم ویریلمشدر . قیشین مغاره‌لرده اقامت ایدرلر .

اورادن شمال غربی‌یه دوغرو برفاچ لی کیدیله‌جك اولورسه بك برباد یوللردن کچیله‌رك بویوك شه‌غوئه‌یی‌لر مملکتنه مواصلت

ایدیلمش اولور . بوقوملرك لسانی بیلنمیور . بوراده پك چوق
سموره وقاره صیچانه تصادف ایدیلیر. بوقوملر ایچنده چینلیلره
الك یقین اولانلری لیه ئوچینغ کیونغك اوچ بیك بش یوز لی
شرقنده درلر. الك اوزاقلری ده آلتی بیك ایکی یوز لی مسافه ده
بولونیورلر. لیه ئوچینغه بوکون پکین ولایتنك شمالنده چانغ لی هیه ن
Tchang-li-hien نامی ویریلیور . بو شه غوئه یبلر بو کونکی
تونغوزلردر . دوموز دریسیله کیندکلری و دوموز یدکلری
ایچون کندیلرینه بو اسم ویریلمشدر . بوراده بایقال کولنه
دوغرو شاملو دنیلن ومسك چیقاریلان برنوع کییك ده بولونور.
بوتفصیلاته نظراً آکلاشیلیورکه شماله وشرقه دوغرو پك چوق
انتشار ایتمشلردی . بو شه غوئه یبلر ایچنده قیو Kio یاخود قیایی
Kiai دنیلن بر قسم واردی که پایقال کولنك شرقنده ساکن
ایدیلر . دها شرقده اون بش کونلك مسافه ده شه غوئه یبلرك
باشقه بر عشیرتی اولان یوچه Yu-tche لر بولونیوردی .

بوتون بوشه غوئی یبلرك شمالنده سوییلر زماننده قیوتوموئه یی
Kiu-tou-moei دنیلن قوملر واردر. بونلرك بویلری اوزوندی.
قیصه اثواب کییرلردی. صاچلرینی هیچ اورمزلردی. باشلرینه
صارارلردی. مغاره لرده اوتورورلر وبول بول دوموز یرلردی .
بونلر پك سرعتلی قوشارلر ، غایت ایی یوزرلردی . بویوك
کمیلره بینه رك شماله دوغرو آچیلیرلردی . اوقلرینك اوجی
طاشدن ایدی .

ده کیز طرفندن موغولرك شمالنه و بناءً علیه شه‌غوئه‌یلرك
شرقنه چیقیلیرسه لیه‌ئو قوئه‌یی Lieou-Kuei الکاسنه
کلنیردی . موقولر بورایه ده‌کیزدن اون بش کونده
کیدرلردی . بو الکانك اوچ طرفی بالخاصه جنوبی
ده کیز ایله محاطدر . احتمالکه بوراسی قامچاتقا اوله‌جقدر .
اهالینك جوار آطه‌لرده ساکن اولدقلری حکایه ایدیلیور .
موقولر ده‌کیزه چیقه‌رق بونلرله تجارتده بولونورلردی .
شماله دوغرو برآیلق یولدن صوکره‌یه‌چا Ye-tcha لرك الکاسنه
واریلیر. بورانك سکنه‌سی چینه هیچ کلمه‌مشلردر.

تاهان Ta-han نامی ویریلن بو الکانك‌ده قامچاتقاده
بولوندیغنه احتمال ویریورم . پایقال کولنه جوار اولان وقیو
یاخود قیایی عشیرتی نامنی طاشیان شه‌غوئه‌یلردن شرقه
دوغرو اون‌بش کون کیدیلیرسه یوچه‌لرك نزدینه مواصلت
ایدیلیردی . بونلر شه‌غوئه‌یلرك برعشیرتیدر . اورادن اون
کونده دوغریجه شماله کیتمك شرطیله تاهان الکاسنه کلنیردی.
ماتوئولین بوکا تامه اسمنی ویریور . شمالده قوسو Ko-su
الکاسی وار دنیلیور .

بو قامچاتقا الکاسی آسیانك شماله‌دوغرو الك شرقی قسمنده
کائندر. غایت واسعدر. شمالاً ، شرقاً وجنوباً دکیزله محاطدر.
غربنده سیبریا قطعه‌سی واردر .

قامچاتقانك جنوبی قسمنده بویوك بر اراضی پارچه‌سی

یاخود شبه جزیره کورولورکه اوجی ژه سو Jeso یه قدر اوزانیر.
اوستنده مختلف قوملر ساکندر. شمالده تزوقتشی Tzuktzchi لر
وسوئه تویی نوس Sue-toi-nos بورننه دوغرو ده چالاچقیلر
Tzchalatzki ساکن اولمقده درلر . بوقوملرك جنوبنده
شرقده کیژك ساحللرنده اولوتورسکی Oloutorski لر بولونور.
بونلر بوتون شمالی آسیانك اك ظالم بر قومیدر . دها جنوبده
قامچادال Kamtchadals لره، صوکره قوریلسقی Kurilski لره
تصادف اولنور. بونلر ژاپونیادن کلن مهاجرلر دییه تلقی اولونیور.
شه غوئه یلرك جوارنده دها باشقه بر طاقم الکالردن ده
بحث ایدیلیور . فقط موقعلرینی تعیین ایتمك قولای برایش
دکلدر . شه غوئه یلرك غربنده بیك لی مسافه ده و چیقانلرك
مملکتنك شمالنده درلر . تی ته ئویو Ti-teou-yu مملکتنك
اسمی کچیور که بوراده بر چوق صغیر ، قویون واعلا بارکیرلر
وارایمش . اهالی دریلر کییرلر. حیوانات اتلریله، سوت ایله
تغذی ایدرلر. چینده علی العاده بولونان میوه لر بوراده یوقدر.
دها شمالده هه ئوغوئه یی Heou-goei لر واردر. اولوهه ئو
Ou-lo-heou لرك مملکتی طانمشدر . بوکا الآن اولوهوئه ن
واوهو Ou-hou نامی ویریلیور . شرقده موقولر ، جنوبده
خیتانلر ، شمالده اوقانلرله هم حدوددر . اهالینك اخلاق
وعاداتی موقولرك اخلاق وعاداتلرینك عینیدر. مملکت آلچاق،
راطب و سیسلیدر . هوا صوغوقدر . قیشین خلق مغاره لره

چکیلیرلر . یازین اووالره کلیرلر. بورادە پك چوق دوموز واردر . هرعشیرتك بررئیسی بولنور . بوقوملر جسور ، چوللری ایچنده مغروردرلر . سفاهته و سرقته دوشکون دکلدرلر. اثوابلری تمیزدر. آوجیلغی، بالق طوتمەیی، موسیقی‌یی سورلر . ایچی اویولمش برآغاجدن یاپیلان دوقوز کریشلی برسازلری واردر . بوممالکتك شمال غربیسنده او اوله شویی دنیلن برنهر کورونورکه‌شرقه دوغری جریان‌ایدر، تان‌شویی نهرینه ملحق اولور وبرلکده شرقی ده کیزه دوکولورلر . دها ایلریده شماله دوغرو ، یکرمی کونلك مسافەده یوقی‌نی شویی Yu-ki-ni-choui اسمنده بویوك برنهر واردرکه‌شمال ده کیزی تسمیه ایدیلیر .

٤

هیونغ نو الکاسی و جوار الکالر

هیونغ نولرك یاخود هونلرك الکاسی بوقوملرك کندی طبیعی حدودلری داخلنده قالدقلری دورپیش ملاحظه‌یه آلنه‌جق اولورسه تاتارستانك اك بویوك مملکتلرندن بریدر . شرقاً اوئوله آنغ هوایله وبوکون مان چه‌ئو تاتارلری دیدیکمز قوملرك مملکتیله هم حدود ایدی . جنوبده مشهور سدچین

واردی . بو سد پکین ، شانسی ، شنسی ولایتلری بونجه امتداد ایدر . تاتارستانده هامی وایغور الکالری ، کندیلرینی تفریق ایدن ایرتیش نهرینه قدر هونلر الکاسنه بر حدود تشکیل ایدیور کبی کورونمکده ایدی . غربده اوسیونلرك مملکتی بولونیوردی. شمال حدودی اولمق اوزره‌ده قالقاس Kalkas و اوت Eleuths ایمپراطورلقلرینی تحدید ایدن حدودلر کوستریله بیلیر. بو مملکت متعاقباً هونلر، اوهوئون لر، سیه‌ن پی لر، ژه‌ئوژن Geou-gen لر ، تورکار ، موغوللر طرفندن اشغال اولونمشدر .

چینلیلر بونك داخلنی هیچ برزمان کوزلجه طانیمامشلردر. برچوق داغلردن ونهرلردن بحث ایدرلرکه موقعلرینی تعیین قولای دکلدر . بورایه ملحق اولان مواقع اسملرینی کاملاً طوپلایه جغم. آبدات امکان تأمین ایتدکجه موقعلرینی تثبیت ایده جکم.

ایرتیش نهرینك بونجه صاغده صولده سایسان کولندن ایرتیش منبعلرینه قدر ایکی سلسلهٔ جبال واردرکه بری بویوك دیکری کوچوك آلتای نامنی طاشیر . بوداغلر شرق طرفنه دوغرو امتداد ایده‌رك چول ایچنده غائب اولان بویوك سلسلهٔ جبالی تشکیل ایدرلر. بونلره آلتای یاخود آلتان نامی ویریلیر که آلتون دیمکدر. چینلیلر قین شان (۱) Kin-chan دیرلردی . بعضی جغرافیون بونلری قاراقوروم‌دن بش بیك لی مسافه‌ده

(۱) بوکلمه چینجه‌ده آلتون داغی معناسنه‌در .

عد ایتمکده‌درلر. فقط بونلرك بر طاقم قوللری واردرکه اوقدر اوزاق اولمامق ایجاب ایدر. بوقوللردن بری این‌شان In-chan نامنی طاشیوردی. شرقدن غربه دوغرو بیك لی مسافه‌سی اولدیغی سویله‌نیوردی. هونلرك ایلك تانژو Tanjou لری اوراده اقامت ایدر، اوقلر ویایلر اعمال ایتدیریردی. بو داغ قوئه‌یی‌هوآچینغ یاخود قوقوهوتون Coucou-hotun ك شمال و شمال شرقیسنده کائندرلر. خریطه‌لر اوزرنده بوکا اونغ‌قو Ong-kou یاخود اونغون آلین Ongon-alin نامی ویریلیور. قین‌وی‌شان Kin-vi-chan داغی چین‌حدودندن بش‌بیك لی اوزاق ایدی. دیکر برقول یاخود دیکر برقسم توقین‌شان Tou-kin-chan نامنی طاشیردی. تورك‌خانلری بوراده‌اقامت ایدرلردی. موقعی ایرتیش نهرینك منبعلرینه دوغرودر. بوداغدن غربه دوغرو بش‌یوز لی مسافه‌ده قائو Kao اسمنده باشقه‌برداغ دها واردی‌که اوزرنده نه آغاج نه‌اوت بتشمزدی. اورانك اهالیسی بوکا پوتنغ‌ایلی Pou-teng-ili یعنی ارض پریسی نامنی ویریرلردی. پو ارض معناسنی‌افاده ایدر. تنغری(*) Tengri ده الآن استانبول تورکلرینك لساننده الله معناسنه قوللانیلمقده‌در. توقین داغندن بحث ایدن راهب غوبیل Gaubil ٤٥ یاخود ٤٦ عرض درجه‌سنده وپکیندن ١٢ یاخود ١٣ درجه غربده کائن اولدیغنی سویلیور. توقین داغندن شماله

(*) تاکری اولاجق.

ياخـود شمال شرقي‌يه دوغرو برقاچ بيك لى مسـافه‌ده تى‌يه موئه‌ن قوآن Tie-muen-kuan ياخود تيه موئه‌ن شـن دنيلن بربوغاز واردر .

لانغ قيوسيوشان Lang-kiu-siu-chan داغى اورتوس Ortous الـكاسنك اقصاى غربنده كائندر . موسيو دانويل d'Anville لك خريطه‌سـنده لانقوهوآلين Lancuhu-alin اسمنى طاشير. آلين، شان ياخود داغ معناسنه‌در. هانلر زماننده هونلر اوراده قوماندان قيوپيم Kiu-pim طرفندن مغلوب ايدلمشلردى .

ته‌ئوين‌شـان Teou-yen-chan داغى . هانلر زماننده چائوسين Tchao-sin بو داغده اوتوروردى . سيونقى‌شـان Siun-ki-chan باشقه بر داغدركه اوراده چين قوماندانى لى‌لينغ Li-ling هانلر زماننده هونلرى مغـلوب ايتمشـدر . يه‌ن‌يه‌ن‌شان Yen-Yen-chan : بوداغ حدوددن اوچ‌بيك لى مسافه‌ده ايدى . هانلر زماننده قوماندان ته‌ئوهيه‌ن اوراده هونلرى بوزمشدر . بونك يانـنده قى‌لوشان اسمنده باشـقه بر داغ واردر. عينى قوماندان بورالرده بعض محكوكات براقمشدر.

دها برچوق داغلر ذكر اولونيور : پواولحشـان داغى . اوئوتان نهرى بورادن نبعان ايدر . جنكيز خانك جدى‌اولان بوزنكير Bouzengir بوراده دوغمشدر . شـه‌لى‌ون‌پوتاشـان Che-li-ven-po-ta-chan داغى عينى نهره ياقيندر. جنكيزخان

بوراده دوغمشدر . تاتارلرك تاریخی محرری بوممالکته بلونیولدوق Blujunlduk نامنی ویریر . چەچەاولح شان Tche-tche-ulh-chan داغی . بوراده چین ایمپراطوری بر محاربه قازانمشدر . دها قین هوشان ، پەیونشان ، تسانغ یاخود تسانغشانشن ، شالینغ داغلری واردر .

اسملری ذکرایدیلن مختلف نهرلر شونلردر : هیوئەن موهو نهری که اوئومان نهرینك عینیدر . تسینغ‌ئوهو یاخود فواولحچاهو نهری ، تاژینشویی نهری . تورك خانلری هرسنه بشنجی آیده بورایه کیده‌رك ارض ایله سمایه قربانلر کسرلردی . قوقوناغواولحهای Ko-ko-na-go-ulh-hai بر کولدرکه جنکیزخان بوراده خان اعلان اولونمشدر . لومشانهوی باشقه برکولك اسمیدر . بوکول سواولحون تواولح Su-ulh-ven-tou-ulh الکاسنده کائندر .

مختلف زمانلرده بو الکاده برقاچ شهر موجود اولمشدر . فقط باشلیجه‌سی هولین Ho-lin یاخود هونینغلو Co-ning-lou شهریدرکه قاره‌هولین دنیلن برنهرك غربنده کائندر . اسمی ده بونهردن کلمشدر . قوراهان اولن نور Ksu-ra-han-oulen-nor دنیلن کول بودر . قراقوروم Cara-corom شهری بونك قربنده کائندر . هولین ایله قراقوروم عینی شهردر . اونغوئین بیرا Onguin-bira دنیلن برنهر بوکوله منصب اولور . قراقوروم یاخود قاراقوم شهری تاملر زماننده هوئه‌یی هولرك پوقیا Pou-kia تسمیه ایدیلن خانلرینك قرارکاهی ایدی . اورتوس لرك

الکاسنك شمالنده هوآمهو نهری اوزرنده کائن اولان پیلیوتائیهوتون Piljo-tai-hotun شهرندن بورایه کیتمك ایچون ابتدا شرقه دوغرو کیدیلیردی . پیلوتاییدن سکسان لی مسافهده هوبهنفو دنیلن بر وادیدن کچیلیردی . بش یوز لی اوتهده پیتیتسوئهن Pi-ti-tsuen نهری بولونوردی . بوندن اون لی مسافهده چوله کیریلیردی . متعاقباً قیااولونشان ، لواولحشان ، تسوقیانشان داغلری کچیلیردی . بونلرسکزیوز لی طوتاردی . صوکره شانیهنتسوتسینغ Chan-yen-tsu-tsing نامیویریلن برقویویهمواصلت ایدیلیردی . بورادن شمالغربیه دوغری یدی یوز لی لك بر یولده میسوشان داغی ، تاتان ، یهما کوللری ، قوهان نهری ، هوآملیم داغی ، میوتسوئهن Mieu-tsuen نهری وقینغ کولی کچیلیردی . وآرتق قاراقورومه مواصلت اولونوردی .

باشقه بر یولده تعقیب ایتمك قابل ایدی . پیتیتسوئهن نهرندن صوکره شماله دوغرو کیدیلیرسه قومچوچینغ Moei-kien-tching ، موئهیقیهنچینغ Kum-tchu-tching شهرلرندن ، تالوسیهشان Ta-lo-sie-chan داغندن ، چهیاییِن Hoen-ki کولندن ، هوئهنقی Tche-yai-yen نهرندن ، Mo-tcho-ling لوموئهنشان وموچولینغ Lou-muen-chan داغلرندن کچیلیردی . بیك بش یوز لی مسافه قطع اولونوردی . بومختلف یوللر موسیو دانویلك خریطهلراوزرنده قاراقورومك

وضعیتی حقنده ویردیکی معلومات ایله توافق ایتمکده‌درلر .

بوشهرك شرقنده‌واسع چوللروار‌در. غربده اوته‌قیه‌ن‌شان Ou-te-kien-chan داغی بولونور. قاراقورومدن شماله‌دوغرو آلتی یاخود یدی یوز لی مسافه‌ده سیه‌ن‌غوهو Sien-go-ho نهرینه و شمال ساحلنده فوقوئه‌یی‌چینغ Fou-kuei-tching نهرینه تصادف اولونور. بونهرك سلینغا اولماسی پك محتملدر. بونلردن باشقه ایکی نهردن بحث اولنورکه بری ووقوئه‌ن‌هو دیکری قولوهودر. هرایکیسی‌ده شمال‌شرقی‌یه دوغرو آقارلر. برچوق اعوجاجلر یاپارلر . قارا قورومك شمال شرقیسنده بش یوز لی مسافه‌ده برلشیرلر . تولو دیدکلری نهرك تولا Toula نهری اولدیغنی طانیمق زور برشی دکلدر . ووقوئن‌ده اغلب احتماله کوره اورخون Orkhon در . یه‌ن‌چی‌قیاشویی Yen-tchi-kia-choui نهری‌ده واردرکه برآدی‌ده نه‌یه‌ن‌له‌ئو یاخود یه‌ن‌ته‌له‌پان هایدر . بونك موقعی هیچ کوسترلمیور . قاراقورومك شمال شرقیسنده ، بیك لی مسافه‌ده قیولون Kiu-lun دنیلن بر کولك اسمی کچیور . احتمالکه قرلون kerlon نهریدر .

سیه‌ن غوهو Sien-go-ho نهری اولدیغنی ظن ایتدیکم سلینغا نهری ـ که موغوللر زماننده چینلیلر بوکا شیه‌لینغ قوهو دیرلردی ـ قرق آلتی عرض درجه‌سنه و ۱۱۵ طول درجه‌سنه دوغرو برچوق منبعلردن چیقار. باشلیجه‌سی ورش

سلینغا Versch-Selinga نامنی طاشیر وموغوللرك قوسوغول Ko-so gol دیدکاری بر کولدن چیقار . بایقال کولنه منصب اولور .

تولا نهری ٤٨,٣٠ عرضنده وپکینك غربنده ٧,٥ درجه‌ده نبعان ایدر . قوملانوآر نامنی‌ده طاشیمشدر . اورخون نهرینه منصب اولور .

اورقون Orkon یاخود اورغون Orgoun نهری موغول الکاسندن ٤٥ درجه ٤٠ دقیقه عرضدن نبعان ایدر . تولا آیاغنی آلدقدن صوکره سلینغایه دوکولور . بوکا قالاصوی kalassui اسمی‌ده ویرلمشدر .

قرلون نهری ٤٨ درجه ٢٥ یاخود ٣٠ دقیقه عرضنده وپکینك غربنده ٦ درجه ٥٠ یاخود ٥٥ دقیقه طولنده نبعان ایده‌رك بویوك کوله آقار .

بو مملکتك اك بویوك نهرلرندن بری ایرتیش‌در . بوکا قدیم چینلیلرك نه دیدکارینی بیلمه‌یورم . ٤٧ عرض درجه‌سنه دوغرو ایکی آیاقدن نبعان ایدر . شمالده بولونان آیاق غربه دوغرو جریان ایدن بر نهر تشکیل ایدر وشور ایرتیش اسمنی طاشیر . جنوبنده‌کی شمال غربی‌یه دوغرو آقار . بوکا شار ایرتیش دیرلر . هرایکیسی‌ده بر کولدن چیقار . ٤٧ درجه و ٣٠ دقیقه عرضنده برلشیرلر ، آرتق ایرتیش نامنی آلیرلر . بربرلریله تلاقی ایتدکاری یرك اللی فرسخ شمالنده ایرتیش

بویوك بر كول تشكیل ایدر . بوكا سایسان یاخود نوبل Noble دیرلر . اعظمی طولی یكرمی بش فرسخ اعظمی كنیشلكی‌ده اون فرسخدر . تیمورلنك تاریخنك خریطه‌لری محررینك ادعا ایتدیكی وجهله بو كول اتراك كولی اولاماز. ایرتیش نهری بو كولدن چیقدقدن صوكره غایت مهم بر نهر اولور. توبولسق شهرندن كچر واوبی نهرینه ملحق اولور. یكی چینلیلر ایرتیش نهرینه غااولحتسی سه Ga-ulh-tsi-sse وسایسان كولنه هوهوتو Hou-hou-tou آدینی ویریورلر . قالموق تاتارلرینك جزوویتلره وقوع بولان حكایه‌لرینه نظراً سایسان كولنك برقاچ فرسخ شرقنده باشقه بر كول دها واردر كه اوبی نهرینك چیقدیغی داغلردن كلن تز Tez نهری بورایه آقار. ارچیس Ertchis ك شرقنده، منبعنك شمال غربیسنده بویوك بر تاپسواومو Tapsou-omo یاخود طوز كولی واردی. تاپسو مانچه‌ئو تاتارلری نزدنده طوز معناسنه‌در .

سیبا Siba دنیلن آلتای نهرندن‌ده بحث اولونیور . بو نهر یكی سه‌آ نهرینك جنوبندن نبعان ایده‌رك غوبی چولنده اورخون نهرینك منبعلرینه دوغرو غائب اولور .

بحث ایتدیكم الكانك شمال قسمنده بویوك سلاسل جباله تصادف ایدیلیر. بونلر هانغ‌های نامنی طاشیرلر. الك غربی سلسله راهب غوبیله نظراً اللی عرض درجه‌سنده و پكینك غربنده ١٧ طول درجه‌سنده كائندر . بو داغلرك الك باشلیجه‌سی ٤٦

درجه و ٥٠ دقیقه عرضنده، پکینك غربنده ١٤ درجه و ٣٨ دقیقه طولنده‌در .

هیونغ نولرك شمالنده کائن اولان الکالر :

§ . ١ .

چین مورخلرینك اثرلرنده قولی‌هان Ko-li-han نامنی ویردکلری بر الکادن بحث اولونور که چیندن پك اوزاقده، بر ده‌کیزك یاخود کولك جنوبنده‌در. بو منبت بر مملکتدر. فقط بالخاصه بارکیرلری پك اییدر، جانلیدر. آز وقت ایچنده چوق مسافه قطع ایدرلر. برطاقم جغرافیون بونك قارا قوروم شهرینك شمالنده کائن اولدیغنی، سلینغا ظن ایتدیکم سیه‌ن‌غوهو نهرندن حرکت ایدیله‌رك شرقه دوغرو کیدیلیرسه سیوئه‌شان یاخود ھورداغی دنیلن برداغه چیقلدیغنی، صوکره سونغ‌هوآلین دنیلن اورمانلره تصادف ایدیلدیکنی، متعدد نهرلر و کوللر کچیلدیکنی سویلیورلر. بونلر بیك بش یوز لی لك بر مسافه داخلنده‌در. صوکره قولی هان Ko-li-han مملکتنه کلینیر. بو الکا شه‌غوئه‌یی لرك الکاسنك غربنده کائندر. قیه‌لی‌قیسه Kie-li-ki-se یعنی قرقیس Kerkis لر مملکتی بودر. شمالده‌کی کوچوك ده‌کیز بایقال کولیدر.

یوئه‌ن Yu-en یاخود موغول جغرافیونه کوره قرقیس الکاسی اوسو Ou-su ملتنه منسوب قرق کشی طرفندن

اسکان ایدیلمشدر . بونلر قرق چینلی قیز ایله ازدواج ایتمشدر .
قاتودن یاخود موغوللرك بویوك سرایندن اون بیك لی مسافه‌ده‌در .
نایی‌مان Naimans عشیرتلرندن بعضیلری بوراده ساکن
اولمشلردر . بوالکانك بیك درت یوز لی طولی ، یدی یوز لی
عرضی واردر . اورته‌سندن قیه‌ن‌هو Kien-ho نهری کچر .
بونلر شمال غربی‌یه دوغرو آقار . جنوب غربیده اوپو
O-pou نهری واردر . شمال‌شرقیده یوسیو Yo-siu اسمنده
باشقه بر نهر بولونور . بو نهر قیه‌نه ملحق اولور و غانغ‌قولا
Gang-ko-la نهرینه دوکولور . اوده شماله دوغرو جریان
ایده‌رك ده‌کیزه منصب اولور . بوقوملرك لسانی ایغورلرك
لسانئك عینی اولدیغی ، اخلاق و عاداتلرینك جوار قوملر
اخلاق و عاداتلرندن فرقلی بولوندیغی سویله‌نیور .

بوتون بوتصویرات اوبی ایله اوپو وغانغ‌قولا دنیلن آنغارا
Angara آراسنده کائن الکالره تعلق ایدر . دیکر ایکی نهرك
بری یکی سه‌آ اولمق لازمدر . قولی هانلرك مملکتلرینك
شمالنده کائن اولان کول بوزلرله مستور کوچوك بر ده‌کیزدر .
بارکیرلرله سکز کونده کچیلیر . شمالده برچوق بویوك داغلر
موجوددر . اوراده ساکن اولان اهالینك اخلاق وعاداتی
قولی هانلرککنه مشابهدر . بومملکتده کیجه‌لر پك قیصه‌در .
بونی افاده ایچون چینلیلر کونش باتدیغی وقت آتشه بر قویون
قابورغه‌سی قونورسه أت پیشنجه‌یه قدر کونشك طلوع ایتدیکی

کورولدیکنی سویلرلر . بو قیرقیسلر آسیانك متعدد محللرینه داغیلمش اولان وبحر حزرك غربنده چرکستانده بولونان چرکسلرله عینی قومدرلر .

پایقال کولنك موقعی معلومدر . شرقدن غربه دوغرو اوتوز فرسخ طولی وشمالدن جنوبه دوغرو الکچوق اون بش فرسخ عرضی اولدیغی سویلنیور . صولری طاتلی وبیاضدر . سالینغا نهرینك صولرینی آلیر وآنغارا نهرینه منبع تشکیل ایدر . اوزرنده مختلف آطه‌لر واردرکه روزکارك وزان اولوشنه کوره سبح ایدرلر . اللی براسدن[*] زیاده درینلکی اولدیغی تأمین ایدیلیور . فیرطنه‌لری پك مدهشدر . بوندن دولایی کچیلمسی پك زوردر . قیشین بوز طوتار . برچوق محللرنده بویوك کورولتو الـه چاتلار . شیمدی کچیلن محلی آلتی فرسخ عرضندن زیاده دکلدر . راهب آوریل Avril سکز فرسخ دییور . سیاحلرك کولی یدی سکز کونده کچدکارینی خبر ویریور .

یکی چینلیلر کولك شمالدن جنوبه یوز، شرقدن غربه بیك لی مسافه‌سی اولدیغنی سویلیورلر . کولده بولونان بر آطه‌یه هوله آئو Ho-leao نامنی ویریورلر . بو تصویراتك قدیم جغرافیوندن نقل ایتدیکم معلوماته توافق ایتدیکی کورونمکده‌در . قدیم جغرافیون تاملر زماننده بو الکاده قیه‌ن چه ئو Kien-tcheou ، یه لان چه ئو Ye-lan-tcheou ،

[*] تقریباً بر مترو آلتمش ایکی سانتیمترەلك بر اولچو .

قان هونا Kan-ho-na شهرلری بولندیغنی سویلیورلر. عینی سلاله زماننده بوتون الکایه هیوئه‌ن قوآن چه‌ئو نامنی ویرمشلردی. صوکره یوغوچه‌ئو Yu-gou-tcheou یه تبدیل ایتدیلر.

سویلدیکم وجهله، آنغارا نهری پایقال کولندن چیقار، بو چینلیلرک تخمیننه کوره یکی‌سه‌آ آیاغنی آلیر و ده کیزه منصب اولور. پایقال کولنک داغلرندن نبعان ایدن له‌نا نهرینک بو کولك صولرینک بر صیزینتیسی اولدیغی ظن ایدیلیور. بوده تاتارلرك آزوش زنکیز Azoch zenghis یاخود آجی ده کیز دیدکاری شمال ده کیزینه منصب اولور. ایقار Ikar یاخود ایقران مورن Ikran-mouren نامی‌ده ویردکاری یکی‌سه‌آ نهرینک منبعلری سلینغانك منبعلرینك جنوبنده‌در. بش یوزلی طولنده بر جریاندن صوکره شمال‌ده کیزینه دوکیلور. صولری بیاض وایپدر. فقط ایچنده پك آز بالق واردر. موغول مملکتنده ایقران مورونه منصب اولمق اوزره سکز نهر تعداد ایدیلیور. هپسی بردن سکیر مورن Sekir-mouren یاخود سکز نهر اسمنی طاشیرلر. خصوصی اسملری شونلردر: ١ــ کوك‌مورن، ٢ــ اون‌مورن، ٣ــ قارا اوسان ٤ــ سه‌بیقان، ٥ــ ایقران مورن، ٦ــ آقار مورن، ٧ــ زاغان مورن، ٨ــ شوجیا مورن. یکی سه‌آ یاخود ایقران موره‌نك بو سکز نهر میانه داخل اولدیغی آکلاشیلیور.

یکی چینلیلرك قم Kem دیدکاری اوبی نهری قالموقلر

طرفندن آلتان نور دنیلن اوسروته‌لس قویی Osero-teleskoi دن نبعان ایدر. سایسان کولنك شمال شرقیسنده‌در. تقریباً اون سکز فرسخ طولنده، اون ایکی فرسخ عرضنده اولا بیلیر. اوبی نهری ابتدا بی- نامنی طاشیر. شـاتوم Chatum نهری کندیسنه التحاق ایتدکدن صوکره اوبی اسمنی آلیر. ایرتیش نهری ده بوکا دوکیلور. آلتمش بش عرض درجه‌سنه دوغرو غوباتاسان‌قویا Guba-Tassan-koya نهرینه انصباب ایدر. بوصورتله صولری یکی‌زامبل قارشوسنده بحرمنجمده‌دوکیلور.

§ ۲۰ .

قولی‌هان الکاسی شرقده براقیله‌رق اون اوچ کون غربه دوغرو قطع‌مسافه ایدیلیرسه توپو Tou-po نامی ویریلن تاتار عشیرتلرینه تصادف ایدیلیر. آلتی یدی یوز لی شمالده‌قیه‌ن‌قوئن Kien-kuen دنیلن قدیم برقراللق واردرکه قیه‌ن‌شان داغیله لائوشـوین نهری اوراده کائندرلر . بو مملکت قرقیس الکاسنك بر قسمی اولمق ایجـاب ایدر. اوبی‌یه، بلکه‌ده ایرتیشه و دها اوته‌لره دوغرو کائن اولمق لازمکلیر. چونکه غایت واسع برمملکت کبی کورونیور. قام قیو Kam-kiuنك یاخود قپچاقك غربنده بولوندیغی سـویلنیوردی. مکرکه هانلردن صوکره بو قوملر شرقه دوغرو کلمش‌اولالر.

هیونغ نولرك شمالنده باشـقه برطاقم قراللقلردن‌ده بحث

اولونيوركه بونلرده قيوشه Kio-che ، احتمالكه قيه‌ن قوئه‌ن ايله عيني شي اولان هيه‌ن قوئن وسين‌لی قراللقلريدر . بری شمالده ديكری غربده كائن بولونان ايكی تيم ليم Tim-lim قراللغی‌ده ذكر ايديليور . برنجی‌يه مانائو Ma-nao نامی ويرلديكی‌ده ادعا اولونمقده‌در . فقط بوبابده برطاقم ماصاللردن باشـقه برشی سويلنميور . يعنی اهاليسـنك تويلی اولدقلری ، بار كيره بكـزه‌دكلری ، حتی بار كيردن فضله قوشدقلری روايت اولونيور .

٣٠ §

مانوئون‌لين ، پوماقوئه Po-ma-koue يعنی مختلف رنكلی باركير قراللغندن بحث ايدييور . توركارك بوكا هولاقوئه Ho la-koue ديدكلرينی وبونك عينی‌معنايه كلديكنی سويليور . شمالنده ده‌كيز واردر . چيندن اون درت بيك لی مسافه‌ده‌در . بو مملكت شرقدن غربه دوغرو بر آيده ، شمالدن جنوبه دوغرو اللی كونده قطع اولونور . قيه‌قولرك مملكـتنه همجواردر . سكـنه‌سنك لسانلری آيری اولمقله برابر چهره اعتباريله اونلره بكـزرلر . بونلر توركلره تابع اولمشلردر . باركيرلرينك سـوتيله تغذی ايدرلر . باركيرلره هيـچ بينمزلر . آوجيلغی ، بالقجيلغی پك چوق سورلر . بالق طوتارلر ، كييك اورورلر ، بر نوع قاستور وسمور صيد ايدرلر بونلرك اتلرينی ييه‌رك دريلرينی كيرلر . چايرلری ، نهرلری آرارلر . سلاحلری اوق ،

یای ، قیلیج و مزراقدر . آغاج قابوقلریله قایقلر یاپارلر . مملکتلرنده دمیر آزدر . قابلری طوپراقدن و باقیردندر . یتیشن بارکیرلر مختلف رنکلی اولدیغی ایچون بو مملکته هولا Hou-la یاخود پوما Po-ma نامی ویریلیور .

ظن ایدییورم که بو الکا آلاشزین Alachzin یعنی پی Pie شهرینك بولوندیغی مملکتدر . چونکه بو مملکتك بارکیرلری پی یعنی ایکی رنکلی ، سیاه بیاضدر . هولا و آلا کلمه‌لری عینی معنایی افاده ایدرلر . بوشهر یکی سه آ نهرینك بحر منجمده منصب اولدیغی نقطه‌ده کائندر . جوارده‌کی اهالینك هپسی بو شهره منسوبدرلر . بارکیرلری غایت یوکسکدر . هپسی‌ده سیاه بیاض ، قیزیل بیاض رنکده‌در ، آلاجه‌در . جوارده زنکین کموش معدنلری واردر . اهالینك بونلردن بر چوق قاب قاچاق یاپه‌رق قوللاندقلری سویله‌نیور .

§ ٤ .

بو مملکتك غربنده آلتمش ون یورو ییشله قوآی Ku-ai قراللغنه مواصلت ایدیلیر . روایته نظراً بورانك سکنه‌سی نیجه‌لری میدانه چیقه‌رق کوندوزلری صاقلانیرلر .

٥

اوسیون OU SIUN لرك مملكتی

اوسیونلرك مملكتی تاتارستانك اك بویوك ، اك مسكون الكالرندن بریدر . برنجی هانلر زماننده بوراده یوزیكرمی بیك عائله . آلتی یوز اوتوز بیك نفوس ، یوز سكسان سكز بیك سكز یوز عسكر تعداد اولونوردی . پایتخت چـەقوچینغ Tche-ko-tching اسمنی طاشیردی . برنجی هانلر زماننده سی غان فودن سكز بیك دوقوزیوز لی اوزاقده ایدی . شرق طرفنده هونلر ، غرب و شمال غربی طرفنده بش بیك لی مسافەده تامقیو وار ایدی. شرق جهتنده برنجی هانلر زماننده چین حكومتندن بیك یدی یوز یكرمی بر لی مسافەده ایدی. بوراده مرعالر پك چوقدر . هوا غایت صوغوقدر . اهالی زراعتله مشغول دكلدرلر . برچوق بارگیرلری واردر. غرب طرفنده تائوئونلرك مملكتیله هم حدوددرلر .

بحث ایتدیكمز شومملكت ارتیشدن سەایرامه قدر بوتون ایلی نهری حوالیسنی احتوا ایتمك ایجاب ایدر. فقط موقعی حقنده دها ایی برحكم ویرەبیلمك ایچون آقصو جوارلرندن تاراژه قدر برقاچ یولدن بحث ایدەجكز. تام سلالەسی زماننده آقصو مملكتی اولان غانسی‌دن حركت ایدیلیردی . غربه دوغرو یورونور، شەقیوئەقوئون Che-kiue kuon بوغازی و پەما

ياخود بياض باركير نهرى كچيليردى . صوكره ، غربه‌دوغرو يوز سكسان لى مسافه‌ده قيوپى‌لو Kiu-pi-lo چولنه كيريليير . اوراده طوزلى صــو قويولرينه راست كلنير . يوز يكرمى لى مسافه‌دن صوكره قيوپى‌لوچينغ شهرينه و آلتمش لى دهااوته‌ده اوسيه‌ين‌چينغ O-sie-yen-tching شهرينه، اورادن آلتمش لى اوته‌ده پوهوئون‌چينغ شهرينه تصــادف اولونور . بوكا الآن غوئه‌يى‌يونغ‌چينغ نامى ويريلمكده‌در . هانلر زماننده قومه‌چو نامى طاشيردى . بو شهردن آلتنجى فقره‌ده بحث ايتدم . جنوبده سوهوئه‌ن‌هو نهرينه متصل اولديغى سويله‌نيور .

عينى طريقدن دها آز تفصيلات ايله‌بحث ايدن باشقه برمورخ قيوتسو Kiu-tçu يى نقطهٔ حركت اولمق اوزره ذكر ايدر . چول آره‌سندن آلتى يوز لى مسافه قطع ايديلدكدن صوكره قيومه مملكتنه مواصلت ايديلديكنى سويلر . يوقاريكى يولده قطع ايديلن مسافه مجموعى‌درت يوز يكرمى لى يى كچمز . بونده بعض مسافات اونوتولمش اولاجقدر. چونكه هان جغرافيونى قيوتسو ايله قومه آره‌سنده آلتى‌يوز يتمش لى مسافه بولونديغنى سويليورلر . مكركه تام لرك لى لرى دها بويوك اولا .

تام‌لرك قومه يولنه عودت ايديورم. شمال غربى‌يه‌دوغرو كيديليرسه پوهوئون‌هو نهرينه تصــادف ايديلير . صــوكره ســيائوشه‌چينغ شهرينه كلنير . بورادن يكرمى لى مســافه‌ده هوليوهو Hou-liu-ho نهرى بولونور . خوتن قرالاغنك

حدودلری اوزرندەدر . آلتمش لی اوتەدە تاشـە چینغ Tache-tching شهری واردر. بوکون اسمنە یوچو Yu-tcho و ون سوچەئو Ven-so-tcheou دییورلر .

قیوتسو فقرەسندە بو شهردن بحث ایتدم . ایلك هانلر جغرافیونی بو شهرك قومەدن ایکی یوز یتمش لی مسافەدە کائن اولدیغنی سویلیورلر . شمال غربی‌یە دوغرو اوتوز لی مسافەدە سولەئوفونغ So-leou-fong ە تصادف ایدیلیر . اورادن قرق لی اوتەدە پانا داغی کچیلیر . دیکر بر محررك روایتنە نظراً بو داغ شمال غربی‌یە دوغرو غان‌سی Gan-si دن بیك لی مسافەدەدر . تام سلالەسی زماننده چین ایمپراطورلغنە حدود خدمتی کوریوردی . آق صونك شمالندە کائن اولان داغلر میانندەدر.شیمدی بوکا سون‌شان Sun-chan نامنی‌ویریورلر. اورادن اللی لی مسافەدە تون‌توچینغ Tun-to-tching شهری بولونیوردی . بو اوسیونلرك پایتختی اولان قدیم چەشان‌چینغ Tche-chan-tching شهریدر . چەقوچینغ شهری ایلە عینی شیدر. بو شهر قالموق‌خانلرینك تکە Tekées وایلی نهرلرینە دوغرو قرارکاهلرندن باشقە بر یر اولاماز. بورادن اوتوز لی مسافەدە چین‌چوهو Tchin-tchu-ho نهری کچیلیر . دیکر بر مورخ چەهو نامندە بر نهرلە برابر بونك شمال غربی‌یە دوغرو جریان ایتدیکنی سـویلیور . اورادن شمال غربی استقامتی تعقیب اولونارق فایەلینغ Fa-ye-ling داغی کچیلیر .

دها صوکره ، اللی لی اوته‌ده سیونه‌های یاخود قار ده کیزینه یاخود کولنه مواصلت ایدیلیر .

دیکر بر مورخ بو کولك اطرافنده‌کی داغلرك هر وقت قارلرله مستور اولدیغنی سویلیور. بوندن دولایی قار کولی نامی ویرلمشدر. بونك بالغاش Balgasch کولی اولدیغنی ظن ایدییورم . ایلی نهری بورایه منصب اولور . کولدن اوتوز لی مسافه‌ده سویی پوشویی نهرینك یقیننده سویی پوشو بولوندیغی جهتله فکرمده اصابت اولدیغنه قناعت کتیرییورم. اورادن اللی لی مسافه‌ده یه‌ن‌های Yen-hai کولی واردر . جغرافیا منتسبلرندن بر دیکری بوکا ژه‌های Ge hai یعنی صیجاق کول اسمنی ویریر . ینه چینلیلره نظراً بورانك سکنه‌سی بوکا ایصی کول [۱] Isie-koul تسمیه ایتمکده‌درلر. بو ایصی کول Issicoul کولیدرکه صولری صیجاق معناسنی افاده ایدر . شثرالمبرغ بو کولدن بحث ایدر و بونی قالموق خانلرینك یازلق قرارکاهنك قربنده‌یعنی‌هارقاس جوارنده اولمق‌اوزره کوستریر. بوده بکا اوسیونلرك پایتختی هارقاسده و جوارلرنده اولدیغی ظننی ویرییور .

ایصی کولدن قرق لی مسافه‌ده تومچینغ Tum-tching شهری واردر . اورادن یوز اون لی اوته‌ده هولیه‌چینغ Ho-lie-tching شهری ، اوندن‌ده اوتوز لی اوزاقده

---

[۱] kol یاخود koul کول معناسنه‌در.

شه‌چی چینغ Che-tchi-tching شهری بولونمقده‌در . بروادیدن کچیلیر ، سویی شه‌چوئه‌ن نهرینك ملتقاسنه مواصلت ایدیلیر . سکسان لی اوته‌ده فی‌لو تسیام قیون چینغ Fi lo-tciam-kiun-tching شهری واردر . یکرمی لی مسافه‌ده ، غربنده سیوچه‌چینغ شهری بولونور که بونك‌ده شمالندن سویی چه‌شویی نهری آقار . بونهرك شمالنده قرق لی اوزاقده تورك‌خانلرینك مقری اولان قیه‌تان‌شان Kie-tan-chan داغی واردر . سویی‌شه‌دن غربه دوغرو اون لی اوزاقده می‌قوئه‌چینغ Mi-koue-tching شهری کورولور . اورادن اوتوز میل اوته‌ده سین‌چینغ Sin-tching ، بوندن آلتمش لی اوته‌ده توم قیه‌ن چینغ Tum-kien-tching ، بوندن اللی لی مسافه‌ده اوسوپولای چینغ O-su-po-lai-tching شهرلری کائندر . بوندن صوکره یتمش لی اوته‌ده قیولان‌چینغ Kiu-lan-tching ، بوندن اون لی مسافه‌ده توقیه‌ن چینغ ، بوندن‌ده اللی لی اوزاقده تالوسه‌چینغ یاخود تاراز شهرلری کلیر .

دیکر بر مورخ قومه‌دن اوچ یوز لی اوته‌ده طاشلق چوللر آراسنده سون‌شان داغی بولوندیغنی سویلیور . بونك پاناالینغ داغی اولدیغندن بحث ایتمشدم . اورادن شمال غربی‌یه دوغرو بش یوز لی مسافه‌ده سویی چه‌چینغ شهرینه مواصلت ایدیلر . شمال مملکتلرینك تاجرلری بوشهره کیدرلر . غربده هپسی تورکلره تابع اولمق اوزره برقاچ دوزینه شهر واردر .

بوجوارده قيوشوآمنا Kie-choam-na قراللغى بولونور. اهالى باشلرينه قماش صارارلر .

سوى‌چه‌چينغك غربنده قرق لى مسافه‌ده تسيه‌ن يوئن Tcien-yuen ياخود بيك منبع الكاسى واردر . بوراده يك چوق منبعلر و كوچوك كوللر بولونديغى ايچون بونام ويرلمشدر. توركك خانى يازين بورايه چكيلر . سيحون نهرى ساحلنده فاراب Farab ياخود فارياب Fariab اسمنده بر شهره تصادف ايديلير. او جوارى يه‌نى تسيه‌ن يوئن حواليسنى اسقا ايدن صولرك كثرتندن دولايى شهره بونام ويرلمشدر . فارابه شيمدى اوترار Otrar ديبورلر .

فارابدن غربه دوغرو يوز لى مسافه‌ده تالوسه‌چينغ ياخود تاراز شهرى بولنور. اوزمان بوشهرك سكنه‌سى برچين قولونيسى ايدى . او وقته قدر لسانلرينى محافظه ايتمشلردى. بورايه توركلر طرفندن نقل ايديلمشلردى. اجنبى تاجرلردن برچوغى بوشهره كيدرلردى . بوكا ملحق اوچيوز كوچوك شهر وار ايدى .

دها اوته‌ده جنوبه دوغرو ايكى يوز لى مسافه‌ده يوئن چينغ ياخود منبعلر شهرينه تصادف اولونوردى. بونك فاراب ياخود اوترار شهرى اولديغنده شبهه يوقدر. اولجه يالكز مملكت ، الكا معناسنى افاده ايدردى . بوراده شهرك كنديسيدر . جنوبده اللى لى مسافه‌ده نوشه‌قيه‌ن No-che -kien قراللغى واردى كه طاشكند Tasch -kunt قراللغى اولابيلير .

بو صوك زمانلرده چينليلر بو مملكتك اك بويوك قسمنه ايلى باليغ Ilibalig يعنى ايلى شهرى نامنى ويرمشلردر . بوده بواسمده كى نهردن دولاييدر . تيه‌ن‌شان داغنك جنوبنده تورفاندن اوزبكه Uzbeks قدرباشقه متعدد الكالرى‌ده احتوا ايدر . موغوللر بوكا بيش‌باليغ Bischbalig ديرلردى . هانلر زمانده اوسيونلر ايغور، هاراشار حتى آق صو داغلرينك شمالنده كائن اووالرده ساكن اولورلردى .

بو الكاده ايكى نهر بولونور : تكه وايلى نهرلرى . تكه نهرى ايلى‌يه آقار . اوده بالقاش كولنه منصب اولور . شرقليلر ايلى نهرينه آبه‌يله Abeile يعنى أيله Eile نهرى ديورلر . تيمورلنك تاشكنددن بو نهره قدر اردوسنى سوق ايدركن ايصى كوله، كوك توپادار ... [*] داغلرينه، آلماليغ Almalig شهرينه، ايلى نهرينه تصادف ايتمشدر . اورادن عسكرلرى ايچنا بوچنا Itchnaboutchna يه، او آقر قپتاجى Uaker-kepiadgi يه كيتديلر و صوكره ايرتيش نهرينه مواصلت ايتديلر . تعقيب ايتدكلرى اردو بو نهرى كچمشدى . تائولاس Taoulas اورمانه چكلمشدى .. بوراده برچوق صو سمورلرى ايله قاقملر واردر .

تيمورلنكك امراسى ايرتيشى كچديلر . آرمه‌لرينى، اشارتلرينى

---

[*] كلمه‌نك يارسنى قوردلر يمشدر .

اتشده قيزديره‌رق بو اورمانلرك چاملرينه باصديلر . بونلرك بر آيده خدمتنی كورمسنی ايستيورلردی . صوكره آلتون قائورقه Altoun-caourké دن عودت ايتديلر . اوراده اترالك كولی دنيلن بويوك بر كولك يانی صيرا بر يول واردر . يه‌ن الكاسندن بحث ايدركن بو كولك موقعنی تعيين ايتمشدم . تيمورلنك اردوسی هاراشار وآق صو طريقيله دونمشلردر .

عينی اردونك تعقيب ايتديكی ديكر بر طريقده اوردابان Ourdaban داغندن حركت ايديلدی . أيله ياخودايلی نهرينه ، سوت كول Sutgheul كولنه ، چيچه‌ليق Tchitchelic ، بالايقان Balaican ومولزودوآ Molzodoa شهرلرينه تصادف وصوكره محل مقصود اولان كوچوك يولدوزه مواصلت ايديلدی . سمرقندن ايلی نهرينه قدر باشقه بر يولده واردر . بوطريق تعقيب اولونورسه سمرقند، سيرام Seiram ، يارون Yaroun ، كوك توپا يعنی ماوی تپه شهرلری ، بركه‌ٔغورينا Birkei-gourina يعنی غوری لرحوضه‌سی دنيلن برير كورولور . بو، داغلر آراسنده اعوجاجلر تعقيب ايدن و ايلی‌يه منصب اولان بر قاچ نهرك هيئت مجموعه‌سيدر .

بو الكاده ساكن اولان اقوامك اسمنی بزم اسكی جغرافيونمزك اثرلرنده آرامق ايچون اوغراشمايه‌جغم . اونلرك بوبابده‌كی وقوفی پك سطحی ايدی . دها دوغروسی هيچ برشی بيلميورلردی . پتوله‌مه‌ده آنجق ايپوفاژيلردن بحث

ایدیلمدیکنی کوریبورم که اوسیونلره توافق ایدییور. بناءً علیه ایمائوسك بوطرفنده‌کی شیتستانه کلیورم. اوسیونلر بتوله‌مه‌نك تقسیمنه کوره بونك برقسمنی اشغال ایتملری ایجاب ایدردی. فقط دها اوته‌لره قدر انتشار ایتمش اولدقلری و بوبابده بر شیده سویلنمدیکی ایچون کندیلرینی هونلره الحاق ایتدم. بوندن صوکره‌کی صحیفه‌لر ایمائوسك بو طرفنده‌کی شیتستانه عائددرلر.

اوچنجی باب

ایمائوسك بو طرفنده‌کی ثیتستان و آسیا سامارتیاسی Samartie

۱

قام قیو KAM-KIU الکای جوارلری

قام قیو الکای جسیمی ایلك هانلر زماننده بری معلوم ایدی. هرحالده الده قالمش اولان وثائق و آبدات بوندن دها اسکی زمانه دائر بزه بر معلومات ویرمیورلر. مع مافیه ظن ایتمم که چینلیلر آنجق اوزمان پیدای اطلاع ایتدکلرینی سویلدکلری بو الکالرك قسم اعظمنی اولجه تماميله بیلمه‌مش اولسونلر. هانلردن اولکی آبداتك همان کافه‌سی غائب اولمشدی. آنجق او تاریخدن صوکره ظهور ایتمش اولان محررلرك اثرلرندن بحث اولونیور. بو مطالعه، چینك غربنده کائن اولان سائر بر چوق الکالر حقنده‌ده واردر. چینلیلرك غایت اسکی زمانلرده بیله بونلر حقنده صاحب وقوف اولمالری اقتضا ایدر. هانلردن اولکی چه‌ئو و تسین سلاله‌لری زماننده ایمپراطورلق کوچوك

پرنسلکلره اوقدر منقسم ایدی واوقدر اغتشاش ایچنده بولونیوردی که آز صاحب اقتدار اولان و کندی مملکتلرنده پك چوق مشغله‌لری بولونان بوتون بو کوچوك پرنسلر اجنبی مملکتلری اهمال ایتمشلردر . دها اسکی وثائق و آبدات، حتی چینك تاریخنه عائد اولانلر بیله غائب اولمشلردر. بونلرله برابر، چینلیلرك غرب حقنده پیدا ایتمش اولدقلری معلوماتده اورته‌دن قالقمشدر. اونك ایچون غربدن آنجق هانلر زماننده بحث ایتمکه باشلارلر .

موضوع بحث اولان شو الکایه قام Kam ، قاملی Kam-li قامقیو Kam-kiu ده دنیلمشدر، بوکون بوکا بز قاپچاق دییورز. موغوللر زماننده‌کی جغرافیون قین چا Kin-tcha تسمیه ایدرلردی که قاپچاقدن محرفدر . شرقلیلر بورایه دشت نامنی ویریورلرکه معناسی اوزرنده شهر و کوی بولونمایان، سکنه‌سی بدویلردن عبارت اولان بر اووا دیمکدر. دشت قاپچاق، قاپچاق اووالری معناسنی افاده ایدر . برنجی هانلر زماننده یوز یکرمی بیك عائله، آلتی یوز بیك نفوس ویوز یکرمی بیك عسکر واردی. آق‌صو جوارلرنده اقامت ایدن چین والیسی بومملکت سکنه‌سی اوزرنده هیچ صاحب حکم ونفوذ دکلدی . بو مملکت شرق طرفنده اوسیونلرله جنوبده تائوئون الکاسیله هم‌حدود ایدی. پی‌تیه‌ن‌چینغ Pi-tien-tching نامیله یاد ایدیلن پایتخت سی‌غان‌فودن اون ایکی بیك اوچ یوزلی مسافه‌ده ایدی. آق‌صویه دوغرو

چین حکومتندن اوزاقلغی‌ده بش بیك بش یوز اللی لی‌یه بالغ اولیوردی . بو مملکتك شرق قسمی بعضاً هونلرك تحت حکمنه گچمشدر.

فام‌قیو الکاسی بش کوچوك قراللغه آیرلمشدر . برنجیسی سوهیایی So-hiai اسمنده‌در . پایتختی سوهیای‌چینغ نامنی طاشیر. بی‌تیه‌ن چیغده اقامت ایدن قرال بوراده‌ده بعضاً اقامت ایدر.

ایلك‌هانلر زمانده‌چین‌حکومتندن مسافه‌سی ۵۷۷۶ لی
یام‌قوآندن شاچه‌تویه دوغرو مسافه‌سی ۸۰۲۵ «

ایکنجی قراللق فومه Fou-me نامیله یاد ایدیلیر . قرال عینی اسمده بر شهرده اقامت ایدر .

چین حکومتندن اوزاقلغی	۵۷۶۷ لی
یام‌قوآندن «	۸۰۲۵ «

اوچنجیسی اوآنی Oua-ni قراللغیدر. قرال عینی‌اسمده بر شهرده اقامت ایدر .

چین حکومتندن مسافه‌سی	۵۲۶۶ لی
یام‌قوآندن «	۷۵۲۵ «

دردنجیسی قی Ki قراللغیدر . پایتخت عینی اسمی طاشیر .

چین حکومتندن اوزاقلغی	۶۲۹۶ لی
یام‌قوآندن «	۸۵۵۵ «

بشنجیسی یوئه‌قیه‌ن Yue-kien قراللغیدر . پایتخت عینی اسمله یاد اولونور .

چین حکومتندن اوزاقلغی ٦٩٠٦ لی
یام‌قوآندن « ٨٣٥٥ «

بوتون بو قوملو بدویدرلر . تایوئه‌شی Ta-yue-chi لر کبی یاشارلر . جنوب طرفنده اونلرك تحت تابعیتنده‌درلر . تائوئونك شمال غربیسنده تقریباً ایکی بیك لی مسافه‌ده‌درلر . اقلیم معتدلدر . چام ، سکود آغاچلری ، آصمه ، صیغیر ، قویون و غایت اعلا بارکیرلر پك مبذولدر .

سویی سلاله‌سی زماننده فام‌قیو الکاسی بر چوق کوچوك قراللقلره منقسم ایدی . بونلرده : می ، سو Su ، تسائو ، هو ، غان ، سیائوغان ، ناسه‌پو ، اوناقو ، مو قراللقلری ایدی . هپسنك باشنده یوئه‌شی قرالنك نسلندن حکمدارلر وارایدی . عائله اسملری چائووو Tchaou-vou ایدی . الکانك پایتختی او زمان اولوتی چینغ O-lou-ti-tching نامنده بر شهر ایدی که سان‌پائوشویی نهرینك جنوبنده کائن ایدی . بو مملکتك قرالی غایت ذی‌نفوذ اولدی . اهالینك کوزلری چوقور ، بورونلری قالینقدر ، صاقاللری چوقدر . جوارقوملرك کافه‌سیله بویوك بر تجارتلری واردر . اخلاق وعادات اعتباریله تورکلره پك بکزرلر . فو دیننه سالکدرلر . موسیقی‌یی سورلر . آلتنجی چین ینك ایلك کونی اونلرك سنه باشیدر . او کون قرال‌ایله بوتون تبعه یکی اثوابلر کییرلر . صاچلرینی ، صاقاللرینی طارارلر . پایتختك شرقنده کائن اولان بر اورمانه کیده‌رك

بو كسكه آصيلان بر آلتون سكه‌يه اوق آتارلر. تام سكه‌نك اورته‌سنه اصابت ايتديرن كيمسه بر كون ايچون قرالدر.

يدنجى آيده سما پريسنه پرستش ايدرلر. سما پريسنك اوغلى اولديكنى، كميكلرينك غائب اولديغنى سويلرلر. بناءً عليه سنه‌نك برمعين آينده قادين اركك اوچ يوزدن زياده بر آرايه طوپلانيرلر. ماتم اثوابلرى كييرلر. غايت شدتلى علائم كدر اظهار ايده‌رك قيرلره قوشارلر، اللهلرينك اوغلنك كميكلرينى آرارلر. يدنجى كونى دوررلر. شهردن خارجده اقامت ايدن بعض عائله‌لر قاپالى بر يرده كوپكلر بسلرلر. اونلره يمك ايچون بر نعش ويريرلر. كميكلرينى طوپلايه‌رق ماتم طوتانلره تقديم ايدرلر. بو الكاده اوتوز شهر، اوچ يوز كوى واردر.

§ ١٠ .

مى قراللغى قديماً قامقيو تسميه اولونان حواليده كائندر. پايتختى نامى شويى نهرينك غربنده كائندر. ايكى لى چوره‌سى واردر. ايچنده بر قاچ يوز عسكر بولونور.

شمال غربى جهتنده سوتويى‌شانا So-toui-cha-na دن
اوزاقلغى ٥٠٠ لى
جنوب غربى جهتنده سو قراللغندن اوزاقلغى ٢٠٠ «
شرق جهتنده قوآچه‌ئودن ٦٤٠٠ «

§ . ٢ .

سو قراللغی قدیم قام‌قیویه داخلدر . پایتخت نوموشویی نهرینك اون لی جنوبنده‌در . قرال بیك عسكر چیقارابیلیر .

شمال جهتنده قام قراللغندن اوزاقلغی	٢٣٠	لی
جنوب جهتندن توهولودن «	٥٠٠	«
غرب جهتندن ناسه‌پودن «	٢٠٠	«
شمال‌شرقی « می دن «	٢٠٠	«
شرق جهتندن فوآچه‌ئودن «	٦٠٠٠	«

بو مملكتده تیه‌موئن‌شان Tie-muen-chan داغی واردر كه قایالری دمیر كبی سرتدر . قین‌قوهوچینغ Kin-kou-ho-tching دنیلن شهرده بر اله واردر كه اوكا آلتی‌بیك قویون قربان كسیلیر . تام لر زماننده بو مملكته قیوشاچه‌ئو صوكره لای‌غوئه‌یی نامی ویرلمشدر . بوراده دقت ایتمك ایجاب ایدركه بوتون بو قراللقلرك مسافه‌لرینی كوسترمك ایچون قوللانیلان لی لر سویی لر زماننك لی سیدر .

§ . ٣ .

تسائو قراللغنك پایتختی نامی شویی نهرینك برقاچ بیك لی شرقنده كائندر . بوراده بیك عسكر تعداد اولونور . ته‌سیه Te-sie تسمیه ایدیلن بر اله واردركه بوتون بو حوالیده تاحزر ده كیزینه وارنجه‌یه قدر اوكا طاپارلر . هرآی بو الهه

بش دوه ، اون چيفت باركير ، يوز قويون قربان كسيلير.
برچوق كشى بو قربانلرله ياشارلر.

جنوب شرق جهتنده قام قراللغندن اوزاقلغى	١٠٠	لى
غرب جهتنده هو قراللغندن	٥١٠	«
شرق جهتنده قوآچه‌ئودن	٦٦٠٠	«

بو الكانك بر قسمنه تومتسائو Tum-tçao ياخود شرقى تسائو نامى ويرلمشدر. توسوشانا Tou-su-cha-na ، سوتويى شانا، قيوپوتسيه‌نا و سوتوشه‌نى‌ده تسميه اولونمشدر. پوسيه‌شان داغنك شمالنده كائندر.

شمال شرقى جهتنده قيوچه‌نى‌دن اوزاقلغى		٢٠٠	لى
شمال جهتندن شه قراللغندن	«	٤٠٠	«
شرق جهتندن نيم يوئه‌ن‌دن	«	٤٠٠	«
غرب جهتندن قام قراللغندن	«	٤٠٠	«
جنوب جهتندن توهولودن	«	٥٠٠	«

بو الكاده يه‌چاچينغ شهرى واردر.

§ ٤٠ .

هو قراللغى . پايتختى نامى شويى نهرينك بر قاچ بيك لى جنوبنده‌در. بو شهرك شمال قسمى چينليلره ، غرب قسمى فرانقلره، شرق قسمى توركلره وهنديلره تخصيص قلنمشدر.

بوراده تقريباً بيك عسكر واردر.

شرق جهتندن تسائو قراللغندن اوزاقلغی		۱۵۰	لی
غرب جهتندن سیائوغان دن	«	۳۰۰	«
شرق جهتندن قوآچه ئودن	«	۶۷۵۰	«

تام سلاله سنك زمان اداره سنده بو مملکته قوئه یی شوآم چه ئو نامی ویرلمشدر .

§ ۵ .

غان قراللغی . بوکا الآن پوهوئو و په هو نامی ویریلیور . ایلك غوئه یی لر نیه ئومی دیمشلردی . شمال شرقیده تومغان Tum-gan قراللغیله ، غربده تسیوهیوهو نهریله هم حدوددر . پایتخت ، اولان می چینغ شهریدر . بوراسی هانلرك زمان اداره سنده قامقیو الکاسنك بش قراللغندن بری اولان ق الکاسی ایدی . بوراده قرق شهر وبیك قریه تعداد اولونور .

§ ۶ .

سیائوغان قراللغی . تومغان یاخود شرقی غان نامی ده ویریلیر . هوهان ده دنیلیور . نامی شوی نهرینك جنوبنده در . جنوب غربی جهتنده غان یاخود تاغان یعنی بویوك غان قراللغنه قدر درت یوز لی مسافه واردر . پایتخت هوهان چینغ شهریدر که الیوم شوآم قین نامی ویریلیور . بوراده یکرمی شهر ویوز کوی واردر . بویوك غان قراللغنك پایتختی اولان اولان می شهرینه مؤخراً غان سیه چه ئو یعنی پارتلر مملکتی دینمشدر . کوچوك غان

قراللغنك پایتختی اولان شوآم قین چینغ شهری‌ده مولوچه‌ئو Mo-lu-tcheou نامنی آلمشدر .

§ . ٧ .

ناسه‌پو قراللغندن هیچ بحث ایدیلمه‌مکده‌در .

§ . ٨ .

اوناقو Ou-na-ko قراللغی . پایتخت تسیوهیوشه‌یی نهرینك غربنده‌در . قدیماً غان سیه یاخود پارتلر قراللغنه داخل ایدی . پایتختك ایکی لی چوره‌سی واردی . بر قاچ یوز عسکر بولونور .

شمال شرقی جهتندن غان قراللغندن	اوزاقلغی	٤٠٠	لی
شمال غربی جهتندن مو قراللغندن	«	٢٠٠	«
شرق جهتندن قوآچه‌ئودن	«	٧٥٠٠	«

§ . ٩ .

مو Mo قراللغی . پایتخت تسیوهیوشویی نهرینك غربنده‌در . قدیم پارتلر الکاسنه داخل ایدی . اوناقو قراللغیله هم حدوددر . بوراده تقریباً ایکی بیك عسکر واردر . پایتختك محیطی ایکی لی طوتار .

غرب جهتندن اوناقو قراللغندن	اوزاقلغی	٢٠٠	لی
شمال شرقی جهتندن غان‌دن	«	٥٠٠	«

عرب جهتندن ایراندن « ۴۰۰۰ لی
شرق جهتندن قوآچه‌ئودن « ۷۰۰[۱] «

چینلیلرك قام یاخود قانغلی تسمیه ایتدکلری بو الکا بزم یکی سیاحلرمز طرفندن عینی اسم آلتنده طانمشدر. مع‌مافیه براز تحریف ایدیله‌رك قانژیت Cangites یاخود قانغل Cangles شکلنه کیرمشدر. بونلر قانقلی Kanklis ایله عینی شیدر. چینلیلرك بو الکایی سیحون نهرینه دوغرو دها زیاده تشمیل ایتدکلری آکلاشیلیور. چینلیلر بو مملکتك شمالنده کائن بر نهردن بحث ایدرلر. بو دها زیاده شمال غربیده‌در. بوکا آته‌شویی دیرلرکه آته‌لی یاخود أته‌ل، تعبیر آخرله وولغا یاخود را نهریدر. بحر حزره منصب اولور. بوکا اتیلیا Etilia وآتالی Atalis نامی‌ده ویرلمشدر. شرق جغرافیونندن بعضیلری بو نهره بولار Bular یاخود بولغار Bulgar ده تسمیه ایدییورلر. ظن ایدرمکه وولغادن محرف اولاجقدر.

وولغانك شرقنده بحر حزره منصب اولان یاییق Iaïck نهری بولونور. بو نهر تاتارلرك آبدال تاغ دیدکلری داغدن ۵۳ عرض درجه‌سندن نبعان ایدر. یم Jemm یاخود یمبا Jemba نهری اولوغ تاغ داغلرندن، ۵۰ عرض درجه‌سندن کلیر و بحر حزره آقار.

---

[۱] بو مورخك متننده بر خطا بولنمق لازم.

سیرنهری کاشغرك غربنده بولونان داغلردن نبعان ایده رك آرال کولنه منصب اولور . عربلر بوکا سیحون نامنی ویریورلر. قدما ژاقسارته س دیرلردی که ایق - سارته Ik-sarte دن مرکبدر . بویوك سارته دیمکدر . بو نهرك اسملرندن بری ده سارته ایدی .

ایشته قاپچاقك شمال قسمنده تیمورلنك اردوسی طرفندن تعقیب ایدیلمش برطریق : سابران Srbran دن یاصی Yassi اسمنده کوچوك برقصبه یه اورادن آق سوما Ac-souma یه ، اوزنك شاقل Ozenc-chakel ه ، بیلن Bilen ه ، صارق اوزان Sarec-ouzan ه ، قورد کون Cordgun ه و آل قوشون Alcouchoun ه کیدیلدی . اورادن بوری باشی Bouri-bachi ، توپالیق قاراق Topalic-carac موقعلرندن ، اورناق Ournac داغندن ، صوکره آیقر سوری Aiker-souri کچیلدی . اورادن توغرول اوتلاق Togrul-otlac یعنی دوغان چایری موقعنه مواصلت ایدیلدی . اوراده آیغر یالی Aigher-yali دنیلن بر اووا واردر . برده ، اولان یارلیق Oulan-yarlick اوواسی موجوددرکه اوزرنده شیپار آیغر Chipar-aigher نامنده بر قصبه بنا ایدیلمشدر . بوراده یولی شاشیردیلر . یولی بولمق ایچون قایان قازی Caïan-cazi و کوك سالی Gheuk-sali دن کچدیلر . آی اوقوز Aïokuz ده یولی تکرار بولدیلر . تیمورلنك اورادن شیرا Chira ، شباتو Chebadtou دن و مشهور برقویو

اولان قویی مراغ Coui-meragh دن، قوراغان Coragan، بویورلاغون Boyurlaghon وقاراغوچور Caragoutchour دن کچدی . بوراسی بر موغول معبدی ایدی. برچولدن مرور ایدیلدی . آی‌مال‌غویو Aimalgoujou یه مواصلت اولوندی. بوراده سرای‌اوردم Seraïourdem نامنده برسرای‌واردی. تیمورلنك صوکره ایرتیش نهرینه تصادف ایتدی . سیچقاندابان Sitchcandaban داغنه چیقدی، قه‌یتویه کلدی . قونکه‌ز بوغازندن مرور ایده‌رك یولدوزه مواصلت ایتدی . بوراسی موعد تلاقی ایدی .

تیمورلنك آی‌مال‌غویودن اطرافه مفرزه‌لر سوق ایتدی . بریسی دوبشین آندور Doubchin-andour داغندن کچه‌رك سمرقنددن اوچ آیلق اوزاقده قاراقویا Cara-coja یه‌واصل اولدی . بو شهرك آرالوت ایله عینی شی ولدیغی ، تورفاندن قاموله کیدن یول اوزرنده بولوندیغی ویله‌نیور . بنواغونز بوشاندن تورفانه ، تورفاندن آرالوته و دها اوته‌ده قاموله کیتدی . شاه‌رخك سفیرلری ایلدوز Ildouz یاخود سولدوز و شیربهرام الکاسندن حرکت ایتدیلر. داغلر آراسنده کچیدلر کچدیلر. بونلر یه‌ن‌چی فقره‌سنده بحث ایتدیکم او بویوك کول جوارنده‌کی کچیدلردر. جمادی‌الآخرك صوکنه دوغروتورفانه واصل اولدیلر. رجبك بشنده قاراقویایه کلدیلر. اون‌دوقوزنده آتاسوسی Atasusi ده ایدیلر . یکرمی ایکیسنده قاموله

واردیلر . ایشته بوصورتله تیمورلنکك نره‌لردن كچمش اولدیغی یاواش یاواش كورولیور .

ایكنجی مفرزه قاراآرت Cara-art دن و شور اوغلوق Chour-oglouc دن كچدی . بوبابده موجود اولان معلومات بوندن عبارتدر . اوچنجیسی ساغیرغان Saghirgan، صوغولغان Sougoulgan ، لیغ Ligh ، كوه‌یار Gheveyar دن مرور ایتدی . بو اسملرك ایلك ایكیسی بر كچید ، دیكرلری بر ر قصبه‌درلر . دردنجی مفرزه اوریت‌شو Ourit-chou طریقیله بیقوت Bicout ه كیتدی .

شیمدی قام قیونك شمالنده و شمال شرقیسنده كائن اولان الكالره كلیورم .

· ١٠ ·

قیه‌ن‌قوئن قراللغی . بوندن هونلر فقره‌سنده بحث ایتمشدم قام قیونك غربنده كائن اولدیغی سویله‌نیور . بوراده یكرمی بیك عسكر بولوندیغی روایت ایدلمكده‌در . برچوق صوسمورلری واعلا بارگیرلری واردی . بونلرك شماله ، شمال شرقی وغربی‌یه دوغرو پك زیاده امتداد ایتدكاری شبهه‌سزدر .

تیم لیم Tim-lim قراللغی . قام قیونك شمالنده كائن اولدیغی ، اوراده آلتمش بیك عسكر بولوندیغی روایت ایدیلیور . خلق مرعالره پك رغبت ایدر . بوراده غایت كوزل صیچان دریلری واردر .

هوته Hou-te قراللغی. قام قیو ایله اوسیونلر آراسنده کائندر. اهالی اون بیك عسکر چیقارابیلیر. مرعالری آزارلر. بوراده غایت ایی بارکیر و صو سموری چیقار.

چینلیلرك ایکی تیم لیم قراللغندن بحث ایتدکاری یوقاریده سویلهمشدم. بری شوذ کر ایتدیکمز الکادر. دیکری هونلرك شمالندهدر. بوایکنجی تیم لیم قراللغی، اوزرنده تانژونك سرایی بولونان غان سیهشویی نهرینه یدی بیك لی مسافهده ایدی. جنوبده ایغور الکاسنه قدر بش بیك لی مسافه حساب اولونیوردی. جنوب غربیده قامقیو حدودلرندن ایکی بیك لی مسافهده ایدی. فقط بو شمال اولکاسی غایت بویوك بر مملکت اولابیلیر، اوبیدن قام قیونك شمالنه قدر امتدادایده بیلیردی. چینلیلرك بورایه ایکی مختلف یولدن کیدهرك اونی ایکی مختلف مملکت ظن ایتمش اولملری احتمالی واردر. بو اوچ قراللق بربرلرینه هم جواردرلر.

§ ١١ .

سوئی So-y نامی ویریلن وقامقیویه تابع بولونان برقراللقدن دها بحث اولونیور. بوراده غایت ایی بارکیر، صیغیر، قویون، اوزوم یتیشیر. شرابی پك مقبولدر. درلودرلو میوهلرده چیقار. موقعنك نرهده اولدیغی کوسترلمیور.

§ ۱۲ .

یوئه‌پان Yue-pan قراللغی اوسیونلرك شمال غربیسنده کائندر. احتمالکه‌ده بحث ایتدیکمز مملکت داخلنده‌در. چونکه هونلرك تاتارلر طرفندن طردندن صوکره تأسس ایتمش بر قراللقدر. مملکتده یرلشه‌رك بوقراللغی تأسیس ایتدیلر. بو الکانك جنوب حدودنده بر طاقم داغلر واردر. بونلرده بر نوع طاش بولونیورکه برمعدن کبی ارییور، برقاچ لی مسافه‌یه قدر آقیور، صوکره‌دونارق تکرار سرت اولیور. بونی طبابتده قوللانیورلر، اسمنه‌ده‌شه‌لیه‌ئوهوآم Che-lieou-hoam دییورلر.

هونلرك بویکی قراللغی ایکی یوزبیك عسکر چیقارابیلیردی. هیچ شبهه یوق که‌بوراسی باشقیرلرك مملکتی وبویوك مجارستاندر. هونلر آوروپایه کلمك اوزره بورادن حرکت ایتمشلردر.

٢

ين تساى YEN-TÇAI الكاسى و جوارلرى

بو مملكتدن بحث ايدن اك قديم چين جغرافيونى ياخود مورخينى قام‌قيونك شمال غربيسنده ايكى بيك لى مسافه‌ده اولديغنى سويليورلر . بويوك بر كوله جوار اولديغنى ، كولك ساحلنده هيچ داغ بولونماديغنى، وبو كوله شمال ده كيزى نامى ويريلديكنى تأمين ايديورلر. بوراده يوزبيك تيرانداز واردر. اهالينك اخلاق و عاداتى قام قيو الكاسنده‌كى كبيدر . بوكا اولانا Olanna نامى ده‌ويرلمكده‌در. بوراسى آله‌ن Alain لرك مملكتيدر . كورجستانك شمالنده ، وولغا بوينجه بلكه‌ده اوته طرفه دوغروده امتداد ايدن بوتون او واسع اووالرى احتوا ايدر. ين تساى‌ك هم حدود اولديغى قام‌قيو اولكاسنك حقيقى حدودلرينى بيلميورم . غرب طرفندن بو اولكا تانسين ايله تحديد ايدلمشدى . بونك روما ايمپراطورلغى اولديغنده هيچ شبهه يوقدر. شرقه دوغرو يام‌قوآندن سكز بيك لى مسافه‌ده ايدى . مملكتك هواسى معتدلدر، ايپدر . غوئه‌يى‌لرك زمان اداره‌سنده‌ته‌لى Te-li،وون ناشا Ven-na-cha نامنى طاشيردى. هونلر بوراسنى ضبط ايتمشلردر.

بو مملكتك آسيا سارماتياسى اولديغى آكلاتمق ايچون

تانسینی طانمق ایجاب ایدر. هانلر زماننده معلوم اولان بو مملکت
لی‌قن Li-ken نامنی طاشیردی . غرب ده کیزینك یاخود
بحر حزرك غربنده کائن ایدی. بوندن دولایی بعض کره بوکا
های‌سی‌قوئه Hai-si-koue ده کیزینك غربنده کائن قراللق
نامی ویرلمشدر . سی‌غان‌فودن درت بیك لی مسافه‌ده‌در. بو
مملکتك غربنده باشقه برده کیزواردر. غایت واسعدر. برچوق
شهرلر، تحت اداره‌سنده برچوق قراللقلر بولونمقده‌در. بوراده
دیوارلر طاشدن یاپلمشدر . یوللرده خانلر واردر . بو مملکتده
هردورلو آغاج ونباتات موجوددر . اهالی زراعته پك رغبت
ایدرلر. ایپك بوجکی بسلرلر. صاچلری کسیکدر. غایت کوزل
اثوابلر کییرلر. بیاضلرله اورتولو دورلودورلو آرابه‌لره مالکدرلر.
محاربه‌ده تامبورلری ، بایراقلری ، چادرلری واردر . پایتختك
چوره‌سی یوز لی‌در. بربرندن اون لی مسافه‌ده بش سرای کورولور.
بو سرایلر صو کنارنده‌در. ستونلر اوزرینه استناد ایدرلر. قرال
هر کون بو سرایلردن برینه کیدر. اوراده اجرای عدالت ایدر.
آرابه‌سنك اوکنده برضابط دورور . النده بر طوربا طوتار.
مراجعت ایدنلرك عرضحاللری هپ بورایه آتیلیر. قرال سراینه
کیردیکی وقت بو عرضحاللری تدقیق ایدر . اوتوز آلتی اردو
قوماندانی واردرکه ایمپراطورلغك ایشلرینه دائر قرالك معیتنده
برمجلس تشکیل ایدرلر . تختده دائما عینی قرال بولونماز. عاقل
وحکیم برذات قرال انتخاب اولونور . مملکتده فوق‌العاده بر

فلاکت وقوع بولدیغی فرضـا وقتسز یاغمورلر یاغدیغی یاخود فیرطنه‌لر اولدیغی زمان قرال دکیشدیریلیر. بویله خلع اولونان قراللر هیچ بر عدم ممنونیت اثری کوسترمزلر.

بو مملکتده برچوق آلتون، کوموش، هردورلو ذی‌قیمت طاشلر، غایت کوزل وایشلمه‌لی قماشلر واردر. آلتون وکوموش سکه‌لره مالکدرلر. اون کوموش سکه بر آلتون سکه‌یه معادلدر. پارسلر و هندلیلرله تجارت معامله‌سنده بولونورلر. چین ایله‌ده دوغرودن دوغرویه مناسبات تجاریه‌یه کیریشمکه تشبث ایتمشلردر. فقط پارسلر یوللری قاپایه‌رق بوکا دائما مانع اولمشلردر. اووقته قدر چین قماشلرینی اونلره پارسلر ویررلردی. فقط میلادك ۱۶٦نجی سنه‌سنده غانتون Gantun (مارق اوره‌له آنتونین M·Aurele Antonin) نامنده‌کی تاتسین قرالی چینه سفیرلر کوندردی. بونلر هندده کیزلرندن کلدیلر. اوزمان آراده مناسبات تجاریه باشلادی. تاتسین سکنه‌سی اوزون بویلو وچینلیلر کبی ایی یاپیلی کیمسه‌لردر. بوندن دولایی کندیلرینه تاتسین نامی ویرلمشدر. تسین کلمه‌سی چین، تا بویوك دیمکدر. بناءً علیه تاتسین چین کبی یاخود چینلیلر کبی بویوك معناسنده‌در.

دها زیاده تفصیل ایتمکه لزوم اولمایان بوتون بو تصورات روما ایمپراطورلغندن بحث ایدیلدیکنی پك اعلا کوستریور. بونك بر نتیجهٔ طبیعیه‌سی اولمق اوزره‌ده یه‌نسای الـکاسنك

موقعنی اکلاتیور. بن بونی آسیا سارماتیاسی اولمق اوزره تلقی ایدییورم [۱] .

§ ۱ .

جوار الکالر شونلردر : ۱ - یه‌ن قراللغی . یه‌ن تسای لک شمالنده کائندر و قام‌قیولره تابعدر . بوراده بر طاقم صیچان دریلری واردرکه اهالی ویرکولرینی اونلرله تأدیه ایدرلر .

§ ۲ .

توئون ژین Tuon-gin یعنی کوچوك آدملر قراللغی . غوئه‌ییلر زماننده معلوم اولمشدر. قام‌قیونك شمال غربیسنده‌درو. ین‌تسای‌دن چوق اوزاقدر . اهالیسی پك کثیردر . فقط بویلری قیصه‌در. قام‌قیو الکاسندن براختیار، شمال مملکتلرنده سیاحت ایدن تاجرلرك یولی غائب ایده‌رك بو الکایه قدر کیتدکاریی ، الکانك اسمی مجهول بولوندیغنی، قام‌قیودن اون بیك لی اوزاقده اولدیغنی حکایه ایدییور . بوراده کیجه‌لین آی ضیاسنده پارلدایان بر چوق انجیلر بولوندیغی سویله‌نیور . احتمالکه بوزلردن بحث ایدلملك ایسته‌نیور . بو الکایه بر آی

---

[۱] چینلیلرك سی‌های یاخود غرب ده‌کیزی دیدکاری بحرخزره تورکلر قوزغون دنکیزی یعنی قارغه ده‌کیزی دیرلر قولزون‌ده‌کیزی دیمزلر. بو بحراحمرك آدیدر . قوزغون کلمه‌سی دالغه‌لرك کورولتوسی معناسنی ده افاده ایدر .

بر بولجیلقدن صوکره بر تورکده کیره بیلمشدر . اهالینك قیصه بویلی ، آز صاقاللی اولدقلرینی، باشلرینك قویون دریسنه بکزه‌دیکنی سویلیور . بوندن دولایی بو مملکتده اسکی تورکلر قویون پوستلی باشلر قراللغی نامنی ویرمشلردی . اوراده بویوك برقوش موجود اولوب انسانلری کوزتلدیکی و فرصت بولونجه یدیکی روایت اولونمقده‌در . توئون ژینلر بو قوشلره قارشی مجادله‌ده بولونورلر ، اوق استعمال ایدرلر . بو حکایه‌ده مصال عد ایدیله‌جك قسملر بر طرفه براقیله‌جق اولورسه پك شمالی بر مملکتدن بحث ایدیلدیکنی قبول ایتمك ایجاب ایدر .

۳

تائوئون الکاسی وجوارى

تائوئون الکاسی چینك قدیم تاریخنده پك مشهوردر . پایتختی قوئه‌ی‌شان‌چینغ Cuei-chan-tcging شهریدر .

ایلك هانلر زماننده مسافه

سی‌غان‌فودن	۱۲۲۵۰	لی
شرق طرفندن چین حکومتنه قدر	٤۰۳۱	«
شمالده، قام‌قیونك پایتختی اولان پی‌تیه‌نه قدر	۱۵۱۰	«
جنوب غربیده تایوئه‌شی‌یه قدر	۵۹۰	«

شمالده قام‌قیو ایله، شمال شرقیده هونلرله یاخود دهازیاده اوسیونلرله ، جنوبده تایوئه‌شی‌لرله هم حدوددر . بو مملکت برساجان Bersadgian قراالغیله جوارلرندن باشقه بریراولاماز . اراضیسنده هردرلو حبوبات یتیشیر . شراب یاپیلیر . اهالی بو شرابی یکرمی اوتوز سنه طاش قابلرده صاقلارلر . فقط بومملکت اك‌زیاده بارکیریله مشهوردر . بو بارکیرلردن تریرینه قان آقدیغنی ادعا ایدرلر. بونلره سماٸی بارکیرلردیرلر. بوالکاده بویوك کوچوك یتمش شهر واردر . اطرافلری طاشدن سور ایله محاطدر . هانلر زماننده بوراده آلتمش بیك عائله ، اوچ یوز بیك نفوس و آلتمش بیك عسکر تعداد اولونوردی .

چینلیلرك اكثریا حربه كیرمه‌لرینك سببی بو مملكتك بار كیرلرینی اله كچیرمك ایچون ایدی . روایت اولوندیغنه نظراً مملكتك اوزرنده بر داغ ، داغك اوستنده‌ده بر بار كیر واردر كه بردرلو یاقه‌لانمازمش . چونكه مختلف رنكلر اكتساب ایده‌بیلیرمش . صیحرایان قیصراقلردن بو غریب باركیرلر تولد ایدییور . چینلیلر بو جنس باركیرلره مالك اولمق ایچون بویوك فداكارلقلر اختیار ایدرلردی .

بو قوملرك كوزلری چوقورده‌در . صاقاللری چوقدر . اورادن غربه دوغرو پارسلره قدر لسانلر بر آز تخلف ایدرسه‌ده بر برلرینی هپ آكلارلر . سویی‌لر زماننده بو مملكت سوتویی‌شان‌نا نامنی طاشیردی . ظن ایده‌رم كه برساجان یاخود سه‌یرام Seiram اولاجقدر . بناءً علیه قام‌قیو فقره‌سنده بحث ایتدیكم تسائو قراللغندن عبارت اولمسی محتملدر .

§ ۱۰ .

جوار الكالر شونلردر : ۱ — سوییلر زماننده‌شه‌قراللغی كه قدیم تائوئون الكاسنك شمال قسمنی تشكیل ایدردی . اغلب احتماله كوره شاش Schasch الكاسی اولاجقدر . بو مملكتده لوشاشویی دنیلن نهروواردر . الكانك شرقنده وشمالنده غربی توركلر بولونیورلردی . غرب طرفنده یوهان قراللغی ، جنوب غربیده قام‌قیو و جنوبده سوتویی‌شان‌نا الكالری كائن ایدی .

جنوب جهتنده پوهاندن آلتی یوز و جنوب شرقی جهتنده قوآچه‌ئودن آلتی بیك لی اوزاقده‌در . بر چوق خبوبات یتیشدیرر . غایت ایی بارکیرلری‌ده واردر .

پایتختك جنوب شرقیسنده ایلك آیك آلتنجی و یدنجی آیك اون بشنجی کونی اهالینك بویوك بر چادر قورماسی عادتدر . بونك ایچنه بر تخت یاپارلر . صوکره قرالك باباسنك و آناسنك یاتمش کمیکارینی کتیریرلر . بونلرك کوللری بر آلتون محفظه ایچنده صاقلیدر . بونلری تختك اوزرینه قویارلر . بخورلر و میوه‌لر تقدیم ایده‌رك تختك اطرافنی دولاشیرلر . مراسم بیتدکدن صوکره قرال بوتون ضابطانیله برلکده باشقه برچادره کچر . اوراده بویوك بر ضیافت ویریلیر .

§ ۲ .

۲ — قوئه‌ن‌تو Kuen-to قراللغی . باشلیجه قرارکاه هیه‌ن‌قون وادیسنده‌در .

ایلك هانلر زماننده مسافات

سی‌غان‌فودن	۹۸۶۰ لی
چین حکومتنه قدر	۲۸۶۱ »
شمال غربی‌یه دوغرو تائوئونه قدر	۱۳۰۰ »

جنوباً بو مملکت تسونغ لینغ داغیله ، شمالاً اوسیونلرله

محاطدر . داغ کچیلدکدن صوکره هیه‌ئوسیون الکاسنه‌مواصلت ایدیلیر . بوقوملر سو Su تسمیه ایدیلن بر ملتك عشیرتلریدر. سولر اوسیونلرك مملکتلرندن طرد ایدلمشلردر . بوراده اوچ یوز عائله ، بیك یوز نفوس و بش یوز عسکر وار ایدی . چینلیلرك هندستانه ویردکلری اسم ایله پك زیاده حائز مشابهت اولان بو مملکتك اسمی چوق کره چین جغرافیونی خطالره دوشورمشدر. بونلری بر برینه قاریشدیرمامق لازمدر.

§ ۳ .

۳ــ هیه‌ئوسیون Hieo-siun الکاسی‌ده کذلك سولرك عشیرتلریله مسکون ایدی . ایلك هانلر زماننده بوراده اوچ یوز اللی سکز عائله، بیك اوتوز نفوس ، درت یوز سکسان عسکر واردی . بوالکا کاشغرداغلرینك اوته‌طرفنده، سیحون یاخود ژاکسارته‌س نهری بویجه‌امتداد ایدن‌داغلرجهتنده‌کائن ایدی . قرال اوسی Ou-si دنیلن بر وادیده تمسونغ‌نینغ داغنك غربنده اقامت ایدردی .

ایلك هانلر زماننده مسافات

سی‌غان‌فودن	۱۰۱۲۰ لی
شرقه دوغرو چین حکومتنه قدر	۳۲۱۰ »
هیه‌ن‌نون وادیسنه قدر	۲۶۰ »

شمال غربی‌یه دوغرو تائوئونه قدر ۹۲۰ لی.

غربه دوغرو تایوئه‌شی‌یه قدر ۱۶۱۰ «

ظن ایدییورم‌که بواسکی کوچوك قراللق مؤخراً پوهان، پوهان‌نا، پولونا، (اغلب احتماله کوردفرغانه) نامیله معروف اولان قراللغه داخل ایدی. بوکا قیوسـو Kiu-seu نامی‌ده ویرلمشدر. ترانسوقسیانك بویوك برقطعه‌سیدر. پایتختی عینی نامی طاشیردی. بوراده آلتی بویوك، یوز کوچوك شهر تعداد اولونوردی. پایتختك درت لی محیطی واردر. قرال بیکلرجه عسکر چیقارابیلیردی. بوراده اهالی پك چوق یاشاردی.

شرقه دوغرو تسونغ‌لینغ داغندن مسافه‌سی ۵۰۰ لی.

شرقده سوله‌دن یاخود کاشغردن « ۱۰۰۰ «

غربده سوتوبی شاتادن « ۵۰۰ «

شمال غربیده شه قراللغندن « ۵۰۰ «

شمال شرقیده تورك خاننك قرارکاهندن « ۲۰۰۰ «

شرقده قوآچه‌ئودن « ۵۵۰۰ «

تام‌ئو زماننده قیه‌سه‌ئوچینغ نامنده برشهر واردی‌که قرال اوراده اوتوروردی. مؤخراً بوکا قدیم قراللق کبی هیه‌ئوسیون‌چه‌ئو نامی ویرلمشدر.

تائوهوآی نامنده بر قراللقدن‌ده بحث ایدیلیور. پایتختی برنجی هانلر زماننده سی‌غان‌فودن اون بر بیك سکسان لی مسافه‌ده ایدی. اوراده یدی یوز عائله، بش بیك نفوس واون

بيك عسكر واردی. بوتون بيلنن شی بوندن عبارتدر. بو مملكتی
بوراده ذكر ايديورم. چونكه چينليلرك جغرافياسنده يوقاريكی
مملكتلردن صوكره بحث اولونيور.

§ . ٤ .

٤ — غوئه‌يی‌ته‌ئو. ايلك هانلر زماننده كوچوك بر قراللق
ايدی. قوئه‌ن‌تو وهيه‌ئوسيون قراللقلرينك جنوبنده كائندر.
باشليجه قرارگاه ياخود پايتخت عينی اسمی طاشييان بر واديده‌در.
اوزمان بوراده اوچ يوز عائله، ايكی بيك اوچ يوز نفوس وسكز
يوز عسكر تعداد اولونوردی.

ايلك هانلر زماننده مسافات

سی‌غان‌فودن	٨٦٥٠	لی
شرقه دوغرو چين حكومتنه قدر	٤١١١	«
غربه دوغرو قوئه‌ن‌تو يه قدر	١٣١٤	«

بو بيك اوچ يوز اون درت لی مسافه‌نك باركير ايله ايكی
كونده قطع اولونديغی حكايه ايديليور. ظن ايدرم كه متنلرده
بر خطا اولاجقدر. جنوب طرفنده‌ داغلر آراسنده سوله‌يه ياخود
كاشغره قدر عادتا كچيلمز بريول واردر. بوتون بو قوملر اوسيونلر
كبی بدويدرلر.

. ۵ . §

۵— پولی Pou-li . بوقراللق ایلك هانلر زماننده‌در . قرال عینی نامده برواديده اقامت ایدردی .

ایلك هانلر زماننده مسافه

سی‌غان فودن	۹۵۵۰	لی
شماله دوغرو چین حکومتنه قدر	۵۳۹۶	«
شرقده شائوچه یاخود یرقنه قدر	۵۴۰	«
شمالده سوله‌یه یاخود کاشغره قدر	۵۵۰	«
غربده وولوی قراللغنه قدر	۴۵۰	«

جنوباً تسه‌هو وسی‌یه الکالریله هم‌حدود ایدی . اونلرله عینی اخلاق وعاداته مالکدرلر . ایلك هانلر زماننده بوراده آلتی‌یوز اللی عائله ، بش بیك نفوس و ایکی بیك عسکر تعداد اولونوردی .

. ٦ . §

وولوی Vou-loui . ایلك هانلر زماننده کوچوك بر قراللقدر. پایتخت لیوچینغ شهریدر. اوزمان بوراده‌بیك عائله، یدی بیك نفوس و اوچ بیك عسکر تعداد اولنوردی .

پایتخت هانلرك لی‌لری ایله سی‌غان فودن اوزاقلغی	۹۹۵۰	لی
شمال شرقی‌یه دوغرو چین حکومتنه قدر مسافه‌سی	۲۴٦۵	«
جنوبه دوغرو پولی قراللغنه قدر	۵۴۰	«

جنوباً اوچا Ou-tcha ، شمالاً قوئەن‌نو ، غرباً تایوئەشی الکالریله محاط ایدی . بو قوملر اوسیونلر کبی تلبس ایدرلر . تسه‌هولرله عینی اخلاق وعاداته مالکدرلر .

§ ۰ ۷ ۰

اوچا Ou tcha . ایلك هانلر زماننده کوچوك برقراللقدر . پایتخت اوچاچینغ شهریدر .

ایلك هانلر زماننده مسافه

سی‌غان فودن	۹۹۵۰	لی
شمال شرقی‌یه دوغرو چین حکومتنه قدر	۴۸۹۲	«
یام‌قوآنه قدر	۴۸۸۸	«

شمالده تسوئو و پولی الکالری غربده نان‌ته‌ئو الکاسی یله همجوار ایدی. ایلك هانلر زماننده بوراده درت یوز دوقسان عائله، ایکی بیك یدی یوز اوتوز اوچ نفوس ، یدی یوز قرق عسکر واردی. هه‌ئو غوئه‌یلر زماننده بورایه یومو Yu-mo نامی ویریلیوردی .

§ ۰ ۸ ۰

پی‌شان. ایلك هانلر زماننده کوچوك برقراللقدر . پایتخت پی‌شان شینغ شهریدر. اوزمان بوراده بش یوز عائله، اوچ بیك بش یوز نفوس، بش یوز عسکر واردی.

ایلك هانلر زماننده مسافات

سی غان فودن	۱۰۰۵۰	لی
شمال شرقی یه دوغرو چین حکومتنه قدر	۴۲۹۲	»
جنوب شرقی یه دوغرو اوچا قراللغنه قدر	۱۳۴۰	»
شماله دوغرو قومه یه قدر	۱۴۵۰	»
شمال شرقی یه دوغرو شائوچه یاخود یرقنه قدر	۳۸۰	»

§ ۹۰ .

ئی نای Y-nai . ایلك هانلر زماننده کوچوك بر قراللقدر . بو مملکتك قرالنك اقامت ایتدیکی یرك مسافه سی بر وجه آتیدر:

سی غان فودن	۱۰۱۵۰	لی
شمال شرقی یه دوغرو چین حکومتندن	۲۷۳۰	»
شمال شرقیده شائوچه یاخود یرقنه قدر	۵۴۰	»
شمال شرقیده وولویی یه قدر	۵۴۰	»
شمالده سوله یه یاخود کاشغره قدر	۶۵۰	»

بو مملکت جنوباً تسه هو الکاسیله هم حدود ایدی . غایت چوراقدر . اهالیسی سوله یه ، شائوچه یه کیده رك اوراده اراضی زرع ایدرلر . قدیماً بوراده یوز یکرمی بش عائله ، آلتی یوز یتمش نفوس واوچ یوز اللی عسکر تعداد اولونوردی .

§ ۱۰۰ .

نان ته ئو Nan-teou . ایلك هانلر زماننده بر قراللقدر .

بوراده بش بیك عائله، اوتوز بربیك نفوس و سکز بیك عسکر تعدادی اولونوردی.

پایتختك مسافه‌لری بروجه آتیدر :

سی‌غان‌فودن	١٠١٥٠	لی
شمال شرقی‌یه دوغرو چین حکومتنه‌قدر	٢٨٥٠	«
جنوب غربی‌یه دوغرو وونویی قراللغنه‌قدر	٣٤٠	«
جنوب غربی‌یه دوغرو قیپین Kipin ه قدر	٣٣٠	«

بوقوملر شمالده هیه‌ئوسیونلرله ، غربده فایوئه‌شی‌لرله ، جنوبده نوقیانغ‌لر یاخود تبت اقوامی ایله همجواردرلر. مملکتلرنده چوق یمش یتیشیر. کوموش، باقیر ودمیر بولونور.

§ ١١٠ .

ایشته ایکی مملکت : سی‌یه Si-ye ایله تسه‌هو . ایلك هانلرك جغرافیونی بونلری بر قراللق کبی تلقی ایتمشلردر. احتمالکه آلدانمشلردر. احتمالکه اوزمان هرایکی الکاده‌ده بر قرال حکمران اولیوردی‌ده اونلری بویله برطنه‌سوق ایتمشدی. پایتخت هوقیه‌ن دنیلن بر وادیده کائن ایدی.

سی‌غان‌فودن مسافه‌سی	١٠٢٥٠	لی
شمال‌شرقی‌یه‌دوغرو چین والیسنك مقرینه‌قدر	٥٠٤٦	«

بو الکا شرقده پی‌شان قراللغیله هم حدود ایدی. جنوب غربیده اوچا ، شمالده شائوچه یاخود یرقن ، غربده

پولی الکالریله محاط بولونیوردی . سی‌یه قوملری تپه‌لیلرده بکزرلر . بدویدرلر . تسه‌هوده ذی‌قیمت طاشلر بولونور . ایلك هانلر زماننده اوچیوز اللی عائله ، درت بیك نفوس وبیك عسکر تعداد اولونوردی .

ایکنجی هانلر جغرافیونی بو ایکی مملکتك بربرینه فاریشدیرلمش اولدیغنی آکلایه‌رق سی‌یه قراللغنه‌اوزمان پیائوشا Piao-cha نامی ویریلدیکنی ، لویامدن اون درت‌بیك درت یوز لی مسافه‌ده اولدیغنی ، بوراده ایکی بیك بش‌یوز عائله، اون‌بیك نفوس واوچ‌بیك عسکر تعداد ایدیلدیکنی‌سویلیورلر. اونلرك روایتنجه بومملکتده زهرلی برطاقم نباتات چیقار . اونلرله اهالی اوقلرینی زهرلرلر . تسه‌ئو قراللغی سوله یاخود کاشغردن بیك لی مسافه‌ده‌در . قرالك اقامتکاهی هوقیه‌ن وادیسنده‌در . بوراده اوچ یوز اللی عائله ، درت بیك نفوس وبیك عسکر واردر .

§ ۱۲ .

ته‌یو Te-yo . بوکوچوك‌قراللق ایکنجی هانلر زماننده‌در. بوراده یوز عائله ، آلتی‌یوز یتمش نفوس و اوچ‌یوزاللی عسکر تعداد اولونوردی . ایکنجی هانلر زماننده چین حکومتندن اوچ بیك بش یوز اوتوز ، لویامدن اون‌ایکی بیك یوزاللی لی مسافه‌ده ایدی . تسه‌ئولرله هم‌حدود ایدی. بو سی‌یه، پولی ،

ئی نای وته‌یو قراللقلرینك دردینه بردن مؤخراً چوقیوپو Tchu-kiu-po اسمی ویرلمشدر . هانلرك چه‌هوسی اولدیغی ظن اولونیور .

بوچوقیوپو یاخود چوقیو قراللغی پوتیه‌ن یاخود خوتنك بیك لی غربنده‌در .

جنوبده نیو Niu یاخود قادینلر قراللغنه قدر مسافه‌سی ٣٠٠٠ لی

شمالده سوله‌یه یاخود کاشغره قدرمسافه‌سی ٩٠٠ «

جنوبده تسونغ لینغ داغنه قدر مسافه‌سی ٢٠٠ «

غرباً ، هندستانه جوار اولان قیه پوئون الکاسیله هم حدود ایدی .

٤

تایوئەشی TA-YUE-CHI الکاسی و جوارلری

تایوئەشی لر قانچەئو و سوئەچو جوارلرندن نشئت ایتمش بر تاتار ملتیدر. بونلر اوسیونلر مملکتنده ایلی نهری جوارنده برمدت اقامت ایتدکدن صوکره ماوراءالنهر دیدیکمز حوالی یه کلوب اوراده ساکن اولمشلردر. ایلك هانلر زماننده بوراده ایدیلر. بوالکاده بویوك فتوحاتده بولونمشلردر.

الك قدیم جغرافیون بونلرك جیحون یاخود اوقسوس Oxus نهری اولان غوئەیی نهرینك شمالنده، تائوئونك تقریباً ایکی اوچ بیك لی غربنده، خوراسان اولدیغی ظن ایدیلن تاهیانك شمالنده، غانسیەلرك یاخود پارسلرك شرقنده، فام قیونك جنوب غربیسنده بولوندقلرینی سویلیورلر.

باشقه جغرافیون بو مملکتك پایتختنه لین شی چینغ Lin-chi-tching نامنی ویریرلر. بوشهر تاهیانك پایتختی کبی کورونیور. یوئەشی لرك پایتختی اولوشی بونلرك تاهیایی ضبط ایتمەلرندن صوکره وقوعه کلمشدر. غوئەیی یاخود جیحون نهرینك جنوبنده کائن ایمش. هرحالده بوپایتخت برنجی هانلر زماننده سی غان فودن اون بربیك آلتی یوز لی مسافەده ایدی.

شرقه دوغرو چین والیسنك قرارکاهنه قدر مسافەسی ٤٧٤٠ لی

غربه دوغرو غان سیه‌لره قدر ٤٩ کونلك یول .
جنوباً قی‌پین الکاسیله‌هم حدود ایدی. بوالکایه بعض کره
هیم Him قراللغی نامنی ویرمشلردر. یوئه‌شی‌لرك استیلاسندن
صوکره‌بوتون مملکت بروجه آتی بش پرنسلکه یاخود حکومته
تقسیم اولوندی :

١ — هیه‌ئومی پرنسلکی. پایتختی هومه چینغ‌شهری ایدی.
برنجی‌هانلر زماننده یام‌قوآن‌دن مسافه‌سی ٧٨٠٢ لی
چین حکومتندن اوزاقلغی ٢٨٤١ «

ایکنجیسی شو آم می اسمنده ایدی . پایتختی‌ده عینی اسمی
طاشیردی . یام‌قوآن‌دن یدی بیك یدی یوز سکسان ایکی لی
اوزاقده ایدی .

چین حکومتندن اوزاقلغی ٣٧٤١ لی

وچنجیسی قوئه‌یی شوآم نامنی طاشیردی . پایتختی هوتسائو
چینغ شهری ایدی .

یام‌قوآندن اوزاقلغی ٧٩٨٢ لی
چین حکومتندن ٥٩٤٠ «

هیه‌نون تسمیه‌ایدیلن دردنجی پرنسلکك پایتختی پویوچینغ
شهری ایدی .

یام قوآن‌دن مسافه‌سی ٨٢٠٢ لی
چین حکومتندن اوزاقلغی ٥٩٦٢ «

بشنجی پرنسلکه‌فائوفودنیلیردی. پایتخنی‌ده عینی‌اسمده‌ایدی.

یام قوان‌دن اوزاقلغی ٩٢٨٠ لی
چین حکومتندن « ٦٠٤١ «

بو صوك مملکت ایندوس Indus طرفندن هندستان ایله هم حدود ایدی .

ایکنجی هانرك جغرافیونی یوئه‌شی‌لرك پایتختی تورفان شرقنده‌کی چین حکومتندن آلتی بیك بش‌یوز اوتوز یدی ولویام‌دن اون آلتی بیك اوچیوز یتمش لی مسافه‌ده اولدیغنی سویلیورلر. بوراده یوزبیك عائله، بوقدرعسکر ودرت‌یوزبیك نفوس تعداد اولونوردی . کورولیورکه یوئه‌شی الکاسی آرال کولی طرفلرنده‌در. بو، دها جنوبه دوغرو ایلریله‌مه‌مش اولدقلری بر زمانه عائددر . صوکره‌لری بونلره ژه‌تا Geta یاخود ژه‌ته Getes و توهولو Tou-ho-leu اسمی ویرلمشدر .

§ ١٠ .

جوار مملکتلر شونلردر: ڤی‌پین. یوئه‌شی‌لر بحث‌ایتدیکمز مملکتی استیلا ایتدکلری اثناده سو Su یاد ایدیلن دیکر بر تاتار ملتی باقتریان Bactriane قطعه‌سنده‌کی رومل‌رك النده بولونان ڤی‌پین‌ی ضبط ایتمشدر .

ڤی‌پین‌ك پایتختی سیون سیه‌ن چینغ شهریدر .

سی‌غانفودن اوزاقلغی ١٢٢٠٠ لی
شمال شرقی‌یه دوغرو چین حکومتنه‌قدر ٦٨٤٠ «

شرقده اوچا قراللغنه قدر ۲۲۵۰ لی
شمال شرقیده نان‌ته‌ئویه قدر ایکی کونلك یول .

شمال غربیده بومملکت قایوئه‌شی ایله ، جنوب غربیده اوئی‌شان لی ایله هم حدوددر . اهالیسی غلبه‌لق ، اراضیسی غایت منبتدر .

§ ۲ .

۱ — اوئی‌شان لی Ou-y-chan-li قراللغی غرب ده کیزینك یاخود بحر حزك ساحللرنده‌در . غان‌تسیه‌لره‌یاخود پارسلره تابعدر . اهالیسی غایت غلبه‌لقدر . سی‌غان‌فودن اوزاقلغی اون ایکی‌بیك ایکی‌یوز لی در . چین مملکتنه قدر برنجی هانلر زماننده شمال شرقی استقامتنده آلتمش کونلك یول واردی . بومملکت شرق طرفنده قی‌پین الکاسی ایله هم حدوددر . شمالاً یوقائو ، غرباً تتیائوچی یاخود ایران ولی‌قن یاخود روماییلرله محاطدر .

تاتارستاندن معدود اولمایان بو الکالردن بحث ایدیشم موقعلرینك بیلنمه‌سی دها شرقی مملکتلر حقنده بزه معلومات ویرمکه خدمت ایله‌ملوندن وشرقی ده کیزدن بحرحزره قدر بر سلسلهٔ ممالك تشکیل ایتملرندن ایلری کلیور .

§ ۳ .

۲ — غان‌سیه Gan-sie قراللغی پارسلرك قدیم مملکتی

اولمق ایجاب ایدییور . تایوئه‌شی نك غربنده غوئه‌یی شـونی یاخود جیحون نهرینك قربنده کائندر. بونلر مؤخراً تیائوچی Tiao-tchi یاخود ایران الکاسنی تحت تابعیتلرینه آلمشلردر. ایلك هانلرك جغرافیونی پایتختك فانته‌ئوچینغ Fanteo-tching شهری اولدیغنی سویلیورلر. سی‌غان‌فودن اوزاقلغی اون‌بربیك آلتی‌یوز لی در . بوممکت شمالاً قام‌قیو اولکاسنه متصلدر . شرقنده اوئی‌شـان لی الکاسی واردر . غرباً ایران ایله هم حدوددر . ایکنجی هانلرك جغرافیونی بونك پایتختنه هوتوچینغ H o-to-tching دییورلر ولویام‌دن یکرمی بش بیك لی مسافه‌ده اولدیغنی ، بوالکانك جنوباً اوئی‌شان لی الکاسنه هم حدودبولوندیغنی سـویلیورلر . وسعتنك غایت زیاده اولدیغنی، اوزرنده یوزلرجه شهرلر بولوندیغنی‌ده علاوه ایدییورلر . لویاندن یکرمی بیك لی اوزاقده مولوچینغ Mo-lou-tching نامنده برشهر دن‌ده بحث ایده‌رك بوکا کوچوك غان‌سیه‌ده دنیلدیکنی بیان ایلیورلر .

بومختلف پایتختلردها زیاده کسب‌قوت وشوکت‌ایدن‌پارس قراللرینك تبدیل‌اقامتکاه ایتملرندن نشئت ایتمشدر. غان‌سیه‌لرده آلتون و کوموش سکه‌لروارادی. سکه‌لرك برطرفنده قراللرینك رسمی‌دیکرطرفنده باشقه برانسان رسمی‌بولونیوردی. پارسلرك سکه‌لرنده فی‌الحقیقه بویله‌در. تخمین ایتدیکم مملکت اولدیغنده شبهه اولمایان بو الکا حقنده دهاچوق تفصیلات ویره‌میه‌جکم.

بتوله‌مه‌نك جغرافیاسی اوزرینه عطف نظر ایده‌جك اولورسه‌ق همان‌همان شو ذکر ایتدیکم تقسیماتك عینی کورورز. قام‌قیو وشمال مملکتلری ایمائوسك بو طرفنده‌کی شیتستانه تقابل ایدر . یه‌نتسای آسیا سارماتیاسیدر . تائوئون الکاسی ساسلر مملکتیدر . تا... [*] الکاسی‌ده سوجان So-gdiane وباقتریان قطعه‌لریدر. فقط بتوله‌مه بومملکت حقنده ویردیکی تفصیلاته‌رغماً بوراسنی دوغرو اولارق طانیمامشدر. کندیسنك ویردیکی ایضاحاته پك زیاده اعتماد ایدنلرك خطایه دوشملری احتمالی‌واردر . بو مملکتلری حقیقتده اولدقلرندن فضله‌واسع ظن‌ایدییور. اوراده موجودیتلرندن بحث‌ایتدیکی اقوامی‌تعداد ایده‌رك ایچلرندن هانکیلرینی طانیدیغمزی اشارت ایله اکتفا ایده‌جکز.

١ — ایمائوسك بوطرفنده‌کی‌شیتستان غرباً آسیاسارماتیاسی ایله، شرقاً وجنوباً ساسلرله ، سوجان ومارجان Mardgiane ایله محدوددر . شمالده مجهول مملکتلر واردر. بوراده را یاخود وولغا ، ریموس Rhymmus ، دقس Daix ، یاخود یاییق، ژاقسارته‌س یاخود سیحون، ژاستوس Jastus و پولی‌تیمه‌توس Polytimetus نهرلری بولنمقده‌در.

بحث ایتدیکی یکانه شهر آسپابوتا Aspabota درکه بونی اسیجاب Essi-dgiab اولمق اوزره قبول ایدییورم . داغلر

[*] بوراسنی قوردلر یه‌مشدر .

حقنده شو معلوماتی ویرییور : شرق طرفنده الك شمالی داغلر آلانی صوکره ریمیچی Rimici داغلریدر. ریموس نهری بورادن چیقار. بوراده دها باشقه نهرلرده نبعان ایدرلر. صوکره نوروسوس Norossus داغی واردرکه دقس یاخود یاییق نهرینك منبعیدر. بو داغلر اوفا Ufa الکاسنده‌درلر. بوندن صوکره پتوله‌مه آسپیسی Aspisii و تاپوری Tapuri داغلرندن بحث ایدر. ژاقسارته‌س نهرینه‌منصب اولان برطاقم چایلر بورادن نبعان ایتمکده‌درلر. سیه‌بی Syebi و آناره‌یی Anarœi داغلرینی‌ده ذکر ایدییور. بونلر ژاقسارته‌سك شمالنده تارازدن طاشکنده قدر امتداد ایدن داغلردر.

بو قطعه‌ده ساکن اولان قوملر شمالده‌درلر. آلهن‌شیتلر سولقامس‌قوی Solkamskei و اوسیمس‌قوی Usimskoi ولایتلرنده‌درلر. صوکره سونبه‌نی Sonbeni لر و آلانورسی Alanorsi لر کلیر. بو اوچ قومك جنوبنده سه‌تیانی Sætiani لر، ماسه‌ئی Massæi لر، سیه‌بی Syebi لر وایمائوس بوینجه تقتوساژ Tectosages لر ساکن اولمقده‌درلر.

را یاخود وولغانهرینك الك شرقی منبعلرینه دوغرو روبوسی Robosci لر بولونور. بو منبعلرك وولغایه منصب اولان قاما نهری اولماسی اغلب احتمالدر. بونهری باشقه برنهرظن ایتمکدن قولای برشی یوقدر. هرحالده قاما نهری منبعلرینه دوغرو کیدوب آرامق لازم دکلدر.

روبوسی لرك جنوبنده آسمانی Asmani لر ، پانیاردی Paniardi لر وووولغا نهرینك قربنده قوراقسیلرك Coraxi اك جنوبنده... [*] دنیلن مملکت، صوكره اورغاسی Orgasi لر كلیر . اورادن بحر حزره قدر اریمی Erymi لر، بونلرك شرقنده‌ده آسیوته Asiotæ لر ، صوكره آئورسی Aorsi وژاقسارته‌سلر بولونمقده‌درلر. بوصوكره كیلرغلبه‌لق برملتدرلر. بو صوك درت قوم بحر حزرك شمال ساحللرنده و تاپوری داغلرینه قدر ژاقسارته‌س نهرینك منبعنده اولمق ایجاب ایدر.

سه‌تیانیلرك جنوبنده مولوژه‌نی Mologeni لر صوكره جنوبه‌دوغرو ایندلجه ریمیچی داغنه‌قدر سامنیته Samnitæ لر ساكندرلر .

ماسه‌ئی‌لرك وآلین‌داغلرینك‌جنوبنده زاراته Zaratœ لر، ساسون Sasones لر ، و ریمیچی داغلرینك شرقنده تی‌بیاسه Tibiacæ لر واردر . بونلردن صوكره زاراتلرك جنوبنده تابیه‌نی‌لر،ژاسته Jastæ لرو داغ قربنده‌ماشه‌ته‌ژی Machetegi لر كلیور . دها آشاغیده نوروسبه Norosbes لر ، نوروسی Norossi لر و بونلرك آلتنده‌ده قاشاغه‌شیتلر Cachagæ كلیركه ژاقسارته‌س نهری بوینجه ساكن اولورلر .

آسپازی Aspasii داغلرینك غربنده عینی‌نامی طاشیبان شیتلرو عینی داغلرك شرقنده‌غالاقتوفاژلریعنی‌سوت یه‌نلر بولونیورم.

---

[*] كلمه‌نك بوراسنی قوردلر یه‌مشدر .

تاپوری Tapuri داغلرینك و سیه‌بی شیتلرك شرقنده تاپوره‌ئی Taporæi لر ساکندرلر .

آتاره‌بی و آسقاتانسه Ascatancæ داغلرینك (یاخود اغلب احتماله کوره اورقاند Urkand و یا اوزکند Uzkend داغلرینك) اتکنده عینی اسمده‌کی شیتلرده تصادف ایدیلیر . آتاره‌بی‌لر آلانورسی Alanorsi لرك جنوبنده‌درلر. آسقاتانسه‌لرده تاپوری داغلرینك شرقنده‌درلر . ایمائوس داغنه قدر انتشار ایتمشلردر .

ژاقسارتسك جنوبنده منصبنه قدر اوقسی Oxii داغلرینك قربنده ژاقسارته‌سه قریب اولمق اوزره آریاسه‌لر واردر. جنوبده ناماسته Namastæ لر، صوکره ساغاروسه‌لر Sagaraucæ و اوقسوس Oxus قربنده ریبی Rhibii لر بولونور . بوراده داوابا Davaba شهری کائندر .

٢ .— آسیا سامارتیاسی . چینلیلرك ینتسای دیدکلری الکانك عینی اولدیغنی کوردیکم بو مملکت حقنده فضله تفصیلات ویرمك بی‌لزومدر . غرباً تانائیس Tanais ، شمالاً مجهول مملکتلر ، جنوباً ایبه‌ری Iberie و قولکیده Colchide ، شرقاً بحر حزر و وولغا نهری ایله محاط ایدی .

٣ .— ساسلر مملکتی. پتوله‌مه‌نك ویردیکی ایضاحاته نظراً بوراسی چینلیلرك تائوئون دیدکاری الکایه تماميله توافق ایدر. غربده سوجان ایله ، شمالده شیتستان ، شرقده ینه شیتستان ایله

همحدوددر . جنوبده کاشغرده بولونان ایمائوس داغی واردر. اهالیسی بدویدرلر . شهرلری یوقدر . ژاقسارتەس نهری بوینجه ساکن اولانلر قاراته Caratæ و قوماری Comari نامنی آلیرلر . جنوبده قومەده Comedæ لر، اوزکند داغلرنده ماساژت لر Massagetes واردر . آرالرنده بولونانلره غرینەئی Grynæi لر، تورنەلر Tornæ دنیلیر . جنوبده، ایمائوس قربنده بیلته Biltœ لر بولونمقدەدر .

٤.— سوجان، باقتریان و جوارلری قیپین و تایوئەشی الکالرینه تقابل ایدرلر [١]

شو ذکر ایتدیکم واسع الکا بو کون بویوك تاتارستان نامی آلتنده طانیمقدەدر . بورادە قالموقلر و موغوللر ساکن اولورلر و اجدادلرینك اخلاق و عادتلرینی محافظه ایدرلر . یالکز سورولرینی اوتلاتمق واداره ایتمکله مشغولدرلر. باشلیجه اوچ قوله منقسمدرلر: جونغارقالموقلر، Dzongars Calmouks لر. بونلرك خانلرینه قونتائیش Contaisch دنیر . سایسان کولی و ایلی نهری قربنده اقامت ایدر . قوشوت قالموقلر Coschots Calmouks . بونلر تانغوت و تیبتی اشغال ایدرلر . تورغوت قالموقلر Calmouks Torgauts یاییق جوارنده اووالرده

[١] باقتریان قطعەسنه بو اسم ویریلمەسی، ادعا اولوندیغنه کوره، بختر کلمەسنك ایرانیلر لساننده شرق معناسنی افاده ایتمسندن نشئت ایتمشدر . فی الحقیقه بو الکا ایرانك شرقنده کائندر . اوقسوس ده عینی سببدن دولایی قدماطرفندن باقتروس Bactrus نامیله یاد ایدیلیردی.

اقامت ایدرلر . بو قالموقلرك شرقنده مانچەئو نامی آلتنده معروف اولان تاتارلر واردر .

سیبریا قطعەسی جنوبدن کلمش بر طاقم عشیرتلرله منشألری مجهول باشقه قوملر طرفندن مسکوندر . تونغوزلر ، ووغولیچ Vogoulitz لر ، ساموژەد Samogeds لر ، اوستیاق Ostiaks لر و دها ایلریده بحث ایدەجکمز بر طاقم قوملر ایشته بویله سیبریاده ساکندرلر

بویوك تاتارستانك وسیبریانك غرب قسمنده برطاقم تاتار ملتلرینه تصادف ایدیلیرکه اسلامیتی قبول ایتمشلردر . بونلر مختلف قوملره تقسیم اولونیور :

١ — اوزبك تاتارلر . ایرانك شمال شرقیسنده خوارزم Kharisme ایله موغول دولتلری آراسنده ساکندرلر .

٢ — شیوا Chiva تاتارلری . بونلرەده اوزبك دیرلر . آمو Amou و خسیل Khesil نهرلرینك آغیزلری جوارنده خوارزم قطعەسنده اقامت ایدرلر .

٣ — قارا قالپاقلر . شیوالرك شمالنده وبحر خزرك شرقنده سیر نهری قربنده اسکان ایتمشلردر .

٤ — قازاچیا وردا Casatchia Orda تاتارلری . خزر دکیزینك شمال شرقیسنده یمبانهری ساحللرندەساکندرلر .

٥ — نوغای تاتالری . بحرخزرك شمالنده وولغاایله بایيق نهرلری آراسنده بولونورلر .

٦ — باشقير تاتارلرى . وولغا نهرينك شرقنده قارتال داغلرينك اتكلرنده مقيمدرلر .

٧ — دون تاتارلرى . باشقيرلرك شمالنده قازان قراللغنده ساكن اولمقده‌درلر .

٨ — قريم تاتارلرى بحرسياهك شمالنده عينى اسمده‌كى شبه جزيره‌ده ساكندرلر .

٩ بوريسته‌نه Borysthenes ايله‌طونه آراسنده‌اقامت‌ايدن بوجاق تاتارلرينى وعينى اسمده‌كى نهر جوارنده ساكن‌بولونان قوبان تاتارلرينى‌ده علاوه ايده‌لم .

چركسلر كورجستانك‌شمالنده‌درلر. طاغستانليلر بحرخزرك غربنده‌درلر .

قدمانك شيتلر نامى آلتنده طانيدقلرى بوقوملرك اخلاق وعاداتى ايلرى‌يه دوغرو تماماً كوروله‌جكدر . بونلر عموميتله اوق آتمقده ماهردرلر . فرار ايتدكلرى وقت هجوم زماننده‌ن زياده مدهشدرلر. بوياپمه بوزغونلقلرده آراده‌صيراده بردن‌بره دوره‌رق‌دشمنه تكرار هجوم‌ايدرلر. بوطرز محاربه‌يه آليشمامش اولان دشمنلرينى اكثريا بوصورتله مغلوب ايدرلر. غايت ايى بنيجيدرلر . بوتون ثروتلرى باركيردن عبارتدر. بزده اينكلر نه‌قدرمفيد ايسه‌قيصراقلرده اونلر ايچون اوقدر فائده‌بخشدرلر. قيصراقلرك سوتنى ايچرلر و بوندن مختلف ايچكيلر ياپارلر . بعضيلرى پك قوتليدر . انسانه سرخوشلق ويره‌بيلير . قويون

اتی یدکاری کبی بارکیر اتی‌ده یرلر . اینکلك بوزاغیسی آلینیر آلنماز حیوان سوتنك صاغلماسنه مساعده ایتمدیکی ایچون قصراغه رغبت ایتمشلردر .

بوتون بوتاتارلر کندیلوینی غائب ایدنجه‌یه‌قدر سرخوش اولورلر . دین محمدی‌یه سالك اولانلر دها پرهیزکاردرلر . احکام قرآنیه بونقطه‌ده روحلری‌اوزرنده قوتلی بر تأثیراجرا ایدر . فقط ایچکی یرینه توتونه مبتلا اولمشلردر. اوقدرغریب صورتده توتون‌ایچرلرکه بوندقلری دومان اك قوتلیلری بیله تلف ایده‌بیله‌جك درجه‌ده شدتلی اختلاجلره دوشورور . فقط بو اونلر ایچون ایی برشی اولیور . چونکه یدکلری فنا غدالری بویوزدن اعاده ایدییورلر .

قیرلرده چادیرلر ایچنده داغیلمشلر، قبیله‌لره آیرلمشلردر. هرقبیله‌نك بر رئیسی واردر . هر کس عائله‌ده محافظه ایدیلن برعنعنه‌سایه‌سنده قبیله‌سنی طانیر. خیرسزدرلر . سحربازدرلر . هرحالده کندیلرینك بویله ظن اولونمالرندن ممنوندرلر . بو سویله‌دکلرمز عمومیتله تاتارلره عائددر. باشقه بحثلرده، بواسمی طاشیان قوملردن هر بری حقنده آیری آیری تفصیلات ویره‌جکز.

هونلرك تاريخ عموميسی

برنجی کتاب

قدیم هونلرك تاریخی

تاریخندن بحث ایده‌جکم هونلرك منشائی قرون قدیمه‌نك الك اسکی عصرلری آراسنده غائب اولمقده‌در. یالکز چین وثائق وآبداتی بزه آرا صیرا بوباربار ملت حقنده بعض معلومات ویریر. بونلر عادتا برزنجیر تشکیل ایده‌رك اقوامك یر یوزینه داغیلدیغی زمانلره قدر غیر محسوس صورتده چیقابیلمه‌مزه خدمت ایلرلر. طوفاندن مقدمکی احوال تاریخلرینی محافظه‌یه غایت اعتنا کوسترن ملتلر ایچون اولدیغی کبی چینلیلر ایچون ده مجهولدر. یالکز موسا طوفاندن اولکی انسال حقنده بزه برپارچه معلومات ویرمشدر. پك شایان دقتدرکه بوتون ملتلرك تاریخلری بو مصیبت عظیمه‌یه یاقلاشان زمانلره کلنجه صانکه اتفاق ایتمشلر کبی هپ بردن توقف ایتمکده‌درلر. مصرلیلرك وکلدانیلرك کبروغرورلری حقیقتك یرینه مصالار اقامه ایده‌رك

وبیکلرجه سنه‌لر تعداد ایده‌رك حقیقتی بزم نظرمزدن صاقلامغه بیهوده یره اوغراشمشدر . ارباب علمك تحریاتی اونلرك بوتون بوبوش ادعالرینی چوروتمشدر. غایت قدیم برملت اولان چینلیلرك تاریخی موسانك سوزلرینی هیچ تکذیب ایتمز . شیمدیکی عصرلردن اونلرك منشألرینه الك یقین اولان عصرلره چیقاجق اولورسه‌ق ابتدا هیچ انقطاعه اوغرامیان حکمداران سلسله‌سنه تصادف ایده‌رز . وقایعك تعیینده صحیح ، صاغلام برتاریخ صیراسی واردر. فقط زمانمزدن اوزاقلاشدقجه بوملتك تاریخی دها آز محقق برشکل آلیر و مصاللرله قاریشیر. دها قدیم بردوره‌ده آرتق برقاچ حکمدارك اسمندن باشقه برشی کورمه‌یز. بونلر یکی وجود بولان قومه قانونلر ویرمشلر، اونی انتظام آلتنه آلمشلر، الك لزوملی صنایعی ایجاد ایتمشلر واورمانلر ایچندن باربار آدملری چیقاره‌رق زراعت ایدیلمه‌سی لازم اووالره سوق ایله‌مشلردر . ایشته بر ملتك منشأئی و باشلانغجی نامنی بوکا ویره‌بیلیرز. بوتون قوملرك تاریخی عینی بردوره‌یه‌دوغرو توقف ایدییورلر کبی کورونورلرسه وانسانلری نزه آنجق صوکره‌لری چوغالمش و انتظام آلتنه کیرمش باربارلر کبی کوستریرلرسه بو اوزمان نوع بنی بشرده برنوع تجدد حصوله کلمش دیمك اولدیغنی کوستریر . بوصورتله موسانك حکایه‌سی بالواسطه تأیید وتصدیق ایدیلمش اولور. ایشته مختلف ملتلرك تاریخلرینی و بالخاصه الیوم پایدار اولان ملتلرك الك قدیمی

بولونان چینلیلرك تاریخنی مطالعه‌دن استنتاج ایدیله‌جك فکر بودر.

هونلرده بومشهور قوملردن دها آز قدیم کبی کورونمزلر. چین حکومتنك دها ایلك زمانلرندن اعتباراً تاریخده بونلردن بحث ایدیلیر. دیمك اولیورکه هونلر طوفان نوحدن بر آز صوکره سنار صحرالرینی ترك ایدن قوملر میاننده‌درلر. احتمالکه بوایکی ملتك عینی برقومدن چیقدقلری ظن اولونابیلیر.

بو اثرده تخمین وفرضیات اوزرینه استناد ایدن تدقیقات وتحریاتدن اجتناب ایتمکه عزم ایتمش اولمقله برابر هونلرك یاخود تاتارلرك منشألری حقنده الك معقول ظن وتخمینك نه‌دن عبارت اولابیله‌جکنی کوسترمکلکمه مساعده بیورلمسنی رجا ایده‌رم.

ایلك انسان کومه‌لری سنار صحرالرینی ترك ایتمکه باشلادقلری وقت اغلب احتماله کوره برقسمی ایرانده و باقتریان قطعه‌سنده ساکن اولدقدن صوکره مؤخراً کوچوك بخارستانده کاشغر شهرینی بنا ایتمش اولدقلری یرك قربنده کائن اولان داغلرده‌کی کچیده قدر ایلریله‌مش اوله‌جقدر. بو مملکت شمال و جنوب طرفلرنده بویوك سلسلهٔ جباللرله محاطدر. اورته‌سی کنیش برچولدرکه قوملرك کثرتندن واراضینك چوراقلغندن دولایی ایچندن کچمك عادتا غیرقابلدر. شمال قسمنده بولونان داغلرك یانی صیرا کیدیلیرسه برطاقم منبت اراضی‌یه تصادف اولونورکه بورالرده قدیماً برچوق شهرلر و کویلر بنا ایدلمشدر. ایشته بویولدن چینه مواصلت ایدیلیر. احتمالکه ایلك چین اهالیسنك

تعقیب ایتدكلری طریق بودر . بو یولدن شن سی یه داخل اولمشلردر. چین مورخلرینك افاداتنه نظراً الك ایلك مسكون اولان قسم بوراسیدر. الك قدیم ایمپراطورلر شن سی قطعه‌سنده اقامت ایدرلردی .

بو كومه‌لرله تاتار كومه‌لری آراسنده هیچ بر مناسبت یوق كبی كورونیور. تاتار كومه‌لری سنار صحرالرندن حركت ایتدكدن صوكره شماله متوجه اولمشلر، ارمنستانك و كورجستانك لچیلمه‌سی غیرقابل داغلرینك تشكیل ایتدكلری دار وادیلره صاپمشلردر. اورادن وولغاو تانائیس نهرلرینك آراسنده كائن اووالره كیرمشلر، صوكره صاغه صوله دوغرو یاییله‌رق غرب طرفنده آوروپا ملتلرینی ، شرق طرفنده تاتار ملتلرینی تشكیل ایله‌مشلردر .

كورجستان داغلری ودربند بوغازی آراسنده تعقیب ایدیله‌سی ایجاب ایدن یوللرك زورلغی بونلرك آرقه‌سندن باشقه‌لرینك ده كله‌سنه مانع اولمشدر . بورالره كیرمش اولانلر داغلرده یاشایانلرده علی العاده مشهود اولان خونریزانه اوصافی اكتساب ایتمشلردر . بو قوملر ایجاد صنایعه یاخود باشقه‌لری طرفندن ایجاد ایدلمش اولان صنایعی اوكرنمكه پك آز اهمیت ویرمشلردر . یكی كومه‌لرك مواصلتی و اونلرله الفت نتیجه‌سی اوله‌رق اكتساب مدنیت فرصتی ده بونلر ایچون آز ظهور ایتمشدر . حالبوكه چین قطعه‌سنه همان دائما منبت و مستوی

بر یول تعقیب ایده‌رك کیرمك قولای اولدیغی ایچون اورایه کیتمش اولانلر بابل جوارنده قالان قوملر طرفندن ایجاد یاخود محافظه ایدیلمش صنایعی دها قولایلقله آلمشلردر. واسع مرعالردن باشقه بر شیئه مالك اولمایان تاتارلر بورالرده اسکی طرز حیاتلرینی محافظه ایتدیلر. هرطرفده نهرلره، حبوبات واشجار مثمره خصوصنده زنکین ومنبت یرلره تصادف ایدن چینلیلر زراعته باشلادیلر. نهرلرك فیضانی سدلر انشا ایده‌رك توقیف ایتدیلر. صولری آقیتمق یاخود تارلالره توزیع ایتمك ایچون جدوللر آچدیلر. ابتدا الك لزوملی علملردن باشلایه‌رق صوکره سائرلرینه کچدیلر. حالبوکه تاتارستانده آنجق حیوانات سورولری بسلیه‌جك مرعالردن باشقه برشی بولونمادیغی ایچون سکنه‌سی حیات راعیانه‌یه سلوك ایتمکه، برر چوبان اولمغه مجبور اولدیلر.

تاتارلر اجدادلرینك تاریخنی اخلافه انتقال ایتدیرمکی اهمال ایله‌مشلردر. حتی برچوغی فن خطه واقف دکلدیلر. همان دائمی صورتده حال حربده بولوندقلری چینلیلر تاریخلرنده تاتارلردن متصل بحث ایتمه‌مش اولسه‌لر ایدی حقلرنده هیچ بر صحیح معلومات ویره‌میه‌جکدك [١]. مع مافیه تاتارلرك

[١] بوتون بوعنعنه‌لری، باشلیجه، مورخ خوارزم سلطانی ابو الغازی بهادر خاندن استعاره ایدییورم. مشارالیه تاتارلرك تاریخ انسابنی یازمشدر. میرقندده بو ملتك تاریخی حقنده اوزون معلومات ویرمشدر. بیضاوی بوبابده آز تفصیلات ویرییورسه‌ده بونلر دها دوغرودر.

آراسنده بعض عنعنات محافظه ایدلمشدر . کوروئشه نظراً بوعنعنه‌لر مؤخر بر طاقم محررلرك اثریدر . هونلرك تاریخنه تعلق ایدن وقایعك عمومی برقوللقسیونی موضوع بحث اولورکن بونلری نقلدن صرف نظرایده‌مم . فی‌الحقیقه ، موسانك آثارینی استثنا ایده‌جك اولورسه‌ق هانکی ملت واردرکه تاریخی برطاقم ماصاللرله باشلامسون؟ بومشکوك حتی افسانه آمیز عنعنات ایچنده برچوقلری ایلریده بحث ایده‌جکم وقایع ایله علاقه‌دار کبی کوروندکلری وبوملتك کندی منشائی حقنده‌کی حسیاتنی بزه طانتدقلری ایچون اونلرك هپسنی بوجلدك باشنده طوپلامغه قرار ویردم . تاریخ فرصت وچاره تهیئه‌ایتدکجه بونلری صوکره ایضاح ایده‌جکم .

تاتارلرك تاریخ انسابی

حضرت نوح ، سفینه‌سندن چیقدقدن صوکره ارضی اوچ اوغلی آراسنده تقسیم ایتدی . حام هندستانه کوندرلدی . سم ایرانه یعنی اوقسوس نهرینك جنوبنده ایندوس ایله بصره کورفزی آراسنده کائن بولونان ممالکه مالك اولدی [۱] . یافث ، قطب

[۱] شرقلیلره کوره پدری کندیسنه ارمنستانك شمال وشرقنده اولان مملکتلری ویرمشدر . بوقطعه‌لرده اقامت ایچون یوله چیقمادن اول حضرت نوح کندیسنه بر طاش هدیه ایتدی . شرق تورکلری بوکاجوده طاش Gioudé Tasch یاخود جور توش Giour Tusch ، ایرانیلر سنك ژده Senk Jede دییورلر . بوطاشك اوزرنده اللهك نام کبیری یازیلی ایدی . عربلر بوکا حجرالمطر نامنی ویریرلرکه یاغمور طاشی دیمکدر . بوطاش ایله آرزو اولوندیغی وقت کوکدن یاغمور یاغدیریلابیلیردی . یافثه ابوالتورك یعنی تورکلرك باباسی نامی ویرلمشدر

شاماش Kuttup Schamach الكالرنده اقامت ايتدى. بحر خزرك شمالنده، شمال غربيسنده وهندستانك شمال شرقيسنده كائن اولان اوجسيم الكالره بونام ويريلير. أتل ياخود وولغا ويايبق نهرلرينك جوارنده قرار قيلدى. اوراده ايكى يوز للى سنه قالدقدن صوكره سكز اوغل [١] براقه‌رق وفات ايتدى. بونلر: تورك [٢]، حارس Chars، ساقلاب Saklab، روس [٣]

[١] دربلو D'Herbelot اون بر اوغلى اولديغنى سويلر: جين ياخود چين ياخود سين. بو، چينليلرك باباسى اولان زوين ايله عين شخصدر. سقلاب اسقلاوونلرك باباسيدر. مانشوج Manschouge مانيناق ياخود مملوك ك عينيدر وغوتلرك ياخود يأجوج مأجوج نامى ويريلن شيتلرك جديدر. غومارى ياخود قامارى ده توراتك برنجى كتابنده مذكور اولان غومر Gomer در. قيماق Keimak نامى ده طاشير. تورك، توركلرك باباسيدر. خوسارحارس ايله عين شخصدر. خوساريلر بونك نسلندن كليرلر. روس روسلرك ياخود موسقوفلرك باباسيدر. سوسان Soussan ياخود سادنان Sadenan، غاز Gaz و تاراج Tarage توركمنلرك جديدرلر. هپسى بر طرفه داغيلمه‌دن اول يافث بونلرى همشيره‌لريله ازدواج ايتديرمشدر.

[٢] بونك اسمى صوكره بوتون انسالنه تشميل ايدلمشدر. شرقليلر تاتارلره، موغوللره، ايغورلره وخطائيلره هپ بو اسمى ويريورلر. دربلو توركك احفادى بروجه آتى درت بويوك قبيله‌يه انقسام ايتديكنى سويليور: ارلات Erlat، جلاير Gelair، قائوكين Caouchin وبرلاس Berlas ياخود پرلاس Perlas. صوكره بونلر اوغوزخان زماننده يكرمى درت قومه آيرلمشلردر.

[٣] شرقليلره نظراً بو ذات روسلرك جديدر. بونلره بناجسه Benageça نامى ده ويرلمشدر. موسيو دربلو بوجاق تاتارلرينك بونلردن

مانیناق Maninach ، زوین Zwin [١] ، قاماری [٢] Camari ، تاریج Taridge [٣] در. تورکك غایت یوکسك

نشئت ایتدکارینی ظن ایلیور. روایت ایدیلدیکنه نظراً روس اندیشناك و کوروولتوجی برطبیعته مالکدی . برادری حوسار ایله چوق کره جنك ایتمش، وولغا نهرنده کی آطهلری ترکه اونی مجبور ایلمشدر. بزم تورك بغدایی دیدیکمز مصری، تورکارکده روس وبولغار دیدکاری بغدایی زرع ایتدیرمشدر . حقسز وظالمانه قانونلر یاپدی . ارکك چوجوقلری میراثدن محروم ایدهرك حصهلرینی قیزلره ویردی. چوجوقلره قیلیچ طاشیهجق بریاشه کلدکاری زمان برقیلیچ ویرمك عادتنی تأسیس ایتدی. بو اونلرك یکانه میراثی ایدی.

[١] دائما ماجین Magin ایله برلکده قوللانیلان بوکلمه جنوبی چینلیلره دلالت ایدر. یأجوج مأجوج یاخود غوغ ماغوغ کلمهلری ده شرق محررلرینك اثرلرنده شمالی چینلیلره اطلاق اولنور . معمافیه بعض محررلر یأجوج ومأجوجلری قطب طرفلرنده ساکن عد ایدرلر. فقط خلیفه واثق Valtheq زماننده سلام Salam اسمنده برعربك بورالره سیاحتی کوستریور که چینك اطرافنده عربلرك اسکندره عطف ایتدکاری مشهور سد موجود ایدی. جین یاخود چین یاخود سین (صین) ماجینك پدری ایدی. چینلیلره رساملغی، هیکلتراشلغی، ایپکجیلکی اوکرتمشدر .

[٢] قاماری یاخود غومار شرقلیلرك روایتنه نظراً اتل یاخود وولغا نهرینك کنارنده اسکان ایتمش واوراده بولغار ایله بهساس Bethas اسمنده ایکی چوجوغی اولمشدر. بونلرك هر بری عین اسمده برشهر تأسیس ایتدیلر. برنجیسی بولغارلرك جدی اولمشدر . بولغار شهری بو سرایدن اوزاقده دکلدی.

[٣] شرق محررلری یافثك غاز اسمنده براوغلی اولدیغنی وتورك طرفندن مغلوب ایدیلدکدن صوکرا وولغا نهری اوزرینه چکیلهرك اوراده یرلشدیکنی سویلیورلر .

برمفکره یه صاحب اولدیغی آکلامش اولدیغی ایچون اونی بوتون ملتك رئیسی تعیین ایتدی. تورك پدرندن یافث اوغلان، یعنی یافثك اوغلی لقبنی آلمشدی. برچوق فائده‌لی شیلر ایجاد ایتدی. چادیرلر یاپدی که بوقومك علی العاده اقامتگاهی بودر. شرق جهتنده دها ایلریلره دوغرو کیتدی. صوکره ایصی کولك [۱] کائن اولدیغی حوالی یه عودت ایله اوراده ایلی نهری قربنده وهارقاس جوارلرنده ساکن اولدی: بوکون قالموق خانلری ده اوراده اقامت ایتمکده‌درلر.

تورکك دردت اوغلی [۲] اولدی: توناق Tonak، زاقال Zakale، برزازار Berzazar و آملاق Amlak. کندیسنك یرینه توناق کچدی. بویوك وذی قدرت برحکمدار اولدی. طوزی ایجاد ایتدی [۳]. تبعه‌سنه بونك استعمالنی تأمین ایلدی.

---

[۱] دربلو حرفلرك موقعلرینی تبدیل ایده‌رك بوکلمه‌یی سیلنقای Silencai یاخود سیلوق Silouck دیه تلفظ ایدییور. تورکستانك ایلك شهری اولدیغنی سویلیور.

[۲] دربلو بونلرك اسمنی تونتوق Tontok یاخود تونته‌ك Tontek، جنکل Gengthel، بارسه‌جیا Barsegia یاخود باره‌جیا Baregia، ایلاق Ilak یاخود Imlak دیه قید ایدییور.

[۳] دربلو بوایجادی ایلاقه اسناد ایدر. بونك تورکك دردنجی اوغلی اولدیغنی سویلر. آملاق ایله عینی شیدر. یدیکی برپارچه أت الندن دوشدی. صوکره بونی تکرار یرکن لذتی دها ایی بولدی. ایشته بوصورتله طوزی کشف ایتدی. چینلیلرده بوایجادك عینی صورتله وقوعه کلدیکنی سویلیورلر. یالکز بونی قدیم ایمپراطورلرندن بری اولان هوآم‌تی یه عطف ایدییورلر.

ایکی یوز قرق سنه معمر اولدی وتختی الجی خانه [١] براقدی . بو اوزون مدت حکومت ایتدی . صوکره یرینه اوغلی دیباقوی خان Dibbacoui-han کچدی . صوکره تخت دیباقویك اوغلی قایوق خانه [٢] Cayouk ، اوندن ده آلینجه خانه Alinge انتقال ایتدی .

بو عنعنه‌لره اعتماد ایدیله بیلیرسه اووقته قدر تورکلر حقیقی اللهه عبادتده و دین حقیقی احکامنه رعایتده دوام ایتمشلردی . آلینجه خانك زمان حکومتنده صلح و آسایش ، ثروت و بوللق اونلره اجدادلرینك دستورلرینی اونوتدیردی . بونلر یالکز کندیلرنجه معزز اولان شیلره اهمیت ویریورلردی . براوغول باباسنك رسمندن برالله یاپدی . بر قوجه ، زوجه‌سنك رسمنی

---

[١] تورکلك خلقی حقنده ایکی عنعنه واردر . بعضیلرینه کوره حقیقی بویوك اوغلی توناقدر . بعضیلرینه کوره‌ده ایلمنجه Ilmengé یاخود ایل میوجه Ilmiougé در بویوك اوغلی بواولدیغنی سویلیورلر . دیبا قائوبی Diba-caoui لك باباسی اولدیغی ادعا اولونیور . بن ظن ایدییورم که ایلمنجه الجی خان ایله عینی شیدر . ابوالغازی بوکا یلزا Ielza نامنی ویریر . ایلمنجه تبعه‌سنی باباسنك براقدیغی قانونلره کوره اداره ایتدی . بوکا باشقه قانونلرده علاوه ایدنجه مملکتده عدالتی حکمران ایتدی . بوقانونلر بریره طوپلانه‌رق یاسا Iassa نامیله یاد ایدیلیر .

[٢] دربلو بوکا غایوق Gaïouk نامنی ویرییور . میرقنده نظراً بونك غایت حریتپرور [عجبا بوکتابك یازلدیغی تاریخده libéral کلمه‌سی « libertin سفیه » معناسنه‌می کلیوردی ؟] اولدیغی ، بوغازینی پك سودیکنی سویلیور . شدت و مظالمی باباسنك زمانی آراتمشدر .

الله مقامنه چیقاردی . بر بابا اوغلی ایچون، برقادین قوجه‌سی ایچون قربان کسندی . بو رسملره عبادت ابتدا کیزلی طوتولدیغی حالده صوکره علنی و عمومی اولدی .

آلینجه خان [١] ك ایکیز ایکی اوغلی اولدی. بریسنك اسمی تاتار، دیکرینك اسمی موغول Mogul یاخود مونغل Mung'l ایدی . حکومتنی بو ایکی اوغلی آره‌سنده تقسیم ایتدی . تاتار قبیله‌سی بو حکمدارلرك برنجیسندن کلدیکنی ادعا ایدییور . موغوللرده منشألرینی دیکر حکمداره عطف ایدییورلر . تاتار قبیله‌سی [٢] اوزرنده حکم سورن حکمدارلرك اسملری شونلردر:

تاتار خان

بوغاخان [٣]ـ تاتارك اوغلی .

یالنزه خان Yalenzé [٤]ـ بوغانك اوغلی .

أتته‌له خان Ettele [٥]ـ یالنزه‌نك اوغلی .

---

[١] بوکا ایلینجه نامنی ده‌ویریرلر. دربلونك میرقندن نقل ایتدیکی روایت تاتار مورخنك افاده‌سنه موافقدر .

[٢] بوقبیله بوتون تاتارستانك الك قدیم، الك مشهور قبیله‌لرندن بریدر. یتمش بیکدن زیاده عائله‌دن ترکب ایدردی. یالکز برخانلری واردی. صوکره مختلف قوللره آیریلدی. الك باشلیجه‌سی بیوه‌رناوه‌ر الکاسنده خطای حدودلرنده کیدوب ساکن اولدی . خطای حکومتی ایله اکثریا محاربه‌لرده بولوندی و نهایت اوکا منقاد اولدی . دیکر بر قول ایقران مورن یاخود یکی‌سه آنهری بوینجه یرلشدی .

[٣] بوقا Youka نامیله‌ده یاد اولونور.

[٤] یاخود بیلینجه خان .

[٥] یاخود یاسالی خان .

آتايسيرخان Attaisir [١]ـ أتته‌له‌نك اوغلى. بويك اوزون و قانلى محاربه‌لر ياپمشدر .

اوردو خان ـ آتايسيرك اوغلى .

بايدو خان Baidou [٢]ـ اوردونك اوغلى. بو حكمدار موغول ملتى ايله حرب ايتدى و محاربه‌نك نهايتنى كورمه‌دن وفات ايلدى .

سيونج Siuntz خان ـ بايدونك اوغلى. پدرينك باشلامش اولديغى محاربه‌ده دوامه مجبور اولدى . فقط محاربه‌دن غالب چيقدى . ايلريده بوندن بحث ايده‌جكز .

موغول خان ايله احفادى قوتلى بر ايمپراطورلق تأسيس ايتديلر. تاتارلرك حكومتيله برلكده بوده دوام ايتدى. موغول كلمه‌سى مونغلدن محرفدركه معناسى محزون ديمكدر . چونكه بو حكمدار يارادليشى اقتضاسى حزنه مبتلا ايدى. چين لساننده مونغ Mung كلمه‌سى الآن عينى معناده‌در. موغول خانك وارثى [٣]

---

[١] ياخود آق‌سور خان .

[٢] دربلو بو حكمدارى اونوتيور .

[٣] موغول خان درت چوجوق براقدى: [١] قوراخان Curakhan [٢] آوازخان Auwas-khan [٣] قووازخان Cauwaskhan [٤] قاروار خان Karvarkhan . دربلو بونلرك اسملرينى قاره خان ، آزارخان ، كزخان ، اورخان ديه قيد ايدر . بو اقوامك عنعنه‌سنه كوره جنكيز خان برنجى خانك سلاله‌سندندر .

اوغلی قاره خاندر [۱]. بوغایت ذی‌قدرت برحکمدار ایدی. یازین اولوغ‌تاغ و کوچوك تاغ جوارلرنده، قیشین‌ده شمالده کائن داغلرك اتکنده سیر یاخود ژاقسارته‌س نهری کنارلرنده

[۱] دربلو پایتختك قاراقوم نامیله یاد ایلدیکنی سویلیور. بو، قاره‌قوملرله دولو واسع بر اوواده کائن برشهرایدی. اسمی‌ده‌اوندن قالمشدر. بوشهرك شیتستانك شرقه دوغرو الك ایلریله‌مش قسمنده کائن اولدیغنی، آرتاغ وکرتاغ نامی ویریلن ایکی سلسلهٔ جبال ایله محاط بولوندیغنی سویلیور. بریسی قیش‌قرارکاهی دیکری یاز قرارکاهی ایدی. تورکلر بوکایایلاق وقیشلاق تعبیر ایدرلر. عنعناته نظراً اوغلی اوغوز اوچ کون آناسنك سوتنی‌اممك یسته‌مه‌مشدر. کیجه‌لین‌والده‌سی مدهش رؤیالر کوردی. اوغلنك، پت‌پرستلکی براقمایه‌جق اولورسه ممه‌سنی امدیه‌جکنی سویلدیکنی دویدی. بونك ایچون کیزلیجه پت پرستلکی براقدی. برنجی یاشنی اکمال ایتدیکی وقت بوتون عائله چو ونغاسم ویرمك‌اوزره طوپلانمشدی. چوجوغك بشیکدن‌قالقه‌رق اسمنك اوغوز اولدیغنی سویلدیکنی کوردیلر. أولنمك چاغنه کلدیکی وقت باباسی کندیسنه برادری غاز خانك کریمه‌سنی آلدی. فقط غایت کوزل اولمقله برابر، پت‌پرست اولدیغی ایچون اوغوز اونك یوزینی کورمك ایسته‌مدی. دیکر برادری آزر خانك کریمه‌سی‌ده عینی‌سببدن دولایی التفات کورمدی. اوته‌کی برادری‌اورخانك کریمه‌سی‌ده شبهه یوق‌که عینی معامله‌یه دوچار اوله‌جقدی. فقط‌اوغوز اوکا آوده‌راست کلمش وپت‌پرستلکندن وازکچمه‌سنی سویله‌مشدی. اوغوزك غیبوبتنده قاراخان اوغوزك ذریلرینی طوپلایه‌رق نه‌دن‌دولایی اوغلنك کندیلرندن نفرت ایتدیکنی صوردی. بونك سببی دین اولدیغنی سویلدیلر. قادینلر قرالك دیننی ترك ایتمك ایسته‌مه‌مشلردی. بوکیفیت بابا ایله اوغولك آرالرینی آچدی. برطاقم محاربه‌لره سببیت ویردی. قاراخان بو محاربه‌لرده وفات ایتدی.

اقامت ایدردی . بونك زمان اداره‌سنده اسکی حق دیندن آرتق هیچ اثر قالمدی. پت پرستلك هر طرفده حکم سورمکه باشلادی.

اوغلی و خلفی اولان اوغوز خان [١] ، حقنده برچوق افسانه‌لر حکایه ایدیلن برحکمدار در. تولدی خارقه آلود برصورتده وقوعه کلمشدر. دها بشیکدن اعتباراً، انسانلری اسکی دین حقه ارجاع ایتمکدن باشقه برشیله مشغول دکل کبیدر. برقاچ قادین ایله اولندی. فقط ایچلرنده یالکز الله واحده عبادت ایدن برقادین ایله مناسبتده بولوندی. بوندن دولایی پدری قاره خان کندیسنی اولدیرمکه تشبث ایتدی. قاریسی واسطه‌سیله بونیتدن

[١] ادرت قبیله یاخود آیماق Aimak واردرکه اوغوزخان نسلندن کلدکارینی ادعا ایتمکده درلر. بونلرده قانقلیلر ، Kanklis ، قیپچاقلر، قاللاتلر Callats ، قارلیقلردر. اسکی قبیله‌لرك بشنجیسی اولان اویغورلر موغول خان نسلندندرلر .

اوغوزخان، محاربه‌لرینك برنده اوقدرچوق غنیمته نائل اولدی که بونلری طاشیمقده مشکلات چکدی. اردوسنه منسوب بری بومناسبتله آرابه‌یی ایجاد ایتدی. بوکا قونه‌ق Cunneck ، موجدینه‌ده قانقلی نامی ویریلدی . اخلافی بونامی محافظه ایتمشلردر . دربلو بونلره قانقه‌لی Cankeli یاخود قانغه‌لی Cangheli تسمیه ایدر . محاربه‌لردن برنده تلف اولان ضابطلرندن برینك کبه بر زوجه‌سی قالمشدی . قادین بولده کیدرکن برده دوغوره‌جغنی بیله‌مدیکندن برآغاجك قوووغنه التجا ایتدی. اسکی تورکجه‌ده قیپچاق کلمه‌سی بوش بر آغاج معناسنی افاده ایدر . وقعه‌دن خبردار اولان اوغوزخان چوجوغه قیپچاق لقبنی ویردی. بو اسم صوکره اونك بوتون احفادینه انتقال ایتدی. کندیلرینه حالا قوبچاق یاخود قاپچاق دیرلر .

خبردار اولان اوغوز بوتون دوستلرینی طوپلادی . بونلرك مقداری پك آزدی . ایچلرنده قاره‌خانك یكنلری‌ده واردی . اوغوز بونلره اویغور [١] یعنی امداده كلن اسمنی ویردی . تاتارستانده پك مشهور اولان اویغور ملتی بونلرك نسلندن كلیر.

قاره‌خانك معیتنده اوغلنك اردوسنه فائق بر قوت بولنمقله برابر مغلوب اولدی.... [*] براوق اصابت ایتدی. تختی اوغلنه براقه‌رق بر آز صوكره بویاره‌دن متأثراً وفات ایتدی .

بت پرستلكك باش دشمنی اولان اوغوز، ویردیكی اوامر شدیده‌یه رغماً بت‌پرستلكده اصرار ایدنلره قارشی هیچ مرحمت

ینه عینی حكمدارك ضابطلرندن بری یولده دوغوران قاریسنه یاردیم ایچون توقف ایتمش اولدیغی جهتله هرشیدن محروم بر حالده قالدی. قاریسنك آچلقدن سوتی كسیلدی. ضابط، قاریسنی‌وچوجوغنی بسله‌مك ایچون آوه كیتدی . صوكره كندیسنی اوغوزخانك حضورینه چیقاردیلر . تأخرینك سببنی ایضاح ایدنجه اوغوز خان كندیسنه « قال آچ » دیه‌رك كری كوندردی . دربلو قال آچ یرینه خالاج Khaladje دییور. اوغوز خان، اردوسنده قاردن دولایی كچیكمش برطاقم افراد كوردیكی جهتله اونلره‌ده قارلق نامنی ویردی كه «قار» دیمكدر . ایشته بونلر قارلیقلرك اجدادیدرلر . برطاقم محررلر بونلره قازلاق یاخود خاسلاق تعبیر ایدرلر . بوفرق بو محررلرك كوردكاری متنلرده نقطه‌لرك یاكلش قونولماسندن ایلری كلیر .

[١] ایغور Igour و آیغور Aigour دیه‌ده یازییورلر .

[*] كلمه‌یی قوردلر یه‌مش اولدیغی ایچون اوقك نره‌یه اصابت ایتدیكی مجهول قالیور .

كوسترمدی. فقط باباسنه تطبیق ایتمکدن باشلادیغی بو تضییقات
برچوق فرارلره سببیت ویردی. چوقلری جوار قوملره التجا
ایتدیلر. اوغوزخان فراریلری تعقیبدن خالی قالمادی. کرك اونلری
کرك کندیلرینی نزدلرینه قبول ایدنلری تحت تسخیره آلدی.
بر نوع دین محاربه‌سی اولان بو منازعه‌لر روایته نظراً اون
سنه سورمشدر. ادعا اولوندیغنه کوره اوغوزخان مؤخراً
خطای یاخود چین ایمپراطورلغنی، تانغوت قراللغنی، قاره خطای
قراللغنی ده ضبط ایتمشدر. قاره خطای خانی ایت بوراق Itburack
نامنده ایدی.

ایشته بو اثناده درکه محاربه‌لرك برنده تلف اولان ضابطلرندن
برینك زوجه‌سی، چوجوق دوغورمق ایچون بر آغاجك
قوووغنه چکیلمشدر. چوجوغه قیپچاق یعنی قوووق آغاج
نامی ویریلدی. بو چوجوق قیپچاق عشیرتنك مؤسسیدر.
صوکره‌لری اوغوز اونی مهم برادرونك باشنه کچیردی. تین
یعنی تانائیس، آته‌ل ویاییق نهرلرینك ساحللرنده اقامت ایدن
اوروس Ourous لری، ولاق Wlaks لری، ماجارلری،
باشقیرلری تحت اطاعته آلمغه کوندردی.

قاره خطایده یعنی کاشغر و آقصو الکالرنده حکمران اولان
ایت بوراق ایلك سفردن اون یدی سنه صوکره ایکنجی دفعه
اوله‌رق اوغوزك حدتنی کندی اوزرینه جلب ایتدی. بو محاربه ده

تلف اولدی . اوغوز اورالرك صاحبی قالدی. صوکره طراز، سه‌یرام ، طاشکند، سمرقند و بویوك بخارستان اوزرینه یورودی . سه‌یرام ایله طاشکندی ضبط ایتدی . عینی زمانده اوغلی ده تورکستان و آندیشان Andischan شهرلرینی فتح ایدییوردی . اوغوز بوصورتله بوتون بخارا قطعه‌سنی ، بلخی، خور Khor ی ، قابول Kadou [کابل] ی ، غزنه‌یی و کشمیری تحت تسخیره کچیردی . کشمیرده یاغما Yagma نامنده ذی‌قدرت بر حکمدار وار ایدی . بو الکا اهالیسی چوق مقاومت کوسترمش اولدقلری ایچون اوغوز هپسنی قیلیجدن کچیرتدی . بو بویوك سفردن صوکره ممالك موروثه‌سنه چکیلدی .

صوکره، شرقلیلرك ایران تسمیه ایتدکاری Perse قطعه‌سیله جوارینی تحت اطاعته آلمغه قرار ویردی. آمو یاخود اوقسوس نهرینی کچه‌رك خوراسانه کیردی ، بو ولایتی ضبط ایتدی . صوکره عراقی ، آذربایجانی ، ارمنستانی فتح ایله‌یه‌رك شام یاخود سوریه‌یه‌قدر ایلریله‌دی واوراده اوزون مدت اوتوردی. سوریه‌دن مملکتنه دوندی ویوز اون آلتی سنه بر سلطنتدن صوکره ترك حیات ایتدی . اوغوزخاندن جنکیزخانه قدر تقریباً درت بیك سنه کچدیکی حساب ایدیلیور . بوکا نظراً اوغوزخان میلاددن ایکی بیك سکز یوز سنه اول برحیات

اولمش اولاجقدر . [۱] فقط بوقدر قدیم بردوره دائر آنجق یکی مورخلر طرفندن بوقدر چوق تفصیلات ویریلمه‌سی بوعنعنه‌لره پك اعتماد جائز اولمادیغنی و بونلرده بر درجه‌یه قدر جدیت و دوغرولق اثری مشاهده ایدیلیرسه او حالده اوغوز خانی اوقدر اسکی عد ایتمه‌مك لازم کلدیکنی کوستریر.

اوغوزخان [۲] آلتی چوجوق [۳] براقدی [٤] .

---

[۱] بعض شرق محررلرینك روایتنه نظراً اوغوزخانك ایرانده‌کی فتوحاتی ، ایرانك اوچنجی قرالی اولان جمشید زماننده‌در . دربلویه کوره علی‌یزدی بونلری ایرانك برنجی قرالی اولان قایومارات Caiumarrathك وفاتندن صوکره اونك یرینه‌کچن هوشنك دورینه قدر مرور ایدن زمانلرده وقوعه کلمش دیه کوسترمکده‌در. بو،ایکی یوز سنه‌لك بر فاصله‌در . بومدت ظرفنده هیچ بر وقعه‌دن بحث اولونمایور. فقط بوایران حکمدارلرینك دور سلطنتی تاتارعنعنه‌لرندن دها آز محققدر . اوغوزك دوری ایچون احتجاجه صالح معلومات عد ایدیله‌مزلر، بونلردن یاکلشلقلرینی کوسترمك ایچون بحث ایدیورم.

[۲] اوغوزخانك آلتی اوغلی شونلردر: کون‌خان Kiun-khan ، آی‌خان، یولدوزخان، قوق Kuk خان، تاغ‌خان، زنکیس Zingis خان که دربلو تنکین دیه یادایدر. بونلرك هربرینك درت مشروع ، درت غیر مشروع اوغوللری اولمشدر . «کون» کونش ، «آی» قمر ، «یولدوز» ییلدیز ، «قوق» سما ، «تاغ» داغ ، «زنکیس» دکیز معناسنه‌در. بو کلمه‌لر الآن استانبول تورکلرینك لساننده موجوددر کون خانك اوغللری شونلردر : قاژی Kagi ، بایان ، آلقادولی Alkaaduli ، قاره‌یولی Carajuli . آی خانك اوغللری شونلردر : یازیر Iazir یافیر Iaphir ، دودورغا Dodurga ، دوغار Dugar . یولدوزخانك اوغللری شونلردر: اوشار Uschar، قازیق، بکدالی Begdali ، قارقین Karkin . کوك خانك اوغللری شونلردر: باژندر Bagender ، بازینا Bazina . زیولدور Ziuldor ،

بونلرك هر برینك درت مشروع اوغلی درتده طبیعی اولادی

زابنی Zabni . تاغ‌خانك اوغللری شونلردر : سالور Salur ، ایمار Imar ، آلایونتی Alajunti ، اوسغار Usgar . زنکیس خانك اوغللری شونلردر : ایغدر Igder ، بایدوس Baydus ، آووا Auwa ، قانه‌ق Kannek .

اوغوزخانك آلتی اوغلنك ولد طبیعیاری شونلردر: (١)قانا (٢) لونا Luna (٣) توریاتی Turbati (٤) قاره‌دی Karedi (٥) ساطانلی (٦)اوقلی (٧) کوکلی (٨)سولچلی Sultzli (٩)هاراسانلی (١٠) یورازی Jurazi (١١) زامزی (١٢) توروتقو Turunco (١٣)قومی Kumi (١٤)سورقی Surki یاخودسورشی Surchi (١٥) قورچیق (١٦) سوئرزیق Suerzik (١٧)قاره‌زیه Carasih (١٨) قاسکت Kasquet (١٩) قرجیس Kergis (٢٠) تاقان (٢١) زا (٢٢) زاما (٢٣) موردا Murda (٢٤) شویی Schui .

[٣]میرخوند اوغوز خانك آلتی چوجوغندن نشئت‌ایدن یکرمی درت‌قومدن برقسمنك برانغار Berangar ده دیکرلرینك‌ده جوانغار Givangar ده یرلشدکارینی یعنی بر قسمنك صاغه بر قسمنك صوله کچدکارینی سویلیور. بوزوق یاخود بویوك تسمیه ایدیلن ایللك اوچ چوجوق برانغارك یاخود صاغك؛ اوجوق‌یاخودقوچوق(کوچوك) دنیلن دیکر اوچی‌ده‌جوانغارك یاخود صولك‌قوماندا‌سنی درعهده ایتمشلردر.

[٤]روایت اولوندیغنه کوره اوغوز خانك آلتی اوغلی بر کون آوده اوچ آلتون‌اوق ایله بریای بولارق بابالرینه کتیردیلر. اوغوز یایی اوچ بویوکه، اوقلری‌ده اوچ کوچوکه ویردی . برنجیلره بوزوق ایکینجیلره‌اوجوق‌یاخود اوچوق‌نامی‌ویریلدی. «بوزوق»قیریق‌معناسنی افاده‌ایدر. چونکه‌یایی آرالرنده‌پایلاشدیلر. «اوچوق»یاخود«اوچ‌اوق» اوچ‌اوق‌دیمکدر. «اوق»حالا استانبول‌تورکارینك لساننده‌عینی معنایی محافظه ایدر بو عنعنه مناسبتیله چین‌تاریخلری تورکارك اوق‌اعتباریله برچوق تقسیملرندن بحث ایدرلر. اوزمان براوق عشیرت یاخود قبیله تعبیرینه‌مقابل ایدی. اوقلر اطاعت‌وانقیادی، یای‌تفوق افاده ایدردی.

اولدی. قیون خان [۱] اسمنی طاشییان الك بویوك اوغلی اوغوز خانك یرینه کچدی. یتمش سنه حکومت سوردی. بونك خلفی برادری آی خان اولمشدر. بوندن صوکره غایت احتیاطکار بر صورتده یولدوز خان مملکتی حسن اداره ایتدی [۲]. اوده تختی اوغلی منجلی Mengli یاخود منکلی Mengheli خانه براقدی. اوندن اوغلی تنکیز Tingis خانه [۳] کچدی. تنکیز خان ترك سلطنت ایده‌رك حکومتی اوغلی ایل خانه [٤] براقدی. یوقاریده بحث ایتدیکم تاتارلرك ایمپراطوری سیونچ خان ایله ایل خان معاصردرلر. بو ایکی حکمدار متصل بربرلریله حرب ایتمشلردر. دائما مغلوب اولان سیونچ خان قرجیسلرك خاننك معاونتنی رجایه مجبور اولدی. بو امداد سایه‌سنده ایل خانك اردوسی مغلوب ایدیلدی. موغوللر ایمپراطورلغی محو اولدی. ایل خانك احفادی یالچین داغلره چکیلدیلر. ایلریده کوروله‌جکی اوزره اورادن آنجق پك اوزون بر مدت صوکره تکرار میدانه چیقمشلردر.

---

[۱] دربلو بوکا کون Ghun خان دییور.

[۲] دربلو بوکا ایلدوز خان نامنی ویرییور. ایلدوز یاخود یولدوز الآن استانبول تورکلرینك لساننده عینی معناده‌در.

[۳] دربلو بوکا تونغور Tonghour خان تسمیه ایدییور. فقط بو فرقلرك قسم اعظمی نقطه‌لرك شاشیرلماسندن ایلری کلیر.

[٤] دربلو بونی منکلی خانك اوغلی و وارثی دییه کوستریور. فقط باشقه طرفده ابوالغازینك روایتنی قبول ایده‌رك تنکیز ایله عینی شخص اولان تونغوز خانك اوغلی اولدیغنی سویلیور.

ایشته منسوب اولدیغی ملتك منشألری حقنده بو تاتار مورخنك بولوب محافظه ایتدیکی عنعنات [١] بونلردن عبارتدر [٢]. بونلر نه‌قدر غیر محقق وافسانه آلود کبی کورونسه‌لرده بالضروره بو تاریخك باشنده ذکر ایدلمه‌لری اقتضا ایدر . یونانلیلرده ، روماليلرده ، چینلیلرده ودها برچوق قوملرده بویله برافسانه دوری واردر. آرقه‌سندن‌ده ایکنجی بر دوره کلیرکه بونك تاریخی دوغرو اولمغله برابر الآن مظلم و مشکلات ایله

[١] بر ایران مورخی اولان بیضاوی تورکلرك منشائی دها مختصر احتمالکه دها دوغرو صورتده حکایه ایدییور . اونك روایتنه نظراً حضرت نوح اوغلی یافثی شرقه کوندرمشدر . اورادن یافثدن دیباقوس دوغمش ، بوده غورخانك باباسی اولمشدر . غورخان اجدادینك دینی ترك ایتمشدر . فقط اوغلی اوغوز خان باباسنی اولدوردی ، حکومتی ضبط ایله اسکی دینی تأسیس ایتدی. تورکلری مختلف عشیرتلره آییردی . درت بیك دیکر روایته کوره درت‌یوز سنه‌لك برفاصله‌دن صوکره بوقوملری خطای ایمپراطورلرندن بری مغلوب ایتدی . بوایمپراطور فتوحاتی جیحون نهرینه قدر توسیع ایتمشدی . بیضاوینك بو روایتی ایلریده کوستره‌جکمز وجهله چین تاریخنده اوقودیغمز تفصیلات ایله‌توافق ایتمکده‌در . بوراسنی کوزدن دور طوتمامق ایجاب ایدر .

[٢] پوستل Postel ویهودیلر آراسنده مشهور بردوقتور اولان مناسه Menasse تورکلرله‌تاتارلرك منشائنی سالمانازار Salmanazar طرفندن اسارت آلتنه آلنان یهودی قبیله‌لرینه عطف ایدرلر. حتی مناسه، سد چینی کچه‌رك چینده یرلشمش اولدقلرینی بیله ادعا ایدییور. بوفکرده بولونان محررلره کوره تاتار اسمی عبرانی توتار Totar دن کلیرکه بقیه معناسنه‌در .

مالیدر. حقیقت تاریخیه آنجق اوچنجی دوره‌ده نمایان اولمغه باشلار. ایشته بن ده بوراده توقف ایدییورم. بورادن آشاغیده‌کی بحثلر ایچون امین و صوك درجه‌ده موثوق منابعه مالك بولونیورم.

شن‌سی، شان‌سی و پەچەلی ولایتلرینك شمال حدودلرنده وقتیله مشهور برملت ساکن ایدی. مؤخراً هونلر، تورکلر، موغوللر، ماجارلر و تاتارلر نامی آلتنده طانیدیغمز ملتلر اوندن ظهور ایتمشدر. بوملت چین حکومتی ایله برابر باشلار کبیدر. چونکه عیسادن ایکی بیك سنه اول برحیات اولان ایمپراطور یائو Yao زماندن اعتباراً چین مورخلری اونلرك شان‌یونغ Chan-yong یعنی داغ باربارلری دییه یاد ایدیلدکلرینی خبر ویریرلر. هیا Hia دنیلن ایلك چین سلالهٔ ایمپراطوریه‌سی زماننده بو باربارلر چونغ یو Tchong-yo نامنی طاشیورلردی. شام سلاله‌سی ایمپراطورلری بو مملکتی قوئەیی‌فانغ Kuei-fang یعنی اجنبیلر مملکتی نامی آلتنده طانیورلردی. چەئو سلاله‌سنجه اونلرك اسملری هیەن‌یون Hien-yun، هان سلاله‌سنجه‌ده هیونغ‌نو [۱] Hiong-no

ون هیه‌ن
توم قائو
قام مو

[۱] هیونغ‌نو کلمه‌سی چینجه‌ده بدبخت اسیر دییه ترجمه اولونابیلیر. فقط بن بونی تاتارجه برکلمه ظن ایدییورم. چینلیلر عینی صوتی اظهار ایدن حروفات ایله بونی قیدایتمش اولاجقلردر. چینلیلر لسانلرنده افاده ایتمك ایسته‌دکلری اجنبی کلمه‌لرك کافه‌سنی بوزدقلری کبی بوده تحریفه اوغرامشدر. مع‌مافیه عن‌اصل برچین کلمه‌سی‌ده اولابیلیر. تاتارلساننده بویله چینجه‌دن آلنمش کلمه‌لره تصادف ایتمك نادر برشی دکلدر. فرضا موغول کلمه‌سی Mung دن کلمشدرکه چینجه‌ده محزون دیمکدر. اونغ خان‌ده چینجه‌ده Ouang-khan در. یعنی چینلیلرك اوآنغ دییه افاده ایتدکلری Koi دیمکدر.

ایدی. بو، چینلیلر طرفندن تحریف ایدلمش بر کلمه‌در. حقیقی تلفظی بزجه‌ده مجهولدر. بوقوملرك آوروپایه وقوع بولان تجاوزلری نتیجه‌سنده آوروپاده شهرت بولمش اولان هون، هونی Hunni اسمی بوندن تشکیل ایدلمشدر.

قدیماً تاتارستانك بوتون سکنه‌سی شرق وغرب باربارلری دییه ایکی‌یه تقسیم ایدیلمشدی. شرق تاتارلرینك اجدادی اولان برنجیلر یه‌چه‌لی ولایتنك شمالنده ساکن ایدیلر. شرقه دوغرو شرقی ده کیزه قدر یاییلمشلردی. ایکنجیلر شن‌سی، شان‌سی وحتی یه‌چه‌لی ولایتلرینك شمالنده‌کی اووالرده وواديلرده قونمشلردی. مختلف رؤسانك تحت اداره‌سنده ایدیلر. برچوق سورولری رعی ایتمکدن باشقه بر مشغله‌لری یوقدی. چادرلر آلتنده یاشارلردی. چادرلرده آرابه‌لرك اوستنه قورولمشدی. بو سیار اولرله شهر کنارلرینه، مرعالره، حاصلی حیوانلرینی بسله‌مك ایچون نره‌سی موافق کورولورسه اورایه قولایجه کیدرلردی. شیمدیکی تاتارلرده بواسکی عادتلری حالا محافظه ایدیورلر. اونلرده سیاردرلر. قیشین، جنوبده بولونان اووالرده ساکن اولورلر، یازین شماله دوغرو چیقارلر. بعضیلری یکرمی، اوتوز قدم طولنده اولان چادرلری بیاض کچه‌دن یاپلمشدر. اوزرینه کرچ یاخود طوپراق صیوانمشدر. تپه‌لری سیوری وآچیقدر. بوچادرلر تکرلك اوزرینه موضوعدر. بونلری اوکوزلر چکر. تاتارستانك شهرلری صیرا ایله

روبرقوئیسك سیاحتی

تاتارلرك تاریخ عمومیسی

دیزلمش اولان بوچادرلردن ترکب ایدر . بارکیرلر و سورولر بو قومك غداسنی ولباسنی تأمین ایدرلر . باشلیجه ایچکیسری قیصراق سوتندن یاپلمشدر . بونی مختلف صورتلرله احضار ایدرلر . قوتلی ومسکر ایچکیلر یاپارلر .

ون هیەن
توم قائو

اسکی هونلر مواشیلرینك اتیلە یاشارلر ، دریلرینی آلەرق اثواب وبایراق یاپارلردی . حصەلرینه دوشن اراضی‌یی زرع ایدرلردی . فن خطه هیچ واقف دکللردی . فقط سوزلرنده دوغرولقلری اوقدر معروف ایدی که یاپدقلری معاهدەلرده بوقوملر بزه نەقدر باربار کورونورسه کورونسون ، ویردکلری سوز کافی کلیردی . بریسنی اولدیرن ومهم برسرقت ارتکاب ایدن آدم اعدام اولنوردی . چوجقلرینك تربیەلرینه اعتنا ایدرلردی . اونلری ملتك منفعت عمومیەسنه موافق صورتده بویوتورلردی ؛ یعنی آوجیلغه و محاربلکه آلیشدیریرلردی .

سوقی
ون هیەن
توم قائو

بارکیر برینه قویونلره بینن چوجوقلر کوچوك اوقلرله قوش وصیچان اوررولردی . دها بویوکجه طاوشان وتیلکی آوینه کیدرلردی . بوکندیلرینه غدا خدمتنی کورووردی . دهاقوتلی وآغیر سلاحلری قوللانەجق یاشه کلدکلری زمان حربه اشتراك ایدرلردی . آنجق برآدم اولدیردکلری وقت یاخود اولدیرەبیلەجك قدر قوت و مهارت کسب ایتدکلری زمان ادم عد اولونورلردی . آرتق بوتون مشغلەلری حربدن عبارت بولونوردی . ملتك تقدیر وحرمتنی قازانمق ایچون یکانه چارە

بو ایدی . کنجلر بر چوق مساعداتدن مستفید اولورلردی .
اسکی خدمتلری او نوتولان اختیارلر بو محارب کنجلك طرفندن
استخفاف ایدیلیردی. حالبوکه اونلر کندیلرینی ده عینی عاقبتك
بکله دیکنی عقللرینه کتیرمزلردی .

سوق. صلح زماننده هونلر قومشولرینك اراضیلرینه وبالخاصه
چینه آقینلر یاپارلردی . منبتلکی و زنکینلکی حسبیله چین
اونلر ایچون بیتوب توکنمك بیلمه ین بر خزینه ایدی. متصل
اورالرینی یغما ایدرلردی . طالع کندیلرینه مساعد کیدرسه
ایلریلره دوغرو صوقولورلردی. فقط اوفاجق بر عدم موفقیت
اوزرینه قاچمقدن حجاب ایتمزلردی. مع مافیه قاچارکن دهامدهش
اولورلردی . اونلرك بو جعلی بوزغونلقلرنده دشمنلری پك
چوق احتیاطکارانه حرکت ایتمکه مجبور ایدیلر. چونکه چوق کره
بو قاچان هونلرك بردن بره تکرار هجوم ایتدکلری وصو کره
ینه آرقه لرینی چویردکلری واقع ایدی. بارکیرلرینك چویکلکی
بو طرز محاربه ایچون ایشلرینه یارادری . چینلیلرك کبی
منتظم عسکر اونلره پك زورلقله قارشی قویابیلیردی. بولایعد
تاتار اردوسی بعضاً پك یقیندن تعقیب ایدیلیرسه بر توز کبی
چول ایچنده داغیلیردی . آرقه لری صیرا بو مدهش بیابانلره
دوشن دشمنلری اورالرده سفالتدن تلف اولورلردی .

سوق. بر محاربه ده وفات ایدن آرقداشنك نعشنی طاشیه بیلن
کیمسه اونك وارثی اولور ، اموالنه وضع ید ایدردی. بوقوم ،

الآن اولدیغی کبی، اللرندن کلدیکی قدر اسیر آلمغه چالیشیرلردی.
باشلیجه ثروتلری بو اسرادن عبارتدی . اونلری سورولرنده
ومواشیلرنده استخدام ایدرلردی. سلاحلری بر ایدن، اوقلردن
وقلیجدن ترکب ایدردی . هپسی قومشولری اولان قوملره
نظراً خیرسز وحیدود ایدیلر . فقط آرالرنده صوك درجه‌ده
صداقت کوستریرلردی . قاریلرینك مقداری ثابت دکلدی .
بسله‌یه بیلدکاری قدر قاری آلیرلر ، آرالرنده بولونه‌بیله‌جك
قرابت وصهریت درجه‌سنه هیچ اهمیت ویرمزلردی. بر اوغولك
باباسنك قاریلریله، بر برادرك قاردشنك قاریلریله اولنمه‌سی فوق العاده
بر شی دکلدی . ایشته چینلیلر ایچون پك مدهش بر حاله کلمش
اولان وشمالی ولایتلرده یعنی شن‌سی ، شان‌سی و پەچەلی
ولایتلرینه یاپدقلری آقینلرله اورالرینی سفالته دوشورن اسکی
هونلرك اخلاق وعاداتی منحصراً بوندن عبارتدر .

هونلرك چینلیلردن دها آز قدیم اولمادقلرینی سویله‌مشدم.
چونکه چینلیلر میلاد عیسادن ایکی بیك ایکی یوز یدی سنه
اول حکمران اولمغه باشلامش اولان هیا سلاله‌سی دها تخته
چیقمادن اول هونلری طانیمشلردر. فقط تاریخ بزه بوقوملرك
یاخود دها دوغریسی عمومیتله تاتارلرك چینه وقوع بولان بعض
استیلالرندن باشقه بر شیئك خاطره‌سنی صاقلامامشدر . حتی
بو ایلك چین سلالهٔ حکمداریسی زمانده‌کی استیلالرندن هیچ
بری حقنده بر معلومات یوقدر . شام سلاله‌سی زماننده بعض

وقايع ذكر اولونيورسه‌ده بونلر پك آزدر . تاتارلر بو آقينلرى (ون هيه‌ن)
الك مساعد برموسم اولان ياز اثناسنده ياپارلردى . ايمپراطور (توم قائو)
ووتيم Vou-tim [١] اردولرينى اونلره قارشى كوندرمكه
مجبور اولدى . وويه Vou-ye [٢] زماننده تكرار چينه
هجوم ايتديلرسه‌ده كنديلرينى طرد ايتمكه موفق اولديلر .
صوكره‌لرى ، ووام Vou-vam [٣] تخت ايمپراطورى‌يه
صاحب اولديغى وچه‌ئو سلاله‌سنى تأسيس ايتديكى زمان جنوبك
وغربك بوتون باربار اقوامى ، هونلر و نيوشه Niu-che
تاتارلرى كنديسنه ويركولر ويره‌رك عرض انقياد ايتديلر .
فقط ئى وام [٤] Y-vam زماننده هونلر شن‌سى شهرلرندن
برى اولان فونغ‌تسيانغ Fong-tciang اراضيسنده قيم
نهرينك شمالنده قيم يام Kim-yam ه قدر ايلريله‌ديلر . چين
مورخلرى بو آقينلرى بو ايمپراطور ايله تبعه‌سنك اجدادلرينك
اوقدر كوزل نمونه عرض ايتدكلرى فضيلتى ترك ايتملرينه قارشى
برجزاى الهى اولمق اوزره تلقى ايديورلر . اسكى چينليلر
حكمدارلرينك خط حركتى ايمپراطورلغك سعادت و فلاكتى
اوزرنده بويوك برتأثير اجرا ايتديكنه قانع ايديلر . بو دساتير
حكمتى قبول ايدن حكمدارلر كرك كنديلرينك كرك تبعه‌لرينك

[١] بو حكمدار ميلاددن ١٢٦٦ سنه اول وفات ايتمشدر .
[٢] بو حكمدار ميلاددن ١١٩٦ سنه اول وفات ايتمشدر .
[٣] قبل الميلاد ١١١٦ تاريخنده وفات ايتمشدر.
[٤] قبل الميلاد ٩١٠ تاريخنده وفات ايتمشدر .

سعادتنی فضیلته سلوك ایتمکده کورورلردی . تی‌وامك زمان حکومتندن صوکره هونلر آقین اجرا ایتمکدن هیچ کری دورمادیلر. ینه تی وام [١] اسمنده دیکر بر ایمپراطور اونلری برلشمش اولدقلری تایوئن فو Ta-yuen-fou جوارلرندن طرد ایتدی. برچوق ، بارکیرلرینی آلدی. فقط بوقدر خفیف بر موفقیت بوباربارلرك پك چوق زماندن بری باعث اولدقلری زیانلری تلافی ایده‌جك ماهیتده دکلدر .

چیم وام Tchim-vam [٢] ایله قام وام Kam-vam [٣] ك زمان حکومتندن بری همان بوتون چین ایمپراطورلری کندیلرینی سفاهته ویرمشلردی . خلق‌ده اونلری تقلید ایتمش ، فضیلت اونوتولمشدی . مملکت هونلرك آقینلرینه معروض قالیوردی . بوباربارلر ، دورلو دورلو حیدودلقلر یاپیورلر ، ولایتلری خراب ایدیورلر ، تاتارستانه برچوق غنائم ایله دونیورلردی. سیوئن‌وام Siuen-vam تخته چیقدیغی زمان انتظامی اعاده ایتدی؛ ایمپراطورلق داخلنده پك ایلریلره قدر نفوذ ایتمش اولان بوملتك استیلاسنی دوردیردی . بو سفره مأمور ایدیلن قوماندان باربارلر اوزرنده بویوك غلبه‌لر احراز ایتدی . زمانك شاعرلری بوقهرمانانه حرکاتی شعرلرله

---

[١] قبل‌المیلاد ٨٧٩ تاریخنده وفات ایتمشدر .

[٢] قبل‌المیلاد ١٠٧٩ تاریخنده وفات ایتمشدر .

[٣] قبل‌المیلاد ١٠٥٣ تاریخنده وفات ایتمشدر .

تعجیل واعلا ایچون مسارعت کوسترمشلردر . فقط تاریخلرده اوفاق برقید واشارت ایله بحث ایدیلمش اولان بووقایعی آتلایوب کچه جکز .

اوزمان چین غایت فلاکت ایچنده ایدی . حکمدارك حکم ونفوذی استحقار ایدیلیوردی . عادتا هیچ قالمامشدی. بونك ایچون ایمپراطورلغی وهرکسی محووخراب ایدن محاربات داخلیه فاعللری تأدیب اولونامیوردی . ولایتلر هرطرفده پیدا اولمش ، یرلشمش کوچوك کوچوك مستبدلره شکار اولمشلردی. بوقارشیقلقلرك اسبابی پك اسکی زمانلردن کلیوردی. بونی او وقت حکمران اولان سلاله نك یعنی چه ئو سلاله سنك بدایت تشکلنده کی احوالده آرامق لازمدی . بو سلاله نك مؤسسلری اولان ون وام Ven-vam و اوغلی ووام Vou-vam [١] نه کندی منفعتلرینی نه ده خلفلرینك منفعتلرینی دوشونه مشلر ، بی پایان بر منتدارلق حسنه قاپیله رق اوکا کوره حرکت ایتمشلردی. چونکه تخته صاحب اولمق وشام سلاله سنی قوغمق ایچون بر چوق جسور ضابطانك معاونتنه عرض افتقار ایلمشلردی . ایفا ایتدکلری خدمتلردن دولایی بونلره مکافات ویرمك لازمدی. تیمار وزعامت نامیله بونلره ولایتلری تقسیم ایتدیلر . صوکرهلری بوکوچوك پرنسلرك خلفلری ایمپراطورك حکم و نفوذینی آرتق طانیمق ایسته میورلردی .

---

[١] قبل المیلاد ١١١٦ تاریخنده وفات ایتمشدر .

بر تابع اولدقلری حالده ، حکم ایتدکاری الکاده صورت مطلقه‌ده حاکم کسیلمك عزمنده ایدیلر . آرتق ایمپراطور اقتدارسز بر خیالتدن عبارت قالدی . اکثریا بو مستبدلرك کیف و هوسنه تبعیت ایتمکه مجبور اولیوردی . ایشته چینك فلاکتلرینك ایلك سببی بو اولمشدر . فقط باشقه بر سبب دها واردی که الك مهمی او ایدی . اوده بالذات ایمپراطورلرك غایت فنا بر خط حرکت تعقیب ایتملری ایدی . چینلیلر فضیلتك یرینه فضیحت وسفاهت قائم اولمشدی دیيورلر . بو حکمدارلر آرتق اجدادلرینك عاقلانه حکمتلرینی اونوتمشلردی . اکابر دولت اکثریا بو کبی احوالدن مستفید اولدقلری ایچون ایمپراطورلرك شو حالندن هیچ ضرر کورمیورلردی . فقط کندیلری برکره اکتساب قوت ایدنجه بونی ایمپراطورك ضعفنه‌مدیون اولدقلرینی اونوتدیلر . حریص جاه اولدیلر . بربرلریله محاربه‌لره کیریشدیلر . اوزمان اجنبیلر وبالخاصه هونلر چینك ضررینه اوله‌رق کسب ثروت ایچون بوندن دها مناسب برفرصت بولامیه‌جقلری ایچون آقینلرینه تکرار باشلادیلر . چه‌ئو ایمپراطورلرندن ئوئون‌وام Ouon-vam [۱] لك زمان حکومتنده شانتونغ ولایتنده کائن اولان تسی قراللغنه قدر ایلریله‌دیلر . تسی قرالی ، هم جوار دیکر بر کوچوك قراللغك معاونتیله هونلری بوزدی ، رئیسلرندن ایکیسنی اسیر آلدی . هوئه‌یی وام [۲] Hoei-vam زمانده

قام مو . ون- هیه‌ن توم - قائو لی‌تای قیسو

---

[۱] قبل المیلاد ۶۹۷ تاریخنده وفات ایتمشدر .

[۲] قبل المیلاد ۶۵۲ « « «

بو کون پهچهلی نامیله یاد ایدیلن ین قراللغنه قدر هونلر کلدیلر.
فقط بوقطعهنك قرالی ، تسی قرالی اوئون قومك معاونتیله
کندیلرینی قوودی وممالکنی تحت محافظهده بولوندیردی .

وون - هیهن توم - قائو

بو ایمپراطورلرك همان کافهسنك زمان سلطنتی هونلرك
آقینلرینه شاهددر . فقط بونلر اوقدر کثیرالوقوع اولمقله
برابر المزده قالان وثائقده حقلرنده اوقدر آز تفصیلات واردر
واساساً بووقایع حدذاتلرنده اوقدر آز حائزاهمیتدرکه تاریخك
دها زیاده تفصیلات ویرهبیلمکهموفق اولدیغی دورهلره بردن بره
آتلامغی مناسب کوریورم . کلمك ایستدیکم بودوره چینلیلرك
اومتمادی هون آقینلرندن بیقهرق اوقدر بحث ایدیلمش اولان
وعجایب عالمدن بری کبی تلقی ایدیله بیلن مشهور سدی انشا
ایتمکه قرار ویردکلری دورهدر. بونك شرف انشاسی شیهوآم
[۱] Chi-hoam ه عطف اولونیور . شیهوآم ، اوآنه قدر
پایدار اولهبیلمش قراللقلری تحت اطاعتنه آلدی . فقط بو
حکمدار نهقدر بویوك اولورسهاولسون سدچینك تماماً بانیسی
اودکلدر . اوندن اول بر چائو قرالی شماله دوغرو بر سفر

وون هیهن توم قائو قام مو سوقی

یاپدقدن وهونلری طرد ایتدکدن صوکره باربارلرك دخولنه
مانع اولمق ایچون کندی حکومتنك شمال حدودلرنده بر سور
یاپدیرمشدی . بوسور بوکون شانسی ولایتنده تاتومفو
Ta-tum-fou دیدیکمز تای Tai قراللغندن باشلایوردی .
اینشان داغلرینی تعقیب ایدهرك تاتومفودن شمال غربی یه

---

[۱] قبل المیلاد ۲۱۰ تاریخنده وفات ایتمشدر .

دوغرو درت یوز سکسان لی مسافه‌ده بولونان قاوقوئون Kao-kouon ه قدر غرب استقامتنده دوام ایدیوردی. قوماندانلوندن بری شرقی تاتارلری غفلةً باصمش و پریشان ایتمش اولان ین قرالی‌ده بوکون پائوغان Pao-gan دینلن سوقی
الکاده‌کی تسائویام‌دن Tcao-yam له‌آئوتونغ Leao-tong داخلنده سیام‌پیم Siam-pim ه قدر بویله برسدانشا ایتدیرمشدی.

سوقی هانشو
چوقدن بری چینی پایلاشمش اولان بوتون قراللقلردن یدی‌دانه‌سی الآن پایدار بولونیوردی. اوچی هونلرله هم حدود ایدی. بونلرده پکین ولایتنده کائن ین؛ شان‌سی ولایتی داخلنده چائو؛ شن‌سی ولایتنده تسین قراللقلری ایدی. الك قوتلیسی اولان تسین قراللغی دیکرلرینك کافه‌سنی تحت اطاعته آلدی. سکز یوز سنه‌دنبری ظلم واستبداد آلتنده ایکله‌ین چین تك بر حکمدار طرفندن اداره ایدیلمکه باشلاندی. بو حکمدارده هوآم‌تی Hoam-ti یعنی مقدس ایمپراطور نامنی آلدی. اووقته قدر حکمدارلر ساده‌جه وام Vam یاخود قرال عنوانیله اکتفا ایتمشلردی.

سوقی قام‌مو
شی‌هوآم‌تی ایمپراطورلقده تأسیس صلح وسکون ایتدکدن صوکره هونلرك تجاوزلرندن‌ده مملکتی مصون بولوندیرمغی دوشوندی. اونلره قارشی موم‌تیه‌ن Mum-tien نامنده برقوماندانی اوچ یوز بیك عسکرله کوندردی [۱]. چینلیلر

[۱] سوقی Ssu-ki آنجق یوزبیك عسکردن بحث ایدر.

بو سفر نتیجه‌سنده بوتون اورتوس [١] Ortous الكاسنی استرداد ایتدیلر . هونلر دها شماله چكیلمكه مجبور اولدیلر . طرد ایدیلدكاری بو مملكتده هونلرك تكرار دخوللرینی منع ایچون چین ایمپراطوری هوآم نهری اوزرنده كوزل سورلرله تحكیم ایدیلمش قرق‌درت شهر بنا ایتدیردی. بونلرك ایچنه‌قوتلی محافظلر قویدی . مملكته كیریله‌بیله‌جك كچیدلری ، یرلری كمال اعتنا ایله محافظه آلتنه آلدی . صوكره چائو و ین قراللرینی تقلید ایده‌رك بویوك برسد یاپدیردی. بوسور شن‌سی ولایتنده لین‌تائوفو Lin-tao-fou قضاسنك مقری اولان مین‌تسی‌هه‌ئو Min-tci-heou دن باشلایوردی . بوتون بو ولایتی محافظه ایدییور، چائولرك و ینلرك انشا ایتدیردكاری سوره منتهی اولیوردی. بوصورتله له‌آئوتونغ‌ده نهایت بولان بویوك برسور وجوده كلیوردی. عینی زمانده، چین قوماندانی، استیلا ایتدیرنده هونلری قولایجه دفع ایده‌بیلمك ایچون، بوكون شن‌سی داخلنده یه‌ن‌غان‌فو Yen-gan-fou دیدیكمز شام‌ولایتنده‌قرارگاه‌قوردی.

سوقی قام مو ون هیه‌ن توم قائو

قبل المیلاد ٢١٠ ته‌ئومان

هونلرك اوزمان ته‌ئومان Teou-man نامنده بر ایمپراطور ویا حكمداری واردی. چینك بویوك اردولرینه قارشی دورامدیغی ایچون دها شماله دوغرو چكیله‌رك اوراده تقریباً اون سنه

---

[١] اوزمان هونان Hou-nan نامی طاشیردی كه هوآم هونهرینك جنوبنده كائن دیمكدر. بونی یه‌چه‌لی ولایتنك جنوبنده كائن هونان ولایتی ایله قاریشدیرمامالیدر. هرایكیسی ده عینی صورتله یازیلیر .

قالمشدی . ایمپراطور شی هو آم تی نك و عینی زمانده وقوعه کلن جنرال موم تیه نك وفاتندن صوکره چین یکیدن قاریشقلقلره معروض قالدی. اکابردولت یکی ایمپراطور علیهنه عصیان ایتدیلر. حدودلرده اقامه ایدیلمش اولان عساکرك کافه سی موقعلرینی براقدیلر. هونلر هوآم [١] نهرینی تکرار کچه رك اورتوس الکاسنه کیردیلر. تسین لر طرفندن طرد ایدلمه دن اول اللرنده بولونان یرلرك کافه سنی استرداد ایتدیلر .

قام سوقی ون هیه ن توم قائو تای قیسو

ایشته چینلیلر هونلرك تاریخی حقنده بو دوردن اعتباراً بزه دها صحیح و اطرافلی معلومات ویرمکه باشلامشلردر . ته ئومان، هونلرك حکمدارلرندن اسمی بزه ایلك انتقال ایتمش ایمپراطوردر . بونك تاتارستانه چکیلمش اولان [٢] هیا

[١] چینك بیوك بر نهری اولان هوآم شان سی ولایتنك غربندن نبعان ایده رك شماله دوغرو چیقار، تاتارستانه کیرر، صوکره جنوبه اینر، چیندن کچر، شرقی ده کیزه دوکولور. قدیم چینلیلر کوچوك بخارا قطعه سنده کائن خوتنك غربنده کی داغلردن چیقه رق لوپ کولنی کچدیکنی ، اوراده طوپراق آلتنده غائب اولدقدن صوکره بر آز اوته ده تکرار سطح ارضه چیقوب هوآم هو نهرینی یعنی صاری یاخود چامورلی نهری تشکیل ایلدیکنی ظن ایدرلردی. تاتارلر بوکا قاره مورات یاخود قاره نهر دیرلردی. مارق پول Marc-paul ده قارامورات دییور .

[٢] بو وقعه قبل المیلاد ١١٢٢ تاریخنده هیا سلاله سنك محوندن صوکره وقوعه کلمشدر .

عائلهٔ ایمپراطوریه‌سی اعضاسندن شون‌غوئه‌یی [١] Chun-goei نامنده برچین پرنسنك نسلندن كلدیكی ادعا اولونیور. ته‌ئومانه قدر اخلافی حقنده هیچ برمعلومات یوقدر. مورخلرك بیاناتنه نظراً ته‌ئومان اوندن بیك صوكره كلمشدر. بناءً علیه هونلرك ایمپراطورلغنك تأسسی میلاد عیسادن بیك ایكی یوز سنه اوللرینه دوغرو وقوعه كلمك اقتضا ایدر. بونی تقریبی اولارق سویلیورم. چونكه ته‌ئومانك نه‌قدر مدت حكمران اولدیغی مجهولدر. چینلیلر بو ایكی حكمدار آره‌سنده كچن زمانی پك عمومی صورتده اشارت ایدییور كبیدرلر.

ون هیه‌ن
توم قائو
سوقی
هان شویی

---

[١] تورك ایمپراطورلغنك مؤسسلری آراسنده مورخ بیضاوی یافثك اوغلی تورکدن كلمش اولان دیباقوی‌یی ذكر ایدییور. دیكر طرفدن چینلیلر هونلرك منشأنی غوئه‌یی سلاله‌سنك مؤسسی اولان ایمپراطور یو Yu دن شون‌غوئه‌یی واسطه‌سیله هیا سلاله‌سنه قدر چیقاریبورلر. «یو» یه‌تایو یاخود تایوهه‌ئو نامی ده‌ویریلیوردی. دیباقوی‌ك بو صوك اسمك محرف شكلندن عبارت اولاجغنی ظن ایدییورم. چینلیلر د حرفی یرینه‌ت قوللانیرلر. تاتارلرده ی ایله ب یی اكثریا بر برلرینك یرنده استعمال ایدرلر: یسوقای یاخود بیسوقای كبی. قوتلی تلفظ ایدیلن هـ حرفی ده ق ه تبدل ایدر. بو صورتله تایوهه‌ئو دایوقه‌ئو اولور كه دباقوی یاخود دیباقوی‌دن پك آز فرقلیدر. ایران متنلرنده بو كلمه صوائتسز یازیلیدر. بناءً علیه حقیقی صوتی مجهولدر. دابیوقو یاخود دیبباقو عینی صوامت ایله یازیلدیغی ایچون عینی كلمه‌دن عبارتدر. ایشته بو صورتله ایران مورخنك افاده‌سی چین تاریخلرینه توافق ایدییور دیمكدر.

هرحالده تەئومانك بربویوك اوغلی واردی. وفاتندن صوكره ایمپراطورلق بوكا كچەجكدی. مەتە Me-té اسمندەكی بو كنج پرنس پدرینك سراینده راحت یاشایوردی . بر قادین باباسیله آرالرینی بوزدی[١] . تەئومانك بر قاریسی تاج حكومتی بویوك اوغلدن آلەرق كندی چوجوغنك باشنه كیدیرمك ایستیوردی. تەئومان سودیكی بو قادینك اصرارینه دایانەجق درجەدە متانت كوسترەمدی. مەتەیی حق حكومتدن محروم ایدەرك سرایدن اوزاقلاشدیردی. یوئەشی Yue-chi دنیلن همجوار قوملرك نزدینه رهینه اولارق كوندردی. بوباربارلره اوغلنی اولدیرتمك ایچون اعلان حرب ایتدی . یوئەشیلرك اوغلندن اخذ انتقام ایدەجكلرینی ظن ایدییوردی . فقط اصل كندیسی ضرردیده اولدی . فی الحقیقه تەئومان طرفندن مغلوب ایدیلن یوئەشی سوقی هانشو قام مو لی‌تای قیشو تاتارلری اولدیرمك ایچون مەتەیی آرادیلر . فقط علیهنده حاضرلانان فلاكتدن وقتنده خبردار اولابیلمش اولان مەتە درحال فرار ایتدی، پدرینك الكاسنه كیردی. شدتلی بر حس انتقامه ترك نفس ایدەرك بر طاقم تجاوزلره قالقدی كه موفقیت بونك خاطرەسنی انسانلرك حافظه‌سندن سیلمەمشدر . مەتە عادتا هون ایمپراطورلغنی تأسیس ایتمش بر قهرمان عدادینه كیرمكدەدر.

---

[١] تانژولرك زوجەلری ایمپراطوریچەلر ین‌شی Yən-chi نامنی طاشیرلردی .

سوقی
هانشو
ون - هیه‌ن
توم - قائو
لی‌تای قیشو

جسارتی حسبیله خلق طرفندن طانیلان و سویلن مه‌ته اون بیك سواریدن مرکب براردو تشکیلنه موفق اولدی . حقوقنی طلب ایتمك ایچون بواردونك باشنه کچدی . مورخلر مه‌ته‌نك برنوع اوق ایجاد ایتدیکنی وبوکا طنان اوق نامنی ویردیکنی سویلیورلر. سواریلرینی ابتدا بو اوقلری قوشلره آتدیره‌رق تعلیم ایتدیردی. صوکره راست کلدکاری اك کوزل بارکیرلره آتمغه باشلادیلر . اصابت ایتدیره‌مه‌مه‌نك جزاسی اعدام ایدی. مه‌ته، عسکرلرینك جسارتندن وصداقتندن امین اولمق ایچون الڭ چوق سودکلری قاریلرینه اوق آتمالرینی امر ایده‌جك قدر ظالملکی ایلری یه‌واردیردی. معیتنه آنجق امرلرینی اجرا ایدنلری قبول ایتدی. دیکرلرینی قتل ایتدیردی . مه‌ته ایشته بوعسکرلرله ته‌ئومان اوزرینه صالدیردی. تعقیب ایتدی، تکمیل معیتیله برابر اولدیردی . نه‌ایمپراطوربچه‌یی ، نه‌اوغلنی، نه‌ده اکابر حکومتدن تحت اطاعتنه آلمق ایسته‌مدکلرینی عفو ایتمدی. ایشته بوتون بوقتللر بوباربار پرنسك تخته یوکسلمه‌سی

قبل المیلاد
٢٠٩

ایچون برر واسطه اولدیلر. بووقعه میلاد عیسادن ایکی یوز دوقوز سنه اول وقوعه کلمشدر . چین ایمپراطوری اولحشی Ulh-chi نك ایلك سنهٔ حکومتی وچین تاریخی حسابیله قرق ایکنجی دورك یکرمی دوقوزنجی سنه‌سی ایدی .

سوقی

له‌آئوتونغك شمالنده کائن اولان شرقی تاتارلر اوزمان غایت قوت کسب ایتمشلردی . هونلرده وقوعه کلان انقلابی

ومه‌ته‌نك مظالمنك پیدا ایتدیکی غیرممنونلر مقدارینك زیاده‌لکنی خبر آلنجه بورایه هجوم ایده‌رك سرقت و یاغما کرلکله زنکین اولمایی یاخود برقاچ ولایت اله کچیرمکی دوشوندیلر. تاتارلردن باشقه برملتده نظر استحقار ایله کوروله‌جك برشی اونلرك اکابرینك نظردقتنی جلب ایتدی و حرب ایچون بر وسیله تشکیل ایلدی. مه‌ته‌نك آخورلرنده غایت قیمتدار بربارکیر واردی که بر کونده بیك‌لی [١] مسافه قطع ایتدیکی سویلنیوردی.

قام موسوقی

شرقی تاتارلر قصداً کوندردکلری سفیرلرله بو آتی ایسته‌دیلر. مه‌ته ملتك رؤساسنی طوپلادی. هپسی بو حیوانك تاتارلره ویریله‌مسی فکرنده ایدیلر. فقط ایمپراطور قومشولریله قطع مناسبت ایچون بوسببی کافی کورمیه‌رك آتی ویردی. بوحرکت ایسه شرقی تاتارلرك غرورینی و کستاخلغنی آرتیرمقدن بشقه برشیئه یارامدی. هونلری قورقوتدقلرینی ظن ایتدیلر. دها متشبث برحاله کله‌رك ایمپراطورك قاریلرندن برینك کندیلرینه ویریله‌سنی ایستدیلر. محافظهٔ صلح فکرنده اولان ایمپراطور مجلسك مطالعه‌سنه رغماً قادینی ویردی. برقادینه قارشی ارتباطی، تبعه‌سنی مدهش قومشولرله محاربه‌یه سوق ایده‌رك فلاکتلرینه سبب اولاجق درجه‌یه وارامایه‌جغنی سویله‌دی. فقط او نه‌قدر صلحی محافظه‌یه چالیشیورسه شرقی تاتارلر صلحی اخلال ایچون

---

[١] بو بر چین تعبیریدر که غایت چوق قوشان بر بارکیر حقنده قوللانیرلر. لی بر چین اولچوسیدر.

اوقدر سببلر بولمغه اوغراشيورلردی . اوزمان هر ایکی ملتك ده قوللاندیغی متروك بر اراضی واردی. فقط بو اراضی هونلره تابع ایدی . شرقی تاتارلر بوراسـنك كنديلرينه ترك ایدیلمه سنی ایستیورلردی . هون رؤساسی بواراضیدن پك آز استفاده ایدیلمکده اولدیغنی نظر مطالعه یه آلەرق بوبابده لاقیدانه داورانیورلردی. فقط مه ته ایشی بویله تلقی ایتمدی. بو اراضی کنديسنك خصوصی بر ملکی ذکلدی . اجدادينك براقدقلری ممالکك برقسمنی تشکیل ایدیيوردی. تبعه سنه عائد برملك ایدی. ایمپراطوریچه حقنده وسائر ایسته نن شیلر حقنده یاپمش اولدیغی کبی بونده ده جانی ایستدیکی کبی حرکت ایتمکده کنديسنی صلاحیتدار ورمیوردی . برده شرقی تاتارلرك متصل تکرر ایدن بوطلبلری جانی صیقیوردی. آتنه بیندی. بوتون سواریلرینك آرقه سندن کلمه لرینی امر ایتدی . کنديسنی هیچ بکله مه ین تاتارلری غافل آولادی. بوزدی، قراللرینی اولدیردی. برچوق اسیر آلدی وبرخیلی سورو اغتنام ایتدی. بوملتك متباقی افرادی پکین ولایتنك شمالنده بوکون قارچین Cartchin نامنی طاشییان الکاده کائن داغلره قاچدیلر. اوراده ایکی یه آیریلدیلر . بوندن ایکی مهم ملت ظهور ایتدی . ایلریده کنديلرندن صیق صیق بحث اولونه جقدر . بونلر تاتارستانده پك زیاده نفوذ وقدرت صاحبی اولمشلردر . برقسمی سیه ن پی Sien-pi نامنی آلدیلر . بو، انامتکاه اولمق اوزره انتخاب ایتدکلری داغك اسمی ایدی .

ون هیه ن
توم قائو
هه ئو هانشو

دیکر قسمنه‌ده عینی سببدن دولایی اوهوئون Ou-huon تسمیه ایدیلدی. بو ایکی ملت عینی لسان ایله تکلم ایدییورلردی. همان همان عینی اخلاق وعاداته مالك ایدیلر.

هانشو ون هیه‌ن توم قائو

شرق تاتارلری بو صورتله داغیلدقدن صوکره مه‌ته مظفر اردوسنی غرب و جنوب طرفنه توجیه ایتدی. قوآچه‌ئو وشاچه‌ئو طرفلرنده ساکن اولان یوئه‌شی تاتارلرینی مغلوب ایلدی. اورتوس مملکتنده اوتوران تاتار عشیرتلرینی‌ده تحت اطاعته آلدی. بوکون شان‌سی ولایتی داخلنده تاتومفو دنیلن تائی ولایتنه قدر تخریباتی توسیع ایتدی. بو مظفریتلر مه‌ته‌یی تسین‌لرك هونلردن آلمش اولدقلری مملکتلره آز وقت ایچنده صاحب قیلدی. اوچ یوز بیکه بالغ اولان اردولری، چینی ضعیفله‌تن محاربات داخلیه اونی بوتون قومشولرینه فائق برحالده بولوندیرییوردی. اوزمان آسیانك منتهای شرقنده بولونان حکمدارلر آراسنده الك قوتلیسی مه‌ته اولمشدر.

سوقی هانشو ون هیه‌ن توم قائو

بو حکمدارده اجدادی کبی تانژو Tanjou یاخود شن‌ژو Chen-ju نامنی طاشیوردی. بو کلمه Tcem-li-ko-to-tan-jou نك مختصر برشکلیدر [۱]. یعنی هونلرك لساننده «ابن سما» دیمکدر.

---

[۱] ماتوئون لی‌یه نظراً هونلرك لساننده تسه‌نغ‌لی «سما»، قوتو تان‌ژو‌ده «اوغل» معناسنه‌در. هان‌لرك مورخی بوتعبیری باشقه‌درلو ایضاح ایدییور. تسه‌نغ‌لی «سما»، قوتو «اوغول»، تان‌ژو «بویوك و کنیش یوزلی» دیمکدر. بناءً علیه معناسی ابن‌سمانك بویوك مشابهتی دیمك اولور. تسه‌نغ‌لی بوکون استانبول تورکلرینك لساننده الله معناسنی افاده ایدن تانغری (تاکری) کلمه‌سندن محرفدر.

عائله اسمی لیه‌ن‌تی‌شی Lien-ti-chi ایدی [۱]. معیتنده ایکی بویوك قوماندان وار ایدی [۲]. بری صول، دیکری صاغ یعنی بری شرق دیکری غرب قوماندانی ایدی. بونلر قرال نامنی حائز ایدیلر. صول طرف قرالی شام‌قوی Cham-koy ده ساکن ایدی. بو، پائوغان‌چه‌ئو Pao-gan-tcheou اراضیسنده کائن بر الکا ایدی. حکومتی شرق طرفنده قوره‌یه قدر امتداد ایدییوردی. دیکری الیوم شن‌سی داخلنده ین‌غان‌فو Yen-gan-fou دنیلن شام‌ولایتنده بولونیوردی. غربه‌دوغرو شاچه‌ئو وتوفان یاخود تبت استقامتنده بوتون قوملره حکم ایدییوردی. آرتق هپ تانژو دیه یادایده‌جکمز مه‌ته بعض کره، بوکون شان‌سی داخلنده تاتوم‌فو دیدیکمز یون‌چونغ‌ده اقامت

[۱] هونلرده لیه‌ن‌تی‌شی یاخود لان‌تی‌شی هیولیه‌ن‌تی‌شی عائله‌سندن باشقه ـ که‌تانژونك منسوب اولدیغی عائله‌ایدی ـ باشلیجه اوچ عائله دها واردی که ملتده الك اصیللردن معدودایدیلر. برنجیسنك اسمی هویه‌ن‌شی، ایکنجیسنك اسمی لان‌شی، اوچنجیسنك اسمی سویوشی ایدی. تانژو دائما برنجی واوچنجی عائله‌دن قیز آلیردی. صوکره‌لری هیه‌ئولین‌شی نامنده بردرنجی عائله‌یی‌ده بونلره علاوه‌ایتدیلر. هوهیه‌ن‌شی عائله‌سی دائما صولده بولونوردی یعنی دیکرلرینه تقدم ایدردی.

[۲] هونلرك ایمپراطورلغنك مختلف‌مقام ومأموریتلری شونلردی:

۱ ـــ صاغ وصول هیه‌ن‌وام‌ی.

۲ ـــ صاغ وصول قولی‌وام Ko-li-vam ی.

۳ ـــ صاغ وصول تاتسیام Ta-tciam ی.

٤ ـ صاغ وصول تاتوغوئه‌یی Ta-tou-goei سی.

٥ ـــ صاغ وصول تاتام‌هو Ta-tam-hou سی.

٦ ـــ صاغ وصول قوتوهه‌ئو Ko-tou-heou سی.

ایدردی . بوندن آکلاشیلیورکه بوهونلر شن‌سی، شان‌سی وپه‌چه‌لی ولایتلرینك شمال قسملرینه صاحب ایدیلر . بوتون بوکنیش ایمپراطورلق باشلیجه یکرمی‌درت قوماندان اداره‌سنده ایدی. بونلردن هربری اون بیك سواریدن مرکب بر اردویه قوماندا ایدییوردی. امرلری آلتنده بیك کشی‌یه، یوز کشی‌یه، اون کشی‌یه قوماندا ایدن ضابطلر واردی. فقط تانژوسراینك الك بویوك ایکی قوماندانی صول هیه‌ن‌وام Hien-vam ی ایله صاغ هیه‌ن‌وامی ایدی . برنجیسی دائما ولی‌عهد سلطنت اولمق اوزره تلقی ایدیلیردی . چینجه‌ده هیه‌ن‌وام و هونلر لساننده توشی Tou-chi عاقل قرال معناسنی افاده ایدر . بو موقعلر عائله‌ده ارثاً انتقال ایدردی. هانشو

صاغ کلمه‌سیله غربی، صول کلمه‌سیله شرقی قصد ایدرلردی . بوکون الآن تورکلرده اولدیغی کبی بوطرف دها زیاده مقبولدر . بونك ایچوندرکه تانژویه خلف اوله‌جق اولان دائما صول هیه‌ن‌وامی عنوانی حائز بولونوردی. بوعادتا شرق خدیوی کبیدی .

بوتون بو بویوك قوماندانلرك قوتوجه‌ئودن ماعداسنك معیتلرنده اون بیك سواری بولونوردی . موقعلری وراثتله انتقال ایدردی . صوکره بیك کشی‌یه، یوز کشی‌یه، اون کشی‌یه قوماندا ایدن ضابطلر کلیردی. جنکیزخان زماننده پایدار اولان تقسیمات‌ده بویله‌ایدی. جنکیز خان بونلرك قوماندا‌سنی تومانلرك یعنی اون بیکلرك قوماندانلرینه ویرمشدی. بونلرك معیتنده هزارلر یعنی بیکلر قوماندانلری، بونلرك معیتنده‌ده صدلریعنی یوزلر، بونلرك معیتنده‌ده ده‌لریعنی اونلر قوماندانلری واردی. [محرر بوتفصیلاتی فارسی بر اثردن آلمش اولاجقدر . عجم مورخی هون اسملرینی عجمجه‌یه ترجمه‌ایتمش، اصل تعبیرلری قیدایتمه‌مش دیمك اولیور.]

سوقى هر سنه‌نك ايلك آينده بويوك كوچوك بوتون بوقوماندانلر تانژونك سراينده بر اجتماع عمومى عقد ايدرلردى . مراسم عظيمه ايله قربانلر كسيليردى. بشنجى آيده لوم‌چينغ Lum-tching ده طوپلانيرلر؛ اوراده كوكه، ارضه، ارواحه، واجداده قربانلر ذبح اولونوردى. صوك‌بهارده تاى‌لين Tai-lin دهده براجتماع عقد ايديليردى . چونكه اوزمان باركيرلر دها سميرمش بولونورلردى. عينى زمانده انسانلر وسورولرده تعداد اولونوردى. فقط تانژو هركون قرارگاهندن چيقاردى. صباحلين كونشه، كيجه‌لين آيه طاپاردى. چادرى بوقومده اك معتبر طرف اولمق اوزره صول طرفده مركوز و غرب جهتنه ناظر ايدى . اك باشلى اقامتگاهى تاتارستانده له‌آئوتونغك شمالنده كائن اين‌شان داغنده ايدى. اوراده پك چوق عمله‌لر بولونوردى . اوقلر ويايلر اعمال ايدرلردى.

سوقى قديم هونلر جنازه آلايلرنده بعض مراسمه رعايت ايدرلردى كه بونلرى الآن تاتارلرده كوريورز. تابوتلرى اولونك ثروتيله متناسب اولمق اوزره آلتون، كموش، مجوهرات كبى قيمتلى شيلرله تزيين ايديليردى [١] . فقط مزارى پاپمازلردى. خدمتكارلردن

---

[١] تاتارلرك تاريخ انسابى حقنده مطالعات محررينك افاده‌سنه نظراً بويوك تاتارستانك برچوق يرلرنده، سيبريا حدودلرينه دوغرو برطاقم تپه‌لر كورولور. بونلرك آلتنده باركير اسكلتلرى ودرلو درلو قابلر، آلتون وكموش مجوهرلر ايله قاريشيق بر حالده انسان اسكلتلرى بولونور. حتى پارمقلرنده آلتون يوزوكلرله قادين اسكلتلرينه بيله تصادف

و مستفرشه‌لردن بويوك برقسمی تابوتك آرقه‌سندن كيدرلر و أولويه حال حياتده ايمش كبی خدمت ايدرلردی . بر طاقم بهادرلرده جنازه‌يه رفاقت ايدردی . آی بدرتام حالنه كلديكی وقت مبارزه‌لر باشلار ، آی آزالمغه يوز طوتديغی وقت نهايت بولوردی . اوزمان بر قاچ اسيرك باشی كسيليرو بهادرلره مكافات اولمق اوزره تخمر ايتديرلمش سوتدن ياپيلان برشراب ويريليردی .

سوقی ون هيه‌ن نوم قائو — تانژو قورديه ونيوشه الكاسنه‌دوغرو اولان شرقی تاتارلر ايله‌چينك غربنده بولونان تاتارلری تحت انقياده آلدقدن صوكره تيم‌ليم Tim-lim [١] ، لی‌قوئه‌ن Li-kuen ، سين‌لی قوملريله هون ايمپراطورلغنك شمالنده سلينقا ، اوبی و سيبريادە آنغارا نهرلرينه‌دوغرو ساكن سائر برچوق اقوامی‌ده تسخير ايتدی . اوزمان ، اسكی تانژو فرقه‌سنه كيرمش بولونان كبرانك متباقی قسمی‌ده كنديسنی ايمپراطور اوله‌رق طانيديلر . بو صورتله

ايديلمكده‌در . بناءً عليه تاتارستانده قديماً دها متمدن برقوم ساكن اولديغنه اورادەشيمدی اوتورانلرك صوكره‌دن كلدكارينه حكم ايتمك ايسته‌مشلردر . فقط بوفكر قبول اولونه‌ماز . بواسكيلر وخلفلری بوعادتی هپ محافظه ايتمشلردر . سوردكاری حيات راعيانه‌يه رغماً چين ايله وغرب قوملری ايله اولان مناسبت تجاريه‌لری سايه‌سنده بومجوهراته مالك اولدقلری شبهه‌سزدر . توركلر و دها زياده موغوللر قولايلقله بومجوهراته مالك اولابيله‌جك برموقعده ايديلر .

[١] تاتارستان حقنده ويرديكمز تفصيلاته مراجعت ايديكز .

دهازیاده کسب قوت ایدن بو حکمدار چینه قارشی یکی تجاوزات تصور ایتمکه باشلادی .

قام مو سوقی

چین ایمپراطورلغی خارجدن دوچار هجوم اولسه ایدی کندیسنی اجنبی بر بویوندروق آلتنه کچیره بیله جك اولان بویوك قاریشیقلقلردن ، شدتلی منازعه لردن صوکره نهایت ، هان Han نامنی آلمش اولان بر چین عائله سنك تحت اطاعتنه کیرمشدی . بو سلاله نك مؤسسی اولان قائوتی Kao-ti محاربات داخلیه نك باعث اولدیغی انتظامسزلقلری تعمیره چالیشیوردی . شانسی داخلنده کی تای یاخود تاتوم فو ولایتنك محافظه سنی هان قرالی نامنی طاشییان و علی العاده مایه Ma-yé شهرنده اقامت ایدن سین Sin ه ویردی . هونلر اوچیوز بیك کشیلك براردو ایله بو طرفدن چینه کیرمکه تشبث ایتدیلر . ابتدا مایه شهرینی تحت محاصره یه آلدیلر . بوقدر غلبه لق اردولره مقاومت ایده بیله جك بر حالده بولونمایان سین ایمپراطوردن معاونت طلب ایتدی . فقط سوزلرینه هیچ اهمیت ویریلمدی . حتی هونلرله اویوشمش اولماسندن شبهه ایدیلدی . کندیسنه مؤاخذاتده بولونلدی . سرایك شو حرکتندن قیزان سین ایمپراطورك امرلرینی تبلیغه مأمور اولانلری قتل ایتدیردی . صوکره کرك نفسنی کرك مایه شهرینی هونلره تسلیم ایتدی . بو موقعی اله کچیرمك سایه سنده هونلر دها جنوبه ایلریله مکه موفق اوله رق

تای یوءنه هجوم ایتدیلر ، تسین یام [١] ه قدر ایلریله‌دیلر .

سوقی قام مو لیه‌تای قیسو

هونلرك احراز ایتدکلری مظفریتدن خبردار اولان چین ایمپراطوری قائوتی اردولرینك باشنه کندیسی کچدی . چینلیلر سین طرفندن قوماندا ایدیلن هون قوللرینی متعدد مصادمه‌لرده مغلوب ایتدیلر. بونلر تسین یامه قدر ایلریله‌مشلردی. عسکرلری پك زیاده ازعاج ایدن صوغوق ایله قارجسارتلرینی قیرمامش اولسه‌ایدی دها بویوك مظفریتلر احرازایده‌جکلردی. چین ایمپراطوری تانژویه هجوم ایتمك املیله متصل ایلریله‌یوردی. تانژو ، شان‌سی داخلنده تاتوم‌فو قربنده قرار قیلمشدی. هونلرك حال‌ووضعیتندن دها ایی خبردار اولمق ایچون بونلرك قرارکاهلرینه چین ایمپراطوری جاسوسلر کوندرمشدی . فقط تانژونك احتیاطی اونلری آلداتدی. مه‌ته الکایی عسکرلرینی هر برطرفه چکمشدی. قرارکاهده کوتوبارکیرلر و برآزمواشی ایله برابرخسته‌لرینی براقمشدی. چین جاسوسلری هونلرك اوزون مدت مقاومت ایده‌میه‌جکلرینی ، اوزرلرینه هجوم ایدیله‌جك اولورسه درحال قاچه‌جقلرنده شبهه اولمادیغنی ایمپراطوره بیلدیردیلر. مع مافیه ایمپراطور یکی معلومات استحصال ایتمه‌دن برمحاربه‌یه آتلمق ایسته‌مدی. بووظیفه‌یی لیه‌ئوقیم Lieou-kim ه تودیع ایتدی. دها تجربه‌دیده اولان لیه‌ئوقیم خدعه‌یی کشف

---

[١] بوشهر اوزمان تای یوءن ه ملحق ایدی . بوکون شان‌سی داخلنده تایوءن‌فویه تابع تای یوءن هیه‌ن شهری بودر.

ایتـدی و ایمپراطوره بربرلریله محاربه ایتمکه مهیا اولان ایکی
قومك دشمنه قوتلی کورونمکه، الك قوتلی عسکرلرینی ایلری یه
سـورمکه میال اوله‌جغنی، هونلرك بوکا تماميله مخالف اولمق
اوزره اتخاذ ایتدکلری خط حرکتك برحیله‌دن عبارت اولوب
مقصدلری چینلیلری هجومه تشویقدن عبارت بولونه‌جغنی، ایلك
اشـارتده میدانه چیقمق اوزره ایکی یوز اللی بیك عسکری
بوصویه یاتیردقلرینی ، ایلری‌یه یوریمك احتیاطسزلق اولدیغنی
آکلاتدی . ایمپراطور بو نصیحتی دیکله‌مك شویله دورسون
بو سوزلرله عسکرك جسارتنی قیرمق ایسته‌دیکندن دولایی
لیه‌ئوقیمی مؤاخذه‌ایتدی، زنجیره اوردیردی. درحال عسکریله — ته‌تومشی
پیم‌چیم اوزرینه یورودی. بوتخریب ایدیلمش اسکی برشهرایدی.
تاتوم‌فونك بش لی غربنده کائن بولونیوردی . بوتون چین
اردوسی اوچ یوز یکرمی بیك کشی ایدی . فقط یالکـز
برقسمی‌ایمپراطوره رفاقت‌ایتمشدی. متباقیسی آرقه‌دن‌کلیوردی.
تام بو صیراده تانژو درت یوز بیك عسـکرله [۱] میدانه
چیقدی . چین اردوسنی غفلةً باصـدی . پارچه‌لادی . تاتوم — هان ته‌ئو

---

[۱] سوقی Ssuki عسکرك مقدارینی قرق بیك اولمق اوزره
کوستریور . هانلرك تاریخی ایسه اوتوز بیك کزیده عسکردن بحث
ایدیور. لیق‌تای‌قی‌فو Lic-tai-ki-fou نامنده‌کی تاریخ ایسه درت یوز
بیك کشی دیيور.

سوقی قامهو ون هیه ن توم قائو

قربنده براستحکامه چکیلمش اولان [١] ایمپراطوری یدی کون محاصره ایتدی . ایمپراطور اوراده نه عسکر نه ارزاق اعتباریله هیچ بر امداد آلامازدی . هونلرك سواریلری بارکیرلرك رنکلرینه کوره [٢] درت قسمه آیریلمشلردی . هر طرفدن بو استحکامی احاطه ایدیورلردی . قائوتی بو فنا موقعدن کندیسنی قورتارمق ایچون تانژونك قاریسنك شفاعتنه مراجعتدن باشقه برچاره کوره مدی . قادین مه ته ایله کوروشدی . چین ایمپراطورینك بیتمز توکنمز منابع قوتی اولدیغنی، هونلرك اونکله بیهوده یره محاربه ایتدکارینی ، چونکه چین الکالرینی ضبطه موفق اولسه لر بیله محافظه یه قادر اولامایه جقلرینی آکلاتدی .

سوقی لیه تای قیسو

تانژو بو اسبابی معقول کوردی . دیکر طرفدن، سین قرالنك قوماندانلری اولان وام هوآم ایله چائولی نك موعد تلاقی یه عسکرلریله برابر مواصلت ایتمه مش اولدقلرینی ده کوز او کنده طوته رق چینلیلرك طرفنه کچمش اولمالرندن قورقدی. بو اساسسز برشبهه دن عبارت اولمقله برابر یك متیقظ بولونمقدن و چینلیلری هرطرفدن قوشاتمقدن واز کچدی . اونلره سربست بر طرف براقدی. چینلیلر بوندن استفاده ایتدیلر . سیسدن بالاستفاده

---

[١] شانسی داخلنده شرق طرفنده تاتومفودن یدی لی مسافه ده په تنغ نامنده بر داغ واردرکه اوزرنده بر استحکام بنا ایدلمشدی . ایمپراطور قائوتی بورایه چکیلمشدی .

[٢] غرب طرفنده کیلر بیاض، شرقده کیلر دمیری قیر، شمالده کیلر سیاه، جنوبده کیلر قوله رنکنده کی حیوانلره راکب ایدیلر.

کیدوب کایورلر، هونلر بونك فرقنده دکل کبی کورونیورلردی.
جنرال چینغ پینغ الك ايى تيراندازلرله ايمپراطوره رفاقت ايتدى.
ايمپراطور استعجال ايديلمه‌سنى ايسته‌يوردى. فقط بر قوماندان بوكا
ممانعت ايتدى وعسكرى منتظم صورتده يوروتدى. چين ايمپراطورى
اردونك قسم متباقيسنه التحاق ايتديكى وقت چين جاسوسلرينى
تأديب ايتدى. ليه‌ئوقيمى زنجيردن چيقارته‌رق مكافاتلر ويردى.
ايكى ايمپراطورلقدن برينك باعث خرابيسى اوله‌جق كبى كورونن
بو حرب ايشته بو صورتله نهايتلندى.

قاممو ون هيه‌ن توم قاثو — مع مافيه صلح عقد ايتمه‌دن آيرلمشلردى. هونلردها او سنه
تاتوم فو اراضيسنه وجوارلرينه آقين ايتمكه تكرار باشلامشلردر.
تانى قرالى اولان هى Hi كندى حكومتنى تركه مجبور اولمشدى.
بو آقينلر كيتدكجه دها زياده صيقلاشديغى ايچون تبعه‌سنى دوچار
سنه ١٩٩ — فلاكت ايدن بو احوالدن دولايى پك متأثر اولان ايمپراطور
بوكا بر چاره بولمغى دوشونيوردى. يكى بر حربه كيريشمكه
مستعد كبى كورونيوردى. ليه‌ئوقيم يكى ترخيص ايديلن
عساكرك، وطنلرينه عودته وقت بولماللرى ايچون ايمپراطورلغك
صاحبه محتاج اولديغنى آكلاته‌رق ايمپراطورى بو تصوردن واز
كچيردى. پدرينك قاتيله ملمع اولان، اوكى والده‌سى ايله
تزوج ايدن، جبر وشدت، ظلم واستبداد ايله هر كسى قورقوتان،
عدالت، الله قورقوسى بيلمه‌ين تانژو كبى بر حكمداره قارشى
حيله وتدبير استعمال ايتمك لازم اولديغنى علاوه ايتدى. هيچ

چینلی قانی دوکمکه حاجت قالمه‌دن تانژوینی یوموشاتمق امیدیله ایمپراطورك قیزلرندن برینی زوجه دیه تانژویه ویرمکی توصیه ایلدی. چین پرنسسی قوجه‌سنك باربار اخلاقنی دکیشدیره‌جکدی. اکر برده چوجوق دوغورورسه کونك برنده هونلر چین سلالهٔ ایمپراطوریه‌سی نسلندن کلمش برحکمدار طرفندن اداره اولونه‌جقلردی. لیه‌ئوقیمك تصوری بو کنج شهزاده مطلوب بر یاشه کالدیکی زمان کندیسنی چینه آلدیره‌رق اوراده چین عادتلری دائره‌سنده تربیه ایتمکدی. ایشته بو صورتله مه‌ته حکمران اولدیغی مدتجه تاتارستانده چین ایمپراطورینك برداماد بولونه‌جق، وفاتندن صوکره‌ده اوراده چین ایمپراطورینك طورونی حکمدارلق ایده‌جکدی. بناءً علیه سلاحه مراجعته هیچ حاجت قالمایه‌جقدی. اوقوملر کندی کندیلکلرندن چین ایمپراطورینه تابع اولاجقلردی.

سوماقوم بعض چین مورخلری منافع عمومیه‌دن زیاده چینلیلرك وصف ممیزینی تشکیل ایدن غیرقابل تحمل برغرور و عظمت اندیشه‌سنه تابع اوله‌رق بو نصیحتی تقبیح ایدییورلر. چین ایمپراطورینك یالکز قدرت و حشمتی هونلری قورقوتمق اقتضا ایتدیکنی، ایمپراطورلرینك قانك بوباربار قانیله قاریشدیغنی کورمك باعث خجالت اولدیغنی سویلیورلر. کنج قیزك والده‌سی

قام‌مو ایمپراطوریچه لیوهه‌ئو Liu-heou یا بو فکری مصیب

لیه‌تای قیسو کورمدیکندن یاخود قیزینه پك زیاده مربوطیت و محبتی اولدیغندن

اونك تاتارستانه كوندرلمه‌سنه هيچ بر وجهله رضا كوسترمدی. فقط بر اسير قيزی آلديلر. ايمپراطور بوكا كندی خاندانی پرنسسلرينك حائز اولدقلری عنوانی ويردی. بوقيزی تانژويه كوندرديلر. تانژو، قائوتی‌نك قيزی ظنيله اونكله تزوج ايتدی. ليه‌ئوقيم ايكی ملت آراسنده‌كی معاهده‌نامه‌يی ياپدی. صوكره‌لری چينليلر خاندان ايمپراطوری‌يه منسوب پرنسسلری تاتارستان حكمدارلرينه تزويجه مجبور اولدقلری زمان چوق كره اونلره اسير قيزلری يوللايورلردی. بو قيزلره دها اولجه قوم‌چو Kum-tchou عنوان افتخاری‌نی ويريرلردی كه خاندان ايمپراطوری‌يه منسوب پرنسس معناسنه‌در.

عقد ايديلن صلح چينليلری دائما احتياط و مدافعه حالنده قالمقدن قورتارمادی. اوزمان هونلر اورتوس الكاسنه مالكديلر. بوراسی سی‌غان فودن آنجق يدی‌يوز لی مسافه‌ده ايدی. آز قام‌مو بر وقتده بوشهره واصل اولابيليرلردی. كنديلرينی طرده كافی عسكر جمع ايدنجه‌يه قدر ايمپراطورلغك تا اورته‌سنه قدر ايلريله‌مش بولونيورلردی. تاتارستانه سياحتی اثناسنده كندی كندينه مسئله‌يی تحقيق ايتمش اولان ليه‌ئوقيم ايمپراطوره چينك مدخلنی مدافعه ايتمكه قادر، جسارتلريله معروف برچوق چين عائله‌لرينی حدود بوينده اسكان ايتمكی توصيه ايلدی. بو توصيه‌يه رعايت اولوندی. بورالره تقريباً بر مليون كشی يرلشديرلدی.

بوعائله‌لر برمدت هونلری منع ودفع ایتمکه موفق اولدیلر .
سنه ۱۹۷ هرحالده هونلرك یا قیملدایه‌جق حاللری اولمادیغندن یاخود بویکی عسکردن دولایی تجاوزه جرأت ایتمه‌ملرندن یاخودده معاهداته رعایت فکرنده بولونمالرندن دولایی چینده وقوعه
سنه ۱۹۵ کلن براختلاله ، باشلیجه عاصیلرك امداد طلبی یولنده‌کی شدتلی مراجعت و رجالرینه رغماً هیچ اشتراك ایتمدکلری محققدر . فقط برمدت صوکره بوعاصیلردن ین قرالی لیووان Liu-van اون بیك کشی ایله تاتارستانه چکیلدیکی ایچون هونلر تکرار آقینلرینه باشلادیلر . ایمپراطور قائوتی اوصیرالرده وفات
قام‌مو سوقی ایتمشدی . اوغلی هیائوهوئه‌یی‌تی Hiao-hoei-ti اونك یرینه بچمش اولمقله برابر بوتون حکم ونفوذ ایمپراطوریچه تای‌هه‌ئو Tai-heou نك النده ایدی. تانژو بوپرنسسدن نفرت ایدردی
سنه ۱۹۲ سوقی قام مو لیه‌تای قیسو اوکا یازدیغی مکتوبلرده اوقدر مناسبتسز تعبیرات قوللاندی که ایمپراطوریچه سفیرك باشنی کسمك وصوکره تاتارستانه اعلان حرب ایتمك مسئله‌سنی مذاکره ایچون مجلس مشورتی طوپلادی. فان هوئه‌یی Fan-hoei نامنده بر ناظر یوز بیك کشی ایله بوتون هون ایمپراطورلغنی باشدن باشه کچوب هونلری پریشان ایده‌بیله‌جکنی ادعایه جرأت ایتدی . لی‌پو Li-pou اسمنده دیکر برناظر بوسوزلردن پك زیاده منفعل اوله‌رق فان‌هوئه‌یی‌نك مستحق اعدام اولدیغنی ، چونکه وقتیله قومانداسی آلتنده اوچ یوز بیك عسکر وارکن متوفی ایمپراطورقائوتی‌یی قورتارامدیغی

سویلدی . دیدی که : « کندیسنك هونلر طرفندن محاصره
ایدیلدیکنی کوردیککز حالده امداده کیتمکه جسارت ایده مدیکز . سوئی ون هیه ن توم قائو لیه تای قیسو
بوکون بوفلاکتده هر کسك کوزی او کندهدر . یدی کون
آچ قلدق دیه او احوالی حکایه ایتدکاری الآن ایشیدیلیور .
شکایتلرك ولولهسی هنوز دیممهمشدر . خستهلرده هنوز شفایاب
اولمامشلردر . بومغفل سوزلرله بوتون ایمپراطورلغی حربه
تحریك ایتمك ویوزبیك کشی ایله هونلرك مملکتلرینی تخریب
ایده بیلمك فکرندهسکز . بوپك مغرورانه برسوزدر . بوباربارلری
ایییی فنادن تفریقه غیر قادر برطاقم حیوانلر ظن ایتمهیکز .
انسانلری بوقدر نظر استحقار ایله کورمهملیدر . بن جسارت
ایدهرك دیبورم که بولونديغمز شو حال ضعف ایچنده ، صلح
مرجحدر . » بونطق بویوك برتأثیر یاپدی . ایمپراطوریچه ،
تانژونك دها حرمتکارانه برلسان قوللانماسنی طلب ایتمکله
اکتفا ایتدی . تانژوده اویله یاپدی . بیان اعتذار ایلدی .
چین اصول وعاداتنه کافی درجهده واقف اولمامسی بوکا میدان
ویرمش اولدیغنی سویلدی . بونك اوزرینه صلح عقد اولوندی . سنه ١٨١ قام مو لیه تای قیسو
کورونشه نظراً بوصلح ایچه مدت دوام ایتمشدر . بونی آنجق
هونلرك شنسی داخلنده لین توآفو Lin-toa-fou اراضیسنه
یاپدقلری ایکی آقین اخلال ایتدی . مع مافیه تانژو بوحرکته
قیام ایتمش اولانلری تقبیح ایلدی . آقینه اشتراك ایدنلری ،
اوزرلرندههیچ حکم ونفوذ صاحب اولمادیغی برطاقم حیدودلر دیه

لوستردی. مقصدی چینلیلری اغفال ایتمکدی. ایشلرینی تسویه ایتمك ایچون محتاج اولدیغی برصلحی اخلال ایتمك ایستهمیوردی. حقیقت حالده صلح هونلر ایچون مضر برشیدی. چونکه شقاوتله یاشامغه اوقدر آلیشمشلردی که محتاج اولدقلری شیلری آنجق حرب واسطهسیله تدارك ایده بیلیورلردی. چینه یاپدقلری آقینلر اونلر ایچون مدار معیشت تشکیل ایتدیکی ایچون تانژو بوکا مساعده ایتمکه مجبور ایدی. حتی اکابر ملت بو آقینلره قیام بخشنده هیچ تردد ایتمزلردی. ایمپراطوریچه وفات ایدوب ده یرینه هیائووهنتی Hiao-ven-ti کچنجه غرب خدیوی یههون اردوسیله اورتوس مملکتنه کلدی. اورادن، ایمپراطورلغك پایتختی اولان سیغان فوشهری قاپیلرینهقدر آقینلر یاپمغه جرأت ایتدی آنك اوزرینه ایمپراطور اوکا قارشی سکسان بش بیك کشیلك بر اردو کوندرمکه مجبور اولدی. هونلر طرد ایدلدیلر. فقط بو آقین معاهداته بر تجاوز ایدی. چینلیلری ممنون ایتمك ایچون هیچ اولمازسه ظاهراً خدیوی تأدیب لازمدی. تانژو اونی کری چاغیردی؛ چین حدودلرینی ترك ایتمکه اجبار ایلدی؛ باشقه بر طرفده کندیسنه برقوماندا ویردی. اورادهہونلره دها مفید خدمتلر کوردی. واسع الکالری تحت انقیاده آلدی. احتمالکه اوجهده بورالره کیرمشلردی. فقط سکنهسی هنوز تانژو یه تابع بولونمایورلردی.

سوق سنه ۱۷۷

سوق غرب خدیوی قوتلی بر اردونك باشنده یوئهشیلرك الکاسنه

وون هیه‌ن
توم قائو

کیتدی . وقتیله هونلر طرفندن مغلوب ایدیلمش اولان بوقوم بومحاربه‌ده تماماً تحت اطاعته آلندیلر. قان‌چه‌ئو ، قوآچه‌ئو وشاچه‌ئو الکالرنده ساکن بولونیورلردی . اورالری بوکونکی کبی چینه ملحق دکلدیلر . اورادن جنوب غربی‌یه دوغرو ایلریله‌مکده دوام ایده‌رك تیبتك شمالنده شاموچولی داخلنده و لوپ کولی جوارلرنده ساکن اولان شن شن اقوامنی تسخیره کیتدی . بونلر اورالرده سائر تاتارلر کبی بر چوق حیوانات سورولریله چادیر آلتنده یاشایورلردی . هونلرك مملکتنك غربنده ، ایغورلرك شمالنده و ایرتیش ایله ایلی نهرلرینك ساحللرنده ساکن اولان اوسیونلرده هونلرك تحت اطاعتنه کیردیلر. مع مافیه بوممالکتلر وسعتلرینه وتانژونك باشلیجه قرارکاهندن پك اوزاق اولمالرینه رغماً ینه اونك ایمپراطورلغنك صوك حدودینی تشکیل ایتمدیلر. خدیو، اردوسیله دها غربی اقوام اولان هوته Hou-te لره قدر ایلریله‌دی . بر آز شماله دوغرو قابچاق طرفلرنده کائن اولان بوممالکتده اعلا بارکیر وصوسمورلری چیقاردی. هونلر جوار بر چوق اقوامی دها تحت انقیادلرینه آلدیلر . او صورتده‌که مه‌ته‌نك حکومتی قوره‌دن و ژاپون ده‌کیزندن قابچاقك شرق حدودینه بلکه‌ده وولغا نهرینه قدر امتداد ایدییوردی . سیبریانك بر قسمی ، توبولسقه موازی برخط چکیلمك اوزره، مه‌ته‌یه تابع ایدی .

سوقی لیه تای قیسو

غرب خدیوی بو واسع الکالری ضبط ایله مشغول اولدیغی صیراده تانژو چین سراینک حسن نظرینی جلب ایتمك وصلح معاهده نامه سنی تجدید ایله‌مك ایچون بوتون قوتیله چالیشیوردی. چینلیلر هونلرك یاپدقلری بعض تجاوزلردن دولایی ناخشنود اولمقده حقلی ایسه‌لر تانژوده چین قوماندانلرینك چوقدن بری ایکی ملت آراسنده عقدایدلمش معاهده‌لر احکامنه تجاوز ایتمکده اونلردن کری قالمامش اولدقلرینی ادعا ایدییوردی. ایکی حکمدارك معلوماتی خارجنده اولارق وقوعه کلن بوقارشیلقلی آقینلرده الك بویوك قباحتك چینلیلرده اولدیغی، چونکه بوبابده چینلیلر برچوق شکایتلر ایتدکاری حالده هونلرك اعطایه حاضر اولدقلری ترضیه‌یی قبول ایتمدکارینی، حتی کندیسنك سفیرلرینی توقیف ایدوب صلحی بوزدقلرینی سویلیوردی. صوکره، غرب خدیوینك حرکتنی تقبیح ایتمش اولدیغنی کوسترمك ایچون ایمپراطوره اونی غرب طرفلرنده محاربه‌یه کوندرمش اولدیغنی تأمین ایتدی. بو وسیله ایله ایمپراطوره هونلرك بویوك بخارا قطعه‌سنده، غربی تاتارستانده، و سیبریاده یاپدقلری فتوحات عظیمه‌یی خبرویردی. یکرمی آلتی قراللق تعداد ایدییوردی که بونلرك سکنه‌سی کندیسنك تبعه‌سی اولمشلردی. نهایت، غرب ولایتلرنده صلح تأسس ایتمش اولدیغی ایچون شرق طرفنده عسکره استراحت، اختیارلره سکونت، ایکی ایمپراطورلق داخلنده بوتون عائله‌لره امنیت و آسایش تأمین ایتمك

اوزره چینلیلرله قدیم معاهده‌لرك تجدیدینی طلب ایتدی .

چین ایمپراطوری صلح یاپمق نیتنده دکلدی. منافع دولت اونی صلحدن انحرافه سوق ایدییوردی . هونلری چینه پك فضله یقین بر قومشو اولمق اوزره کوریوردی . مقصدی هونلری چیندن اوزاقلاشدیرمقدی. هونلر یکیدن ایمپراطوره سفیرلر کوندرییورلردی . عینی زمانده چین ناظرلری تانژونك غرب طرفنده عساکرینك احراز ایتدیکی بویوك موفقیتلردن صوکره دها زیاده اکتساب قوت ایتدیکنی ، تحت انقیاده آلنمسی قولای بر کوچوك تاتار حکداری کبی تلقی اولونه‌مایه‌جغنی ایمپراطوره عرض ایدییورلردی . حتی تانژونك بوتون ممالکی ضبط ایدیله‌جکی فرض اولونسه بیله اورالری چوراق و چینلیلر ایچون غیرقابل اسکان یرلردن عبارت ایدی. بویله بر فتوحات ایچون دوکوله‌جك قان ایمپراطورلغه هیچ بر فائده تأمین ایتمیه‌جکندن صرف عناد یوزندن تکرار بر حربه باشلامقده معنا یوقدی. بو حربده چینلیلرك تشبثاتی موفقیتله نتیجه‌لنمکله برابر حقیقتده کرك انسانجه کرك پاره‌جه برچوق زیانه اوغرامش اولاجقلردی. ایمپراطور بو مطالعاته مغلوب اوله‌رق صلحه قرار ویردی. بو نیتنی تانژویه بیلدیردی. حتی اونی ستایشلره غرق ایتدی. اقوامك احتیاجاتنی تسکین ایچون کوستردیکی مسارعتدن، فضیلتلریله شهرت شعار اولان اسکی قراللرك اثرینه اقتفا ایتدیکندن دولایی تبریکاتده بیله بولوندی . هر ایکی طرفدن ده صرف

منفعت ملاحظه‌سیله اظهار اولونان بو حسیاتدن زیاده مکتوبلرله برلکده کیدوب کلن قیمتدار هدیه‌لرله هونلر اوزرنده تأثیر یاپدی.

تانژووده بوتون ممالکی داخلنده، چین ایله عقد ایتدیکی معاهده‌نامه‌یی نشر ایتدیردی واحکامنه رعایت اولونماسنی امر ایتدی. بو صلح، اوکا یك زیاده محتاج اولان چینلیلری چوق سویندیردی. چوقدن بری حدودلری هونلرك صیق صیق آقینلرینه معروض ایدی. محارباتده برخیلی چینلی تلف اولمشدی. ایمپراطور بو مناسبتله بر بیاننامه نشر ایده‌رك بوتون بو تخریباتدن آجی آجی شکایت ایتدی و سببی کندیسی اولدیغنی سویلدی: «اکر بنده دها زیاده حکمت وفضیلت اولسه‌ایدی بو فلاکتلر وقوعه کلمزدی. بو دائمی فلاکت ایچنده داخل وخارج ایچون مسعود بر صلح تأمین ایتمك چاره‌لرینی آرامقدن خالی قالمادم. چوق دفعه تاتارستانه سفیرلر کوندردم. تانژویه بم حقیقی امللرمی الهام ایتمکه موفق اولدم. امللرم ایکی ملتك ده عینی وجهله خیرینه معطوفدر. تانژو بونلری آکلادی، دوغرولقلرینی تقدیر ایتدی. اوده خیر مشترك اوغورنده کندی الندن کلنی یاپمق نیتنده‌در. هر ایکیمزده ماضی‌یی اونوتیورز. تبعه‌مزك تأمین خیر وسلامتی ایچون برلشیورز. بر حکمدارك وظائفنك الك مهم نقطه‌لرندن بری عائله‌سی داخلنده ارتباط واتحادی تأسیس ایتمکدر. ایشته بو وظیفه‌یی ایفایه بو سنه موفق اولابیلدیکمی سویله‌یه بیلیرم.»

بو بیاننامه، نفرتنی اوّلجه اظهار ایتمش اولان چین ایمپراطورینك

Du halde
ایکنجی جلد

سنه ١٧٤

آغزندن زیاده تانژونك آغزینه یاقیشیردی . هرحالده تانژو صلحدن چوق زمان متنعم اولامادی. صلحی متعاقب وفات ایتدی. تاتارستان ایمپراطورلغنی اوغلی ق‌یو Ki Yo یه براقدی که بوده لائوشام تانژو Lao-Cham عنوانی آلدی.

سوقی قام مو لیه تای قیسو

یکی تانژو تخته چیقار چیقماز چین ایمپراطوری کندیسنه عائله‌سنه منسوب بر پرنسس کوندردی . مقصدی تانژونك بو پرنسسله تأهل ایتمسی واونی تاتارستان ایمپراطوریچه‌سی اعلان ایله‌مسی ایدی : کنج پرنسس کیدوب هونلرك نزدنده اقامت ایتمکی هیچ ایسته‌مدی . فقط اطاعته مجبور اولدی . چونغ هانغ یوئه Tchong-hang-yue پرنسسی کوتورمکه مأمور اولدی. بوقرابت ایکی ملت آراسنده صلحی ادامه ایده‌جك کبی کورونیوردی. فقط بوکا آلت اولان خائن ناظر وظیفه‌سنی ایفا ایتدکدن صوکره چین ایمپراطورلغنك طرفنی ترك ایله تانژو طرفنی التزام ایتدی. اوکا آراده نزاعی تولید ایده‌جك برطاقم نصیحتلر ویردی. بونلر بالخاصه چین ایچون بك مضر اولا بیلیردی. چونکه ناظر ایمپراطورك مقاصدینه واقف ایدی. چین ایشلرینك حقیقتنی ده بیلیوردی. چونغ هانغ یوئه هونلر نزدینه کیرمکه باشلامش اولان چین دبدبه وزینتنه بوتون قوتیله ممانعت ایتدی. بونلرك تهلکه‌لی نتیجه‌لرینی کوستریور ، دائمی صورتده اورمانلرده آو پیشنده بولونان ، سورولرینی محافظه مجبوریتنده اولان اقوام ایچون دریدن اثوابلرك ، متانتلری حسبیله ، چینده اعمال ایدیلن

بوتون او كوزل ايپكليلره مرجح اولديغى، تاتارستانك سوتنك، محصولاتنك هونلرك تغذيسنه كافى كلديكنى، بركره چين اخلاق وعاداتنى قبول ايده جك اولورلرسه آرتق چينليلرك ارزاق وذخائرندن صرف نظر ايده ميه جكلرى جهتله كونك برنده چينليلرك تحت اطاعتنه كيره جكلرينى ادعا ايديوردى. تانژويه اجدادلرينى ناقابل تسخير برحاله كتيرمش اولان اخلاق وعاداتى تبعه سنك ترك ايتمه مسى لازم كله جكنى تكراردن خالى قالمايوردى بو نصيحتلره باشقه نصيحتلرده علاوه ايديوردى. بونلر ايسه تانژويى دها مطلقانه اداره ٔ حكومت ايتمكه سوق ايده جك سوزلردى. تانژونك مملكتده كى تبعه سنك يكونتى، ثروتلرينك مقدارينى صحيح صورتده بيلمه سنه لزوم كوسترردى. بو صورتله، چينه قارشى برسفره قيام ايده جكى زمان بويوك بويوك اردولر چيقارمغه قادر اولابيله جكدى. چينليلرك دشمن جانى كسيلمش اولديغى ايچون تانژوى چين سفيرلرينه غايت متعظمانه معامله ايتمكه سوق ايديوردى. فى الحقيقه چين ايمپراطورى تانژويه نامه كوندرديكى وقت: ايمپراطور، هونلرك بويوك تانژوسنه رجا ايدركه، الخ. ديه اداره ٔ كلام ايدردى. نامه لرك يازلدقلرى لوحه لرك بويوكلكى ده معين ايدى. چونغ هانغ يوئه تانژويه دها بويوك لوحه لر قوللانماسنى ويوقاريسنه ارض ايله سما طرفندن توليد ايديلن، شمس ايله قمر طرفندن تخته چيقاريلان هونلرك بويوك تانژوسى چين ايمپراطورينه حرمتكارانه رجا ايدركه، الخ. سوزلرينى قويماسنى توصيه ايتدى.

هر وسيله‌ده چونغ هانغ يوئه تانژو سراينده بولونان چينليلرى بالخاصه چين ايمپراطورينك امرلرينى حامل اولانلرى تحقير وتذليل اتمكه چاليشيرايدى. هونلرى چينليلرك فوقنه چيقارمق ايستردى. كنديسنه هونلر اختيارلره حقارت ايدرلر ديبورلردى. بوكا چونغ هانغ يوئه شوجوابى ويريبوردى: « چينده نه‌قدر اختيار واردركه دولته بر چوق خدمتلر ايفا ايتدكدن صوكره محتاج معاونت برحالده بولونيورلر. هونلر يالكز محاربه ايله مشغول اوليورلرسه بونى ملتك منفعت عموميه‌سى ايچون ياپيورلر. اختيارلر، ضعفلرى حسبيله حربه اشتراك ايده‌مه‌ينلر بول بول ييه‌جك بوليورلر. اونلرى مدافعه خصوصنده اهتمام كوستريليور. بابالر وچوجوقلر قارشيلقلى بربرلرينه ياردم ايديورلر. هونلرك اختيارلغه حقارت ايتدكلرى ادعاسى ياكليشدر.» چينليلر بوكا مقابل هونلرده بابالرله چوجوقلرك بلا حجاب بر يرده اوتوردقلرينى وياتدقلرينى، بر پدر اولديكى زمان اوغلنك، اوكى آناسيله اولنديكنى، بر قارده‌شك وفاتنده ديكر قارده‌شك ينكه‌سنى آلديغنى مقام اعتراضده سويله‌كلرى وقت چونغ هانغ يوئه دائما هونلرك اخلاق وعاداتنى ترجيح ايدردى: « هونلر يالكز حيوانات اتلريله تغدى ايديورلر. سوتدن باشقه برشى ايچميورلر. يالكز حيوان دريلريله تلبس ايليورلر. سورولرينى مرعالرده ونهر كنارلرنده اوتلاتيورلر. موسمه كوره اقامتكاهلرينى دكيشديريبورلر. ييه‌جك بولامادقلرى

زمان آتلره بینه‌رك آوه كیدییورلر. اكر بوللق وارسه ممنون اولیورلر. هیچ برشی كندیلرینی اندیشناك ایتمیور. تحول وتبدلدن نفرت كوستریورلر. بر اولادك اوكی والده‌سیله ، بر برادرك ینكه‌سیله تزوج ایتمسی عائله‌لرك محو اولماسنه مانع اولمق ایچوندر. شیمدی‌یه قدر هونلر ایمپراطورلغنك معروض بولندیغی تشوشاته رغماً بوقومك هیچ برزمان تخته باشقه بر عائله‌دن بر حكمدار چیقاروب اوكا عرض انقیاد ایتدكلری كورولمه‌مشدر. بالعكس چینده حكمدارلر بربرلرینی اولدیریرلر ایمپراطورلغی كیم غصب ایدرسه اوكا جبینانه اطاعت ایدیلیر. ایشته بوندن دولایی چینده هرشی قارمه‌قاریشیق برحالده‌در . بوتون اسكی عادتلر ، اصوللر محو اولمشدر. اهالی‌یه قارشی مدافعه ایتمك ایچون قوتلی سورلرله محاط شهرلر بنا اولونیور . بو خلق خارجدن دوچار هجوم اولدیغی وقت بوسورلردن دولایی مجبوراً كندی كندیسنی مدافعه ایده‌میور.»

ایشته خائن چونغ هانغ یوئه‌نك سوزلری بونلردی . بوندن دولایی چینلیلر علیهنه بویوك بر حس استحقار تولد ایدییوردی. كندیلرینه متعظمانه معامله اولونیوردی. ایمپراطور ون‌تی Ven-ti بوكا هیچ اهمیت ویرمز كبی كورونیوردی . قیائی Kia-y اسمنده غیور برناظر بوعدم حساسیتدن دولایی كندیسنی مؤاخذه‌یه جسارت ایتدی ، دیدی كه : « برایمپراطور بلا شبهه بوتون ایمپراطورلغك باشیدر . ملتك سائر اقسامنك فوقنده‌در. حدودلرمزده ساكن اولان باربارلر ، اكر تعبیر دوهالده ایكنجی جلد

جائزایسه آیاق قیلندندرلر. بو کون هونلر بزه بیکلرجه حقارتلرده بولونیورلر . دها چوق حقارتلره معروض اولمامق ایچون هر سنه‌ده کندیلرینه کرك نقد کرك ذخیره اولمق اوزره برچوق مصرف اختیار ایدییورز . بونلری طلب ایتمك حاکم وصاحب اولمق دیمکدر . اونلره بو ویرکویی ویرمك ایسه تابعیت تضمن ایدر . دیمك اولیور که آیاقلر یوقاریده باش آشاغیده بولونیور . نه مدهش برهرج ومرجی! بوکا تحمل ایدلدیکی صیراده ایمپراطورلق داخلنده حقیقةً غیور ، ایشکذار قوماندانلر بولوندیغی ادعا ایدیله‌بیلیرمی؟ ایمپراطورلق بو کون حقیقةً باعث محجاب وحزین بر وضعیتده بولونیور . کیمسه مملکتی بو وضعیتدن قورتارمق ایچون اوغراشمایور. مملکت شمال غربی طرفندن شدتلی صورتده مضطربدر. اوراده برچوق عسکر ویوکسك معاشله قوماندانلر بولوندیرمق ایچون برچوق مصارف اختیار ایدلدیکی حالده اهالی دائما تلاش ایچنده یاشایور . بر پارچه قوتی اولان کیمسه‌لرك کافه‌سی لاینقطع بر نوبت بکله‌مه حالنده‌درلر . کیجه کوندوز آتشلر یاقمق واشارتلر ویرمکله اشتغال ایدییورلر . عسکرلرده اوزرلرنده زرهلر ، باشلرنده مغفرلرله اویومق مجبوریتنده بولونیورلر. بونلر حقیقی ، جدی بر فنالقدر که ایمپراطولغکزی مضطرب ایدییورلر . برطبیب مملکتی بو خسته‌لقدن قورتارمق ایچون علاج توصیه ایدییور . حالبوکه سوزلری دیکلنمك ایسته‌نمیور . بو آغلانه‌جق بر حال دکلمیدر ؟ ایمپراطور کبی

بر شان وشرف بر عنوان طاشیدیغکز حالده خراجکذار کبی حرکت ایتمك باعث خجالت دکلیدر؟ بوتون بو حقارتلره قاتلانمقده دوام ایده جك، بو فنالقلرك کوکلشمه سنه مساعده کوستره جك اولورسه کز بو حرکتك نتیجه سی نره یه وارا جقدر؟ ذات حشمت پناهیلرك رأی صوردیغی آدملر ایچنده هیچ بر کیمسه یوقدرکه بحث ایتدیکم شو فنالقلرك دوغرولغنه قانع بولونماسون. فقط بونلره چاره ساز اولمق مسئله سی موضوع بحث اولونجه هیچ بر تدبیر دوشونه مدکلرینی سویلیورلر. بن باشقه بر فکرده یم. بوتون هون ملتی سزك ایمپراطورلغکزده کی تك بر شهر خلقی قدر غلبه لق دکلدر. بناءً علیه بوقدر واسع بر دولتك قوتلریله بوقدر محدود بر ملته قارشی مقاومتدن عاجز قالمق مملکتی اداره ایدنلر ایچون پك بویوك بر عیب تشکیل ایتمك اقتضا ایدر. هونلردن وردیکمز فنالقلره چاره بولمق اوقدر قولایدرکه سزه تابع اولان حکمدارلردن یالکز بری، نصیحتلرم بر پارچه تعقیب اولونورسه بو باربارلری تحت اطاعته آلابیلیر. بونی بر تجربه ایدیکز. کوره جکسکز که آز وقت ایچنده تانژویه حاکم اولاجقسکز. آرزو ایدرسه کز اونك مجلسنك ریاستنده بولونان خائن چونغ هانغ یوئه یی تأدیب ایتدیریرم. مساعده کزه مغروراً عرض ایده یم که هونلرك بوقدر مغرورانه داورانمه لرینك سببی سزك طرز حرکتکزدر. سزی اندیشناك ایدن بو وحشیلرك اوزرینه آتیلاجغکز یرده آو پیشنده دولاشمقله وقت

کچیریورسکز . هوائی بر اکانجه اوغورنده بوقدر بویوك فنالقلری دوشونمکی اهمال ایدیورسکز . سکون واستراحت، امنیت بوصورتله استحصال اولونماز. حکم ونفوذکزی قورقوله جق بر حاله کتیرمك ، فضیلتکزی اك اوزاق مملکتلره حتی حدودلرکزدن خارجه سودیرمك ایسترسه کز بوسزك الکزده برایشدر. حالبوکه بوکون ایمپراطورلغکزدن اوتوز قرق فرسخ مسافه‌ده بیله کندیکزه تأمین اطاعت ایده‌میورسکز . »

شو سوزلره باقیله‌جق اولورسه چینلیلرك هونلردن نه‌قدر محقرانه بحث ایتدکاری وعینی زمانده هونلرك چین ایمپراطورلغی داخلنده نه بویوك تشوشاته سبب اولدقلری پك اعلا تقدیر ایدیلیر. هونلر حدودلری، بالخاصه شنسی ولایتنك شمالنی لین تائوفو Lin-tao-fou جوارلرینه قدر تخریب ویاغما ایتمکدن خالی قالمایورلردی . ایشته بو مناسبتله بعض قوماندانلر ایمپراطوره فن عسکری تدقیقاتنه کافی درجه‌ده اهمیت ویرلمدیکنی، اردوده
قام هو
لیه تای قیسو
سنه
١٦٩
اطاعت وانضباط اهمال اولوندیغنی ، داغلر و کولارله قاپلانمش، چین اردوسی ایچون غیرقابل مرور، فنا بر مملکتده ساکن اولان هونلرك برقاچ مصادمه‌ده مغلوب ایدیله بیله جکلرینی، فقط هیچ بر زمان تماميله تحت اطاعته آلنه‌مایه‌جقلرینی ، چیقان روزکارلرك، یاغان یاغمورلرك ، بومدهش خالی اراضیده چین اردوسنی ازن آچلق وصوسزلغك اوراده اوزون مدت اقامتی و هونلرك اردوسنی پك اوزاقلره قدر تعقیبی امکان خارجنه

چیقاردیغنی ، اکر ایمپراطور بو قومی تحت تسخیره آلمغه
وممالکتی الحاق ایتمکه عزم ایلمش ایسه مملکتی تسویه ایلهمکدن،
بویوك یوللر آچمقدن ، چین سواریلرینك ، پیادهلرینك ،
آرابهلرینك مروری‌نی تأمین ایتمکدن باشقه چاره بولونمادیغنی
بیان ایتدیلر. بویولده برتشبث اجراسی غایت مشکل ایدی .
بویالکز چین ناظرلرینك ایمپراطوره وقوعبولان معروضاتلرنده
موضوع بحث اولیوردی. بوبویوك پروژهلردن هیچ قورقمایان هونلر
سوقی آقینلرینهدوامدن واز کچمهیورلردی. تانژونك تحت قوماندا‌سنده
قام مو یوزقرق بیك سواریدن مرکب برقوت چینه کیردی. شنسی داخلنده
سنه پیمله آم فو حوالیسنده متعدد مواقعی ضبط ایتدی. ایمپراطورك
١٦٦ برسرایی یاقدی. برچوق اسیر وبك چوق غنائم آلدی. اوزمان
چین تختنده بولونان وەن تی عسکرینی طوپلایەرق هونلرك
اوزرینه یورومك اوزره باشه کچمك ایستهدی. فقط هیچ برشی
یاپمادی. ایمپراطوربچەنك نفوذی آلتنده بولونان بو حکمدار
اردونك ادارهسنی قوماندانلردن برینه ویردی . بو اردو
تانژویه قارشی یورودی . بو صورتله تانژویه هیچ ازعاج
ایدیلمکسزین مملکتنه عودت ایچون وقت براقلدی. چینلیلرك
بوتون بوبویوك حاضرلقلری هونلری دها مغرور ودهامتشبث
بر حاله کتیرمکدن باشقه بر شیئه یارامدی.

سنه بوتانژونك یوئەشیلرك چوقدن بری یرلشمش اولدقلری
١٦٢ سوچهئو So-tcheou وجوارلرینهیاپدیغی مهم برسفردن بوراده
سوقی

هانشو قیه‌تای قیسو قام‌مو

بحث ایده‌جکم. هونلرك دشمنی اولان بوقوملر بوندن اولکی محاربات‌ده آنجق ویرکو تأدیه‌سنه اجبار ایدیله‌بیلمشلردر. دائما سوچه‌ئو طرفلرنده ساکن بولونیورلردی. حالبوکه تانژونك آچدیغی محاربه‌نك نتیجه‌سی بویله اولمادی. بوقوملرك اوزرنده غایت بویوك مظفریتلر احراز ایتدی. اونلری تماميله بوزدی. قراللرینی اولدیردی. بوقرالك قفاسندن برقاپ یاپدیره‌رق آرتق بویوك مراسمده دائما اونی قوللاندی. هونلر طرفندن پریشان و مملکتلرندن طرد ایدیلن یوئه‌شیلر ایکی قسمه آیریلارق دها غربه دوغرو کندیلرینه بریر آرامغه کیتدیلر. بوده ایلریده آسیانك غرب طرفنده‌کی حالنی تبدیله سبب اولدی. بو ملتك الك ضعیفلردن مرکب اولان برقسمی اسکی اقامتکاهلرندن پك آز اوزاقلاشه‌رق تیبتك شمالنده‌کی داغلره چکیلدی. اوراده یرلشدی. کندیلرینه کوچوك یوئه‌شیلر نامی ویریلدی. دها جسور ومقدارجه غلبه‌لق اولان دیکرلری ابتدا ایلی نهری بویجه شمال غربی‌یه دوغرو چیقدیلر. سو Su تسمیه ایدیلن بر ملتی اورادن قوودیلر. اونلری ژاقسارته‌س نهری ساحللرینه چکیلمکه مجبور ایتدیلر. یوئه‌شیلر ایلی نهری قربنده[۱] برمدت قالدقدن صوکره غربه

[۱] باقتریان قطعه‌سنده وجیحون بوینده یرله‌شن بویوئه‌شی قوملری مؤخراً ژه‌تا Jeta یاخود یتان Yetan نامی‌ده طاشیمشلردرکه ژتلر Getes بونلردر. هرحالده چین‌مورخلرینه نظراً ژتلر یوئه‌شی عشیرتلریدر. قئوچه‌لرده دیکر برتاتارقومیدر. سویله‌دیکمز وجهله بویوئه‌شیلر ایرتیش نهرینك وآلتای داغلرینك غربنده اوسیون الکاسندن کلیورلردی.

دوغرو دها زیاده ایلریلهیهرك خوارزم Kharism قطعهسنه کیردیلر. اوراده پارسلرله محاربه ایتدیلر و تا خوراسانه قدر صوقولدیلر. ماوراءالنهر وباقتریان طرفلرینه ایلریلهمش اولان سولرده اسکندرك خلفلرینك اوراده تأسیس ایتمش اولدقلری ایمپراطورلقلری محو ایلدیلر.

یوئهشیلرك ایمپراطورلغی آسیانك بوقسمنده اوزون مدت پایدار اولدی؛ هندستانه قدر امتداد ایتدی. یونان محررلرینك هندیٔشیتی نامی آلتنده طانیدقلری قوم بودر. ایلریده بونلردن چوق بحث ایتمك فرصتی ظهور ایدهجکدر. کوروله‌جکدر که شرقده وقوعه کلن انقلابلرك نتیجهسی پك اوزاقلرده بیلهحس اولونمشدر. بو وقایع حقنده چینلیلرك دها چوق وثائق حفظ ایتمهمش اولمالرینه پك متأسفز. چینلیلر یالکز کندیلرینه تعلق ایدن وقایعی محافظه ایله اکتفا ایتمشلردر. نه ایسه بز هونلره عودت ایدهلم.

جیحونك جنوبنده یراشمشلردی. تورکلرله همان همان عینی اخلاق وعاداته مالکدیلر. دینلری فو یعنی بودادینی ایدی. بزم محررلرمزدن برچوغی بونی شمال اقوامنك دینی اولان وودن Wodin دینی ایله عینی شی ظن ایتمشلردر. ژتلرك مهاجرتی حقنده ویردیکمز ایضاحات بو فکری بر آز تأیید ایدر. احتمالکه بو وودن دینی بوقوملر واسطهسیله شمال اقوامنجه معلوم اولمشدر. چونکه شرقدن کلدیکنده کافی درجهده اتفاق واردر. معمافیه بن بونی سادهجه براحتمال دییه، پك آز واقف اولدیغمز شمال تاریخنه مربوط کوروندیکی ایچون بوراده بحث ایدییورم.

هرسنه هونلر كرك شنسى كرك شانسى و په چه لى، له آئوتونغ ولايتلرينه آقينلر ياپمقده دوام ايديورلردى. بوممالك اهاليسنك چكدكارى فلاكتدن متأثر اولان چين ايمپراطورى تانژويه اسكى معاهده لرى تجديد ايتمكى تكليف ايلدى . بو معاهداته رعايتى طرفين تعهد ايلدى . آقين اجرا ايتمك ايچون طرفين حدودلرندن برينى تجاوز ايدنلرك اعدام ايدلملرى قراركير اولدى. برآز صوكره تانژو لائوشام وفات ايتدى .

سوقى ليه تاى قيسو

لائوشـامك اوغلى قيون چين تانژو Kiun-tchin تخته چيقدى . چين ايمپراطورى وەن تى اونكله صلح ياپدى . فقط يكى تانژونك بو معاهده نامه يه رعايته هيچ نيتى يوق كبى كورونيوردى . اونى بوزمقده گجيكمدى . اوتوز بيك هون سواريسى سوق ايتدى. بونلر شان سى ولايتنه كيرديلر، تاتومفويى ودها برچوق يرلرى يغما ايتديلر . غايت كايتلى غنائم آلديلر. چين ايمپراطورى درحال بر فاچ قوماندان سوق ايتدى. بونلر حدودلره قدر ايلريله ديلر . فقط هونلر ذاتاً چكيلمشلردى. بوسفر اثناسنده بر وقعه حادث اولدى كه غرابتى حسبيله بوراده ذكره شاياندر. چين ايمپراطورى مختلف اردوكاهلرينى زيارت ايديوردى. قوماندانلر وضابطان كنديسنى استقبال ايتمشلردى . كمال مسارعت واحترام ايله ايمپراطورى كوتوريورلردى. حالبوكه قوماندان چه ئويافو Tcheou-ya-fou اردوكاهنى فاپادى. ايمپراطوره قوانين وقواعد حربيه نك سلاح

سنه ١٥٨

ليه تاى قيسو قام مو

آلتنده بولونان کیمسه‌لری براردوکاهی زیارته کلن برینه رفاقت
ایچون موقعلرینی ترك ایتمکدن منع ایلدیکی خبرینی یوللادی .
قام‌مو ضابطان ایله عساکر چه‌ئویافونك امرینه اطاعت ایتدیلر .
سوقی اردوکاهه کیره‌مه‌مش اولان ایمپراطور، قوماندانك متانتندن
سنه متأثر اوله‌رق حرکتنی تصویب ایتدی و کندیسنه یکی عنوان
١٥٧ افتخارلر بخش ایلدی. ایرته‌سی سنه وفات ایدن بو حکمدارك
یرینه هیائو کیم‌تی Hiao-kim-ti ایمپراطور اولدی.

دور حکومتنك ابتدالرنده ایمپراطورلغك اکابرندن
بر چوغی اسکی ایمپراطور زماننده ناخشنود اولدقلرندن
سنه دولایی عصیان ایتدیلر . بونلرك ایچنده چائو قرالی سویی
١٥٤ Soui هونلری‌ده کیزلیجه دائرۂ اتفاقنه آلمق ایسته‌دی. کندیسنه
التحاق ایتمکه حاضرلانان او Ou و چو Tchou قراللری
مقصدلرینی اجرایه موفق اولامادن مغلوب ایدیلدیلر . تانژو
بونلره هیچ معاونت ایتمدی . چین ایمپراطوری تانژو ایله‌اسکی
معاهده‌لری تجدید ایتدی . غایت قیمتدار هدیه‌لرله برابر تانژویه
هانشو بر چین پرنسسی کوندردی . ایشته بو صورتله، بو حکمدار
چین تختنده بولوندیغی مدتجه هونلر چینه اوفاق تفك آقینلردن
سنه باشقه بر تجاوزده بولونمادیلر . مورخلر بوبابده تفصیلات
١٤٤ ویرمکی اهمال ایلمشلردر . بو آقینلرك برنده چین
قام‌مو قوماندانی لی‌قوآم Li-kou-am جزئی بر عسکرله هونلری
لیه‌تای‌قیدسو تلاشه دوشوردی و رجعته مجبور ایتدی . هونلر شنسی

ولايتی داخلنده ینغان فو اراضیسنه کیرمشلردی . بونك محافظی ده لی‌قوآم ایدی . بر کون لی‌قوآم، معیتنده یوزعسکرله کیدرکن بویوك بر هون مفرزه‌سی قارشیسنده بولوندی . یاننده‌کی عسکر چکیلمك ایسته‌یوردی . لی‌قوآم بونلری دوردیردی . سلامتلری متانتلرینه متوقف اولدیغنی ، هیچ اثر ضعف کوسترمه‌یه‌رك هونلره چینلیلرك مقدارجه بك عظیم اولدقلری ظنی ویرمه‌لرینی سویلدی وعسکرلرینی حربه سوق ایتدی . ایلریله‌مکده دوام کوستردی . هونلره یاقلاشیر یاقلاشماز بارکیرلردن اینه‌رك اکرلری چیقارمالری امرینی ویردی . بیاض بر آته بینمش برهون ضابطی معیتنده برمقدار سواری اولدیغی حالده چینلیلره یاقلاشدی . لی‌قوآم بر قاچ سواری ایله بونك اوزرینه هجوم ایده‌رك ضابطی تلف ایتدی . بوتون هون اردوسی دهشته دوچار اوله‌رق کیجه‌لین چکیلدی . لی‌قوآم‌ده کری دوندی .

لیه‌تای قیسو قام‌مو سنه ١٣٥ مؤخراً ، ووتی Vou-ti چین تختنه چیقدقدن صوکره تانژو صلح عقد ایتمك تکلیفنده بولوندی . بونك اوزرینه چین مجلسنده مسئله مذاکره ایدیلدی . هون احوالنه غایت واقف اولان وام‌قوئه‌یی Vam-kuei نچمش دورلر هونلرك ثباتسزلغی و خفت مزاجی حقنده غایت چوق مثاللر عرض ایتدیکی جهتله سوزلرینه اینانیلمامه‌سی ، صلحك عقد اولونمامسی فکرنده ایدی . هان‌غان‌قوئه Han-gan-koue هونلرك درحال پرواز ایدن قوشلره مشابه اولدقلری ایچون کندیلرینه یتیشمك ،

اونلری مغلوب ایتمك غیرقابل اولدیغنی ، اونلرله محاربه‌دن برفائده استحصال ایدیله‌مه‌یه‌جکنی ، تعقیبه کوندریلن انسانلرك وحیوانلرك سفالت ایچنده اولدقلرینی ، بناءً علیه صلحك مرجح اولدیغنی جواباً بیان ایتدی. بوتون ناظرلرده بوفکره طرفدار اولدیلر. صلح عقد ایدیلدی. هونلر چین حدودلرنده راحتجه تجارته باشلادیلر. فقط بوصلحی عقد ایدرکن چینلیلر صمیمی دکلدیلر کبی کورونیور. هونلر حسن نیت کوستردکلری حالده چینلیلر اونلری بوصویه دوشورمکه چالیشیورلردی. بو ، وام‌قوئه‌یی‌نك نصیحتی ایدی. هونلره قارشی خدعه ایله حرکت ایدیلمه‌سی لزومنی ادعا ایدییوردی. مخالف فکرده بولونان هان‌غان‌قوئه هونلرك برهفته تحت محاصره‌ده طوتمش اولدقلری ایمپراطور قائوتی‌نك مثالنی خاطرلره کتیردی. دیدی که: «بوحکمدار ، محاصره‌نك رفعندن صوکره انتقام و حدت حسلرینه مغلوب اولمادی. چونکه بویوك بر حکمدارك وظیفه‌سی تبعه‌سنك ایلکنی دوشونمکدر ، اونلری کندی کین وغرضی اوغورنده فدا ایتمك دکلدر. اونك ایچون صلح عقدینه طرفدار اولدی وصوکره بوندن پك استفاده ایدیلدی. بناءً علیه بزم اتخاذ ایده‌جکمز الك فائده‌لی مسلك بودر.» حرب طرفداری بولونان وام‌قوئه‌یی ، قائوتی اوغرادیغی حقارتدن دولایی انتقام آلمامشسه بو اونك عجزندن ایلری کلدیکنی ، هونلرك حدودلری تجاوز ایده‌جکلری حقنده‌کی دائمی قورقونك و شیمدی‌یه قدر ایقاع

سنه ١٣٣

ایتدکلری ضررلرك غیور ناظرلرك مرحمتنی تحریك واونلری، بوقدر مصائبه سبب اولان بر ملتی امحا خصوصنده توحید ایده‌جك بر حال اولدیغنی بیان ایتدی. هان‌غان قوئه ایلك فکرنده ثبات ایدییوردی: «مهم بر تشبثه کیریشمکی تصور ایدن بر حکمدار، اجدادینك اثرینه اقتفا ایتملیدر. اونلرك خط حرکتنی، دستورلرینی اوزون اوزون تأمل وملاحظه ایتدکدن صوکره حرکت ایتمکه مجبوردر. سلاحی سونلر حربدن باشقه برشی دوشونمزلر. صلح زماننده قاریشقلق وقتنی آرارلر. یالکز ممالکی تخریب، سورلری هدم ایچون استخدام ایدلمك ایسترلر. دائما ناظرلرینك آراسنده بولونمق، دشمنلرینی تحت اطاعته آلمق: ایشته بویوك بر حکمدارك تعقیب ایده‌جکی دستور حکمت بو اولمالیدر. شیمدی همان آرقه‌یه زرهی کچیره‌رك دشمنه هجوم ایتمك ایسته‌نیلیور. بویله بر خط حرکت ایله کوزل افعال واعمال تأمین ایدیله‌بیلیرمی؟ اکر طالع یاردیم ایدرسه بوندن استفاده اولونور. فقط طالع هر ایکی طرفه‌ده مساوی کیدرسه یالکز قارشیلقلی بر اتلاف نفسدن باشقه هیچ بر فائده استحصال ایدیلمز. قوجه بر اردو سفالتدن محو اولور. بو اسیر آلمق ایچون حر انسانلری اولدیرمکدن باشقه بر شی دکلدر.»

بو نصیحته قولاق ویرلمدی. بو سفری اداره‌یه مأمور اولان وام‌قوئه‌یی هونلرك مملکتنه کیرمك ایسته‌مدی. تانژونك فکرلرینه توفیق حرکت ایدییور کبی کورونه‌رك اونی چین

حدودلرینه جلب ایتمك، هرطرفدن بوصویه یاتیرمش اولدیغی عسكرلری استخدام ایله هم تانژویی هم اردوسنی اله كچیرمك املنی تعقیب ایدییوردی. اتخاذ ایدیلن قراره توفیقاً هان غان قوئه، لی قوآم و وام قوئه یی قوماندالری آلتنده اوچ یوز بیك عسكر سوق اولونمشدی. بونلر شانسی ولایتنك وادیلرنده مایه شهری قربنده قرارگاه قوردیلر. اوراده بر ضابطه، كیزلیجه هونلر طرفنه كچه رك تانژویه اوشهری ایچنده كی بوتون ثروتلرله برابر تسلیم ایتمكی تكلیف ایتمه سنی امر ایلدیلر. ضابط بوامری اجرا ایتدی. تانژویی یوز بیك عسكر ایله چینه كیرمه یه اقناعه موفق اولدی. تانژو تاتوم فو قربنده ووچه ئویه كلدی. حتی مایه شهرینه یاقلاشدی. اوراده قیرلرده باشی بوش بر طاقم سورولر كوره رك بونلری ضبط ایتدی. فقط چینلیلرك كوستردیكی بو اهمال اونی شبهه یه دوشوردی. صوكره بر قلعه یه دوغرو ایلرلیه یه رك بونی محاصره ایلدی. كندیسنك حركاتنی تدقیق ایچون كلمش اولان بر چین ضابطنی یاقه لادی. اوندن بوتون اردونك صاقلانمش اولدیغنی، كندیسنی یاقه لامق ایچون فرصت بكله دیكنی اوكرندی. ضابطه مكافاتلر ویره رك همان رجعت ایتدی. چینلیلر كندیسنی تعقیب ایتمك ایسته دیلر. فقط یتیشه مدیلر. بو بویوك سفرك باعث اولان وام قوئه یی هونلرك نقلیه قوللرینه هجوم ایتدیسه ده بویوك بر موفقیت احراز ایده مدی. بونك اوزرینه تحت محاكمه یه آلندی. اعدامنه قرار

قام مو سوقی ایله تای قیسو

ویردی. دها اولجه انتحار ایده‌رك بو اشكنجه‌دن قورتولدی.

بو مخاصمات بالضروره صلحی اخلال ایده‌جكدی. چوق كچمه‌دن سنه
هونلر په‌چه‌لی ولایتی داخلنده پائوغان‌چه‌ئو Pao-gan-tcheo ۱۲۹
اراضیسنی تخریب ایتمكه باشلادیلر. ایمپراطور ووتی هونلری طرد
ایچون غوئه‌یی‌تسینغ ایله دها سائر قوماندانلری كوندردی. یوقاریده
یحثی‌یكچن‌لی قوآمك اردوسی هونلر طرفندن مغلوب ایدیلدی. محاربه قام‌مو
اثناسنده هونلرك النه دوشن بر جسور قوماندان كندیسنی سوقی
أولمش كبی كوستردی. بر باركیر یاقه‌لایه‌رق بونكله قاچدی، لیه‌تای قیسو
ینه عسكرینك باشنه كلدی. چین قانونلری موجبنجه اعدام
جزاسنه مستحق اولمشدی. كلیتلی بر مبلغ ویره‌رك حیاتنی
صاتون آلدی. اونی هر دورلو رتبه و مأموریتدن طرد ایتمكله اكتفا
ایلدیلر. غوئه‌یی‌تسینغ بر مقدار اسیر آلدی. ایشته بو سفردن
استحصال ایدیلن بوتون ثمرات بوندن عبارتدر. هونلر آقین
ایتمكدن خالی قالمادقلری جهتله ایمپراطور قوماندان غان‌فون‌نوئه‌یی
پكین ولایتی داخلنده یویانغ Yu-yang ده عسكریله برابر بولونمغه
مأمور ایتدی. فقط بو اردو هونلرك چینی تخریبده دواملرینه
مانع اولامادی. یوم پیم فو Yum-pim-fu اراضیسنی هونلره سنه
قارشی محافظه ایچون چین ایمپراطوری لی‌قوآمی عفوه و بو قطعه‌نك ۱۲۸
محافظه‌سنی اوكا تودیعه مجبور اولدی. كندیسندن قورقان و اوكا
«اوچیجی قوماندان» نامنی ویرن هونلر هجومه جسارت ایده‌مدیلر.
ابتدا استقامتلرینی له‌آئوتونغ طرفلرینه چه‌ویردیلر. اوراده یكرمی سوقی

قام مو بیك عسكر سوق ایده‌رك ایكی بیك اسیر آلدیلر. صو كره یه‌چه‌لی
ولایتی داخلنده ایلریله‌یه‌رك یویامه هجوم ایتدیلر، بیك اسیر طوتدیلر.
قوماندان هان غان قوئه‌یی محاصره ایتمك ایسته‌دیلرسه‌ده طرد
اولوندیلر. اورادن شانسی ولایتنه تایوئه‌ن فو طرفلرینه گیده‌رك
برمقدار اسیر آلدیلر. مع مافیه او حوالیده‌كی عساكر ده قوماندا
ایدن غوئه‌یی تسینغ ایله سائر قوماندانلر طرفندن بعض مغلوبیتلرده
اوغراتلدیلر. بوندن دولایی چكیلمكه مجبوریت كوردیلر.

ایرته‌سی سنه چینلیلر باشلرنده غوئه‌یی تسینغ اولدیغی حالده
سنه حربه باشلادیلر. نیم هیا Nim-hia یه و بوتون اورتوس الكاسنه
١٢٧ حكم ایدن عشیرتلری مغلوب ایلدیلر. بویوك غنائم آلدیلر.
سوقی هونلر چوقدن بری مالك اولدقلری بو قطعه‌یی اللرندن قاچیردیلر.
لیه‌تای قیسو بوراسی بر چین ولایتی اولدی. چینلیلر هو آم هو نهرینك
قام مو ساحللرینی مدافعه ایچون شهرلر یاپدیلر واوراده ساكن اولمق
ایچون یوز بیك كشی كوندردیلر. بو ضیاعك آرقه‌سندن تانژو ده
سنه وفات ایتدی.
١٢٦

هونلر ایله چینلیلر آسیانك غرب طرفلرینی بو حكمدار
زماننده اسكیسندن دها ایی اوكرندیلر. میلاد عیسادن یوز
اوتوز سكز یاخود یوز اوتوز یدی سنه اول چین ایمپراطوری
سوقی چین داخلنده بولونان هون اسیرلرندن یوئه‌شی ملتنك تانژو
لیه‌تای قیسو لائوشام طرفندن محو ایدیلدكدن صو كره قدیم مملكتلرندن
چوق اوزاقلرده اسكان ایتمش اولدقلرینی، هونلرك خصم جانی

کسیلدکارینی ، ماوراءالنهر ، باقتریان و قاپچاق طرفلرنده پك قدرت کسب ایتدکارینی ، صوك زمانلرده تاهیا Ta-hia یاخود خوراسان طرفلرینی تحت اطاعته آلدقلرینی وپارسلرك مساعیسنه رغماً اوراده یرلشدکارینی اوکرنمشدی . چین ایمپراطوری بوملت ایله عقداتفاق ایدرسه هونلره قارشی اونلرك ده کندیسیله برلکده حرب ایده جکلرینی دوشوندی . فقط ایمپراطورك مقصدینه نفوذ ایتمش اولان تانژو بوتصوری عقیم براقمق ایچون هردورلو چاره یه توسل ایتدی . ووتی نك باقتریان قطعه سنه کیتمکه مأمور ایتدیکی چام قیائو یانده تقریباً یوز کشی اولدیغی حالده یوله چیقمشدی . هونلرك مملکتندن کچمك ایسته یوردی . هونلرك اراضیسنه کیرر کیرمز درحال توقیف اولونه رق تانژونك حضورینه کوتورولدی . تانژو کندی ایمپراطورلغندن اوته ده ساکن بولونان و کندیسیله دشمن اولان بو قوملرله عقد اتفاق ایتمك ایسته دکلری ایچون چینلیلردن آجی آجی شکایت ایتدی . چام قیائو اون سنه هونلرك نزدنده قالدی . نهایت اورادن قاچمق فرصتنی بوله رق فرغانه قراللغنه دوغرو هونلرك جنوب غربیسنده کائن اولان تائوآن الکاسنه بر قاچ کون ایچنده مواصلت ایتدی . بو قطعه اهالیسی کندیسنی یوئه شیلر نزدینه سوق ایتمك ایچون اوکا قلاغوزلر ویردیلر . بونلرله خوراسانه قدر کیتدی . غرب مملکتلرنده بر قاچ سنه قالدی . چینه عودت ایتمك ایستدیکی وقت هونلره تصادفدن

اجتناب ایتمك ایچون تیبت طریقنی اختیار ایلدی . بو احتیاطی، بیهوده اولدی . ینه هونلرك النه دوشمك فلاکتنه اوغرادی . تانژونك حضورینه کوتورولدی . چینه آنجق بو حکمدارك وفاتندن صوکره سلطنته توارث قاریشقلقلری اثناسنده عودته امکان بولدی . فی‌الحقیقه، تیون‌چین وفات ایتدکدن صوکره اوغلی یوتان Yu-tan ایمپراطور اولمق‌ایستدی . فقط تانژونك برادری کندیسنی مغلوب ایده‌رك چین سراینه قاچمغه مجبور

قام‌مو سوقی سنه ۱۲٦ ایتدی . ایمپراطور اوکا برطاقم عنوانلر ویردی . برمدت‌صوکره اوراده وفات ایتدی . او زمان آرتق رقیبسز قالان متوفی تانژونك برادری ایشی سیه تانژو Y-chi-sie عنوانی آلدی .

قام‌مو سوقی سنه ۱۲٥ تانژو ایشی‌سیه تخته چیقار چیقماز تاتوم‌فو طرفندن چینه کیردی . اورانك قوماندانی أولدیردی . برقاچ‌بیك اسیر آلدی . عینی سنه‌نك صوك بهارنده تایوئه‌ن‌فو جهتلرنده عینی حرکتی تکرار ایتدی . ایرته‌سی سنه هونلر تاتوم‌فویه تکرار کلدیلر ، اورادن ین‌غان‌فو طرفلرینه کچدیلر . مقدارلری اوتوز بیك کشی‌یه بالغ اولیوردی . چینلیلره پك نفرت وخصومتی اولان غرب خدیوی‌ده دفعات‌ایله اورتوس الکاسنه کیرمش، اورالرده پك زیاده تخریبات یاپمش، راست کلدکارینی قیلیجدن کچیرمشدی .

سنه ۱۲٤ چین ایمپراطوری هونلرك دهاایلریلره صوقولملرینه مانع اولمق ایچون یوزبیك کشیلك براردو طوپلادی . متعدد قوماندانلره تقسیم ایتدی . الك باشلی قوماندان غوئه‌یی‌تسینغ ایدی . چین

عساكرى مختلف نقطه‌لردن اورتوس الكاسنه كيرديلر .
حدودلردن آلتى يدى يوز لى قدر اوزاقلاشديلر . كيجه‌لين
غرب خديوينى غفلةً باصه‌رق اك ايى سواريلريله على العجله
قاچمغه مجبور ايتديلر . چينليلر خديوك بوتون عائله‌سنى اله
كچيرديلر ، اون بش بيك اسير آلديلر . بونلرك ايچنده ملتك
سوقى باشليجه قوماندانلرى‌ده بولونيوردى . هونلر بو زيانى تلافى
ايچون او سنه تاتوم‌فو طرفلرينه اون بيك سواريدن مركب
بر آقينجى قولى كوندره‌رك بر مقدار اسير آلديلر . چين
ايمپراطورى‌ده يوز بيك كشيلك بر اردو ايله غوئه‌يى‌تسينغ ى
ايلرى‌يه سوق ايتدى . بو قوماندان تيم‌سيام Tim-siam دن
سنه ۱۲۳ يعنى تايوئه‌ن‌فودن چيقدى . هونلره تصادف ايده‌رك اونلرى
بوزدى ، اون‌دوقوز بيك اسير آلدى . فقط برقاچ ى صوكره
باشقه قوماندانلرله برابر چيقديغى ايكنجى بر سفرده هونلر
اخذ ثار ايتديلر . قيه‌ن Kien و سين Sin اسمنده ايكى چين
قوماندانى كندى اردولريله تسينغ اردوسنه التحاق ايتمشلردى .
قام‌مو تانژونك اردوسنه تصادف ايده‌رك حربه طوتوشديلر . محاربه بوتون
كون دوام ايتدى . چين عسكرلرى تماميله بيتكين بر حاله كلمشلردى .
سين ، اردوسيله برابر تانژويه تسليم اولدى . قيه‌ن عسكرلرينى هونلرك
النده براقه‌رق فرار ايتدى . چينليلر ايچون اك فنا جهتى قوماندان
سينك تانژويه عرض تبعيت ايده‌رك اوكا چين عليهنده كى تصوراتنده
سنه ۱۲۲ مفيد اولا بيله‌جك معلومات ويرمه‌سى اولمشدر . ايرته‌سى سنه

متعدد هون قوللری پائوغانچه‌ئو Pao-gan-tcheou الکاسنه اقینلر یاپدیلرسه‌ده برآز اسیر آلدقدن صوکره چکیلدیلر .

قام‌مو سوقی

عینی تاریخده چینلیلر خارجاً غایت قوت اکتساب ایدیورلردی. قدرتلری هونلری تلاشه‌دوشوردی . چام‌قیائونك وقتیله یوئه‌شی‌لر نزدینه یاپمش اولدیغی سیاحت بوکا سبب اولمشدی . بوذات بوتون غرب مملکتلرینك حال ووضعیتی حقنده معلومات آلمش، اواقوامك اخلاق وعاداتنی ، محصولاتنی پك موشکافانه تدقیق ومشاهده ایتمش ، چین ایمپراطورینه بوبابده مفصل ایضاحات ویرمشدی . هونلرك الکاسنك جنوب‌غربیسنده‌وچیندن تقریباً اون بیك لی مسافه‌ده غربنده کائن اولان تائوآن دیارینی کزمشدی . اوراده اوزمان چینلیلرجه مجهول اولان اوزوم شرابی وبالخاصه غایت اعلا بارکیرلر کورمشدی . مورخلرك افاده‌سنه ایناثلق لازم کلیرسه بو بارکیرلرك ترلری قان ایدی . بوندن دولایی اونلری سمادن اینمش بارکیرلر دییه تلقی ایدیورلردی . شمال شرقیده ، ایلی نهری ساحللرنده اوسیون دیارینی کورمشدی . شرقده یوتیه‌ن یاخود خوتن قراللغنی زیارت ایتمشدی . بورادن برچوق نهرلر نبعان ایده‌رك برقسمی بحرحزره برقسمی ین‌تسه یاخود لوپ کولنه منصب اولیوردی . لوپ کولی سی‌غان‌فودن تقریباً بش بیك لی مسافه‌ده ایدی . چام‌قیائو هندستان [۱]

[۱] چام قیائو کوردیکی یاخود ایشیتدیکی مملکتلر حقنده تفصیلات ویریرکن باشلیجه‌شونلردن‌ده بحث ایدیور : ۱ — قام قیو الکاسی . سکسان دوقسان بیك تیرانداز چیقارابیلیردی . یوئه‌شیلرله عینی اخلاق وعاداته‌مالکدیلر . بحرحزرك شمال شرقیسنده واسع قاپچاق الکاسنده

ايله شمال قراللقلرينه وقوف پيدا ايتمشدی. بو بابده و يرديكی تفصيلات اوزرينه چين ايمپراطوری اورالرینی ضبط ايتمك وهونلرك اله كچيرمش اولديغی مملكتلری اونلردن آلمق تصورينه قالقدی. ايلريده بونی كوره جكز.

سنه ١٢١

اقامت ايديورلردی. ٢ — ين تسای الكاسی. وولغايه و روما ايمپراطورلغنه دوغرو قاپچاق شمال غربيسنده كائن ايدی. بو مملكتده تقريباً اون بيك تيرانداز واردی. ٣ — غان سيه لر. بونلر مشهور ومنتظم بر ملت ايديلر. يوئه شيلرك غربنده، جيحون قربنده ساكن ايديلر. بو مملكتده غايت اعلا حبوبات، اوزوم شرابی، بويوكلی كوچوكلی يوزدن زياده شهر واردی. اهالی تجارته پك رغبت كوستريوردی. آرابه لر وسفينه لرله قومشو ملتلر نزدنده تجارت ايديورلردی. پاره لری كوموش ايدی. بر طرفنده غان سيه قرالنك رسمی بولونيوردی. اولديكی زمان بورايه خلفنك رسمنی قويارلردی. دريلر اوزرينه افقی صورتده يازی يازيورلردی. بو اصول وعادات يونانيلرك ايدی. بو مملكتده پارس الكاسی ايدی. ٤ — غان سيه نك غربنده تياثوچی قراللغی بولونيوردی كه موقعنه نظراً ايران اولمق لازم كلير. بوديارك غرب دكيزينه هم جوار اولديغی سويله نيور. شبهه يوق كه بوراسی بصره كورفزيدر. بوراده مبذول حبوبات ويومورطه لری غايت بويوك برقوش بولونور. قديماً بو قوملری كندی حكمدارلری اداره ايدردی. فقط صوكره لری غان سيه لر اونلری تحت اطاعته آلديلر وبو قراللغی بر ولايت حالنه كتيرديلر. پارسلر ايرانی فی الحقيقه بويله ياپمشلردی. ٥ — جيحونك جنوبنده كائن اولان تاهيا الكاسندن ده بحث ايديليور. بوراده سورلرله محاط شهرلر واردی. عسكردن زياده تجار اولان بو مملكت اهاليسی يوئه شيلر طرفندن تحت انقياده آلنمشدی. چين جنرالی بوراده هند كتنی ايله باشقه امتعه ده كورمشدر. هند ياخود سيت نامنی ويرديكی هنديلرك محارباتده فيل قوللاندقلرينی وبو مملكتك بويوك بر نهره يعنی ايندوسه هم جوار اولديغنی اوراده اوكرندی.

سوقی او وقته قدر هپ حدودلرینی مدافعه‌یه مجبور بر حالده
قام‌مو قالمش اولان چینلیلر آرتق تاتارستانك تا اورته‌سنده هونلره هجوم ایتمكه باشلادیلر . اون بیك كشی ایله ایمپراطور ووتینك هونلره قارشی كوندرمش اولدیغی جنرال قیوپیم Kiu-pim شنسی ولایتندن چیقدی ، اون كون هونلره حرب ایتدی . صوكره، قان‌چه‌ئونك جنوبنه دوغرو ین‌شی داغنی كچه‌رك بر چوق اسرانك باشنی كسدی و كوچوك بر قرالی اله كچیردی . بو قرالك آلتون بر هیكل اوكنده قربان كسدیكی كورولدی . بو هیكل بر فو هیكلی دییه تلقی اولوندی . عن‌اصل هندستاندن چیقمش بر معبود ایدی . عینی سنه‌نك یازنده قیوپیم آرقه‌سندن دها بر چوق قوماندانلرله یكیدن هونلره هجوم ایتدی . تاتارستانده پك ایلریلره قدر كیردی . سوپونور كولنه دوغرو
قیوین شهرینی كچدی . كوچوك یوئه‌شیلر مملكتنی قطع ایلدی ، ‌ـ ه‌تومشی
قی‌لیه‌ن داغنی مرور ایتدی . بوراده اوتوز بیك اسیر آلدی . بو داغ قان‌چه‌ئو جوارنده‌در یعنی شنسی ولایتنك اقصای غربنده‌در . هامینك شمالنده‌كی عینی اسمده بر داغ ایله قاریشدیرمامالیدر . اوته‌كی داغ كاشغره قدر اوزون بر سلسله
تشكیل ایدر . ‌ـ سوقی

دیكر طرفدن هونلر تایوئن‌فو الكاسنه كیره‌رك اسیرلر آلدیلر . چین ایمپراطوری، كندیلرندن دفعات ایله بحث ایتدیكمز مشهور قوماندان چام‌قیائو ایله لی‌قوآم ی سوق ایتدی . بونلر

یەچەلی ولایتی داخلنده یوم پیم فو طرفلرینه دوغرو کیدەرك شرق خدیوینك قومانداسی آلتنده بولونان هونلری مغلوب ایتدیلر . فقط صوکره هون قوماندانی دزت بیك کشیدن عبارت اولان لی قوآم اردوسنی باصمق فرصتنی بولدی. بونلرك بر مقدارینی اتلاف ایتدی. متباقیسنی اسیر آلدی . چام قیائو اردوسیده پریشان اولدی. هونلرك الندن قورتولان ایکی چین قوماندانك رتبەلری رفع اولوندی . بونیده بر چوق پاره مقابلنده استحصال ایدەبیلدیلر. چونکه چین قانونلرینه کوره اعداملری لازم کلیوردی.

سنه ١٢١ سوقی لیەتای قیسو

چیندەجبانت ایله اتهام ایدیلەمەین، یالکز دشمن قارشوسنده فراره مجبور اولمش اولان قوماندانلر محاکمه آلتنه آلینیرکن تانژوده کندی حکومتنك غرب قسملرینك ادارەسنی تودیع ایتدیکی هوئەنسیەوام Hoen-sie-vam و هیەئوتووام Hieou-tou-vam نامنده ایکی کوچوك قرالی اولدیرتمکی دوشونیوردی. بونلره قارشی خصومتنك سببی چینلیلرك دخولنه و بر چوق مضرات ایقاع ایتملرینه مانع اولامامالری ایدی . تانژونك مقصدندن خبردار اولان بو قوماندانلر چینه فاجمعغه قرار ویردیلر. فقط دها مقصدلرینی موقع فعله قویمغه وقت بولمادن آرالری آچلدیغی ایچون هوئنسیەوام هیەئوتووامی اولدیردی. بوتون تبعەسنه صاحب اولدی. کندیسنك عساکریله برابر بونلر قرق بیك کشیلك بر اردو تشکیل ایدەبیلیرلردی.

صوکره چین یولنی طوتدی. ایمپراطور، ناظرلرندن بعضیلرینك مطالعه‌لرینه رغماً بونی استقباله آرابه‌لر کوندرلمسنی امر ایتدی. ایمپراطوری بو بارباریلری بو صورتله ایمپراطورلغه ادخال ایتمسندن دولایی تقبیح ایتدیلر. هله کندی تبعه‌سی بیه‌جك بولامازکن اونلره ارزاق ویرمه‌سی بوتون بوتون تنقید اولوندی. فقط ایمپراطور تصوراتندن واز کچمدی. قوآچه‌ئو قربنده هوئن‌سیه‌وامه اراضی تخصیص ایتدی. اونك بورایه یرلشمه‌سی هونلره بویوك ضرر ویرمشدر. چونکه بو سببله شنسی‌یه دوغرو برفاچ قطعه غائب ایتدیلر. چینیلیلر لین‌تائوفو Lin-tao-fou ، قینغ‌یام‌فو King-yam-fou قطعه‌لریله هوآم نهرینك غربنده بویوك چولده ین‌تسه یاخود لوپ کولنه قدر اولان بوتون حوالی‌یه صاحب اولدیلر.

هونلر بو ضیاعی تلافی ایچون اون بیك کشی ایله
سنه ١٢٠ یوم‌پیم‌فو الکاسنه کیردیلر. اورالرینی تخریب ایتدیلر. معمافیه تاژو کندی طرفنه کچمش اولان چین قوماندانی
قام‌مو سوقی سینك توصیه‌سی اوزرینه بویوك چولك شمالنه چکیلمشدی. چین اردولرینك تاتارستانده بوقدر ایلریلره نفوذ ایده‌میه‌جکی قناعتنده ایدی. اوزمان بك‌چوق عسا کره مالك بولونان چین ایمپراطوری اورایه‌قدر کیده‌رك تاژویه هجوم ایتمك تصورینه
سنه ١١٩ قالقدی. بوسفره غوئه‌یی چینغ ایله قیوینغ مأمور ایدلدیلر. هر برینك معیتنده اللی بیك عسکر واردی. برنجیسی

یوم پیم فو طریقنی طوتدی و بویوك قوم چولنی كچدی .

تاتارلرك تاریخ انسابی قام مو

چینلیلرك هان های Han-hai یاخود شامو ، تاتارلرك غوبی دیدكلری بوبویوك چول غایت واسع بر محل اشغال ایدر . بوراده روزكارك اسمه‌سنه كوره بر نهر كبی جریان ایدن متحرك قوملردن باشقه برشی كورلمز طبیعت بوراده یالكز باشلیجه اوچ موقع براقمشدركه چینه كیتمك ایچون بر كچید تشكیل ایدرلر . بونلرك خارجنده یولجیلر هرطرفده قوملر آلتنده قالمق تهلكه‌سنه معروضدرلر . بوكچیدلردن برنجیسی پكینك غرب وشمال غربیسنده قرق ایكنجی طول درجه‌سنده‌در . ایكنجیسی اوتوز ایكنجی طول درجه‌سنه دوغرو ، هامینك شرقنده ، تیبت حدودلرنده‌در . اوچنجیسی‌ده شنسی وسوچه‌ئو ولایتنك غربنده‌در بویوك تاتارستاندن كان وچینك شمالنده‌كی داغلرله برله‌شن اوچ سلسلهٔ جبال طرفندن تشكیل ایدیلن بو اوچ كچیدك هرطرفنده منبت وادیلر واردر . بورالرده كاروانلر ایچون لازم اولان هرشی مبذولاً یتیشیر . قوماندان غوئه‌بی‌تسینغ بوكچیدلرك برنجیسندن تاتارستانه كیردی .

قام مو سوقی لیه تای قیمسو

ورودندن خبردار اولان تانژو بوتون اشیاسنی آرقه‌ده براقه‌رق الك اپی عساكریله چینلیلره قارشی یورودی . ایكی اردو حربه طوتوشدیلر . بوتون كون طرفیندن جسورانه حرب اولوندی . فقط غروب شمسدن صوكره ، توزلری هونلرك طرفنه كوتورن بر روزكار اسمكه باشلادیغی ایچون چین اردوسی

بو فرصتدن استفاده ایده‌رك اونلری هر طرفدن قوشاتدی. تانژو عقل وخیاله صیغماز مساعیدن صوكره دشمنلرك آراسندن كچدی، شمال شرقی‌یه دوغرو قاچدی. آرقه‌سندن یالكز بر مقدار سواری كلیوردی. چینلیلر بوتون كیجه كندیسنی تعقیب ایتدیلرسه‌ده یتیشه‌مدیلر. هونلر بومحاربه‌ده اون‌دوقوز بیك كشی غائب ایتدیلر. چینلیلر متصل شماله دوغرو یوریورلردی. عاصی سینك تپه‌ن‌یه‌ن‌داغی قربنده بنا ایتدیرمش اولدیغی برشهره قدر ایلریله‌دیلر. عینی زمانده، تاتوم‌فو طریقیله تاتارستانه كیرمش اولان قیم‌پیوم قومانداسنده‌كی چین اردوسی‌ده اورتوس الكاسنك شمال غربیسنده لانغ قیوسیوشان آلین Lang-kiu-siu-chan-alin داغنه قدر ایلریله‌دی. چینلیلر بوداغلرك تپه‌سندن بویوك چولی كوردیلر. شرق خدیوینی مغلوب ایتدیلر. هونلر بومحاربه‌ده مقتول واسیر اولمق اوزره یتمش بیك كشی ضایعاته اوغرامشلردر. فقط چینلیلرده پك چوق باركیر غائب ایلدیلر.

بو بویوك هزیمتدن صوكره تانژو میدانه چیقمغه جسارت ایده‌مدی. تبعه‌سندن بر چوغی كندیسنی اولمش ظنیله یرینه یه‌ئوقولی‌وام Yeou-ko-li-vam ی انتخاب ایتمشلردی. هون سرایینك اكابر رجالندن برینه بو عنوان ویریلیردی. مع‌مافیه بو انتخاب، ایكی حكمدار بر تخت غوغاسنده اولدقلری زمان علی‌العاده نمایان اولان وقایعدن هیچ برینی ایجاب ایتمدی.

تانژو سراینه عودت ایتدی . تبعه‌سی کندیسنی طانیدیلر .
یه‌ئوقولی‌وام کمال سکون ایله اسکی مأموریتنه تکرار کچدی .

عمومیتله هون ملتی بومغلوبیتدن بویوك برضرر کوردی .
چینلیلره مقاومتدن عاجز بر حالده بولونان تانژو چولك جنوب
قسمنی ترك ایده‌رك شماله دوغرو یك وزاقلره چکیلمکه مجبور
اولدی . چین ایمپراطوری هونلرك آقینلرینه مانع اولمق ایچون
بو یکی فتح ایتدیکی ممالکه اللی آلتمش بیك کشی داغیتدی .
هونلر ایچون آرتق عقد صلح ایتمکدن باشقه یاپه‌جق بر شی
قالمایوردی . تانژو ایله برلکده کیتمش اولان قوماندان سین
بوفکرده ایدی . تانژویه چینه سفیرلر کوندرمکی توصیه‌ایتدی .
هونلرك سفیرلری چینده حسن‌صورتله قبول کورمدیلر . صوك
محارباتده پك زیاده مغلوب اولمش اولدقلری ایچون چینلیلره
تابع اولمالری هونلردن طلب ایدیلیوردی . بناءً علیه تاتارستانه
بر چین قوماندانی کوندرلدی . بونك وظیفه‌سی خبر آلان
تانژو کندیسنی توقیف ایتدیردی . چین ایمپراطوری ایکنجی
بر قوماندان یوللادی . بوده تاتارستانه واصل اولور اولماز
تانژونك امریله قفاسی کسیلدی . بونك اوزرینه چینلیلر بر
اردو طوپلادیلر . فقط هونلرله اوزون مدت حرب ایتمش
اولان و کندیسنه قوماندانلق تودیع ایدیلمك ایسته‌نیلن
قیوپیم او تاریخده وفات ایتدیکی ایچون چینلیلر آرتق بوسفره
سنه ١١٧ کیریشمکدن واز کچدیلر . باشقه تدبیرلر اتخاذیله اکتفا ایلدیلر .

هونلرك غربنده كائن اولان اقوام ايله اتفاق عقد ايتمك فكرينه دوشديلر. اونلر تاثرودن غير ممنون ايديلر. عليهنه عصيان ايتمكى دوشونيورلردى. حتى بعضيلرى چين طرفنه كچمش اولان هوئه‌ن سيه‌ن وامك عصيانندن تولد ايدن قاريشقلقلردن بالاستفاده بوكا تشبث بيله ايتمشلردى. اوسيونلرك قرالى ايشته بو ميانده ايدى. يوقاريده سويلديكم وجهله اوسيون الكاسى ايرتيشك غربنده‌در. حكمدارلك اقامتكاهى هارقاسه دوغرو ايلى ساحلنده‌در. ايكى يوز بيك قدر عسكر چيقارابيليردى. تبعه‌سى هونلرله عينى اخلاق و عاداته مالكدى. يعنى اونلرده بدوى ايديلر. الك باشلى ثروتلرى حيوانات سورولريله بارگيرلردن عبارت ايدى. بونلرك اتيله تغذى ايدرلردى. زراعت اونلرجه مجهول ايدى. جسور فقط ظالم و يالانجى ايديلر. حيدودلق ايچون دوغمشلردى. حكمدارلرى بويوك قوئه‌ن مى Kuen-mi عنوانى طاشيردى. معيتنده برچوق بويوك قوماندانلر واردى كه حكومتى اداره‌ده كنديسنه معاونت واردولره قوماندا ايدرلردى. بو اوسيونلر شمال غربى جهتنه يايلمشلردى. غربده قپچاغه و سيرام شهرينه قدر اراضيارى امتداد ايديوردى. جنوبده كوچوك بخارا قطعه‌سنى تاتارستاندن تفريق ايدن بويوك سلسلهٔ جبال ايله تحديد ايدلمشلردى.

سنه ١١٥

سوقى

ون هيه‌ن تومقائو هانشو

وقتيله يوئه‌شيلر شن‌شى داخلنده قانچه‌ئو جوارلرينى ترك ايتدكدن صوكره بورايه يرلشمشلر، اورادا اولدن ساكن بولونان

قام مو ون هيه‌ن

تومقاتو
لیه‌تای قیسو
هانشو

سو ملتنی طرد ایتمشلردی. اونلرده ژاقسارته‌س نهری ساحللرینه چکیلمشلردی. صوکره‌لری اوسیونلرده چین جوارندن حرکت ایتدیلر، ایلی نهری قربنه کیتدیلر. یوئه‌شیلردن قسم اعظمی خوراسانه چکمکه مجبور ایدلدیلر. اوراده یوئه‌شیلر پارسلر اوزرنده عظیم موفقیاته نائل اولدیلر. غایت قوت کسب ایتمش اولان هونلر اوسیونلره هجوم ایده‌رك حکمدارلرینی اولدیرمشلردی. برمصاله نظراً بردیشی قورد بو حکمدارك اوغلنی چولده محافظه ایتدی. اونی سودیله امزیردی. برقوشده یه‌جك کتیردی. بو خارقه‌دن خبردار اولان تانژو چوجوغی برالله کبی تلقی ایتمش، یانینه آلمش، تربیه‌سیله مشغول اولمشدی. صوکره بو بویودیکی وقت اوکا اردونك قوماندانسنی ویردی. کندیسندن برچوق خدمتلر کوردی. بو خدمتلره مکافاتاً باباسنك تبعه‌لرینی اوکا اعاده ایتدی. قوئه‌ن‌می Kuen-mi نامنی ویردی واونی غرب قوماندانی یاپدی. اوسیونلرك بو یکی حکمداری تصادف ایتدیکی اوسیون ملتنی طوپلادی. برچوق کوچوك شهرلره هجوم ایله اونلره صاحب اولدی. نهایت ایچه غلبه‌لق بر تبعه‌یه مالك اولمشدی. تانژو قیون چینك وفاتندن صوکره -چونکه بوتون بو وقایع اونك دورانسنده وقوعه کلمشدی- چوق اوزاقلره چکیلمش اولان قوئن‌می هونلرك سراینه کلمکدن امتناع کوسترمشدی. بوده تانژویی کندیسنه قارشی عسکر سوق ایتمکه مجبور ایتمش فقط بوندن بر فائده چیقمامشدی.

اوسیونلر تاتارستانده مدهش بر ملت اولمشلردی . باقتریان قطعه‌سنه‌قدر ایلریله‌مش اولان وبو ممالکی یك اعلاطانیسان چام‌قیو چینلیلرك بالخاصه بونلرله عقداتفاق ایتملرینی ایستیوردی. هوئن سیه‌وامك فرارندن صوکره هونلرك پك چوق قوتدن دوشدکارینی ، غرب قوملرینك چیندن کلن هرشیئه پك رغبت کوستردکارینی، بناءً علیه اوسیونلره هدیه کوندریلیرسه مملکتلرینی ترك ایله قان چه‌ئو و سوچه‌ئو طرفلرینه هوئن سیه‌وام الکاسنه کچمکه راضی اولاجقلرینی ایمپراطوره عرض ایتدی. خوراسان قوملرینك الکالرینه یاپدقلری آقینلردن دولایی اوسیونلرك بومهاجرتی مع‌الممنونیه قبول ایده‌جکلرینی علاوه ایدییوردی. اوسیونلر برکره چینك غرب حدودلری اوزرنده یرله‌شیرلرسه بالضروره دائمی صورتده چینلیلرك طرفنی التزام ایده‌جکلردی. چام‌قیائونك تصوری بو ایدی . چیندن بوصورتله آیریلاجق اولان هونلر چینه آقین ایتمکه فالقه‌جقلری زمان قارشیلرنده برقوتلی قومه تصادف ایده‌جکلر واونلرله حربه مجبور اولاجقلردی . چین ایمپراطوری بوتصوری تصویب ایده‌رك بالذات چانغ قیائویی اونی تطبیقه مأمور ایتدی . وبو مقصدله برچوق صیغیر ، قویون ، بیکلرجه چین اثوابی ویره‌رك اوسیون قرالنه واکابرینه هدیه ایتمسنی سویله‌دی . اوسیون حکمداری چام قیائونك سفیر صفتیله مملکته کلدیکنی بیلدیکی ایچون، تانژویه کوستردیکی آثار احترامی چینلیلرکده کندیسنه قارشی

اظهار ایتملرینی طلب ایلیه‌رك معتاد سلاملری قبول ایتمدی . چانغ قیائو برچین ایمپراطورینك هدیه‌لرینك بوقدر مغرورانه قبول ایدیلمسنه تحمل کوسترەمدی . هدیه‌لری کری کوتوره‌جکنی سویلدی . بونك اوزرینه درحال اوسیون حکمداری ترضیه ویردی . چانغ قیائو مقصد سفارتی ایضاح ایتدی .

اوزمان اوسیون قراللغی اوچ قسمه آیرلمشدی . قوئه‌ن‌مو Kuen-mo نك اوغللری بونلرك رئیسلری ایدیلر . ولی‌عهد اولان بویوك اوغلی حالت نزعده ایکن پدرینه اوغلی این تسیو Yn-tçiu یی یرینه ولی‌عهد نصب ایتمسنی و برادرلرینی تختندن اوزاقلاشدیرماسنی رجا ایتمشدی . قوئن‌مونك تالو Ta-lou اسمنده‌کی ایکنجی اوغلی بوندن خبردار اولونجه قرداشلرینی واقربالرینی طوپلادی ، اونلرك باشنه کچدی . معیتنده‌کی اون بیك کشی ایله عصیان ایتدی . قوئن‌مو ، طورونی این تسیونك بو محاربه‌ده تلف اولماسندن قورقه‌رق اوکا اون بیك کشی ویردی ، باشقه بر قطعه‌ده اقامت ایتمکه کوندردی . کندیسی‌ده اوقدر مقدار عسکر ایله تالونك حرکاتنه قارشی مدافعه‌یه باشلادی .

چانغ قیائو واصل اولدیغی زمان ایشته اوسیونلرك وضعیت داخلیه‌سی بویله کزده ایدی . بوقاریشقلقدن دولایی قوئن‌مو مذاکراته کریشمکه جسارت ایده‌مدی . سفیر هونلره قارشی چینلیلرله اتفاق ایتمه‌سنی تکلیف ، حتی چین ایمپراطورینك

کریمه‌سنك دست ازدواجنی وعد ایتدیکی حالده چینلیلرك قدرت
وعظمتی حقنده بویوك برقناعتلری اولمایان اوسیون ملتنی بردورلو
اقناع ایده‌مدی . اوسیونلر مملکتلرنده قاله‌رق حتی هونلرك
تحت حکمنده یاشامغی شنسی طرفلرنده کیدوب یرلشمکه ترجیح
ایتدیلر . اختیارلغی حسبیله پك تأمین اطاعت ایده‌مه‌ین قون‌موه
چانغ قیائوبی ایمپراطوره هدیه‌لرله اعاده‌دن باشقه برشی یاپه‌مدی .
عینی زمانده کندیسی ده چینه سفیرلر یوللادی . فقط بو، ایمپراطوره
تشکردن زیاده چینك حال و وضعیتی ، قوتی وثروتی حقنده
برلیجه استحصال معلومات مقصدینه مبنی ایدی .

هونلر ایکی ملت آراسنده عقدی تصور ایدیلن اتفاقدن
خبردار اولور اولماز اوسیونلره اعلان حرب ایتمکه قرار ویردیلر . سوقی
اونك ایچون هنوز چینده بولونان اوسیون سفیرلری علی العاده قم‌مو
یولی تعقیب ایله دشمنلرینك النه دوشمکدن اجتناب ایتمك
فکریله مملکتلرینه عودتده تیبتدن کچمکه مجبور اولدیلر .
صوکره باقتریان قطعه‌سنه کیردیلر . اورادن ده الکالرینك شمال
شرقیسنه مواصلت ایتدیلر . دیکر طرفدن اوسیونلر هونلرك
یاپدقلری تدارکاتدن تلاشه دوشه‌رك چین ایله عقد اتفاقده استعجال
کوستردیلر . ایمپراطوره کایتلی هدیه‌لر کوندردیلر . قراللرینه
برچین پرنسسی ویرمسنی رجا ایتدیلر . فقط بو ازدواج آنجق
برقاچ سنه صوکره عقد ایدیلمدی . هونلرك ایمپراطورلغنده تاثرو سنه
ایشی سیه‌نك وفاتنه قدر هیچ برمهم وقعه جریان ایتمدی . ١١٤

هر حالده بوزمانه عائد تفصیلات بزه قدر واصل اولمامشدر .
بوحکمدار اون اوچ سنه سلطنت سورمشدی. اوغلی اوغوئه‌یی
Ou-goei کندیسنه خلف اولدی .

بویکی سلطنتك ایلك سنه‌لری اثناسنده هونلر چین طرفنده
اولدقجه راحت اوتوردیلر. اوزمان چین جنوبه دوغرو قوشینشین
جهتنده حرب ایله مشغول ایدی. هونلر یالکز چینلیلرك غرب
سوقی مملکتلریله تأسیسه چالشدقلری مناسبات تجاریه‌یی اخلال ایله
قام‌مو اکتفا ایدیورلردی. فقط چین ایمپراطوری عساکرینی جنوب
سنه طرفنده اشغال ایدن محاربه‌یه نهایت ویرر ویرمز قوم‌سون‌هو
١١١ Kum-sun-ho و چائوپو Tchao-pou-nou نامنده‌کی
قوماندانلری تاتارستانه کوندردی. بونلرك ایکیسی‌ده هیچ
بر مصادمه‌ده بولونمادیلر. وبو سفردن عسکرلرینی بوچوللرده
لیه‌تای قیسو بیهوده یره یورمقدن باشقه بر فائده استحصال ایتمدیلر. چین
قام‌مو ایمپراطوری هونلرك چوقدن بری چین تبعه‌سنه یاپدقلری
فنالقلرك نه بهایه اولورسه اولسون انتقامنی آلمغه نیت ایتمش
سنه اولدیغی ایچون یوز سکسان بیك کشیلك بر اردونك باشنه
١١٠ کچدی، شنسی داخلنده سی‌غان‌فو و ین‌غان‌فو الکالری طریقیله
یوله چیقدی . سد کبیری کچدی، تسوفام Tço fam یاخود
اورتوس الکاسنه کیردی. پیلیوتائی هوتون Piljotai-hotun ه
دوغرو هوآم نهرینك شمالنده کائن اولان مملکتی مرور
ایتدکدن صوکره قوماندانلرندن برینی بویوك بر اردو ایله

تاتارستانه کیرمش اولدیغنی اخبار ایتمك ایچون تانژویه کوندردی. هونلر حکمدارینك نزدینه واصل اولان چین قوماندانی، افندیسنك اردوسنك قوتی وغلبه‌لکی، اوکا مقاومتك عدم امکانی حقنده بر چوق تفصیلات ویردکدن صوکره، چولك شمالنده کائن اولان الکایه التجادن بر فائده چیقمایه‌جغنی، چونکه صوغوغك شدتندن اوراده اقامت قابل اولمایه‌جغنی سویله‌یه‌رك تسلیم اولماسنی تانژویه تکلیف ایتدی. تانژو بو لاقیردیلردن قیزارق چین قوماندانی توقیف ایتدیردی و پایقال کولنه دوغرو تاتارستانك ایچلرینه کوندردی. ایشته بو بویوك چین اردوسنك حرکتندن چیقان بوتون نتیجه بوندن عبارتدر. چین ایمپراطوری تکرار کندی مملکتنه عودت مجبوریتنده قالدی. مع مافیه چینلیلری خوش طوتمق ایسته‌ین تانژو چین الکالرینه آقین اجرا ایتمکدن تبعه‌سنی منع ایتدی. محتاج اولدقلری شیلری یغما طریقیله تدارك ایتمکده اولان هونلر بو امر سببیله هر شیدن محروم بر حالده قالدیلر. اورمانلرده آوجیلق ایتمکه مجبور اولدیلر. تانژو دفعات ایله چینه سفیرلر کونده‌ره‌رك صلح عقدینی تکلیف ایتدی. دیکر طرفدن چینلیلر وانغ ئو Vang-ou سوقی وسائر قوماندانلره تاتارستانه کچه‌رك هونلرك حال ووضعیتلری حقنده صحیح معلومات الده ایتمه‌لرینی امر ایلمشلردی. هونلرده چینلیلره قارشی عینی معامله‌یی یاپیورلردی. فقط هونلری الك چوق اندیشناك ایدن جهت چینلیلرك غرب اقوامیله یعنی باقتریان،

خوراسان و هندستان طرفلریله کیریشدکاری مناسبات تجاریه ایدی. هونلر بو مناسبات تجاریه‌یی اخلال چاره‌لرینه توسل ایتمکدن کری قالمایورلردی. جوار قوملری‌ده بو مسئله‌ده کندیلری قدر علاقه‌دار اولدقلرینه اقناع ایده‌رك فکرلرینه جلب ایتمکه چالیشیورلردی.

قسم اعظمی بش آلتی شهردن عبارت اولان بوتون سنه
بو کوچوك قراللقلر اکثریا هونلره اطاعت ایتمکه مجبور ایدیلر. ١٠٨
چونکه مقاومت ایده‌جك قدر قوتلری یوقدی. عینی سببدن
دولایی چینلیلرك حدتی و انتقامنی جلب ایدییورلردی. چین
ایمپراطورینك غربه کوندردیکی آدملری توقیف و قتل ایتدیرن
له‌ئولان Leou-lan لرك باشنه ایشته بو حال کلدی. چین ایمپراطوری قام‌مو
بو وقعه اوزرینه قوماندان چائوپونو Tchao-pou-nou یی یدی هائشو
یوز سواری ایله اونلری تأدیبه کوندردی.

له‌ئولانلرك لوپ کولی ساحلنده کائن اولان پایتختلری ضبط اولوندی. قراللری اولدیرلدی. اورادن ایغورلرك مملکتنه کچیله‌رك اونلرك عسکرلری‌ده پریشان ایدیلدی. له‌ئولانلرك چینلیلره خراجکذار اولدقلرینی هونلر خبر آلنجه درحال براردو طوپلایه‌رق بو الکایه کیردیلر. یکی قرال، اولادلرندن برینی
رهینه اولمق اوزره تانژونك نزدینه کوندرمکه مجبور اولدی. دیکر سوقی
براوغلی چینلیلر طرفندن آلنمشدی. چینلیلردن‌ده قورقیوردی.

قام‌مو چینلیلر شرقده کیزینه‌قدر بوتون قوزه قطعه‌سنی تحت تسخیرلرینه آلمشلردی .

تانژو چینه دفعات ایله صلح تکلیفنده بولونمشدی . فقط چینلیلر بویوك اوغلنی رهینه اوله‌رق کوندرمسنی طلب ایدیورلردی . تانژو بوکا هیچ بر وجهله موافقت ایتمدی . بونك اسکی معاهده‌نامه‌لره مغایر اولدیغنی سویلدی . چونکه وقتیله چینلیلر هونلرك آقین ایتملرینك اوکنی آلمق ایچون غایت قیمتدار هدیه‌لرله برابر بر پرنسس کوندریرلردی . تانژو بوصورتله حرکت ایتمکله صلح یاپمقدن زیاده چینلیلردن پاره و هدیه قوپارمق فکرنده ایدی . اوزمان ، نزدنده چین سفیری بولونان وام‌ئو Vam-ou یه صلح عقد ایتمك ایچون بالذات ایمپراطورك سراینه کیتمك فکرنده اولدیغنی سویلیوردی . وام‌ئو بونی ایمپراطوره بیلدیردی . ایمپراطور تانژوی مسافر ایتمك ایچون سی‌غان‌فوده همان محتشم بر سرای حاضرلاتدی . فقط تصادفاً عین زمانده هونلرك سفیری خسته‌لانه‌رق چینلیلرك تداویسنه واعتناسنه رغماً وفات ایتدی . ایمپراطور بو سفیرك نعشنی تاتارستانه نقل ایتدیردی وتانژویه بویوك هدیه‌لر یوللادی . تانژو ، کندی سفیرینك اتلاف ایدیلدیکنی ظن ایتدی یاخود بویله ظن ایدیور کبی کوروندی . چین مرخصنی اسیر اوله‌رق توقیف ایتدی . اووقته‌قدر وام‌ئو ، هون ایمپراطورلغی ولی‌عهدینی چینه اعزامه موفق اولامامش اولدیغی ایچون هونلرك برشیدن

سنه اندیشه‌لری یوقدی . اونك ایچون چین حدودینه آقینلره
١٠٧ باشلادیلر. بوده ایمپراطوری اورتوس الکاسنده بر اردوگاه
تأسیس ایله ایچنه عسکر اقامه‌سنه مجبور ایتدی .

سنه بو یکی عساکر هونلرك چین طرفلرینه تجاوزلرینی بی‌فائده
١٠٥ بر حاله کتیردی . چینه آقین یاپمقله بر فائده تأمین ایتمکدن
عاجز قالان بوقوملر سلاحلرینی اوسیونلره چویردیلر. بونلره
چینلیلرله مناسبتلرندن دولایی دشمن نظریله باقیورلردی .
هونلردن قورقان اوسیونلر درحال چینك تحت حمایه‌سنه کیرمکه
و اونلرله معاهده عقدایتمکه طالب اولدیلر. یالکز قراللرینك
بر چین پرنسسی ایله تزوجنی شرط قویدیلر . بو آرزولری
اسعاف ایدیلدی . فقط معاهده عقد ایدیلیر ایدیلمز تاثزو
اوسیون حکمدارینی کندی قیزلرندن بریله تزوجه اجبار ایتدی .
هونلر اوزمان تاتارستانده بویله هر آرزولرینی یاپدیره‌جق قدر
اطرافه قورقو صالمشلردی . چین پرنسسی بو قدر اوزاق ،
بوقدر باربار بر مملکتده بولونمقدن دولایی صوك درجه‌ده
مأیوس ایدی. جان صیقینتیسنی کچیرمك ایچون بعض کوزل شعر
هانشو یازمقله مشغول اولوردی. بو شعرلرده کندی فلاکتنی تصویر
ایتمشدر. مورخلرك قید ایتدکلری شعرلردن برینك ترجمه‌سی
بروجه آتیدر :

« عائلهم بنی قوجه‌یه ویردی . اوزاق بر مملکتده اقامته
مجبور ایتدی. بوراده سرایم سفیلانه چادرلردن عبارت. قازیقلر

بونك ديوارلريني تشكيل ايدييور. بوتون يديكم شي چيك ات .
ايچديكم‌ده آيران. آه سوكيلي وطن . دائماسني دوشونيورم.
قلبم التيام بولماز بر ياره آلدى. آه بر قوش اولسه‌ايدم‌ده سكا
اوچسه‌ايدم سوكيلي وطن ! »

قام‌مو عيني سنه تانژو اوغوئه‌يي اون سنه‌لك برسلطنتدن صوكره
سوقى وفات ايتدى. اوغلى اوسوليو Ou-su-liu يرينه كچدى. كنج
اولديغى ايچون اولح‌تانژو Ulh-Tanjou يعنى‌چوجوق تانژو
لقبنى ويرديلر . تخته چيقار چيقماز يوقاريده بحث ايتديكمز
هون سفيرينك نعشنى ايصاله مأمور اولان چين مرخصنى اعاده
ايتدى . اوچ سنه‌دن برى تاتارستانده موقوف بولونيوردى .
شمال غربى طرفلرنده براقامتكاه انتخاب ايتدى. شرق خديوى
تاتوم‌فو الكاسنده يون‌چوم Yun-Tchum ده اقامه ايلدى .
غرب خديوى ده‌قان‌چه‌ئو و ـ وچه‌ئو طرفلرنده اقامت ايديوردى .

سوقى هون سراينده وقوعه كان تبدلاتدن خبردار اولان چين
ايمپراطورى بيان تعزيت ايچون تاتارستانه ايكى سفير كوندردى.
بونك برى يكى تانژويه ديكرى غرب قرالنه كيديوردى. بونوع
مراسمده غرب قرالنه سفير كوندرمك مراسمه مغايرايدى. فقط
ايمپراطور بوقوماندانه‌قارشى تانژوده برشبهه‌اوياندرمق وبوصورتله
آرالرينه نفاق‌دوشورملك فكرنده‌ايدى . فى الحقيقه بومعامله‌دن
قيزان تانژو چين سفيرلرينى توقيف ايتديردى. چين ايمپراطورى‌ده
سوقى سراينده بولونان هون سفيرلرينه قارشى عينى معامله‌يى تطبيق

قام مو ايتدی. ایمپراطورك تصوراتی طبق بكلندیكی كبی نتیجه لرویردی.
لیه تای قیسو تانژو سرایی تذبذبات ایچنده قالدی. كنج و كندیسنی تبعه سنه
سنه سه‌ودیرمك قابلیتنی حائز اولان بو جنكاور حكمدار اتخاذ
١٠٤ ایتدیكی خط حركتله برچوق غیر ممنونلر پیدا ایتدی. چینلیلر بو عدم
ممنونیتی كیزلیجه ادامه ایدییورلری. بعض كیمسه‌لر تانژویی
قتل ایتمك تصورنده ایدیلر. فقط تاتارستانده دایانه بیلمك ایچون
كافی قوتدن محروم اولان متشبثلر بو حركتدن صوكره تحت امنیتده
بولونه بیله جكلری بر یر آرایورلردی. چین پك اوزاق كورونیوردی.
تام وقتنده چینك كندیلرینه یاردیم ایده بیله جكنی امید ایتمیورلردی.
عزملرینه مانع اولان سببی ایمپراطوره بیلدیردیلر. بونك اوزرینه
ایمپراطور اورتوس وهوام الكالرینك شمالنده، چینلیلره اطاعت
ایتمك ایسته‌یه‌جك هونلره التجا كاه تشكیل ایتمك اوزره برشهر بنا
سنه ایتدیردی. بوكا شه‌ئوقیانغ‌چیم Cheou-kiang-tchim یعنی
١٠٣ «عرض انقیاد ایدنلرك قبول ایدلدكلری شهر» نامی ویریلدی.
سوقی فقط بو موقعده تانژونك پایتختندن پك اوزاق اولدیغی جهتله
سوقی ایمپراطور تاتارستانه چائوپونو Tchao-pou-nou قوماندانسنده
یكرمی بیك كیشی كوندردی. بوقوماندان شمال غربی یه دوغرو
اورتوس الكاسی یولنی طوتدی. تقریباً ایكی بیك لی مسافه‌ده
تاتارستانه كیردی. سون قی شان Sun-ki-chan داغنه قدر
ایلریله‌دی. ظن ایدییورم كه بو داغ بویوك چولی كچدكدن
صوكره ایرتیش نهری منصبلری جنوبنده قامول جوارنده نهایت

بولان سلسلهٔ جباله داخلدر. چین ایمپراطورینك بو احتیاطلرینه
رغماً سوءقصد ترتیبی تانژو علیهنده هیچ بر نتیجه حاصل ایتمدی.
وقعه‌دن خبردار اولان تانژو سوءقصد مرتبلرندن اول حرکت
ایتمکه زمان بولمشدی . بونلرك رئیسلرینی اولدیرتدی. صوکره
سکسان بیکه بالغ اولان غرب عساکرینك باشنه کچه‌رك چینلیلره
قارشی یورودی. هوآم نهرینك شمالنده شه‌ئوقیام چینغ قربنده لیه‌تای قیسو
اونلره تصادف ایتدی ، هر طرفدن قوشاتدی. چین قوماندانی
تخلیص نفس ایچون بر نهردن کچرکن یاقه‌لاندی. بوتون عسکری
پریشان ایدیلدی . تانژو شه‌ئوقیام چینغ قاپیلرینه دایاندی. فقط
بوشهری ضبطه موفق اولامادیغی ایچون چین حدودینه آقینلر
یاپمقله اکتفا ایتدی، صوکره کری چکیلدی. ایرته‌سی سنه تکرار
کله‌رك بو شهری محاصره ایتدی. مبتلا اولدیغی برخسته‌لقدن
وفات ایتدیکی جهتله بومهم شهر هونلرك النه دوشمکدن قورتولدی. سنه
بوحکمدار آنجق اوچ سنه سلطنت سورمشدی. اوغلی تاتارستان ۱۰۲
تاجنك آغیرلغنی قالدیرامایه‌جق قدر کوچوك اولدیغی ،
چینلیلره مقاومت کوستره‌بیله‌جك برحکمداره احتیاج بولوندیغی
ایچون هونلر بونك یرینه اسکی تانژو اوغوئه‌یی‌نك برادری
و صوك تانژونك عموجه‌سی اولان غرب خدیوینی تختە
چیقاردیلر ؛ قیولی هو تانژو Kiu-li-hou نامنی ویردیلر.

چین ایمپراطوری ، یکی تانژونك تشبثاتنه قارشی تحت
امنیتده بولونمق ایچون ین‌غان‌فونك شمال غربیسنده بر چوق

قلعه‌لر بنا ایتدیردی . بونلر تاتارستانده سوپونور کولنه قدر سوثی
برنوع سلسله تشکیل ایدییورلردی. فقط بوقلعه‌لرك ایچنه عسكر قام‌مو
اقامه ایتمش اولمقله برابر بونلر اوسنه هونلرك تاتوم فوطریقیله چینه
دخول ایتمه‌لرینه و برچوق تخریبات ایقاع ایلمه‌لرینه ، قادین
ارکاك برچوق اسیر آلمالرینه وبوقوله‌لری ییقمالرینه مانع
اولامادیلر . قانچه‌ئو طریقیله چینه کیرن دیکر بر هون قولی
عینی موفقیتی احراز ایده‌مدی . چین عسکری بونلری طرد
ایتدیلر. آلدقلری غنائمی براقه‌رق برچوق ضایعات ایله عودته
مجبور قالدیلر. هونلر کاشغر ایله باقتریان آراسنده یعنی سه‌یرام سنه
جوارلرنده کائن اولان تائوآن الکاسنه لی‌قوآم‌لی Li-kuam-li ۱۰۱
قوماندا سنده کوندرلمش اولان یوزبیك کشیلك برچین اردوسنه
تعرضاتده بولوندیلر . بوتائوآن اولکه‌سنك بارکیرلریله مشهور
اولدیغنی ، تریرینه کندیلرندن قان آقدیغنی ، بوندن دولایی
چینلیلرك اوحیوانلره سما بارکیرلری نامنی ویردکلرینی یوقاریده
سویله‌مشدم . ایمپراطور ووتی بومملکته مبالغ عظیمه ایله [۱] هانشو
برسفیر کوندره‌رك اوبارکیرلردن صاتون آلمق ایسته‌مشدی .
فقط تائوآن قرالی چینلیلرك هجوموندن قورقمایه‌جق درجه‌ده
چیندن اوزاق اولدیغی ایچون سفیری اولدیرمش ، برابرنده
اولان پاره‌لری ضبط ایتمشدی. اوزاقلغه هیچ اهمیت ویرمه‌ین
ووتی بوصوك سنه‌لرده بوحرکتك انتقامنی آلمغه قرار ویردی،

[۱] مورخلر بیك آلتون سکه بر آلتون بارکیر دیورلر .

لی قوآمی سوق ایتدی . بوقوماندان تائو آن الکاسنده درت سنه محاربانده بولوندی . فقط احتمالکه قراللرینك سببیله بو مصائبه کرفتار اولمش اولان اهالی قرال علیهنده عصیان ایده رك اونی اولدیرمسه لر و چینلیلره اوچ بیك جیفت بار کیر و یرمسه لردی هیچ برشیئه موفق اولامایه جقدی . لی قوآم لی چینه لوپ کولی

هانشو قربنده له ئولان الکاسی طریقیله عودت ایدرکن هونلر قارشیسنه چیقدیلر . چینلیلری پك تعجیز ایتدیلر . له ئولان قرالنی ایسه چینلیلردن زیاده ازعاج ایلدیلر . اجنبی اردولرینك ، کوچوك الکاسنه کیرمه لرینه کندی قوتیله ممانعت ایده مه ین ، بیطرفلغنی اداره دن عاجز بولنان ، ایکی قوتلی ایمپراطورلق آراسنده صلح وسکون ایچنده یاشایه مایان قرال چینلیلردن اراضی ایسته یه رك تبعه سیله کیدوب اوراده ساکن اولمقدن باشقه یاپه جق برچاره کورهمدی .

سوقی عینی زمانده تانژوشه ئوقیام چینغ شهرینه دوغرو یورویه رك اونی محاصره ایتدی . فقط چوق کچمه دن ، برسنه لك برحکومتدن صوکره وفات ایتدی . یرینه برادری تسیه تی هه ئو تانژو Teie-ti-heou کچدی .

سه یرام الکاسنك فتحندن صوکره بوتون شرقی آسیا اقوامی ایچون پك قورقوله جق برحاله کلمش اولان چینلیلرك هونلره هجومندن یکی تانژو اندیشه ایدییوردی . بن کیمم ؟ دییوردی . چین ایمپراطوری قدر ذی شوکت بر ایمپراطورك

قام مو لیه تای قیسو یوزینه باقمغه ناصل جسارت ایده بیلیرم ؟ ایشته بوملاحظه یه

مبنی ، چینلیلرك دوستلغنی قازانمق ایچون ایمپراطوره هدیه‌لر
تقدیم ایتدی . تاتارستانده موقوف طوتولان بوتون چینلیلری
سنه
صالیویردی. دیکر طرفدن چین ایمپراطوری‌ده تانژو حقنده
١٠٠
برچوق ستایشلرده بولندقدن صوکره چینده موقوف بولوندیریلان
هون سفیرلرینی سووو Sou-vou طریقیله تاتارستانه کوندردی.
اونلرله تانژویه برچوق هدیه‌لر یوللادی . فقط صلح آرزو
ایدرکبی کورونمش اولان تانژو بوهدیه‌لری اوقدر مغرورانه
قبول ایتدی و چینلیلره اوقدر محقرانه معامله ایلدی که
قام‌مو
چوق کچمه‌دن مخاصمات باشلادی . بونك باشلیجه سببی چین
سفیرلری اولدیغی سویله‌نیور . بونلر تانژونك سراینده ایکن
وقتیله هونلره تبعیت ایتمش اولان اسکی چین قوماندانی غوئه‌یی‌لیو
Goei-liu یی بعض کیمسه‌لر اولدیرمك ایستدیلر . صوکره
تانژونك آناسنی قاچیره‌رق چینه کچه‌جکلردی . غوئه‌یی‌لیو ،
تیم‌لیم Tim-lim اولکاسنه قرال اولمشدی . بوالکا قاپچاغك
شمالنده ، ایرتیش نهرینه دوغرو سیبریا داخلنده‌در . غان‌سیه
نهرندن یدی بیك لی اوزاقده‌در . غان‌سیه نهرینك اوزمان
تانژویه مقر اولان یکی سه‌آ نهری اولدیغی ظن ایدیورم .
ون هیه‌ن
غوئه‌یی‌لیونك تانژو نزدنده چوق نفوذی واردی . دریلری
توم قائو
پك مقبول اولان قاره‌لرله صوسمورلرینی آولامقدن باشقه
برشیله مشغول اولمایان اهالی‌یی پك کوزل اداره ایدییوردی .
سوء قصدك مرتبلری کیملر اولدیغی تحقیق ایتدیلر . چین

سفيرلرندن برينك بو ايشده مدخلى اولديغنى آكلاديلر .
تانژو سفيرى اعدام ايتديرمك ايستهدى. اركاندن برى تانژويى
تسكينه موفق اولدى ، واونلرى عرض تبعيته دعوت ايتمكه
تانژويى تشويق ايتدى . هيئت سفارتك رئيسى اولان ووسو
Vou-sou صوك درجهده بريأس سوقيله كندى كنديسنى
قيليجيله اولديرمك ايستهدى. غوئهيى ليويه حكمدارينه قارشى
حرمتسزلك ايدهرك باربارلره عرض انقياد ايتمش اولديغندن
دولايى مؤاخذاتده بولوندى . كنديسنك تانژويه اطاعت ايتمك
ايستهمديكى چينده خبر آلينير آلنماز امداده قوشولهجغنى ،
بومحاربهنك هونلرى بهمهحال محو ايدهجكنى سويلدى .
بوصادق سفيرك جسارت ومتانتى تانژونك هيچ خوشنه كيتمدى.
آچيقده برچوقوره آتديردى . هيچ يهجك ويرديرمدى .
اورادہ قارلرى سوپروتولرله قاريشديرهرق يمكه مجبور اولدى.
برقاچ كون بويله ياشادى . تانژو نهايت بونى فوق العاده برآدم،
حتى بر معبود كبى تلقى ايدهرك شمالدهكيزينك يعنى پايقال
كولنك ياخود بونام ويريلن بويوك بر نهرك اوتهسنده خالى
بريره نقل ايتديردى . بوتون حياتجه اورادہ قالمغه كنديسنى
محكوم ايتديلر .

سنه ٩٩ بوسفيرہ ياپيلان بويله برمعامله بالضروره ايكى ملت آراسنده
انقطاع مناسباتى موجب اولدى . چينليلر اوتوز بيك عسكرله
قوماندان لىقوآملىيى كوندرديلر . قوآچهئو الكاسى طريقيله

تاتارستانه کیردی. قامول یاخود هامی جنوبنده کائن تیه‌ن‌شان
داغی قربنده غرب خدیوینی مغلوب ایتدی . تقریباً اون بیك
آدم اولدیردی . عودتده هونلر کندیسنی باصدیردیلر .
هرطرفنی قوشاتدیلر . اردوسنده ییه‌جك یوقدی . اوردو
آچلقدن محو اولمق اوزره ایدی. فقط بر ضابط غایت جسور
یوز عسکرله هون اردوسنی یارمغه تشبث ایتدی . لی‌قوآم‌لی
بوتون عسکریله آرقه‌سندن یورودی . هونلر چین ضابطنك
جسارتنه مقاومته امکان بولامادیلر. ضابط بو محاربه‌ده یکرمی
یاره آلمش،فقط اردویی قورتارمشدی . عینی زمانده‌لی‌قوآم‌لی‌نك ابه‌تای‌قیسو قام‌مو
طورونی اولان واقتدار ومزیتی سایه‌سنده اك یوکسك مرتبهٔ
عسکریه‌یی احراز ایدن لینغ Ling اسمنده دیکر بر قوماندان
باربارلرك آقینلرینی توقیف ایچون بش‌بیك عسکرله قوآچه‌ئو
طرفلرینه کوندرلمشدی . بوقوماندان تانژونك تا پایتختنه قدر
کیرمك ایچون ایمپراطوردن یکی بر پیاده قولی ایسته‌دی .
لوپوته Lo-pou-té نامنده بر قوماندانه لینغه رفاقت ایتمسی
امر اولندی . لینغك امری آلتنه کیرمك ایسته‌مه‌ین لوپوته
موسمك صوك بهار اولدیغی ، بوموسمده هون سواریلرینك
ه. چوق هم قوی بولوندقلرینی ، هونلره هجومه قالقمق بر
تهلکه تشکیل ایده‌جکنی ، بوسفری بهاره براقمق دها مناسب
اولاجغنی ایمپراطوره عرض‌ایتدی. چین‌قوماندنلری آراسنده‌کی
بو اختلاف هونلرك ایشنه یارادی . لوپوته سی‌هو Si-ho

(هوآم نهرينك غربنده كائن اولان الكالره بونام ويريلير) طريقيله هونلرك اوزرينه يورودى. قوماندان لينغ ده سوچه‌ئو شمالنده سوبونور كولى طريقيله تاتارستانه كيرييوردى . اوتوز بيك كشيلك بر اردو ايله شمالده سونقى شان Sun-ki-chan نامى ويريلن سلسلهٔ جباله قدر ايلريله‌دى . اوراده هونلرله اوفاق تفك بعض مصادمات وقوعه كلدى . بونلرده هونلر غائب ايتديلر. عمومى بر محاربه‌ده چينليلرك غلبه‌سندن قورقان تانژو چوق مقدارده عسكر طوپلادى . يكونى سكسان بيكه بالغ اوليوردى. لينغ ده دائما موفقيتله حربلر ياپدى . كيتدكجه جنوبه دوغرو چكيليوردى . بو مانوره تانژويه چينليلرك حدودا وزرنده بر پوصو حاضرلامش اولدقلرى و كنديسنى اورايه چكمك ايستدكلرى قورقوسنى ويرى . كرى چكيلمك تصورينه قالقمشدى . بو اثناده برچين ضابطى التجا ايده‌رك لينغك هيچ بر امداد آلمق اميدى اولماديغنى، بوتون اسلحه‌سنك، ياپيلرينك توكنديكنى خبرويردى. فى الحقيقه چينليلر تى‌هان‌شان Ti-han-chan داغى قربنده بر مصادمه‌ده بش يوز بيك يايدن زياده غائب ايتمشلردى . آرتق هيچ ياپيلرى قالمامشدى. تانژو غيرتنى تضعيف ايتدى. غائب ايتديكى برچوق عساكرى كوره‌رك ايچنى چكمكدن منع نفس ايده‌مه‌ين لينغ بقيه قالانلره ايستدكلرى كبى فرار ايتمه‌لرى ايچون مساعده ويردى. يالكز اونلره بر موعد تلاقى تعيين ايتدى . كنديسى ايسه

آرتق ایمپراطورك حضورینه چیقمغه جسارت ایده‌مدیکی ایچون
سوقی هونلره تسلیم اولدی. بوتون چین اردوسندن حدوده آنجق
هانشو درت یوز کشی عودت ایده‌بیلدی. تانژو بو قوماندانی کمال رعایتله قبول ایتدی. اوکا قیزلرندن برینی ویردی. دیکر برچین اردوسی‌ده ایغور الکاسنده مغلوب ایدیلدی. چین خدمتنه کچمش اولان برهون قوماندانی له‌ئولان عساکرینك قوماندانسنی درعهده ایتمشدی. چینلیلرکده ویردکلری عسکرله برابر ایغور الکاسنه کیرمشدی. تانژونك ایغورلره امداد ایچون کوندردیکی براردویه مغلوب اوله‌رق علی العجله چکیلمکه مجبوریت حس ایتدی.

سنه چینلیلر مؤخراً لی‌قوآمی مأمور ایتدکلری سفرلرده‌ده
۹۷ دها مسعود اولامدیلر. بو قوماندان یوز بیك پیاده و آلتمش
ون‌هیه‌ن بیك سواری ایله اورتوس الکاسی طرفندن تاتارستانه کیردی.
توم قائو لاپوته‌نامنده دیکر بر قوماندان‌ده اون بیك عسکرله کندیسنه
سوقی التحاق ایتدی. هان‌یوئه پیاده و سواری اوتوز بیك کشیلك
قام‌مو بر قوتله شنسی داخلنده ین‌غان‌فو طرفلرینه یورودی. غنائو Gnao ده بوقدر عسکرله شنسی داخلنده تایوئن‌قودن چیقدی. بو بویوك اردونك حرکتندن خبردار اولان هونلر قادینلرینی، چوجقلرینی، بوتون اشیالرینی تاتارستانده هوآم‌نهرینك و اورتوس الکاسنك شمالنده سه‌ئوشوئی نهرینك او بر طرفنه کوندردیلر. صوکره، تانژو، معیتنده یوزبیك عسکرله عینی نهرك جنوبنده

چینلیلری بکله‌دی. ایکی کون محاربه ایتدیلر. له‌قو آملی ضایعات
ایله‌رجعته مجبور اولدی. تایوئن‌قو طریقنی اختیار ایتمش اولان
هان یوئه‌ده شرق خدیوی ایله‌محاربه‌دن صوکره عودت ایتدی.
هونلر بو موفقیاتی قوماندان لینغك ویردیکی معلوماته مدیون
ایدیلر. بو خیانتدن دولایی چین ایمپراطوری بو قوماندانك
بوتون افرادعائله‌سنی قتل ایتدیردی. تانژو بو فلاکتدن اونی
تسلیه ایچون عشیرت رئیسی اعلان ایتدی. برقاچ سنه صوکره
تانژو وفات ایتدی. بش سنه حکومت سورمشدی.

سنه ٩٦

ایکی اوغلی قالمشدی. بویوکی شرق خدیوی عنوانني حائزدی.
ایکنجیسی صول طرف اردوسنك یعنی شرق جهتنك باش قوماندانی
ایدی. پدری اولدیکی وقت بویوك اوغلی سرایده دکلدی.
تخته اونك کچمه‌سی اولدن تقرر ایتمش ایسه‌ده کندیسنی تهلکه‌لی
صورتده خسته ظن ایدن اکابر ملت کوچوك قارداشنی تخته
چیقاردیلر. ایمپراطور اولمغه حقی بولنمقله برابر، برادرینك
بو غصب معامله‌سنی مدافعه ایچون حیاتنه قصد ایتمه‌سندن
قورقان شرق خدیوی میدانه چیقمغه جسارت ایده‌مدی.
پدرینك ولی‌عهد اولمق اوزره کندیسنی کوسترمش اولدیغی
ادعاسنی ایلری‌یه سوره‌مدی. یکی تانژو برادرینك قورقولرندن
خبردار اولونجه تختی کندیسنه براقمغه حاضر اولدیغنی سویلدی.
منتظم ومدنی برملتده بیله نادر کورولن بو فضیلت هونلر کبی
یاربار بر ملتده بوتون بوتون شایان تقدیر و نادر بر کیفیتدر.

قام‌مو
لیه‌تای قیسو

ایکی قاردش تختی برbirلرینه تکلیف ایدوب قارشیلقلی نازلانديلر. بویوك قاردش احوال صحیه‌سنك عدم مساعده‌سندن بحث ايديیوردی . كوچوك قاردش ایسه آنجق بویوك برادرينك وفاتندن صوكره مشروع صورتده حكمران اولابيله‌جكنی سويليیوردی. تاريخده برمثالنه دها تصادف اولونمايان بوغريب مناقشه هرايكی شهزاده ايچون ده موجب افتخار اوله‌جق بر صورتده نتيجه‌لندی . كوچوك قاردش تختدن اينه‌رك بويوك برادرينی تخته چيقمغه اجبارايتدی. بويوك قاردش هولوقوتانژو Hou-lo-kou نامنی آلدی و برادرينه شرق خديولكی مقامنی ويردی .

تانژولرك ايمپراطورلغی چينك شمالنده بولونان داغلرله محاط اولمق وغرب طرفنده ايرتيش نهری حدود تشكيل ايتمكله برابر كوچوك بخاراقطعه‌سنه يعنی ايغور، هاراشار Haraschar الكالرينه وجوار قراللقلره صيق صيق آقينلر ياپمش اولان هونلر اوراده‌ده بردرجه‌يه‌قدر صاحب نفوذايديلر. بوحواليده حكمران اولان كوچوك قراللر اونلره تابع بولونيورلردی . اوراده يرلشمش اولان چينليلر پك قوتلی اولمادقلری زمان هونلر بوقراللری خلع ايدرلر و ايسته‌دكلرينی تخته چيقاريرلردی .

ليه‌تای قيسو تسيه‌ن‌هانشو سنه ٩١ بوتانژونك دردنجی سنهٔ سلطنتنده لهٔولان قرالی أولدی. بومملكت اهاليسی چينليلردن، رهينه صفتيله محافظه ايتدكلری شهزاده‌يی ايسته‌ديلر. چين سرايی، ايمپراطورك بوكنج شهزاده‌يی پك چوق

سه‌ودیکی بهانه‌سیله عزیمتنه راضی اولمادی. تانژو، له‌ئولانلره بر قرال نصب ایچون بو فرصتدن استفاده ایتدی. کندی سراینده رهینه صفتیله بولونان دیکر شهزاده‌یی اورایه یوللادی.

ایکی سنه صوکره چین ایله تکرار محاربه باشلادی. تانژونك عساکری پائوغان‌چه‌ئو الکاسنه و شنسی ولایتنك شمالنده ین‌غان‌فو طرفلرینه کیردیلر. بورالرده، بالخاصه بوصولك ولایتده بر چوق آقینلر یاپدیلر. سوچه‌ئو الکاسی‌ده یغما ایتدیلر. اورادن بر طاقم قوماندانلر ویك چوق چینلی اسیر آلدیلر. چین ایمپراطوری بو ولایتلرك امدادینه یتمش بیك کشیلك بر اردو ایله قوماندان لی‌قوآم‌لی‌یی سوق ایتدی. بونلر ین‌غان‌فو الکاسی طریقیله یوله چیقدیلر. شام‌قیه‌ئو Cham-kieou نامنده دیکر بر قوماندان‌ده اوتوز بیك عسکرله هه‌آمك غربنده کائن الکایه دوغرو یورودی. قوماندان مام‌توم Mam-tum ایسه قرق بیك عسکرله سوچه‌ئو طرفندن ایلروله‌یوردی. چینلیلرك حرکتندن خبردار اولان تانژو بوتون اشیاسنی چی‌قیوشوی‌نهری جوارنده چائوسین‌چینغ Tchao-sin-tching شهرینك شمالنه نقل ایتدیردی. غرب خدیوی آلتی یدی بیك کشی ایله سیه‌ئوشوی نهرینی کچدی، ته‌ئوهیه‌ن‌شان داغنده موقع طوتدی. تانژو ایسه الکایی عسکری آله‌رق قوتسیه‌شوی نهرینك او بر طرفنه چکیلدی. چین جنرالی شام‌قیه‌ئو، تانژویه یتیشمك ایچون بیهوده یره اوغراشدی. دیکر طرفدن هونلر،

سنه ٩٠ قام‌مو سوقی

سوقی

مغلوبیتدن صوکره کندیلرینه عرض تبعیت ایتمش اولان چین جنرالی لینغ یاخود لی لینغ ی اوتوز بیك عسکر ایله چین اردوسنه قارشی کوندرمشلردی. ایکی اردو سان ق شان داغنده قارشیلاشدیلر. دوقوز کون محاربه ایتدیلر. چینلیلر برچوق غیرتدن صوکره هون اردوسنك صفلرینی بوزمغه موفق اوله‌رق اونلری رجعتده مضطر براقدیلر. برچوق هون اتلاف ایتدیلر. یوقوشوی نهرینه قدر ایلریله‌دیلر. هیچ بر موفقیت احراز ایده‌مین هونلر بونك اوزرینه کری چکیلمك قرارینی ویردیلر. مانتوم قوماندانسنده‌کی چین اردوسی قامولك و تورفانك شمالنده کوك یاخود تیه‌ن شان داغنه قدر ایلریله‌مشدی. اوراده یکرمی بیك هون سواریسنه تصادف ایتدی. بونلر چینلیلری قوتلی کورنجه مصادمه‌یه جسارت ایده‌مدیلر. اوزمان هونلرك متفق بولونان ایغورلر چینلیلرك تکمیل حدت و خصومتلرینه معروض قالدیلر. اللرینه دوشه‌جك چین اسیرلرینی قاچیرمق ایچون پوصو قورمشلردی. بو محاربه‌یه اشتراك ایتدکلرینه بك نادم اولدیلر. قوماندان مان توم یاخود بعض مورخلره نظراً ماتو، ایغورلرك الکاسنك شمالندن کچدکدن صوکره له‌ئولان ولوپ کولی جوارنده‌کی سائر الکالرعسا کرینه ایغور شهرلرینه، قرارکاهلرینه هجوم امرینی ویردی و اونلری تماميله چینك تحت تسخیرینه آلدی.

ون هیه‌ن
توم قائو
هانشو
لیه‌تای قیسو

بوتون بو اردولر بویوك تاتارستانه مختلف طرفلردن داخل اولمش اولان عسا کرك برر بویوك قوللرندن عبارت ایدیلر.

قام‌مو

لی‌قوآم‌لی نك قوماندا ایتدیکی بویوك اردوده ایلریله‌مشدی . هونلر بش بیك سواری تفریق ایتمشلر، باشنه کندی ملتلرندن برقوماندن ایله سیبریا طرفنده قوماندا ایدن چینلی غوئه‌یی‌لیونی قویمشلردی . بونلر چینلیلره هجوم مقصدیله قویام قیوشان داغنه قدر ایلریله‌دیلر. فقط جنرال لی‌قوآم‌لی نك قارشی‌یوللامش اولدیغی ایکی بیك اجنبی سواریسنه مغلوب اولدیلر . چینلیلر هونلری فان‌فو جین‌چیم Fan-fou-gin-tchim شهرینه قدر تعقیب ایتدیلر . وقتیله هونلر طرفندن مغلوب ایدیلن برچین قوماندانك زوجه‌سی بوشهری تاتارستانده بنا ایتدیرمشدی. چین‌قوماندانی اوردوسنك بقیه‌سیله اوزمان بورایه چکیلمشدی. هونلر چین اردوسنی بوموقعده بکله‌مکه جسارت ایده‌میه‌رك دها شماله دوغرو قاچدیلر . اوصورتده‌که چین عساکری چی‌قیوشوبی نهرینك اوته‌لرینه‌قدر ایلریله‌دی. لی‌قوآم‌لی یکرمی بیك عسکر سوق ایتدی. بونلر بو نهردن برکونلك مسافه‌ده عینی مقدارده سواری‌یه قوماندا ایدن هونلرك شرق بویوك قوماندانه مصادف اولدیلر . بوتون کون محاربه ایدیلدی . هونلر برچوق ضایعات ویردیلر. باشلیجه قوماندانلردن بری‌ده تلف اولدی. چینلر سوسیه‌ئو الکاسنده ین‌جن‌شان داغنه [١] عودت ایتدیلر . بوداغ قوم‌چونك شمالنده کائن اولمق وآلتای داغلرینه ایرتیش نهرینك شمالنده برلشن داغلره‌داخل بولونمق

هانشو
ون هیه‌ن
توم‌قائو
لیه‌تای‌قیسو

ته‌توم‌چی

هانشو

[١] بوداغ چین حدودلرندن اوچ بیك لی اوزاقده‌تاتا الکاسنده کائندر.

ایجاب ایدر. چینلیلر بو یوك چول ایچنده بوقدر اوزون، بوقدر یوروجی بو حرکتده سلیقنغا و اورغون نهرلرینه قدر ایلریله مشلر کبی کورونیور تانژو آرتق چین اردوسی اوزرینه هجوم وقتی کلمش اولدیغنه حکم ایتدی. اللی بیك عسکرله چینلیلره یاقلاشدی. کیجه لین چینلیلرك اطرافنده درین بر هندك قازدیردی. صوکره بردن بره هجوم و پریشان ایتدی. چینلیلر راست کله قاچدیلر. قوماندان لی قوآم لی بلاقید وشرط تسلیم اولمغه مجبور اولدی.

ایشته چینلیلرجه برچوق انسان ضایعاتی انتاج ایدن بو محاربه بوصورتله نهایت بولدی. آرتق چینده یکی اردو طوپلامق طریقی اختیار ایدیلمدی. دیکر طرفدن، تانژوده صلح آرزو ایتدیکی ایچون چینه سفیرلر کوندردی. سفیرلر عودت ایتدیکی زمان اونلره رفاقت ایدن وچین ایمپراطورینك امرلرینی حامل بولونان قوماندانلرله تانژو کوروشدی. بو بر مناقشه ومجادله‌دن عبارت اولدی. فکرلر بوتون بوتون قیزیشدی. تانژو چین ایمپراطورلغی کبی ایچنده عدالت، فضلیت و نزاکت حکمران اولان بویوك برقرالقده ولی عهد سلطنتك عصیان ایتمسنه حیرت ایتدیکنی سویلیوردی. چینلیلر بونی انکار ایده‌میورلردی. فقط ولی عهدك قباحتلی اولدیغندن طولایی اعدام ایدیلمش اولدیغنی آکلاتیورلردی. ایمپراطور اوغلنه جزا یاپان بر پدر مقامنده ایدی. چینلیلر، بو حرکتله مه‌ته تانژونك خط حرکتنی مقایسه ایده‌رك، اوندن چوق فرقلی اولدیغنی، چونکه مه‌ته تانژو

پدرینی اولدردکدن صوکره اوکی والده‌سیله تزوج ایتدیکنی ، بو حرکتك ایسه بر انساندن زیاده بر حیوانه یاقیشه‌جغنی ایلری یه سوریورلردی . هیچ لزومی اولمایان بو مباحثه‌لر دها دوغروسی مؤاخذه‌لر تانژونك جانی صیقدی . چین سفیرلرینی توقیف ایتدیردی . اوچ سنه محبوس طوتدی .

لیه‌تای قیسو هانشو

چین جنرالی لی قوآم لی ، تانژو نزدنده اوقدر حائز اعتبار ایدی که بر چوق هون اکابری حتی غوئه‌یی لیو بیله بونی قیصقاندیلر وچین جنرالنی محو ایتمك چاره‌سنی آرامغه باشلادیلر . تانژونك والده‌سی تهلکه‌لی صورتده خسته ایدی . اعادهٔ صحتی ایچون کاهنلره مراجعت ایتدیلر . بونلر اسکی تانژولرك ارواحی خلاف اصول اوله‌رق اسرا قربان ایدیلمدیکندن دولایی قیزمش اولدقلری جوابنی ویردیلر . لی قوآم لی نك دشمنلری طرفندن ترتیب ومملکتك راهبی طرفندن اعلان ایدیلن بو سوزلر هونلری غلیانه کتیردی . لی قوآم لی توقیف اولنه‌رق قربان ایدلدی . فقط بر آز صوکره آیلرجه مدت اوقدر چوق مقدارده قار یاغدی که مواشینك قسم اعظمی تلف اولدی . تخملر فیلیزله‌نه‌مدی . برچوق کیشی وفات ایتدی . لی قوآم لی نك قربان

سنه ۸۵

ایدیلمه‌سی بوفلاکته سببیت ویرمش اولماسندن قورقان تانژو چینلیلرله صلحه طالب اولدی ایسه‌ده وفاتی بوکا مانع اولدی .

هولوقونك کوچوك یاشده بر اوغلی واردی . تبعه‌سنك منفعتی نامنه بونی تختدن محروم ایده‌رك کنج شهزاده‌نك عموجه‌سنی

و کندیسنك برادرینی [١] ولی عهد اعلان ایلمشدی . فقط غوئه‌یی‌ده داخل اولمق اوزره اکابر ملت کنج شهزاده‌یه مربوط ایدیلر . والده‌سی ایمپراطوریچه‌ده کندیلرینه یاردیم ایدییوردی. ایمپراطوریچه، تانژونك برادرینی قتل ایچون آدملر کوندرمشدی. بو اکابر طوپلاندیلر . تانژونك وفاتی بر مدت کیزلی طوتولدی . مقصد بر فرقه تشکیل ایده‌رك کیتدکجه قوتلنمك و متوفا ایمپراطورك وصیتنی اجرا ایتمه‌مکدی . بر ضیافتده بوتون بو رؤسا تانژونك اوغلنی تانژو اعلان ایتمکه عهد ومیثاق ایتدیلر . چوجوغه هوین‌تی تانژو Ho-yen-ti نامی ویریلدی . بو حرکتی تصویب ایتمه‌ین دیکر اکابر اولا بوتون تبعه‌لریله چینه چکیلمکی دوشونمشلردی. فقط بو اوزاق مملکته چابق وتهلکه‌سزجه واصل اولامامق قورقوسیله هون ایمپراطورلغنك غربنده کائن اولان اوسیونلره التجا ایتمکه قرارویردیلر. اورایه کیتدکدن‌صوکره یکی‌تانژویه اعلان‌حرب ایتمك فکرنده ایدیلر. بر عشیرت رئیسی بونلره خیانت ایتدی. تانژویه مسئله‌یی خبر ویردی . تانژو ایسه اونلرك فرارندن کندیسنك مسئول طوتوله‌جغنی بیان ایله بو تصورلرینه مانع اولماسنی امر ایتدی . بو تدبیر عصیانی تسکین ایتمك شویله دورسون بالعکس غیر ممنونلرك مقدارینی چوغالتدی . بونك

هانشو
قام‌مو

[١] تسیه‌تی‌هه‌ئونك اوغلی ایدی و غرب قولی والی مقامنی حائز بولنیوردی .

اوزرینه بو عشیرت رئیسی ایله بوتون تبعه‌سی تانژویه درین بر خصومت باغلادیلر. هون ایمپراطورلغی اسکی شوکت وعظمتنی چوق غائب ایتمکه باشلادی. بوتون بو نفاقلر هون ایمپراطورلغی غیر محسوس صورتده محو وخرابی‌یه سوروکله‌یوردی.

قام‌مو هانشو سنه ۸۳

تانژو تخته چیقار چیقماز چینلیلرله صلح عقد ایتمك تصورینه دوشمشدی. فقط براز صوکره بو نیتدن واز کچه‌رك تاتوم‌فو ولایتنه عسکر کوندردی، اوراده بعض منافع استحصال ایتدی. بو تلون تانژونك کنجلکنك بر نتیجهٔ طبیعیه‌سی ایدی. حکومتده ضعیف ایدی. بوتون حکم ونفوذی النده بولوندیران والده‌سی اکابر ملتك تأمین حرمتنه موفق اولامامشدی. هون ایمپراطورلغی ایچنده برچوق فاریشیقلق واردی. چینلیلر بوندن بالاستفاده هونلره موفقیتله هجوم ایده‌بیلیرلردی. هونلر بوندن قورقیورلردی. غوئه‌یی‌لیو، تانژویه قویولر قازدیره‌رق بر شهر بنا ایتدیرمك و هجوم تقدیرنده لازم ولان ارزاق و ذخائری اورالره ادخار ایتمك توصیه‌سنده بولوندی. بو شهرك محافظه‌سی تسینلره تودیع اوله‌جقدی. تسینلر وقتیله تاتارستانه کچه‌رك اوراده نسللرینی محافظه ایتمش اولان چینلیلردی. بو توصیه اوزرینه یوزلرجه قویو قازیلدی. اورمانلردن بر چوق آغاج کسیلدی. فقط بونلر دها بیتمه‌دن بو تصوردن واز کچیلدی. چینلیلر بورالرینی ضبط ایده‌جك اولورسه کندیلرینه ارزاق تأمین ایدیلمش اولاجغی، بویوزدن هونلره دها چوق ایقاع مضرته

قادر بر حاله کله جکلری دوشونولدی. مملکتده دها اوزون مدت
قالمالرینه امکان حاصل اولاجقدی. بونك ایچون، صلح عقدی
تصور ایدیلدی. قولایلقله عقد صلحه موفق اولمق ایچون تانژو
محارباتده اسیر آلنمش اولان چین قوماندانلرینی چینه کوندردی.
یوقاریده بحث ایتدیکمز مشهور سوووده بو میانده ایدی.
الك ظالمانه اضطرابلره، الك مدهش سفالتلره قهرمانانه بر جسارت
ایله تحمل کوسترمشدی. سیبریا حدودنده کوندریلدیکی منفاده
اولادیغی فاره‌لر، طوپلادیغی میوه‌لرله تغذی ایتمشدی. هونلرك
خدمتنده بولونان بعض چین قوماندانلری اونی تسلیمه ایچون بیهوده
قام مو یره اوغراشمشلردی. وو سودائما حکمدارینی، وطننی دوشونیور،
بر ناظرك، حکمدارینه بر اوغلك باباسنه خدمتی کبی خدمت
ایتمه‌سی لازم کلدیکنی سویلیوردی. ایمپراطور ووتی نك وفاتی
خبر آلدیغی وقت جنوب طرفنه دونه‌رك کوز یاشلری دوکدی.
اون دوقوز سنه اسارتده قالدی.

سنه هونلر بو اسیرلری تخلیه ایتمکله چین ایله عقد صلح ایتمك
٨٠ املنده ایدیلر. فقط بوکا رغماً یکرمی بیك سواری احضار
ون هیه ن ایده‌رك درت قوله آییردیلر و چین حدودلرینه آقین یاپمغه
توم قائو کوندردیلر. فقط بو سفر هیچ بر موفقیت تأمین ایتمدیکی،
ها نشو بالعکس چین حدودنده بر موقع قوماندانی اولان بر هون
قام مو قوماندانی اسیر دوشدیکی ایچون بو قوماندانك چینلیلره رهبرلك
لیه تای قیسو ایتمسی قورقوسندن شمال غربی‌یه دوغرو ایچریلره چکیلدیلر.

آرتق جنوبده‌کی اووالرده ساکن اولمغه جسارت ایده‌مدیلر. چینلیلرده بو هون قوماندانڭ اشغال ایتدیکی موقعه عسکر اقامه ایلدیلر. ایرته‌سی سنه هو آملك شمالنده شه‌ئوقیام‌چیم ه دوقوز بیك کشیلك برقوت کوندردیلر، یقیننده بولونان سیه‌ئوشوی نهری اوزرنده بر کوپرو قوردیلر. بو، هون ملتجیلرینڭ فرارینی تسهیل ایتمك ایچون ایدی. سنه ٨٩

ایشته بو تاریخلرده، هونلر نزدنده بولونان چین قوماندانی غوئه‌یی‌لیو وفات ایتدی. بوتون حیاتجه هونلره چینلیلرله حال صلحده یاشامقدن استحصال ایده‌جکلری فوائدی آکلاتمغه چالیشمشدی. فقط سوزلرینی دیکله‌تمه‌مشدی. اوزمان بوتون هون اردوسی فنا بر حالده ایدی. هون ایمپراطوری قیطلقدن پك مضطرب ایدی. تانژونك برادری بو احواله چاره‌ساز اولمق نیتیله غوئه‌یی‌لیونك سوزلرینی دفعات ایله تخطر ایتمشدی. بوسوزلری تأمل نتیجه‌سنده چینلیلرله عقد صلح ایتمك تصورینه دوشدی. فقط چینلیلرك بویولده وقوعبولاجق تکلیفلرینی رد ایتمه‌لرندن قورقه‌رق ابتدا کندیسی اظهار آرزو ایتمکدن مجتنب بولوندی. چین سفیرلرینڭ نزدینه کیزلیجه مأمورلر کوندردی؛ اونلره یاپیلان حیدودلقلردن بحث ایتدیردی وچین سفیرلرینی صلح طلبنه اماله ایتمکه چالیشدی. فقط بر آزصوکره وفات ایتدی. بوتون بوتون باشقه دستورحرکتلر تعقیب اولوندی. هانشو

تانژو، لی‌هان‌وام Li-han-vam نامنده‌کی قوماندانلرندن سنه ٧٨

برینی چین حدودلرینك نه حالده بولوندیغنی تحقیقه کوندردی. بوسایه‌ده‌سوچه‌ئو وقان‌چه‌ئوده‌کی عساکرك مقداری آزاولدیغنی اوکرندی. براردو کوندره‌جك اولورسه بورالرینی ضبط‌ایتمك قابل اولاجغنی تانژویه‌سویله‌دیلر. هونلرك آراسنده یاشایان بعض چینلیلر درحال کیفیتدن ایمپراطوری خبردار ایتدکلری ایچون چینلیلر مدافعه‌یه حاضرلاندیلر. بو تدابیر احتیاطیه بیهوده‌یه کیتمدی. غرب خدیوی درت بیك هونك باشنده لی‌هان‌وام ایله برابر قان‌چه‌ئو ولایتنه کیردیلر. اوراده ظنلرندن بویوك برمقاومته راست کلدیلر. مغلوب اولدیلر. ضایعات ایله‌چکیلمك اضطرارنده قالدیلر. بو سفرده لی‌هان‌وام ترك حیات ایتدی.
اوتاریخدن صوکره آرتق هونلر بوولایتده کورونمکه جسارت ایده‌مدیلر. اونك ایچون شنسی‌نك شمالنده ین‌غان‌فو طرفلرینه کیده‌رك بیکلرجه چینلی اولدیردیلر. فقط اوهوئونلر عصیان ایتمش اولدقلری جهتله بونلری تحت اطاعته آلمق اوزره چینه قارشی معاملات خصمانه‌یی کسدیلر. ون‌هیه‌ن تومـ قائو هانشو سنه ٧٧

بوقوملر، یوقاریده سویلدیکم وجهله، تانژو مه‌ته‌طرفندن مغلوب ایدلدیکدن صوکره قوره‌نك شمال‌غربیسنده کائن اولان داغلره چکیلمشلر، اوراده سیه‌ن‌پی‌لر Sien-pi کبی هونلره تابع برحالده‌قالمشلردی. نهایت ووتی‌نامنده‌کی چین‌ایمپراطوری قوماندان قیوپیم‌ی اونلرك مملکتنه کوندرمشدی. قیوپیم هونلری مغلوب ایتمشدی. بونك اوزرینه اوهوئونلر یوم‌پیم‌فو قام‌مو

شمالنده له آئوتونغك ، يائوغان چه ئونك و جوارلرينك شمال حدودلرينه نقل يدلمشلردی. هونلرك حركاتنه نظارت وظيفه‌سی بونلره تحميل اولوندی. هونلرله مناسبات تجاريه‌ده بولونمالری ممنوع ايدی. اوهوئونلر ياواش ياواش بو قطعه‌لرده تكثر ايتديلر، قوتلنديلر هم چينليلره هم هونلره قارشی عصيان ايلديلر. تانژو مه ته طرفندن مغلوبيتلری الآن خاطرلرندن چيقارمامشلردی. بونك انتقامنی آلمق ايچون تانژولرك مزارلرينه تجاوز ايتمشلردی. بونك اوزرينه هونلر يكرمی بيك سواری ايله هجوم ايتديلر. چينليلرده بو فرصتدن استفاده ايله اوهوئونلره اعلان حرب ايتمك آرزوسنده ايديلر. فقط هونلر طرفندن ضعيف دوشورولمه‌لرينه انتظار ايتمكه قرار ويرديلر. اميدلری وجهله اوهوئونلر ضعيفلادی. هونلر چكيلير چكيلمز هجوم ايده‌رك اونلری مغلوب ايلديلر.

آسيانك اقصای شرقنده چينليلرك غلبه‌لق وجنكاوراردو سيله حرب مجبوريتنده بولنان تانژو عسكرينی چكه‌رك اوسيون الكاسنده ايرتيش و ايلی نهرلرينه دوغرو سوق ايتدی. دها قولای آقين ايده‌بيلمك ايچون ايغور مملكتنده قرارگاه تأسيس ايلدی. سنه ۷٤

Ung-kuei اونغ قوئه‌يی Fi-vam عنوانی طاشيان فی‌وام اوزمان اوسيون ديارنده حاكم ايدی. بر چين پرنسسی ايله يكی ازدواج ايتمشدی. اوسيون قراليچه‌سی هونلرك تجاوزلرندن شائوتی Chao-ti نامنده‌كی چين ايمپراطورينه شكايت و امداد هانشو ليه‌تای قيدسو

طلب ایتدی . ایمپراطور شائوتی متعدد قوللر سوق ایتمکه حاضرلانیرکن وفات ایلدی . یرینه سیوئەن‌تی Siuen-ti کچدی . اوسیون قرال وقرالیچەسی اوکا عرض شکایت ایتدیلر . سفیرلری واسطەسیله هونلرك تکرار مملکتلرینه تجاوز ایتمش اولدقلرینی وبعض ولایتلری اله کچیردکارینی بیلدیردیلر . چینلیلرده هجومه اشتراك ایتمك شرطیله هونلره قارشی اللی بیك
سنه ۷۲ عسکر چیقارمغی تعهد ایدیورلردی . هونلردن غیرممنون اولان چینلیلر بوفرصتدن استفاده ایله بومحاربه ایچون بویوك حاضرلقلر یاپدیلر . سیوئن‌تی یوز آلتمش بیك عسکر طوپلادی . هپ بردن مختلف نقطەلردن تاتارستانه کیرمك اوزره بونلری بش قوله آییردیلر .

هانشو قی‌لیەن داغلرینه دوغرو یورویەجك اوردونك قوماندانی عنوانی حائز اولان تیەن‌قوآم‌میم Tien-kuam-mim هوآم‌نهرینك غربندن هون الکاسنه داخل اولدی . چین حدودندن بیك آلتی یوز لی اوزاقلره قدر ایلریلەدی . قرق بیك عسکرله قی‌چی‌شان Ki-tchi-chan داغنه داخل اولدی . بر مقدار اسیر آلدی . صغیر ، قیون ، بارکیر اغتنام ایتدی . فقط تاتارستاندن عودت ایدن بعض چینلیلردن قی‌چی‌شان داغنك غربنده باربارلر بولوندیغنی اوراده خبر آلدیغی ایچون کیدوب اونلره هجوم ایتمك فکرنده بولنان ارکانك رأینه رغماً علی العجله کری دونمکه قرار ویردی .

اوتوز بیك عسکره قوماندا ایدن جنرالی فان‌میم‌یه‌ئو Fan-mim-yeou فان‌چه‌ئو الکاسی طریقیله چیندن چیقدی. تاتارستان اراضیسنده بیك ایکی‌یوز لی مسافه قطع ایتدی، یولی‌هوئو نهرینه قدر ایلریله‌دی. اوراده برآز غنائم آلدقدن صوکره تکرار چین یولنی طوتدی. جنرال هان‌تسه‌م Han-tcem اوتوز بیك عسکرله ین‌غان‌فو الکاسندن کچه‌رك سیه‌ئوشویی نهرینه قدر یورودی. اون دوقوزبیك کشی اتلاف ایتدی و اسیر آلدی. یتمش‌بیك بارگیر، صیغیروقویون اغتنام ایتدی. لوپ کولنی پك‌استعجال ایله ترك ایتمش اولان اوسیونلر چانغ هوئه‌یی نامنده برچین قوماندانی ایله هونلرك مملکتنه کیردیلر. اوتوز دوقوز بیك اسیر، یدی یوزبیك حیوان اغتنام ایتمشلردی. هونلرك الك باشلی ثروتی تشکیل ایدن بوتون سورولر داغلمشلردی. برچوق هونلر آلدقلری یارالردن خسته ایدیلر. تانژو بومغلوبیتدن صوکره اوسیونلره مقاومت ایده‌جك برحالده دکلدی. مع مافیه یکی برغیرت دها صرف ایده‌رك‌اون‌بیك‌قدر سواری تسلیح ایتدی. اوسیونلرك الکاسنه کیردی. فقط اختیارلرله خسته‌لردن باشقه اسیر آلمغه موفق اولامادی. مملکتنه عودت ایتمك‌ایسته‌دیکی وقت اوقدر چوق قاریاغدی که معیتنده‌کی‌عساکرك وسورولرك همان‌کافه‌سی صوغوقدن وآجلقدن تلف اولدیلر. عینی‌زمانده سیبریاده اوسیونلرك شمالنده ساکن اولان تیم‌لیم‌لر هونلرك ضعفندن

سنه ۷۱ هانشو قام‌مو لیه‌تای‌قیسو

هانشو

هانشو

استفاده ایده‌رك شمال جهتندن هجوم ایتدیلر. اوهوئونلر شرقده، اوسیونلر غربده عینی شیئی یاپیورلردی. چوجوغه، قادینه اهمیت ویرمه‌یه‌رك بوتون هونلری قتل ایلیورلردی. هونلر بو محارباتده برچوق سورو و حیوان غائب ایتدیلر. بوقدر فلاکتلردن صوکره برده قیطلق اولدی، برچوق کشینك وفاتنه سببیت ویردی.

هانشو
ون هیه‌ن
توم قائو

سنه
٦٠٨
قام‌مو
هامشو
ون هیه‌ن
توم قائو

هون ایمپراطورلغی پك زیاده کسب ضعف ایتمش اولدی. اوزمانه قدر کندیلرینك خراجکذاری بولونان بوتون جوار قراللقلر تحت اطاعتلرندن چیقدیلر. تانژو اونلره قارشی هیچ برشی یاپامادی. اون درت سنه‌دن بری هونلره تابع بولونان ایغورلر یوزلرینی چینلیلره چویردیلر. برآز صوکره ایمپراطور اوچ بیك سواری سوق ایتدی. بونلر تاتارستانده بعض آقینلر یاپدقدن و بیك قدر اسیر آلدقدن صوکره کری دوندیلر. بوقدر ضایعاتدن فتوره اوغرایان هونلر آرتق صلحدن باشقه برشی دوشونمدیلر. فقط تانژو هویه‌ن‌نی‌نك زمان اداره‌سنده صلح عقد اولونامادی. تانژو اون‌یدی سنه سلطنتدن صوکره یرینه برادری هیولیوقیوئن‌قیو Hiu-liu-kiuen-kiu تانژویی براقه‌رق وفات ایتدی.

بوتانژو تخته چیقار چیقماز اسکی تانژونك زوجه‌سی ایمپراطوریچه‌نك عنوانلرینی نزع ایده‌رك باشقه بر پرنسسه

[١] ویردی . ایمپراطورلقده مهم بر موقعی حائز اولان اسکی ایمپراطوریچه‌نك پدری بو حقارته آنجق او زمان اخذثار قابل اولمایه‌جغی ایچون تحمل کوستردی . فقط مناسب بر فرصت کوزه‌تیوردی . هونلر چینلیلرله هیچ برمعاهده عقد ایتمکسزین اونلرله حال صلحده یاشایورلردی . آرتق چین حدودلرینه آقین یاپمیورلردی . چینلیلرده خلقی نعمت صلحدن مستفید ایتمك ایچون بوتون عسکرلرینی ترخیص ایتمشلردی . بو مناسبتله بویوك بر مجلس عقد اولوندی . تانژو چین ایله صلح عقد ایتمك ایستدیکنی علناً بیان ایتدی . منکوب ایمپراطوریچه‌نك پدری همان چینلیلرك نزدینه التجا ایده‌رك هونلرك مجلس مشورتنه بوتون بوتون باشقه برمعنا عطف ایلدی . هونلرك چینه آقینلر اجرا ایتمکه حاضرلاندقلرینی سویلدی . بو یا کلش خبر ایمپراطوری تلاشه دوشوردی . هونلرك هجومنه مانع اولمق ایچون درحال بش بیك سواری تسلیح ایده‌رك تاتارستانه سوق ایتدی . صوکره بویوك بر قیطلق ظهور ایده‌رك هونلری بوتون بوتون أزدی . آرتق مملکتلرینی چینلیلرك آقینلرینه قارشی مدافعه‌دن باشقه برشی دوشونمز اولدیلر . هر بری اون بیك سواریدن مرکب اولمق اوزره ایکی اردوکاه تأسیس ایتدیلر . چینلیلرله بعض اوقات تفك مصادمات وقوعه کلدیسه‌ده هپسی‌ده هونلرك ضررینه نتیجه‌لندی .

هانشو
ون هیه‌ن
توم قائو
ابه تای قیدسو

[١] شرق تاتسیه‌قیوسی ایدی .

سنه ٦٧ هانشو
ون هیه‌ن
توم قائو
قام‌مو
لیه‌تای‌قیسو

بوتون بو فلاکتلری چینلیلر طرفندن سی‌یو Si-yu تسمیه ایدیلان الکا اهالیسنك عصیانی تعقیب ایتدی. بو قوملر هونلری ایغوردیارینی ترکه اجبارایده‌رك اورایه صاحب اولدیلر. بر قاچ سنه اول ایغورلر چینلیلرله برلشمشلردی. فقط جنوب طرفندن بر سد خدمتنی کورن بویله بر مملکتی محافظه‌نك اهمیتنی تقدیر ایدن هونلر قیون‌سو Kiun-so نامنده‌کی ایغور ولی‌عهدینك رهینه اولمق اوزره تانژو سراینه کلمه‌سنی شرط قویمشلردی. اطاعت ایتمك ایسته‌مین قیون‌سو، هاراشار و ایلی نهری منبعلری طرفنده کائن ین‌شی الکاسنه چکیلمشدی. ذاتاً عن‌اصل اورالی ایدی. بونك اوزرینه ایغورقرالی‌ولی‌عهد عنوانی اوقوئه‌یی Ou-kuei یه ویرمشدی. اوقوئه‌یی تخته چیقنجه هونلرله اتفاق‌ایتمش و برهون پرنسسی ایله اولنمشدی. هونلره قارشی اوسیونلرله برلکده حرب‌ایدن چینلیلری ازعاج ایتمشدی. چین ایمپراطوری، ایغورلری تأدیب ایچون قیه Kie و هی Hi نامنده ایکی قوماندانی عفوواطلاق ایدیلن جانیلردن مرکب برقوۀسفریه باشنده سوق ایلدی. بو چینلیلر هاراشارك غربنده و آق صو الکاسی طرفنده قیولی Kiu-li حوالیسنه کلمشلردی. محصول آلمق ایچون ایجاب ایدن مدت اثناسنده بوراده قالدقدن صوکره ایکی قوماندان بیك بش یوز چینلی و اون‌بیك‌اجنبی‌عسکر ایله ایغور الکاسنه کیردیلر؛ قیائوهوچیم یاخود تورفان شهرینه قدر ایلریله‌یه‌رك ضبط ایتدیلر. ایغور

قرالی دها شمالده شه‌چینغ شهرینه چکیلمکه مجبور اولدی . چینلیلر یه‌جکلرینی بتیردکدن صوکره قیولی الکاسنه‌دوندیلر. اوراده یکی برمحصول آلدیلر. تکرار حربه باشلادیلر. شه‌چینغ شهرینی ترکه مجبوریت حس ایدن ایغور قرالی، تانژودن امداد ایستدی. فقط تانژودن برمعاونت کوره‌مینجه تکرارمملکتنه دوندی. چینلیلره تسلیم اولمغه قرار ویرمشدی. یالکز چینلیلرك کندیسندن شبهه ایتمه‌لری قورقوسی بوکا مانع اولدی . اونلرك اعتمادینی قازانمق فکریله، سویه‌ئو So-yeou نامنده‌کی برقوماندان هه‌ئوهانشو هونلره تابع اولان پولویی Pou-loui الکاسنی تخریب ایتمه‌سنی توصیه ایلدی. بو مملکت ایغورك شمالنده‌کی داغلرده کائن ایدی. سکنه‌سی چادیرلر آلتنده اقامت ایدرلر ، مرعالر آرارلردی . اراضی زرع ایتمه‌سنی بیلیرلر، اوق و یای یاپارلردی. وقتیله اولدقجه ذی قدرت برقراللق ایدی. فقط هونلرك سی‌یو یاخود کوچوك بخارا قطعه‌سنده‌کی اقوام ایله وقوع بولان محاربه‌لرنده تانژویه قارشی قباحت ایشله‌مش اولان پولویی قرالی برمقدار تبعه‌سیله برلکده ایغورك شمالنده بارکیرایله دوقسان کون مسافه‌ده اوغو O-go الکاسنه نقل ایدیلمشدی . سائر اهالی قدیم مملکتلرنده قالمشلردی. ایغور قرالی بو مملکته آقین یاپدی، اسیرلر آلدی، صوکره کیدوب چینلیلره تسلیم اولدی. چینلیلر چکیلیرچکیلمز، قومشولری اولان قین‌فو Kin-fou قومی اراضیسنه کیردیلر . ایغور قرالنك آقینلرندن خبر آلمش اولان هونلرده عسکر

طوبلایه‌رق ایغور دیارینی تخریبه کلدیلر . چین قوماندانلری درحال حربه باشلامغه مجبور اولدیلر . هونلری طرد ایتدیلر . مملکتده قرالك محافظه‌سی ایچون بر مقدار عسکر براقدقدن صوکره قیولی‌یه دوندیلر . بو امداده رغماً هونلرك ایغور الکاسنه دخول ایتملرندن و کندینی اولدیرمه‌لرندن قورقان قرال اوسیونلرك یاننه قاچمغه قرار ویردی . زوجه‌سی ، چین قوماندانلریله برابر چکیلدی . اونلرله برابر برمدت قیولی الکاسنده قالدی . صوکره قرالیچه‌یی سی‌غان‌فویه کوتوردیلر . اوراده پك چوق اکرام کوردی . قرالیچه‌یه بویله معامله ایتمکله چینلیلر باربارلره حلم وملایمت ونزاکت درسی ویرمك ایسته‌یورلردی . مقصدلری‌ده بوتون اوقوملری کندیلرینه تابعیته سوق ایتمکدی . ایغور قرالنك عزیمتندن صوکره هونلر اونك یرینه برادری ته‌ئومو Teou-mo یی قرال یاپدیلر . بو یکی قرال تبعه‌سیله برلکده کیدوب شرق طرفنده اقامت ایتدی . اسکی الکاسنده قالمغه جسارت ایده‌میوردی . بونك اوزرینه چینلیلر اورایه مهاجرلر کوندرمکی دوشوندیلر . غوئه‌یی سیام Goei-siam نامنده برچین ناظری بوحرکتی تقبیح ایله ایمپراطوره بعض مؤاخذاتده بولوندی :

دوهالد ایکنجی جلد قام‌مو

« ایمپراطورلغك تشوشاتنی سلاح قوتیله تسکینه قیام ایتمك عادلانه برحربدر . بوحربده موفقیت استحصال اولونور . مملکته تجاوز ایدن بردشمنه قارشی قویمق ضروری برحربدر . بوده علی العاده موفقیتله نتیجه‌لنیر . اهمیتسز شیلر ایچون کین

وخصومت سائقه‌سیله سلاحه صاریلمق برغضب حربیدر. بونده کثریا مغلوبیته اوغرانیر. باشقه‌لرینی صویه‌رق زنکین اولمق ایچون باشقه‌لرینك مملکتنی استیلا ایتمك برحرص وطمع حربیدر. بونده موفقیت یوقدر. شان وشرف قازانمق، خاندانی مشهور یاپمق، قومشـولری ایچون قورقوله‌جق برحاله کلمك فکریله یاپیله‌جق بر محاربه برحرص جاه وکبر وغرور حربیدر. بونك نتایجی دائما مضر اولور. بوبش نقطه جناب حقك تلقیناتی اوزرینه مؤسس بر دستوردر. بوکون هونلر صلح آرزو ایدییورلر وبوکا پك مسارعت کوستریورلر. بزدن آلدقلرینی کری ویرییورلر. حدودلریمزه هیچ آقین یاپمایورلر. بزمله آنجق ایغورلر الکاسنده وجوده کتیرمکه چالیشدیغمز مؤسساتدن دولایی حال اختلافده بولونیورلر. ذات حشمت پناهیلرینك بو مملکتی استیلا ایتمك اوزره بوتون قوماندانلری کوندره‌جکنی خبر آلیورم. بوحربه نه‌نام ویریله‌بیلیر؟ حدودلر کزده‌کی اهالی یورغوندر. قیطلق ایچنده بولنیورلر. اورالردن اردونك مروری اونلرك مصائبنی تشدیددن باشقه برشی یاپماز. احراز غلبه ایدیلسه‌بیله بونی بهمه‌حال برطاقم ماتملر وحزنلر تعقیب ایده‌جکدر. مملکت قاریشـقلق ایچنده. بر اولادك، باباسنی اولدیردیکـنی، برقارده‌شك قارده‌شنی، بر قادینك قوجه‌سنی قتل ایتدیکـنی کورمك نادر برشی دکلدر. بوسنه بوقبیل یکرمی ایکی جنایت وقوعه کلمشـدر. بوپك بویوك برمقداردر.

اجنبیلره اعلان حرب ایده‌جك یرده بوکا چاره بولمالیدر . »

هانشو قام‌مو باشقه ناظرلر غوئه‌یی سیامك بومطالعاتنه جواباً ایغور الکاسی منبت ومحصولدار اولدیغی و جوارنده هونلر بولندیغی ایچون چینلیلرك اوراده یرلشمه‌لری وتانژویه قارشی تاتارستانه یورویه‌جك اردولره لازم ذخائری تشدیرمه‌لری ایجاب ایتدیکنی سویلدیلر. ایغوردیارینی اله‌کچیرمك وچینلیلرك بورایه یرلشملرینه مانع اولمق لزومنی حس ایدن تانژواونلری اورادن چیقارمق

سنه ٦٥ ایچون عسکر کوندردی . کوندردیکی قوهٔ سفریه بوکا موفق اولدی . چینلیلری شهرلرینه چکیلمکه مجبور ایتدی . قیه Kie اسمنده‌کی چین جنرالی ایمپراطوره یازدیغی عریضه‌لرده

ون هیه‌ن توم‌قائو قیولی الکاسندن پك چوق اوزاقده ، چین عسکرلرینك محتاج اولدیغی امدادی سریع صورتده آلمالرینه مانع برطاقم داغلر و نهرلرله آیرلمش بولونان ایغور دیارینی دها زیاده محافظه ایده‌میه‌جکنی وبونی محافظه ایچون پك چوق مصرفه احتیاج کورلدیکنی ، حالبوکه بومصارفك چین ایمپراطورلغنه هیچ برفائده ویرمیه‌جکنی بیلدیریوردی . ایمپراطور فکرنده

سنه ٦٤ اصرار ایده‌رك قوماندان چام هوئه‌یی‌یی کوندردی . بوقوماندان قان‌چه‌ئو وسوچه‌ئو عساکریله ایغور الکاسنك شمالنه قدر ایلریله‌دی .

بو اثناده اسکی ایغور قرالی اوسیونلرك نزدینه التجا ایتمشدی. ایغور الکاسنده سکون تأسسنه انتظاراً بونلر قرالی

اوراده آليقويمشلردى . عينى زمانده هونلره غرب طرفندن
هجوم ايتمكى چين ايمپراطورينه تكليف ايتديلر. بونك اوزرينه
ايمپراطور ، برمدتدنبرى ين‌شى الكاسنه التجا ايتمش اولان
قيون‌سو Kiun-so نامنده‌كى ايغور ولى عهدينك قرال نصب
ايديلمه‌سنى، ايغورلرك قيولى الكاسنه نقل اولنه‌رق اسكى مملكتلرينك
هونلره براقلمسنى امر ايتدى .

بومناسبتله چينليلر اوزرنده احراز ايتدكارى اهميتسز منافع
كنديلرينى برسنه اولكى يعنى قبل الميلاد آلتمش بش تاريخنده‌كى
منفعتلرينى ضايع ايتمكدن متولد ضررلرينى تلافى ايتمدى. كاشغرك
جنوب شرقيسنده چين تاريخنده شاأوچه Chao-tche ناميله
معروف مشهور برقديم قرالاق واردى. بوكا بوكون خوتنك شمالنده
يرقن شهرى ديورز . بومملكتك قرالى ، چوجوغى اولمديغى
ايچون اوسيونلر قرالنك برچين پرنسسندن تولد ايتمش وان‌نيه‌ن
Van-nien نامنده‌كى اوغلنى اولادلق اتخاذ ايتمشدى. اولديكى
وقت وان‌نيه‌ن چينده ايدى . يرقن اهاليسى چينليلرك
واوسيونلرك معاونتنى تأمين ايتمك مقصديله ايمپراطورسيوئن‌تى‌دن
وان‌نيه‌نى ايسته‌ديلر و اونى قرال اعلان ايتديلر . وان‌نيه‌ن
يرقنه مواصلتله تخته چيقار چيقماز مستبد برحكمدار كسيلدى.
يكى تبعه‌سنك نفرتنى قازاندى . اسكى يرقن قرالنك برادرى
اولان هوتوچينغ Hou tou-tching اونى، رفاقتنده بولونان
چين سفيريله برلكده أولديردى ، هونلرله اتفاق ايتدى. ايمپراطور

وان‌هيه‌ن
توم قائو
هانشو

سیوئن‌تی برقن قومنه فارشی یورومه‌یه قوماندان فونغ‌شی Fung-chi یی مأمورایلدی . فونغ‌شی، هوتوچینغی اولدیره‌رك باشقه برینی بوشهره قرال یاپدی .

چینلیلر کوچوك بخارا قطعه‌سنك بوقسمنی تخلیه‌یه هونلری بو صورتله مجبور ایدرکن اوسیونلرك شمالنده سیبریاده کائن تیم‌لیم قوملری هونلره هجوم ایتدیلر. آچیلان محاربه اوچ سنه سوردی. هونلردن برچوق اسیر آلدیلر، پك عظیم غنائم الده ایتدیلر. حتی بو حال هونلرك کوندردکاری اون بیك کشیلك بر اردونك کوزی او کنده وقوعه کلدی.

سنه
٦٢
لیه‌تای قیدسو

ایرته‌سی سنه تانژو یوز بیك سواری ایله بویوك بر آو بهانه‌سیله چین حدودلرینه دوغرو ایلریله‌دی . اصل مقصدی چینلیلری غفلةً باصمق ایدی . فقط چینلیلر ملتجیلردن ایشی خبر آلدیلر . ایمپراطور سیوئن‌تی درحال چائوچونغ قوئه Tchao-tchong-koue نامنده برقوماندانی قرق‌بیك عسکرله بو یکی تجاوزه فارشی قویمق ایچون شماله دوغرو یوللادی . برآزصوکره بوچین‌اردوسنه هیچ لزوم قالمادی. چونکه خسته دوشن تانژو مملکتنه عودته‌مجبور اولمشدی . اوراده عسکرینی ترخیص ایده‌رك صلح‌تکلیفاتنده بولوندی. ایمپراطور سیوئن‌تی بو تکلیفاته هیچ قولاق آصمق ایسته‌مدی. بونی متعاقب‌تانژو، دوقوز سنه بر سلطنتدن صوکره وفات ایتدی .

سنه
٦١
هانشو

سنه
٦٠

بو حکمدارك تخته‌چیقارکن اسکی ایمپراطوریچه‌یی موقعندن

قام‌مو

هانشو اسقاط ایتدیکنی یوقاریده کورمشدك . ایمپراطوریچه هون ایمپراطورلغنك بعض اکابریله مناسبات خفیه ادامه ایتمکدن خالی قالمامشدی . بالخاصه توشی‌تام Tou-chi-tam نامنده‌کی غرب خدیوی ایله مناسباتی‌واردی. تانژو وفات‌ایدنجه‌اونی ووین‌قیوتی Vo-yen-kiu-ti نامی آلتنده تانژو اعلان ایده‌بیله‌جك قدر بر قدرت کوستردی .

بویکی تانژو صلح طلب ایتمك ایچون برادری ئی‌یه‌ئویووام Y-yeou-jo-vam ی چین‌ایمپراطورینه کوندردی. فقط موفق

هاشو اولامدی کبی کورونیور . ظالم و خونخوار بر طبیعته مالکدی. اسکی تانژو زماننده موقع صاحبی اولمش کیمسه‌لرك کافه‌سنی قتل ایتدیریور ، اکابره سوء معامله کوستریور ، الك یقین اقرباسنك‌بیله اموالنی مصادره ایلیوردی. بوحرکتی پك چوق غیر ممنونلر وجوده کتیرمشدی. بونلرك باشنه‌ده صوك‌تانژونك اوغلی قی‌هه‌ئوشان Ki-heou-chan کچدی . تختندن محروم قالنجه عن اصل ارسیون دیارلی اولان قاین پدری ارشن‌مو Ou-chen-mo نك یاننه چکیلمشدی . اوشن‌مو دیچاقلرك یابدقلری آقینلردن دولایی اقامت ایتدیکی مملکتی ترکه‌مجبور اوله‌رق تبعه‌سندن بیك کشی ایله تانژو هولوقویه عرض تبعیت ایتمشدی . تانژو اوکا جه‌سوی‌وام Ge-soui-vam لك همشیره‌سی رکندیسنك یکنی‌اولان بر پرنسسی تزویج‌ایتدکدن صوکره‌مملکتنك غرب طرفنده‌اقامته کوندرمشدی. هولوقونك

وفاتندن صوكره هونلر ایمپراطورلغی سیه‌ن هیه‌ن تام Sien-hien-tam
دنیلن بو جه‌سوی‌وامه انتقال ایده‌جکدی . فقط ایمپراطورلق
نامنی وو ین قیوتی Vo-yen-kiu-ti ضبط ایتدیکی، سیه‌ن هیه‌ن تام
ایسه حقوقنی مدافعه‌دن عاجز بولوندیغی ایچون اون بیك کشی
ایله کیدوب چینلیلره عرض تبعیت ایتدی. چینلیلر اوکا قوئه‌یی ته‌هه‌ئو
Kuei-te-heou نامنی ویردیلر . ایشته بومناسبتله چین
ایمپراطوری اوسیونلرك، قاپچاقلرك وکاشغر، یرقن، ختن
وسائره کبی کوچوك بخارا قطعه‌سنك دیکر شهرلرینی تحت
ترصد ونظارتده بولوندیرمق اوزره آق‌صو ایله هاراشار آراسنده
اولوپی چینغ Ou-loui-tching شهرنده بر غرب والیلکی
احداث ایتدی .

هونلرده‌کی بویوك مأموریتلرك قسم اعظمی ارثی ایدی .
فقط تانژو ملتك قانونلرینه اهمیت ویرمه‌دن بونلری ضبط
ایدییور، اولادلرینه، بندکانینه توزیع ایدییوردی . ایشته
بوصورتله قاردشی پوسیوتامه Po-siu-tam جه‌سوی وام مقامنی
یعنی سیه‌ن هیه‌ن تانك موقعنی ویردی . بونکله‌ده اکتفا ایتمه‌یه‌رك
اوقوماندانك ایکی قاردشنی اوسیون اوشه‌مونك بوتون شفاعتلرینه
رغماً قتل ایتدیردی . ینه کندی اوغلنه تسویوئه‌تی وام
مقامنی توجیه ایتدی. حالبوکه بومقامه اولجه اونی حائز اولان
کیمسه‌نك اوغلی کچمك لازم کلیردی . بو حرکتلر تانژودن
تبعه‌سنی پك چوق صوغوتدی . بر چوق کیمسه‌لر وبالخاصه

اسکی تسویوئه‌تی‌وامك دوستلری عصیان ایتمکی دوشوندیلر . موقعسز قالمش اولان اوغلنك اطرافنده طوپلاندیلر . اونی تسویوئه‌تی‌وام اولمق اوزره طانیدیلر و هپ برلکده کیده‌رك هون ایمپراطورلغنك شرق طرفنده ساکن اولدیلر . تانژو بونلرك اوزرینه اون بیك سواری سوق ایتدی . فقط بواردو ضایعات ایله چکیلمکه مجبور اولدی . بومحاربه دها بر سورو اختلاللرك مقدمه‌سنی تشکیل ایلدی . بوتذبذبات ایسه هون ایمپراطورلغنی محو و تخریب ایده‌بیله‌جك بر ماهیتده ایدی . اهالینك تانژو علیهنده‌کی خصومت ونفرتی هر کون آرتیوردی . ولی‌عهد اولمق اوزره اعلان‌ایدیلن شرق خدیوی اطرافنده‌کی اکابره سویلدیکی سوزلرله متصل بو خصومتی تشدید و ادامه‌یه چالیشیوردی ابتدا او هوئونلر قوسیه‌وام Kou-sie-vam لك تحت قوماندا‌سنده اولدقلری حالده بو خدیوك بولوندیغی شرق جهتندن عصیان ایتدیلر . غیر ممنونلرك بر چوغی بو طرفلره چکیلمشلردی . اوهوئونلر هونلرك‌اراضیسنه کیره‌رك برطاقم ضررلر ایقاع ایلدیلر . بوآقین بر آز صوکره عمومی برمحاربه حالنه منقلب اولدی . شرق طرفنده قوماندا ایدن اوشن‌مو Ou-chen-mo ایله باشلیجه هون رؤساسی اوهوئونلره التحاق ایده‌رك باشلرینه اولکی تانژونك اوغلی ق‌هوشانی کچیردیلر . بوکا هوهان‌سیه‌تانژو Hou-han-sie نامنی ویردیلر . بوحکمدار شرق حکومتندن قرق اللی‌بیك عسکر طوپلادی .

سنه ٥٨ قام‌مو هانشو

بونلرك باشنده اولدیغی حالده تانژویه هجوم ایتمك اوزره غرب جهتنه یورودی . ایكی اردو تاتارستانك شرقنده قوتسه‌شوی نهرینك شمالنده مصادمه‌یه كیریشدیلر . ووین قیونی تانژونك عساكری مغلوب وپریشان اولدی . آرتق بوتانژو ایچون آنجق غرب عساكرنده بر امید قالمشدی . اونلرك خدیوی اولان برادرینه بوتون هونلرك عصیان ایتدكارینی ، امداده محتاج اولدیغنی بیلدیردی . فقط قارده‌شی، عساكرینك چوق مدت مفارقت ایده‌میه‌جكنی شبهه‌سز تخمین ایتدیكی جهتله بونلری یوللامادی . بوتون تبعه‌سی طرفندن ترك ایدیلن تانژو اوچ‌سنه سلطنتدن صوكره نومید قاله‌رق انتحار ایتدی . اوزمان بوتون هونلر یكی هوهان‌سیه تانژویه منقاد اولدیلر .

بو حكمدار ، حكومانی داخلنده صلح و سكونی اعاده ایتدكدن صوكره عسكرلرینی ترخیص ایتدی ، مملكتلرینه یوللادی . برادری هوتوغوسو Hou-tou-gou-seu یه شرق قولی‌وامی عنوانی‌ویردی وهون اكابرینه اسكی‌تانژونك‌برادری اولان غرب خدیوینی قتل‌ایتدیرملك نیتنده اولدیغنی سویلدی . بوتصور هون‌ایمپراطورلغنی‌یكیدن برطاقم تشوشات‌ایچنده براقدی . فی‌الحقیقه حیاتی تهلكه‌ده كورن بوخدیو تانژوبی باشقه‌طرفده مشغول ایتمك و عینی زمانده نفسنی مدافعه ایلمك ایچون تولونغ‌قی Tou-lung-ki ایله برلكده عصیان ایتدی . باشقه برتانژوانتخاب ایتدیره‌رك اوكاتوین تانژو Tou-yen نامنی ویردی .

لیه‌تای قیسو
هانشو
قام‌مو

بو حکمدارك اسمی پوسیوتام Pou-siu-tam ایدی . اسکی تانژونك قارده‌شی وغرب خدیوی ایدی. عاصیلر بر اردو ایله شرق طرفندن هوهان‌سیه‌یه قارشی ایلریله‌دیلر. اونی مغلوب ایتدیلر. اردوسی داغیلدی. کندیسی‌ده هرزمانکی اقامتکاهنی ترکه مجبور قالدی . یکی تانژو توین درحال بورایه تصرف ایتدی . ایکی اوغلنه ایمپراطورلغك اك بویوك ایکی مقامنی ویردی . صوکره هوهان‌سیه‌نك حرکاتنی نظارت آلتنده بولوندیرمق ایچون شرقده بر قرارکاه تأسیس ایتمك اوزره ایکی قوماندان معیتنده قرق بیك عسکر کوندردی . فقط تانژو بوحرب ایله مشغول اولدیغی صیراده هوق‌وام Hou-ki-vam و غوئه‌یی‌لی‌تام‌هو Geei-li-tam-hou نامنده غرب خدیوینك کیزلی دشمنلری اولان ایکی قوماندان بو خدیوك عصیان ایتمك و تانژو مقامنی الهکچیرمك فکرنده اولدیغنی قارده‌شی تانژویه سویلدیلر. تانژو بو اخباراتدن متأثر اوله‌رق خدیوی توقیف و قتل ایتدیردی. معصومیتنی آنجق صوکره‌دن آکلادی . درحال مخبرلردن غوئه‌یی‌لی‌تام‌هویی اعدام ایتدیردی . هوق‌وام ایسه بویله بر عاقبته اوغرامق قورقوسیله قاچه‌رق بر فرقه‌نك باشنه کچدی و هوق تانژو Hou-ki نامنی آلمق جسارتنی کوستردی.

عینی زمانده باشلیجه ایکی قوماندان‌ده بومثاله اقتفا ایتدیلر. برنجیسی چه‌لی تانژو Tche-li ایکنجیسی اوتسیه تانژو Ou-tcie عنوانی آلدیلر. بوبش تانژو بوتون هون ایمپراطورلغنی قارمه

قامو
ون هیه‌ن
توم قائو

قاریشیق ایتدیلر. تانژوتویه‌ن تانژوچه‌لی‌یه قارشی بالذات شرق طرفلرینه یورودی . تولومقی Tou-lum-ki نامنده‌کی بر قوماندانی‌ده تانژواوتسیه‌یه قارشی کوندردی . یکی ایکی تانژو مغلوب اولدیلر، شمال غربی طرفلرینه قاچدیلر. اوراده تانژو هوقی‌یه التحاق ایتدیلر. چه‌لی تانژو لهنه تانژولق عنوانندن واز کچدیلر وهپسی بردن قرق بیک کشیلك براردو طوپلادیلر. بو حرکاتدن خبردار اولان تویه‌ن اونلره قارشی عینی مقدارده بر اردو سوق ایتدی . هوهان‌سیه‌نك اقامت ایتدیکی شرق طرفلرنده بو ایکی اردو مختلف نقاطی طوتدیلر . هوهان‌سیه قرق بیك کشی ایله غربه دوغرو یورودی ، تانژوچه‌لی‌یی مغلوب ایتدی . چه‌لی شمال غربیده کائن الکایه قاچمغه مجبور اولدی. تویه‌ن جنوب غربی طرفلرینه دوندی. قی‌توم Ki-tum الکاسنی ترك ایتدی .

قامو

بوتون بومحاربات داخلیه . ولاییسیله چین مجلسنده هونلره هجوم ایتمك مناسب اولوب اولمایه‌جغی مسئله‌سی موقع مذاکره‌یه قونولدی. ناظرلردن برچوغی بوفکرده ایدیلر. فقط بعضیلری انسانلری رفق و لطف ایله تحت اطاعته آلمق ، فلاکتلرندن استفاده ایله‌ازمکدن دهابویوك ، دهانجیب برحرکت اولاجغنی ، هونلره‌قارشی آچیلاجق محاربه‌نك حقلی برحرب اولامایه‌جغنی ، اجنبیلرك حرمت و دوستلغنی قازانمه‌نك ، چینلیلرك یالکز عدالت و انسانیت حسلرینه توفیق حرکت ایتدکلرینه اونلری

ایناندیرمه‌نك یکانه چاره‌سی هونلری تسلیه ایتمکدن ، اونلره یاردیم ایده‌رك فلاکتلرینه خاتمه چکمك ایچون سفیرلر کوندرمکدن عبارت اولدیغنی» بویله بر معامله کوروبجه او قوملرك عرض اطاعت ایتمکدن کری قالمایه‌جقلرینی سویلدیلر . ایمپراطور بو قلانه نصیحتی تعقیب ایتدی. هونلرده‌ده چین طرفندن هیچ بر زیان کلمدی.

میدانده قلان او چ تانژودن الك قوتلیلری تویه‌ن ایله هوهان سیه ایدی. هوهان سیه شرق طرفلرنده قرار قیلمش اولان تویه‌ن اردوسنی بوزمق ایچون برادرینی کوندردی. ایکی اردو محاربه‌یه کیریشدیلر. تویه‌ن اردوسی اون بیکدن زیاده ضایعات ویردی. بوزیانی تلافی ایتمك وهوهان سیه‌نك دها ایلریلره کیرمه‌سنه میدان ویرمه‌مك ایچون تویه‌ن آلتمش بیك کشیلك بر اردو طوپلایه‌رق باشنه کچدی . ایکی تانژو نوقو No-kou الکاسنك شمالنده قارشیلاشدیلر . هوهان سیه‌نك اردوسی تقریباً آنجق قرق بیك کشی‌یه بالغ اولمقله برابر تویه‌ن مغلوب ایدیلدی . انتحار ایتدی. قومه ئوله ئوته ئو Kou-meou-leou-teou نامنده‌کی الك کوچوك اوغلی قوماندان تولومقی ایله چینه چکیلدیلر . تانژو چه‌لی هوهان سیه‌یه عرض انقیاد ایتدی. بوصورتله هوهان سیه بوتون هون ایمپراطورلغنه حاکم یکانه اولدی . | سنه ٥٦ هانشو

دهابك چوق غیر ممنونلر واردی. قاریشقلقلر تمامیله تسکین ایدلمه‌مشدی. حتی هوهان سیه‌نك قوماندانلرندن برچوغی اون

بیکدن زیاده عسکرله چینلیلر طرفنه کچدیلر. برطاقم قوماندانلرده تانژولقلرینی اعلان ایتدیلر. تانژوتویه‌نك برادری هیه‌ئوسیون‌وام Hieou-siun-vam ده بومیانده ایدی. هوهان سیه‌نك عساکرینه قارشی بعض موفقیتلر استحصال ایتدکدن صوکره ایمپراطورلغك غرب حدودلری اوزرنده کیدوب قرارقیلدی. اوراده یون چین تانژو Yun-tchin نامنی آلدی. تاتارستان ایمپراطوری اولمق عزمنده بولونان یالکز او دکلدی.

هوهان سیه‌نك شرق خدیوی اولان هوتوغوسو Hou-tou-gou-seu نامنده‌کی برادری اوزمانه‌قدر مجادله‌یه مجبور اولدیغی

هانشو
قام ٩٥

بوتون دشمنلرك الك مدهشی ایدی. بو خدیو بوتون تبعه‌سنی تسلیح ایتدی. چی چی، چی چی قوته‌ئوهه‌ئو تانژو Tchi-tchi-ko-teou-heou نامنی آلدی وشرقده تأسیس اقامتکاه ایتدی. بونك اوزرینه تانژو هوهان سیه چینك حمایه‌سنی طلبه قرار

سنه
٥٤
هانشو

ویردی. برادرینی چین ایمپراطورینه کوندردی و چینه تابع برحکمدار اولدیغنی اعلان ایتدی.

عینی زمانده تانژو یون چین تبعه‌سنك باشنده اولدیغی حالده تانژو چی چی‌یه قارشی شرقه دوغرو یورودی. فقط مغلوب اولدی. اتلاف ایدیلدی. معیتنده‌کی عسکر، غالب تانژویه عرض اطاعت ایتدیلر. اوده بوعسکرله برابر کیدوب هوهان سیه‌یه هجوم ایتدی. بویوك برغلبه‌قازانه‌رق تانژو پایتختنه حاکم اولدی. هوهان سیه‌نك تسوئی شه تسه ئووام Tço-y-che-tseovam نامنده

سنه ٥٣ هانشو قام مو يه تای قیسو

بر ناظری هوهان سیه یه تمامیله چینلیلره تابع اولماسنی ، چینلیلرك درحال یاردیمه كله‌رك كندیسنی مدافعه وممالكی داخلنده صلح وسكونی تأسیس ایده‌جكلرینی سویله‌دی . هوهان سیه اكابر ملتی طوپلادی . فقط هپسی متفقاً بوفكری رد ایتدیلر . بوتون تاتارستانك الڭ جسور والڭ مدهش برقومی اولان هونلر ایچون چینلیلره تابعیت عیب اولدیغنی سویلدیلر . واقعا حكمدارلر ایمپراطورلق مقامی ایچون بربرلری آراسنده غوغا ایدییورلرسه‌ده ایمپراطورلغك ینه عینی عائله‌یه انحصار ایتدیكنی ، بونلردن چوغی وفات ایدییورسه‌ده یرلرینه ادارهٔ حكومته قادر اولاد براقدقلرینی ، چینلیلرك اوقدر قدرت وقیمتلرینه رغماً هونلری هنوز تحت تسخیره آلامادقلرینی ، چینلیلره بویله عرض تسلیمیت ایتمك دولتك اساس قانونلرینه مغایر اولدیغی كی هونلرك ناموسنی‌ده اخلال ایده‌جكنی ، جوار قوملرك نظر استخفاف وحقارتنی دعوت ایده‌رك اونلری دائرهٔ اطاعتدن خارجه چیقمغه سوق ایلیه‌جكنی علاوه ایدییورلردی . تسوئی شه تسه ئو ایمپراطورلقلرك دائماً مساوی صورتده قوتلی اولمادقلرینی ، انقلاباته معروض بولندقلرینی ، برزمان الڭ قوتلی والڭ عظمتلی بر ایمپراطورلغك برزمان صوكره مغلوبیتی كورلدیكنی ، الحالة هذه چین ایمپراطورلغنك غایت ذی شوكت اولدیغی ، برچوق اوزاق قوملرك چینه عرض انقیاد ایتدكلرینی ، حكم ونفوذلرینك تا اوسیون الكاسنه قدر یاییلدیغنی ، تسیه تی هه ئو

تانژونك دورندن بری هونلرك همان تكمیل قدرتلرینی غائب ایلدكارینی، دائما غائب ایتمكده اولدقلرینی ، تكرار اكتساب شوكت ایچون صرف ایتدكاری مساعینك محاربات داخلیه‌دن طولایی عقیم قالدیغنی، الك صاحب قوت اولانك تخته چیقوب صوكره دها قوتلی بری طرفندن منع ایدلدیكنی، بوندن اهالینك ضرر كوردیكنی فقط چینلیلره عرض تبعیت ایدیله‌جك اولورسه صلح و آسایشك تأسس ایده‌جكنی ، یوقسه محاربات داخلیه‌نك هونلری بهمه‌حال محو وپریشان ایله‌یه‌جكنی ایلری یه سوردی. تانژو هوهان‌سیه بونصیحتی تعقیب ایتمك املیله تبعه‌سیله برلكده چین حدودینه یاقلاشدی . اوغلی ده ایمپراطور سیوئن‌تی‌نك سراینه كیدییوردی .

هانشو سنه ۵۲ هوهان سیه شانسی داخلنده تاتومفو شهرینك شمالنه كلدی . اوراده چینك ایچریلرینه دوغرو كیره‌رك سی‌غان‌فو

سنه ۵۱ جوارنده‌كی سرایلرندن برنده بولونان ایمپراطور نزدینه كیتمك اوزره ایلریله‌دی . كندیسنی استقبال ایتمك اوزره برمقدار عسكر ایله برقوماندان كوندرمشلردی. سیوئن‌تی ، تانژو‌یی‌یك

هانشو قام‌مو احترامكارانه قبول ایتدی . برچوق هدیه‌لر ویردی . بونلر برطاقم قماشلر، اثوابلر، سلاحلر، بارکیرلرو بوكا بكزر شیلردن تركب ایدییورلردی . تانژو شنسی ولایتنك شمال حدولرنده اوتورمق مساعده‌سنی ایسته‌دی . استحصال ایتدی . صوكره ایمپراطور كندیسنی تشییع ایتدیردی. عینی زمانده اون آلتی بیك

کشی یوللادی . بونلر اورتوس الکاسنك شمالنه کیده‌رك کرك تانژویی مدافعه ایتمك کرك عاصیلری تأدیب ایله‌ملك اوزره اوراده قالدیلر . بوایسه چینلیلری بوتون تاتارستان اقوامی ایچون حتی غان سیه دنیلن پارسلر ایچون بیله قورقوله جق بر حاله کتیردی .

چینلیلرله اتفاقه طالب اولمش ، بومقصدله بر قاچ سنه اول اوغلنی ایمپراطورك یاننه کوندرمش اولان تانژو چی چی ده عینی زمانده چینه سفیرلر اعزام ایتدی . بوسفیرلر چینده حسن قبول کوردیلر . ایرته‌سی سنه ایکی تانژو عینی شیئی ینه یاپدیلر . سنه ٥٠
هوهان سیه یکیدن چینه کلدی وینه برنجیسی کبی اعزاز سنه
و اکرام ایله قبول ایدیلدی . ٤٩

مع مافیه ، ترك سلاح ایتمه‌مش اولان تانژو چی چی چین ایمپراطورلغنك غرب ولایتلرینه دوغرو یورودی . متوفی تانژو تویه‌نك بر کوچوك برادری بورایه چکیلمشدی . بوپرنس ابتدا هوهان سیه‌یه طرفدار اولمشدی . فقط صوکره ، قاردشلرینك طرفنی التزام ایتمش کیمسه‌لرك متباقیسنی طوپلامغه موفق اوله‌رق کندیسنی تانژو اعلان ایتمش وایلی مو I-li-mo نامنی المشدی . چی چی بونی مغلوب واتلاف ایتدی . مقدارلری هانشو
اللی بیکه بالغ اولان تبعه‌سنی تحت انقیاده آلدی . استحصال ایتدیکی بومنافعه رغماً ، چینلیلرك هوهان سیه‌یه عسکر وارزاق کوندرمش اولدقلرینی خبر آلنجه قوتلرینی کافی کورمه‌یه‌رك غربده قالمغه قرار ویردی . صوکره غرب جهتلرندن کیتدکجه

اوزاقلاشدی . اوسیونلرله توحید قوت ایتمك فكریله اونلره
یاقلاشدی. صوكره كیدوب هونلره هجوم ایتمك تصورنده ایدی.
اوسیونلرك برقسمی اوزرنده حكمران اولان اوتسیه ئوتو
Ou-tcieou-touیه سفیرلر كوندردی .

برقاچ سنه‌دن بری بوممكتده فاریشقلقلر ظهور ایتمشدی.
ون هیه‌ن تومقائو
قرال اونغ قوئه‌ینی می Ung-kuei-miنك اوغلی اولان اوتسیه ئوتو
بوكون هارفس شهرینك اولدیغی محل جوارنده كائن بولونان
چه‌قو Tche-ko نامنده‌كی پایتختی ترك ایده‌رك شمالده‌كی داغلره
چكیلمشدی . اوزاده هونلرك امداده كله‌جكلرینه دائر بر
روایت نشر ایتمه‌سی سایه‌سنده مهم برفرقه‌تشكیلنه موفق اولمش
وكندیسنی قرال اعلان ایتدیرمشدی. ایشته بوصورتله اوسیون
ایمپراطورلغی ایكی حكمدار آراسنده انقسام ایتمشدی بری
بویوك قوئه‌ن‌می Kuen-mi نامنی طاشیور، دیكری‌ده كوچوك
قوئن‌می دیه یادایدیلیوردی. كوچوك قوئن‌می یعنی اوتسیه ئوتو،
چی‌چی‌نك تكلیف ایتدیكی تهلكه‌لی اتفاقی عقد ایتمك ایسته‌مدی.
هوهان‌سه‌نك چینلیلرك تحت حمایه‌سنده اولدیغنی ، چی‌چی‌نك
اوته‌یه بری‌یه فرارایله مشغول برعاصی بولندیغنی ومحافظهٔ موقع
ایچون اجنبیلر نزدنده عسكر آرادیغنی دوشوندی . اونی بكله‌ین
پریشانلغك متفقلرینه‌ده ضرر ویره‌بیلمه‌سی احتمالی پك قوتلی
ایدی . بناءً علیه اوتسیه ئوتو عینی زمانده چینلیلرك‌ده حسن
توجهنی قازانمق ایچون چی‌چی‌نك سفیرینك باشنی كسدیردی .

کوچوك بخارا قطعه‌سی داخلنده آق صونك شرقنده اقامت ایدن چین والیسنه کوندردی. صوکره بوجرئتکارانه حرکتده دوام ایچون سکسز بیك سواری طوپلایه‌رق چی‌چی‌یه هجوم ایتدی. فقط مغلوب اولدی. بوتون تبعه‌سی چی‌چی‌یه تابع اولدیلر.

بو تانژو اوسیون مملکتندن کچدکدن صوکره دها شمالده ایرتیشك غربنده کائن الکالره دوغرو ایلریله‌دی. چینلیلر بورایه اوقیه Ou-kie نامنی ویریرلر. چی‌چی بوتون بو اقوامی تحت اطاعتنه آلدی. اورادن طوپلادیغی عسکرله برلکده غرب طرفنه کیده‌رك قیه‌ن‌قوئه‌ن Kien-kuen لره صوکره شمالده تیم‌لیم‌لره هجوم ایتدی. قیه‌ن‌قوئه‌ن‌لر یاییق نهرینك منبعلرینه دوغرو، قازانك شرقنده اوسا Ousa تاتارلرینك الکاسنده، تیم‌لیم‌لرده سیبریاده توبولسق ولایتنده ساکن ایدیلر. بزم مورخلرمز بو الکالره باشقیریا خود بویوك مجارستان (هونغری) Hongrie نامنی ویرمشلردر. بوده هونلرك آوروپایه کچمه‌دن اول اوراده یرلشمش اولمالرندندر. اوزمانه قدر بو قوملر غرب طرفنه بوقدر نفوذ ایتمه‌مشلردی. تانژو چی‌چی باشلیجه اقامتکاهنی قیه‌ن قوئه‌ن الکاسنده یعنی یاییق منبعلرینه دوغرو بریرده تأسیس ایتدی. (Bergeron Hist. des tartares)

(قام‌مو هانشو) چین ایمپراطوری سیوئن‌تی بوانناده وفات ایده‌رك ایمپراطورلغی یوئن‌تی Yuen-ti یه براقدی. هوهان‌سیه تبعه‌سنك فلاکتلرینی تصویر ایچون بو ایمپراطوره مراجعت ایده‌رك محتاج

اولدیغی ارزاقی ایسته‌دی . چینلیلر هونلرك اعاشه‌سنه لازم اولان ارزاقی تاتارستانه یوللادیلر. تانژو چی چی بوکا قیزدی. بومناسبتله چینلیلره قارشی پیدا ایتدیکی کینی چوق کچمه‌دن میدانه اوردی . اوغلنی چین سراینه کوندرمك ایچون سفیرلر واسطه‌سیله مساعده طلب ایتمشدی . بولطف اوندن اسیرکنمه‌مشدی . ایمپراطور یوئه‌ن‌تی بوشهزاده‌یی تاتارستانه اعاده‌ایدرکن یانه‌قیه Kie اسمنده برقوماندان ترفیق ایله‌مشدی . قیه شهزاده‌یی چی‌چی‌یه تودیع ایتدی . فقط بردها قیه‌نك بحثی ایشیدلمز اولدی . صوکره ، تانژو هوهان‌سیه‌نك اولادینی تاتارستانه ایصاله واونکله بر معاهده عقدینه مأمور اولان هان‌چانغ Han-tchang ایله‌چانغ‌من Tchang-menدن چین سفیرینك چی‌چی طرفندن قتل ایدلدیکی خبر آلندی .

سنه ٤٤ هانشو قام‌مو

هان‌چانغ ایله چانغ‌من سیاحتلری اثناسنده هونلرك حال ووضعیتلرینی تدقیق ایتمشلردی . هونلری مترقی ومرفه‌برحالده بولمشلردی . اهالی‌یی غلبه‌لق، مملکتی آوحیواناتی خصوصنده زنکین کورمشلردی. تانژونك آرتق‌چی‌چی‌دن هیچ‌قورقوسی قالمامش کبی کورونیوردی . بوتون تبعه‌سی تانژویی شمال طرفلرنده کندیسنی کوسترمه‌یه تشویق ایدییورلردی . فقط چینلیلر برکره چیندن اوزاقلاشه‌جق اولورسه معاهده‌لری بوزاجغندن قورقدقلری ایچون ایکی قوماندان بونلری تجدید ایتمك ومشترك دشمنلره قارشی بربرلرینی مدافعه‌یه عهدومیثاق

ایله‌مك تكلیفنده بولوندیلر . بو مناسبتله نوشوی No-choui یاخود نوچین‌شوی No-tchin-choui شهری شرقنده کائن توركستانده بر داغ جوارنده بیوك بر ضیافت ویریلدی . تانژو وقتیله تانژو له‌ئوشانغك بر محاربه‌ده اولدیردیكی یوئه‌شیلرك قرالنك باشندن یاپلمش بر طاسده شراب ایچه‌رك چینلیلرله اتفاق یمینی ایتدی . بو معاهده‌نامه‌نك عقدندن صوكره هوهان‌سیه شمالده‌كی اسكی پایتختنه چكیلدی . عینی زمانده تبعه‌سندن بر چوغی ده اوراده كیتدیلر . هوهان‌سیه غایت قوتلی بر حكمدار اولدی .

هوهان‌سیه‌نك تاتارستانه عودت ایله یرلشمسی چی‌چی‌یی تلاشه دوشوردی . ذاتاً چینلیلرك سفیرك قتلندن دولایی انتقام آلمق اوزره هجوملرندن قورقیوردی . بناءً علیه دها زیاده اوزاقلاشمق وقام‌قیو قرالنك یاپدیغی تكلیفاتدن استفاده ایتمك طریقنی مرجح بولدی . چینلیلر اوسیونلرك غربنده بحر خزرك شمال ساحلنده کائن اولان وصوكره بزجه قپچاق و آستراخان قراللغی نامی آلتنده طانیلان الكایه قام‌قیو نامی ویریرلر . هانشو

بواسكی زمانلرده قام‌قیو بش قراللق آراسنده منقسم ایدی . هپسنك آیری پایتختلری واردی . فقط الك باشلی شهرك اسمی پی‌تیه‌ن‌چینغ Pi-tien-tching ایدی . بو اهالی یوزیكرمی بیك عسكر چیقارابیلیرلردی . مجموع نفوسلری آلتی یوز بیكه بالغ اولیوردی . قام‌قیو قراللرندن بری اوسیونلرله چوق كره محاربه ایتمشدی . مقصدی اوسیون دیارینی اله كچیرمكدی . فقط بونی

يالكز باشنه يايه‌مديغى ايچون قيه‌ن‌قوئن الكاسنده يايبق نهرى منصبلرنده اقامت ايدن چى‌چى‌يه بو مقصدله سفيرلر كوندردى. چى‌چى ، اوسيونلرك تابع بولوندقلرى هوهان‌سيه‌يه ضرر ويرمكدن باشقه برشى دوشونمديكى ايچون قپچاق قراليله اتفاقده تردد كوسترمدى. فقط بويوك بر صوغوق چيقارق عسكرلرينك برقسمى يولده تلف اولدى. وولغانك شرقنده كائن اولان او صحرالره آنجق اوچ بيك كشى مواصلت ايده‌بيلدى. كوچوك بخارا قطعه‌سنده آق‌صونك شرقنده اقامت ايدن چين واليسى بو ايكى حكمدارك اتفاقندن خبردار اولونجه درحال تشبثلرينه ممانعت ايتمكه قالقدى. دها باشقه بر طاقم قوماندانلرله برابر قرق بيك كشى ايله قپچاق قطعه‌سنه كيردى. چى‌چى‌نك چكيلمش اولديغى شهرك قربنده اردوكاهنى قوردى. بوتانژو چينليلردن سبب ورودلرينى استفسار ايتدى. عرض انقياد ايده‌رك چينه كلمسى وبوصورتله استحصال عفو ايلمه‌سى لزومى كنديسنه سويلندى. بو تكليفى قبول ايتمدى. مخاصمات باشلادى. چينليلر شهرى محاصره ايتديلر، هرطرفدن آتش ويرديلر. غايت قانلى برمحاربه جريان ايتدى. تانژويارالاندى، اسيردوشدى. چينليلر درحال قفاسنى كسديرديلر. بوصورتله تاتارستانده سكون تأسيس اولوندى.

قام‌مو ون هيه‌ن تو م قائو

اوزمانه قدر هوهان‌سيه چى‌چى‌نك اوسيونلرله برلشه‌رك كلوب كنديسنه هجوم ايتمسندن قورقمشدى. بومحق قورقو عرض تعظيمات ايتمك اوزره ايمپراطورك يانينه كيتمه‌سنه اوآنه قدرمانع

سنه ٣٦ هانشو

اولمشدی. آرتق بو اندیشه زائل اولونجه، بوتون ایمپراطورلغك
صلح و آسایش ایچنده اولدیغنه باقه‌رق چینه کیتدی. قیمتدار سنه ٣٢
هدیه‌لر آلدی. نیم‌هویوشی Nim-hou-yu-chi عنوانی توجیه
ایدیلن چائوقیون Tchao-kiun نامنده بر چین پرنسسی ایله
اولندی. صوکره، پکین ولایتندن شنسی‌نك اقصای غربنه قدر
چینك شمال حدودلرینی مدافعه و محافظه ایچون ایمپراطوره
عرض خدمت ایتدی. چینلیلر تام بر نعمت صلحدن مستفید
اولسونلر و عسکرلر ترخیص ایدیله‌رك عائله‌لری نزدینه ون‌هیه‌ن
کیده‌بیلسونلر دییوردی. ایمپراطوریوئن‌تی اول امرده ناظرلریله توم قائو
استشاره ایتمه‌دن بو تکلیفی قبول ایتمدی. ناظرلردن بر چوغی
تانژونك تکلیفنك قبول ایدیلمه‌سنه طرفدار ایدیلر. بر طاقمی
ایسه صورت قویه‌ده ممانعت ایتدیلر. چه‌ئولرك و تسین‌لرك دور
سلطنتنده طبیعتلری اعتباریله ظالم و خیرسز اولان هونلرك
چینه آقینلر یاپدقلرینی، ذی‌شوکت هان سلاله‌سی زماننده چین
ایمپراطورلغنك چوق کره هونلرك شقاوتنه معروض قالدیغنی،
حدودلرده آنجق هیائوووتی‌نك دور حکومتندن صوکره براز
راحت ایدیلدیکنی چونکه او ایمپراطورك له‌آئوتانغ شمالنده
کائن این‌شان داغنی ضبط ایچون عسکر سوق ایتمش اولدیغنی،
بو باربارلر چولدن اوته طرفه طرد ایدیلدکدن و حدودده هر
طرفه قوتلی عسکرلر اقامه ایدیلدکدن صوکره باربارلره قارشی
برسد چکیلدیکنی، بونلر محو و بو مملکتلرك محافظه‌سی هونلره

توديع ایدیله‌جك اولورسه چینلیلرك ایركچ بوندن ندامت ایده‌جكلرینی ایمپراطوره عرض ایتدیلر. بونك اوزرینه ایمپراطور یوئن‌تی عسكرك حدودلرده قالماسی امرینی ویردی. عینی زمانده تانژوی‌یه ممنون ایتمك ایچون اوكا بر چوق التفاتلرده بولونه‌رق تكلیفنه تشكرلر ایتدی.

هوهان‌سیه تاتارستانه عودتدن اول، ناظری تسوئی‌شه‌چه‌ئویی ده برابر تاتارستانه كلمكه اقناع ایچون چالیشوب دوریپوردی. ویردیكی نصیحتلرله تانژویی تختنده محافظه ایتمش، مملكتده صلح و آسایشی تأمین ایله‌مش اولان بو قوماندانی پك سربست ادارهٔ لسان ایتدیكندن و یاپدیغی خدماتدن چوقجه بحث ایلدیكندن دولایی تانژویه چكیشدیرمشلردی. اوده آرتق اوكا اظهار اعتماد ایتمز اولمشدی. حیاتندن قورقان تسوئی‌شه‌چه‌ئو معیتنده بیك كشی ایله چینه چكیلملك جهتنی التزام ایتمش واورادە پك چوق اكرام كورمشدی. بركره چینلیلره عرض تابعیت ایتمش اولدیغی ایچون قلبنی ایكی‌یه بولوب برقسمنی تانژویه تكرار ویره‌مه‌یه‌جكی بهانه‌سیله عرض معذرت ایتدی. وظیفه ومنتدارلق حسی اوكا بوقدر اعزاز واكرامده بولونمش اولانلردن آیرلمامغی تحمیل ایتدیكنی سویلیوردی.

سنه ٣١ هانشو قام‌مو — برآز صوكره هوهان‌سیه وفات ایتدی. یكرمی سكزسنه حكومت سورمشدی. چین پرنسسی جائوقیوندن ئی‌توچی‌یاسو Y-tou-tchi-ya-su اسمنده برشهزاده براقیوردی. بوكاغرب

چه‌سویی‌وام‌ی عنوانی ویرلمشدی. بوتانژووده تسوئی‌شه‌چه‌ئونك بویوك برادری هویه‌ن‌وامك ایکی قیزیله اولنمشدی . چوئن‌قیو Tchuen-kiu نامنده‌کی برنجی قیزدن ایکی چوجوغی اولمشدی. بویوکی تسیه‌موچه Tcie-mo-tché ، کوچوکی تانغ‌چی‌یاسو Tang-tchi-ya-su اسمنده ایدی. ایکنجی زوجه‌سی تایوشی Ta-yu-chi دن درت چوجوق دوغمشدی . تیائوتائوموقائو Tiao-tao-mo-kao و تسیه‌می‌سیو Tcie-mi-siu نامنده‌کی ایلك ایکی چوجوق تسیه‌موچه‌دن دیکرایکیسی‌ده تانغ‌چی‌یاسودن دها بویوك ایدیلر. هوهان‌سیه‌نك تویوشی To-yu-chi نامنده دردنجی برفاریسی‌دها واردی که بوندن‌ده اون‌اوغلی اولمشدی.

بوزوجه‌لرك الك برنجیسی والك اصیلی چوئن‌قیو Tchueu-kiu ایدی. اوغلی تسیه‌موچه‌یه خلق‌عادتا پرستش‌ایدیوردی. تانژو، وفات ایتمه‌دن اول اونی تخته چیقارمق ایستدی . فقط کنج شهزاده‌نك ملتك منافعنی دها زیاده دوشونن والده‌سی هونلر ایمپراطورلغنك اون‌سنه‌دن بری محاربات‌داخلیه یوزندن پریشان اولدیغنی، اهالینك اومحارباتده دوچاراولدقلری مصائبدن الآن قورتولامادقلرینی ، تسیه‌موچه‌نك کنجلکی یوزندن هونلرك یکی بر طاقم فلاکتلره اوغرایه‌جقلرینی ، بونك ایچون هنوز تأسس ایتمکه باشلامش اولان صلحی ادامه‌یه قادر بر تانژو انتخابنه احتیاج‌بولوندیغنی، بونك‌ده همشیره‌سنك‌اوغلی تیائوتائو- موقائودن باشقه کیمسه اولامایه‌جغنی سویله‌مشدی . تاریخده

بویله فداکارلق مثاللری پك آزدر. هونلرك تاریخنده ایشته بویله برمثاله ایکنجی دفعه اوله‌رق راست کلیورز. تیائوتائوموقائونك والده‌سی ایسه ایمپراطورلق تاجنی اوغلنه ویرمك بر حقسزلق اولاجغنی، تسیه‌موچه پك کنج ایسه اکابر ملتك حکومت اموریله مشغول اولاجقلرینی، کندی چوجوغنی انتخاب ایتمك آز اصیل اولانك چوق اصیل اولانه ترجیحی معناسنی تضمن ایده‌جکنی، بونك‌ده یکی قاریشقلقلره میدان آچه‌جغنی تانژویه سویلدی. فقط سوزلرینی دیکله‌تمه‌مدی. دولتك منفعتی تیائوتائوموقائونك تانژو اولماسنی ایجاب ایدییوردی. کندیسندن صوکره ایمپراطورلق برادرینه کچمك شرطیله او تانژو انتخاب اولوندی.

تیائوتائوموقائو تخته چیقنجه فه‌ئوچولوئی‌ژوتی تانژو Feou-chu-loui-jo-ti نامنی آلدی. اوغلنی چین سراینه کوندردی. برادرینه شرق خدیولکی مقامنی ویردی. تسیه‌موچه‌یه تسوقولی‌وام لنی تانغ‌چی‌یاسویه‌ده غرب خدیولکنی توجیه ایتدی. پدرندن دول قالمش اولان چین پرنسسی چائوقیون ایله تأهل ایده‌رك بوندن ایکی قیزی اولدی.

سنه ۲۸ لیه‌تای‌قیسو هانشو قام‌مو

تاریخ بوحکمدارك زمانه عائد وقایعدن هیچ بر شی حفظ ایتمه‌مشدر. یالکز، چین مجلسنده ایکی ملت آره‌سنده حربه میدان ویره‌بیله‌جك قابلیتده بر منازعه تولید ایدن بر وقعه اولمشدر. مع‌مافیه بونك بر نتیجهٔ فعلیه‌سی ظهور ایتمدی.

بوتانژو قوماندانلرندن بر قاچنی ایمپراطوره هدیه‌لرله چینه کوندرمشدی. تاتارستانه عودت ایده‌جکلری وقت بونلردن بری چین تابعیتنه کیرمك ایستدی. حتی چینده قالمسنه مساعده ایدیلمه‌یه‌جك اولورسه انتحار ایده‌جك کبی کورونیوردی. ایمپراطور بونی قبول ایچون نازلاندی. بومناسبتله مجلسده ناظرلر آراسنده‌ده اختلاف افکار حاصل اولدی. بر قسمی بو ملتجی‌نك چینده قاله‌بیله‌جکنی، وقتیله‌ده چینه چکیلمش اولان هونلرك دخالتی قبول ایدلدیکنی سویلیورلردی. دیکرلری شو جوابی ویردیلر: «ایکی ملت حال حربده بولندیغی مدتجه بویله برشی یاپیلابیلیردی. فقط تانژو بوکون کندیسنی چینك تبعه‌سی کبی عد ایدییور، سفیرلر کوندرییور، هان سلاسی هونلرله حال صلحده بولونیور، اونلردن هدیه قبول ایدیور، بناءً علیه شیمدی تانژونك بوقوماندانی چینه قبول ایدیله‌جك اولورسه بوباشقه برینك مالنی آلمق، خلوص نیتده قصور کوسترمك، جنایتی حمایه، مستبدلری تقلید ایتمك، عدالتی آرتق طانیمامق اولور». مسئله دها زیاده ایلری‌یه وارمادی. قوماندان خسته‌لق بهانه‌سیله چینده قالدی. تانژوده سنه
بوندن دولایی هیچ بر ممنونیتسزلك اثری کوسترمدی. ۲۷
حتی ایرته‌سی سنه، اووقت حکمران اولان ایمپراطور چیم‌تی Tchim-ti یه بر مکتوب یازارق چین سراینی زیارت املنده سنه
اولدیغنی بیلدیردی. بر قاچ سنه صوکره‌ده زیارتی اجرا ایتدی. ۲۵

بوتانژو اون سنه حکومت سوردی. تختی برادری تسیه‌مى
یویه براقدی . بوده سه‌ئوهیای ژوتی تانژو Seou-hiai-jo-ti
نامنی آلدی. بوحکمدارك دور سلطنتی حقنده چین تاریخلرینك
بزه ویردکاری بوتون معلومات تخته چیقدیغی وقت اوغلنی
چینه کوندرمسندن ، برادری تسیه‌موچه‌یه شرق خدیویتنی
ویرمسندن وصوکره چین سراینه کلیرکن سکز سنه برحکومتدن
صوکره یولده وفات ایتمسندن عبارتدر .

سنه ۲۰ لیه‌تای قیسو هانشو قام‌مو سنه ۱۲

یرینه برادری تسیه موچه کچدی . چه‌یاژوتی تانژو
Tche-ya-jo-ti نامنی طاشیدی . اوغلنی چینه یوللادی .
برادری تانغ‌چی‌یاسوی شرق خدیوی یاپدی. درت سنه صوکره
أولدی . برادری تانغ‌چی یاسو یرینه کچدی .

سنه ۸ هانشو قام‌مو

اوچولیه‌ئوژوتی تانژو Ou-tchou-lieou-joti نامیله معروف
اولان بویکی تانژو اوغلنی چین ایمپراطورینك سراینه یوللادی.
فقط عینی زمانده چینلیلر بوتون بوتون باشقه برسببله تانژویه
ایکی سفیر اعزام ایتدیلر. بونلر چانغ‌یه الکاسی ایله جوارلرینی
[۱] تانژودن طلب ایچون امر آلمشلردی . تانژو تبعه‌سنه
غایت اعلا اوقلر یاپمق ایچون لازم اولان شیلرك کافه‌سنی
تأمین ایدن بویله برالکایی الدن چیقارمق ایسته‌مدی . مع مافیه
بو، چینلیلرله‌ایی کچنمه‌سنه مانع اولمادی. وفات ایدن چوجوغنك
یرینی طوتمق اوزره ایمپراطورك یانه‌دیکربر اوغلنی کوندردی

سنه ۷

[۱] بوکون قانچه‌ئو دیورز .

چینلیلر وفات ایدن شهزادهنك نعشـنی تاتارستانه ایصال ایتمشلردی .

سنه بوتانژو مؤخراً اوسیونلوله برآز اوغراشـدی . بوملتك
٥ پی‌یوئن‌چی Pi-yuen-tchi نامنـده بر رئیسی هـونلرك
لیه‌تای‌قیسو الکاسـنك غرب حدودلرینه کیرمش ، اوراده بر چوق کیمسه‌لری اتلاف ایدەرك برخیلی مواشی غصب ایله‌مشـدی . تانژو بش‌بیك سواری‌ایله اوغلنی اورایه کوندردی. اوسیونلو ضـایعات ایله چکیلدیلر . پی‌یوئن‌چی اوغلنی رهینه مقامنده هونلره ویرمکه‌مجبوراولدی. صوکره بونی چینلیلرەایسته‌مك کبی بر مهارت کوسـتردی . جنوب طرفنده دشـمن پیدا ایتمك ایسته‌مین تانژو درحال رهینه‌یی اعاده ایتدی .

سنه ایشته بوصورتله چین سرایی همان بوتون تاتارسـتانه حکم
٣ ایدییوردی. چینه کوندریلن رهینه‌لر جوارقوملرك صداقتلری حقنده بر تأمینات تشـکیل ایدییوردی . قراللر چوق کره بالذات چینه کله‌بیلمك مساعده‌سنی استحصال ایچون‌مسارعت کوستریورلردی . بر چوق سنه‌دن بری تانژو بومسـاعده‌یی ایستیوردی . فقط بخش ایتمکده استعجال ایتمیورلردی . چین ایمپراطوری غنای‌تی Gnai-ti خسـته ایدی . هونلر حقنده سوءنظری واردی . تانژولر نه‌وقت چین سراینه کلمشلرسـه اختیار ایدیلن مصارفدن باشـقه مطلقا چین ملتنك باشـنه
قام‌مو برفلا کتده کلدیکـنه قانع بولونیوردی . ایشته بوندن دولایی

هانشو
دوهالد
ايكنجى جلد

تانژونك طلبلرينى آتلاتمق جهتنى ترجيح ايديوردى. يانغ يونغ Yang-yung نامنده برچين ناظرى ايمپراطورك حركتنى تقبيحدن منع نفس ايده‌مه‌يه‌رك ديدى كه: «ايمپراطورلغمزك قوانين اساسيه‌سنى احتوا ايدن كتابلرده مندرج اساسات حكومت، اغتشاشاتدن اجتناب ايتمكدن عبارتدر. بو اساسات بزه الك بويوك مظفريتلرك محاربه‌سز استحصال ايديلمش اولديغنى اوكره‌تيورلر. بو ايكى شى برحكومتك تملنى تشكيل ايدر. بو نقطه‌لر حقنده نه‌قدر تأمل اولونسه ينه آزدر. تانژو بوكون چين سراينه كلمك مساعده‌سنى ايسته‌يور. حالبوكه بو مساعده ويريلمه‌يور. يورد شبهه يوق كه ايكى ملت آراسنده نفاقى موجب اوله‌جقدر. مع مافيه هونلرك من القديم چينليلره ياپمش اولدقلرى فنالق مجهول دكلدر. الك اسكى زمانلرده بيله بونلر تحت اطاعته آلنه‌مامشلردر. ايمپراطور شى هوآم تى نك بوتون شوكت و قدرتى اونلرك آقينلرندن چين ولايتلرينى محافظه‌يه كافى كله‌مه‌مشدر. ايمپراطور قائوتسونك بوتون جسارتى پيم چيم‌ده مغلوبيته اوغرامشدر. صوكره‌كى دورلرده هونلر ايمپراطورلغك مركزينه قدر آقينلر ياپديلر. عقل ايرمه‌يه‌جك قدر مصرفه و يورغونلقلره ميدان ويرديلر. حدودلر تحكيم اولوندى. هونلر قورقغه باشلادى. چينليلردن صلح ايسته‌ديلر. فقط چينليلرك تبعه‌لرى اولدقلرينى اعلان ايتمه‌ديلر. الك ابتدا هوهانسيه كنديسنك چينه تابع برحكمدار اولديغنى سويله‌دى. بوكون تانژونك

ایسته‌دیکی شیئی دریغ ایتمك برعصرك مساعیسنی بر کون ایچنده غائب ایتمك اولاجقدر . » ایمپراطور غنای‌تی بو مطالعاتی قبول ایتدی . چینه کله‌بیله‌جکی تانژویه بیلدیریلدی . فقط تانژو خسته‌لانمش اولدیغی ایچون آنجق ایرته‌سی سنه کلدی . ایلك بهارده ینه چینی زیارت ایتدی . اوراده تاتارستاندن و کوچوك بخارا قطعه‌سندن بر چوق حکمدارلر دها کوردی . بونلرك هپسی‌ده ایمپراطوره عرض تعظیمات ایتمك اوزره کلمشلردی . بو ضیافتلرك برنده تانژو ایمپراطوره نه‌دن دولایی بر کنج قوماندانه پك فضله حرمت کوستریلدیکنی ، دها یاشلیلره تقدم ایتدیریلدیکنی صوردی . بوقوماندانك لیاقت فوق‌العاده‌سندن دولایی بویله برمعامله‌یه مظهر اولدیغی جوابی ویریلدی . بونك اوزرینه تانژو همان آیاغه قالقه‌رق بویله بویوك بر آدمه مالك اولدقلرندن دولایی ایمپراطور ایله چینلیلری تبریك ایتدی . بوحرکت هم ایمپراطور هم تانژو ایچون باعث افتخاردر.

سنه ٢ — سنه ١ — قام‌مو

تاتارستانه عودتدن صوکره تانژو قیزلرندن برینی چین ایمپراطوریچه‌سنه عرض تعظیمات ایچون چینه کوندردی . هرحالده چینلیلردن یکی هدیه‌لر قوپارمق ایچون بو بر بهانه ایدی . چوق کره ، کوندریلن هیئت سفارتلرك باشقه بر مقصدلری یوقدی . دوستلق وصلح مسئله‌لرینك بونده هیچ علاقه‌لری اولمازدی . اکر هونلرك منفعتی کندیلرینی معاملات خصمانه‌یه سوق ایدییورسه چین ایله موجود معاهداته رغماً سلاحه

سنه بعدالمیلاد ٢

صاريلدقلری كورولوردی . ایشته بوسنه ایغورلر مناسبتیله ینه بویله اولدی .

چوق كره بحث ایتدیكمز بوقوملرڭ قدیمدرلر وتاتارستانده چوق مشهوردرلر . بویوك چولك شمالنده قاموللك یاخود هامی نڭ غربنده وایرتیش منبعلرینڭ جنوبنده ساكن اولورلر. بوقطعه‌ده غایت یوكسك ایكی سلسلهٔ جبال واردركه شرقدن غربه دوغرو امتداد ایدرلر. برینه طغرا توبوسلوق دیكرینه‌ده اوسقونلق طغرا نامی ویریلیر . بونلردن برنجیسی بوكون اولوغ تاغ، دیكری قوچوق تاغ نامی آلتنده معروفدر. بوداغلر ایغور دیارینی ایكی‌یه تفریق ایدرلر . بوندن دولایی چینلیلر اونلره اوكده‌كی ایغورلر، آرقه‌ده‌كی ایغورلر نامنی ویرمشلردر. بعض محررلرده بونلره اون اویغورلر و توقوس اویغورلر تسمیه ایدرلر . چونكه داغلرڭ شمالنده اون ، جنوبنده‌ده دوقوزشهره تصادف اولونور. «اون» كلمه‌سی بونلرڭ قدیم لسانلرنده اون ، «توقوس» ایسه «دوقوز» معناسنی افاده ایدردی .

تاتارلرڭ تاریخ عمومیسی

بو ایكی ایغور قبیله‌سنڭ آیری آیری قراللری واردی . بری بوكون تورفان دیدیكمز قیائوهوچیم Kiao-ho-tchim شهرنده یعنی دوقوز ایغورلر یاخود اوكده‌كی ایغورلر اوزرنده حكمران ایدی . دیكری‌ده سكز یوز لی دها شمالده ووتو Vou-tou دنیلن بروادیده ساكن ایدی . بوكا یعنی اون ایغورلرڭ یاخود آرقه‌كی ایغورلرڭ قرالنه قوقو Kou-kou نامی

هانشو
ون هیه‌ن
توم قائو

ویریلیوردی . بوقرال ، بوقطعه‌لرده اقامت ایدن چین قوماندانلریله آراسنده وقوعه کان براختلافدن دولایی تام‌ته‌ئو Tam-teou نامنده دیکر بر کوچوك قرال ایله برلکده تانژونك یانه التجا ایتمشدی . تانژو بونلری قبولده هیچ مشکلات کوسترمدی. آرتق چینلیلردن قورقمایوردی. چین ایمپراطورینك حکم ونفوذی قالمامشدی . مام Mam اسمنده بر عاصی چین ایمپراطورلغنده حکم ونفوذی اله کچیرمش، ایمپراطورلغنی اعلان ایتمك اوزره بولونمشدی . بوندن دولایی چینلیلر تاتارستان ایشلرینی بر مدت اهمال ایتدیلر. مام چینده حاکم یکانه اولدقدن صوکره ، تانژونك بوایکی قرالی نزدینه قبول ایتمش اولدیغی خبر آله‌رق مؤخذاتده بولوندی . اونلرك تسلیمنی ایسته‌دی. تانژو ، اسکی چین ایمپراطورلریله منعقد معاهدات موجبنجه سد کبیرك جنوبنده کائن اولان یرلری کاملاً چینلیلره، شمالنده‌کی شیلرك‌ده هونلره عائدیتی ایجاب ایتدیکنی ، تبعه‌سی ، حدود اوزرنده قاریشقلق چیقاران کیمسه‌لره تصادف ایدنجه همان اخبار کیفیت ایتدکارینی و بونلری چینه کوندردیکنی ، هوهان‌سیه‌نك ایمپراطوردن کوردیکی برچوق ایلکلردن دولایی هونلره تابع اولمش بوتون چینلیلری چینه سوق ایتدیکنی ، کندیسی‌ده بواساساتدن انحراف ایتمك ایسته‌مزسه‌ده اجنبیلره حق التجا بخش ایتمکله معاهدات احکامنی اخلال ایتمه‌مش اولدیغنی فکرنده بولوندیغنی بیان ایتدی . فقط ایمپراطوردن

کورديکی ايدکلردن دولايی بو قراللری تسليم ايتمه‌سی لازم کله‌جکی يولنده چين ايمپراطورينك وقوع بولان اصراری اوزرينه بوکاموافقت ايتدی. يالکز، کنديلرينك عفوايدیلمه‌سی رجاسيله قراللری چينليلره ويردی . مام بونلری ألنه گچيرير گچيرمز کوچوك بخارا قطعه‌سنه منسوب بر چوق حکمدارلر مواجهه‌سنده قفالرينی کسديردی و بر بيانامه نشر ايده‌رك درت قومك ملتجيلرينك هونلر طرفندن قبولنی منع ايلدی . بونلرده چينليلر، اوسيونلر، کوچوك بخارا قطعه‌سی سکنه‌سی ايله اوهوئونلر ايدی. بو امرلری ايصال ايچون تانژويه‌سفيرلر کوندردی. صوکره، چينده بولونان اوهوئون مرخصلرينه دريلردن و بزلردن عبارت اولان معتاد ويرکويی هونلره تأديه ايتمه‌ملری امرينی ويردی.

بوندن دولايی ايکی ملت آره‌سنده يکی بر محاربه ظهور ايتدی. هون قوماندانلری عادتلری وجهله ويرکو آلمق ايچون اوهوئونلرك نزدينه کيتدکلری وقت اکابر ملتی طوپلاديلر . هانشو
حالبوکه اونلر چين ايمپراطورينك امری موجبنجه ويرکويی تأديه‌دن استنکاف کوستردیلر. جانلری صيقيلان هونلر بونلری توقيف وهمان صلب ايتديرديلر . بونك اوزرينه بو رؤسانك اقربالری و دوستلری برلشديلر ، هون قوماندانلرينه و ويرکولری صاتون آلمق اوزره برابرلرنده کلنلره هجوم ايتديلر . بوتون اللرنده کنی ضبط ايده‌رك هون قام‌مو

مأمورلرینی اولدیردیلر. بوعصیاندن خبرداراولان تانژودرحال شرق خدیوینی بر مقدار عسکرله کوندردی. اوهوئونلر مغلوب وپریشان اولدیلر. برقسمی داغلره قاچدی. برقسمی هونلرك شرق ولایتلرینه کیتدیلر. ایچلرندن برچوغی اتلاف وبرچوغیده اسیر ایدیلدی. صوکره هونلر بر مقدار مواشی دری و کتن صاتون آلاجقلرینی اعلان ایتدیلر. فقط بواوهوئونلره قورمق ایستدکلری بر طوزاق ایدی. بونلر اسیرلرینی قورتارمق ایچون الزم ظن ایتدکلری دریلرله کتنلری کتیردیلر. هونلر بونلری ضبط ایده‌رك اسیر اوهوئونلردن هیچ برینی کری ویرمدیلر.

مام بوتون چین ایمپراطورلغنه صاحب اولمشدی. هان سلاله‌سنی حق سلطنتدن اسقاط ایتمشدی. کندیسنی هونلر طرفندن ایمپراطور اولمق اوزره قبول ایتدیرمك املنده‌ایدی. فقط هرشیدن اول تانژونك هان ایمپراطورلری طرفندن ویریلن مهری اعاده ایتمسی لازمدی. بونك یرینه یکی ایمپراطورك نامنی حامل اولان دیکر برمهرك هونلره ویریلمه‌سی ایجاب ایدییوردی. بوقدیم زمانلرده اجنبی قراللر بومهرلری آلمقله افتخار ایدرلردی. بوسایه‌ده چینلیلرك متفقی، تابعلری عداولونورلردی. مام بومقصدله تانژویه برچوق هدیه‌لر وسفیرلر اعزام ایتدی. تانژو هانلردن آلمش اولدیغی مهری اعاده ایتدی. مامك کوندرمش اولدیغی مهر تانژویه ویریلدی. فقط صوکره تانژو بو مهرده‌کی یکی محکوکاتك برنوع انقیاد وتابعیت معناسنی افاده ایتدیکنی کورونجه سنه ۹

بومعامله‌دن دولایی شکایت ایده‌رك اسکی مهری طلب ایتدی. چین تختی یکی بر اله کچمش اولدیغی جهتله یکی بر مهر آلماسی لازم کله‌جکی یولنده تانژویه جواب ویریلدی. تانژو باشقه بر جواب آلامادی. چین قوماندانلری چین یولنی طوتدیلر. عودتلرنده هونلردن طلب ایتدکلری شی تانژویی چینه اعلان حربه مجبور ایتدی.

بوسفیرلر او هوئونلرك اسیر اوله‌رق بولوندرلدقلری موقعدن کچرکن اوراده‌کی هون قوماندانی بونلری تخلیه‌یه اجبار ایتمك ایستدیلر. هونلر موافقت ایتمدی. چینلیلرك معامله‌سندن هیچ ممنون اولمایان، ذاتاً مهرده وقوعه‌کلن تبدلاتدن متأثر بولونان تانژو، له‌آئوتونغك شمالنده‌کائن اولدیغی سویله‌دیکمز او هوئونلرك

هانشو قام‌مو سنه ١٠ الکاسنه بر مقدار عسکر کوندردی. بوعسکرلر اورتوس الکاسنده طوپلانه‌جقلردی. مام درحال اورایه بر اردو سوق ایتدی. فقط کوچوك بخارا قطعه‌سی حکمدارلرینه کندیسی هیچ سود یرته‌مه‌مش اولدیغی ایچون اونلری معاونته مهیا بر حالده بولمادی. اون اویغورلرك یاخود آرقه‌ده‌کی ایغورلرك سیوچه‌لی Siu-tche-li نامنده‌کی قرالی تانژونك یانه التجا ایتمکی دوشوندی. بوتصوری اجرا ایتمك اوزره ایکن کوچوك بخارا قطعه‌سنده چین قوماندانی بولونان تان‌قین Tan-kin کندیسنی توقیف واعدام ایتدیردی. سیوچه‌لی‌نك قاردشی اولان هولان‌چی Hou-lan-tchi ایکی بیك تبعه‌سی و بوتون

مواشیسیله هونلره التجا ایتدی. اوراده حسن قبول کوردی. تانژونك آرقه‌ده‌کی ایغورلر مملکتنه یاپدیغی سفرده اوکا رفاقت ایلدی. چین قوماندانی اتلاف اولوندی. کوچوك بخارا قطعه‌سنك قسم اعظمی هونلره عرض تابعیت ایتدی. یالکز بوقطعه‌نك الك قوتلی حکمداری بولونان شائوچه یاخود یرقن قرالی ین Yen چینلیلره صادق قالدی. هه‌ئوهانشو

کوچوك بخارا قطعه‌سی والیسی اولان تان‌قین Tan-kin جریان ایدن احوالی درحال ایمپراطور مامه بیلدیردی. ایمپراطور هونلرك ترقیاتنی دوردرمق ایچون بونلرك ایمپراطورلغنه فتنه صالمق ایستدی. بومقصدله بر مقدار عسکر قومانداسنده بر طاقم قوماندانلر کوندردی. هوهان‌سیه‌نك اولادلرینی طرفنه جلب ایچون برچوق هدیه‌لر یوللادی. بونلردن هیه‌ن Hien نامنده برینه هیائوتانژو Hiao نامنی ویردی. معیتنده‌کی اکابره هدیه‌لر و عنوانلر توزیع ایتدیردی. ایمپراطورك حرکاتندن خبر آلان و تلاشه دوشن حقیقی تانژو چینه اعلان حرب ایتمکه قرار ویردی. باخصوص ایمپراطور سیه‌تی‌نك انعامنه غرق اولمش بولونان هونلر هنوز اوکا ومتفقلرینه قارشی هیچ بر اثر شکران کوسترمه‌مش اولدقلری جهتله بوده ایمپراطور مامه قارشی حرکت ایتمه‌لری ایچون برسبب تشکیل ایدیپوردی. هانشو
تانژو، ایمپراطورمامی هان سلاله‌ٔ ایمپراطوریه‌سنه منسوب اولمایان، بناءً علیه حقی اولمادیغی برتختده راحتجه اوتورماسی ایجاب ایدن

برمتغلب دييه تلقي ايتدي. چينه بو يوك بر اردو كوندره رك بك چوق
غنائم و برخيلي اسير آلدي. صوكره كنديسي ده چينه كيده رك
برچوق تخريبات ياپدي. چين ايمپراطورلغنك تكميل حدودلري
كرفتار فلاكت اولمشدي. چين عساكري هونلرك قارشيسنه
چيقمغه جسارت ايده ميورلردي. ولايتلريني قورتارمق وهونلري
تحت تابعيته آلمق ايچون تداركات عظيمه كورمش اولان ايمپراطور
مام اوچ يوز بيك كشيلك بر اردو تسليح ايتدي. مختلف اون
طريقدن بوقوتك هپسني بردن سوق ايلدي. بوعسكرله
تاتارستانك تام كزينه قدر كيرديلر. حتى اوسيونلرك شمالنده
يايق نهري منبعلرينك شرقنده كائن اولديغني سويلديكمز
تيه ليم الكاسنه قدر ايلريله ديلر. بوتون هون ايمپراطورلغي
تحت اطاعته آلندي. فقط بومشهور سفرك تفصيلاتي معلوم
دكلدر. مام تاتارستاني هوهان سيه نك اون بش اوغلنه
وطورونه تقسيم ايتدي. هيائو تانژو عنواني حائز اولان
هيه نه تاتارستانده تانژونك پايتختنده اقامت ايتمسي امريني ويردي.
تسو Tçu ايله تهم Tem وهوهان سيه نك دها سائر اوغللري
سي غان فوده قالديلر. تسو اوراده وفات ايتدي. تهم مؤخراً
چين اردولرينه تاتارستان سفرلرنده رفاقت ايلدي. تسونك حائز
اولديغي شون تانژو Chun عنواني ايمپراطور اوكاويردي.
بو محاربه اثناسنده مام هيونغ نو تانژو Hiong-nou عنواني
لغو ايده رك بونك يرينه قيانغ نو فو يو Kiang-nou-fou-yu عنواني

سنه ١١ هانشو قام مو ليه تاي قيسو

قام مو

اقامه ایلدی . بوده تانژونك چینلیلره تابع اولدیغنی افاده ایدییوردی .

سنه ۱۲ مام ، هوهان سـیه‌نك اوغوللرینه تانژو عنوانی ویرمکله برابر بعضیلری حقیقی تانژو لهنه سـلاحه صـارلمقدن • چینه آقین یاپمقدن و اوراردن بر چوق غنائم طوپلامقدن کری قالمادیلر . هیائو تانژو عنوانی طاشیان هیه‌نك اوغلی قیو Kiu نك

هانشو بونلر آراسنده بولونماسندن شبهه ایدلدی . مام برنمونهٔ سدت کوسترمك ایچون برچوق اجنبیلر طوپلادی . اونلرك کوزی اوکنده سی‌غان‌فو میداننده هیه‌نك برادری اولان ته‌مك یعنی شون تانژونك باشنی کسدیردی . ایرته‌سی سنه حقیقی تانژو

سنه ۱۳ اوچویوئو ژوتی یکرمی برسنه‌سلطنتدن صوکره وفات ایتدی . هونلر بونك زمان اداره‌سنده کیریشمکه مجبور اولدقلری محاربه‌لردن دولایی غایت یورغون بولوندقلری ، چینلیلرك حمایه‌سندن محروم قلمق ایستـه‌مدکلری ایچون مامك سویبور کبی کوروندیکی وهیائو تانژو عنوانی ویردیکی هیه‌نی تخته چیقارمغه قرار ویردیلر . بناءً علیه هیه‌ن تانژو اعلان ایدیلدی و اولوبی ژوتی Ou-loui-jo-ti نامنی آلدی .

بوحکمدار ، ایمپراطورلغك مناصبنی اوغللرینه وقاردشلرینه تقسیم ایتدی . صول هیه‌ن واملغی یعنی شرق خدیولکی بونلرك اك مهمی ایدی بوعنوانی آنجق ولی‌عهدلر طاشیردی . اولکی

هانشو دورلرده بوعنوانی حائز اولمش اولان پرنسلردن چوغی بردن‌بره ترك حیـات ایتمش اولدقلری ایچون بو عنوان اوغورسز کبی

تلقی ایدیلەرك اونك یرینه هویو Hou-yu یعنی « غایت محترم ومعظم » عنوانی اقامه ایدلمشدی. فقط اولویی ژوتی ایمپراطور اولونجه بو عنوانی ده قالدیردی. ولی عهدك تسوتوین وام Tço-tou-yen-vam عنوانی طاشیماسنی آرزو ایتدی. صوکره چینلیلرله
سنه ١٤ عقد صلح ایتمکی دوشوندی. مامده اوکا سفیرلر یوللادی.
مع مافیه بو اونی تخته چیقدیغندن دولایی تبریك ایچون دکل، دها زیاده آلداتمق ایچون ایدی. چینلیلر تانژویه، باشی کسیلمش تەملك الآن سی‌غان فوده برحیات اولدیغنی، اونی آلمق ایستیورسه وقتیله هونلره عرض تبعیت ایتمش اولان چینلیلرك تسلیمی لازم کلدیکنی سویلمدیلر. تانژو اوغلنی قورتارمق امیدیله ایسته‌دکلرینی ویردی. چینك اوزمان بودوشمش بولوندیغی مشکل موقعدن
قام‌مو استفاده‌یی اهمال ایتدی. اوتاریخده چینده بویوك بر قیطلق ظهور ایتمشدی. خلق بربرلرینی ییورلردی. اوغلنی اسارتدن قورتارمقدن وایمپراطوردن بر مقدار هدیه قوپارمقدن باشقه برشی دوشونمه‌ین تانژو ابتدا چینلیلرك حالنه آجیور، علاقه‌دار اولیور کبی کوروندی. فقط اوغلنك وفاتی خبر آلیر آلماز بوکا اوقدر حدتلندی که درحال عسکرینی حاضرلادی، چین حدودلرنده بر طاقم تخریبات یاپدی. چین سفیرلری بوندن دولایی مؤاخذاتده بولوندیلر. اونلرك ازعاجاتندن قورتولمق ایچون بو آقینلری، اوزرلرنده حائز نفوذ اولمادیغی بعض فرقه‌لرك
هانشو تشبثاتنه عطف ایتدی. بومعذرت ایله ممنون اولمایان مام سفالت

سببیله ترك موقع ایتمکه مجبور اولمش اولان عساکرك کافه‌سنی ون هیه‌ن
چین حدودینه تکرار اقامه ایلدی. ته‌ملك جنازه‌سنی تاتارستانه توم قائو
یوللادی وعینی زمانده تانژویه قومنوشن یو -Kum-nou-chen سنه
you نامنی ویردیلرکه ایمپراطوره قارشی اولدقجه برحرمتی تضمن ١٥
ایدییوردی . فقط بو عنوانلرك کافه‌سنی استحقار ایدن تانژو
برمقدار پاره الده ایده‌مه‌مش اولدیغندن قیزه‌رق آقینلره تکرار
باشلادی. قینغ نهرینك صولرینی ضبطه خدمت ایدن برسد
بواثناده ییقیلمشدی . کاهنلره مراجعت ایدن چینلیلر آرتق قام مو
هونلرك حدودلر اوزرنده‌کی آقینلرینه و تخریباتلرینه نهایت سنه
ویرمك زمانی کلمش اولدیغنی ظن ایتدیلر . ایمپراطور مام ده ١٦
بوکا اقناع ایدیلدی. الکصوك حدودنقطه‌لری اوزرنده قرارکاه
قورمق اوزره ایمپراطورعسکر کوندردی. فقط تانژو اولوژوتی نك
وفاتنه قدر جریان ایدن وقایع حقنده تاریخ بزه برشی بیلدیرمیور.
یرینه برادری یو Yu کچدی ، هوتواولحشی تائو قائو ژوتی سنه
Hou-tou-ulh-chi-tao-kao-jo-ti نامنی آلدی . تانژولرك ١٨
اسمنه چوق کره قاریشدیریلمق ایسته‌نیلن ژوتی کلمه‌سی هونلرك
لساننده پدرینه منقاد ومطیع معناسنی تضمن ایدر.

بویکی تانژو کندیسندن اول حکمران اولمش بوتون تانژولرکبی
چینه سفیرلر کوندردی. بوندن مقصد معاهداتی تجدید ایتمکدن
زیاده‌یك حریص اولدقلری برطاقم هدیه‌لره نائل اولمقدی. ایمپراطور
مام بوکا آلدانمدی. تانژوایله اتفاق شویله‌دورسون تانغ Tang

اسمنده دیکر بر پرنسی یرینه کچیرمك ایچون اونی خلع ایتمکه
تشبث ایتدی . بونك ایچون ، تانغی سی‌غان‌فویه کلمکه اقناع
مقصدیله تاتارستانه برقوماندان کوندردی. تانغه چینه کلیرسه
سیوپوتانژو Siu-pou عنوانی‌وعداولونیوردی. چین‌ناظرلرندن
بری چینك‌دوستی اولان‌تانغك تانژونك‌حرکاتندن چینی‌خبردار
ایتمك اوزره تاتارستانده قالماسی دها مناسب اولاجغنی ،
سی‌غان‌فویه کتیریله‌جك اولورسه وقتنده امدادیتیشدیرمکده‌کی
عدم‌امکاندن‌دولایی حدودلری غائب‌ایتمك تهلکه‌سی بولونه‌جغنی
ایمپراطوره آکلاتدی. مع‌مافیه مام بومطالعاته اهمیت‌ویرمدی.
ایمپراطورك تصوراتندن خبرداراولان هونلر آقینلره‌باشلادیلر.

قام‌مو چین ایمپراطوری ، تانغی تاتارستان تختنه اصعاد ایتمك
تصورنده دوام ایده‌رك اولا بوتون حبسخانه‌لری تخلیه‌ایتدی.
صوکره‌بوتون ایمپراطورلقدن اوتوزده‌برکشی‌یی آلدی. اهالی‌یه
اوقدر تعدیاتده بولوندی‌که بوتون چینلیلر علیهنه دوندیلر .
اوزمانه قدر دها بوقدر غابه‌لك براردو کورولمه‌مشدی. فقط
بوقدرحاضرلق هیچ برنتیجه حاصل ایتمدی. هونلر اسکیسندن
زیاده تخریبات یاپدیلر. برآز صوکره مام ایمپراطورلق موقعنی
سنه غائب ایتدی. دائما پایدارقالمش ونهایت کسب‌قوت ایتمش‌اولان
٢٠ هان فرقه‌سی طرفندن پارچه پارچه ایدیلدی .

سنه ایمپراطور هیوئن ، اجدادی هانلرك تختنه چیقاری چیقماز
٢١ کیفیتی اخبار و عینی زمانده مامك آلمش اولدیغی اسکی مهری

هانشو اعادہ ایتمك ایچون تانژویه سفیرلر یوللادی. چینلیلر بو تانژونك
لیه‌تای‌قیسو سویلدیکی سوزلردن دولایی حیرتلره دوشدیلر. تانژو ایکی ملت
آراسنده منعقد معاهده‌نامه‌لر موجبنجه چینلیلرك عادتا کندیسنه
تابع اولمالری اقتضا ایده‌جکنی ادعا ایدییوردی : «ایمپراطور
سیوئن‌تی یاپدقلری محاربانده هونلره یاردیم ایتدی. هوهان‌سیه‌نك
تاتارستان تختنده دورماسنه پك چوق یاردیمده بولوندی.
هوهان‌سیه چین ایمپراطورلغنك مهرینی آلدی، بوندن دولایی
چینك تابعلرندن بری کبی تلقی اولوندی. مام حقسز اولارق
چین تختنه صاحب اولدیغی مدتجه هونلر اوکا قارشی حرب
ایتمکدن کری دورمادیلر. مامك اردولرینی پریشان ایتدیلر.
اونی غصب ایتمش اولدیغی تختدن بو صورتله تبعید و هان
سلاله‌سنك تخته چیقماسنی تسهیل ایچون معاونتده بولوندیلر.
بناءً علیه چینلیلر هونلری کندیلرینك تابعلری تلقی ایتمه‌مه‌لری
بالعکس اونلره حرمت کوسترمه‌لری، علائم انقیاد ایسته‌مه‌مه‌لری
و مهرلرینی کندی نزدلرنده صاقلامالری ایجاب ایدر.»

سنه چین او زمان محاربات داخلیه ایچنده پریشان ایدی. بوندن
٢٥ دولایی هونلری تأدیبه تشبث اولونامدی. ایمپراطور قوآم‌ووتی
Kouam-vou-ti چین ایمپراطورلرینك الك بویوکلرندن بری
اولمقله برابر کندیسی کبی ایمپراطورلق تاجنه ادعای تملك ایدن
بر چوق عاصیلرله بر مدت مشغول اولمغه مجبوریت کوردی.
هونلر بو عاصیلردن ایمپراطورلغی اعلان ایتمش اولان

لیوفانغ Liu-fang نامنده بریسنك طرفنی التزام ایتدیلر. لیوفانغ خلق اوزرنده حکم و نفوذ صاحبی اولمق ایچون اسکی ایمپراطور ووی‌نك نسلندن کلدیکنی ادعا ایدییوردی. بوندن دولایی هونلرله اتفاقه طالب اولمشدی. اونی فی الحقیقه ووتی‌نك سلاله‌سندن عد ایدن تانژو ده‌هان سلاله‌سنك وقتیله هوهان‌سیه‌یه ایفا ایتمش اولدقلری خدمتك نشانهٔ شکرانی بوصورتله اظهار ایتمك ایسته‌یه‌رك لیوفانغی استقبال ایچون عسکر کوندردی واونی مشروع برچین ایمپراطوری صفتیله قبول ایتدی. دیکر

سنه ٢٩ عاصیلرك قسم اعظمی اورتوس الکاسنده شنسی وشانسی ولایتلرینك شمال قسملرنده طوپلانه‌رق اوراده سب استقلال ایتمشلردی. تانژو بونلرك کندی مقصدینه خدمت ایده‌جکلرینی امید ایده‌رك اتفاق ایچون سفیرلر کوندردی. لیوفانغی ایمپراطور طانیمه‌لرینی تکلیف ایتدی. مقاومت ایده‌بیلمك ایچون مظاهرته محتاج اولان بو قوماندانلرك کافه‌سی معیتلرنده‌کی عسکرله تانژونك یانینه کیتدیلر. اورادن هونلرك وسیه‌ن‌پی واوهوئون تاتارلرینك عسکرلریله برابر چین اوزرینه هجوم ایده‌رك ایمپراطورلغك شمال حدودینی اله کچیردیلر.

هانشو قام‌مو هونلر چین طرفنده بویله مشغول اولدقلری اثناده یرقن قرالی اونلری شرق طرفنده‌کی مملکتلرینك امدادینه قوشمغه مجبور ایتدی. کوچوك بخارا قطعه‌سنك بو شهرنده حکمران اولان ین Yen اون درت تاریخ میلادیسنده وقوع وفاتنه‌قدر

هپ چینلیلر طرفنی التزام ایتمشدی . یرینه کچن اوغلی قام
Kam ده پدرینك سیاستنی تعقیب ایلدی . چینلیلر تانژونك
هانشو قام‌مو اردوسنی طرد ایتمکه چالیشدقلری صیراده قام کوچوك بخارا
قطعه‌سنده‌کی قراللقلردن بر قسمنك عسکرلرینی طوپلادی ،
هونلره هجوم ایتدی . هرطرفدن اونلری مغلوب ایلدی .
کندی الکاسنه آقین یاپمه‌لرینه مانع اولدی. جوارممالکتلره
داغیلمش اولان چین قوماندانلرینك عائله‌لرینی هونلرك تجاوزاتندن
قورتاردی . بوصورتله کوچوك بخارا قطعه‌سنده الای بش شهره
سنه ۳۰ صاحب اولدی. دیکر طرفدن لیوفانغك وتانژونك عساکری
چین اردوسی طرفندن مغلوب ایدلدیلر . چینك هونلره تابع
بولونان بوتون شمالده کائن ولایتلری تکرار چین اداره‌سنه
سنه ۳۱ کچدی. لیوفانغدن ممنون اولمایان بعض قوماندانلر نهایت اونك
طرفنی ترك ایله ایمپراطوره تابع اولدیلر . عاصینك عساکری
سنه ۳۲ برمدت صوکره یه‌چه‌لی ولایتی داخلنده‌ده مغلوب ایدیلدی .
قام‌مو هونلر امدادلرینه قوشدیلر . چینلیلری توقیف ایده‌جك قدر
قوت کوستردیلر. چینلیلر هونلری طرد ایتمکه موفق اولامایجه
مختلف نقطه‌لری طوتوب اوراده یرلشمکله اکتفا ایتدیلر .

هونلر و اوهوئونلر چینه چوق کره آقینلر یاپمشلردر .
برچوق محاربات اولدی . لیوفانغك قوماندانلری محاربه‌دن
بیقدقلری ایچون اونك ایمپراطور قوآم ووتی یه عرض تبعیت
سنه ۳۵ ایتمه‌سنی ایسته‌یورلردی . فقط مقصدلرندن خبردار اولان

لیوفانغ اون سواری ایله تاتارستانه چکیلدی. معیتنده‌کی عساکرک سنه
کافه‌سی چین اردوسنه کچدیلر . هونلر شانسی ولایتنده ینه ٣٦
بعض آقینلر یاپدیلر . نهایت لیوفانغ کرک کندیسنک کرک
هونلرک بوتون غیرتلرینک بیهوده اولدیغنی کوره‌رك معیتنده
قالان قوماندانلرله برابر ایمپراطوره تسلیم اولمغه قرار ویردی.
هونلر بونی خبر آلیر آلمازلیوفانغدن انتقام آلمق ایچون تکرار سنه ٤٠
چینه کیردیلر ، بویوك قاریشقلقلره سبب اولدیلر . لیوفانغ ده قام‌مو
یاپدیغی تشبثه نادم اولمقده تأخر ایتمدی . عصیاندن دولایی سنه
ایمپراطورك ویره‌جکی جزادن قورقیوردی . بو قورقو ایله ٤٢
تاتارستان یولنی طوتدی . برآز صوکره اوراده وفات ایتدی.

تانژو کندی عساکریله برلشمش اولان شرق تاتارلری ، سنه ٤٤
اوهوئونلر وسیه‌ن‌پی‌لرله برابر چینه آقینلر اجرا ایتمکدن سنه
کری دورمادی . له‌آئوتونغ والیسی اونلری مغلوب ایتدی . ٤٥
برچوق تلفات ویردیردی ، برخیلی اسیر آلدی. ایرته‌سی سنه هه‌ئوهانشو قام‌مو
تانژو هوتواولحشی تائوفائو ژوتی وفات ایده‌رك اوغلی پونو سنه
Pou-nou یرینه کچدی . ٤٦

بو حکمدار زماننده هون ایمپراطورلغنك اوغرادیغی عدم موفقیت اضمحلالنی تسریع ایتدی . هوتواولحشی تائوفائو ژوتینك چی‌یاسو Tchy-ya-su اسمنده بر برادری واردی. شرق خدیولکی مقامی اونك حقی ایدی. بناءً علیه ایمپراطوره او وارث اولمق ایجاب ایدردی . فقط تانژو تختنی اوغلنه

براقمق املیله چی یاسوبی اولدیرمشدی . برچوق سنه‌دن بری دولتك الك بویوك مقامنی اشغال ایدن په Pé اسکی تانژواوچولوبی ژوتی‌نك اوغلی ایدی. اوزمان سکزعشیرته قوماندا ایدییوردی بونلر چین طرفلرنده وهون ایمپراطورلغنك جنوب ولایتلرنده ساکن ایدیلر . بوپرنس عدم ممنونیتنی اظهاردن منع نفس ایده‌مدی . اکر تخت برادرلره عائد ایسه چی یاسوبه کچمه‌سی لازم کله‌جکنی ، اکر اولادلر بابالرینك یرینه کچمك ایجاب ایدییورسه کندیسك تخته چیقماسی ایجاب ایده‌جکنی ، چونکه بر تانژو اوغلی اولدیغنی تانژویه سویله‌دی . بومطالباتك تولید ایتمك اوزره بولوندیغی بویوك انقلابدن ماعدا دها باشقه فلاکتلرده وقوعه کلدی .

بر خیلی سنه‌لردن بری تاتارستانه بر طاقم بوجکلر عارض اولمشدی . آغاجلری ، نباتلری ییورلردی . بونلردن قالانی، بویوك بر قوراقلق محو ایدوب بیترمشدی . پك چوق انسان ومواشی ضرورت وسفالتدن تلف اولمشدی . چینلیلرك اعلان حرب ایچون بو فلاکت دوردن استفاده ایتملری قورقوسیله یکی تانژو ایمپراطوردن صلح طلب ایتدی . آرزوسنه نائل اولدی . فقط اوهوئونلرله صلح یاپه‌مدی . اونلر هونلرك مقاومت ایده‌میه‌جکلرینی کوره‌رك هجوم ایتدیلر، غلبه چالدیلر . هونلر شماله دوغرو برقاچ بیك لی چکیلمکه، چولك جنوبنده مالك اولدقلری یرلری کاملاً ترك ایتمکه مجبور اولدیلر .

فقط كوچوك بخارا قطعه‌سنده‌كى ذريشقلقلر اونلرك بوزيانلريى بردرجه‌يه قدر تلافى ايتدى .

ون هيه‌ن
توم قائو
هه‌ئوهانشو
قام‌مو

ميلاد عيسانك اوتوزاوچنجى سنه‌سنده برقن قرالى أولمش، برادرى هيه‌ن Hien يرينه كچمشدى. قوئن‌شهرينك جوارنده چينليلرك تسونغ‌لينغ‌وقدمانك أمودى‌مونته‌س ديدكارى طاغلرك قربنده ايكى كوچوك مملكتى تحت اطاعته آلمشـدى . بوايكى قرالق يومى Yu-mi وسى‌يه Si-ye نامارينى طاشـيوردى . هيه‌ن بونلرى فامك اوغوللرى اولان ايكى يكـننه ويرمشدى. صوكره‌لرى هيه‌ن چين ايمپراطوردن كوچوك بخارا قطعه‌سى واليلكى عنوانى ايستـه‌مش ، فقط بوطلبى قبول ايدلمه‌مشدى . مع‌مافيه كنديسى بوعنوانى طاقنمقدن كرى قالماديغى كبى اوكا تانژو عنوانى‌ده علاوه ايتدى . آق صونك اوته‌لرينه قدر بر چوق جوار شهرلرى تحت اطاعته آلدى . كوچوك بخـارا قطعه‌سنك بوتون قراللرى ، بوشهردن ايغورلره ولوپ كولى جوارنده ساكن شن‌شن قومنه وارنجه‌يه قدر ـ كه مقدارلرى اون سكزه بالغ اوليوردى ـ ولى‌عهدلرينى هديه‌لرله چين ايمپراطورينه يوللايه‌رق هيه‌ندن شـكايت ايتديلر ، بروالى ايله عسكر ايستديلر. فقط چين حكومتى طلب اولنان بوقوماندانى اعزامده استعجال كوسـترميوردى . يوئن قرالى ، شن‌شن قرالى غانه Gan كچيدلرى قاپامه‌سى وچينليلرله هردورلو مناسباتى قطع ايتمه‌سى حقنده امر ويردى . غان ، كنديسـنه بوامرى

کتیرنلری اعدام ایتدیردی. هیەن درحال اوکافارشی یورویەرك داغاره قاچمغە مجبور ایتدی . صوکره قیوتسو یاخود آق‌صو اقوامنە هجوم ایلە قرالی أولدیردی ، مملکتلرینی ضبط ایلدی. بونك اوزرینە ین‌شیلر یاخود هاراشار قوملری ، ایغورلر وجنوبدە ساکن اولان شن‌شنلر هونلرە تابع اولمغەقرارویردیلر.

هیەن ، بوتون کوچوك بخاراقطعەسنی تیترتدکدن صوکره کندی حکومتلرینی بوکون بویوك بخارا قطعەسی دنیلن دیاردن تفریق ایدن داغلری آشدی . وقتیلە اوسیونلرك الکاسنی ترك ایدەرك قدیماً اسکندرك خلفلرینك حکمران اولدیغی الکالردە اوقسوس یاخود جیحون نهری ساحللرندە یرلشمش برتاتار قومی اولان سو Su لرلە حرب ایتدی . بونلری تحت اطاعتە آلدی. قراللرینی أولدورەرك یکی برقرال تعیین ایلدی. صوکره آق‌صویە دوغرو کلەرك عینی ایشی کوردی. بوالکادە تسەلو Tce-lo یی براقدی . اهالی هونلرك حمایەسی آلتنە کچەرك بونی اتلاف ایتدیلر. تانژو آق‌صواهالیسنی ادارەایچون هندلی بروالی کوندردی . اوتاریخدن اعتباراً آق صو الکاسی هونلرە تابع اولدی. هیەن ، سەیرام یاخود برساجان وفرغانە طرفندە ساکن تائوآن اقوامندە هجوم ایتدی . ین‌لیەئو Yen-lieou نامندەکی قراللرینی خلع ایلە یرینە یومی Yu-mi قرالی قیائو سوتی Kiao-su-ti یی براقدی . فقط بواوراده ادامۀ حکومتە مقتدر اولامادی . چونکە قاپچاق اهالیسی پك

صیق صیق آقینلر یاپیورلردی . هیەن، یەنلیەئوبی تکرار تخته چیقارمغه مجبوریت کوردی .

ایشته اوزمان کوچوك بخارا قطعەسنك وضعیتی بو ایدی. ایغورلر ودیکرجوار قوملرهونلره تابع بولونمقله برابرهونلرك اسکی حکم ونفوذلرینی پك چوق غائب ایتدکارینی، برطرفدن برقن قرالنك دیکر طرفدن سیەنپی واوهوئون دنیلن شرقی تاتارلر طرفدن تقویه ایدیلن چینلیلرك تأثیریله چولك اوتەسنه چکیلمکه مجبور اولدقلرینی فرق ایتمیورلردی . فقط بحث ایتدیکمز محارباتك آرقەسی صیرا ظهور ایدن قاریشقلقلر هونلری بوتون بوتون پریشان ایتدی .

قام‌مو تانژو پونو Pou-nou تانژو اوچولویی ژوتی‌نك اوغلی
سنه یەنك ایمپراطورلق ادعاسنه قالقمش اولدیغنی اونوتمایوردی .
٤٨ اوزماندن بری ، ایکی پرنس بربرلرینـه قارشی بویوك برکین وغرض بسلەمشلرسەده دائما کتمه‌چالیشمشلردی. یه چینلیلره هون الکاسـنك برخریطەسنی یاخود توصـیفاتنی کوندرمش وچین ایمپراطورینه عرض تابعیت‌ایتمشدی. اونك بو افکارندن خبردار اولان برطاقم هون قوماندانلری تانژویه ازالهٔ وجودینی توصیه‌ایتدیلر. فقط قتلی ایچون امر ویریلدیکی اثناده‌تصادفاً تانژونك چادیرینك یانندەبولونان یەنك برقارداشی درحال آته آتلایەرق قوشدی، علیهنده‌کی تصوراتدن یەیی خبردارایتدی. یه، تانژونك تصوراتنه‌مقاومت ایتمکه‌قرار ویرەرك تحت ادارەسنده بولونان

سكز عشیرتی طوپلادی. مقدارلری تقریباً قرق اللی بیك كشی‌یه بالغ اولیوردی. یه‌نی قتل ایچون كانلر بواردویی كورونجه‌همان قاچدیلر. عینی زمانده تانژونك سوق ایتمش اولدیغی اون بیك سواری‌ده هجومه جسارت ایده‌مدی. بونك اوزرینه سكز عشیرت رئیسی بویوك بر مجلس عقد ایتدیلر. نتیجه‌سنده یه ایمپراطور اعلان ایدیلدی. كندیسنه هوهان سیه تانژو Hou-han-sie نامی ویریلدی.

بوصورتله هون ایمپراطورلغی ایكی قسمه آیرلمش اولدی[١]. بری جنوب دیكری شمال قراللغی ایدی. چینلیلره عرض تابعیت ایتمش اولان یه‌یه ایمپراطور دائما یاردیم ایتدی، اونی تانژو لقبیله طانیدی. شمال هونلرینك وسیه‌ن پی تاتارلرینك آقینلرینه مانع اولمق ایچون چین ایمپراطورلغنك شمالنده اوكا موقع تخصیص ایتدی.

برآز صوكره بو سیه‌ن پی تاتارلری له‌آئوتونغ ولایتنده حكم ایدن چین قوماندانلرینك هدیه‌لرینه مجلوب اوله‌رق چینه تابع اولدیلر. صداقتلرینك دلیلنی كوسترمك اوزره شمال سنه ٤٩ قام‌مو

[١] هون ایمپراطورلغنك بوانقسامی تورك ایمپراطورلغنك موغوللره وتاتارلره آیریلماسی كیفیتنده پك زیاده علاقه‌دار كبی كورونیور. موغوللر شمال هونلری، تاتارلر جنوب هونلری كبی كورونیورلر. ایرانیلر بو افتراقك دها اسكی اولدیغنی سویلیورلرسه‌ده بو قدیم زمانلر ایچون اونلرك ادعالرنده‌كی اصابته پك اعتماد ایتمه‌ملیدر. تانژو پونونك هانكی تاریخده وفات ایتدیكی معلوم دكلدر.

هونلرینك اوزرینه یوردیلر . بونلردن تقریباً ایکی بیك کشی
هانشو أولدیردیلر . اوزمان بو سیه‌ن پیلره حاکم اولان پیه‌ن هو بو
آقینلره دوام ایتدی ، هونلری پك چوق ضعیفلاتدی . جنوبده کیلرده
عینی شیئی یاپدیلر . اوصورتده که شمال تانژوسی بوتون شرقك
کندی علیهنده سلاحه صارلماسندن قورقه‌رق پك چوق اراضی
ترك ایتدی . ینه شرقی تاتارلردن بر قوم اولان اوهوئونلر
چینلیلره تابع اولدیلر . چین ایمپراطوری بونلرك حدودبویلرینه
یرلشدیرلمه‌لرینی امر ایلدی . بو نقطه‌دن صوکره تاریخ آرتق
تانژولرك تاریخ وفاتلرینی وتاریخ جلوسلرینی بیلدیرمیور .
هونلرك ایمپراطورلغی پارچه پارچه قالمقده دوام ایتدی . جنوب
قسمی چینلیلرك حمایه‌سیله ادامهٔ موجودیت ایده‌بیلدیکی حالده
شمال قسمی مضمحل اولدی .

هانشو شمال تانژوسی بوتون بو عصیانلردن و چینلیلرك یاپدقلری
حاضرلقلردن پك تلاشه دوشیوردی . بوتون بو دشمنلرك هپ
برله‌شوب هجومه قالقمالرندن قورقیوردی . بوندن دولایی ابتدا
دفعات مختلفه‌ده آلمش اولدیغی شیلری چینلیلره اعاده ایتدی .
سنه صوکره صلح طلب ایلدی . سفیرلر شنسی داخلنده له‌آم‌چه‌ئویه
٥١ قدر کلدیلر . اوراده چین سراینك امرینه انتظاراً توقف
ایتدیلر . چین ایمپراطوری بومناسبتله برمجلس مشورت طوپلادی .
هونلرك جنوب هونلری قورقوسندن چینه عرض تبعیت
ایتدکلری ، دیکر طرفدن جنوب هونلری شمال هونلریله

مناسباته کیریشلدیکنی خبر آله‌جق اولورلرسه چینلیلردن آیریلاجقلری ایمپراطوره عرض اولوندیغی ایچون ایمپراطور قوام‌ووتی Kouam-vou-ti ، له‌آم‌چه‌ئو والیسنه تانژونك سفیرلرینی کری کوندرمسی ایچون امر ویردی . ایرته‌سی سنه تانژو عینی مقصدله چینه سفیرلر کوندردی. ایمپراطور قوام‌ووتی اوزون برمذاکره‌دن صوکره صلحه رضا کوستردی . بونك اوزرینه شمال هونلری برقاچ سنه چینه ویرکو مقامنده برطاقم هدیه‌لر یوللادیلر .

سنه ٥٢

سنه ٥٥

بو آندن اعتباراً چین طرفنده شایان اهمیت هیچ بر وقعه اولمادی . شمال هونلری عسکرلرینی کوچوك بخارا قطعه‌سنده قوللاندیلر . یرقن قرالی هیه‌ن بوراسنی همان کاملاً تسخیر ایتمشدی . حتی دامادینك اثر خیانتی اوله‌رق قتل ایدیلمه‌مش اولسه ایدی هونلری دها پك چوق ازعاج ایده‌جکدی. هیه‌ن، خوتن قرالی یولین Yu-lin ك حکومتی الندن آلمش، بو قراللغی یولینك برادری غوئه‌یی‌شی Goei-chi یه ویرمشدی. صوکره، یکی ضبط ایتدیکی بو مملکتلرك عصیانندن قورقدی ، اورالره نصب ایتدکلری قراللرك اولدیرلمه‌سنی امر ایده‌رك خوتن حکومتنه قیون‌ته Kiun-te نامنده قوماندانلرندن برینی نصب ایتدی . مظالم وتعدیاتی حسبیله خلقك خصومتنی قازانمش اولان قیون‌ته خوتنك اشرافندن تومو Tou-mo نامنده بری طرفندن قتل ایدیلدی. هیه‌ئوموپا Hieou-mo-pa نامنده دیکر برخوتنلی ده

سنه ٦١ ون هیه‌ن توم قائو هانشو قام‌مو

برقاچ چینلینك معاونتیله صوكره تومویی اولدیردی و قرال نامنی آلدی. هیه‌ئوموپا عینی شهرك غربنده كائن اولان یومی Yu-mi اقوامیله برلشدی. تسونغ‌لینغ داغلری قربنده پی‌شان‌ده قرارگاه قورمش اولان برقن عساكرینك اوزرینه یورودی واونلری مغلوب ایتدی. درحال هیه‌ن یكرمی بیك عسكرله اوغلی قوئه‌سیانغ Koue-siang ی كوندردی. صوكره بالذات كان هیه‌ن‌ده دها مسعود اولامادی. هیه‌ئوموپا محاصره ایتمك فكریله برقن شهرینه یاقلاشدی. فقط براوق اصابتیله وفات ایتدیكی ایچون عساكری خوتنه عودت ایتدیلر. اوراده یكنی قوآم‌ته Kouam-te تخته چیقاریلدی. بونك اوزرینه هونلر برقن قرالنك بولوندیغی فنا موقعدن استفاده ایتمك و اوراسنی اله كچیرمك فكریله آقصو عساكریله كندیسنه هجوم ایتدیلر. فقط فراره مجبور اولدیلر. دیكر طرفدن، خوتن‌قرالی بورایه برادرینك تحت قوماندا‌سنده براردو كوندردی و هیه‌نی صلح طلبنه مجبور ایلدی. برچوق سنه‌دن بری برقنده موقوف طوتولان قوآم‌ته‌نك پدرینی اعاده ایتدی. قیزلرندن برینی زوجه اولمق اوزره خوتن قرالنه ویردی. ایرته‌سی سنه هیه‌نك مظالمندن دولایی عصیانه مجبور قالمش بعض قوماندانلر قوآم ته‌یه تابع اولدیلر. بو، درحال اوتوز بیك عسكرله برقنه تقرب ایتدی. هیه‌ن برلكده عقد ایتدكلری معاهده‌یی اخلال ایتدیكندن دولایی اوكا مؤاخذاتده بولوندی. فقط قوآم‌ته‌نك اورایه

کندیسنی زیارت ایچون دوست ومتفق صفتیله کلدیکنه دائر ویردیکی سوز اوزرینه بوکا ایناندی، قوآم ته‌یه تسلیم اولدی. اوده هیه‌نی درحال توقیف ایتدیره‌رك اعدام ایتدیردی. برقاچ سنه صوکره ، یرقن قرالنك خلع ایدلدیکنی خبر آلان هونلر خوتی محاصره ایچون بش قوماندان معیننده اوتوز بیك کشیلك براردو سوق ایتدیلر . قوآم‌ته اونلره عرض انقیاد ایده‌رك رهینه مقامنده اوغلنی ویردی . بونلر یرقنده هیه‌نك اوغلی پوقیوچینغ Po-kiu-tching ی براقه‌رق عودت ایتدیلر .

سنه ٦٢ هه ئوهانشو قام مو کوچوك بخارا قطعه‌سنده‌کی بومحاربه هونلری چینه آقین یاپمقدن منع ایده‌جك درجه مشغول ایده‌مدی . آلتی یدی بیك قدر هون سواریسی شنسی ولایتنك شمالنه کیردیلر . جنوب هونلرینه تصادف ایده‌رك رجعته مجبور اولدیلر. برقاچ دفعه دها هونلر چینه کیردیلر. فقط بعض موفقیات استحصال

سنه ٦٤ ایتمش اولمالرینه رغماً تانژو صلح تکلیف ایتمك اوزره سفیرلر اعزامندن وایکی ملت آراسنده مناسبات تجاریه‌یی اعاده طلبندن کری قالمادی . چین ایمپراطوری بوصورتله اونلرك آقینلرینه مانع اولمق فکریله ایستدکلرینه راضی اولدی . بعض چین ناظرلرینك اولدن تخمین ایتدکلری کبی بومعاهده نامه جنوب هونلرینی هیچ ممنون ایتمدی . بونی قیصقاندیلر ؛ سلاحه صاریلدیلر ، چینلیلره قارشی عصیان ایتدیلر . دائما شقاوته

سنه ٦٥ میال اولان شمال هونلری جنوب هونلرینك آلدقلری غنائمی

کورنجه طمعه دوشدیلر . غنائمه اشتراك ایتمك اوزره اونلرده معاهده‌یی اخلال ایده‌رك جنوب هونلریله برلشدیلر . اورتوس الکاسنه کیردیلر . اورالرده برچوق تخریبات یاپدیلر . هرطرفه آتش ویردیلر . اوصورتده که شنسی شهرلرندن چوقلرینك قاپیلرینی قاپامق مجبوریتی حس ایدیلدی . فقط الك تحفی هونلر بوولایتی برطرفدن تخریب ایتدکلری صیراده دیکر طرفدن ویرکو ویرمك یاخود هدیه کوتورمك اوزره چین ایمپراطورینه سفیر اعزام ایدییورلردی .

سنه ۷۲ نهایت میم‌تی Mim-ti نامنده چین ایمپراطوری کلیتلی عسکر طوپلادی . هون ایمپراطورلغنه کیرمك فکریله آم‌چه‌ئو طرفنه کوندردی . قوماندن یونغ Yong اون بر بیك کشی‌یه بالغ اولان شانسی ، شنسی ، قیانغ وجنوب هونلری عساکریله قائوقوآن Kao-kuan طرفندن یورودی . قوماندان ته‌ئوقو Teou-ko اون‌ایکی بیك کشیلك دیکر بر قول ایله سوچه‌ئو طرفندن هون الکاسنه کیردی . دیکر بر قوماندان سوبونور کولی طریقیله ایلریله‌دی . دردنجی برقوماندان اوهوئون‌و سیه‌ن‌پیلوك باشنده شانسی ولایتنك شمال طریقیله حرکت ایتدی . ته‌ئوقو تیه‌شان یاخود کوك داغنه قدر کیتدی . هویه‌ن‌وام Hou-yen-vam نامنده‌کی هون قوماندانی بوزدی ، لوپ کولنه قدر تعقیب ایتدی . بوتون قامول یاخود هامی الکاسنه صاحب اولدی . بوراده قوای محافظه براقدی . بونك اوزرینه هونلر

قام‌مو
هه‌ئوهانشو

جنوب طرفنده مالك اولدقلری یرلری ترك ایدەرك شماله
چكيلديلر. ديكر چين قوماندانلری آزبرايش كورديلر. فقط
تەئوقو اردوسنك توليد ايتديكی نتيجه بونقطەده بالخاصه توقف
ايتمەمزه ده كر. چونكه چوقدنبری كرك هونلرك آقينلرندن
كرك اوراردە حكمران اولان قراللرك قدرتلرندن دولايی
كوچوك بخارا قطعەسی ایله چين آراسنده انقطاعه اوغرامش
اولان مناسبات تجاريەنك تكرارتأسيسنه امكان حاصل ايتدی.
بوسفرك ايلك ثمراتندن اولمق اوزره لوپ كولنه ويوقاريده
بحث ايتديكمز وجهله قوامتەنك حكمران اولديغی خوتن
الكاسنه قريب اولان شن‌شن الكاسی چينليلره تابع ولدی.
تەئوقو پان‌چائو Pan-tchao نامنده برقوماندانی بر مفرزه ايله
اورايه سوق ايتمشدی. بوممكتك قراللری هونلرك دوستی
ايديلر. ايشته تانژو ايمپراطورلغنك تمللری صارصيليوردی.
جنوب هونلری كنديلرندن آيرلدقدن صوكره متصل ضايعاته
قام‌مو اوغرايورلردی. تاتوم‌فو الكاسنه دوغرو وقوع بولان
تجاوزلری هيچ بر موفقيته اقتران ايتمدی. جزئی مقدارده
چين عساكری هر طرفده اونلرك هجوملرینی طرد ايتديلر.
سنه بوصيراده پان چائو Pan-tchao غرب طرفنه دوغرو
٧٤ متصل ايلريلەيور، كوچوك بخارا قطعەسنك اقوامنی هونلرك
قام‌مو ليه‌تای‌قيسو تحت اطاعتندن چيقاريوردی. تانژو طرفندن آقصو ياخود
قيوتسو قرالی نصب ايديلن وشمال طريقيله غربه كيدن بويوك

یولی ضبط ایتمش اولان قیەن Kien کاشغر قرالنی اولدیرمش ، بو حکومتی کندی ناظری تەئوتی Teou-ti یە ویرمشدی . یان چائو بویوك قوم چولنك اورتەسندن کچەرك بو شهرە کیتدی ، تەئوتی یی تختندن ایندیردی . اونك یرینە اسکی قراللردن برینك یکنی اولان چونغ Tchung ی کچیردی . دیکر طرفدن قوماندان تەئوقو تقریباً اون درت بیك کشی ایلە لوپ کولندە باربارلری مغلوب ایدەرك صوکرە ایغورلرە دوغرو یورودی . تورفان اویغورلرینك یعنی اوکدەکی اویغورلرك قرالی ، آرقەدەکی اویغورلر قرالنك اوغلی ایدی . پایتختلری بربرندن بش یوزلی مسافەدە ایدی . آرقەدەکی اویغورلر پك اوزاقدە اولدقلری ، اورایە کیتمك ایچون صوغوقدن ادم تلف اولان بر طاقم درین وادیلردن کچمك اقتضا ایتدیکی جهتلە تەئوقو یالکز تورفان ایغورلرینە هجوم ایتمك ایستەیوردی . فقط باشقە بر قوماندان ، آرقەدەکی اویغورلرە قارشی یورومك دها مناسب اولدیغنی سویلدی . چونکە اونلرك مغلوبیتی بهمە حال تورفان اویغورلرینك مغلوبیتنی انتاج ایدەجکدی . تەئوقو بر قرار ویرەمیور کبی کورونمکدە ایدی . بو فکری درمیان ایدن قوماندان آیاغە قالقەرق سوق ایدیلەجك فرقەنك قوماندانلغنی طلب ایلدی . درحال شمالە دوغرو یورودی ، بر مقدار اسیر آلدی . شمال اویغورلرینك قرالی اولان غان تە Gan-te چین عسکرلرینك ورودندن قورقەرق

تسـليم اولدی . بونك اوزرینـه قین یو چینغ شهرنده چین عساکری اقامه ایدیلدی . بر چین قوماندانی طورفاندن بر آز اوته‌ده لیه‌ئو چونغ چینغ‌ده کندیسنه بر قرارگاه اتخاذ ایتدی . بو قوماندان عادتا چینلیلره تابع اولان کوچوك بخارا الکالرینك والئ عمومیسی ایدی .

قوماندان ته‌ئوقو بوقطعه‌یی ترك ایدر ایتمز شمال تانژوسی آرقه‌ده‌کی اویغورلره هجوم ایتمك اوزره قوماندانلرندن برینه یکرمی بیك کشیلك بر اردو ویردی . چینلیلر امداده اوچ یوز عسـکر کوندردیلر . بونلر بوزولدیلر . اویغور قرالی غان ته مغلوب اولدی . پایتختی قین یو چینغ شهری محاصره ایدیلدی . چینلیلر هونلره مقاومت امکانی کورمه‌یجه یایلرینی زهرله‌دیلر . بونك اوزرینه هونلر چکیلمکه مجبور اولدیلر . بو اثناده ایمپراطور میم‌تی وفات ایتدی . هونلر بوندن دولایی چینلیلرك امداد کوندره‌مه‌ملرندن بالاستفاده لیه‌ئو چونغ چینغ شهرینی محاصره ایتدیلر . عینی زمانده ین شی یاخود هاراشار و آق صو اقوامی چین مو Tchin-mou نامنده بر چین قوماندانیله حرب ایدییورلردی . بوتون اویغورلر عصـیان ایده‌رك هونلرله برلشدیلر . چین عسـاکری پك بویوك بر صقیقنتی ایچنده قالدی، وضعیتلرندن خبردار اولان تانژو تسلیم اولملری ایچون خبر کوندردی . چینلیلر جواب مقـامنده مرخصلری أولدیره‌رك جسدلرینی سورلرك اوستندن هونلرك

سنه ٧٥

اردوكاهلرينه آتديلر وشهرى مدافعه‌ده اصرار كوستر ديلر .
بو اثناده وضعيتلرينى چين سراينه بيلديرمشلردى . جوار
مملكتلردن على العجله امدادلرينه يدى بيك عسكر كوندرلمشدى .
قيا پنغ Kia-peng نامنده بر چين قوماندانى دها باشقه
سنه قوماندانلرله برابر اويغورلره قارشى يورودى ، مغلوب ايتدى ،
٧٦ بر قاچ بيك اويغور أولديردى . شمال هونلرى قورقه‌رق
قام‌مو چكيلديلر ، ايغورلرى يالكز باشلرينه براقديلر . اونلرده
ليه‌تاى قيسو چينليلره عرض انقياد ايتديلر .

عينى زمانده كاشغره قدر ايلريله‌مش اولان پان چائو بو
مملكت اهاليسندن بر چوغنى هونلرك طرفنى ترك ايله چينليلرك
طرفنى التزامه اجبار ايتمشدى . هونلر ، چين عساكر محافظه‌سنك
سنه تخليه ايتدكلرى قامول الكاسنه كيرمشلردى . فقط بو اهميتسز
٧٧ موفقيت ايمپراطورلقلرينك اضمحلاله ياقلاشماسنه مانع اولمادى .
قام‌مو هون الكاسندن پك چوق فرارلر وقوع بوليوردى . بونلرك
سنه ٨٣ مهمى قى ليه ئو Ki-lieou نك ودها بر قاچنك فرارى
هه‌ئوها نشو اولدى . بونلر اوتوز بيك كشى ، يكرمى بيك چيفت باركير ، يوز
يك صيغير ياخود قويون ايله كله‌رك چينليلره تابع اولديلر .
بو صورتله شمال تانژوسى چين ايمپراطورلغنك دوستلغنه طالب
سنه اولمق مجبوريتنده قالدى . سفيرلرى قان چه ئو واليسنه مراجعت
٨٤ ايتديلر . بوده هونلرك چينليلرله كلوب مناسبات تجاريه‌ده
بولونمالرى مساعده‌سنى استحصال ايتدى .

بو نوع مناسباته تحمل ایده‌مین جنوب هونلری شمال هونلری‌یی سورولریله برابر غفلةً باصدیلر . یك چوق غنائم آلدیلر . فرارلر هپ دوام ایدییوردی . هونلر طاقم طاقم کله‌رك حدود اوزرنده بولونان چین قوماندانلرینه تابع اولیورلردی . جنوب هونلری لاینقطع تاتارستانه آقینلر یاپیورلر ، سیبریاده تیم لیم قومی ، له آئو تونغك شمالنده مقیم سیه‌ن پیلر ، کوچوك بخارا سکنه‌سی هپ بر طرفدن تاتارستانه کیرییورلردی. هر طرفدن هجومه دوچار اولان هونلر کیتدکجه چیندن اوزاقلاشمغه مجبور اولدیلر . چینلیلرله صلح عقد ایتمش اولمالرینه رغماً جنوب هونلری بر دورلو اونلری راحت براقمایورلردی . قان چه‌ئو والیسی اولان مم یون Mem-yun جنوب هونلرینك شمال هونلرینه بویله تجاوزلرینه مساعده ایتمك معاهداتی اونوتمق اوله‌جغنی ، یکی بر محاربه‌دن اجتناب ایچون جنوب هونلری‌نی بوتون غصب ایتدکلرینی اعاده‌یه اجبار ایتمك لازم کلدیکنی ، بالذات تانژونك بو احوالدن حکایت ایلدیکنی حکومت مرکزیه‌یه بیلدیرمکدن منع نفس ایده‌مدی . بو مناسبتله طوپلانان چین مجلسنك مذاکراتنده افکار تخلف ایتدی . هیچ بر شیئه قرار ویریله‌مدی . جنوب هونلری آلدقلری اسیرلرك اعاده‌سی ایچون ویریلن امرلری اجرایه پك یاناشمایورلردی . حتی چینلیلره اطاعت ایتمك مجبوریتنده قالمامق ایچون اسیرلرك باشلرینی کسمك جرأتنده بیله بولوندیلر .

سنه ٨٥ قام مو هه‌ئو ها نشو

جنوب هونلرینك مخاصماتندن زیاده سیه‌ن پیلرك محارباتی
سنه شمال هونلرینه‌ضرر ویردی . بوشرق قوملری جوار ولایتلره
٨٧ کیردیلر ، بویوك بر محاربه‌ده هونلری مغلوب ایتدیلر . تانژو
یه‌ئولیوبی اولدیردیلر . مقدارلری ایکی یوز بیکدن زیاده‌یه‌بالغ
اولان اللی‌سکز عشیرت اورتوس الکاسنك ، شنسی وشانسی
ولایتلرینك حدودلرینه چکیله‌رك اوراده چینلیلره تابع اولدیلر .

سنه هون ایمپراطورلغی جوار قوملر طرفندن بویله تخریب
٨٨ ایدیلدیکی اثناده بر قیطاق ظهور ایده‌رك اضمحلالی اتمام
ون‌هیه‌ن ایتدی . تبعه‌دن بر چوغی جنوب هونلرینه التحاق ایتدیلر .
یوم قایو بونلر شمال تانژوسنك قرارکاهنی ضبط ایتمك اوزره ایدیلر .
بواثناده چین ایمپراطوری وفات ایتدی. حکومتی ایمپراطوریچه
اداره ایتمکه باشلادی . شمال هونلرینی تماميله محو ایتمك ایچون
معاونت ایسته‌مك اوزره جنوب تانژوسی بو ایمپراطوریچه‌یه
مراجعت ایلدی . بو صورتله دها زیاده کسب قوت ایده‌جك
اولان هان سلاله‌سنك آرتق شمال طرفندن هیچ بر اندیشه‌سی
هه‌ئوهانشو قالمایه‌جغنی سویلدی . متوفا ایمپراطورك مزایاسنی پك مدح
ایده‌رك اوهوئونلرك وسیه‌ن پیلرك شمال هونلرینه‌اونك امریله
اعلان حرب ایتدکلرینی وتانژویی اولدیردکلرینی علاوه ایتدی.
هون ایمپراطورلغنده‌کی قاریشقلقلره ، هونلرك ضعفلرینه ،
سنه اونلری محو ایتمه‌نك قولایلغنه دائر برچوق ایضاحات ویردی .
٨٩ بونك اوزرینه ایمپراطوریچه دها بر طاقم قوماندانلرله

برابر تەوهیەن Teou-hien ی سوق ایتدی . آرقەسندن‌ده جنوب هونلرینك عساکری کلیوردی . بو اردو اورتوس طریقیله هون الکاسنه کیردی . قی لو شان داغنده بیوك بر محاربه وقوعه کلدی . تانژو فراره مجبور اولدی. عسکرلرندن بر چوغنی اتلاف ایتدیلر. تبعەسندن ایکی یوز بیك کشی چینلیلره اظهار تابعیت ایتدیلر . تەئوهیەن حدودلردن اوچ بیك لی اوزاقلره قدر ایلریلەدی . ین ژن Yen-jen داغنه واصل اولدی . اوراده بو بیوك وقعەنك خاطرەسنی اخلافه انتقال ایتدیرمك ایچون بر طاشك اوزرنده محکوکات براقدی . [١] بونی اوزمان چین اردوسیله برلکده بولونان مشهور مورخ پان‌قو Pan-kou یازمشدر .

هەئوهانشو قام‌مو ون‌هیەن توم قائو

---

[١] تاتارستانده بویله محکوکاته تصادف ایتمکدن آرتق متحیر اولمامالی یز. اکر بونلر مملکت سکنهٔ اصلیەسنك آثاری دکلسه‌لر اونلرله حرب ایدن اجنبیلرك متروکاتیدرلر. سیبریانك یتیشدیره‌بیله‌جکی مختلف نباتاتی تدقیق ایتمك اوزره چار طرفندن ١٧٢١ تاریخنده اعزام ایدیلمش اولان بر دوقتور برقاچ اسوەچ اسیریله برلکده قراسنویار Krasnoyar شهرینك غربنده تزولیم Tzulim نهری طرفلرینه واصل اولدیغی وقت بیوك ستەپك اورتەسنده اون آلتی قدم ارتفاعنده بیاض طاشدن برستون بولدی . بونك اطرافنده درت بش قدم ارتفاعنده بر قاچ یوز طاش دها واردی. بیوك طاشك برطرفنده مروروزمان ایله بعض جهتلری سیلینمش محکوکات کورولیوردی. بو حروفات آسیانك شمالنده کائن قوملر آراسنده قوللانیلان حروفات ایله هیچ حائز مناسبت دکل کی کورونیوردی. بوندن بحث ایدن دوقتورك فکرنجه بونوع آثار تاتارلرك

سنه
٩٠
قام‌مو
هانشو

ایرته‌سی سنه قوماندان ته‌ئوهیه‌ن [١] برار دوسوق ایتدی. بونلر قامول الکاسنی استرداد ایتدیلر. بوواقعه ایغورلری اوقدر قورقوتدی که چین قوماندانینک مملکتلرینه کیره جکی اندیشه‌سیله ولی‌عهدلرینی چین سراینه کوندرمکه قرار ویردیلر. تانژو سفیرلر کوندره‌رک صلحه طالب اولدی. پان‌قو بوسفیرلری قبوله مأمور ایدلمشدی. فقط جنوب هونلری بوهونلره قارشی

روحنه اوقدر یابانجیدر که کندیلرینک یاخود اجدادلرینک بویله برشی دوشونمش اولملرینه احتمال ویرمك امکان خارجنده‌در. نه‌او موقعده نه‌ده یوز فرسخ مسافه‌یه قدر جوارده بوطاشلرك چیقاریله‌بیلمش اولاجغی براوجاق بولونمادیغی ایچون بوطاشلرك یکی‌سه آنهری طریقیله کتیرلمش اولدقلرینی قبول ایتمك ایجاب ایدر. شو ویردیکمز ایضاحاتدن صوکره دوقتورك مطالعاتی حکمدن دوشمش اولور. معمافیه بز قراسنو یارده‌کی طاشلرك چین جنرالی طرفندن تاتارستانده یاپیلان محکوکات ایله برمناسبتی اولدیغنی ظن ایتمیورز. شرق المبرغده تاتارستانك مختلف طرفلرنده سیلنمز صورتده بویالی قرمزی یازیلره تصادف ایدیلدیکنی، بونلرك قدیم چینلیلر طرفندن قوللانیلان یازیلره پك بکزه‌دیکنی سویلیور.

[١] بیضاوی اوغوز خانك ایمپراطورلغنی یعنی تورك ویاهون ایمپراطورلغنی برخطای یاخود چین قرالی محو ایتدیکنی ادعا ایدییور. میرخواند بومغلوبیتی پیشدادیان سلاله‌سندن فریدونك اوغلی تور Tour اسمنده‌کی ایران قرالنه عطف ایلیور. بونلر برر ماصالدن عبارتدر. بزجه شایان اهمیت دکلدرلر. یالکز، ظن ایدییورز که تور، ته‌ئو نامنده‌کی چین قوماندانی اولاجقدر. میرخواند بونی قدیم ایران قهرمانی ایله قاریشدیرمشدر. اغلب احتماله کوره شمال هونلرینی محو ایچون ته‌ئوهیه‌ن ایله برلشن جنوب هونلری ایرانیلره کوره موغوللری یاخود شمال هونلرینی محوه یاردیم ایتمش اولان تاتارلردر.

محاربه‌ده دوام ایدیله‌رك کاملاً محو اولونمالرینی چیندن شدتله رجا ایتمکده اولدقلری جهتله ته‌ئوهیه‌ن، تانژویه قارشی عسکر یوللامغه مجبوریت کوردی . بر محـاربه وقوعه کلدی . تانژو یارالاندی. بونك اوزرینه معیتندن برچوغی جنوب هونلرینه التجا ایتدیلر . اونلرده پك قوت بولدیلر .

چین اردوسنك موفقیتلری ، تانژونك ضعفی ته‌ئوهیه‌نی سنه
محاربه‌ده دوامه سوق ایتدی. قوماندانلرندن برینی بر اردوایله ٩١
شمال هونلرینك اوزرینه یوللادی . بونلر تاتارستان ایچنده
بش بیك لی مسافه‌یه قدر ایلریله‌یه‌رك ایرتیشه دوغرو قین‌وی
Kin-vi داغنده تانژویی مغلوب ایتدیلر . چینلیلر او وقته قدر
تاتارستان ایچلرینه بودرجه‌ده نفوذ ایتمه‌مشلردی . تانژو پك
اوزاق طرفلره قاچه‌رق قورتولدی . والده‌سی اسیر آلدیلر .

تانژونك فراردن صوکره، یرینه کچمش اولان برادری
یوشوقیه‌ن Yu-chu-kien چینه سفیرلر یوللادی . ته‌ئوهیه‌ن سنه
بونك تانژو اوله‌رق طانیماسنی ایستیوردی . فقط بعض ناظرلر ٩٢
جنوب هونلریله عقد ایتدکلری معاهده‌نامه‌یه مخالف اوله‌جغی قام‌مو
مطالعه‌سیله بوکا مخـالفت ایتدیلر . بو آراده ته‌ئوهیه‌ن قتل
ایدلدیکی جهتله شمال تانژوسی محتاج اولدیغی حمایه‌دن محروم
قالدی . یکیدن عصیان ایتدی ، شماله دوندی . فقط سنه
مغلوب ایدیلدی . باشی کسیلدی. بوتون تبعه‌سی داغیدیلدی . ٩٣
بونك اوزرینه سیه‌ن‌پی تاتارلری شمال هونلرینك مملکتلرینی

ضبط ایده‌رك اورایه یرلشدیلر. برچوق هونلر بویکی سکنه‌ایله قاریشه‌رق سیه‌ن‌پی نامنی آلدیلر. متباقی قسمی ده‌رئیسلریله برلکده غرب طرفنه کچدیلر، ایلریده کوروله‌جکی اوزره باشقیر دیارنده یرلشدیلر. ایشته هون ایمپراطورلغی بوتاریخده نهایت بولور. بو ایمپراطورلق ۱۳۲۳ سنه پایدار اولمشدر. یعنی قبل‌المیلاد ۱۲۳۰ تاریخندن بعدالمیلاد ۹۳ تاریخنه قدر دوام ایتمشدر. بونلرك تانژولرینك یعنی ایمپراطورلرینك تسلسلنی آنجق میلادعیسادن ۲۱۰ سنه اولندن بری محقق صورتده بیلیورز.

چین تاریخنده بو قومك بوندن صوکره‌ده بحثی کچر. کوروليورکه هونلر مملکتلرندن طرد ایدلمکله برابر کیدوب یرلشدکلری مملکتده‌یك قوتلنمشلردر. فقط آوروپایه کچه‌جکلری تاریخه‌قدرهونلری اداره ایتمش اولان حکمدارلرك اسملرینه هیچ بر طرفده تصادف ایده‌میورز.

هونلرك تاريخ عموميسى

ایکنجی کتاب

۱

جنوب هونلری

تانژو تختنی الهکچیرمك ایستهین برچوق پرنسلرك مدعیاتی هون ایمپراطورلغنك انقسامنی موجب اولمشدی . تانژو پوتو بعداً لمیلاد سنه ٤٨ ایمپراطور عائلهسنه منسوب اولان پهیی اولدیرتمك ایستهدیکی ایچون علیهندهکی تصوراتدن وقتنده خبرآلان وقورتولمغه موفق اولان په اونی ممالکنك برقسمندن محروم براقدی . په ، جنوبده اقامت ایدن سکز عشیرتی کندی طرفنه جلبه موفق اولمشدی . بونلر تقریباً قرق اللی بیك نفوس تشکیل ایده بیلیرلردی . بونلردن وجوده کتیردیکی عسا کرله تانژونك تنکیل ایچون یوللادیغی اون بیك کشیلك اردویه مقاومت ایده بیله جك برحاله

كلدى . تانژو اردوسى هجومه جسارت ايده‌مدى . بو ايلك موفقيت تبعه‌سنك مقدارينى آرتيردى . تاتارستانده په بويوك بر شهرت قازاندى . نهايت سكز عشيرت رئيسى برمجلس عقد ايده‌رك په‌نك تانژو اعلان ايدلمسنه قرار ويرديلر . بو قرار درحال اجرا اولندى . چين‌ده بوكاموافقت ايتمش وبوتشبثى حمايه ايلمش ايدى . هونلرك بويكى حكمدارى هوهان‌سيه عنوانى آلدى . چينليلر كنديسنى شمال هونلرينك وسيه‌ن‌پى تاتارلرينك آقينلرينه قارشى برسد وجوده كتيرمه‌سى ايچون ايمپراطورلغك شمالنده شانسى طرفلرنده موئه‌ى‌تسى Moei-tsi يه يرلشديرديلر . هوهان‌سيه حكم ونفوذينى كيتدكجه آرتيرمق، شمال اقوامنى قورقوتمق ايچون اوزمان چينده حكمران اولان قوآم‌ووتى‌يه سفيرلر كوندره‌رك اونك تحت تابعيتنه كيرمش اولديغنى صورت رسميه‌ده اعلان ايتدى . بوظاهرى علائم انقياد چين ناظرلرينك دور انديش اولانلرى اوزرنده هيچ بر تأثير ياپمادى . بونلر يالكز ايمپراطورلغك منافع خصوصيه‌سنى دوشونيورلردى . معاهداته رغماً چينك دائما هونلرك تجاوزينه معروض قالمش بولونديغنى كوز او كنده طوته‌رق هونلرينه اكتساب قوت ايده‌جك اولورلرسه تجاوزاته تكرار باشلايه‌جقلرينى تخمين ايديورلردى . بونك ايچون هونلرله محاربه‌ايدلمسنى ايمپراطوره‌توصيه‌ايتديلر . هله‌هونلرك، آرالرنده‌كى نفاقلردن وبالخاصه بوتون مملكتى محو وخراب ايدن قيطلقدن

قام‌مو تسين‌شو

دولایی یك زیاده ضعیفلامش برحالده بولوندقلری ایچون بو
محاربه‌نك چینلیلره پك فائده ویره‌جکنی امید ایدییورلردی .
فقط ایمپراطور صاحی بو مشکوك موفقیتلره ترجیح ایده‌رك
هونلرك بربرلرینی یه‌لرینه انتظار ایتمکی دها موافق بولدی .
یکی تانژویی حمایه‌ایتدی . اوده جنوب جهتندن مظاهرت کوردیکی
جهتله بوتون قوتلرینی شمالده قوللاندی . آرتق هونلرك بربرلرندن
بویوك دشمنلری اولمادی . اونلری حربه سوق ایدن شی یغما
خصوصنده‌کی اوفوق العاده طمع واحتراصلری دکلدی . ایچلرنده‌کی
سائر هردورلو حسیاتك سسلرینی بوغان برکین وغرض طوفانی
ایدی . ایشته بو حرب شمالی هون ایمپراطورلغنك انقراضی ایله
نتیجه‌لندی . شمال هونلری محو اولدیلر . برآز صوکره جنوب
هونلری ده عینی عاقبته اوغرادیلر . چین ده برمدت بوتهلکه‌لی
قومشولردن قورتولدی .

سنه ٤٩ هوهان‌سیه شمال طرفلرینه‌اون بیك کشی یوللادی . بواردو
اوراده تانژونك برادری اوزرنده بویوك برموفقیت احراز ایتدی .
اهالینك قسم اعظمی بارکیرلریله ، مواشیلریله جنوبه دوغرو آقین
آقین قوشدیلر ، هوهان‌سیه‌یه تابع اولدیلر . حکمدارلری ایسه
تاتارستانك دها شماللرینه دوغرو قاچمغه مجبور اولیوردی .
قام مو هه ئو هانشو بوقدر بویوك برموفقیت جنوب تانژوسنه چینلیلرك شمال هونلرینی
مدافعه جهتنی اختیار ایتمه‌لری یاخود کندیسنك کسب ایتدیکی
قوتدن چکینمه‌لری قورقوسنی ویردی . چین جهتندن کندیسنی

كافى درجه‌ده امين بولمايوردى . ايمپراطورده حاصل اولاجق برشبهه‌نك يكى برحربه سببيت ويرمه‌سندن دائما قورقيوردى . بو انديشه‌لردن قورتولمق و چينليلرله دها زياده مربوط اولمق ايچون اونلره وير كولرينى كوندرمك ، قديم عادتلره توفيقاً ايمپراطوره عرض تعظيمات ايتمك اوزره اوغلنك چين سراينه عزيمتى حقنده مساعده طلب ايتمك طريقنى اختيار ايتدى . بومداهنه‌دن ممنون اولان ايمپراطور برقاچ قوماندانى تانژونك نزدينه كوندره‌رك اونى تانژو وصفتيله اويوئه‌ن Ou-yuen الكاسنه [١] يرلشديردى. تانژو ذاتاً طاشيمقده اولديغى بوعنوانك چينليلر طرفندن كنديسنه ويرلمه‌سندن هيچ ممنون اولمادى. بومراسم مناسبتيله ايمپراطوره قارشى بر طاقم آثار حرمت و انقياد كوسترمه‌سى ايجاب ايديوردى. ايمپراطورك ناظرلرى بونقطه‌ده هيچ مساعداتده بولونمايورلردى. تانژو بومراسمدن قورتولمق ايستردى. فقط اطاعت ايتمك، سفيرلرى قارشيلامق، ايمپراطورك امرلرينى بر حكمدار ايچون باعث خجالت اوله‌جق برطرزده تلقى ايتمك لازم كلدى. بوقبيل تعظيماتك نه كبى مراسم دائره‌سنده وقوعه كله‌جكى معين ايدى . تاتارستان حكمدارينى آياقلرينه قاپانمش برحالده كورمكدن پك ممنون اولان چينليلر مراسمك هيچ برطرفنى اهمال ايتمه‌يورلردى . تانژونك بوتون استحصال

سنه ٥٠

---

[١] اويوئن اوزمان شنسى ولايتى داخلنده ينغانفو اراضيسى داخلنده بر سنجاق ايدى.

ایده بیلدیکی مساعده سفیرلرك کندی سرایندە بولوندقلری مدتجه اولملری سلاملامق مجبوریتندن آزاده قالماسندن عبارت اولمشدر. تبعه سنك کندیسنی چینلیلره صاتمش کبی تلقی ایده رك محقر کورمه لرندن و بویوزدن یکی فاریشقلقلر چیقماسندن قورقیوردی. صو کره شانسی داخلنده یون چونغ [۱] Yun-tchong داخلنده اقامت ایتمکه کیتدی. اورادن ایمپراطوره هدیه اوله رق آتلر ودوه لر یوللادی.

هه ثوهانشو تانژونك ، ممالکی داخلنده یکیدن بر حرب چیقماسندن قورقماسی سببسز دکلدی. شمال تانژوسنك برادری اولوب صولك محاربه ده اسیر ایدیلن با ـ لیجه قوماندانلرندن یوئه قیه ن Yue-kien خلقی عصیان ایتدیرمك ایچون بر وسیله بکلیوردی. مهم بر فرقه تشکیل ایتدی. جنوب عشیرتلرندن بشنك رئیسنی بوتون تبعه لریله بو فرقه یه آلدی. نهایت عصیان ایلدی. اوتوز بیك کشیلك بر اردویه قوماندا ایدییوردی. عاصیلر شماله دوغرو اوچ یوزلی اوزاقلره چکیلمشلر، اوراده رئیسلرینه تانژو عنوانی ویرمشلردی. فقط نتیجه لر ویره بیله جك اولان عصیان دها باشلانغجده باصدیریلدی. مختلف رؤساسی آراسنه اختلاف کیردی. بربرلرینی ازدیلر. یکی تانژو انتحار ایتدی. فرقه نك متباقی قسمی ده شمالی تاتارستانه قاچدی.

[۱] یون چونغ هان سلاله سی زماننده شانسی ولایتی داخلنده نغ فو داخلنده بر سنجاق اسمی ایدی.

هه‌ئوهانشو
قام‌مو
ون هیه‌ن
توم قائو

بوقاریشیقلقلردن دولابی تاژو متصل چین طرفندن تلاش ایچنده یاشایوردی. هونلرك آقینلرینه اوقدر اوزون زمانلردن بری معروض قالمش اولان چینلیلرك کندیسنه الآن امنیته جسارت ایده‌مدکلرینی، خصوصتنی میدانه اورمق ایچون مناسب بر فرصت بکله‌ین کیزلی بردشمن کبی تلقی ایلدکلرینی آکلایوردی. ایکی ملت آراسنده‌کی بو اعتمادسزلق تاژونك جنوب ایمپراطورلغنك تأسسنه بر مانعه تشکیل ایده‌بیلیر و شمال هونلرینك جسارتنی آرتیرا بیلیردی. اوغلنی چینلیلره کوندره‌رك اونلرله دها زیاده مناسبات دوستانه تأسیسنه چالیشدی. بو وسیله ایله چینلیلردن یکی هدیه‌لر قوپاردی. بو هدیه‌لر اثوابلردن، آرابه‌لردن وسلاحلردن ترکب ایدییوردی. ایمپراطور بوکابرده مهر علاوه ایتدی. تاژوده علائم انقیاد اولمق اوزره بومهری طاشیه‌جقدی. هدیه‌لرك یانی صیرا اللی قدر جانی‌ده واردی. ایمپراطور قوآم‌ووتی بونلری حبسخانه‌دن چیقارارق قوهٔ محافظه صفتیله چین قوماندانی ایله برلکده اعزام ایتمشدی. ایمپراطور برآز صوکره تاژویه یکی هدیه‌لر یوللادی. شمالده سکون و آسایش تمامیله تأسس ایتمش کبیدی. هونلر هرسنه برنجی، بشنجی وسکزنجی شهرلرینك بشنجی کونلرنده کوك معبودلرینه قربانلر کسرلردی. ایشته بو مراسم اثناسنده تاژو چین ایمپراطورینه قارشی دویدیغی حس شکرانی وممنونیتنی مطنطن صورتده اظهار ایتدی. ایمپراطوری عادتا کندی ممالکنك حامیسی معبودلر آراسنه ادخال ایده‌رك

اوكا برقربان كسدى . بوتون اكابر ملتك حاضر بولوندیغی بوشنلكلرده آت یاریشلری یاپیلدی . تقریباً اوچ بیك كشی ایله تاتارستانه چكیلمش اولان بش عشیرت رئیسنك اولادلرینك دخالتی ده تانژوبی ممنون ایتدی . بونلرك جنوب هونلری طرفنه حكمك تصورنده اولدیغندن خبردار ایدیلن شمال تانژوسی بر سواری مفرزه‌سیله كندیلرینی تعقیب ایتدیرمشدی . فقط هوهان سیه بورؤسانك امدادینه براردو كوندرمشدی . بونلر سواریلرك ایش كورمه‌لرینه مانع اولدیلر . چین ایمپراطوری تانژویه شانسی داخلنده سی‌هو [١] Si ho الكاسنده موئه‌یی‌تسی شهرینی ویردی و محافظه ایچون بر مقدارده عسكر براقدی . صوكره ملتك باشلیجه رؤساسنی مختلف نقطه‌لره توزیع ایتدی . برنجیسی په‌تی [٢] ولایتنده ، ایكنجیسی اورتوس [٣] اوچنجیسی اویوئه‌ن [٤] دردنجیسی یون‌چونغ [٥] ، بشنجیسی تیم‌سیام [٦] ، آلتنجیسی

---

[١] بو سنجاق داخلنده اوتوز آلتی شهر واردی . شانسینك فوئه‌ن‌چه‌ئو الكاسی داخلنده كائن ایدی .

[٢] شنسی‌یه ملحق قینغ‌یازفو داخلنده برسنجاقدر .

[٣] شنسی ولایتنك شمالنده .

[٤] شنسی داخلنده ین‌غان‌فونك سنجاغی .

[٥] شانسی داخلنده تایوم‌فونك سنجاغی .

[٦] شانسی داخلنده بر سنجاق . اوزمان اون ایكی شهری احتوا ایدردی . شانسی داخلنده تاتوم‌فو جوارلرنده كائندر .

ين موئن [١] Yen-muen يدنجيسى تالى[٢] الكاسنده قرار
سنه قيلدى. بوتون تبعه‌لريله برلكده چادرلر آلتنده ياشايورلردى.
٥١ شمال هونلرينك چينه آقين ياپمالرينى منع ايديورلردى. بوندن
دولايى شمال هونلرى چينليلردن صلح ايستمكه مجبور اولديلر.

سنه ٥٣ بوتاريخدن صوكره جنوب هونلرى ايمپراطورلغى داخلنده
مهم بر وقعه جريان ايتمدى. مورخلر يالكز تانژونك چين
سنه ايمپراطوردن هديه‌لر آلديغنى[ ]، متعاقباً، دوقوزسنه حكومتدن
٥٥ صوكره وفات ايتديكنى سويله‌مكله اكتفا ايديورلر.

شرق خديوى مقامنى حائز بولونان، هوهان‌سيه‌نك برادرى مو
Mo تانژو اعلان ايديلدى. قيه‌ئوفه‌ئويه‌ئوتى Kieou-feou-yeou-ti
عنوانتى آلدى. ايمپراطور قوآم‌ووتى اوكا مهر ايله هديه‌لر
كوندرديكى كبى سراى اكابرى ايچونده آيريجه هديه‌لر ارسال
ايتدى. بوده صوكره هر تانژو تخته چيقيشده بر عادت اولدى.
سنه ٥٦ بوتانژونك حكومتى ايرته‌سى سنه‌دن اعتباراً حساب ايدلمكده‌در.
بوتون چين مورخلرينك عادتى موجبنجه سنه‌نك قسم متباقيسى
وفات ايدن ايمپراطور حسابنه قيدا ولونور. تانژو برسنه حكمران
سنه ٥٧ اولدى. برادرى هان Han ئى‌فايوليوتى Y-fa-yu-liu-ti نامى
آلتنده اونك يرينه كچدى. شمال هونلرى رؤساسندن برى

---

[١] هانلر سلاله‌سى زماننده برسنجاقدر. پايتختى تاى‌هيه‌ن ياخود تاى‌چه‌ئودر. شانسى داخلنده تاى‌يوئه‌ن‌فوبه ملحقدر.

[٢] شانسى داخلنده تاآ مفو سنجاغنده.

[٣] اون بيك قويون

تبعه‌سندن بیك كشی ایله كاوب دخالت ایتدی . ایكی سنه‌دن

سنه ٥٩ عبارت اولان دورحكومتی حقنده موجود اولان بوتون معلومات بوندن عبارتدر .

تانژو هوهان سیه‌نك مخدومی اولان تیه Tie هونلر تختنه

هه‌ئوهانشو ون هیه‌ن بوم قائو قام‌مو چیقدی ، هی تونغ شی سوی هه‌ئوتی Hi-tong-chi-soui-heou-ti عنوانی آلدی. بونك دورحكومتنده آلتی یدی بیك شمال هونی شنسی داخلنده ئویه‌ن[١] حدودلرینه آقینلر یاپدیلر ، شنسی

سنه ٦٢ داخلنده یون‌چونغ[٢] ه قدر یاییلدیلر ، یوئه‌ن‌یام شهرینه قدر ایلریله‌دیلر . چین عسكرلرینك یاردیمیله تانژو بونلری طرد ایتدی. درت سنه‌لك بر سلطنتدن صوكره اوسنه وفات ایلدی.

تانژو تختی سو[٣] So یه قلدی . اوده قیه‌ئوچوچه‌لین‌تی

هه‌ئوهان سنه ٦٣ Kieou-tchou tche lin-ti عنوانی آلدی. آنجق برقاچ آی حكومت سوردكدن صوكره وفات ایتدی. تسیه‌نك برادری چانغ ، هوسیه شی سوی هه‌ئوتی تانژو Hou-sie-chi-soui-heou-ti نامی آلنده تانژو اعلان ایدیلدی. پك آزحائزاهمیت بوتفصیلاتدن دولایی قارئلرمك عفوینی طلب ایده‌رم . فقط آشاغیكی وقایع بونلردن بوراده بحث ایتمكه‌ بنی مجبور ایدیبور . چینلیلره پك یقین بولونان ، عادتا اونلره تابع اولان جنوب هونلری بوتون

---

[١] بن‌غان‌فو یه دوغرو.

[٢] تاتوم‌فو داخلنده برشهردر.

[٣] تانژو تیه‌ئوفه‌ئویه‌ئوتی‌نك اوغلی.

چین قطعه‌سنی تلاشه‌ویرن او بویوك سفرلره قادر اولا بیله‌جك درجه‌ده قوتلی دکلدیلر . شنسی وشانسی ولایتلری داخلنده اوته‌یه بری‌یه داغنیق برحالده بولوندقلری ایچون الآن تاتارستانك صاحبی بولونان شمال هونلریله چینلیلر آراسنه نفاق صوقمقدن باشقه برشی یاپدقلری یوقدی . شمال هونلرینك چینلیلرله عقد ایتدکاری بوصلح معاهده‌نامه‌سی بویکی تانژونك بدایت حکومتنده جنوب هونلرینی پك قورقوتدی . بوندن دولایی برطاقم حرکاته قیام ایتدیلر . میم‌تی نامنده‌کی چین ایمپراطوری ، عصیان ایتمك استعدادینی کوسترن جنوب هونلرینك احوالنی نظارت آلتنده بولوندیرمق اوزره حدودلره برمقدار عسکر کوندرمکه مجبور اولدی . چین عسکرینك ورودی شمالده سکونی اعاده‌یه کفایت ایتدی .

سنه ٦٤
هه‌ئوهانشو قام‌مو
سنه ٦٦

اوزمان چینده علوم وفنون ایله پك اشتغال ایدیلیوردی . ایمپراطور خاندانه منسوب بوتون پرنسلر و ناظرلر علوم ایله متوغل ایدیلر . علمایه‌قارشی برحرمت مخصوصه بسله‌ین ایمپراطور تا ... اینك ایچنده‌بیله برنوع مکتب تأسیس ایتمشدی . بوعلوم وفنون محبتی چیندن اوزاقلره قدر انتشار ایتدی . تاتارستان باربارلرینه کچدی . هونلر تحصیل علم ایچون چوجوقلرینی چینه یوللادیلر . بو اقوامك وحشی ، خونخوار طبیعتلرینی یموشاتمق ایچون الك ایی چاره‌لردن بری بوایدی . چونکه اونلر محاربه‌دن باشقه برمشغله بیلمیورلردی هونلرده صلح وسکونه طالب اولدیلر ،

سنه ٧٣

سنه ٧٦ چینلیلرله اتفاق ایتدیلر. فقط بوتون بو حرکتلری هپ شمال هونلرینه قارشی ایدی. ایچلرنده کی انتقام حسی، ملتك آیرلدقلری دیکر قسمنی راحت براقمقدن اونلری منع ایدییوردی. چینلیلرله تاتارستان ایچنه بعض آقینلر یاپدقدن صوکره اوهوئون تاتارلریله برلشدیلر، شمالده تخریباتلرینه تکرار باشلادیلر. دها ایلریلره کیده جکلردی. فقط مملکتلرینه ده سرایت ایدن بویوك برقیطلق اونلری عودته مجبور ایتدی. شمال هونلری هرشیدن محروم برحالده بولوندقلری ایچون آشاغیلره دوغرو هجومه قالقمالرندن قورقیورلردی. فقط حاللرینه مرحمت ایدن چین ایمپراطوری هیائوچیم تی بوتون ارزاق ده پولرینی بوشالته رق هونلره یوللادی.

تانژو شمال تاتارلرینك محوی ایچون اوغراشمقدن، اونلرك بوتون دشمنلریله برلشه رك متعدد آقینلر یاپمقدن خالی قالمامقله برابر بسلدیکی بویوك تصورك ساحهٔ فعله چیقدیغنی کورمکه موفق اولامادن یکرمی اوچ سنه بر حکومتدن صوکره وفات ایتدی. هانك اوغلی سیوئه‌ن Sioueu یرینه کچدی. ئی تویولیوتی Y-tou yu liu-ti عنوانی آلدی. شمال هونلریله محاربه ده

سنه ٨٥ دوام ایتدی. سورولرینی غصب ایده رك، تارلالرینی تخریب ایلیه رك اونلری پریشان ایتمکه چالیشدی. اوزمان شمال هونلریله حل صلحده یاشایان چینلیلرك امرلری بیله بونلری دوردیرامادی. بوتانژو آنجق اوچ سنه حکومت ایتدی. وفاتنده ایمپراطورلغی

سنه ٨٨ تانژو چانغك برادری تون توهو Tun-tou-ho یه براقدی.

هيه‌ئولان شی سوئی هه‌ئوتی Hieou-lan-chi-soui-heou-ti
نامی آلتنده معروف اولدی . بو تانژو اوزمان شمال هونلرینه
قارشی یوروین چین اردوسنه اوتوزبیك عسكر ویردی شمال
سنه ٨٩ هونلرینی تماميله محو ایتمك ایچون چین ایمپراطوری نزدنده پك
صیقی تشبثاتده بولوندی . شمال هونلری متعدد مصادماتده مغلوب
سنه ٩٠ ایدیلدی . تانژولری ، یوقاریده سویلدیكم وجهله تبعه‌سندن بر
قسمیله برابر غرب طرفلرینه قاچدی . قالان اراضی‌یی وعائله‌لری
شرق ملتلری آرالرنده پایلاشدیلر . هون ایمپراطورلغی تماميله
سنه ٩١ منقرض اولدی . جنوب تانژوسنك حصه‌سنه اوتوز درت بیك
عائله دوشـدی . مجموعلری تقریباً ایكی یوز اوتوزیدی بیكه
بالغ اولیوردی .
سنه ٩٣ بو تانژونك وفاتندن صوكره سیوئه‌نك برادری غان قوئه
قام‌مو Gan-koue اونك یرینه گچدی . وقتیله اشـغال
ایتدیكی شرق خدیولكی مقامنده خلقك كین و خصومتنی
جلب ایتمشدی . تخته چیقنجه او موقعی سوـــو Su-tsu یه
ویردی . بو ایسه سلفنك تماميله ضدی برخط حركت تعقیب
ایده‌رك هركسه كندیسنی سودیردی . احتیاطكارلغی ، جسارتی
شمال هونلرینك امحاسـنده بویوك فائده‌لر تأمین ایتمشـدی .
تبعه‌سنك نظرنده گیتدكجه منفور بر حاله گلن تانژو ، سوتسویه
قارشی كوسـتریلن حرمت ومحبته تحمل ایده‌میوردی . اوكا
قارشی بسله‌دیكی خصومت او قدر ایلری‌یه واردی كه نهـایت

اولديرمكه قرار ويردى . بر آز وقتدن برى تابع اولمش اولان شمال هونلريني بو مقصدله كنديسنه پك ربط ايتدى . بو نلر سوتسونك كيزلى دشمنلرى ايديلر . اونى ايمپراطورلقلرينك انقراضنك الك باشلى عامللرندن برى اولمق اوزره تلقى ايديورلردى . فقط سوتسو ، تانژونك تصوراتندن خبردار اوله‌رق شنسى داخلنده اويوئه‌ن [١] الكاسنه چكيلمكه وقت بولدى .

سنه ٩٤ قام‌مو تانژو غان‌قوئه اتخاذ ايتديكى خط حركتله ايشلرى كيتدكجه دها برباد بر حاله كتيريوردى . تسونغ نامنده بر چين قومواندانك خصومتنى ده جلب ايتمشدى . بونى ايمپراطور هانوئى‌يه شكايت ايتمك ايسته‌يوردى . فقط قوموندان مكتوبلرينى اله كچيردى . دها زياده قيزه‌رق اخذ انتقامه قرار ويردى . بو تانژونك يكى عرض تابعيت ايتمش اولان هونلرله برلشه‌رك سوتسويى اولديرتمكه ، صوكره چينه قارشى عصيان ايتمكه قرار ويرمش ، حتى شيمديدن بويوك بر اردو طوپلامش اولديغنى ايمپراطوره عرض ايتدى . عينى زمانده تانژويى دائرهٔ اطاعته صوقق و تاتارستانده چينليلره قارشى تلقين حرمت ايتمك ايچون بر اردو سوقى لزومنى ده علاوه ايلدى . تسونغ ايله چوهوئه‌ئى نامنده ديكر بر قوموندان بر اردو ايله تانژو سراينه دوغرو يورومك امرينى آلديلر . غان قوئه درحال فرار ايتدى . بر

---

[١] ين غان فو اراضيسى داخلنده .

هه‌ئوهانشو ون هیه‌ن تومقائو قام‌مو

مقدار عسکر طوپلایه‌رق سوتسونك تعقیبنه قویولدی. سوتسو ایسه بوتون عشیرتلری ایله مان‌سیام‌چینغ Man-siam-tching شهرینه [١] دوغرو قاچیوردی . سد کبیره قدر اونی تعقیب ایتدی . شهرك قاپیلرینی کندیسنه قاپادیلر . چوهوئه‌یی بعض ائتلاف تکلیفاتنده بولوندی . فقط بونلری قبول ایتمدی. اویه‌نه [٢] کیده‌رك اوراده قرار قیلدی . قوماندان تسونغ ایله چوهوئه‌یی کندیسنی تعقیب ایده‌رك محاربه‌یه کیریشه‌جكلری صیراده تانژو تبعه‌سی طرفندن اتلاف ایدیلدی . یرینه سوتسویی تخته چیقاردیلر . تینغ تو شی سوی هوئویی‌تی Ting-to-chi-soui-heoui-ti عنوانی آلدی . بو تانژو تخته چیقار چیقماز ، عرض انقیاد ایتمش اولان شمال هونلرندن بش آلتی یوز کشی بر عصیان چیقاره‌رق کیجه‌لین کندیسنه هجوم ایتدیلر . بونلر طرد ایدیلدیلرسه‌ده قاریشقلق کیتدکجه آرتدی. آز وقت ایچنده ایکی یوز بیك کشی سلاحه صاریلدی.

هه‌ئوهانشو

بونلر اسکی تانژو تون‌ئوهونك اوغلی فونغ هه‌ئو Fung-heou یی باشلرینه کچیردیلر ، اوکا تانژو عنوانی ویردیلر . فونغ هه‌ئو سوتسویه تابع اولان بوتون ممالکی یغما وتخریب ایتدی . صوکره ، چولك شمالنه کچمك مقصدیله اورتوس الکاسنه دوغرو ایلریله‌دی . چین ایمپراطوری بو عاصیلره قارشی

[١] بو شهرك نرده کائن اولدیغی سویلنمیور .
[٢] ین غان فو اراضیسی داخلنده .

چینلیلرله اوهوئون وسیه‌ن‌پی تاتارلرندن مرکب بر اردو کوندردی . تانژو ایله قوماندان تسونغ اردولریله موسو چینغ Mo-su-tching ه کالدیلر . فونغ هه‌ئو اوراده بونلری همان محاصره ایتدی . آنجق چین اردوسنك تقربی اوزرینه محاصره‌یی قالدیردی . سوتسو اون بیك سواری ایله اوغلنی بونلرك تعقیبنه یوللادی . فونغ هه‌ئو مغلوب ایدیلدی . اوچ بیك تلفات ، اون بیك اسیر ویردی . اوهوئونلر ، سیه‌ن پیلر وآمور کولنه دوغرو ساکن دیکر بر تاتار قومی اولان موقو Mo-ko لرله یاپدیغی ایکنجی بر محاربه‌ده مغلوب اولدی . بوتون بو مصادماتده اون یدی بیك کشی قدر ضایعات ویرمش اولدیغی جهتله دها اوزاقلره چکیلمکه مجبوریت حس ایتدی . عسکرك چینه عودتندن صوکره ایمپراطور قوماندانلره

سنه ٩٥ مکافات ویردی . سیه‌ن پی تاتارلرینك رئیسی قرال عنوانه نائل اولدی . وظیفه‌لرینی ایفاده قصور ایتمش قوماندانلرده علی‌الاصول جزا کوردیلر .

هون الکاسنك حدودلرینه دوغرو چکیلمش اولان فونغ هه‌ئو تبعه‌سنی ایکی قسمه آییرمشدی . غرب عشیرتلرینه کندیسی قوماندا ایدییور وچوسیه شان Tcho-sie-chan داغنك [١] اتکنده قرار قیلیوردی . برقاچ یوزلی دها اوته‌ده بولونان شرق عشیرتلری اورتوس الکاسنك شمالنده

[١] بوداغ سوپونور کولنك غربنده چول ایچنده‌در .

ایدیلر . فقط چوق مدت عاصیلره منقاد قالمادیلر . اورتوس الکاسنك قربیتی فرارلرینی تسهیل ایتدی . بوقطعه‌یه یاقلاشدیلر، کیدوب چینلیلره تسلیم اولدیلر . مقدارلری تقریباً اون بیك کشی‌یه بالغ اولیوردی . بونلری مختلف موقعلره داغیتدیلر . بو کیفیت فونغ هه‌ئو فرقه‌سنی پك زیاده ضعیفلاتدی وانقراضنی تعجیل ایتدی . مع‌مافیه تانژونك بقیهٔ حکومتی ینه بر طاقم قاریشقلرله خللدار اولمشدر . حکومتك ضعفی بو محاربات داخلیه‌نك اوکنك آلنماسنه امکان ویرمیوردی . قدیم تانژو غان قوه‌یه پك مربوط اولان اوقیوچن O-kiu-tchen نامنده برقوماندانك حرکاتندن ممنون اولمادیغی ایچون تانژو بونك تدقیق احوالنه قیام ایتدی . ایشك نتیجه‌سندن قورقان اوقیوچن داغلره چکیلمك طریقنی طوتدی . اوراده آزاده صیراده آقینلر یاپه‌رق تانژونك تبعه‌سنی پك زیاده ازعاج ایدییوردی . چین عسا کری بو طرفه دوغرو یورومکه مجبور اولدیلر . اوقیوچن مغلوب ایدیلدی . یکرمی بیکه بالغ اولان تبعه‌سی غالبلره عرض تابعیت ایتدکاری ایچون بونلر شنسی داخلنده غان تیم الکاسنك شمالنده [١] اسکان ایدیلدیلر . عینی زمانده، فونغ هه‌ئویه تابع بولونان دیکر عشیرتلرده اوزون برقیطلقدن یورولدقلرندن سیه‌ن پی تاتارلریله وقوع بولان بر محاربه‌ده

سنه ٩٦ هه‌ئوهانشو

قاممو

[١] بو سنجاق بوکون شنسی داخلنده پنیغ له‌آم Ping leam سنجاغنده فینغ چه‌ئونك بولوندیغی موقعده‌در .

هه‌ئوها شو سنه ٩٨ مغلوب اولديلر . صوكره تانژو أولدى . تاج حكومتى چانغك
اوغلى تانه Tan براقدى . درت سـنه حكمران اولمشدى .
تان ، وان شى شى سـوبى‌تى Van-chi-chi-soui-ti
عنوانى آلدى. فونغ هه‌ئ‌يه قارشى عسكر كوندەرك عاصيلرى
سنه ١٠٠ بوتون بوتون امحا ايله كليتلى غنائم الدە ايلدى . فقط بر سياحتدە
كنديسنه رفاقت ايتمش اولان هان تسـونغ Han-tçung
سنه ١٠٩ نامنده بر چينلينك سوزلرينه قاپيلەرق مؤخراً ايمپراطور غان‌تى
Can-ti يه قارشى عصـيان ايتدى. هان تسونغ ، ايكى نهر
هه‌ئوهانشو قام‌مو طاشمش ، سفالتدن برچوق كشى تلف اولمش اولديغى ايچون
چينه هجوم ايتمك اوزره بوندن مناسب بر فرصت بولامايه‌جغنه
اونى قانديرمشدى . چينليلره آنجق بويوندوروغى سيلكوب
آته‌جق قـدر قدرتى اولماديغندن دولايى تابع بولونان تانژو
بو نصيحتى طوتدى . اردوسـنك باشنه كچدى . تاتارلر ، او
هوئونلر وسائر باربارلرده كنديسنه التحاق ايتديلر . بونلرله
چينه كيردى . يه‌چه‌لى ولايتى داخلنده [١] شام قويه قدر
آقينلر اجرا ايتدى. عينى زمانده او هوئونلرك رئيسى اولان
ووهويون Vou ho-yun سيه‌ن‌پيلرك رئيسى اولان قيه‌ئولون
Kieou-lun بر هون قوماندانيـله برلكده شنسى داخلنـده
اويوئن [٢] الكاسنده حرب ايديورلردى . بعض مصادمات

---

[١] يائو غان چه‌ئو حواليسنده .

[٢] ين غان فو داخلنده .

وقوعه كلەرك بونده چين عسكرلرى مغلوب اولديلر . بعض
محاربەلردەده غلبه چينليلر طرفندەقالدى . بو محاربه اوهوئونلر
رئيسنك چينليلر طرفنه كچەرك اونلره عرض انقياد ايتمەسيله
سنه ١١٠ هەئوهانشو نتيجەلندى . تائژو محاربەيه دوامدن كرى قالمادى . ايرتەسى
سنه آقينلره ينه باشلادى . له آئوتونغ طرفلرينه تقريباً بيك
كشى كوندردى . اوراده بو ولايتك واليسى شدتله مقاومت
كوستردىكى ايچون باشـقه بر طرفه چكيلمكه مجبور اولديلر .
تائژو هر طرفدن كنديسنى دفع وطرد ايچون عسكر كلديكنى
كورمكدن حيرتلره دوشەرك چينده بويوك تلفات وقوع بولمش
اولديغنى سويلەيوب دەآلداتديغندن دولايى هانتسونغەمؤاخذەلرده
بولوندى . درحال ايمپراطور غانتىدن صـلح طلب ايتدى .
بوتون آلدقلرينى اعادەايتدكدن صوكره بو صلحه نائل اولدى .
سنه ١١٧ صوكره ، دائما تاتارستانده طوتونمقده اولان عاصى فونغ هەئو
سيەن پى تاتارلرى طرفندن مغلوب ايديلدى . تبعەسندن بر
قسمى بو قوملره تابع اولديلر ، بر قسمىده داغيلدى . فونغ
سنه ١١٨ هەئو آرتق محاربه ايدەجك عسـكردن محروم قالديغى جهتله
يوز سوارى ايله اورتوس الكاسنه قاچدى . اوراده چينليلره
تسليم اولدى . چينليلر اونى باشقه بر طرفه نقل ايتديلر .

ياپدقلرى صلح ايله چينليلرك متفق اولمش اولان هونلر ،
سنه ١١٩ قام مو چين حدودلرينه آقينلر اجرا ايدن سيەن پى تاتارلرينى دفع
ايچون چينليلره ياردم ايتديلر وقوماندان له آئوتونغك آرقەسى

صیرا یورودیلر . ایکی ملتك مختلط عساکری طرفندن احراز ایدیلن موفقیته رغماً سیەن پیلر آقینلرینه دوام ایتمکدن خالی قالمادیلر . چین قوماندانی ایله ، برآز اول تحت اطاعته آلنمش

سنه ١٢١ اولان شمالی هونلری رئیسی هویەئوهوئەیی Hou-yeou-hoei حدودلری مدافعه ایدەبیلمك ایچون دائمی صورتده سلاح آلتنده بکلەمکه مجبور اولدیلر . چینلیلردن ممنون اولمایان بو هونلر محاربەدن صوکره چینلیلر علیهنده عصیان ایتدیلر .

سنه ١٢٣ سیەن‌پیلرده اون بیك کشیلك بر اردو ایله جنوب هونلرینه هجوم ایدییورلردی . بو قاریشقلقلری تانژونك وفاتی

هەئوهانشو تعقیب ایتدی. یکرمی یدی سنه حکمران اولمشدی. کندیسنك

سنه ١٢٤ یرینه کچن چی Tchi نامنده‌کی برادری اوقی‌هەئوشی‌سوئی‌تی Ou-ki-heou-chi-soui-ti نامنی آلدی.

بونك دور سلطنتنده نفاقلر دوام ایتدی . شمالی هون عشیرتلرندن برینك رئیسی اولان اوتسو O-tço دها بر طاقم رؤسا ایله برلکده عصیان ایتدی. هان‌یەئوهوئەیی‌یده کندی مثالنه اقتفا ایتدیرمك ایستەدی. فقط بوهون رئیسی ایمپراطوره صادق قالدی. هرشیئه کوکس ویرمکه عزم ایتمشدی. کوردیکی ایيلکلر اونی ایمپراطوره بودرجەده ربط ایتمشدی. بونی اقناع ایدەمدکاری جهتله علیهنه ترتیبات قورمغه باشلادیلر . چینلیلر امدادینه‌یتیشمەمش اولسەایدی احتمالکه‌ایشی بتك‌فنااولاجقدی. عاصیلری بوزدیلر. برچوغنی أولدیردیلر . دیکرلری‌ده صولر آلتنده قالەرق بوغولدیلر.

چوقدن بری اورتوس الکاسی ایله جوارلری سیه‌ن‌پیلرك سنه
آقینلرینه معروض بولونیوردی. بونلراولجه هونلرك تاتارستانده ١٢٦
اشغال ایتدکاری الکاده غایت قوت صاحبی اولمشلردی. بونلری هه‌ئوهانشو
توقیف ایچون نه استحکامات واردی نه‌ده عساکر محافظه. قام‌مو
جنوبده یرلشمش اولان هونلر بوندن پك راحتسز اولیورلردی.
سیه‌ن‌پی‌لر بونلرك الكباشلی قوماندانلرندن برینی اولدیرمشلردی.
تانژو، ایمپراطورهیائوشون‌تی Hiao-chun-ti دن استحکاملرك
تخریبنی طلب ایتدی. فقط چینلیلر دائمی صورتده اوق تعلیمی
یاپمق وسائر حرکات عسکریه ایله مشغول اولمق اوزره یه‌چه‌لی
داغنه بر مقدار عسکر کوندرمکله اکتفا ایتدیلر.

برآز صوکره تانژوچی وفات ایتدی. درت سنه حکومت
سورمشدی. ایمپراطورلق، برادری هیه‌ئولی Hieou-li یه‌کچدی.
بوده ته‌ژوشی‌سویی‌تسیه‌ئو Te-jo-chi-soui-tcieou عنوانی
آلدی. ابتدا سیه‌ن‌پی تاتارلری اوزرنده بعض موفقیتلر قازاندی.
آرقه‌سندن بر طاقم محاربات داخلیه ظهور ایتدی. بونلری
سنه تسکیندن عاجز قالدی. شرق عشیرتلری رئیسلری اولان اوسو
١٢٨ Ou-seu ایله چه‌نیه‌ئو Tche-nieou و دها سائر اکابر ملت
سنه عصیان ایتدیلر. کایتلی برادردو ایله چینه آقینلر یاپدیلر. موئه‌یی‌تسی
١٣٣ شهرینی محاصره ایتدیلر، شانسی[١] داخلنده تای و اورتوس
سنه الکاسی والیلرینی اولدیردیلر. جوارده‌کی چین قوماندانلری
١٤٠
هه‌ئوهانشو

[١] تاتوم‌فوحوالیسنده.

درحال تكميل عسكرلرینی طوپلایه‌رق اوهوئونلرده، سیه‌ن پیلرده ویبت اقوامی اولان قیانغلره براشدیردیلر. تقریباً یکرمی بیك کشیلك براردو وجوده کتیردیلر. بونکله عاصیلره هجوم ایده‌رك چکیلمکه مجبور ایتدیلر. قام‌ه‌و

هیائوشون تی نامنده‌کی چین ایمپراطوری بو فاریشقلقلری تانژویه عطف ایدییوردی. حالبوکه اونك هیچ دخلی یوقدی. وقوع بولان مؤاخذاتدن، محاربات داخلیه‌نك مملکتده ایقاع ایتدیکی فاریشقلقلردن وفلاکتلردن متأثر اولارق برادریله برابر انتحار ایتدی. برادری شرق خدیوی ایدی. بوتانژو اون اوچ سنه حکمران اولمشدی. بونك اوزرینه غرب خدیوی مقامنی حائز اولان پوئی‌تی Pou-y-ti ایله برابر تقریباً اون اوچ بیك کشی چینلیلره تسلیم اولدیلر. او سه‌ئو ایله سائر عاصیلر چه‌نیه‌ئو Tche-nieou یه تانژو نامنی ویردیلر. بوتانژو او هوئون، قیانغ ودها سائر باربار عسکرلری طوپلایه‌رق چین حدودلرینی تخریبه باشلادی. پیم چه‌ئو [١]، له آمچه‌ئو [٢]، یه‌ئوچه‌ئو [٣] وقی‌چه‌ئو [٤] ولایتلرینی یغما ایتدی.

[١] پایتختی تسین یام ایدی که بوکون شانسی داخلنده تای یوئه‌ن فوبه ملحق تای یوئن هیه‌ن دینیر.

[٢] پایتختی لونغ چینغ ایدی که بوکون خراب اولمشدر. شنسی داخلنده فونغ چانغ فو سنجاغنده تسین چه‌ئونك شمال غربیسنده ایدی.

[٣] بو ولایت پکین اطرافنده بولونان الکالری احتوا ایدردی.

[٤] تسینلر زماننده بیوك بر ولایت ایدی. په‌چه‌لی داخلنده چین تینغ فو ایله دها جنوبده باشقه اراضی‌یی‌ده احتوا ایدردی.

اورادن سی هو [١] داخلنه کچه‌رك شام [٢] سنجاغی داخلنده لی شه [٣] ده قرارکاه قوردی . بر قرارکاهی ده اورتوس الکاسنده هیام‌یام، اوچنجی برقرارکاهی ده شنسی داخلنده او ین [٤] ده ایدی . چین ایمپراطوری بونلره قارشی یه‌ئو چه‌ئو ولایتی عساکری و بر مقدار اوهه‌ئونلرله قوماندان چام تانی Tcham-tan یوللادی . هونلر مایه [٥] قربنده مغلوب ایدیلدیلر . چه نیه ئو ، اردوسنك الك جسور قسمیله چینلیلره عرض تابعیت ایتدی . او سه‌ئو ایسه تبعه‌سی واو هوئونلرله تاتارستانه چکیلدی. کندیسنه قارشی کوندریلان چین عسکرلرینه و متفقلری او هوئونلرك دوچار اولدیغی مغلوبیته رغماً برقاچ سنه مدت اورادن چینه آقینلر یاپمقده دوام ایتدی. سنه ١٤١ هه‌ئوهانشو قام‌مو

سنه ١٤٢ ایمپراطور هونلرك آرتق تانژولری اولمادیغنی کورونجه بو عنوانی، سراینده بولنان ته‌ئو له‌ئو چو Teou-leou-tchu یه ویردی . هولان ژوشی سوی تسیه‌ئو Hou-lan-jo-chi-soui tçieou تسمیه ایدیلدی . بر چوق هدیه‌لر، آرابه‌لر، بارکیرلر، سلاحلر، قماشلرله برابر ایمپراطوردن برمهر آلدی بر چین قوماندانی اونی جنوبده‌کی قرارکاهه تشییع ایتمکه مأمور سنه ١٤٣

[١] شانسی یه ملحق قوئن چه‌ئوفو الکاسی داخلنددر .

[٢] شنسی داخلنده ین غان فو الکاسنده .

[٣] بوکون شه چه‌ئودینیر. شانسی داخلنده تایوئن فو یه ملحقدر .

[٤] ین غان فویه دوغرو .

[٥] تاتونغ فویه دوغرو شانسی داخلنده .

اولدی . او صیراده عاصی اوسه‌ئونك چین عساکری طرفندن
سنه ١٤٤ اتلاف ایدیلدیکی خبرینی آلدیلر . باشی لویامه کوندریلدی .
طرفدارلری واوهوئونلردن بویوك بر قسمی تسلیم اولدیلر .
سنه ١٤٧ تانژو هولان ژوشی سویی تسیه‌ئو بش سنه حکومت
سوردی ، وفات ایتدی . یرینه ئی لینغ شی سویی تسیه‌ئو
Y-ling-chi-soui-tcieou عنوانی آلتنده قیوچه اولح
Kiu-tche-ulh کچدی .

سنه ١٥٥ قام‌مو هه‌ئوهانشو چین تاریخی بوندن صوکره هونلر حقنده بزه هیچ بر
شی اوکرتمه‌یور . آنجق بر قسمندن بحث ایتدیکمز محاربات
داخلیه ایله چوقدن بری پریشان اولان بو قوملر آرتق بر
ایمپراطورلق تشکیل ایتمیورلردی . چینلیلره تابع ایدیلر .
چینلیلر کندی منتلرندن وتانژو عائله‌سندن بر رئیس ایله
کندی کندیلرینی اداره ایتمك مساعده‌سنی بونلره ویرمشلردی .
ایمپراطور یالکز چینی علاقه‌دار ایدن حرکاتلرینه دقت ایدردی .
رؤسا آراسنده ظهور ایدن قاریشیقلغی تسکینه اهمیت ویرمزدی .
چونکه بو داخلی محاربه‌لر هون ملتنك اضمحلالنه خدمت
ایتدیکی جهتله چینك لهنه ایدی . بو قاریشقلقلر یکی تانژونك
زمان اداره‌سنده ازاله ایدیله‌مدیلر . یوئه‌تی تای چی تسیه‌قیوپه‌ته
Yue-ti-tai-tchi-tcie-kiu-pe-ti ایله دها بر چوق
رؤسا قیانغ یاخود تبت اقوامیله برلکده عصیان ایتدیلر .
هونلرك کیردکاری حدودلر اوزرنده مفتشلك پایه‌سی توجیه

ایدیلمش اولان چین قوماندانڭ معیتنده یالکز ایکی یوز عسکر
واردی. بونلری طوپلادی. بوقدرجق عسکری کافی کورمه‌ین
ضابطلرینڭ مطالعه‌سنه رغماً دشمنلرڭ اوزرینه یورودی.
مهارت واقتداری سایه‌سنده قوت جهتنده‌کی نقصانی ستره
موفق اولدی. سد چینه یاقلاشدی. قیانغ یاخود تبت اقوامنی
قاندیره‌رق طرفنه جلب ایتدی. بو صورتله هونلره غلبه
چاله‌بیله‌جك برحاله کلدی. فقط بوتون بو محاربه‌لر چینلیلره
حقیقی منافع تأمین ایتمدی. هونلر، او هوئونلر، سیه‌ن پیلر سنه ١٥٨ هه‌ئوهانشو
متصل سلاحه صاریلیورلر، چینڭ شمالی ولایتلرینه آقینلر
یاپیورلردی. چین قوماندانی بونلری ایکنجی دفعه بردها مغلوب
ایتدی. بو قاریشقلقلرده نهایت ویرمك امیدیله تبعه‌سنی اداره‌ده‌کی
عدم اقتدارندن دولایی تانژویی توقیف وخلع ایلدی. بو
حرکتی تصویب ایدن چین ایمپراطوری هیائو هوقون تی
Hiao-kuon-ti، تانژوعنوانی تسوقولی‌وام Tço-ko li vam ده
ویردی. صوکره بونی‌ده تانژولقدن ایندیردیلر. تکرار سنه ١٦٦ قام‌مو
اسکی تانژویی کتیردیلر. اسکی تانژو اسکی قباحتلرینه ندامت
ایتمش کبی کورونیوردی. مع مافیه تبعه‌سنڭ او هوئونلرله
وسیه‌ن پیلرله برابر چینه آقینلر یاپمالرینی منعه موفق اولامادی.
بو تانژو یکرمی بش سنه حکومت ایتدی. یرینه اوغلی مه‌ئو Meou
کچدی. توته‌ژوشی‌سوی‌تسیه‌ئو Tou-te-jo-chi-soui-tcieou سنه
عنوانی آلدی. ١٧٢

بو حكمدار چين اردوسنك ياردميله ، تاتارستانده يك سنه ۱۷۷
دى قدرت اولمغه باشلايان سيه‌ن پى‌لرك رئيسى تان شه هواى
Tan-che-hoai يى مغلوب ايتدى . صوكره أولدى . سنه ۱۷۸
يرينه كچن اوغلى هوچينغ Hou-tching چين قوماندانلرندن
برى اولان چام تسيه‌ئو Tcham-tcieou ايله بر منازعه سنه ۱۷۹
چيقارديغندن بو قوماندان كنديلكندن تانژونك باشنى ون هيه‌ئن
كسديره‌رك يرينه قيانغ قيو Kiang-kiu نامنده‌كى شرق توم قائو
خديوينى چيقاردى . بو تانژو ايمپراطور هيائوليم تى‌دن، عسكرلرينى هه‌ئو هانشو
چين عسكرلرينه الحاق ايله شرق خديوينى عصيان ايتمش اولان چين شو
چانغ لون Tchang-lun نامنده‌كى بر چين قوماندانى تأديب سنه ۱۸۸
ايتمك اوزره يه‌ئوچه‌ئو [۱] ولايتنه كوندرمسى امرينى آلدى .
تانژودن نفرت ايدن هونلر عدم ممنونيتلرينى اظهار ايچون بو
فرصتدن استفاده ايتديلر . تقريباً يوز بيك هون سلاحلانه‌رق
تانژويى اولديرديلر . اون سنه حكمران اولمشدى . غرب
خديوى مقامنى اشغال ايدن اوغلى يوفولو Yu-fou lo
چينده ايدى . اوراده ته‌چى شى سوى هه‌ئو Te-tchi-chi soui-heou
عنوانى آلدى . فقط چوق كچمه‌دن عاصيلر بونى خلع ايتديلر .
ايمپراطورلغى سيه پو قوتو هه‌ئو Siu-pou-ko-tou-heou يه
ويرديلر . يوفولو چينليلردن امداد ايسته‌مك ايچون چين
حدودلرينه چكيلدى . ايمپراطور ليم تى‌نك وفاتى و بونى تعقيب هه‌ئو هانشو

---

[۱] پكين اراضيسى داخلنده .

ون هیه‌ن تومقائو سنه ۱۸۹ ایدن قاریشقلقلر چینلیلرك بونی تکرار تانژو مقامنه اصعاد ایتمکی دوشونمه‌لرینه میدان براقادی. یوفولو برمقدار سوارینك باشنه کچمکه قرار ویردی. په‌پو Pe-po نامنده بر حیدوده التحاق ایتدی. اونکله برابر چین حدودلرینه تجاوزاتده بولوندی. فقط آرتق بیقان عسکرلری مملکتلرینه دونمك ایسته‌دکلری زمان ملت بوکا ممانعت ایتدی. هوتونغ [۱] داخلنده پیم یام طرفلرینه چکیلمکه مجبور اولدیلر. سیو پو قو ئو هه ئو آنجق بر سنه تانژولق ایتدی. اونك وفاتندن صوکره هونلر آراسنده آرتق تانژو اولمادی. اختیارلر حکومتی اله آلدیلر. بونك اوزرینه سیه‌ن پیلر بو بر نوع آنارشیدن استفاده ایدرك هونلرك اشغال ایتدکلری اراضی‌یی یغمایه باشلادیلر. مع‌مافیه یو فولو ثابت بر اقامتگاهه مالك اولمامقله برابر وفاتنه قدر تانژو عنوانی محافظه ایتدی. اوندن صوکره برادری

سنه ۱۹۵ هوچوتسیوئه‌نه Hou-tchou-tciueu بو نامی ویردیلر.

پك اوزون بر زماندن بری چینی اداره ایدن هان سلاله‌سی او وقت همان هونلرك حالنده ایدی. یعنی مشئوم آن اضمحلاله پك یقین بولونیورلردی. هانلرك انقاضی اوزرینه او Ou وغوئه‌یی Goei نامنده ایکی سلاله تأسس ایدییوردی. بر آز صوکره بونلر چین ایمپراطورلغی آرالرنده پایلاشدیلر. بو صورتله اوچ قراللق تشکل ایتدی: جنوبده اولر؛ شمالده

[۱] بوکون شانسی داخلنده پیم یام.

غوئه‌ییلر ، غربدده هانلرك ضعیف بر بقیه‌سی . غوئه‌یی سلاله‌سنك مؤسسی شمالده ذی قدرت بر حاله كلدی . شمال طرفلری او هوئونلر ، سیه‌ن پیلر وهونلر آراسنده منقسم ایدی. او هوئونلر له آتویونغده وپكین ولایتنك شمالنده داغنیق برحالده بولونیورلردی. ١٦٨ تاریخ میلادیسنه دوغرو بونلر اوراده پك قوت بولمشاردی. نازله‌ئو Nan-leou نامنده كی بر رئیسلری شام قو سنجاغی داخلنده [١] اوتوز بیك عائله‌یه صاحب ایدی. قیه‌ئو لیه قیو Kieou-lie-kiu نامنده دیكر بر رئیس بش بیك عائله ایله له آئو سی [٢] داخلنده اقامت ایدییوردی. اوچنجی بر رئیس بیك عائله ایله له آئوتونغ داخلنده مقیم ایدی. اسمی سوپوین So-po-yen ایدی. اوین Ou-yen نامنده صوكنجی بر رئیس ده سكزیوز عائله‌ایله برلكده یه‌ئوپه‌پیم [٣] سنجاغی داخلنده یرلشمشدی. متشبث وجسور اولان بو رئیسلرك كافه‌سی قرال عنوانی آلدیلر. قیه‌ئولیوقیو ١٩٢ تاریخنه دوغرو وفات ایتدی . اوغلی له‌ئوپان Leou-pan پك كنج اولدیغی ایچون محارباتده غایت تجربه‌دیده اولان تاتون Ta-tun اونك یرینه كچدی . چینلیلر طرفندن مظاهرت كوره‌رك كندیسنی تانژو اعلان ایتدی. صوكره چینك قاریشقلقلرندن

هه‌ئو هانشو قام‌و

سنه ٢٠٦

[١] بوكون په‌چه‌لی داخلنده پائو غان چه‌ئو داخلنده .

[٢] له آئو شهرینك غربنده له آئوتونغ داخلنده .

[٣] په‌چه‌لی داخلنده یوم پیم فو جوارنده .

سنه ٢٠٧ استفاده ایده‌رك غوئه‌یی‌لرك مالك اولدقلری اراضی‌یه كیردی. اوراده عظیم تخریبات یاپدی. فقط ایرته‌سی سنه مغلوب ایدیلدی. باشی كسیلدی. بونك اوزرینه اوهوئونلرك بوتون قدرتی محو اولدی. بوقومی چینك مختلف نقطه‌لرینه داغیتدیلر. سیه‌ن پیلر حقنده بویله اولمادی. بونلر لاینقطع چینه آقینلر یاپیورلردی. ایلی نهرینه قدر تاتارستانه صاحب ایدیلر.

قام‌دو هه‌ئوهائشو سنه ٢١٦ هونلر اوهوئونلرك عاقبتنه اوغرامقده كچیكمدیلر. چینك شمال حدودلرینه داغیلدیلر. اوراده چین عائله‌لریله قاریشیورلردی. فقط هیچ ویركو ویرمیورلردی. بعض چین قوماندانلری بوندن دولایی شكایت ایتدیلر. تانژو اوچوتسیوئه‌ن Ou-tchou-tçiuen كندیسنی تهدیدایدركبی كورونن فیرطنه‌یی اوزاقلاشدیرمق ایچون غوئه‌یی‌لرك سراینه كیتدی. اوراده توقیف اولوندی. قیوپی Kiu-pi نامنده‌كی غرب خدیوینك مملكتی اداره‌یه كوندردیلر. تانژو عنوانی تماميله الغا اولوندی. هون ایمپراطورلغی بردها بونام آلتنده جانلانمامق اوزره مؤبداً محو اولدی. چینده قالمش اولان بو ایكی قومك داخلده

چین شو ون‌هیه‌ن تومقائو قاریشقلق چیقارمالرندن قورقولدیغی جهتله ایمپراطور غوئه‌یی اونلری بش صنفه آییردی. هرسنه آیری رئیسلر انتخاب ایتدی. بونلرك الك ایلری كلنه پائو Pao نامی ویریلیوردی.

صوكره‌لری، تاتارستانده قالمش اولان یكرمی بیك هون عائله‌سی كله‌رك ایمپراطوره عرض انقیاد ایتدیلر. بونلر

هونی [١] داخلنده ئی یام چینغ طرفلرنده یرلشدیریلدی. غوئه یی سلاله سی زماننده بوتون بوقوملر چینلیلرله پك كوزل كچینديلر.

سنه ٢٢٢ غوئه یی ایمپراطورلری شن شن[٢]، آق صو و خوتن الكالرندن ویركولر یاخود دها دوغریسی هدیه لر اخذ ایده جك درجه ده

سنه ٢٥١ صاحب قدرت اولمشلردی. برقاچ سنه صوكره بو غوئه یی لرك

قدمو ایمپراطورلری هونلری بركره دها تفریق ایتدی، ایكی قسمه آییردی. پیم یام فویه وتایوئن فویه دوغرو شانسی داخلنده اونلری مختلف محلره یرلشدیردی.

هونلر بويله داغینیق وچینلیلر داسیر حالده بولوندقلری صیراده، سیه ن پیلره منسوب سوته ئو So-teou نامنده بر تاتار عشیرتی چوقدن بری شمالده ساكن وجنوب اقوامی ایله مناسبتده بولنمقدن محترز اولدیغی حالده نهایت سندیسی طانیتمغه باشلادی. بواقوامه توپا Topa نامی ویریلیوردی. مائو Mao نامنده قدیم قراللرندن بری اوتوز آلتی قرالغه صاحب اولمشدی. بونلرك آنغارا واوبی نهرلری بویجه امتداد ایدن بوتون او واسع الكالی اشغال ایتمه لری ایجاب ایدردی. بشنجی نسلده احفادندن تویی این Toui-in جنوب طرفنده موقعی بیلنمه ین بویوك كوله قدر ایلریله مشدی.

---

[١] بوسنجاق شنسینك اقصای غربنده قانچه ئو وسوچه ئونك بولوندیغی محلده ایدی.

[٢] لوپ كوله دوغرو.

يدی بطن صوكره لين خان Lin-khan بوتون تبعه‌سنی اون عائله‌یه تقسيم ايتمشدی . اوغلی قيه‌فوئن Kie-fuen جنوبه كلمش وهونلرك اسكی مملكتنه صاحب اولمشدی . وفاتندن صوكره يرينه ليه‌وی Lie-vi كچدی. شانسی داخلنده تاتومفو جوارلرينه كله‌رك اوراده ساكن اولدی ، جوار اقوامی تحت اطاعتنه آلدی . ابتدا اوغلی شاموهان Cha-mo hanی غوئه‌يلر ايمپراطورينه او يوللادی . بو تاتار ، بر رهينه صفتيله ، تسينلر غوئه‌يلرك ممالكنه صاحب اولوب كنديسنی تاتارستانه اعاده ايدنجه‌يه قدر اوراده قالدی . اينته توپا تاتارلری بو صورتله بر حكومت اساسلری قوريورلردی. بو سلاله ، بوتون تاتارستان وسيبريا باربارلرينه بر شكار اولمش كبی كورونن چينك بويوك بر قسمنی ضبط ايتدی . بعض هون رئيسلری چين ايمپراطورلغنك بولونديغی حال ضعفدن استفاده ايتمك ايسته‌ديلر . تانژو عنوانی آلان ليه ئوموم Lieou-mum تسينلره قارشی عصيان ايتدی . پيم چه‌ئو [١] ولايتنه آقينلر ياپدی . فقط ايرته‌سی سنه كندی تبعه‌سی طرفندن قتل ايديلدی . تبعه‌سی تسينلره تابع اولديلر . قوپا تاتارلرينك رئيسی اولان ليه‌وی Lie-vi چينده تأسس ايتمكه باشلايان تسينلر ايمپراطورينی طانيدی . اوغلی شامو هانی اوكا يوللادی . فقط شامو هان تاتارستانه عودتده اكابر

سنه ٢٦١

سنه ٢٧١ چين‌شو قام‌مو

سنه ٢٧٥

---

[١] شانسی داخلنده تايوئن فو اراضيسنده .

ملت طرفندن قتل ایدیلدی . بوده لیه‌وی‌نك كدردن وفاتنه
سنه ٢٧٧ سببیت ویردی . لیه‌هو Lie-hou تختـه چیقدی . اونك
زمان حكومتنده بو تاتارلر پك زیاده كسب ضعف ایتدیلر .
بالعكس هونلر جنوبده تماميله یرلشدیلر ، یكی برایمپراطورلق
تشـكیل ایلدیلر . بو ایمپراطورلق چین ایمپراطورلغنی محوه
تشبث ایتدی . تاریخ ایلریده بزه بونی حكایه ایده‌جكدر .

٢

هان یاخود ایلك چاٴولر تسمیه ایدلن

هونلر

بو یکی هون سلالەسنك مؤسسی اولان لیەئو یوئن های Lieou-yuen-hai سین هینغده [١] یرلشن عشیرتلر آراسنده دنیایه کلمشدی . شرق عشیرتلرینك رئیسی اولان پاٴئو Pao نك اوغلی ایدی. سائر رؤسا بوکا لیەئوشی Lieou-chi عنوانی ویرمشلردی . بو هونلر چینك هان سلالهٔ ایمپراطوریەسی نسلندن کلدکارینی ادعا ایتدکاری جهتله هان سلالەسنك عائله اسمی اولان لیەئو نامنی آلمشلردی. هونلرك چینده کی هان سلالەسنه ادعای نسب ایتمەلری ایسه آرالرنده وقوعه کلن صهریتدن ، بالخاصه اسکی تانژو مەتەنك بر چین پرنسسی ایله ازدواج ایتمسندن نشئت ایدییوردی . پاٴئو ، چین‌شو

[١] وقتیله برسنجاق ایدی. پایتختی قیویام اسمیله یاد ایدیلیردی. بوکون شانسی داخلنده تایوئن فویه ملحق سیەئو یونغ‌در .

هوین شی Hou-yen-chi نامنده هونلر آراسنده الك مشهور والك معتبر بر عائله‌دن بر قیز ایله أولنمشدی . لیه‌ئو یوئن های بویوك بر آدم اولدیغی ، هله بر سلاله تأسیس ایده‌رك هون ملتنی یکیدن احیا ایتدیکی جهتله تولدینی بر طاقم خوارق ایله سوسله‌یه‌رك بونلرك ایلریده احراز ایده‌جکی موقع معظمی اولدن اعلان ایتمش اولدیغنی کوسترمك ایسته‌دیلر . روایت اولوندیغنه کوره بر کون پدری اللهه‌دن بر اوغل احسان ایتمه‌سنی رجا ایدرکن کوزینه بویوك بر بالق کوروندی . بونك باشنده ایکی بوینوز واردی . بو حیوان ، قربان کسیلن محله یاقلاشدی بر مدت اوراده قالدقدن صوکره اورته‌دن غائب اولدی . کاهنلر بونی بر علامت خیر اولمق اوزره تفسیر ایتدیلر . ایرته‌سی کیجه پائونك قاریسی عینی حیوانی رؤیاسنده کوردی . فقط بر ارکك حالنه منقلب اولمشدی . الندهٔاطرافه نورلر صاچان بر شی طوتیوردی . بونی کندیسنه ویره‌رك بر اوغلی اولاجغنی مژده‌له‌دی . اویاندیغی زمان قوجه‌سنی بو وقعه‌دن خبردار ایتدی . قوجه‌سی وقتیله والده‌سنك اوچنجی بطنه قدر انتشار ایده‌جك ذریتی‌اوله‌جغنه دائر برشی‌سویله‌مش اولدیغی تخطر ایده‌رك بوتون بو احوالدن غایت ایی معنالر چیقاردی . مع‌مافیه بو مصالله اکتفا ایدیلمه‌مشدر . بوکا دها باشقه بر طاقم خارقه‌لرده علاوه ایدلمشدر . بوراده بونلردن بحث ایدیشم بو ملتك احوال و طبایعنه دائر بزه معلومات ویرمه‌لرندن ایلری کلیور .

لیه‌ئو یوئن اون اوچ آیده دنیایه کلدی . صول النده یوئن های اسمی یازیلی اوله‌رق دوغمشدی . اونك ایچون اوکا بو آدی قویدیلر . ذکاسی ، درایتی پك زیاده ایدی . یدی یاشنده والده‌سی وفات ایتدی . بومناسبتله اظهار ایتدیکی شدتلی تأثر ، دوکدیکی کوز یاشلری ، فریادلری بوتون عائله‌یی متأثر ایلدی . یابانجیلر بوندن دولایی چوجوغی پك تقدیر ایتدیلر . چینلیلر بو تفصیلاته چوق دقت ایدرلر . چونکه هیچ بر مملکتده اولادلرك ابوینلرینه قارشی ایفاسنه مجبور اولدقلری وظائف حرمت ورعایت چینده اولدیغی قدر نظر اهمیتده طوتولمامشدر . بو وظائفی تماميله ایفا ایدن اولادلر چینده پك تقدیر اولونورلر . عینی زمانده ، بونده قصور ایدنلرده عموم نظرنده محقر کورولورلر . لیه‌ئو یوئن بو حرکتیله ایالتده‌کی بوتون قوماندانلرك نظر دقتنی جلب ایتمشدی . قدیم چینلیلرده اکثریا بو کبی حرکات بر آدمی بولوندیغی حقیر موقعدن چیقاره‌رق الك یوکسك مقاماته قدر اصعاده کفایت ایدردی .

برهون یاخود تاتار پرنسنك تاریخنی یازییورسه‌مده بو تاتارستان اووالرنده چادرلر آلتنده ، سورولرینك آراسنده یاشایان باربارلردن بحث ایتدیکمه ذاهب اولمامالیدر . هونلر چینك شمال قسمنده کلوب ساکن اولالی بری ملتك ایلری کلنلری مدنیت کسب ایتمشلردی . علوم وفنونه محبت ایتدیلر ، علم ایله متوغل اولدیلر ؛ چوجوقلرینه او کرتدیلر . بو نقطه‌ده چینلیلری تماميله تقلید ایلدیلر .

لیه‌ئوین بوتون کنجلکنی چینلیلرك پك حرمت ایتدکلری
او اسکی کتابلرك یعنی ایی بر ادارهٔ حکومت اساسلرینی احتوا
ایدن قینغ King لرك تدقیق وتتبعنه حصر ایلمشدی . بو مشهور
اثرلره دائرلا ینقطع تفکرات وملاحظاته دالیوردی. ایشته بو صورتله
ئی قینغ Y-King ؛ شی قینغ Chi-King ، شوقینغ Cohu-King
و چون تسیه‌ئو Tchun-tcieou یه کسب اطلاع ایتدی .

بو قینغلرك برنجیسی ، ئی قینغ ، چینلیلر حتی بوتون انسانلر
آره‌سنده محافظه ایدیلمش الك قدیم بر اثردر. بوتون مورخلرك
افاده‌سنه نظراً بونك محرری ایمپراطور فوهی Fo-hi در .
اثر بر طاقم خطوط مستقیمه‌دن ترکب ایدر . بونلر گاه بوتون
گاه ایکی قسمه تفریق ایدیلمش ، دائما افقی صورتده موضوع ،
بربرلرینه مختلف صورتلرله برلشدیرلمش و آلتمش درت شکلده
ترکیب اولونمشدر . بو آلتمش درت شکله آلتمش درت قوآ
Koua نامنی ویریرلر . آکلاشلماز بر کتابدر . یالکز
اسکیلکندن دولایی شایان حرمت برحاله کلمشدر. صوکره‌لری
چینلیلرك مکتب فلسفیسنك مؤسسلری اولان ون وام
Ven-vam ایله قونفوچیوس Confucius بوکا برطاقم حاشیه‌لر
علاوه ایتدیلر . بوتون بو سطرلرك توحید وتنظیمندن کرك
هیئت اجتماعیه کرك حکومت ایچون بر طاقم اساسات اخلاقیه
استخراج ایلدیلر. ایشته بوده کتابك غایت محترم تلقی ایدیلمه‌سنه
آیری بر سبب تشکیل ایتمشدر . فقط بو کتاب الك زیاده تفأل

ایچون قوللانیلیر . معناسی نه قدر مظلم و معقد ایسه چینلیلر اوندن او قدر چوق معلومات استخراج ایلرلر . ئی قینغ هر شیئه یارار ، بوتون علومك منبعیدر . انسانلرك باشنه كله‌جك شیلری اولدن كشف ایچون استعمال ایدیلیر .

بو قدر اسكی اولمایان شی قینغ ایلك اوچ چین سلالهٔ حكمداریسی زماننده یتیشمش بویوك آدملرك تبجیل قدری ، اعلای شانی ایچون یازیلان منظومه‌لرك مجموعه‌سیدر . قونفوچیوسك فكرنجه انسانلری فضیلته سوق ایتمك واونلری وظیفه‌لرندن خبردار ایله‌مك ایچون بوكتابدن مناسب بر واسطه یوقدر . بو منظومه‌لری بوتون عمومی مراسمده ، قربانلرده ، مجلسلرده تغنی ایدرلردی . چونكه او زمان موسیقی حكومتك ودینك بر ركن اصلی ومهمنی تشكیل ایدردی . بومنظومه‌لری افاده‌یه خدمت ایدن اصواتك توافقی و آهنكی خلقك قلبنه عینی توافق وآهنكی ویریر ، بربرلرینه قارشی حلم و ملایمتله معامله ایتمك ، معبودلره قارشی حرمت كوسترمك لزومنی الهام ایدردی . ایمپراطورلغك باشلیجه قوماندانلرندن بری موسیقی‌یه نظارت ایلردی . پرنسلره واكابر ملته موسیقی تعلیم ایتمك اونك وظیفه‌سی ایدی . تعلیم ایتدیكی احكام اخلاقیه‌یی ، تلقین ایتمك ایسته‌دیكی حسیاتی نظمه چكه‌رك تغنی ایتدیریردی .

چین ایمپراطورلرینك وناظرلرینك فضائلی وفضایحی حقنده احتوا ایتدیكی تفصیلات ایله دها مفیدر ، دها معلومات بخش

اولان شوقینغ انسانلره وبالخاصه حکمدارلره تبعه‌لرینه قارشی اتخاذ ایتمه‌لری ایجاب ایدن خط حرکتی کوستریر. بورادہ اویله بر طاقم حکمدارلر کورولورکه سادہ‌جه طریق فضیلته سالك اولمق سایه‌سنده تخته نائل اولمشلردر. بونلر دها فضیلتکار بر کیمسه‌یه تختی ترك ایتمکه هر آن آمادہ‌درلر. بر طاقم حکمدارلرده اوغللرینی حکومتدن محروم ایده‌رك تاج سلطنتی او آنه قدر صاپان سورمکدن باشقه بر شیله مشغول اولمایان آدملره تودیع ایتمشلردر. بو اثرك هر طرفنده عاقلانه بر حکومت اساسات وقواعدینه تصادف اولونور. بورادہ تصویر ایدیلن حکمدارلردن بری ناظرینه دییورکه: «اکر بن خطا ایشله‌یه‌جك اولورسه‌م سز بنی ایقاظ ایتملیسکز. بنم حضورمده تقدیر وتحسین ایتدیککز بر حرکتی باشقه بر یرده تقبیح ایده‌جك اولورسه‌کز صوك درجه‌ده مستحق مؤاخذه اولورسکز. کندیسنی بوتون انسانلرك الك عاقلی، الك مقتدری ظن ایدن کیمسه برشیئه موفق اولاماز. اکتساب علم ایچون بر استاده تصادف ایتمش اولان آدم آنجق حکمران اولمغه لایقدر.»

قونفوچیوسك اثری اولان چون تسیه‌ئو چینك وجوار مملکتلرك قورو بر تاریخندن باشقه بر شی دکلدر. فقط تفکر وملاحظه‌یه آلیشمش بر چینلی بو سریع تفصیلات وقایعده بیتوب توکنمك بیلمز بر منبع تفکرات بولابیلیر.

لمحهٔ بصرده کوزینك اوکندن عصرلرك ، قراللرك ، فاتحلرك ، ناظرلرك ، اکابرك خاطره‌سی کچر . شیمدی بونلرك آنجق اعمال خیریه ویا سیئه‌لرینك بر یادی قالمشدر .

لیه‌ئویوئنك [١] قلب وروحنی تربیه ایتمکه چالیشدیغی کتابلر ایشته بونلردی . بوکا حکومتی ایچون الزم اولان فن حربه عائد اثرلری ، هان سلاله‌سی زماننده یتشمش اولان بر چوق علمانك تألیفاتی‌ده علاوه ایتدی . جاهل آدملره هیچ تحمل ایده‌مدیکنی لاینقطع تکرار ایدردی . اوق آتمه‌یه ، جنکاورلك تحصیل ایتمکده پك مراق کوستردی . سیماسی عادی بر آدمه بکزه‌مزدی . کورنلرك اوزرنده بیوك بر تأثیر براقیردی . جوارده‌ سا کن اولان باشلیجه چین قوماندانلرینك دوستلغنی قازانمشدی . مزیتلرینك شهرتی چین سراینه قدر واصل اولدی . ایمپراطور ووتی Vou-ti کندیسنی کورمك ، قونوشمق ایستدی . برچوق قوماندانلر ایمپراطوره لیه‌ئویوئه‌نك کرك ادبیات وعلومده کرك فن حربده‌کی اقتدار فوق العاده‌سنی مدح ایده‌رك بونلردن استفاده لزومنی ایلری یه سوردیلر . باشقه بر طاقم کیمسه‌لرده حسدلرینه مغلوب اوله‌رق مخالف تلقیناتده بولوندیلر . لیه‌ئویوئنك قابلیت واقتداری باعث اندیشه اولدیغی ، فقط نه بونلری استحقار ایتمك نه‌ده اونوتمق ایجاب

چین شو
قام مو

[١] مورخلر کندیسنه لیه‌ئو یوئن های ، یاخود لیه‌ئو یوئن دیرلر . بنده بو ایکنجی اسمی قوللانیورم . چونکه دها قیصه ، بناءً علیه خاطرده طوتماسی دها قولایدر .

ایتمدیکنی سویلدیلر . لیه‌ئویوئنه بر اقتدار ونفوذ ویریله‌جك
اولورسه تبعه‌سیله برلکده شمال طرفلرینه کیده‌رك اوراده
سنه ۲۷۹ اسکی هون ایمپراطورلغنی تکرار تأسیس ایده‌بیله‌جکنی ده
سنه ۲۸۰ علاوه ایدییورلردی. مع مافیه شرق عشیرتلری قوماندانی اولان
پائو وفات ایتدیکی وقت ایمپراطور بوموقعی لیه‌ئویوئنه ویرمکدن
کری قالمادی . صوکره‌لری اوکا دها باشقه عنوانلرده بخش
ایتدی . بوصورتله لیه‌ئویوئن شمال عشیرتلری آراسنده بویوك
بر موقع صاحبی اولدی .

لیه‌ئویوئن تبعه‌سنی مدنیته صوقمغه چالیشدی. اونلرده قانونلر
یاپدی. جانیلره قارشی جزالر ترتیب ایتدی. نصیحته بر سد
چین شو چکدی. ثروته قارشی کوستردیکی استخفاف ، ثروتی توزیع
قام مو ایتمکدن دویدیغی ذوق ایله خلقك قلبنی قازاندی . ملتك اك
سنه باشلی کیمسه‌لری، اك جسورلری اطرافنده طوپلاندیلر. صوکره
۲۹۰ هه‌ئو[۱] عنوانی ایله بش هون عشیرتنك قوماندانلغی و اردو
قوماندانلغی موقعنی احراز ایتدی .

سنه عینی تاریخده سوته‌ئو So-teou یاخود توپا تاتارلری
۲۹۵ چینه دها زیاده تقرب ایده‌رك اوچ قسمه آیریلدیلر، شمال ولایتلرینك
قام مو مختلف طرفلرینه یرلشدیلر. برنجی قسم شامقو[۲] اراضیسنك

[۱] چینلیلرده باشلیجه اوچ منصب واردر که بونلرده قوم Kum، په Pé ، هه‌ئو Heou در . بعض میسیونرلر بونلری دوق، قونت، مارکی دییه آکلاتمق ایسته‌مشلردر.

[۲] یه‌چه‌لی داخلنده پائوغان چه‌ئو یه دوغرو.

شمالنده ، ایکنجی قسم تای [۱] طرفلرنده ، اوچنجی قسمده تیم‌سیام Tim-siam [۲] جهتلرنده قرار قیلدیلر. صوکره‌لری بوتاتارلر چولك اوته‌سنده بعض فتوحاتده بولوندیلر. واسع بر الکایی تحت اطاعته آلدیلر. بعض هون کومه‌لری وسائر برچوق باربارلرده شنسی داخلنده قینغ یان فو الکاسنده عصیان ایلدیلر. بونلر اوراده بعض قاریشقلقلره سببیت ویردکلری ایچون لیه‌ئویوئنه اورتوس الکاسی قوماندانلغی توجیه ایدیلدی واوراده‌کی عشیرتلردن برقسمنی زیارته کوندریلدی.

سنه ٢٩٦ قام‌مو چین‌شو

چین ایمپراطوری هوئه‌یی‌تی ایی بر حکومت اساساتندن انحراف ایتمشدی. هر طرفده مملکتی تخریب ایدن اشقیادن باشقه برشی کورولمیوردی. هرطرفده ، مملکتك خرابیسنی موجب اولان قاریشقلقلر واردی. مختلف ولایتلری عاصیلر تحت اشغاله آلیورلردی. هون عساکرینك باش قوماندانی اولان لیه‌ئویوئن، پوا [۳] شهرنده اقامت ایدییوردی. ایمپراطوره قارشی عصیان ایتمش اولان سه‌چوئن Sse-tchuen داخلنده چیم‌تو Tchim-tou قرالی اینغ Ing ه تابعدی. اقرباسندن لیه‌ئوسیوئن Lieou-siuen بونفاقلره باقه‌رق هونلری تکرار نائل حریت ایتمك وایمپراطورلقلرینی احیا ایله‌مك تصورینه قاپیلدی ، اکابرملتی کیزلیجه طوپلادی و اونلره شو سوزلری

سنه ٣٠٤ قام‌مو چین‌شو

[۱] شانسی داخلنده تاتونغ‌فو سنجاغنده.

[۲] شانسی داخلنده تاتومفویه دوغرو.

[۳] چانغ‌ته‌فو اراضیسنده پوهیه‌ن. هونان ولایتنك الك برنجی شهری.

سویلدی: «بزم اجدادیمز هانلرك ایمپراطورلریله معاهده‌لر عقد ایتمشلردی. هونلرله چینلیلر بربرلرینی قاردش تلقی ایدرلردی. بوکون هانلر محو اولدیلر. غوئه‌یلر صوکره‌ده تسینلر اونلرك یرینه کچدیلر. بزم تانژومزك ایسه قورو بر عنوانی قالمشدر. برقاریش یره بیله صاحب دکلدر. بوتون رؤسامز چین خاندان ایمپراطوریسنك اسراسندن باشقه برشی دکلدرلر. دوچار اولدیغمز بو حال ضعف ایچنده بیله مقدارمز تقریباً یکرمی، بیکه بالغ اولیور. نه‌دن بویله عطالت واسارت ایچنده قالمالی؟ تسین عائله‌سنی اشغال ایدن قاریشقلقلردن، کورولتولردن نه‌دن استفاده ایتمیورز؟ اسکی تانژو هوهان‌سیه وقتیله ایشته بویله بر قاریشقلقدن استفاده ایتمشدی. بو فرصتی المزدن قاچیرمامالی یز. لیه‌ئویوئن جسوردر، بویوك برحکمدار اولمق ایچون ایجاب ایدن تکمیل مزیتلری حائزدر. اکرالله هون ایمپراطورلغنی احیا ایتمك املنده اولماسه‌ایدی اونی دنیایه یوللارمیدی؟»

بونطق منتظر اولان تأثیری حاصل ایتدی. هون رؤساسی لیه‌ئویوئه‌نی باشلرینه کچیرمکه و تانژو اعلان ایتمکه قرار ویردکلری ایچون ایچلرندن یه‌ئو Yeou نامنده برینی یو شهرینه اونی خبردار ایتمکه وملتك یاننه کلمه‌سی ایچون دعوت ایلمکه کوندردیلر. لیه‌ئویوئن، عرض تابعیت ایتمش اولدیغی چینغ فو قرالندن برجنازه مراسمی اجرا ایتمك اوزره عشیرتلرینه دوغرو چکیلمك ایچون مساعده ایسته‌دی. فقط احتمالکه

بر فرقه تشکیل ایتمسندن قورقان چینغ فو قرالی بو مساعده‌یی ویرمدیکی ایچون هنوز علناً اورته‌یه آتیله‌جق درجه ذی قدرت اولمایان لیه‌ئویوئن عاصی‌یی آلداتمق مقصدیله حیله طریقنه صاپمغه مجبور اولدی. یاننه کلن مرخصی اعاده ایتدی . بش عشیرتی طوپلایه‌رق چینغ فو قرالنك امدادینه کلمك اوزره اعزام ایدیلمش اولدقلرینی اعلان ایتمه‌لرینی توصیه ایلدی .

چینغ فو قرالنك فی الحقیقه قوای معاونه‌یه احتیاجی واردی . ایمپراطور هوئه‌یی تی کندیسنی متصل ضعفلاتمغه اوغراشیوردی . هونان داخلنده چام‌ته‌فو یه براردو کوندرمشدی. تهلکه کوندن کونه آرتیوردی. اوکا قارشی ایلریله‌ین ایمپراطورك قوماندانلری بو محاربه‌ده بهمه‌حال کندیسنی تنکیل ایتمکه عزم ایلمشلری . اینغ مضطر قالمش اولدیغی جهتله لیه‌ئولینغه یکی منصبلر توجیه ایده‌رك وبالخاصه په عنوانی ویره‌رك اونی دها صیقی صورتده نند ایتمك ایسته‌یوردی. فقط بو هون رئیسی ایلك نیتندن واز کچمدی. اینغه، کندیسنك امور وخصوصاتندن دولایی عشیرتلره دوغرو کیتمه‌سی الزم بولوندیغی ، چونکه اونلردن بر فائده مأمول اولدیغی سویلیوردی . هر طرفدن صیقیشمش اولان اینغ لیه‌ئویوئنك عزیمتنه مساعده ایتدی و اوکا تانژو عنوانی ویردی. لیه‌ئویوئن درحال تسوقوئه‌چینغ Tço-koue-tching ه کیتدی. اوراده اللی بیك کشینك اوکنده بویوك تانژو اعلان

ایدیلمدی. پایتختنی لی‌شه[۱] Li-che ده تأسیس ایتدی . شانسی داخلنده تایوئن‌فو اراضیسنده ایدی .

شمالده بووقایع جریان ایدرکن اینغ مغلوبیته دوچار اوله‌رق فراره مجبوریت کوردی. لیه‌ئویوئن، اونك خط حرکتنی تقبیح ایله اکتفا ایتدی . آمالی باشقه طرفلرده ایدی. یکرمی بیك سواری وپیاده‌دن مرکب برقوتی سیه‌ن‌پی تاتارلری واوهوئونلر اوزرینه سوق ایتدی. لیه‌ئوسیوئن ایله دها برچوق قوماندانلر نسینلر کبی اسرانك تحت اطاعتنده قالمق هونلر ایچون عیب اولدیغی، بونلرك اسکی چینلیلرك عدالت واخلاق دستورلرندن تماميله انحراف ایتدکلرینی ، بوکون بوعائله آراسنده حکم سورن نفاق و شقاقك اللهك کندیلرندن ال چکدیکنه وایمپراطورلقلرینی تکرار تأسیس فرصتنی ویرمك صورتیله هونلره یاردیم ایتدیکنه بردلیل اولدیغی، دوستلری ومتفقلری اولان سیه‌ن‌پیلر واوهوئونلر ایله حرب ایتمك اللهك آرزوسنه قارشی قویمق اوله‌جغنی سویلدیلر. هون ملتنك ایکنجی دفعه اوله‌رق تاتارستانه صاحب اولدیغی کورمك املنده بولونان لیه‌ئویوئن بونلره ویردیکی جوابده آمالنك دها اوزاقلره انعطاف ایتدیکنی، حتی بوتون چین قطعه‌سنه صاحب اولمغی دوشوندیکنی آکلاتدی. دیدی که: «بکا اویله بر تشبثدن بحث ایدییورسکزکه بونده بویوك بر طاقم مشکلاته تصادف ایدیله‌جکدر . فقط موفقیتدن امیدیمزی کسمه‌یه‌لم. موفق اولمق ایچون المزدن کانی

[۱] بوکون شه‌چه‌ئو.

یاپه‌لم. چینك الك قدیم ایمپراطورلرندن بری اولان بویوك یو Yu غرب باربارلری آراسندن یتشمه‌مش می ایدی ؟ وه‌ن‌وام شرق باربارلری ایچنده دوغمامش می ایدی ؟ هر ایکیسنك‌ده فضیلتلرندن باشقه بر سرمایه‌لری یوقدی . یالکز فضیلت سایه‌سنده تخته چیقابیلدیلر. بن‌ده فضیلتکار اولمغه چالیشیورم . بوندن باشقه ، شو قاریشقلقلری تسکین ایده‌بیله‌جك قدر عسکرم وار . تسینلر دها یقینده غصب ایتدکلری تخت اوزرنده صاغلامجه یرلشمه‌دیلر . هیچ بر قوتلری یوقدر . اونلری قوومق پك قولایدر . هانلر ایسه بالعکس اوزون مدت حکمران اولمشلردر. اونلرك فضیلتلری واعمال خیریه‌لری بوتون چینلیلرجه الآن معلومدر . بن بو مشهور سلاله‌یه منسوبم. چونکه اجدادم اونلرله بر اتفاق معاهده نامه‌سی عقد ایتمشلردی . ایکی ملتك حکمدارلری بربرلرینی قاردش تلقی ایدرلردی. چینلیلر بویوك قاردش، هونلر کوچوك قاردش کبی ایدیلر. بوکون او بویوك قاردشلر اورته‌دن قالقمشلردر. کوچوك قاردشلرك اونلرك یرینه کچمه‌لری حقلی دکلمیدر ؟»

بو نطقدن صوکره لیه‌ئویوئن هان قرالی عنوانی آلدی . پایتختنی تسوقوئه‌چیم Tço-koue-tchim ه نقل ایتدی. برچوق خلق اورایه کیده‌رك کندیسنك طرفنه کچدیلر. چین ایمپراطورلغنده اولدیغی کبی مناصب احداث ایتدی. چین ایمپراطورلری کبی سنه اسملری قبول ایلدی . قربان کسلمك اوزره بر یر

تخصیص ایتدیردی . زوجه‌سی هوین‌شی Hou-yen-chi یه وامهه‌ئو Vam-heou عنوانی ویردی . لیه‌ئوسیوئن باش وکیل اولدی .

کورولیورکه هونلر تاتارستانی ضبط ایتمك آرزوسنی بسله‌مدیلر . رئیسلری کندیسنی چین ایمپراطوری اعلان ایتمك جرأتی کوسترمشدی . بوتشبث معلوم اولور اولماز تسین‌لرك اردوسی هان‌لرك اوردولرینه هجوم ایتدی . محاربه تالیم Ta-lim ده وقوعه‌کلدی . برمدت هرایکی طرفده آقینلر یاپمقدن باشقه برشیئله مشغول اولمادیلر . هانلر قرالی لیه‌ئویائو Lieou-yao نامنده بر قوماندانی سوق ایتدی . بو ، شانسی داخلنده تایوئن الکاسنی تخریب ایلدی . یه‌چه‌ئویه جواراولان هیوئه‌ن‌شی شهرینی آلدی . قیائوهی Kiao-hi نامنده دیکر برقوماندان‌ده سی‌هو [١] یه کیردی ، شانسی داخلنده قوئن‌چه ئوفو قربنده قیائی هیه‌ئو [٢] شهرینی ضبط ایتدی . چینلیلری اطاعته آلمق ایچون قوتدن زیاده حلم وملایمت استعمال ایتمك ایسته‌ین بوحکمدار ، بو شهرك والیسنی قتل ایتدیکندن دولایی کندی قوماندانك حرکتنی تقبیح ایلدی . والینك زوجه‌سی کوزلرنده یاشلرله کله‌رك قوجه‌سنك قتلندن دولایی شکایت ایتدی . لیه‌ئویوئن بوحرکتی تصویب ایتمدیکی ایچون مقتول والینك جنازه‌سنی مراسم معتاده ایله قالدیرمالری حقنده امر ویردی .

قام‌ه‌و
چین‌شو
لیه‌تای‌قیسو

---

[١] شانسی داخلنده قوئن چه‌ئوفو اولکاسنده .

[٢] الیوم عینی اسمی طاشیمقده‌در .

سنه ۳۰۵ چین شو

متعدد قوماندانلر معیتنده تسینلرك کوندردکلری اردو شانسی داخلنده لی شه قربنده قوئن چینغ ده قرارکاه قوردی . هانلر قرالنك اردوسی ایسه درحال اورایه قوشدی . درت مصادمه وقوعه کلدی . بونلرده تسینلر مغلوب اوله‌رق رجعتده مضطر قالدیلر . عینی زمانده لی شه‌ده بویوك بر قیطلق ظهور ایتدیکی ایچون بو رجعت هانلرك ایشنه پك یارادی . چونکه بو شهر بر محاصره‌یه اوزون مدت تحمل ایده‌میه‌جکدی . لیه‌ئویوئن درحال بورایه ارزاق کوندردی. احتیاجلرینه کوره خلقه توزیع ایتدیلر. هانلر قرالنك بو معامله‌سی خلقك کندیسنه قارشی بسله‌دیکی حس ارتباطی آرتیردی. صوکره ، قوماندانلرندن

سنه ۳۰۸ چین شو

برینی یم‌چه‌ئو ولایتنه کوندردی . فقط بو قوماندان اوراده بویوك بر مقاومته تصادف ایتدیکی ایچون چین‌یام [۱] جهتنه کیده‌رك اوشهری ضبط ایتدی . دها باشقه بر طاقم مواقعده هان قراللرینك تحت ضبطنه کچدی . سیه‌ن‌پیلر رئیسلریله برابر عرض انقیاد ایتدیلر . لیه‌ئوتسینغ ، تای هینغ [۲] داغنی اله کچیردی . شه‌له Che-le چائو [۳] وغوئی [٤] قراللقلرینی فتح ایتدی . لوپیم سنجاغی [۵] داخلنده پك ذی نفوذ بر

---

[۱] شانسی داخلنده تای یوئن قویه ملحق تای یوئن هیه‌ن .

[۲] هونان داخلنده هوآی قینغ قو شهرندن یکرمی لی شمالده کائندر.

[۳] په‌چه‌لی داخلنده چینغ تینغ فو سنجاغنده کائن قدیم قراللق .

[٤] په‌چه‌لی داخلنده تایم فو سنجاغنده کائن قدیم قراللق .

[۵] بوکون چین‌چه‌ئو دینلن سنجاق داخلنده‌در .

حاله کلمش اولان وهانلر قرالی طرفندن بیهوده یره برقاچ کره اطاعته دعوت ایدیلن فولی‌تو Fe-li-tou یی یاقه‌لادی . نهایت‌وام می مهم بر اردو ایله ، تسینلری . مغلوب ایتدکدن صوکره ایمپراطورلغك پایتختی اولان لویام [۱] ه یقلاشه‌رق محاصره ایتدی . فقط موفق اولامادیغی ایچون شانسی داخلنده پیم‌یام [۲] طرفلرینه چکیلمکه مجبور اولدی . عینی زمانده هانلر قرالی پایتختی عینی شهرك کائن بولوندیغی اراضیده شی‌چوئن Chi-tchuen ه نقل ایتدی . حقیقی چین ایمپراطورلری کبی هوآم‌تی یاخود ایمپراطور عنوانتی آلدی . مختلف قوماندانلر تعیین ایتدی . اقرباسندن برنسلره و کندیسنه مربوط اکابره عنوانلر ، مقاملر توجیه ایلدی . معیتلرنده اوتوز بیك کشی اولدیغی حالده شه‌له ایله یوئولیمی مختلف

سنه ۳۰۹ ولایتلره آقینلر یاپمغه کوندردی . صوکره پایتختی پیم‌یامده تأسیس ایتدی . چین ایمپراطورلغنك پایتختی اولان‌لویام‌ی آز وقت ظرفنده ضبط ایده‌جکنی امید ایدییوردی . لیه‌ئوقیم ، یه‌چه‌لی داخلنده‌لی‌یام [۳] ی بر اردو ایله محاصره وضبط ایتدی . چین عسا کرینی مغلوب ایله‌یه‌رك هوآم نهرینك قانالرینه قادین ارکك تقریباً اوتوز بیك کشی‌یی دوکدی .

[۱] بوکون هونان ولایتنك مقری اولان هونان‌فو شهری .

[۲] بوکون ینه او اسمی طاشییر . شانسی ولایتی داخلنده الك برنجی شهرلردندر .

[۳] شیمدی تامیم‌فویه ملحق سون هیه‌ن شهری .

هانلر قرالی بو قوماندانك حركتنی شدتله تقبیح ایتدی . بو کبی معاملاتك انتقام الهی‌یی کندی اوزرینه دعوت ایتمسندن قورقدیغنی سویلیوردی .

یوتون چینی برباد ایدن یوحربه او قدر شدتلی برقوراقلق‌ده انضمام ایتدی که قیانغ ، هان ، هوآم ، لو نامنده‌کی بویوك نهرلر یردن قوپ قورو کسیلدیلر . فقط عینی زمانده هانلری‌ده متأثر ایدن بو فلاکت تسینلره تابع اولان ولایتلری تخریب ایتملرینه وبالخاصه پایتختلری اولان لویامی ضبط ایتمکی دوشونمه‌لرینه هیچ مانع اولمایوردی . بو مقصدله وامی ، تسو Tçu قرالی لیه‌ئوتسونغ ولیه‌ئویوئنك اوغلی عسكرلریله برابر کیده‌رك شانسی داخلنده هوقوآنی [١] محاصره ایتدیلر . شه‌له‌ده یانلرنده ایدی . پیشدار قولنه قوماندا ایدییوردی . بو موقعه امداد یتیشدیرملك ایستەین تسین اردوسی مغلوب اولدی . هوآن قوآن شهری عرض تسلیمیت ایتدی . لیه‌ئوتسونغ ایله سائر قوماندانلر اورادن لویام یولنی طوتدیلر . سی‌غان‌فو عسكریله تقویه ایدیلمش اولان تسین اردوسی هانلرك چکیلمش اولدقلری ئی‌یام [٢] قربنده کندیلرینه هجوم ایتمه‌مش اولسه‌ایدی بوشهری محاصره ایده‌جکلری شبهه‌سز ایدی . اوراده بویوك بر محاربه وقوعه کلدی . تسینلر محاربه‌یی غائب ایتدیلر . فقط قوماندان

[١] لوچه‌ئویه تابع .
[٢] الیوم هونان داخلنده هونان فویه ملحق ئی‌یام هیه‌ن .

لیه‌ئوتسونغك احتیاطسزلغی بو مظفریتك تكمیل ثمراتنی بر آن ایچنده محو ایتدی. احراز ایدیلن موفقیاتدن پك مغرور اوله‌رق كافی درجه‌ده احتیاطكار بولونمایوردی . تسلیم اولمق ایستر كبی كورونن بر تسین ضابطی كیجه‌لین اردوسنی باصه‌رق اونی پریشان ایتدی . لیه‌ئویوئن بو ضیاعی تلافی ایچون استعجال كوستردی. همان درحال اللی بیك سواری تسلیح ایله قوماندا سنی اوغلی لیه‌ئوتسونغه ویردی . بو سفرده اوكا وام می ، لیه‌ئویائو ولیه‌ئوقیم رفاقت ایتدیلر . هوین هی ده پیاده قوتیله آرقه‌لرندن كیتمك امرینی آلدی . هپسی لویامه دوغرو یورودیلر. تسینلرك اردوسی مغلوب ایدیلدی . لیه‌ئوتسونغ بو پایتختی محاصره آلتنه آلدی . بوتون هان جنراللری باشلیجه قاپیلرك قارشیسنی طوتدیلر ، هجوملره باشلادیلر . فقط تسینلر كیجه‌لری الك جسور عسكرلرله خروج حركتی یاپیورلر ، هرطرفی تخریب ایدییورلردی . هانلر ، قوماندانلرندن برینی وبرچوق عسكرلرینی ضایع ایتدكدن صوكره چكیلمكه مجبور اولدیلر . هانلر اردوسی قوماندانلرندن بری بورجمتدن دولایی اوقدر مكدر اولدی كه بر جنایت كبی تلقی ایتدیكی بو حركته هیچ اشتراك ایتمه‌مك ایچون كندیسنی نهره آتدی . لویامی ضبط ایتمك زمانی هنوز حلول ایتمه‌مش اولدیغنی لیه‌ئویوئنه آكلاتلدی. تسینلر پك قوتلی ایدیلر . لویام محاصره‌سی رفع ایدیله‌یه‌جك اولورسه هانلر اردوسنك مغلوب اولماسی احتمالی

واردی. بونك اوزرینه لیه‌ئوتسونغه عودت امری ویریلدی. رجعت اثناسنده تسین اردوسی قوماندان وام‌می‌یی تعقیب ایده‌رك بعض منافع استحصال ایتدی. هانلری زیاده‌سیله ازعاج ایله‌دیلر.

ایرته‌سی سنه هان اردولری چینك مختلف طرفلرینه آقینلر یاپدیلر. گاه موفق اولدیلر، گاه اولامادیلر. فقط بوتون بو موفقیتلر لیه‌ئویوئنك وقوع وفاتیله سکته‌یه اوغرادی. بو حکمدار آلتی سنه سلطنت ایتمشدی. وفات ایده‌جکی زمان قراللغك بوتون مناصبنی توجیه ایتدی. اوغلی لیه‌ئوهو Lieou-ho یی وارث اوله‌رق کوستردی. ایمپراطورلرینه وفاتلرندن صوکره مدبدب عنوانلر ویرن چینلیلرك عادتی موجبنجه لیه‌ئویوئنه ده قائوتسوقوآم‌وون‌هوآم‌تی Kao-tsu-kuan ven-hoam-ti نامی ویریلدی. سنه ٣١٠

یکی هان قرالی علوم و فنونی پك سویوردی. فقط قیزلرك مطالعه‌سی موسوس و سینسی طبیعتی تسحیحه کافی کلمه‌مشدی. بعض مقربین اوکا فنا برطاقم فکرلر ویردیلر. مملکتده صلحك محافظه‌سنی دوشونن قول اکابرك نصیحتلرینه رغماً بو فکرلری موقع تطبیقه قویمقدن کری دورمادی. هانلر ایمپراطورلغنه بویوك خدمتلر ایفا ایتمش اولان برادری لیه‌ئوتسونغی اولدیرتمکه قالقدی. فقط لیه‌ئوتسونغ طرفدارلر پیدا ایده‌رك کاوب سراینده قرداشنه هجوم ایتمکه جسارت

كوستردی، قاردشنك قفاسنی كسدی. هانلر تختنه راحت راحت صاحب اولدی. قوماندانلرینی تعیین ایتدی: مؤخراً چائو نامی آلتنده ایكنجی بر هون سلالهسی تأسیس ایدن شه‌له‌ده بو مناسبتله شانسی داخلنده پیم‌چه‌ئو ولایتی[۱] والیلكنه نصب اولوندی.

قام مو مقدارلری اللی بیكه قدر بالغ اولان عـوام خلق طاقمی تسـینلر علیهنده عصیان ایتمشلردی. تسـینلرله بر محـاربه‌دن صوكره بونلر هانلرك طرفنه كچدیلر. هانلر بو یكی عسكرلرله تا لویام قاپیلرینه قدر آقینلر یاپیورلردی. تسینلر او زمان توپا تاتارلری ایله متفق ایدیلر. یولیو Yu-liu نامنده‌كی حكمدارلرینه تای[۲] قوم[۳] Kum ی عنوانی ویرمشلردی. صوكره‌ده بویوك تائژو تسمیه ایتمشلردی. فقط ایكی حكمـدار آراسنده‌كی بومربوطیت هانلرك تسینلر ایمپراطورلغی تخریبده دوام ایتمه‌لرینه مانع اولمایوردی. باعث اولدقلری تشوشات، ایمپراطور اردوسـنه قارشی احراز ایتـدكلری موفقیات بو ایمپراطورلغی اوقدر ضعیفلاتمشدی كه آرتق چوق مدت پایدار اولامایه‌جق كبی كورونیوردی. چینك ولایتلرندن بر قسمی هانلره و توپا تاتارلرینه تابع ایدی. داخلی محاربات‌دن چوقدن

---

[۱] تایوئن الكاسی داخلنده.

[۲] شانسی داخلنده تاتوم‌فویه دوغرو برسنجاق.

[۳] دوق كبی بر عنوان.

بری یورولمش اولان خلق هرطرفدن فرار ایدەرك اوزاق ولایتلرە چکیلیورلردی. هیائوهوآی تی Hiao hoai-ti نامندەکی تسبن ایمپراطوری بر حکمدارك دوشەبیلەجکی الڭ فنا برموقعدە بولونیوردی. پایتختدە یەجك بولامیوردی. هرکون تزاید ایدن سفالت تبعەسنڭ معاونتنی موقع و حیثیتیله متناسب اولمایەجق بر صورتدە رجایە کندیسنی مجبور ایدیوردی. صورت مخصوصەدە اعزام ایتدیکی مأمورلرلە خلقە اگر ایمپراطورلغڭ بقاسی مطلوب ایسە همان ایمپراطورە یاردیم ایتمك لزومنی تبلیغ ایتدیردی. یولە چیقان بعض عساکر عاصیلرك النە دوشمك فلاکتنە اوغرادیلر. پارچە پارچە دوغراندیلر. آرتق هیچ برامید قالمامش اولدیغی ایچون مجلسدە پایتختی ترك ایدەرك باشقە برطرفە چکیلمك تکلیف اولوندی. فقط بعض ناظرلر بو تصورە مانع اولدیلر. قوماندان یوئە Yue هونلرك کیتدکجەدهازیادە قوتلندکارینی کورەرك هوقوآم Houkouam داخلندە سیامیام [١] Siam-yam جوارلرینی تخریب ایدن شەلەیە هجوم ایتمك فکرندە بولوندی. کندیسنڭ باعث اولدیغنە حکم ایتدیکی بوقدر مصائب آلتندە ازیلمش کبی کورونن ایمپراطور نەقرار اتخاذ ایدەجکنی بیلمیوردی. یوئە تشبث ایدەجکی سفرك موفقیتلە نتیجەلنەجکنە دائر ایمپراطورە بعض امیدلر ویردی. یوئە دشمنلری مغلوب ایتمك و ایمپراطورغە

---

[١] بوکون سیامیامفو.

اسكی شوكت و حشمتنی اعاده ایله‌مك امیدنده ایدی . هونان داخلنده هیانغ [١] ده قرارگاه قوردی . واقعا انتظار ایتدیكی موفقیته نائل اولامادیسه‌ده بو تشبث ایله هانلرقرالنی اندیشناك ایتمكدن خالی قالمادی . قرال بوتون حدتی قاردشی قوم Kum دن آله‌رق اونی اعدامه محكوم ایتدی .

صوكره سرایده بعض تفرقه‌لر وقوعه كلدی . متوفی قرال ایه‌ئویوئنك زوجه‌سی اولان قرالیچه كنج و كوزلدی . پدرندن دول قالمش بو قادینه لیه‌ئوتسونغ عاشق اولمشدی . قرالیچه‌ده بو عشقه اشتراك ایدییوردی . قرالیچه‌نك مخدومی ولیه‌ئوتسونغك برادری اولان ئی Y والده‌سنك حركتنی تقبیح ایتمكدن منع نفس ایده‌مدی . حتی والده‌سنه اوقدر شدتلی مؤاخذاتده بولوندی كه قادین حجابندن و یأسندن وفات ایتدی . بوندن دولایی ئی ، برادری قرال نزدنده حائز اولدیغی نفوذی غائب ایلدی . كندیسنی تختندن محروم براقمق ایسته‌دیلر . او زمانه قدر ولی عهد ئی ایدی . قرالیچه هو ین هه ئو Hou-yen-heou نك القاآتنك‌ده بونده تأثیری اولدی . اوته‌دن بری عادت اولادك پدرینه خلف اولماسی مركزنده بولوندیغی ایچون بو عمومی قاعده‌دن انحرافه وایمپراطورلغی برادرینه براقمغه نه‌دن دولایی لزوم كوردیكنی آكلایه‌مادیغی قراله‌سویله‌یوب دوریبوردی . لیه‌ئوتسونغ قرالیچه‌نك سوزلرینه قاپیله‌رق هونوی Ho noui

---

[١] قای فرنغ‌فو یه ملحق .

قرالی عنوانی حائز اولان اوغلی لیه‌ئوتسان Lieou-tçan ی ولیعهد اعلان ایتمکه قرار ویردی . قرال لیه‌ئوتسونغك تصورینه ممانعت ایتمکه ئی‌ بی‌ سوق ایتمك ایسته‌دیلر . فقط بو فنا نصیحتلرك هیچ بری دیکله‌مه‌رك وظیفه دائره‌سندن اوزاقلاشمادی . نه قرالیچه‌نك تلقیناتنه نه برادرینك اتخاذ ایتدیکی قراره هیچ اهمیت ویرمیور کبی کوروندی .

سنه ۲۱۱ قام‌مو

سرای بویله‌ قاریشقلق ایچنده ایکن هان قوماندانلری تسین‌لرك اولکاسنه آقینلر یاپمقدن کری دورمادیلر . شانتونغ [۱] داخلنده تسنیغ چه‌ئو ولایتنی یغما ایده‌رك ایمپراطور اردوسنی فراره مجبور ایتدیلر . عینی زمانده شه‌لیو ، قیانغ هان شهرینی ضبطه تشبث ایتدی . اردوسنده ظهور ایله بر چوق تلفاته سبب اولان خسته‌لق اولماسه ایدی بوکا موفق اوله‌جغی شبهه‌سز ایدی . معماقیه هوقوآم [۲] داخلنده قیانغ هیانی کیدوب یغما ایتمکدن کری قالمادی .

هانلرك بو موفقیاتی لویامی اندیشه ایچنده براقشدی . بو پایتختك معروض اوله‌بیله‌جکی تهلکه‌یی تقدیر ایدن قوماندانلر ایمپراطورك سرایی باشقه یره نقل ایتمه‌سی فکرنده اصرار ایدییورلردی . فقط بعضیلری مخالف بر مطالعه درمیان ایلیورلردی . مجلسده حکمسورن بو اختلاف بر طاقم نفاقلره

[۱] تسنیغ چه‌ئوفو الکاسی ایله جوارلرنده .

[۲] ووچانغفو قربنده .

شقاقلره سببيت ويرييور ، بوده فنالغى آرتيرييوردى . اكثريا بربرلرينه قارشى سلاحه صاريليورلردى. لويام ايچنده بربرينى يين ، ايمپراطورلغك انقراضنى اكمل ايله‌ين ايكى فرقه واردى. سرايك باشليجه قوماندانلرندن برى اولوب پك زياده صاحب نفوذ اولماسندن دولايى ايمپراطورلق شبهه‌سنى دعوت ايدن يوئه Yué بو مجادله‌لرك برنده مغلوب اوله‌رق قتل ايدلدى . كنديسنك اكسيكلكى او زمان حس ايديلدى . بر طاقم بيهوده عنوانلر بخش ايده‌رك قيمتنى وفاتندن صوكره تقدير ايتديلر . حالبوكه وقتيله اولومنى تمنى ايديورلردى . يوئه‌نك جنازه‌سنه بويوك بر قول عسكرك رفاقت ايتديكنى خبر آلان هانلر قوماندانى شه‌له سوارى قوتلك باشنه كچه‌رك هونان [١] داخلنده قوهيه‌ن Ku-hien موقعنده تسينلره يتيشدى . هر طرفدن قوشاتدى . يوز بيك كشيدن بر دانه‌سى قورتولامادى . اسيرلر كيجه‌لاين كمال اعتدال دم ايله قتل اولوندى . يوئه‌نك تابوتى پارچه‌لانه‌رق نعشى احراق ايديلدى . بوتون فاريشيقلقلرك مسببى او تلقى اولونيوردى .

قام مو
چين شو

بوقدر بويوك برضياعدن صوكره قه‌ئوهى Keou-hi ايمپراطوره سرايى باشقه بر مملكته نقل ايتمكى توصيه ايلدى . لويام مدهش برقيطلق ايچنده ايدى. خلق بربرينى يمك مجبوريتنده قالمشدى. بوتون قوماندانلر ، ضابطلر چكيلمشلردى . وقتيله شرقلك

---

[٢] قاى فونغ فو داخلنده لويه‌هيه‌نك شرقنده يتمش لى مسافه‌ده.

اك ذی قدرت بر حکمداری اولان بر چین ایمپراطورینك هیچ
بر طرفدن امداد امیدی کوره‌مه‌یه‌رك، ییه‌جکدن، ذخیره‌دن،
آرابه‌دن محروم بر حالده، یایان فرار ایتدیکی و پایتختی
باربارلره براقدیغی ایلك دفعه اوله‌رق کورولدی. ایمپراطور
چوق اوزاقلره کیده‌مدی. اشقیالر کندیسنی توقیف ایده‌رك
لویامه عودته مجبور براقدیلر. عینی زمانده هانلر قرال یکرمی
یدی بیك کشی قوماندا اسنده قوماندان هوین غان Hou-yen-gar ی
کوندردی. بونلر لویامك جوارلرینه داغیلدیلر.
چین ایمپراطورینك اردوسندن قالمش اولان قسملرده مختلف
مصادمه‌لرده پریشان ایدیلدیلر. هوین غان شهرك پیم چام تسمیه
ایدیلن قاپیسنك اوکنه کلدی. مبانئ رسمیه‌دن برقاچنی یاقدی.
صوکره قوماندان وام می، لیه‌ئویائو و شه‌له‌ده التحاق ایتدیلر.
وام می ایله هوین غان سیوئن یام قاپیسنی ضبط ایلدیلر. ایمپراطورك
سراینه قدر کیردیلر. اوراده بیوك غنائم آلدیلر. ایمپراطور
قاچوق، سی غان قویه کیتمك ایسته‌دی. فقط هانلر آرقه‌سندن
تعقیب ایتمشلردی. ایمپراطوری اسیر ایتدیلر. له‌ئویائو، سی میم
قاپیسندن شهره کیردی. اوتوز بیك کشی ایله ولی عهد اعلان
ایدیلمش اولان تسیوئن Tciuen ی اولدیردی. هر طرفی
آتشه ویردی. ایمپراطوربچه‌یی اسیر آلدی. ایمپراطورلغك
مهرینی اله کچیردی. صوکره ایمپراطور هیائوهو آی تی یی
پیم یامه سوق ایتدی. اوراده کندیسندن ایمپراطور عنوانی

آلەرق يالكز قوم عنوانى ويرديلر . بونك اوزرينه شەله
عسكرلريله برابر كيدوب هيوچانغ Hiu-Tchaug دەقرارقيلدى .
لويامك ضبطى قوماندان ليەئويائو ايله وامەى آرەسنده
بعض منازعەيى انتاج ايتمشدى . برنجى قوماندان ايكنجيسنى
بكلەمەدن ايمپراطورك پايتختنه كيرمشدى . وامەى بوندن دولايى
كين باغلاديسەده اظهار ايتمدى . اوزمان يالكزهانلر قرالنك
منفعتنى وشان وشرفنى دوشونەرك ليەئويائويه لويام شهرى چينك
مركزنده اولديغى ، فنون عسكريەدن زياده طبيعت
طرفيدن تحكيم ايدلمش بر شهر بولونديغى ايچون ليەئوتسونغك
بوندن ايى بر پايتخت بولامايەجغى سويلدى . بو فكرى قبول
ايتمەين ليەئويائو هرطرفنى ياقدى وبو كوزل شهرى بر كول
يغينى حالنه كتيردى .
تسين طرفدارى اولان قوماندانلر او زمان كنديلرينه
بر رئيس تعيينيله مشغول ايديلر . كوزلرينى يوئن‌هى توئون
Yuen-hi-tuon ە چويرديلر . فقط بوكا يالكز ولى عهد
عنوانى ويرديلر . چونكه ايمپراطور حالا برحيات ايدى . توئون ،
لويامده أولديريلن تسيوئەنك برادرى ايدى . اردوسيله قيانغ نان
Kiang-nan ولايتى داخلنده فونغ يام فو سنجاغنك مركزى
اولان موم چينغ Mum-tching شهرينه چكيلدى . چينك بوتون
شمالنى هونلره براقدى . تسينلر طرفدارى بولونان نان يام
Nan-yam قرالى مو Mou اونلرك لهنده بعض تشبثاتده بولونمق

قام مو
لەتاى قيسم

ایسته‌دی . ژه‌ن Jen نامنده قوماندانلرندن برینی جوارده‌کی
بر موقعی ضبط ایتمکه کوندردی . ژه‌ن بو امری اجرا ایتمك
شویله دورسون بالعکس هانلره تسلیم اولدی . هانلر اونك
عسکرلرینی ده کندی اردولرینه الحاق ایده‌رك او زمان سی غان ووده
بولونان مویی محاصره ایتمکه کوندردیلر . ژه‌ن ابتدا بعض
موفقیتلر قازاندی . صوکره هانلر قرالنك اوغلی لیه‌ئوتسان
بو شهره یاقلاشه‌رق اونی محاصره ایتدی . دبویلری بوشالمش
اولان ، عسکرلری هر کون فرار ایدن مو بر طاقم شرائط ایله
تسلیم اولمق قرارینی ویردی . فقط لیه‌ئوتسان شهری اله
کچیریر کچیرمز اولجه قبول ایتدیکی بو شرائطی اخلال
ایده‌رك مویی قتل ایتدیردی . مو ، تسینلرك اك بویوك
دوستی اولدیغی جهتله کندیسی حیاتده براقق بویوك بر تهلکه
تشکیل ایتمش اوله‌جغی بیانیله لیه‌ئوتسونغه بوندن دولایی بیان
معذرت ایتدی. قرال بو سببی هیچ تصویب ایتمدی. کمال خلوص
ایله تسلیم نفس ایتمش بر آدمك قتل ایدلمش اولماسندن دائما
متأثر بولوندی. عادل و علوی اولان اللهك عینی معامله‌یی
هانلرك ده باشنه کتیره‌بیله‌جکنی جواباً بیان ایتدی .

قام‌مو چین‌شو

بو بویوك سفردن صوکره هانلر قرالی قوماندانلرینه بعض
مناصب بخش ایتدی. لیه‌ئویائو، چانغ‌شان قرالی تعیین اولوندی.
سی‌غان فونك محافظه‌سی اوکا براقلدی. وام‌می، په‌چه‌لی داخلنده
چین تینغ فو الکاسنه ملحق تسی‌یه «قوم» نصب ایدیلدی .

قام‌مو

تسین‌لر ایمپراطورینك فونغ یام فویه چکیلمش اولان باشلیجه قوماندانلرینك اتخاذ ایتدکلری خط حرکت هیچ ده ایشلرینی دوزه‌لته‌بیله‌جك بر ماهیتده دکلدی . آرالرنده دائما نفاق حکم سوریبوردی. قه‌ئوهی Keou-hi نامنده بر قوماندان ظلم و غروری ایله هرکسی علیهنه چویریبوردی . بوندن دولایی بعض مؤاخذاتده بولونمشلردی . فقط بو سوزلری سویله‌مکه جرأت ایدنلر اعدام اولونمشلردی. خلق ایسه خسته‌لق و محاربات داخلیه‌نك نتیجهٔ طبیعیه‌سی اولان بویوك بر قیطلق یوزندن غایت پریشان بر حالده بولوندیغندن قوماندانلر آراسنده‌کی بو نفاقه غایت قیزیبوردی. شه‌له بو فرصتدن استفاده ایله قیانغ نانغه کیردی. مونغ چینغ شهرینی ضبط ایتدی . اوراده قه‌ئوهی ایله ولی‌عهد اعلان ایتدکلری توئونی اسیر آلدی . آرتق هونلر په‌چه‌لی، شانسی، شنسی، هونان و شانتونغ ولایتلرینه حاکم اولمشلردی.

بعض هان قوماندانلری آراسنده بویوك اختلافلر واردی. فقط خارجده بونك تأثیری اولمایور ، ایشلرك جریانی اهمیتلی صورتده دکیشدیرمیوردی. ظاهراً پك متحد کورونن وام‌می ایله شه‌له حقیقتده بر برلرینی محو ایتمك ایچون اوغراشیورلردی . بو رؤساء تاتارلرك عادتی موجبنجه بر طاقم تبعه‌یه مالکدیلر . بو تبعه‌نك حاکملری اونلردی . وام‌می‌نك تبعه‌سندن بر چوغی فرار ایتدیکی جهتله قدرتی پك زیاده آزالمشدی. شه‌له‌نك قه‌ئوهی اوزرنده احراز ایتدیکی مظفریتی کمال تأثرله کورمشدی. فقط

حسیاتنی کتم ایتدی، اونی تبریکه کیتدی . یالکز، او وقته قدر تسینلره خدمت ایتمش اولان قه‌ئوهی‌یه سواری قوماندانلغنی توجیه ایدیلمه‌سندن وایمپراطورلق هنوز تقویه ایدیلمه‌مش اولدیغی بردورده دشمن قوماندانلرینك همان تبعه‌لرینه ترجیح اولونماسندن دولایی شکایت ایلدی. شه‌له اونی ممنون ایتمك ایچون تسینلرك ولی عهدی اولان توئونی اولدیردی . وام‌می‌یه او قدر ظاهری دوستلق آثاری کوستردی که ویردیکی برضیافته کلمکه اونی اقناع ایلدی. بوضیافتده وام‌می‌یی ایله اولدیردی، بوتون تبعه‌سنه صاحب اولدی . بوندن دولایی جانی صیقیلان هانلر قرالی خیلی مؤاخذاتده بولوندیسه‌ده هیچ برفائده‌سی کورولمدی. بودردك علاجی یوقدی. شه‌له‌یه محتاج اولدیغی ایچون اونی تأدیب ایده‌میوردی . بناءً علیه شه‌له‌یی عفو ایتمکله اکتفا ایتمه‌یه‌رك عهده‌سنه یکی مناصب توجیه ایتدی. قه‌ئوهی چوق کچمه‌دن توئون کبی قتل اولوندی. عصیان ایتمك املنده بولوندیغی خبر آلندیغندن شه‌له کندیسنی توقیف ایله اعدام ایتدیرمشدی. قام مو لیه تای قیسو

بوتون بونزاعلر فصل ایدیلدکدن صوکره شه‌له عسکرلرینك باشنه کچه‌رك هونان داخلنده یوچه‌ئو ولایتنی یغمایه کیتدی . قیاڭغ شهرینه یاقلاشدی. اورادن هونانك جنوب قسمنده ژونینغ فو Juning-fou، جوارینه کلدی. شه‌له هنوز کوچوك یاشده ایکن تسینلر طرفداری قوماندان لیه‌ئوقوئن‌ك الندە بولونان والده‌سی ایله برادرندن آیریله‌رق صاتلمشدی. بوسفرده

لیه‌ئوقوئن اونلری برمکتوب ایله شه‌له‌یه اعزام ایتدی . بو مکتوبده طالعك هیچ برزمان برقرارده قالمادیغنی خاطرلاته‌رق شه‌له ایله عقدصلحه طالب بولونیوردی . شه‌له والده‌سنی قبول ایتدی . لیه‌ئوقوئنه بر چوق هدیه‌لر یوللادی . بو صورتله متدارك حسنك ایجاب ایتدیکی بورجی اوده‌دکدن صوکره نصیحتلرینه تشکر ایتدی . فقط اونکله مناسباته کیریشمك ایسته‌مدی . مخاصماتده دوام ایلدی .

سوچینغ ایله دها سائر بر طاقم چین قوماندانلری تسین سه‌له‌سنی اعاده ایچون صوك برتشبثده بولونمغه قرار ویردیلر . اللی بیك کشی ایله سی‌غان‌فویه دوغرو یورودیلر . قیوته Kiu-te ایله دها بعضلری یوزبیك کشیلك براردو ایله بونلره التحاق ایتدیلر . قوماندان لیه‌ئویائو ولیه‌ئوتسانی مغلوب ایلدیلر . لیه‌ئوتسان شانسی داخلنده پیم‌یامه کیتدی . دیکری‌ده چی‌یام طرفلرینی یغما ایده‌رك تقریباً اون بیك اسیر آلدی . چین‌شو قام‌مو

ایشته احوال بو مرکزده ایکن لیه‌ئوتسونغك هوین‌هه‌ئو نامنده‌کی زوجه‌سی قرالیچه وفات ایتدی . لیه‌ئوتسونغ ، ایمپراطورلغك اك بیوك مناصبندن برینه مالك بولونان لیه‌ئوینك ایکی کریمه‌سیله ازدواج ایتمك ایسته‌دی . لیائوتسونغك برادری نی ، قیزلرك ایمپراطور ایله کفو اولمالری حسبیله بوازدواجه ممانعت ایتدی . فقط لیه‌ئوتسونغ ، بو ازدواجی ایسته‌یوردی . بر طاقم مداهنلر لیه‌ئوینك اصلنی غایت قدیم عصرلره قدر

سنه ٣١٢ لیه‌تای‌قیسو چین شو

چیقاردیلر. لیه‌ئوین لیه‌ئوقام‌قوم Lieou-kam-kum واسطه‌سیله قدیم چه‌ئو خاندان ایمپراطوریسی نسلندن کلدیکی جهتله بوازدواجك پك موافق اوله‌جغنی سویله‌دیلر. لیه‌ئوینك ایکی قیزیله اولندی. بو عائله‌یه پك چوق ایلتفاتلر ایتدی.

بواثناده‌شه‌له‌اردوسیله هونان‌داخلنده قوپی[۱] Ko-pi ده ایدی. تسین قوماندانلرینك ایمپراطور یاپمق ایسته‌دکاری نیه Nie یه هجوم ایتمك ایچون تدارکاتده بولونیوردی. شه‌ئوچون [۲] Cheou-tchun داخلنده قیانغ‌شهرینك جنوبنده‌بر قول اردویه قوماندا ایدن زوئی Joui نامنده‌کی بر چین قوماندانی قی‌چن Ki-tchen نامنده‌کی قوماندانی شه‌له‌یه قارشی سوق ایتمشدی. عینی زمانده یاغمورلر یاغمغه‌ده باشلادی. اوچ آی دوام ایتدی. شه‌له‌نك اردوسنك قسم اعظمی سنالدن وخسته‌لقدن تلف اولدی. تسینلرعسا کرینه قارشی مقاومتدن عاجز برحاله کلدی. نه‌یاپه‌جغی حقنده بر قرار ویره‌مدیکی ایچون اردوسنك رؤساسنی طوپلایه‌رق برمجلس عقد ایتدی. بعضلری دشمنك ذخائرینی ضبط ایچون کیجه‌لین صوك بر تشبث اجراایدیلمه‌سی فکرنده ایدیلر. فقط اردو بوجرأتکارانه حرکته تشبث ایده‌بیله‌جك برحالده دکلدی. دیکر برقوماندان هونان‌داخلنده چام‌ته فوقر بنده پویه‌چکیلمکی تکلیف ایتدی.

---

[۱] ژوینغ‌فو داخلنده.

[۲] فونغ یام‌فویه ملحق شهر.

اوراده مستحکم قلعه‌لر واردی . داغلر واردی . مملکت نهرایله محاط ایدی. بوندن دولایی اردو دشمنلرك تجاوزلرندن امین بولنه‌بیلیردی. اولا تکمیل اشیالری سوق ایتدکدن صوکره اردویی اورایه کوتورمك قابل اولوردی . بوفکری قبول ایتدیلر . شه‌له قوپی‌یی تخریب ایتدکدن صوکره تخلیه ایتدی. قوماندان شه‌هویی اون بیك سواری ایله دشمنك قرارکاهی اولان چه‌ئوچون طرفلرینه کوندردی . بو سواریلر نهر اوزرنده تسینلرك سفینه‌لرینی کوروبجه اونلری اله کچیرمك ایسته‌دیلر . فقط قی‌چن کندیلرینی طرد وتعقیب ایتدی . شه‌له محاربه وضعیتنی آلمغه مجبور اولدی. فقط تسینلر هجومه جسارت ایده‌مدکلرندن چکیلدیلر .

قام‌مو ایه‌نای قیه‌سو چین شو

ایمپراطور هیائو هوآی‌تی حالا اسارتده ایدی . کندیسنه پك زیاده حرمتکارانه معامله کوسترن لیه‌ئو تسونغ ایمپراطور ایله برملاقاتده بولندی . برطاقم اهمیتسز شیلردن صوکره، تسین عائله‌سی داخلنده ظهور ایله محو اولملرینه سببیت ویرن نفاقلردن بحث ایتدی . ایمپراطور انسانلرك بونده قصوری اولمادیغنی ، یالکز کندیسی مشهور ایمپراطور ووتی‌نك اثرینه اتتفا ایتمکی اهمال ایتمش اولدیغی جهتله الاهك بو عائله‌دن ایمپراطورلغی آلمق وهانلره ویرمك صورتیله اونلره جزا تعیین ایتدیکنی جواباً سویله‌دی . بوملاقات نتیجه‌سنده ایمپراطور هان پرنسسلرندن بریله أولندی. هوئه‌یی ق ولایتی قوملغی عنوانی آلدی .

بواثناده ، تبعه‌سی چین ایمپراطورلغنی اونك عائله‌سنده
ادامه ایتمك چاره‌لرینی آرامقله مشغول ایدیلر .

نیه Nieیی ولی‌عهد اعلان ایتمشلردی. یالـکز سی‌غان‌فو‌یی
ضبط ایتمك املنی تعقیب ایده‌رك بوشهره تقرب ایله محاصره
آلتنه آلدیلر . هان قوماندانی لیه‌ئویائو مغلوب اولدی . نیه
سی‌غان‌فویه کیردی . بوشهرك ضبطی هانلر ایچون مهم برضیاع
وجوده کتیردی . احتمالکه بونك سببی بعضی قوماندانلرك
جرئتکارلغنك وقرالك حرکتنك تولید ایتدیکی قارشیقلقلره
عطف اونونمق ایجاب ایدر. تسینلر سی‌غان‌فو اوکنده بولوندقلری
صیراده لیه‌ئو تسونغ ، چونغ وهیو نامنده‌کی قوماندانلری
شانسی داخلنده تایوئه‌نه کوندرمشدی . بوموقعی ضبط ایتمکه
موفق اولامایان چونغ قباحتی هیویه عطف ایده‌رك باشنی
کسدیردی . کیفیتدن خبردار اولان لیوئو تسونغ درحال
برقوماندان کوندردی. اوده چونغی أولدیرتدی. عینی زمانده
قرالك کیف و حظوظاتنه تعلق ایدن خصوصاته نظارت ایله
مأمور بعض قوماندانلر وظیفه‌لرینی حقیله ایفا ایده‌مه‌مش اولدقلری
ایچون علناً اعدام ایدیلدیلر . قرال یالـکز کیف وذوق ایله
وبالخاصه بالق طوتمقله مشغول ایدی . بوتون ذوقنی بوکا
تخصیص ایدییوردی . وام چانغ نامنده حمیتلی برقوماندان
بوحرکتدن دولایی بعض مؤاخذاتده بولونمغه جرأت ایتدی.
هنوز صاغلامجه تأسس ایتمه‌مش متزلزل برحکومتده حکمدارك

تسین سلاله‌سنك بولونديغی حال ضعفه اوقدر اعتماد ایتمه‌مسی لازم كله‌جكنی، چونكه بوتون خلقك اوسلاله‌یی بك چوق سودیكنی ، بناءً علیه دوچار اولدقلری ضایعاتی برآن اچنده تلافی ایده‌بیله‌جكلرینی آكلاتمق ایسته‌دی . بو قوماندانك جرئتندن قیزان لیه‌ئو تسونغ اعدامنی امر ایتدی . امری اجرا اولونه‌جغی صیراده وام چانغك قاریسی حكمدارك آیاقلرینه قاپاندی ، قوجه‌سنك عفوینی استرحام ایلدی . لیه‌ئو تسونغ جزایی حبسه تحویل ایده‌رك حیاتنی باغیشلادی . قرالك والده‌سی اوغلنك بوحركتندن متأثر اوله‌رق اوچ كون هیچ یمك یه‌مدی. لیه‌ئو تسونغك برادرلری ده حركتنی تقبیح ایتدیلر . كندیسنی واز كچیرمكه چالیشدیلر . فقط بوتون تشبثلری ورجالری قرالی كیتدكجه دهاقیزدیرمقدن باشقه برنتیجه حاصل ایتمدی . افراد عائله‌سنك آلدقلری وضعیتی كورنجه كندیسنی چین تختنك ناموسنی پایمال ایتمش قدیم مستبدلره بكزه‌تیورلر ظن ایدییوردی . بوتون ناظرلری ومقداری یوزی كچن قوماندانلر حضورینه باشلری آچیق ، كوزلری یاشلی برحالده چیقیورلردی . ابتدا فضائلنی مدح ایتدكدن صوكره، اهمیتسز برقباحتدن دولایی قوماندانلری اعدام ایتدیرمش، اتخاذ ایتدیكی خط حركتك سلامت وسعادت دولته خادم اولمادیغنی سویله‌مكه جسارت ایدنلری زنجیرلره اوردرمش اولدیغنی سویلیورلردی . لیه‌ئوتسونغ نهایت یوموشادی . حتی

دها ایلری‌یه واردی . خطاسنی اعتراف ایتدی . یاپدیغی شیلرك اعماق قلبندن کلمه‌مش اولدقلرینی ، بونلری شرابك تأثیرینه عطف ایتمك ایجاب ایده‌جکنی سویله‌دی . هپسنه مکافاتلر ویردی . بالخاصه وام چانغه بك التفات ایده‌رك شانسی داخلنده کائن تیم سیام [١] سنجاغنه قوم نصب ایلدی .

ایشته سی‌غان‌فونك تسینلرك تحت اداره‌سنه کچمه‌سی بو قاریشقلقلر اثناسنده ایدی. بوموقعی ترکه مجبوریت حس ایتمش اولان قوماندان لیه‌ئویائو کندیسیله برلکده سکسان بیك کشی آله‌رق پیم‌یام طرفنه چکیلدی. یولده اهمیتسز بعض شهرلر ضبط ایتدی. فقط بونلرله سی‌غان‌فونك ضیاعی تلافی ایدیله‌مزدی. لیه‌ئوتسونغك اوغرادیغی دها بویوك بر ضیاع ایسه لیه‌ئواین Lieou-in نامنده‌کی بر ناظرینك وفاتیدر . بوذات ویردیکی عاقلانه نصیحتلری، غیرت و اقدامی، عدالتی، فکر منفعتدن عاری بولونماسی، اعتدالی، مملکتك و حکمدرینك خیر وسلامتنه قارشی مربوطیت وفداکارلغی‌ایله هانلر ایمپراطورلغك عظمتنه اووقته قدر استخدام ایدیلن بوتون اردولردن زیاده خدمت ایتمشدی . لیه‌ئوتسونغ هر وقت اونك سوزلرینی دیکله‌مه‌مشدی . مع‌مافیه لیه‌ئواین بوندن دولایی غیر ممنون اولمقله برابر أولورکن اولادلرینه وطورونلرینه برطاقم فائده‌لی نصیحتلر ویرمکدن کری قالمادی. اونلره‌دیدی‌که: «حکمدارینه

[١] تاتونغ‌فو قربنده .

ایی خدمت ایده‌بیلمك ایچون برانسان اونی حقایق احوالدن
خبردار ایتمکه اعتنا ایتملیدر . خصوصی کیمسه‌لر بیله کندی
قصورلرینی تقدیر ایده‌مزلرسه بر حکمدار قصورلرینی ناصل
فرق ایده‌بیلیر ؟ بناءً علیه قصورلرینی اونلره کوسترملیدر .
برناظرك یاپابیله‌جکی الك کوزل حرکت بوندن عبارتدر . »

قاءمو لیه‌تای قیسو

سی‌غان‌فونك ضبطندن صوکره تسین طرفی قوماندانی
اولان لیه‌ئوقوئن هونان داخلنده[١] پو شهرینك محافظه‌سنی
یکنی این In ه براقمشدی. هوآم نهرینی کچمش اولان شه‌له
اوکا هجوم ایتمك فکرنده ایدی . فقط اولجه بر طاقم نقطه‌لری
ضبط ایده‌رك اوراده لوازم دبولری تأسیس ایتمك دها موافق
اوله‌جغنی دوشوندیکندن اردوسنی په‌چه‌لی داخلنده سیام‌قوئه
[٢] جهتنه سوق ایده‌رك اونی ضبط ایتدی . دیکر طرفدن
لیه‌ئوقوئن‌ده هرطرفدن عسکر طوپلایوردی. بونلر شانسی
داخلنده هانلرك پایتختی پیم‌یام محاصره‌سنه کیتمك اوزره اونجی
آیده هپ اجتماع ایده‌جکلردی. فقط بوقوماندانك فنا حرکتی
یکی مانعه‌لر چیقماسنه سبب اولدی . ضابطانه قارشی
حسن معامله ایتمیوردی. حالبوکه بونلری تسینلره قوتلی صورتده
ربط ایتمك لازم ایدی . قوماندانلردن برینی اعدام ایتدیردی .
بونك اوغلی دها سائر غیرممنونلرله برابر هانلر طرفنه کچه‌رك

---

[١] چانغ‌ته‌فو قربنده.
[٢] شون‌ته‌فو قربنده.

تسین اردوسنك حالندن اونلری خبردار ایتدیلر. لیه‌ئوتسونغ درحال تسین‌یام [١] ده بولونان لیه‌ئوقوئنه هجوم ایتمك اوزره لیه‌ئوتسان ایله لیه‌ئویائویی كوندردی. كندیلرینی طرد ایچون ایلریله‌مش اولان چین عسكرلری مغلوب اولدیلر. تسین‌یام شهری كندیسنی اوقدر بویوك بر تهلكه ایچنده كوردی كه لیه‌ئوقوئن اوراده‌هانلره منتظر اولمغـه جسارت ایده‌مدی. برقاچ سواری ایله شهردن چیقـدی. بوتون عائله‌سنی كوتوردی، په‌چه‌لی داخلنـده چانغ شـان [٢] الـكاسـنه چكیلدی. هـانلرده شهره كیردیلر. بوضیاعدن صوكره، دیكر قوماندانلر خلقك كوزینی قورقوتمق واونلری دائرهٔ اطاعتده طوتمق ایچون، باشلرنده هنوز برحكمدار بولوندیغی بهانه‌سیله نیه‌یه‌هوآم‌تای‌تسو یعنی «مقدس ولی‌عهد» عنوانی ویردیلر. چونكه هیائوهوآی‌تی برحیات اولدیغی مدتجه ایمپراطور نامنی طاشیه‌مازدی.

لیه‌ئوقوئن هرطرفدن امداد آرایوردی. بو قوماندانك تای‌قراللغی قومی یاخود دها دوغروسی توپا تاتارلری قرالی اولان یولیو you-liu ایله صیقی مناسباتی واردی. تسینلر فرقه‌سنك اوزمان بولوندیغی صقیقتی ایچنده ابتدا اوكا مراجعت ایتدی. یولیو دها برطاقم قوماندانلرله برابر اوغلی لوسیه‌ئو Lo-sieou یی كوندردی. تسی نیام Tci-nyam شهرینی قام‌مو چین‌شو

[١] شانسی داخلنده تایوئن‌فویه ملحق تایوئن‌هیه‌ن.
[١] چینغ تینغ‌فو قربنده.

محاصره ایتمك اوزره بویوك بر اوردوده سوق ایتمشدی . لیه‌ئوقوئن کندی اردوسنك انقاضندن تقریباً بیك کشی قدر طوپلادی . برآز صوکره یولیو آلتمش بیك عسکرله بالذات کله‌رك التحاق ایتدی و لیه‌ئویائو ولوسیه‌ئو ، فوئن Fuen نهری قربنده حرب ایتدیلر . لیه‌ئویائونك اوردوسی مغلوب اولدی. بوقوماندان آلتی یدی یرندن یاره‌لانه‌رق یره‌دوشدی. بر عسکر تکرار آته بینمك ایچون یاردم ایتمك ایسته‌دی . لیه‌ئویائو اوکا شو سوزلری سویله‌دی : « بوقدر بویوك برتهلکه‌ده هر کس یالکز نفسنی دوشونملیدر . سز قاچکز . بنم یاره‌لرم پك چوقدر ، أولومدن قورتولمق بنم ایچون قابل دکلدر.» عسکر اصرار ایتدی و کوزلرنده یاشلرله شوجوابی ویردی: «بن هیچ اهمیتسز برآدمم . ذره قدر برفائده‌م اولماز. سز بویوك بر پرنسسکز . دولت سزه محتاجدر . سزك یاردیمکز اولمازسه دولت بقا بولاماز . » لیه‌ئویائو آته بیندی . فوئن نهرینی کچدکدن صوکره تسین‌یام شهرینه کیردی . اوراده کیجه‌لین لیه‌ئوتسان ودهاسائر قوماندانلرله قابل اولان شیلرك کافه‌سنی آله‌رق علی‌العجله موم داغنه قاچدیلر . بوداغ تایوئن‌فو قربنده پیم تیم‌چه‌ئونك شرقنده کائن ایدی . یولیو اونلری تعقیبدن کری‌دورمادی. بروادیده کندیلرینه یتشدی . هانلر اوردوسی ایکنجی دفعه اوله‌رق ینه بوزولدی . اوقدر قانلی برمحاربه جریان ایتدی که‌اطراف مقتوللر ایچنده قالدی .

يوليو ، تايوئن‌فو قربنده شه‌ئويام داغنه قدر تعقيباتده دوام ایتدی . لیه‌ئو قوئن اوردوكاهندن چيقدی . كنديسنى استقبال ايله تسينلره ايفا ايتديكی خدمتدن دولايى تشكرلرده بولوندی . عينى زمانده ، هانلره قارشى محاربه‌ده دوام ايتمه‌سى ايچون تشويق ايتدی . فقط يوليو عسكرلرى پك اوزاقدن كلدكلرى ايچون استراحته محتاج اولدقلرينى سويلدى . ذاتاً ليه‌ئوتسونغ‌ى تماماً محو ايتمك اميد ايديله‌مه‌يه‌جكنى‌ده علاوه ايتدى . بناءً عليه اوكا برمقدار عسكر براقدى . ليه‌ئوقوئن تسين‌يامى محافظه ايچون بوعسكرى اوراده اقامه ايتدى . صوكره ليه‌ئوقوئن شانسى داخلنده يام‌قيو [١] يه كيتدى . داغيلمش اولان عسكرلرينك هپسنى اورايه طوپلادى .

قام‌مو توپا تاتارلرينك عزيمتى غائب ايتدكلرى تفوقى هانلره اعاده ایتدی . اردولرى شنسى داخلنده يوم‌چه‌ئو [٢] ولايتنى ضبط ايتديلر . بوراده بعض تسين قوماندانلرى اولديرلدى . مع‌مافيه تسينلر وام‌سون Vam-sun نامنده بر قوماندانلرينك شه‌له‌نك چكيلديكى په‌چه‌لى‌ولايتى داخلنده سيام‌قوئه [٣] شهرينه قارشى تشبث ايتديكى حركاتده بعض موفقيتلره نائل اولديلر . تسينلر اردوسى طرفندن پك صقيشديريلان هانلر اردوسى شهرك ضبط ايديله‌جكندن قورقغه باشلادى . شه‌له عقد ايديلن

[١] تايوئن‌فويه ملحق شهر .
[٢] بى‌غان‌فويه دوغرو .
[٣] شون‌ته فويه دوغرو .

برمجلس حربده اك ايى عساكر ايله برخروج حركتى ياپەرق
اوزايوب دوران محاصرەيى رفع ايتمك فكرنده بولوندى .
برچوق قوماندانلر بوفكره اشتراك ايتمديلر . دشمنلرى
بكلەمك دهامناسب اولەجغى ، كنديلكارندن يوروله‌جقلرى ،
اوزمان رجعت ايدرلركن هجوم ايتمك دها فائده ويره‌جكى
مطالعەسنده ايديلر . بورأى ترجيح اولوندى . برقاچ هجومدن
واهميتسز بر ايكى خروج حركاتندن صوكره شەله دشمنى غافل
باصدى . كافى درجه احتياط ايتميورلردى . بونلرى طرد ايتدى .
پك چوقلرينى اتلاف ايلدى . تسينلر اولجه غالب موقعده
ايكن شمدى امين صورتده چكيله‌بيلمك ايچون رجايه مجبور
اولديلر . برطاقم رهينەلر ويرديلر . سيەنپيلرك بررئيسى ده
بورهينەلر آراسنده ايدى . هان قوماندانلرى بونك قتل ايدلمسى
فكرنده ايديلر . فقط شەله تاتارستانده پك ذى قدرت اولان
سيەنپيلرك هانلره دشمن اولمادقلرينى ، وام سونى تعقيب
ايتمش اولان بورئيس اولديريلەجك اولورسه بوتون سيەنپى
ملتى قيزەرق تسينلر طرفنى التزام ايدەجكنى سويلەدى .
هانلره قارشى كنديسنى حرمت ومحبت ايله متحسس ايدەرك
تسينلر طرفنى ترك ايتمەسى ايچون مملكتنه اعزام ايتمك دها
مناسب اولەجغى مطالعەسنده بولوندى . بوكا كوره حركت
ايتديلر . فى الحقيقه نتيجەده اميد ايديلديكى وجهله چيقدى .
بوسيەنپى رئيسى شەلەيه برحس ارتباط پيدا ايتدى . وامسون
فرقەسى بوندن دولايى پك زياده ضعيفلادى .

سنه ٣١٣ چین شو قام مو لیه تای قیسو

اوزمانه قدر تسینلر ایمپراطوری لیه ئوتسونغك سرایینده محبوس بولوندیریلیوردی . طرفدارلری ، نیه‌یه ولی عهد عنوانی ویرمشدی . نیه‌عادتا ایمپراطور کبی تلقی اولونیوردی. بوسنه هانلر قرالی بر ایك باشلجه قوماندانلرینه بویوك برضیافت ویردی. تسینلر ایچون غایت باعث خجالت برحال اولمق اوزره، ایمپراطور هیائو هوای تی‌نك بوضیافتده هرکسه ایچکی ویره‌رك خدمت ایتمه‌سنی آرزو ایتدی. ایمپراطوره رفاقت ایتمش اولان بعض قوماندانلر بو امری ایشیدنجه حدتلرینی وکوز یاشلرینی ضبط ایده‌مدیلر. فقط بوفرط غیرتلری لیه ئوتسونغی قیزدیرمقدن باشقه برشیئه یارامادی . امرلرینه قارشی مقاومت کوسترلمه‌سنه تحمل ایده‌مدیکی، عینی زمانده بعض تشبثلرندن ده خبردار بولوندیغی ایچون هپسنی ایمپراطورله برابر قتل ایتدیردی . بوخبر سی‌غان‌فویه واصل اولور اولماز نیه ایمپراطور اعلان ایدیلدی. مین‌تی Min-ti تسمیه ایدیلن ایمپراطور اودر .

ایمپراطور نامنی طاشیمقده اولان لیه ئوتسونغ ، اکر ناظرلرینك و قوماندانلرینك کوستردیکی غیرت و قابلیت ایله متناسب برخط حرکت اتخاذ ایتمش اولسه‌ایدی بوتون چینی ضبط ایده‌رك حاکم یکانه کسیله‌بیلیردی. فقط ذوقنه پك مجبور اولان بو حکمدار اردوسنك ادامه‌سی واهالینك تهوین احتیاجاتی ایچون الزم اولان منابع عظیمه‌یی زوجه‌لری ایچون سرایلر یاپدیرمغه صرف ایدییوردی. آنجق مملکتك خیرینی وخلقك

سعادتی دوشونن بعض ناظرلر بو بابده اعتراضاتده بولونديلر سه‌ده
هیچ بریسی بو نقطه‌ده چین یوئن‌تا Tchin-yuen-ta قدر
جسارت کوسترەمدی. بر کون لیه‌ئوتسونغه‌دیدی که: «نصیلتلریله
شهرت‌شعار اولان اسکی حکمدارلر دولتی کندی عائله‌لری کبی
سوه‌رلردی. بوندن دولایی جناب حقك معاونت و صحابتنه
مستحق اولورلردی. جناب حق اونلری مظهر توفیقات ایلر
واولادلری کبی سوردی. تبعه‌کزك ظالمی دکل پدری اولمق
ایچون سزه حکمدارلغی احسان ایدن جناب حقك توصیه
ایتدیکی طریقی ترك ایلیورسکز. خلقك خیر و سلامتی اوغورنده
چالیشانلری جناب حق هیچ بر وقت ترك ایتمز. بو الك ابتدائی
وظیفهٔ حکومتی ایفا ایتمه‌ینلردن ایسه النی چکر. اسکی ایمپراطورلر
و بالخاصه سزك محترم و عالی پدرکز بو قدر محتشم صورتده
کیینمزلر، بو قدر مکلف سرایلرده اوتورمازلردی. اونلرك
بو قدر چوق سرایلری یوقدی. بو قدر قیمتدار اشیایه مالك
دکلدیلر. قرالیچه‌لرده بو درجه احتشام کورولمزدی. بو کون
تبعه‌کز درلو درلو فلاکتلره اوغرادقلری حالده بوکا بر چاره
دوشونمه‌یورسکز. خلقك باباسی اولمق بومیدر؟» لیه‌ئوتسونغ،
چین یوئن‌تانك باشنی کسدیرمك ایستدی. فقط بو قراردن
قورقمایان بو ناظر حکمدارك اکلندیکی صالونه زنجیرلو آلتنده
کیردی. اوطه‌نك ستونلرندن برینی، زنجیرلرله صاره‌رق کمال
جسارتله ینه لیه‌ئوتسونغه بعض شیلر سویلدی. کیمسه سوزینی

کسمکه جسارت ایده‌مدی . بوندن جسارت آلان دیکر ناظرلرده یوزلرینی حکمدارك آیاقلرینه سوره‌رك چین یوئن تانك محبت وصداقتندن بحث ایتدیلر . لیه‌ئوتسونغ محجوب اولمش کبی سکوت ایچنده دوردی . قرالیچه‌ده ناظرلره الحاق ایتدی . چین یوئن تانی بر خیلی مدح ایتدی . اعدام ایدیلمکدن زیاده مکافاته مستحق اولدیغنی قراله سویلدی . لیه‌ئوتسونغ کسب سکونت ایتدی . بوبابده سویله‌نن سوزلرك هپسنی دیکله‌دی . نهایت بر حکمدار ناظرینه ناصل حرمت ایتمك لازم ایسه بر ناظرك‌ده حکمدارینه حرمت ایتمسی لازم اولدیغنی سویلدی .

بو اثناده یکی چین ایمپراطوری سراینی سی غان فوده تأسیس ایتمشدی . اوراده تمامیله یرلشمه‌سی هانلر ایچون پك مهم بر مسئله ایدی . بو فکره بناءً سی غان فویه عسکر سوق ایتدیلرسه‌ده چکیلمکه مجبور اولدیلر . بونك آجیسنی چیقارمق اوزره هونان داخلنده بو شهری ضبطه کیتدیلر . لیه‌ئوتسونغ ، تسینلرك پایتختنی ضبط ایتمکدن امیدینی کسمه‌دی . صوك بر غیرت دها صرف ایتمك فکریله لیه‌ئویائوبی دها برچوق قوماندانلرله بویوك براردو باشنده اوله‌رق سوق ایتدی . لیه‌ئویائو محاربه‌یه تسینلرك قوماندانی قیویون Kio-yun طرفندن ضبط اولونان هوآمه‌په چینغ شهرینك محاصره‌سیله باشلامق ایسته‌یوردی . فقط چائوله‌آم Tchao-leam دوغروجه سی غان فو اوزرینه یورومکی توصیه ایتدی . چونکه بوشهر ضبط اولوندقدن صوکره اوته‌کی

کندیلکندن بهمه‌حال سقوط ایده‌جکدی . بناءً علیه لیه‌ئویائو

قام‌مو چین شو

سی‌غان‌فویه تقرب حرکتنی احضار و اجرا ایتمك اوزره چائوله آنغه بش‌بیك سواری ویردی و کندیسی‌ده آرقه‌سندن یورودی. چائوله آنغ غوئه‌یی Guei نهرینك جنوبنده تسینلری مغلوب ایده‌رك کیجه‌لین سی‌غان‌فو قاپیلرینك قارشیسنده موقع طوتدی. بومحاصره‌یه تحمل ایده‌بیله‌جك قدر کافی قوته مالك اولمایان تسین‌لر امپراطوری فراره مجبور اولدی. هانلر اونك قرارکاهنی یاقدیلر. برچوق کشی اولدیردیلر. سرایك باغچه‌لرندن برینه یرلشدیلر . شهرك امدادینه قوشان تسینلر قوماندانی قیوقیه‌ن ایله لیه‌ئویائو یولده ملاقی اولدیلر . تسینلر قوماندانی بوزولدی. سی‌غان‌فو ایکنجی دفعه اوله‌رق هانلر طرفندن ضبط ایدیله‌جکدی. فقط قوتنه پك چوق اعتماد ایدن لیه‌ئویائو غافل بولوندیغی ایچون تسینلر قوماندانی قیویون Kio-yun ك بر باصقیننه اوغرایه‌رق مغلوب اولدی ، پیمیامه چکیلمك مجبوریتنده قالدی .

قام‌مو

بوتون بومحاربات چینی جوار قوملرك تجاوزاتنه معروض براقیوردی. برمدتدن بری رئیسلری تای‌قومی عنوانی آلمش اولان توپاتاتارلری بوفلاکتلردن استفاده‌ایله حکم ونفوذلرینی شمال ولایتلرنده تأسیس وتقویه‌یه چالیشیورلردی. تسینلر هانلرله پك مشغول اولدقلری ایچون امپراطورلغی توپالرك تجاوزاتنه قارشی مدافعه ایتمکی دوشونه‌جك حاللری یوقدی . حتی بر

درجه‌یه قدر اونلره منتدار ایدیلر. بو تاتارلرك پولیو نامنده‌کی رئیسلری اوسنه چیم‌لو Tchim-lo شهرنده [١] بر شمال پایتختی تأسیس ایتدی. شانسی داخلنده تاتومفو اراضیسی داخلنده مایه‌نك شمال غربیسندن نبعان ایدن لویی نهرینك جنوبنده یکی بر پیم‌چیم[٢] شهری قوردیردی.

سماده بعض علامات واشارات کوروندیکی ایچون چینلیلر دها بویوك بر طاقم فلاکتلر وقوعه کله‌جکنی تخمین ایده‌رك پك قورقیورلردی. ارضك اوزرینه کونش کبی بر شیئك دوشدیکی کورولدی. شرق طرفنده باشقه‌اوچ کونش نمایان اولدی. صوکره برقویروقلی ییلدیز ظهور ایتدی. بر ییلانه بکزه‌یوردی. ارض اوزرینه قوتلی برضیا نشر ایدییوردی. بو ییلدیز پیم‌یالك اون لی شمالنده بریره دوشدی. أت کبی بر شیدی. یکرمی یادی پارماق عرضی، اوتوز پارماق طولی واردی. قوقوسی پیم‌یامدن دویولیوردی. جوارلردن کیجه کوندوز برطاقم ایکیلتیلر ایشیدیلیوردی. بوتون بو حادثاتدن دهشته دوشن لیه‌ئوتسونغ ناظرلرینی طوپلادی. کندی خط حرکتنك بو احواله سبب اولوب اولمادیغنی دوغروجه سویله‌ملرینی اونلره امر ایتدی. چین یوئن‌تا ایله دها باشقه‌لری زوجه‌لرینه اوقدر اعتنا ایتمه‌سی ایمپراطورلغك نه‌هرحال بادیٔ خرابیسی اولاجغنی، جناب حقك بو اشارات ایله اوکا بوتون

[١] تاتونغفونك شمال غربیسنده.

[٢] شانسی داخلنده تاتونغفودن بش لی غربده.

اوصافهتلری براقه‌رق تبعه‌سنك خیر و منفعتی اوغرنده چالیشمه‌سنی اخطار ایتدیکنی سویلدیلر . چوق قوملر کبی چینلیلرده قوبروقلی ییلدیزلرك وسائر حادثاتك حکمدار وفاتنه یاخود بر حکومت انقراضنه علامت اولدیغنه قانع ایدیلر . بویله بر حادثه نمایان اولونجه ایمپراطورلر خطالرندن استغفار ایدرلر ، غضب الهی‌یی تسکینه ، باشلرینه کلمك اوزره بولونان فلاکتلری ازاله‌یه چالیشیرلردی .

بو حادثه‌لرك تأثیریله اعتدال کسب ایتمش، محاکمه‌سی عودت ایله‌مش اولان لیه‌ئوتسونغ اوزمانه‌قدر اهمال ایتدیکی ناظرلرینك مطالعه‌لرینی آلدیغی صیراده بوقاریده بحثی کچن وبك زیاده کسب قوت ایتمش اولان شه‌له یکی بر ایمپراطورلغك تملنی قورییوردی که بونك تاریخی ایلریده کوروله‌جکدر . شه‌له‌نك حرکاتنه هنوز بك دقت ایدلمیوردی . دها مستعجل ایشلرله مشغول ایدیلر . سی‌غان‌فو محاصره‌سی هپ‌سنه‌تقدم ایدییوردی . بو سفره مأمور ایدیلن لیه‌ئویائو و چائوله‌آنغ مختلف ایکی نقطه‌ده اردو قورمشدی . چائوله‌آنغ تسینلر قوماندانی سولین So-lin ی پك استخفاف ایدییور ، هیچ تدابیر تحفظیه‌ده بولونمایوردی. حالبوکه سولین هانلر اوزرینه یورومك ایچون امر آلمشدی . بر قوماندان ، دشمنی دفع وطرد ایده‌بیلمك ایچون ایجاب ایدن تدابیرك اتخاذنی چائوله‌آنغه‌آ کلاتدیسه‌ده سوز دیکله‌ته‌مدی . چائوله‌آنغ یالکز ایلری‌یه بر مقدار

عسکر سوق ایتمکله اکتفا ایتدی . فقط بونلر مغلوب اولدیلر .
چوق کچمەدن کندیسیده رجعت اضطرارنده قالدی . ویریلن
نصیحتی دیکلەمەمکدن متولد محجوبیت وندامت اونی صوك
درجەده مأیوس ایتدی . بومأیوسیتده دها بویوك برخطا
ارتکاب ایتدیردی . یوزینی کورمکه تحمل ایدەمدیکی او
نصیحت ویرن قوماندانك قتل ایدلمسنی امر ایلدی . فقط
بویله برحرکتك لایق اولدیغی جزایی کورمکده کچیکمەدی .
برهجومده کندیسنه براوق اصابت ایدەرك تلف اولدی .

عسکر آرەسنده حکم سورن بو تشوشات سرایه قدر
سرایت ایتمشدی . ایشلر ایی کیتمیوردی . لیەئوتسونغك اوغلی
اولوب برچوق کره اردولره قوماندا ایتدیکنی کوردیکمز
لیەئوتسان باش وکیل تعیین ایدیلدی . کنج اولمقله چین شو قام‌مو
برابر بویوك براقتدار صاحبی ایدی . فقط غایت متکبر
ومغرور اولدیغی ایچون صرف کندی بیلدیکی گبی حرکت
ایدییوردی . نصیحت ویرەبیلمك قابلیتنده اولان عاقل وحکیم
کیمسەلرك کافەسنی یانندن اوزاقلاشدیرییوردی . اهالی بویکی
حکومتدن برآز صوکره غیر ممنون اولمغه باشلادی . زلزلەلر ،
آغاجلری کوکندن سوکن شدتلی روزکارلر ، شرق پایتختنه
قان یاغمەسی — که چینلیلرجه غایت مشؤم بروقعەیه دلالت
ایدردی — خلقك عدم ممنونیتنی آرتیردی . جناب حقك‌ده
کندیلریله برابر هیئت وکلا علیهنده بولوندیغنه ذاهب

اوليورلردی . حتی بعض ناظرلرده خلقك بو هيجاندن استفاده ايده‌رك ليه‌ئوئی Yieou-Y يی برادری ليه‌ئوتسونغ عليهنده سلاحه صارلمغه تشويق ايلديلر . فقط صلح وآسايشی ومملكتك خير وسلامتنی حريصانه امللره وشخصی عظمتلره ترجيح ايدن ئی بونصايحی استخفاف ايتدی . ليه‌ئوتسونغك وفاتندن صوكره ايمپراطورلق كنديسنك حقی اولمقله برابر اومقامك ليه‌ئوتسانه ويريلمه‌سنی اك ابتدا كنديسی طلب ايتدی . اونی عصيانه سوق ايدن ناظرلرله قوماندانلرده مستحق اولدقلری جزايه چارپديريلديلر .

سنه ٣١٥ اوزمانه قدر آنجق تای سنجاغی قومی نامنی حائزبولونان توپا تاتارلری پرنسی يوليواوصيرالرده‌قرال عنوانی آلدی . ايشته بو تاتارلر غيرمحسوس صورتده چينده يرلشديلر . ايلريده ايمپراطور عنوانی آلدقلری‌ده كوريله‌جكدر . هانلر توپالرك چينده‌كی

قام مو چين شو ترقيلرينی توقيف وتسين فرقه‌سنی تماميله امحا ايده‌بيليرلردی . فقط ليه‌ئوتسونغ، قوماندانلری آره‌سنده تأسيس ائتلافه موفق اولاماديغی كبی ذوق وحظوظاتنه‌ده برحد وضع ايده‌ميوردی.

شانتونغ داخلنده تسيم‌چه‌ئو ولايتی واليسی تسائوئی Tçao-y هانلرحسابنه تسی ولو سنجاقلرينك بويوك برقسمنی ضبط ايتمش ، هوآم‌هو نهرينك ساحللرينه بر مقدار قوای محافظه براقدقدن صوكره بر قول اردو ايله لين‌تسو [١]

[١] شانتونغ داخلنده تسينغ‌چ‌فويه‌ئو تابع برشهر .

Lin-tcu یه چکیلمشدی. کندیسنی چکه‌مه‌ین شه‌له تسائوئی‌نك حرکاتی حقنده لیه‌ئوتسونغك ذهننده‌شبهه اویاندیرمق ایستدی. بو مقصدله تسائوئی‌نك اوشرق قطعه‌لرینه ادعای تملك ایتمك املنده اولدیغی روایتنی نشر ایلدی. اوکا قارشی یورومك مساعده‌سنی طلب ایتدی. فقط تسائوئی‌نك مغلوبیتندن صوکره شه‌له‌نك بوتون بوتون ذی‌نفوذ بر حاله کلمه‌سندن دها چوق قورقان لیه‌ئوتسونغ بو مساعده‌یی ویرمدی. قوماندانلر آره‌سنده‌کی بو عدم ائتلافی چوقدن بری سراپی صیق صیق راحتسز ایدن تشوشات تعقیب ایتدی. لیه‌ئوتسونغك قادینلره قارشی کوستردیکی تمایل فوق‌العاده دائمی برمنبع نفاق وجوده کتیره‌یوردی. اخیراً یکیدن ایکی قادین دها آلمشدی. بونلر مستقرشه نامیله آلنسه کورولنویه سبب اولمایه‌جقلردی. فقط بونلرده ایمپراطوریچه نامی ویرلمشدی. یوئه‌قوآم Yue-kuam نامنده‌کی بری شام‌هوآم‌هه‌ئو Cham-hoam-heou یاخود برنجی ایمپراطوریچه نامنی طاشیوردی. یوئه‌هوآ Yue-hoa ایله قوئه‌یی‌پوئه‌یی‌لیه‌ئوشی Kuei-poei-lieou-chi نامنده دیکر بر قادین‌ده صاغ وصول ایمپراطوریچه عنوانی آلدیلر. هر وسیله ایله صمیمیتنی و حکمدارینه قارشی صداقتنی، مملکتنك خیرینه قارشی مربوطیتنی اظهار ایتمش اولان چین‌یوئن‌تا اوچ ایمپراطوریچه احداث ایتمه‌نك عادات قدیمه‌یه منافی اولدیغنی سویله‌مکدن منع نفس ایده‌مدی. فقط سوزلری دیکلنمدی.

اخطاراتنی تکرار ایتدی. یوئه‌قو آمك آخلاقسزلغنی لیه‌ئوتسونغه آکلاتدی. اونی ایمپراطوریچه‌لق مقامندن ایندیرتمکه موفق اولدی. حرکاتنك بویله میدانه چیقماسندن اوتانان بو ایمپراطوریچه انتحار ایتدی. لیه‌ئوتسونغ بوکا پك آجیدی. اووقتدن صوکره چین یوئن‌تایه برانتقام حسی بسلهمکه باشلادی.

لیه‌تای‌قیسو قام‌مو چین‌شو

دیکر طرفدن هان قوماندانلری تسینلره قارشی معاملات خصمانه‌یه دوام ایدیورلردی. لیه‌ئویائو، یام‌قیو [۱] Yiam-kio شهرینی محاصره ایتمك املیله شام‌تام سنجاغنه کیردی. ابتدا تسینلرك قوماندانی لیه‌ئوقوئن‌ك اردوسنی سیام یوئن‌ده مغلوب ایتدی، صوکره یام‌قیویه دوغرو یورودی. فقط بو شهری محاصره ایتمك فکرنده اولمایان لیه‌ئوتسونغ دوغروجه تسینلرك پایتختی اولان سی‌غان‌فو اوزرینه کیتمه‌سی امرینی ویردی. چونکه پایتخت ضبط ایدیلدکدن صوکره سائر شهرلری تسخیر ایتمك دها قولای اولاجقدی. لیه‌ئویائو حکمدارك امرینه توفیق حرکتله شانسی داخلنده سویه So-ye ده قرار قیلدی، فونغ‌یه شهرینی تخریب ایتدی. تسینلرك قیویون قوماندانی آلتنده بولونان اردوسی ارزاقسز قالمش اولدیغی ایچون لیه‌ئویانك اوکندن قاچیوردی؛ لیم‌وو [۲] Lım-vou شهرینه قاپانمشدی. اورادن چیقمغه جسارت

[۱] شانسی داخلنده تایوئن‌فویه ملحق شهر.

[۲] شنسی داخلنده یم هیانك جنوبنده لیم‌چه‌ئو قربنده.

ایده‌میوردی . همان هیچ عسکرسز وپاره‌سز قالمش اولان ایمپراطورده‌ها نلرك اردوسنه قارشی قومقدن عاجز بولونیوردی. فقط لیوئوتسونغ فنا حرکتیله موفقیاتنك جریانی سکته‌دار ایدییور ، دشمنلرینه کندیلرینی طوپلامق فرصتنی ویرییوردی.

سنه ٣١٦ قام‌مو چین‌شو

حکومتك اداره‌سنی تماميله اوغلی لیه‌ئوتسانه براقمشدی . کندیسی یکی کوزده‌لریله ذوق وصفا ایچنده ایدی . صفالرینی تنوع ایتدیرمك ایچون تك برسرای کافی کلمیوردی . یکی یاپدیردیغی سرایلری کزییوردی. خدمتلرینه مکافاته استحقاق کسب ایدن قوماندانلر اوزاقلاشدیرلمشدی . عسکر آیلغنی آلامایوردی . حکمدارك بوتون احسانلری خدمتجیلره ومستفرشه‌لره کیدییوردی . بونلرك مقداری صاییسز ایدی . مداهنلر ومقربلر عظمت ودبدبه جهتنده خاندان حکمداری‌یه منسوب پرنسلری کچیورلردی . لیه‌ئوتسونغ یالکز بونلرك فنا نصیحتلرینی دیکله‌یوردی . بونلر ایسه لیه‌ئوتسان ایله متفقاً برادری ولی عهد لیه‌ئوئی‌نك علیهنده بولونیورلردی . چونکه اونلره‌قارشی بوپرنس غایت محقرانه معامله ایدییوری . اونی تختدن اوزاقلاشدیرمق ویرینه لیه‌ئوتسانی چیقارمق منفعتلری اقتضاسندندی . ایشته بومقصدله مقربلردن Ki قی نامنده بری لیه‌ئوتسانه کیده‌رك قرالدن وبوتون عائله‌سندن نفرت ایدن لیه‌ئوئی‌نك باش قوماندان ایله برلکده عصیان ایتمك فکرنده اولدیغی ، بوکا برچاره ایسته‌نیورسه غائب

ایدیله‌جك وقت بولونمادیغنی سویله‌دی . ق ، سوزلرینه اعتماد ایدیلمیورسه باش قوماندانك معیتنه مأمور ایکی ضابطك بو ترتیباتی دها تفصیلاتیله حکایه ایده‌بیله‌جکلرینی ده علاوه ایدییوردی . لیوئوتسان درحال بونلرك جلبنی امر ایتدی. ق کیدوب اونلری بولدی. کیزلیجه کوروشدی. قرال ایله مخدومنك لیه‌ئوئی‌نك وباش قوماندانك بویله بر تصورلرندن خبردار اولدقلرینی ، کندیلرینه‌ده شریك جرم صفتیله باقدقلرینی ، یالکز بویله بر ترتیب اولدیغنی اعتراف ایدرلرسه جزادن قورتولابیله‌جکلرینی سویله‌دی . ق‌نك سوزلرندن قورقان و آلدانان ایکی ضابط ایشی آرزو اولوندیغی وجهله لیه‌ئوتسانه آکلاتدیلر . آرتق قرالی آلداتمق صیراسی کلمشدی . اونده شبهه اویاندیرمق ، برادرینك اسناد اولونان جنایتی جداً یاپه‌جغنه ایناندیرمق ایچون هردرلو منفور افترالره مراجعت ایتدیلر . بوحیله‌لر اشتراك ایتمك ایسته‌مه‌ین بعض قوماندانلر قتل اولوندی. یه ایله چین یوئن تابو ایشده کندیلرینی طوتامادیلر. لیه‌ئوتسونغه تسبنلرك هنوز امحا ایدیلمدکلرینی ، ولایتك سکون ایچنده اولمادیغنی ، شه‌له‌نك چائو [۱] وغوئه‌یی [۲] ایالتلرنده ، تسائوئی‌نك‌ده تسی [۳] ایالتنده استقلال داعیه‌سنه‌دوشدکلرینی ، سرایك حرکتنك وتذبذباتنك برطاقم مؤسف نتیجه‌لرویره‌رك

[۱] په‌چه‌لی داخلنده چین‌تینغ‌فو اراضیسنده .

[۲] په‌چه‌لی داخلنده تائوم‌فو اراضیسنده .

[۳] شانتونغ داخلنده.

بونلره چاره بولمق قابل اولمامایه‌جغنی ، اول امرده بو ارباب خیانتك تأدیبی لازم كلدیكنی بیان ایتدیلر . بویله بر خیانت اسنادی آلتنده قالان مقربین كندیسنك اك صادق ناظرلری اولدقلرینی حكمداره ایناندیره‌جق درجه‌ده مهارت كوستردیلر و هیچ لایق اولمادقلری حالده مكافاتلره نائل اولدیلر . یه تكرار اصرار وعرض ایتدیكی برلایحه‌ده حكمدارك حركتنی دها شدتله مؤاخذه ایتدی . لیه‌ئوتسونغ بوكا قیزارق لایحه‌یی ییرتدی . یه بوندن دولایی حس ایتدیكی تأثر سائقه‌سیله وفات ایتدی . أولمه‌دن اول حكمداره ، أولومی سكوته ترجیح ایتدیكنی ، عهده‌سنده‌كی وظیفه كندیسنی سكوتدن منع ایله‌دیكنی بیان ایله برطرفه چكیلدی . انتحار ایتدی . لیه‌ئوتسانك بوتون حیله‌لری هیچ برشیئه یارامادی . یالكز بعض صادق ناظرلرك وفاتنه سببیت ویردی . لیه‌ئوتسونغ ایشی آ كلادیسه‌ده‌یك كچدی . نهایت برادری لیه‌ئوئی ایله باریشدی .

قام‌مو عینی زمانده ، توپا تاتارلری آراسنده‌ده بعض اختلافلر وقوعه كله‌رك نتیجه‌سی لیه‌ئوتسونغك علیهنه دوندی . بونلرك قراللری یولیواك كوچوك اوغلی په‌ین Pe-yen ی‌یك سوییوردی . بویوك اوغلی لوسیه‌ئو Lo-sieou یی تختدن اوزاقلاشدیرمق ایچون سین‌یم‌چینغ [١] ه كوندرمشدی . والده‌سنی‌ده قرالیچه‌لقدن اسقاط ایتمشدی . صوكره‌لری ، لوسیه‌ئو سرایه كلدیكی وقت

[١] شانسی داخلنده .

کوچوك قارده‌شی په ینه قارشی بر طاقم آثار احترام کوسترمه‌سنی کندیسندن طلب ایتدیلر حالبوکه بوکا بر مجبوریت حس ایتمدی. اطاعت ایتمه‌یه‌رك سرایدن چکیلدی . بو اطاعتسزلکدن قیزان یولیو اوغلنه قارشی یورودی. فقط اوغلیله وقوعه کلن محاربه‌ده تلف اولدی.

بوقن Pou-ken ده لوسیه‌ئویه هجوم ایده‌رك اونی اولدیردی. بوقن تخته چیقار چیقماز وفات ایتدی . هنوز قونداقده بر چوجق براقیوردی . بوتحولات تاتارلر آره‌سنده قاریشقلقلر ظهورینه سبب اولدی . اوهـوئونلرله توپالرك قسم اعظمی تسینلرك طرفنه کچدیلر وقوماندانلری لیه‌ئوقوئنه التحاق ایلدیلر. فقط بوامدادلر قوماندان لیه‌ئویائونك په‌تی [۱] الکاسنه کیرمسنه مانع اولمادی. تسینلرك قوماندانی اولان قیویون درحال امداده قوشدی لیه‌ئویائو جاسوسلر واسطه‌سیله بوتون مملکتك محو اولدیغنه، قیویون نه‌قدر استعجال ایدرسه ایتسین وقتنده یتیشه‌مه‌یه‌جکنه دائر بر طاقم شایعه‌لر نشر ایتدیرمشدی . بوخبر قیویونك عسکرلرینی نومید ایتدی . پریشان بر حالده داغیلدیلر. لیه‌ئویائو بونلری تعقیب ایده‌رك بوتون په‌تی الکاسنی اله کچیردی ، قیم‌یام [۲] ه قدر ایلریله‌دی . اوراده تسینلرك بر قوماندانی اسیر آلدی. بوقوماندان ایمپراطوره قارشی مربوطیتنك غریب

---

[۱] قیم‌یام‌فو سنجاغی داخلنده.

[۲] بوکون شنسی داخلنده سی‌غان‌فو سنجاغنده قائولین هیه‌ن.

بردليلني اظهار ايتدي . ليه‌ئويائونك دعوت ايتديكي برضيافتده چين ايمپراطورلغنك معروض بولنديغي تشوشاتدن ، تسين سلاله‌سنك باشنه كلن فلاكتلردن متأثر اوله‌رق أولومي حياته ترجيح ايتديكني سويله‌دي . كنديسنه برقليج ويرديلر . بونكله درحال انتحار ايتدي . غايت كوزل اولان زوجه‌سني ليه‌ئويائو آلمق ايسته‌يوردي فقط اوده قوجه‌سنك آرقه‌سنده قالمغه تحمل ايتميه‌رك حياتنه خاتمه چكدي . ليه‌ئويائو بونلره موقعلرينه متناسب جنازه آلايلري ترتيب ايتديردي .

چينليلرك ادارهٔ اموره اشتراك ايدن قسمي كنديلريني حكمدارلرينك ، دهادوغروسي دولتك وخلقك تماماً براسيري كبي تلقي ايدرلر وآنجق برفائده‌لري اولديغي مدتجه ياشامغه حقلري اولديغني ظن ايدرلر . ايمپراطور دشمنلري طرفندن مغلوب ايديله‌رك مقاومتدن عاجز برحاله كليرسه ناظرلرندن برچوغي يكي برحكمداره تابع اولمقدن ايسه يا انتحار ايدرلر ، ياخود اينانيلميه‌جق برعزم ومتانتله أولومه دوغرو يوروولر . فقط حكمدارده احتراصاتنه پك تسليم نفس ايدرده حقيقي حكومت اساساتندن انحراف ايدرسه ، ناظرلرينك مطالعاتني ديكله‌مزسه ايمپراطورلرينه قارشي باشقه ملتلرده پك نادر كوروله‌جك صورتده بسله‌دكلري حس حرمت اونلري حكمدارلرينك حياتنه قصد ايتمكدن منع ايدر . اوزمانده كنديلرينك آرتق برفائده‌لري قالمديغي ملاحظه‌سيله انتحار ايدرلر . عجبا بوكا كبر

ونخوت ، أولدقدن صوكره اكتساب شهرت كبى برطاقم
حسيات مى سائق اوليور ؟ بوراسنى آكلامق پك مشكلدر .
چونكه ناظرلرك افعال وحركاتى حكمدارك شان وشرفى ،
منفعتى وخلقك سعادتى كيفيتى ايله غايت صيقى صورتده مربوطدر .
بوفضيلت جهتنده روماليلر چينليلره تشبيه ايديله بيليرلر .
مع مافيه اونلره يتيشه مزلر . هر رومالى ، جمهوريتك تشكلات
اساسيه سى ايجاباتندن اوله رق كنديسنى حق حاكميته صاحب
عد ايدردى . بوحقى محافظه ايتمكده منفعتداردى . اونك
اونك ايچون بومنفعت محو اولديغى ، ايمپراطورلر دولتك
صاحبى عد ايدلديكى زمان بوتون بوكوزل حركات اورتهدن
قالقمشدى . آرتق جنايتدن باشقه برشى كورولمز اولمشدى .
چينليلر برحق حاكميته مالك اولمق شويله دورسون بالعكس
مطلق ومستبد برحكمدارك تحت حكمندهدرلر . ناظرلرك دولته
قارشى بسلهدكارى حس ارتباط دولاييسيله ياپدقلرى بويوك
ايشلردن متولد شان وشرفك اك بويوك قسمى هرشيئى اداره
ايدن حكمداره عائد اولور . بناءً عليه چينليلر آنجق سائقه
فضيلت ايله ، ايمپراطورلغك قوانين اصليهسنه رعايت سائقهسيله
نفسلرينى فدا ايدرلر . بونلر كنديلرينه عائد بر منفعتى مدافعه
ايتمزلر . فضيلتكار يا مستبد بر حكمدارك منفعتنى مدافعه
ايدرلر . بو حكمدارده يافضيلتنه ياأجداده حرمت ايدرلر . بو
قبيل تحولاتك توليد ايتديكى قاريشقلقلر يوزندن اونلره ضرر

کلمسندن قورقارلر. بوصوك ملاحظه اولماسه اونلر ایچون ، ایی اداره ایدیلمك شرطیله، اداره ایدنك شخصنك اهمیتی یوقدر.

قام‌مو چین‌شو

چینلیلرك بالخاصه حکمدارلرینك شان و شرفی موضوع بحث اولدیغی وقت حیات حقنده کوستردکلری استحقاره‌دائر تاریخده برچوق مثاللر واردر. هان سرایی ناظرلرندن بری بوبابده بزه یکی برمثال عرض ایدیور. لیه‌ئوتسونغ اسکی بر قرالیچه‌نك معیتندن بر قادینه بویوك ایمپراطوریچه عنوانی ویرمشدی. بوقادینلرك پك‌فضله براهمیت‌واعتبار کسب ایتمه‌لری، برطاقم قاریشقلقلره سبب‌اولمالری بوقوماندانی‌تلاشه‌دوشوردی. حکمداره بوبابده بعض معروضاتده بولوندیسه‌ده سوزلرینه اهمیت ویریلمدی. دائمی صورتده سرایك قاپیسنده دوره‌رق حکمدارك غفلتندن دولایی تظلم ایتدی ، بو صورتله ترك حیات ایلدی.

بویله تبعه‌نك وفاتی دولت ایچون برزیان ایدی. فقط هان دولتنك اوغرادیغی زیانلر یالکز بوکا انحصار ایتمدی. عینی زمانده بر چوق حشرات هوقوم[١] و پیم‌یام[٢] الکالرنده محصولاتی یدیلر. سفالتدن پریشان اولان خلق باشقه ولایتلره داغیله‌رق اوراده تأمین حیات چاره‌سنی دوشونیورلردی. قوماندان شه‌له بوفلاکتزده‌لری آلمق‌ایچون معیتنده‌کی ارکاندن

---

[١] بو الکا پیم‌یام‌فو ایله شانسی جوارلرینی احتوا ایدیوردی.
[٢] بوکون شانسی داخلنده عینی اسمی طاشیر.

برینی پیم‌چه‌ئو ولایتنه کوندردی. ایکی یوز بیکدن زیاده‌عائله‌یه برالتجا کاه تأمین ایتدی. لیه‌ئوتسونغ بونی ممکن اولدیغی قدر چوق تبعه تأمین ایتمك و کندیسنك حکم ونفوذینه تجاوزده بولونمق کبی تلقی ایتدیکی ایچون شکایت ایله بوندن وازکچمه‌سی ایچون شه‌له‌یه امر ویردی. ایکی پرنس آراسنده خصومت میدان آلدی. شه‌له آرتق بالذات تأسیس حکومتدن باشقه بر شی دوشونمدی.

لیه‌ئویائو ، په‌تی الکاسیی[١] ضبط ایتمش اولدیغی ایچون تسینلر ایمپراطورلغنك مرکزی اولان سی‌غان‌فو یه دها قولایلقله یاقلاشه‌بیله‌جك برحاله کلمشدی. اونك بوتصوری معلوم اولونجه تسینلر طرفداری بولونان بوتون جوارواللیلر امداده قوشدیلر. فقط هیچ بری غالب اردونك قارشیسنه چیقمغه جسارت ایده‌میوردی. حالبوکه بواردویی دوردیرمق ایجاب ایدردی. باش وکیل برقوماندانی بوکامأمور ایتدی. تسینلر شنسی داخلنده لیم‌تای[٢]ده بعض موفقیتلر احرازایتدیلر. لیه‌نویائو، اردوسنی ایلری‌یه سوق ایتمکدن کری قالمادی. سی‌غان‌فو قارشیسنده اخذ موقع ایتدی. آز وقت ظرفنده خارجی استحکاملری اله کچیردی. شهر صوك درجهٔ تضییقه کلدی. ییه‌جکدن محروم قالان اهالینك وعسکرك برچوغی قاچیورلردی. کندیلرینی

---

[١] شنسی داخلنده قینغ‌یام‌فو سنجاغنده.

[٢] پیم‌له‌آم‌فو سنجاغنده قینغ‌چه‌ئو اراضیسنه‌تابع شهر.

طوتمق امكان خارجنده ایدی . اوزمان كوچوك بر قراللق تشكیل ایدن له آم چه ئونك تقریباً اون بش بیك قدر عسكری یالكز باشلرینه شهری جسورانه مدافعه ایتدیلر . ایمپراطور كوزلرنده یاشلرله قیویونه دیدی كه: « بولونديغم شو عظیم فلاكت ایچنده، هیچ برطرفدن مدادبكله یه میز. بن ایچون آرتق تبعه مك حیاتنی قورتارمق اوزره كیدوب دشمنلره تسلیم اولمقدن باشقه یاپاجق برشی قالمامشدر. »

چین قوماندانلرینك وطن محبتنی نه درجه یه وارد یردقلرینی، ایمپراطورده كی عظمت روحی ودشمنلرینك علوجنابنی كوسترمك ایچون بوفلاكت غایت كوزل برمثال تشكیل ایدر . قوماندان سولین ایمپراطورك تسلیم اولمغه حاضرلاندیغی كوروخجه شهرك ضبطنی تسهیل ایده رك منفعت ذاتیه سنی تأمین ایتمك طریقنه صاپدی . بومقصدله اوغلنی لیه ئویائویه كوندردی، سی غان فو قاپیلرینی آچمغی تكلیف ایتدی . فقط لیه ئویائو اوغلنك قفاسنی كسدیردكدن صوكره اوكاشو جوابی یوللادی: « بر قوماندان آنجق عدالته و كندی قوتنه اعتماد ایتملیدر . بن قوماندانلق ایتدیكم مدتجه دشمنلریمی محو ایچون هیچ بر زمان حیله یه توسل ایتمدم. » ایشته سولین خیانتنه مقابل بو مكافاته نائل اولدی . هانلر شهری اوقدر تضییق ایتدیلر كه تسلیم اولمغه قرار ویرن ایمپراطور برآرابه یه بیندی . بوتون قوماندانلر كندیسنه رفاقت ایدییورلر، فریادلر چیقاره رق

بار کیرلرك کمارینی طوتیورلردی . اونلرك بوحاللرینی کوروبجه ایمپراطورده تأثراتی کیزله‌یه‌مدی . حکمدارینك فلاکتنه وایمپراطورلغك محوینه شاهد اولمق ایسته‌مه‌ین بر قوماندان انتحار ایتدی . ایمپراطوره خیانت ایتمك ایسته‌مش اولان سولین لیه‌ئویائونك امریله اعدام ایدیلدی . ایمپراطور پیمیامه سوق اولوندی . اوراده لیه‌ئوتسونغ کندیسنه برسرای ویردی . تسینلرك قوماندانلرندن بری اولان یون Yun حکمدارینك هانلر قرالنك آیاقلرینه قاپاندیغنی کوروبجه حس ایتدیکی اضطراباتی اظهاردن منع نفس ایده‌مدی . لیه‌ئوتسونغ بوکا قیزدی ، کندیسنی زنجیره اوردیردی . فقط یون انتحار ایتدی . تختدن محروم قالان ایمپراطوره لیه‌ئوتسونغ هه‌ئو عنوانی [١] ویردی لیه‌ئویائوده مکافاةً تسین قرالی نصب اولوندی .

سنه ٣١٧ له آم [٢] قرالی چامچه‌نك الکاسنده ایمپراطورك دوچار اولدیغی فلاکت خبر آلینجه تسینلره مربوط اولان قرالك عموجه‌سی سو So غایت اختیار اولمقله برابر اونك امدادینه قوشمق ایستدی . حرب یورغونلقلرینه اوزون مدت تحمل ایده‌میه‌جك بر اختیاری مشاق سفره معروض براقمق ایسته‌مین له آم قرالی مقدارلری اون بیکه بالغ اولان عسکرك قوماندا‌سنی باشقه برقوماندانه تودیع ایتدی . اختیار کدرندن أولدی .

---

[١] مارکی عنوانه مقابل کبیدر .

[٢] بو الکا تاتارستان طرفنده شانسی‌نك براوجنده کائن ایدی .

پك ضعیف اولان اردوده هانلره قارشی بر تشبثه كیریشمكه جسارت ایده‌مه‌دن كری دوندی. بوسفر له آمقر النك تسینلره قارشی بسله‌دیكی حس ارتباطی اعلان ایتمكدن باشقه بر شیئه یارامادی.

قام فو

تسینلرك طرفداری الآن بعض ولایتلرده مقاومت ایدییورلردی. هان قرالی قوماندانلردن برینی اوتوز بیك كشی ایله یوم‌یام [۱] شهرینی محاصره‌یه كوندردی. بونك والیسی اولان لی‌قیو Li-kiu مدافعه‌یه حاضرلانه‌جق قدر وقت بولامادیغندن دشمنی برطاقم تكلیفات ایله اویالادی. هان قوماندانی بونلره ایناندی شهره صاحب اولمش ظنیله احتیاطده قصور ایتدی. لی‌قیو ایسه بر كیجه دشمن اردوسنه هجوم تصورنده ایدی. محاربه‌یه پك میال كبی كورونمه‌ین عسكرلرینی تشجیع ایچون قوماندانلرندن برینه چه‌ئولر زماننده كلمش مشهور بر آدمك تربه‌سنه كیده‌رك دعا ایتمكی امر ایلدی. عینی زمانده كاهنلره مراجعت ایتدی. بونلر تسوتسان Tcu-tçan ك (بو اولیانك اسمی بو ایدی) اونلره امداد ایچون عسكر كوندره‌جكنی سویلدیلر. كاهنلرك بو جوابلرندن عسكرلرینی خبردار ایتدی. بونك اوزرینه درحال هان قوماندانك اردوكاهنه اوقدر جسارتله هجوم ایتدیلر كه قوماندان كندیسنی زورلقله قورتارابیلدی.

بو صیره‌ده نانقیم‌ده ژوبی Joui یی تسینلر ایمپراطوری

(۱) هونان داخلنده قای‌تونغ‌فویه تابع قدیم شهر.

اعلان ایتمکه حاضرلانیورلردی. فقط بو برنس عائله‌سنه مسلط اولان فلاکتلردن قورقدیغی، برتاجك آغیرلغنه هله بومشکل زمانده قاتلانه‌جق قدر کندیسنده قدرت کوره‌مدیکی ایچون بونی صورت دائمه‌ده رد ایتدی. آنجق ناظرلرینك شدید اصرارلرندن صوکره تسینلر قرالی عنوانی قبول ایلدی. قوماندانلر تعیین ایله تسینلر سلاله‌سنك اساسنی قوردی. بونلر شرقی تسینلر نامی آلتنده معروف اولدیلر.

قام‌مو چین‌شو

بو حکمدار هان عائله‌سی آراسنده حکم‌سورن عدم امتزاجدن وبو سرایك مالی اولدیغی تذبذباتدن استفاده طریقنی بولدی. لیه‌ئوتسونغك اوغلی و باش وکیلی اولان لیه‌ئوتسان قرالك برادری وایمپراطورلغك ولی‌عهدی لیه‌ئوئی علیهنده مهم برفرقه تشکیل ایتمشدی. اوندن قورتولمق یولنی دائما دوشونمش ایدیسه‌ده اووقته قدر تصوراتندن هیچ بری موفقیتله نتیجه‌لنمه‌مشدی. یکی تشبثنده دها بختیار چیقدی. لیه‌ئوئی یه پایتختده بعض قیاملردن قورقولدیغنی سویله‌یه‌رك معیتنده‌کی عسکری تسلیحه اونی قاندیردی. لیه‌ئوئی بو سوزلره اینانه‌رق الزم عد ایتدیکی تدابیری اتخاذ ایلدی. دشمنلری درحال قراله کیده‌رك لیه‌ئوئی‌نك عسکر تسلیح ایتدیکنی، عصیانه حاضرلاندیغنی خبر ویردیلر. بوتون ظواهر لیه‌ئوئی‌نك علیهنده ایدی. بوندن دولایی مجرمیتنه حکم ایدیلدی. لیه‌ئوتسونغ ولی‌عهدلقدن کندیسنی اسقاط ایتدی. حیله‌نك میدانه چیقماسندن قورقان

لیه‌ئوتسان ده اونی قتل ایتدیردی. بو پرنسك حلیم طبیعتی اونی هر کسه سودیرمشدی. لیه‌ئوتسان نظرنده‌ده جرمی بو ایدی . وفاتی قرالی پك مكدر ایتدی . قرال بو قتل ایچون امر ویرمه‌مشدی. بونی پك تقبیح ایتدی . بو وقعه‌نك آرقه‌سی صیرا بویوك فلاكتلر وقوعه كلدی. خلق عینی زمانده هم قوراقلغه، هم حشرات هجومنه، هم هوآم‌ هو، فوئن، نهرلرینك فیضانلرینه معروض قالدی.

لیه‌ئوئی‌نك قتلندن صوكره ولی‌عهد اعلان ایدلمش اولان لیه‌ئوتسان ایمپراطور چین‌تی ایله برابر آوه كیتدی. بو اكلنجه تسینلر حكمداری ایچون پك مشئوم بر نتیجه ویردی . اسكی حكمدارلرینه قارشی الآن بر حس حرمتله مشحون اولان بوتون خلق كندیسنی كوسترەرك : ایشته اسكی سی‌غان‌فو ایمپراطوری،دیورلردی. برچوقلری اسكی ایمپراطوری كورنجه كوزیاشی دوكمكدن نفسلرینی منع ایده‌میورلردی . لیه‌ئوتسان بو حرمتلردن ، محبتلردن تلاشه دوشه‌رك درحال لیه‌ئوتسونغه قدیم ایمپراطور ووواملك صوك شام ایمپراطورینی دشمنلرینه التحاق ایده‌رك قاریشقلق چیقارماسون ملاحظه‌سیله قتل ایتدیرمش اولدیغنی خاطرلاتدی . من‌القدیم چینلیلرجه محترم طانیلان و عادل حكمدارلر نمونه‌سی تلق ایدیلن بر حكمدارك حركاتندن چیقارلمش اولان بوقوتلی مثال تسین‌لر ایمپراطورینك حكم اعدامنی تلقین ایدییور واونی معذور كوستریور كبیدی.

بوكا قرارویرلدیکی آکلاشیلیور. لیه‌ئوتسونغ بوتون ناظرلرینه ویردیکی برضیافتده اسکی ایمپراطورك کلوب کندیسنه خدمت ایتمه‌سی أمرینی ویردی. ایمپراطوره رفاقت ایتمش اولان تسین‌لر قوماندانلری چین ایمپراطورینك بر باربارك تبعه‌سی و اسیری اولدیغنی کورمکدن متولد کدرلرینی اخفاایده‌مدیلر. بعضیلری بوبیچاره حکمدارك آیاقلرینه قاپاندیلر. ایچلرینی چکه‌رك کندیسنه صاریلمدیلر. لیه‌ئوتسونغك امریله بونلر اعدام اولوندی. عینی زمانده،تسینلرك ایکی قوماندانك برمقدار عسکرله هوتوم[١] Ho-tum الکاسنه کیردکاری، ایکی طرف بیننده بعض محاربات وقوعه کلدیکی، تسینلرك هریرده لیه‌ئوتسونغی اله کچیره‌رك ایمپراطورله مبادله فکرنده بولوندقلرینی سویلدکلری خبری آلندی. لیه‌ئوتسونغ درحال چین‌تی‌یی قتل ایتدیردی. تسینلرك بوتون امیدی سوندی. بوخبر نان‌قیمه واصل اولدیغی وقت اوزمانه قدر قرال نامنی آلمش بولونان پرنس، ایمپراطور اعلان اولوندی. سنه ٣١٨ جین‌شو قام‌ءو

تخته چیقار چیقماز هانلر اوزرنده بعض موفقیتلر احراز ایتدی. هیچ بکله‌مدیکی بروقتده دشمن قارشیسنده قالیویرمش اولان لیه‌ئوتسان اردوسی مغلوب اولدی. پك زحمتله قاچابیلدی. قرارکاهی یغما و احراق اولوندی. لیه‌ئوتسونغك یوللادیغی قوۂامدادیه‌وقتنده‌یتیشه‌مدی، بوفلاکته‌مانع اولامادی. صوکره

[١] شانسی داخلنده پیم‌یام‌فو سنجاغی داخلنده.

برطاقم علامات وحادثات ظهور ایتدی که بونلر مورخلره نظراً
لنیه‌ئوتسونغ علیهنده غضب الهی یه دلالت ایدییوردی. چونکه
لیه‌ئوتسونغ ایکی ایمپراطور اولدیرتمشدی . لیه‌ئوتسونغك
سرایلرندن بری یاندی . چوجوقلرندن بری آتشلر ایچنده
قالدی . لیه‌ئوتسونغ قادینلره قارشی تمایلنك و فنا حرکاتنك
نتیجه‌سنده باشقه فلاکتلره‌ده اوغرادی . بودیکی قادینلرك
کافه‌سنه ایمپراطوریچه عنوانی ویرییوردی . ناظرلری بوندن
دولایی دائمی صورتده مؤاخذاتده بولونیورلر وبوجرئتلرینك
دائما جزاسنی چکیورلردی . حکمدارلرینك خیری ایچون
انتحار ایدن یاخوداولومه عرض نفس ایله‌ین بوقدر چوق ناظر
چین تاریخندن باشقه هیچ بریرده کورولمز. لیه‌ئوتسونغ، سراینده
الك عادی خدمات ایله مکلف قوماندانلردن برینك قیزینی صول
ایمپراطوریچه موقعنه اصعاد ایتدی . بوبابده بیان اعتراضه
جسارت ایدن ناظرلر اعدامه محکوم اولدیلر. بونلرسیاستکاهه
سوق ایدیلدکلری اثناده یکی ایمپراطوریچه‌نك پدری کندیلرینه
حقارت ایتمك ایسته‌دی . ناظرلر، کونك برنده ایمپراطورلغك
سبب محوی اولاجغنی اوکا سویله‌مکله اکتفا ایتدیلر.

فی الحقیقه هانلرك قوت و عظمتی پك زیاده کسب ضعف
ایدییوردی . یوقاریده بحث ایتدیکم شه‌له عادتا اونلرك انقاضی
اوزرنده کندی حکومتنی قورییوردی. برچوق قوماندانلر،
ازجمله تسائوئی لیه‌ئوتسونغك خدمتنی ترك ایله شه‌له‌نك معیتنه

کچدیلر. دیکر طرفدن توپا تاتارلری تاتارستانده پك قوی بر حاله کلیورلردی . شرق ده کیزندن ایلی نهرینه قدر ایرتیشك اوته‌سنده اوسیون الکاسنده‌کی بوتون اوواسع اراضی‌یی ضبط ایتمشلردی. اوزمان نمایان اولان وچینلیلر طرفندن فنا براشارت اولنق اوزره تلقی ایدیلن علامات وحادثاتدن زیاده بویکی ایکی قراللغك توسعی هانلرك اضمحلال قریبنه دلالت ایدییوردی. پیم یام جوارینه برقان یاغموری یاغماسی ، لیه‌ئوتسونغك بو ٢٥ نامنده بر اوغلنك اوله‌رك خیالتنك دائما باباسنك کوزی اوکندن کیتمه‌مه‌سی بوفنا علامتلر میاننده ایدی. لیه‌ئوتسونغ غایت دوشکون بر حاله کلدی. آرتق چوق زمان یاشایه‌مایه‌جغنی ادراك ایتدی. اوآنه قدر ادارهٔ امور ایله مشغول اولان اوغلی لیه‌ئوتسانی یاننه چاغیردی . بوعلامتلردن، بالخاصه اوغلنك خیالتنی کورمکدن پك متأثر اولدیغنی، کندیسنی الك زیاده متألم ایدن شیئك ایسه هان ایمپراطورلغنك هنوز محکم صورتده تأسس ایتمش کبی کورونمه‌مسندن عبارت بولوندیغنی سویله‌دی. لیه‌ئویائویی‌ده جلب ایده‌رك ناظر تعیین ایلدی . هنوز سرایده بولونان شه‌له‌یه باش قوماندانلق وظیفه‌سنی ویره‌رك هرایکیسنه‌ده دولتك امورینه اعتنا ایتمه‌لرینی توصیه ایتدی . فقط بونلر بو وظیفه‌لری قبولدن امتناع ایتدیلر. باشقه قوماندانلره‌ده بر طاقم مأموریتلر ویردی . دوقوز سنه حکومت سوردکدن صوکره وفات ایلدی.

وفاتندن صوکره کندیسنه ویریلن عنوان افتخارلر لیه‌ئوتسونغ چائو ووهوآم‌تی در . یوقاریکی تفصیلاتدن بالطبع آکلاشلمش اولاجغی اوزره بوحکمدار کندیسندن زیاده قوماندانلرینک و ناظرلرینک سایه‌سنده بویوك کورونمشدر . اردولری تسین‌لر ایمپراطورلغی یيقمقله مشغول اولدقلری اثناسنده او برطاقم قادینلرله سراینده قاپالی قالیر ؛ چیلغینجه ، بی‌فائده مصرفلرله خزینه‌لر اسراف ایدر؛ امور حکومتی اهمال ایله‌یه‌رك دولتی کندیسنك ضعفندن استفاده ایتمکدن باشقه برشی‌دوشونمه‌ین مداهنلرالنده براقیردی. قصورلرینی سویله‌مك جرأتنده بولونان برچوق صادق ناظرلری اعدام ایتدیرردی. زنجیربند اوله‌رق حبس وقتل ایتدیردیکی ایکی ایمپراطورك فلاکتی اونك اوزرنده هیچ بر اثرانتباه حصوله کتیرمدی . یرینه کچن اوغلی لیه‌ئوتسان فنا بر حکمدار ایدی . اولدقجه اقتدارلی وارسه‌ده بونلری‌ده خیر جهتنده قوللانمدی . تخته چیقنجه لیه‌ئوتسونك زوجه‌لری ایمپراطوریچه‌لره پارلاق عنوانلر ویردی. بونلرك عددلری درده بالغ اولیوردی. هنوز یکرمی یاشنده یوقدیلر . لیه‌ئوتسان‌ده پدرینك اثرینی تعقیب ایتدی . ذوق وسفاهت ایچنده یاشادی. زوجه‌سی ایمپراطوریچه‌' اوغلی یوئن‌قوم Yuen-kum ولی عهد اعلان اولوندی . چین ایمپراطورلری کبی اوده برسنه اسمنی آلدی .

بویکی سلطنتك غایت مشئوم‌اولاجغنه دائر علامتلر ظهور

ایدییوردی . مورخلرك قولنجه پیم یامه برقان یاغموری یاغدی. دها باشقه علامات ده نمایان اولدی. فقط چین تاریخنده ذاتاً بویوك فلاكتلردن اول وقوعه كلن بوتون بوفوق العاده وقعه‌لر یالكز قورقو تلقین ایتمكدن بشقه برشی یاپمه‌دیلر . هیچ بر فنالق كورولمدی . فقط قین چون Kin-tchun نامنده برقوماندانك ویردیكی فنا نصیحت بویله تأثیرسز قالمادی. آمالنه ممانعت ایدن ، دائما اسكی چین حكمدارلرندن مثاللر كتیره‌رك مؤاخذه‌لریله جان صیقان ناظرلرك ازالهٔ وجودینی حكمداره سویله‌یوب دوریپوردی. لیه‌ئوتسان ابتدا بونصیحتلری دیكله‌مك ایسته‌مدی . بونك اوزرینه قین‌چون لیه‌ئوتسانك قاریلرینه مراجعت ایده‌رك اونلری حكمداری خلع ایتمك ایچون برفرقه‌نك موجودیتنه اقناع ایتدی . كویا بوفرقه تسی‌نان قرالنی تخته چیقارمق ایسته‌یوردی . بوخبری قراله سویله‌مكه جسارت ایده‌مدیكنی ، مع مافیه قابلسه برچاره بولمق اوزره قرالك بونی بیلمه‌سی پك مهم اولدیغنی علاوه ایلدی. قادینلردن بری درحال بونلری لیه‌ئوتسانه یتشدیردی . قین‌چونك خلع ترتیباتنده ذی‌مدخل دییه كوستردیكی بویوك قوماندانلردن برچوغی اعدامه محكوم اولدی . قاچه بیلنلر سی‌غان‌فویه چكیلدیلر .

لیه‌ئوتسان بوتون ادارهٔ حكومتی قین‌چونه توديع ایتمشدی. عینی زمانده بونی شه‌له علیهنده سوق ایدیله‌جك اردویه

قوماندان دە تعیین ایدلمشدی . شەلە بوقارشیقلقلر آراسندە قراللغنی اعلان ایدە بیلەجك قدر قوتلی طرفدارلر پیدا ایتمكە چالیشیوردی . فقط چون ، وظیفەلرینە صادق اولدقلری ایچون قتل ایتدیردیكی ناظرلردن زیادە اصل قرالە دشمن اولدیغی ایچون اردونك باشنە كچر كچمز لیەئوتسانە هجوم ایتدی . سرایە كیردی . قرالی یاقەلایەرق اولدیردی . قرال خاندانندن بوتون پرنس و پرنسسلری نە یاشلرینە نە جنسلرینە اهمیت ویرمەدن قتل ایتدیردی . لیەئوتسونغك مزارینەدە تجاوزلە نعشنی چیقارتدی . باشنی سدیرتدی ، معبدینی یاقدیردی . بوتون بوظلملردن صوكرە هانلر قرالی عنوانی آلدی ، قوماندانلر تعیین ایتدی . بو بیوك انقلابی اخبار ایتمك و كندیلرینە اظهار تابعیت ایلەمك ایچون تسینلرە سفیرلر كوندردی . بوتون بوتحولات برطاقم خوارق اولمقسزین وقوعە كلەمزدی . حافدل چینیلر برطاقم فریادلر ایشیدیلدیكنە ذاهب اولەرق پریلرك باغیردقلرینە احتمال ویردیلر . فقط چون بوتون ناظرلری كندی آمالنە خدمتە مساعد برحالدە بولمادی . اوزارەقرون قدیمەدە هیچ بر بار هیچ بر وقت ایمپراطورلغە صاحب اولەمش اولدیغنی ، ایمپراطورلغی تسین عائلەسنە اعادە ایتمك ایجاب ایتدیكنی بیهودە یرە سویلەدی دوردی . بوفكری قبول ایتمدیكندن دولایی ، هانلرە مربوط اولان هوقائو Hou-kao اعدام ایدیلدی . بر وظیفە توديع ایتمك ایستەدیكی وامین نامندە دیكر بر قوماندان دە هانلرك

دشمنلرینه یاردیم ایتمکدن ایسه ترك حیات ایتمکی ترجیح ایلیه‌جکنی سویلیه‌رك بو مأموریتی قبول ایتمدی . قین‌چون بونی‌ده اعدام ایتدیردی .

چین‌شو قام‌مو

لیه‌ئویائو بوتون بو احوالدن خبردار اولونجه کزیده اللی بیك عسکر قومانداسنده اولدیغی حالده سی‌غان‌فودن حرکت ایتدی . بعض شهرلری الهکچیردی . متعدد مصادماتده قین‌چونی مغلوب ایلدی . صوکره ، چه‌یی[١] نهری ساحلنده هوآم‌تی یاخود ایمپراطور نامنی آلدی . امدادینه قوشمش اولان شه‌له چائوقومی عنوانیله سواری باش قوماندانی تعیین اولوندی . شه‌له قین‌چونی تعقیب ایده‌رك پیم‌یام‌شهرنده محاصره آلتنه آلدی .

لیه‌ئویائو هان عائله‌سی پرنسلرندن بری ایدی . بو خاندانك مؤسسی اولان لیه‌ئویوئنك نزدنده تربیه کورمشدی . چینلیلر بونك حقنده بر چوق خوارق حکایه ایدرلر . چوجوقلغنده یتیم قالمق فلاکتنه اوغرادی . فقط یدی سکز یاشنده ایکن آرتق باقلمغه محتاج اولمایه‌جق برحاله کلمشدی . حقلرنده بویوك بر فکر بسله‌دکلری کیمسه‌لره دائر اوزون اوزون تفصیلاته کیریشن مورخلر کوزلرینك و قاشلرینك پك غریب اولدیغنی سویلیورلر . صاقالنك اوزونلغنه وقالینلغنه بیله دقت ایده‌رك قیللرینك عددینی بیلدیریورلر . سائر مملکتلره نسبتله چینده بوایش پك قولایدر . چونکه چینلیلر وسه‌درلر .

[١] پیم‌یام‌فو قربنده .

لیه‌ئویائو فقر ایچنــده تولد ایتمش اولمقله برابر دائما بر عظمت روح ووقار اثری اظهار ایتمش، اقرانی آره‌سنده تمیز ایتمشدر. علوم عسکریه تدقیقاتی ایله وتمرینلرله پك مشغول اولوردی. حربی ســوردی. حربدن بحث ایدن کتابلری اوقوردی. لیه‌ئویوئن ایله خلفی زماننده پك چوق حائز اعتبــار اولدی. ایمپراطورلغك الك برنجی مأموریتلرنده بولوندی. چوق کره اردولره قوماندا ایتدیکی کورولدی. قین‌چون عصیان ایتدیکی زمان سی‌غان‌فو مدافعه‌سنه مأمورایدی. عاصی‌یه قارشی یورومك اوزره بو شهردن حرکت ایتدیکی وقت پیم‌یامدن فرار ایدن برطاقم قوماندانلر کندیسنه التحاق ایده‌رك ایمپراطور عنوانی ویردیلر.

لیه‌ئویائو بونوع مراسمده معتاد اولان احوالك کافه‌ســنه رعایت ایتدکدن صوکره، مختلف موقعلری ضبط ویا مدافعــه ایتمك اوزره قوماندانلر کوندردی. لیه‌ئویا Lieou-ya شمال ولایتلرینی مدافعه‌یه مأمور اولدی. لیه‌ئوتسه Lieou-tce شه‌له ایله برلکده فوئن نهرینك شمالنده قرارکاه قوردی. هرطرفدن قوشاتلمش برحالده قالان وهان اردولرینه قارشی مقاومتدن عاجز بولونان قین‌چون، تای نامنده بر قوماندانی شــه‌له‌یه کوندره‌رك تسلیم اولمق تکلیفنــده بولونمغه قرار ویردی. عینی زمانده ایمپراطورلغه عائد بوتون مزیناتی‌ده ارسال ایتدی. شــه‌له، تایی لیه‌ئویائویه کوندردی. بو حکمدار، مرخصی ملایمتله قبول

ایده‌رك قین‌چون ، اسكی دورده اغتشاش چیقارمش ، عائلهٔ قرالی‌یه‌منسوب پرنسلری و اك صادق ناظرلری قتل ایتدیرمش اولمقله برابر موقعنه حرمةً كاوب كندیسنی كورمكه مساعده ایتدیكنی سویلدی . حتی تبدیل حركت ایدرسه و وظیفه دائره‌سنده قالیرسه حكومتده اوكا برموقع بیله ویره‌جكنی وعدایلدی . بوقدرمعتدل برجوابك قین‌چویی سرایه كلمكه سوق ایده‌جكی میدانده اولونابیلیردی . فقط بویله یاپمادی . حتی لیوئویائونك والده‌سیله اقربالرندن برچوغنی همان قتل ایتدیردی . بوحركت ایسه یم‌یامده بولونان قوماندانلردن برچوغنی اوقدر قیزدیردی كه قین‌چونی یاقه‌لایه‌رق تلف ایتدیلر و تایی‌لیه‌ئویائویه كونده‌رك صداقتلری حقنده تأمینات ویردیلر .

بوشهرك تسلیم اولوشی شه‌له‌نك بسله‌دیكی بوتون آمال فاسده‌نك میدانه چیقماسنه خدمت ایتدی . كندیسنك مداخله‌سی اولمقسزین یم‌یامده‌كی بوتون قوماندانلرك لیوئویائویه عرض انقیاد ایتمش اولدقلرینی خبر آلنجه ممكن اولدیغی قدر كایتلی عسكر طوپلایه‌رق یم‌یامی محاصره‌یه كیتدی . شهری مدافعه ایدن قین‌مین kin-min بر قاچ مصادمه‌ده مغلوب اولدی . بوشهری تخلیه ایچون امداده محتاج ایدی . آرتق اوراده مقاومتدن عاجز برحاله كلمشدی . لیه‌ئویائو اوكا دوغرو لیه‌ئویا ایله لیه‌ئو تسه‌یی كوندردی . بونك اوزرینه قین‌مین یوز اللی بیك كشی ایله یم‌یامدن چیقدی . لیه‌ئویائونك یاننه كلدی . بوحكمدار

بوتون قین‌چون عائله‌سنی طوپلادی . قین‌مین‌ده بو عائله‌دندی . نه‌یاشلرینه ، نه‌قادین ارکك اولملرینه اهمیت ویرمه‌دن هپسنی قتل ایتدیردی. اوته‌طرفده شه‌له پیم‌یامه کیردی. سرایی یاقدی. قتل ایدیلمش اولان لیه‌بوتسان عائله‌سی افرادینه جنازه مراسمی یاپدیردی . صوکره اوراده بر قوهٔ محافظه براقه‌رق کری دوندی . لیه‌ئویاده لیه‌ئویائونك والده‌سنه صوك مراسم حرمتی ایفا ایتدیردی . بوپرنسسه سیوئن‌میم‌هوآم تای‌هه‌ئو عنوانی ویریلدی . أولولری بوصورتله اعزاز ایتمك چینده معتاددر . تخته چیقان ، فقط اجدادی هیچ سلطنت سورمه‌مش اولان بر حکمدار اونلره ایمپراطور عنوانی ویریر. لیه‌ئویائوده بومناسبتله بویله یاپدی . پدری، بویوك پدری ، تادردنجی بطنه‌قدر هپ هوآم‌تی عنوانیله تبجیل ایدیلدی .

شه‌له ، اوزرینه هجوم ایده‌جك بوتون هان قوتلرینه‌قارشی قویه‌بیله‌جك درجه‌ده هنوز قوتلی دکلدی . لیه‌ئویائو ایله همان صلح ایتمك منفعتی اقتضاسندن ایدی . اونك ایچون صلح تکلیفنده بولوندی . بوتکلیفی قبول ایدیلدی . شه‌له‌یه چائو قرالی عنوانی ویریلدی . فقط ایکی حکمدار آراسنده‌کی بو اتحاد چوق‌سورمدی. شه‌له‌نك سفیری‌دها لیه‌ئویائونك‌سراینده‌ن آیریلمامش‌ایکن بوسفیرك‌هانلرك وضعیتی‌حقنده دوغرو معلومات آلمق اوزره کوندرلدیکی ، شه‌له‌نك مقصدی ایمپراطورلغی اله کچیرمك اولدیغی لیه‌ئویائویه خبر ویرلدی . لیه‌ئویائو درحال

سنه
٣١٩
قام‌مو

سفیری عمومی میدانده اعدام ایتدیردی . بو ایشدن دولایی بحق قیزان شه‌له آرتق انتقام آلمقدن باشقه برشی دوشونمز اولدی . چائو قراللغنده استقلال مطلقنی اعلان ایده‌رك یکی برسلاله تأسیس ایتدی که چائو نامیله یادایدلمشدر .

اوزمانه قدر هانلرك پایتختی بولونان پیم‌یام شه‌له‌نك النه دوشمش اولدیغی ایچون لیه‌ئویائو سرایی شنسی داخلنده سی‌غان‌فویه نقل ایتمك مجبوریتنده قالدی . زوجه‌سی یام‌شی yam-chi یه ایمپراطوریچه عنوانی ویردی . اوغلی هی Hi ده ولی‌عهداولدی . وقتیله هوئه‌یی‌تی نامنده‌کی تسین ایمپراطورینك زوجه‌سی اولان یام‌شی لیه‌ئویائونك اوزرنده بویوك بر نفوذ احراز ایتدی . حکومتده اشتراك ایلدی . بو حکمدار ، عائله‌سنك اجدادلره نره‌ده قربان کسه‌جکنی تعیین ایتدکدن صوکره اولکی حکمدارلر زماننده حکومتك طاشیمش اولدیغی هان نامنی دکیشدیردی ، چائونامنی ویردی . ممالکی داخلنده ایمپراطور دیه تلقی ایدیلمش اولمقله برابر تاریخده هپ چائو قرالی نامیله معروفدر .

بدایت سلطنتنده بو حکمداره تی Ti باربارلرینك فوهوم Fou-hum نامنده بر رئیسی عرض اطاعت ایتدی . بوقوملر سه‌چوئن Sse-tchuen ولایتنك غربنده ساکن ایدیلر . مختلف عشیرتلردن ترکب ایدییورلردی . بو عشیرتلرك هر بری اثوابلرینك رنکنه کوره بر اسم ایله یاد ایدیلیردی . هوچی

لیه‌تای قیهسو
ون هیه‌ن
توم قائو

Ho-tchi تسمیه ایدیلن مملکتلری پك عارضه‌لی وصعب المرور ایدی . کندیلرینه اعلی بر التجاگاه وجوده گتیریردی . چین حدودلرینه آقینلر یاپدقدن صوکره اورایه چکیلیرلردی . اخلاق و عادات اعتباریله تیبت سکنه‌سنه بکزرلردی . اونلره قومشو ایدیلر . فقط بونلرده چینده اولدیغی کبی عائله اسملری واردی . کتن دوقوماسنی بیلیرلر ، اراضی زرع ایدرلر ، صیغیر ، بارکیر ، قویون و سائر حیوانات اهلیه بسلرلر ، ازدواجلرنده بعض مراسمه رعایت ایلرلردی . یازی یازماسنه واقف ایدیلر . حتی ایچلرنده بر چوغی چینجه‌یی بیلیوردی . جسور ، متشبث ، یغما و غارته حریص بولونیورلردی . چین ایمپراطورلری چوق کره بونلره قارشی عسکر سوقنه مجبور قالمشلردی .

فوهوم بو عائله‌لردن برینه منسوب ایدی . هانلرك معیتنده خدمت ایتمشدی . فقط حرص جاهی اونی هر شیئه تشبث ایتمکه سوق ایدییوردی . کندیسنی رئیس انتخاب ایدن ملتك معاونتنه استناد ایده‌رك شنسی داخلنده هان چونغ فو اراضیسنك پایتختی اولان لییویام Lio-yam شهری قوم [١] ی عنوانی آلمشدی . لیه‌ئویائو تخته چیقنجه‌یه قدر بو مقامده قالمشدی . او تخته چیقنجه لیه‌ئویائویه تابع اولدی و هه‌ئو [٢] مقامنی احراز ایتدی .

---

[١] یعنی دوق .

[٢] یعنی مارکی .

سنه ٣٢٠ چین شو

هان ایمپراطورلغی [١] لیه‌ئویائوزمانندهاولکی دورده کیلردن دها زیاده نائل راحت اولمادی . سوم تو Som-to نامنده بر قوماندان سین پیم جوارنده [٢] بر چوق عسکر طوپلادی . شنسی داخلنده فوفونغ Fou-fong الکاسی سکنه‌سی نان یام قرالی پائویه تابع اولدیلر . بوقرال مؤخراً شنسی داخلنده چین تسانغ [٣] ی ضبط ایتمشدر . سین پیم والیسی اولان چانغ ئی ایله غان تیم [٤] والیسی اولان چه‌ئویوم عصیان ایتدیلر ، این‌میه [٥] شهرینی اله کچیردیلر . سوم‌تو ایسه نسائوییه شهرینی تحت انقیاده آلدی . برچوق تیبت بازبارلری کندیسنک طرفنی التزام ایتدیلر. لیه‌ئویائو بوتون بو عاصیلری تحت اطاعته آلمق ایچون قوماندان لیه‌ئویایی غرب ولایتلرینه یوللادی . لیه‌ئوهه‌ئوده چین‌تسانغ شهرینی محاصره‌یه کیتدی . فقط یکرمی کون اوغراشدیغی حالده برشیئه موفق‌اولامدی . صوکره لیه‌ئویائو بالذات عسکرینک باشنه کچه‌رك یوم‌چیم [٦] ده

[١] لیه‌ئویائو کندی قراللغنه چائو نامنی ویرمش اولمقله برابر ذهن قاریشماسنه میدان ویرمه‌مك ایچون بو نام ایله یاد ایتمکده دوام ایده‌جکم .

[٢] شانسی داخلنده تاتونغ فونك شمالنده .

[٣] بوکون شنسی داخلنده فونغ تسیانغ فو سنجاغنده پائو ق هیه‌ن .

[٤] بوکون شنسی داخلنده پیم له‌آم‌فو سنجاغنده قیغ‌چه‌ئو.

[٥] پیم‌له‌آم‌فو سنجاغی داخلنده .

[٦] شنسی داخلنده.

قرارکاه قوردی . اوراده قوماندانلرندن بری بر کیجه اول سماده بر طاقم علامات ظهور ایده‌رك آیك ضیاسنی قرارتمش اولدیغنی کندیسنه خبر ویردی. بوڭا اشارت چینلیلرك افکار باطله‌سنه پك زیاده رعایتکار اولان بو حکمداری برمدت اوراده قالمغه مجبور ایتدی. صوکره، سی‌غان‌فوده وقوعه کلن بر طاقم زلزله‌لره رغماً یولنه دوام ایده‌رك دشمنلریله حربه کیریشدی. برقسمنی تحت اطاعته آلدی. برقسمنی باربارلرك یاننه قاچمغه مجبور ایتدی. تسائوییه‌یی، غان‌تیم‌ی اله کچیره‌رك تخریب و سی‌غان‌فویه عودت ایلدی . اوراده قوماندانی تسوم‌شی Tçum-chi نك شهله‌یه دخالت ایتدیکنی ، تسینلر اردوسی قوماندانی لی‌قیونك‌ده قین‌یوم‌شهرینی اله کچیردیکنی خبر آلدی.

لیه‌ئویائونك دها بعض قوماندانلری‌ده اوکا قارشی سلاحه صاریلمغه حاضرلانیوردی. ئی‌چه Y-tche یا Pa [١] تسمیه ایدیلن باربارلرك رئیسی قوپانغ Kou-pang ه التحاق ایتمك اوزره‌ایدی. فقط مقصدی میدانه چیقدیغی جهتله اعدام ایدیلدی. قوپانغ ، شریك جرملرندن تقریباً اللی کشی ایله تحت توقیفه آلندی. هپسی برحبسه صوقدیلر. اوراده عینی عاقبتی بکلیورلردی. فقط تسویوئن Tçu-yuen نامنده برناظر لیه‌ئویائویه بونلر لهنده شفاعت ایتدی. بویوك حکمدارلرك اعدام جزاسنی آنجق

---

[١] بو قوملر چینك غربنده ، تیبت ایله سه‌چوئن آراسنده اقامت ایدییورلردی.

برفنالغی شدتلی بر مثال ایله منشأنده باصدیرمق ایچون تطبیق ایتدکلرینی، یوقسه تبعه‌دن برچوغنی قتل ایتمکدن بر شی قازانمادقلرینی سویله‌دی. لیه‌ئویائو هیچ مرحمت کوسترمك ایسته‌مدیکی جهتله تسویوئن اصرار ایتدی. حکمدارك مواجهه‌سنده باشنه اوروب دوردی. لیه‌ئویائو اونك بو اصرارندن قیزه‌رق زنجیره اوردوردی. عاصیلره حقنده اعدام حکمنی ویردی. بونلر مستحق اولدقلری جزایی کوردکدن صوکره نعشلری اون کون میدانده براقلدی، صوکره نهره آتیلدی.

بو شدتلی معامله پا وتی باربارلرینی پك نومید ایتدی. عصیان ایده‌رك کندیلرینه بر رئیس انتخاب ایتدیلر. مقدارلری اوچ یوز بیکی کچیوردی. تیبته جوار داغلره چکیلمشلردی. چینده بوندن دولایی حس ایدیلن تلاش او قدر زیاده اولدی که کوندوزلین بیله شهرك قاپیلرینی قاپامغه مجبور اولدیلر. تسویوئن اخطاراتنده دوامدن خالی قالمادی. حبسخانه‌دن لیه‌ئویائویه برعریضه تقدیم ایده‌رك خطالرینی کمال جسارتله اوکا آکلاتدی. لیه‌ئویائو همان بو کاغدی ییرته‌رق تسویوئنك اعدام ایدیلمه‌سنی امر ایلدی. هوین‌غان Hou-yen-gan نامنده باشقه برناظر کندیسنی تسکین املیله شو سوزلری سویله‌دی: «تسویوئن زنجیره اورولمش اولمقله برابر وظیفه‌سی سزك حقسزلقلر کزی سزه بیلدیرمکی آمر بولوندیغنی اونوتمادی. ذات حشمتپناهیلرینه قارشی بوندن بیوك بر دلیل

صداقت تصور اولونابیلیرمی ؛ اونی نیچون اولدیره‌جکسکز ؛ اونی بوصباح اعدام ایدرلرسه آقشامه‌ده عینی عاقبته بزم اوغرامامز لازمدر. ذات حشمتپناهیلرینك ارتکاب ایتدکلری خطالر هر کسك معلومی اولمغه باشلادیغی جهتله خلق سزك دائرهٔ اطاعتکزدن چیقه‌رق عصیان ایدییور. تبعه‌کز نه‌یاپه‌جق؛ کیملر اوزرنده حکمران اولاجقسکز ؟ » بوناظرك متانتی سایه‌سنده قراری تزلزله اوغرایان لیه‌ئو یائو یوموشادی. تسویوئن سربست قالدقدن صوکره نصیحتلریله حکمداره یاردیم ایتمکده دوام کوستردی. عاصیلرك رئیسی قیوشی ki-u-chi یه قارشی بالذات یورومکدن اونی منع ایدن تسویوئن اولدی. بوحربك برحکمدارك حضورینه لزوم کوستره‌جك قدر اهمیتلی برشی اولمادیغی، سرعتله صلحی اعاده ایتمه‌نك چاره‌سی کندیلیکلرندن عرض اطاعت ایده‌جك اولانلر حقنده عفو اعلان ایتمکدن عبارت بولوندیغنی سویله‌دی. وقایع بوناظرك حقلی اولدیغنی اثبات ایتدی. تسویوئن معیتنده‌کی عسکرله غان‌تیمه اوصل اولوب‌ده قرارکاه تأسیس ایدر ایتمز عاصیلرك چوغی تسلیم اولدیلر. متباقیسی‌ده این‌میه yn-mie یه قاچدیلر واوراده مغلوب ایدیلدیلر. تسه‌یوئن بونلرك تقریباً ایکی یوز بیکنی سی‌غان‌فویه نقل ایتدی.

لیه‌ئو یائو آرتق مملکتنده علوم وفنونی ترقی ایتدیرمکدن باشقه برشیله مشغول اولمادی. مختلف سرایلرده برنوع مکتبلر یاخود مطالعه صالونلری آچدی. اون‌اوچ یاشندن یکرمی بش لیه تای قیسو چین شو قام مو

پاشنه قدر بيك بش يوز قدر طلبه طوپلادى . بوتون چينده
الك صاحب معلومات كيمسه‌لرى بونلره معلم اولمق اوزره جلب
ايلدى . عينى زمانده برچوق مبانى‌ده ياپديردى . دها چوق
انشا آتده بولونمق فكرنده ايدى . فقط قوماندانلردن برينك
بومصارفك بيهوده‌لكى حقنده‌كى مطالعاتى اوزرينه بوتصورلردن
واز كچدى . طوپلاديغى پاره‌لرى حكومتك تهوين احتياجاتنه
صرف ايتدى . راحتجه حكومت سورييوردى . دشمنلرك
قسم اعظمى مغلوب ايديلمشدى . كچمش محاربه‌لرك مملكتده
توليد ايتمش اولديغى فنالقلرى تعميردن باشقه بر دوشونديكى
يوقدى . سى‌غان‌فو قربنده‌چونغ‌نان نامنده بر داغ چوكدى .
سائر اقوامك هپسندن زياده اعتقادات باطله‌يه مبتلا اولان
چينليلر مملكتلرنده پك كثير اولان بويله داغ چوكمه‌لرينى
ايمپراطورلقده بويوك برانقلاب وقوع بوله‌جغنك براشارتى اولمق
اوزره تلقى ايدرلر . عموميتله بوتون سراى اركانى‌ده بوفكره
اشتراك ايلرلر . بودفعه‌ده اويله اولدى . سى‌نان‌فو اهاليسندن
برى داغك انقاضى آراسنده برطاش بولديغنى ، طاشك
اوزنده بر ايمپراطور وفات ايده‌جك ديه يازيلى اولديغنى
ادعا ايدييوردى . كاهنلر بومحكوكاتى وداغك چوكمه‌سنى ليه‌ئويائو
لهنده تفسير ايتديلر . بوعلامانك شه‌له‌نك اضمحلالنه اشارت
اولديغنى سويله‌ديلر . بونك اوزرينه بوتون ناظرلر ليه‌ئويائويه
تبريكاتده بولونديلر . بو مناسبتله عمومى شنلكلر ياپلدى .

سنه
٣٢١
چين‌شو

سنه ٣٢٢ سکون اوزون مدت دوام ایتمدی . ایرتەسی سنه حرب یکیدن باشلادی. لیەئویائو، یام نان تیه Yam-nan-tie نامنده بر رئیسه تابع بولونان تیبت اقوامی اوزرینه یورومکه مجبور اولدی . بونلرك پیشدارلرینی مغلوب ایتدی . بو باربارلرك قسم اعظمی عرض انقیاد ایتدیلر. رئیسلری قیەئوچی [١] یه چکیلدی . یام نان تیەنك نان‌غان‌ده بولونان قوماندانلرندن بری‌ده مغلوب اولەرق اون بیکدن زیاده عائلەایله تسلیم اولمغه مجبور اولدی . بونلر سی‌غان‌فویه نقل ایدیلدیلر . لیەئویائو، یام‌نان‌تیەیی تحصنکاهلرینه دوغرو تعقیب ایتمك املنده ایکن دوچار اولدیغی برخستەلق حسبیله بو باربارەتکلیفات صلحیەده بولونمغه مجبوریت کوردی. یام‌نان‌تیه بوتکلیفاتی قبول ایتدی، تسلیم اولدی . دها دوغریسی لیەئویائویه خراجکذار اولمغی قبول ایتدی . لیەئویائوده اوکا ووتو [٢] vou-tou قرالی عنوانی ویردی .

چین‌شو قام‌مو بومحاربەیی دها مهم برحرب تعقیب ایتدی . اکرلیەئویائو بونی باشلانغجنده باصدیرمامش اولسه ایدی سبب اضمحلالی اولەجقدی . شنسی داخلنده تسین‌چەئو ولایتنك چین‌غان نامندەکی والیسی لیەئویائودن سراینه کلمك ایچون مساعده‌ایستەدی . خسته اولان لیەئویائو بومساعدەیی ویرمك ایستەمیوردی .

---

[١] بوکون شنسی داخلنده قونغ‌چانغ‌فویه ملحق چیم هیەن .
[٢] شەچوئن ولایتی داخلنده برالکا .

بو جواب رد اوزرینه چین‌غان حکمدارك وفات ایتدیکنه ، بناءً علیه عصیان ایچون مناسب بر زمان کلدیکنه ذاهب اولدی. بر مقدار عسکرك باشنه کچه‌رك جوار الکالره آقینلر یاپدی. لیه‌ئویائونك هوین‌شه و لوپینغ نامنده ایکی قوماندانی النه کچیردی. عصیانندن دولایی شدتلی مؤاخذاتده بولوندقلری ایچون بونلری قتل ایتدیردی. لوپینغك باشی کسیلمه‌دن اول ، هانلر کلدکلری زمان اونلرك‌ده چین‌غانه بویله معامله ایتملری ایچون باشنك سور اوزرینه قونولماسنی سویله‌دی.

بو صادق قوماندانلرك وفاتی لیه‌ئویائویی پك متأثر ایتدی. چین‌غانه یوز بکدن زیاده تیبت بارباری‌ده التحاق ایلدیکی وچین‌غان له‌آم‌قرالی عنوانی آلدیغی ایچون بو عصیان لیه‌ئویائویی پك تلاشه دوشوردی. عینی زمانده هیه‌ئوتو قرالی شه‌وو Che-vou ده سانغ چینغ شهریله برابر لیه‌ئویائویه عرض انقیاد ایتدی. اوده چین‌غانك متصرف اولدیغی تسین‌چه‌ئو ولایتنی تسیه‌ئوتسیون [١] Tcieou-tciun عنوانیله اوکا توجیه ایلدی. زوجه‌سی ایمپراطوریچه یام‌شی وفات ایده‌رك اوچ چوجوق براقدی. لیه‌ئویائو پدرینه وبو ایمپراطوریچه‌یه محتشم برمزار یاپدیرمق فکریله اولچولرینی تعیین ایچون سویه So-ye یه کیتدی. بومزارك ایکی‌لی محیطی اولاجقدی. بوراده چالیشمغه مجبور اولانلرك معروض اولدقلری یورغونلقلر اونلری شکایته

چین شو لیه‌تای قیسو

[١] شنسی داخلنده سوچه‌ئو طرفلرنده .

مجبور ایتدی . تسویوئن حکمداره بیهوده یره اخطاراتده بولوندی. فقط اوانشاآتده دوام کوستردی. اهالی‌یه بر چوق صدقه‌لر داغیته‌رقدن صوکره نعشلری بورایه نقل ایتدیردی .

سنه ۳۲۳ چین‌شو قام‌مو

عصیانده دوام ایدن چین‌غان لونغ‌چینغ[۱] ه چکیلمکه مجبور اولدی . لیه‌ئویائونك عساکری اوراده کندیسنی قوشاتدیلر. بواثناده غایت عظیم یاغمورلر یاغدی. زلزله‌لر وقوعه کلدی . روزکارلر لیه‌ئویائونك پدرینك مزارینی ییقدیلر . چینلیلر طرفندن فنا بر اشارت کبی تلقی ایدیله‌بیله‌جك اولان بوقضا لیه‌ئویائویی توقیف ایده‌مدی . بالذات چین‌غان اوزرینه یورودی، لونغ‌چینغ‌ده اونی محاصره ایتدی . چین‌غان متعدد خروج حرکتلری یاپدی . بونلرك کافه‌سنده مغلوب اولدی . لیه‌ئویائو عینی زمانده شنسی داخلنده پیم‌سیام[۲] ه‌ده هجوملر یاپدیرییوردی . بوشهر تسلیم اولدی . جوارده‌کی شهرلرك کافه‌سی‌ده بوحرکته امتثال ایتدیلر . چین‌غان آرتق هیچ بر طرفدن امداد امیدی قالمایجه، شهری مدافعه‌دن عاجز بولوندیغی ایچون بر خروج حرکتی یاپه‌رق قاچمغه موفق اولدی . لیه‌ئویائو بر مفرزه ایله عاصی‌یی تعقیب ایتدیردی . بو مفرزه چین‌غان ایله بر محاربه‌یه طوتوشدی، مغلوب ایتدی، معیتنده کیلر دن درت یوز کشی‌یی اتلاف ایلدی . فقط چین‌غان اون

---

[۱] شنسی داخلنده قونغ‌چانغ‌فو یه ملحق تسین‌چه‌ئونك شمال غربیسنده .

[۲] قونغ‌چانغ‌فونك شمالنده اسکی خراب شهر .

جسور سواری ایله قاچدی، داغلره چکیلدی . دائما حربه حاضر برحالده ایدی. صول النده غایت اوزون بر قیلج، صاغ النده زهرلی بر مزراق بولونیوردی . نهایت غایت یورغون دوشدیکی ایچون درت برطرفنك صارلماسنه مانع اولامادی. مزراغنی الندن آلدیلر. فقط طوتولاجغی صیره‌ده، یاغموردن بالاستفاده ینه‌قاچدی. بار کیرینی براقدی. یاننده بش آلتی کشی ایله داغلرك ایچنه دالدی. آرقه‌سندن ینه یتیشه‌رك نهایت قفاسنی کسدیلر. لونغ چینغ شهری ضبط ایدیلدی . جوار الکالرعرض انقیاد ایتدیلر. ایکی بیك عائله سی‌غان‌فو یه نقل اولوندی . تی باربارلرندن بویوك بر قسمده عینی زمانده تسلیم اوله‌رق رهینه‌لر ویردیلر.

لیه‌ئویائو اوزمان ایکی یوز سکسان بش بیك کشیلك براردونك باشنده ایدی . لونغ چانغ[۱] الکاسنی ترك ایتدی؛ سی‌هو الکاسنه کیردی. هوآم نهرینك ساحلنده قرارکاه قوردی. مورخلر آلات حربیه‌نك سسی بو بویوك نهری تیترتدیکنی وطوپراغی صارصدیغنی سویلیورلر . اوزمان چانغ‌مه‌ئو Tchang-meou نك حکمران اولدیغی له‌آم‌چه‌ئو یه بویوك برتلاش دوشدی . له‌آم‌چه‌ئو ، برمدتدن بری بو حوالیده تأسس ایتمش کوچوك بر پرنسلك ایدی . لیه‌ئویائونك تقربی هرکسی دهشته ویردیکی ایچون بو کوچوك قرال ناظرلریله برمجلس مشورت عقد ایتدی. قام‌مو چین‌شو

[۱] شنسی داخلنده.

فقط اتخاذ ایدیله‌جك خط حرکته دائر بر قرار ویریله‌مدی. قوماندانلردن بعضیلری لیه‌ئویائویه کیدوب هجوم ایتمك رأینده بولوندیلر. بوفکر رد ایدیلدی. چانغ‌مه‌ئو کیدوب شه‌ته‌ئوده قرارگاه تأسیسیله اکتفا ایتدی. بوراسی له‌آم‌چه‌ئودن برآز اوزاقده بر داغ ایدی. دشمنك حالندن خبردار اولان کیمسه‌لر لیه‌ئویائونك اردوسی پك غلبه‌لق اولمقله برابر آنجق باربارلردن ترکب ایتدیکنی قراله خبر ویردیلر. دیکرطرفدن لیه‌ئویائونك قوماندانلری ده‌بهمه‌حال نهری کچمك ایسته‌یورلردی. فقط اردوسی پك یورغون اولدیغی ایچون لیه‌ئویائو بوکا مانع اولدی. دشمنلرینك آراسنه قورقو صالمق ایچون اوراده اویله مسلح دورمق کفایت ایده‌جکی فکرنده ایدی. وقایع حقلی اولدیغنی اثبات ایتمشدی. اوقدر چوق عسکرك ورودندن قورقان چانغ‌مه‌ئو لیه‌ئویائویه‌سفیرلر کوندردی، اونك تابعیتنی قبول ایده‌رك بیك بش‌یوز چیفت بارکیر، اوچ بیك‌صیغیر، یوزبیك قویون، برچوق آلتون وکموش، برخیلی اسیرتقدیم ایتدی. محاربه‌مجبوریتنده قالمامش اولماسنه‌پك ممنون بولونان لیه‌ئویائو اوکا برچوق عنوانلر ویردی. ازجمله اونی له‌آم قرالی نصب ایلدی.

کام‌مو چین‌شو — چین‌غانك مغلوبیتندن وقتلندن خبردار اولان، هجوم‌صیراسی کندیسنه کلمش اولماسندن قورقان یام‌مان‌تیه بوصیراده سلاحه صاریلدی. هانلر قرالنك النه دوشمکدن اجتناب ایچون لی‌یوم

Li-yum نامنده برقراله كيدوب دخالت ايتمكه قرار ويردى .
بوقرالك منسوب اولديغى خاندان چيم نامنى طاشيوردى .
ليه ئويائونك عسا كرى كنديسنى تعقيب ايتديلر . آغيراشيالرينى
ضبط ايليه‌رك برمقدارده اسير آلديلر . يام‌نان‌تيه غايت پريشان
برحالده ليم‌يومك قوماندانلرندن برينه قاچدى . قوماندان
كنديسنك هديه‌لرينى قبول ايتدى. يام‌نان‌تيه‌يى ووتو[١]
Vou-tou يه‌يوللادى . يام‌نان تيه‌نك بومعامله‌دن اوقدرجانى
صيقيلدى كه‌ايلك‌تصورينى ترك‌ايده‌رك كنديسنى كوندردكلرى موقعى
ضبط‌ايلدى. آرتق عرض انقياد لاقيرديسنى آغزه آلمازاولدى.
سلاحلرينى لى‌يوم عليهنه چويردى . برقاچ مصادمه‌ده اوكا
غلبه چالدى .

ليه‌ئويائو بو اثناده اين Yn نامنده بر اوغلنى بولدى .
محاربات داخليه ، بالخاصه قين‌چونك عصيانى اونى اوقدر
قورقوتمشدى كه سيه‌ن‌پى تاتارلرندن برينك يانه چكيله‌رك
اوزون مدت اوراده هويتى مجهول برحالده قالمشدى . تاتار،
كنج پرنسى عادى برتاتار كبى بويوتدى . فقط اين پدرينك
مملكتنده‌كى بوتون تشوشاتك تسكين ايدلديكنى خبر آلنجه
كيم اولديغنى سيه‌ن‌پى‌يه بيلديردى . تاتار درحال دلقانلى‌يه
لايق‌اولديغى حرمتى‌اظهارايده‌رك برطاقم هديه‌لر ويردى‌واونى
ليه‌ئويائويه يوللادى . كنج پرنس سرايده پك مسرتلرله قبول

[١] چوئن ولايتى داخلنده .

ایدیلدی . تاتاره بر چوق هدیه‌لر ویریلدی . لیه‌ئویائونك
چوجوقلرینك اك بویوكی اولان بو كنج پرنسك ورودی
سرایده بعض تبدلاتی ایجاب ایده‌جك كبی كورونیوردی .
لیه‌ئویائو اوكا ولیعهد عنوانی اعاده ایتمك ایستیوردی . فقط
این، برادری هی Hi نك بوندن محروم ایدلمسنه رضا كوسترمدی .
یوم‌غان قرالی عنوانیله اكتفا ایتدی .

هانلرك شرق طرفنده مالك اولدقلری الكالرده شه‌له‌نك سنه
تأسیس ایتدیكی كوچوك چائو سلاله‌سی غایت ذی‌قدرت اولمغه ٣٢٤
باشلایوردی. لیه‌ئویائو ایله شه‌له آره‌سنه نهایت نفاق كیردی .
آرتق بربرلریله محاربه‌دن خالی قالمادیلر . كندیلرینی بربرندن
آییران ولایت هر ایكی طرفك ده آقینلرینه معروض قالیوردی.
اورانك اهالیسی بوندن پك مضطرب اولیورلردی . ایشته
بو اثناده له‌آنغ قرالی چانغ‌مه‌ئو خسته‌لانه‌رق وفات ایتدی .
اوغلی تسین یرینه كچدی . لیه‌ئویائو بونی له‌آم قرالی اولمق
اوزره طانیدی.

مورخلر بو اثناده فونغ‌هوآم **Fong-hoam** نامی ویریلن سنه
غریب قوشلردن برینك كورونمش اولدیغنی سویلیورلر . بو ٣٢٥
خارق‌العاده برقوشدر كه چینلیلر ایی‌یه علامت دییه تلقی ایدرلر. چین‌شو
قوشك تكمیل حركاتنی تدقیق ایده‌رك دائما مساعد احتمالات
ایله تفسیر ایدرلر. بوقوشك یاورولرندن بش دانه‌سنی براقه‌رق
لیه‌ئویائونك سرایلرندن برینك اوزرینه اوچدیغنی ، اوراده

بش کون قالدیغنی ، سسنی چیقاردیغنی حکایه ایدییورلر . بو قوشك وجودینك اشارت ایتدیکی سعادته رغماً شه‌له‌نك قوماندانی شه‌تا غان‌قوئه‌یه دوغرو بر آقین یاپه‌رق بر خیلی مواشی اغتنام ایتدی. لیه‌ئویائو او کون بالذات حرکت ایده‌رك غوئه‌یی‌چینغ‌ده اردوقوردی. اورادن شه‌تانك تعقیبنه لیه‌ئویویی یوللادی. لیه‌ئویائو دشمنلره هو‌آم نهری ساحلنده یتیشدی ، اونلری مغلوب ایتدی، شه‌تانك باشنی کسدی . غصب ایتمش اولدیغی شیلرك کافه‌سنی کری آلدی . دیکر طرفدن یام‌نان ینه قیه‌ئوچی [۱] یی ضبط ایتمشدی . بوشهر هانلره تابعدی . چائولر هونان‌الکاسنی تخریب ایچون شه‌سم Che-sem نامنده باشقه برقوماندان یوللامشلردی. تسینلرك سوچه‌ئو Ssu-tcheou [۲] ولایتی والیسی اولان لی‌قیوایله ایمپراطورك قوماندانلرندن بعضیلری بو آقینلری منعه موفق اولامادقلری ایچون، بر قاچ مصادمه‌ده مغلوبیتدن صوکره لیه‌ئویائویه عرض اطاعت ایتدیلر. لیه‌ئویائو درحال لیه‌ئویویی وهوین‌مویی آییرارق شه‌سمی هونان داخلنده قین‌یوم [۳] شهرنده محاصره ایتمکه کوندردی. چائولر شه‌سمه امداد اولمق اوزره شه‌هویی اعزام ایتدیلر . بو ایکی قوماندان لوشهرینك غربنده هانلر اردوسنی مغلوب ایلدیلر . هوین‌مو محاربه‌ده مقتول دوشدی . لیه‌ئویائو درحال

چین شو
قام مو

[۱] شنسی داخلنده فو نغ‌چانغ‌فو طرفلرنده .

[۲] هونان داخلنده هونان‌فو سنجاغنده .

[۳] لویام یاخود هونان‌فو قربنده .

لیه‌ئویه‌نك امدادینه قوشدی. چائولر اوزرنده بویوك برمظفریت قازاندی. فقط كیجه‌لین اوردوسنك ایچنه بردن بره برقورقو دوشمش اولدیغندن عسكرسی غان فو استقامتنده‌ودها سائر جهتلره قاچمغه باشلادی. چائولر لیه‌ئویویی اسیر آلدیلر. دها باشلیجه قوماندانلرله برابر قتل ایتدیلر. لیه‌ئویائو بوموفقیتسزلكدن صوك درجه مكدر اولدی. كندی طرفنه كچمش اولان قوماندان لی‌قیو ایله دیكرلری آیریلدی، تكرار تسینلر طرفی التزامه باشلادیلر. اوزمان هوآی نهری چائولرله حدود تشكیل ایدییوردی. لیه‌ئویائو سرای قوماندانلری آراسنده بعض تبدلات اجرا ایتدی. باشلیجه مناصبی توجیه ایلدی. فقط بو تفصیلاتك اهمیتی اولمادیغی جهتله بوراده اونلردن بحث ایتمیه‌جكز.

لیه‌ئویائونك اوغرادیغی مغلوبیت اوزرینه له‌آم قرالی چانغ تسیون اونك طرفنی ترك ایده‌رك تسینلر ایمپراطورینه عرض انقیاد ایتدی. شنسی داخلنده هانلره عائد اولان تسین چه‌ئو [۱] ولایتنه هجوم ایچون برده‌قول‌اردو كوندردی. لیه‌ئویائونك اوغلی لیه‌ئو این مقابله‌یه قوشه‌رق اونی مغلوب ایتدی. موفقیتندن بالاستفاده هوآم نهرینی كچدی. بونهرك غربنده‌بعض مواقعی اله كچیردی. بوتون هونان یاخوداورتوس الكاسنی له‌آنغ لرك الندن آلدی. بونك اوزرینه له‌آم قرالنك

سنه ۳۲۷ قام‌مو چین‌شو

(۱) قونغ‌چانغ فویه دوغرو.

قوماندانلرندن برچوغی لیه‌ئویائویه تسلیم اولدیلر. اوده کندیلرینی خدمتنه آله‌رق اونلره عنوانلر ومأموریتلر ویردی .

سنه ٣٢٨ ایرته‌سی سنه چائولر لیه‌ئویائویه قارشی حربه‌دوام ایتدیلر . شه‌له قوماندان شه‌لی‌لونغی قرق بیك کشی ایله هوتوم Ho-tum [١] الکاسنه کوندردی . اللیدن زیاده شهر اوکا تسلیم اولدیلر . پوفان [٢] الکاسنی تخریب ایتدی . لیه‌ئویائو ، له‌آم قرالی چانغ‌تسیونغ ایله یوقاریده بحث‌ایتدیکمز یام‌نان‌تیه‌نك کندی غیبوبتندن‌استفاده ایله سی‌غان‌فویی ضبط ایتمه‌لرندن قورقه‌رق قیانغ یاخود تیبت اقوامندن پك چوق عسکر طوپلادی . تسین‌چه‌ئو [٣] ولایتنده بر اردوکاه تأسیس ایتدی . صوکره شماله دوغرو یورودی . مواصلتندن خبردار اولان شه‌لی‌لونغ درحال قاچدی . لیه‌ئویائو آرقه‌سندن یتیشدی . حربه کیریشدی . چائولر مغلوب اولدیلر . پك‌چوق ضایعات ویردیلر . شه‌لی‌لونغ ، چائوقو [٤] یه چکیلدی . لیه‌ئویائوده هونان داخلنده قین‌یونغ شهرنده شم‌سمی محاصره ایتدی . یوم‌یامه [٥] جوار اولان بوتون قوملر کندیسنه تابع اولدیلر . سیام‌قوئه [٦] الکاسی دائمی تلاش ایچنده‌قالدی .

[١] پم‌یام‌فو سنجاغی داخلنده .

[٢] بوکون پم‌یام‌فو سنجاغی داخلنده یوچه‌ئو .

[٣] شنسی داخلنده قونغ‌چانغ‌فویه ملحق .

[٤] په‌چه‌لی داخلنده تامیم‌فو ارضیسنده قدیم خراب شهر .

[٥] هوتان داخلنده قای‌فونغ‌فو قربنده .

[٦] په‌چه‌لی جوارنده شون‌ته‌فو ایله جوارلری .

قام‌مو چائولرك قرالى شه‌له ليه‌ئويائونك موفقياتندن بحق اندیشه ایده‌رك ضبط ایدلمك اوزره، كورون لويام شهرينك امدادينه قوشمغه قرار ويردى. ليه‌ئويائو بونك ايچون بالخاصه اوغراشيور كبيدى. بعض قوماندانلر اونى بو فكرندن واز كچيرمك ايسته‌ديلر. شه‌له بوكا اوقدر قيزدى كه قيلنجنى چكدى. اونلرى حضورندن قوودى. قوآمه توجيه خطاب ايده‌رك ديدى كه : «بونلر آيلقلى برعسكر، عادیلك ايچنده‌دوغمش برآدم حسياتى . هپسى ليه‌ئويائو اردوسنك غلبه چالنه‌ماز بر اردو اولديغى سويليورلر. بن تماميله عكسى فكرده‌يم. ليه‌ئويائو اويله برشهرى محاصره ايتمك ايسته‌يوركه اونى يوز كونده ضبط ايده‌مز . اختيارلقدن، يورغونلقدن زبون دوشمش عسكرلرى همان هجوم كورور كورمز پريشان اولاجقلردر . بو حربى تك بر مصادمه نهايته‌ايرديره‌جكدر. لويام مدافعه ايدیلمه‌يه‌جك‌اولورسه ليه‌ئويائو هوآم نهرينك شمالنده كائن اولان بوتون ممالكى اله كچيرير. آرتق هرشى محو اولور.»

قوآم شه‌له‌يه جواباً قيم‌يومى مدافعه ايتمك، اليوم تحت محاصره‌ده‌بولنان بوشهرك سقوطنه‌منع اولمقدها اى‌اولاجغى ؛ بوصورتله هان عسكرلرينك جسارتى قيريله‌جغى ؛ ايشلر دوزه‌له‌جكى فكرنده بولوندى. شه‌له قوماندان شه‌قانه و دها باشقه قوماندانلره يوم‌يامده تحشد ايتمه‌لرى ايچون امرويردى. شه‌هو عينى زمانده شه‌موئن داغنى ضبط ايتدى. شه‌له اردوسيله

برلكده چيم فائو[١]ايه يورودی. ليه‌ئويائونك عساكری بوراده
اوردو قورمشـلردی . بونلرك قاعدهٔ تحفظـه‌رعايت ايتمه‌مكده
اولديغی يك‌چابوق فرق ايتـدی . ليه‌ئويائو ذوقنـه دالمش ،
مستغرشه‌لريله اكلنيور، اردوايله‌اوقدر آز مشغول‌اوليوردی كه
شه‌له‌نك ورودندن بيله‌خبرآلمامشدی. قوماندانلرندن برچوغی
شه‌له‌نك مواصلتندن كنديسنی خبردارايتمك ايسته‌دكلری ايچون
اعدام فلاكتنه اوغرامشلردی . آنجق پيشـدارلر دشمن ايله
مصادماته كيريشمش اولديغی خبری كلديكی وقت ليـه‌ئويائونك
عقلی باشنه كلدی. بوخبری آلنجه صارارديی. درحال قين‌يوم
محاصره‌سنی رفع ايله لو نهرينك غربنده حرب‌وضعيتنی آلدی.
اردوسی يوز بيك كشی‌يه بالغ اوليوردی. اون لی برمسـافه
اشـغال ايدييوردی . او بو حركتی اجرا ايتـديكی صيره‌ده
شـه‌له قرق بيك كشی ايله لويامه كيردی . صـوكره شـه‌هو
ليـه‌ئويائو اردوسـنك مركزينه ، ديكر قوماندانلرده سـائر
قسـملرينه بردن‌بره هجوم‌ايتديلر. طرفيندن‌ده جسـورانه حرب
ايديلديكی اثناده شه‌له لويامدن چيقدی. هانلر اوزرينه صولت
ايتدی. بونلر هرجهتده مغلوب اوله‌رق راسـت كله قاچمغـه
مجبوريت كورديلر . ليـه‌ئويائو سرخوش برحالده باركيردن
دوشدی واسير ايديلدی . شه‌له اونی يوم‌تسائويه كوندردی .
سيام‌قونه[٢]داخلنده كوچوك برشهرايدی. اوراده‌يارەلری تداوی

---

[١]قای‌فونغ‌فو داخلنده هونان شهری .

[٢]يه‌چه‌لی داخلنده .

اولوندی . بوتون قوماندانلر له‌برابر تسلیم اولماسی ایچون اوغلی هی‌یه برمکتوب یازماسی کندیسندن طلب ایدیلدی . فقط لیه‌ئویائو بالعکس ثبات ایتمه‌لرینی ، مقاومت کوسترمه‌لرینی یازدیغی جهتله شه‌له کندیسنی اعدام ایتدیردی . لیه‌ئویائوصوك هان قرالی اولمشدر . بوسلاله‌نك مؤسسی اولان لیه‌ئویوئندن بوحکمدارك وفاتنه‌قدر آنجق یکرمی یدی سنه مروراتمشدر.

مع مافیه ، هان اردولری اوغرادقلری ضیاعی تلافی ایچون برآز مساعی صرف ایتمکدن کری دورمادیلر . لیه‌ئویائونك اوغلی این ، لیه‌یام [۱] الکاسنی یغما ایتدی . صوکره ولی‌عهد هی ایله تسین‌چه‌ئو [۲] شهرینی مدافعه‌یه تشبث ایتدیلر . باشلیجه ناظرلردن بری بوپرنسلری محافظهٔ متانته دعوت ایتدی . لیه‌ئویائو وفات ایتمش اولمقله برابر ایمپراطورلغك هنوز تماميله پایدار بولوندیغنی ، عسکر تحت اطاعتده دوردیغی جهتله دشمنی طرد ایچون بونلری طوپلامق ایجاب ایتدیکنی ، یوقسه غائب ایدیله‌جك وقت اولمادیغندن قاچمق لازم اولدیغنی سویله‌دی . فقط تذبذب اوقدر عظیم ایدی که بوناظر درحال قتل اولوندی . هی ، شام‌قوئه‌یی [۳] شهرینه چکیلدی . بوحرکت ایسه ایمپراطورلغك اضمحلالنی

سنه ٣٢٩

[۱] هوچه‌ئو سنجاغی داخلنده نان‌قینغ قربنده .

[۲] شنسی داخلنده .

[۳] شنسی داخلنده.

اتمام ایتدی . برقوماندان معیتنده یوزبیك كشیله ، هانلرك پایتختی اولان سی‌غان‌فویی ضبط ایله بونی شه‌له‌یه تقدیم تكلیفنده بولوندی. شه‌سم‌لویم عساكریله كله‌رك درحال سی‌غان‌فویی تسلیم ایتدی. لیه‌ئوان ایله هانلر طرفدارندن دها بعضیلری شام‌قوئه‌یی‌دن سی‌غان‌فویی ضبط ایتمك نیتیله چیقدیلر . برچوق شهرلرده‌كی قوای محافظه اونلره التحاق ایتدی . فقط شه‌سم یكرمی بیك كشی ایله شه‌لی‌لونغی بونلره قارشی یوللادی . لیه‌ئوان ایله‌هی

چین‌شو مغلوب اولدیلر. بش بیك ضایعات ویردیلر وعلی العجله شام‌قوئه‌یی شهرینه چكیلدیلر. اوراده ایكنجی دفعه بردها مغلوبیته دوشدیلر. بوتون عسكرلری داغیلدی . هر ایكیسی‌ده ، اوچ بیك كشی ایله برلكده اسیر ایدلدیلر . درحال بونلری قتل ایتدیلر. هان سلاله‌سی‌ده صورت قطعیه‌ده سوندیریلمش اولدی .

صوكره‌لری ، بوهونلرك نسلندن لیشه [۱] ایله غان‌تیم آراسنده‌شنسی داغلرینه چكیلمش اولان واوراده‌قی Ki یاخود پولوقی Pou-lo-ki نامی آلتنده یاد ایدیلن بعض عشیرتلر توپاتاتارلری ایمپراطوری هیائومیم‌تی‌نك دورسلطنتنده ایمپراطورلق داخلنده

سنه ٥٢٥ بعض قاریشیقلقلر چیقاردیلر . رئیسلری لیه‌ئولی چینغ‌یون‌یام وادیسنده مقیم ایدی . ایمپراطور عنوانی آلمغه جرأت كوستردی . اوزمان چینده حكمران اولان شمال‌تسی‌لری سلاله‌سی بویكی ظهور ایدن قوتی محو ایتدی . بوباربارلرك رئیسلری عادی

[۱] شانسی داخلنده تایوئن‌فو طرفلرنده .

بر رعاصی یاخود اشقیا رئیسی کبی تلقی ایدیلدی. بر ایمپراطورلق وجوده کتیرمه‌مش اولدقلری ایچون اونلرله مشغول اوله‌جق دکلز.

برنجی جلدك صوکی

فهرس

صحیفه

برنجی کتاب

ایکنجی باب

برنجی جلدك صوکی